CLAIRE HOY
VICTOR OSTROVSKY

HİLE YOLU

Düşkırıklığına uğramış bir MOSSAD ajanının tüyler ürpertici açıklamaları.

Dünya dehşet içinde bu kitabı okuyor. MOSSAD her yerde bu ajanını arıyor.

YAYINLARI

2. BASKI

HILE YOLU

CLAIRE HOY
VICTOR OSTROVSKY

Mossad'a ilk girdiğinde, Victor Ostrovky'yi öldürme bölümü *kidon'a* almak istediler. Bunu reddetti. Ardından, İsrail'in efsanevi casusluk örgütünde istihbarat subayı *katsa* olmak üzere üç yıllık zorlu bir eğitim programına girmeyi kabul etti. Hile Yolu'unda hem kişisel deneyimlerini, hem de Mossad'ın dünya ölçeğindeki operasyonlanni ayrıntılı ve tüyler ürpertici bir dökümünü vermektedir.

Bu kitapta Mossad'ın, şoförünü ve koruma görevlisini saflarına çekerek Yasser Arafat'ı nasıl izlediğini, Beyrut'daki 241 ABD'li barış görevlisi denizciyi ve 58 Fransız paraşütçünün ölümüne yolaçan inti-. har harekatına ilişkin tehlikeli bilgileri diğer istihbaratlarla paylaşmayı nasıl reddettiğini, Mossad'ın ABD içinde nasıl gizli bir bölüm halinde faaliyet gösterdiğini, gizli operasyonlarının yüklü masraflarını karşılayabilmek için uyuşturucu kaçakçılığını nasıl desteklediğini okuyacaksınız.

Hile yolu sizi Mossad'ın bazı Amerikalı rehinelerinin bulunduğu yeri gizleyerek sonradan İran Contra skandali olarak ünlenecek olayın başlamasına neden olduğu Beyrut'dan ilginç bir yolculuğa çıkartıyor. Avrupa, ABD ve Güney Amerika'deki Yahudi topluluklarının, Mossad'ın gizli "kendini savunma" birimlerinde nasıl silahlandırıldığını ve eğitildiğini ilk kez açıkhyor; Irak'daki bir nükleer fabrikanın tahrip edilmesinin öyküsünü *içeri'den* izletiyor ve iç çekişmelerin ünlü terörist Carlos'un (Çakal) kaçışına nasıl yol açtığını anlatıyor.

Mossad'ın içine bu *müthiş gezide* çok, çok daha fazlası var.

CLAIRE HOY
VICTOR OSTROVSKY

HİLE YOLU

Çeviren : Sibel ÖZBUDUN

HİLE YOLU CLAIRE
HOY VICTOR
OSTROVSKY
Çeviren: Sibel Özbudun

By Way of Deception

Stoddart Publishing Co.Limited - 1990

Kezban Akçalı Copyright Agency - 1990 E

Yayınları - Kasım 1990 ISBN 975-390-051-

Kapak Grafik Kapak Filmi Kapak Baskı
Dizgi Baskı Cilt
Bora Çetinkaya Ebru Grafik Çetin
Ofset SELSUS
Gözlem Matbaacılık Dursun Ünlü

CLAIRE HOY
VICTOR OSTROVSKY

HİLE YOLU

Kurtarılması gereken
yaşamlarını
gönüllüce feda edenlere
V. O.

Gizli esin kaynağım
Lydia için
C. H.

İÇİNDEKİLER

Yazarların Önsözü	11
Giriş: Sfenks Harekatı	17
I BÖLÜM : AKADEMi ÖĞRENCİSİ 16	
I Devşirme	49
2 Okul Günleri	71
3 İlk Dönem	87
4 İkinci Dönem	106
5 Acemiler	122
II. BÖLÜM : İÇİ VE DIŞI	
6 Belçika Masası	141
7 Saç Örgüsü	161
8 Selam ve Veda	177
III. BÖLÜM : HİLE YOLUYLA	
9 Strella	203
10 Carlos	224
II Exocet	244
12 Şahmat	257
13 Arafat'a Yardım	273
14 Yalnızca Amerika	295
15 Musa Harekatı	316
16 Liman Sigortası	332
17 Beyrut	340
Sonsöz	362
Ekler	367
Terimler Sözlüp	389

Yazarların Önsözü

Mossad içinde geçirdiğim dört yılda öğrendiğim gerçekleri açıklamak hiç de kolay bir görev değil.

Ateşli bir Siyonist ortam içinde yetiştirilmiş olduğumdan, İsrail Devletimin yanlış bir davranışta bulunmayacağına inancım tamdı. Her zaman büyüyen Golyat'la bitmez tükenmez bir mücadeleye girişmiş David'lerdik biz. Ve bizi kendimizden başka koruyabilecek hiç kimse yoktu. Nazi katliamından sağ kurtulup da aramızda yaşayanlar, bu duyguyu pekiştiriyordu.

Tüm ulusun kaderi, iki bin yılı aşkın bir sürgünden sonra kendi topraklan üzerinde yeniden dinlen İsrailliler ulusu, biz yeni kuşağının ellerine teslim edilmişti.

Ordumuzun kumandanlanna şampiyonlar diyorduk; generaller değil. Önderlerimiz büyük bir geminin dümenindeki kaptanlardı. Bana, Mossad'ın seçkin takımı olarak nitelediğim ekip içinde çalışma ayrıcalığı tanındığında, büyük bir gurur ve sevinç duymuştum.

Ancak Mossad içinde karşılaştığım, çarpıtılmış idealler ve benmerkezci pragmatizmden başka birşey değildi. Buna bu ekibin açgözlülüğü, doymak bilmezliği ve insan yaşamını hiçe sayışı eklenirse bu öyküyü anlatmayı neden boynumun borcu addettiğim daha kolay anlaşılacaktır.

Siyonist düşü günümüzdeki karabasana dönüştürenler karşısında hayatımı tehlikeye atmamın nedeni, özgür ve adil bir ülke olarak İsrail'e karşı beslediğim derin sevgidir.

Ulusun dümenini elinde tutan önderlerin yolunu çizme sorumluluğu uhdesi-

ne verilmiş bir istihbarat örgütü olarak Mossad bu güvene ihanet etmiştir. Kendi yararına, kendi küçük çıkarlarına yönelik nedenlerle.giriştiği komplolarla, ulusu çözümsüz bir çatışmaya sürüklemiştir.

Artık suskun kalamam. Gerçekliği sahte adlar ve örtülü kimlikler ardında gizleyerek bu kitabın güvenirliliğini de tehlikeye atmak istemiyorum. (Ancak, yaşamlarım korumak amacıyla bazı faal saha personelinin soyadlannm baş harflerini kullandım.)

lacta alea est: Zarlar atıldı.

Viktor OSTROVSKY, *Temmuz 1990*

25 yılı aşkın gazetecilik yaşamımda, bana, ne denli tuhaf gelirse gelsin, bir öykü öneren kimseye ilk elde hayır dememeyi öğrendim. Victor Ostrovsky'nin öyküsü, başlangıçta dinlediğim pekçok öyküden daha tuhaf gelmişti.

Gazetecilerin pek çoğu gibi ben de kendi payıma pek çok kez, insanların soluk soluğa, öykülerinin Galaksilerarası Marslılar Fesat Örgütü'nün karanlık çabalan sonucunda nasıl örtbas edildiğini anlatışına kulak vermişimdir. Öte yandan, bir ipucu yakalamanın havasına girdikten sonra öykünün bir fiyaskoyla sonuçlanışını pek çok gazeteci yaşamıştır.

1988 Nisan'ında bir akşam üstü Ottovva'daki meclis basın bürosunda otururken Victor Ostrovsky telefonla arayarak beni ilgilendireceğini sandığı, uluslararası nitelikte bir öyküsü olduğunu bildirdi. Zamanın Kanada Başbakanı ve hükümetinin sorunlarıyla ilgili *Friends in High Places* adlı, bir hayli fırtına koparan kitabımı yeni yayımlamıştım. Victor resmi çevrelere yaklaşımımı beğendiğini söyledi; öyküsünü aktarmak için beni bu nedenle seçmişti. Ayrıntı vermedi, ama yakında bir kahvede 15 dakikalığına buluşmamızı önerdi. Üç saat sonra hâlâ Viktor'u dinliyordum. Öyküsü gerçekten çok ilginçti.

İlk düşüncem, bu adamın gerçekten söylediği kişi olup olmadığını nasıl bilebileceğimdi. Ancak bazı ilişkiler arasında özel bir tahkikat ve onun açık davranarak isim vermekten kaçınmaması, zamanla gerçekten eski bir Mossad *kat*sa'sı olduğuna ikna olmamda etken oldu.

Pekçok kişi bu kitapta okuduklarından hiç de hoşnut olmayacaktır. Tedirgin edici bir öyküdür bu, insan doğasının en iyi yanlarına ilişkin olduğu söylenemez. Pekçok kişi, Victor'u İsrail'e ihanet eden biri olarak görecektir. Öyle olsun. Bense onu Mossad'ı bozulmaya uğramış bir örgüt olarak değerlerdiren; idealizmi gerçekliğin saldırısıyla paramparça olmuş; Mossad'ın - ya da herhangi bir hükümet örgütünün - eylemlerinin hesabını kamuoyu önünde vermesi gereken bir düzenlemeye kavuşturulması gerektiğini savunan bir kişi olarak tanıdım. CIA dahi seçilmiş bir kitle önünde tutumlarını açıklamak zorundadır. Mossad'ın böyle bir yükümlülüğü yoktur.

l Eylül 1951'de o günün başbakanı David Ben Gurion, Mossad'ın İsrail Dış İşleri Bakanlığı'ndan bağımsız bir istihbarat örgütü olarak kurulması doğrultusunda bir talimat yayınladı. O günden bugüne, herkesin varlığını bilmesine karşın - politikacılar zaman zaman başarılarıyla övünürler - Mossad her bakımdan bir gölge örgüt olarak kalmıştır. Örneğin İsrail bütçelerinde ona ilişkin hiçbir kayda rastlayamazsınız. Ve başkanının adı görevi süresince asla açıklanmaz.

Bu kitabın esas temalarından biri, Victor'un, Mossad'ın denetim dışı bir örgüt olduğu, görünüşte örgütten sorumlu olan başbakanın dahi, eylemleri üzerinde gerçek bir yetkisi olmadığı ve genellikle de belki Mossad'ın yöneticilerinin çıkarları doğrultusunda olmakla birlikte hiç de İsrail'in çıkarlarına uymayan eylemleri onaylamak, hatta uygulamak durumunda bırakıldığı yolundaki kanışıdır.

İstihbarat işi, doğası gereği önemli ölçüde gizliliği gerektirmekle birlikte, başka demokratik ülkelerde bazı unsunları açıkça tartışılabilmektedir. Örneğin ABD'nde CIA'nin başkan; ve başkanyardımcıları Devlet Başkanı'nca atanır, Senato İstihbarat Komitesi'ne hesap verir ve Senato çoğunluğunca onaylanmak zorundadır.

Örneğin komite 28 Şubat 1989 günü Washington'daki Hart Senato Ofisi Binası'hda SH-216 numaralı odada Başkan David L. Boren başkanlığında toplanarak, Merkezi İstihbarat'ın başkanyardımcılığma atanan emekli CIA görevlisi Richard J. Kerr'le mülakat yaptı. Bu mülakattan geçmeden önce Kerr biyografik, akademik ve mesleki deneyimlerinden sahip olduğu gayri menkuller, son beş yıldır aldığı ücret ve ipotekleri dahil olmak üzere mali portresine, üye

olduğu örgütlerden yaşam görüşü ve zekasına dek her şeyi kapsayan 45 bölümlü, ayrıntılı bir anketi yanıtlamak zorunda kalmıştı. Senatör Boren oturumu açarken komitenin görevinin kamuoyunun gözleri önünde yapmasının ender bir olay olduğunu belirtiyordu: "Diğer uluslardan bazıları istihbarat faaliyetlerini yasamanın gözetimi dışında bırakmayı yeğlerken, bizim ülkemizdeki sürecin kapsamı gerçekten de istisnaidir."

Komite diğer faaliyetlerinin yanı sıra, Başkan'ın görevlendirdiği örtülü eylem programlarını yılda dört kez gözden geçirir; ve Başkan'ın her yeni örtülü eylemi başlatışmda özel oturumlar düzenler.

"Önerilen örtülü eylemleri veto yetkimiz olmasa da," diye sürdürmüştü konuşmasını Senatör Boren, "Başkanlar geçmişte tavsiyelerimizi dikkate alarak, komitenin uygunsuz bulduğu, ya da güvenlik çıkartan bakımından gereksiz rizikolar taşıdığını düşündüğü faaliyetleri ya değiştirmiş ya da iptal etmişlerdi."

Oysa İsrail'de istihbarattan sorumlu sayılan Başbakan dahi örtülü eylemlerden ancak gerçekleştikten sonra haberdar olmaktadır. Kamuoyu ise hemen hemen hiç bir zaman bunları öğrenmez. Tabii Mossad'ın faaliyet ve personelini soruşturacak hiç bir komite yoktur.

Sir William Stephenson, *A Man Called Intrepid'a* (Cesur Denen Bir Adam) yazdığı önsözde demokrasilerde felaketleri, hatta olası bir yıkımı önlemek için istihbaratın gerekli olduğunu vurgularken istihbarat üzerinde siyasal denetimin öneminin de altını çizmekteydi:

"Dünyanın giderek karmaşıklaşan savaş gerekleri arasında istihbarat büyük önem taşıyan bir silah, belki de silahların en önemlisidir." diyordu. "Ancak, gizli oluşu nedeniyle en tehlikelisidirde. Suistimalini önleyici önlemler oluşturulmalı, gözden geçirilmeli ve harfi harfine uygulanmalıdır. Ancak tüm girişimlerde olduğu gibi burada da sorumlularının kişiliği ve sağduyusu belirleyici rol oynar. Özgür insanların var olma ve egemenlik umutlan bu denetimin çözülmezliğinde yatmaktadır."

Victor'un öyküsünde akla gelen bir başka soru, Kurum'da - Mossad böyle tanınır - göreli ikincil önemde bir görevlinin nasıl olupda bu kadar çok bildiğiydi. Bu, haklı bir soruydu; ne ki yanıtı, insanı şaşırtacak ölçüde basitti.

İlkin, bir örgüt olarak Mossad, küçüktür.

Nigel West (Britanyalı Tory parlamento üyesi Rupert Allason'un takma adı) kitabı *Games of Intelligence'âa* (İstihbarat Oyunları) "Washington DG'-nin dışındaki George Washington ekspres yolunda işaret tabelası bulunan" Virgina/Langley'deki CIA karargahında, "büyük çoğunluğu yaptıkları işi gizlemeyen" 25 bin görevli çalıştığını yazar.

Mossad'ın sekreterler ve temizlik işçileri dahil tüm kadrosu 1200 görevlidir, - ve bunlardan herbiri, soranlara Savunma Bakanhğı'nda çalıştıklarını söyleme talimatı almıştır.

West "Sovyetler'den kaçanlardan sağlanan bilgilere göre KGB'nin birinci şef direktörlüğü'nün de tüm dünyada 15 000 kadar birim subayı bulunduğu ve bunlardan 3 bin kadarının, başkentin güneydoğusunda Moskova çevre yolu üzerindeki Teplyystan Karargahı'nda görevli olduğunu" yazmaktadır. Bu, 1950'lerde böyleydi. Son rakamlar, KGB'nin tüm dünyadaki görevlilerinin sayısının 250.000'i bulduğu söylenmektedir. Küba DGI İstihbarat Servisi'nin dahi, dünyanın her yerinde, Küba Diplomatik Misyonlarına yerleştirilmiş 2 000 kadar eğitimli görevlisi vardır.

İster inanın ister inanmayın, Mossad'ın dünyada her an görev yapan 30-35 *katsa'sı* ya da birim subayı bulunmaktadır. Bu olağanüstü düşük sayının nedeni, kitapta da görülebileceği gibi, İsrail'in, diğer ülkelerde pek görülmeyen bir biçimde İsrail dışında dünyaya dağılmış Yahudi cemaatinden anlamlı ve sadık bir kadro devşirebilme yetişidir. Bu, istisnai bir *sayanım* ya da gönüllü Yahudi yardımcılar sistemi aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir.

Victor kendi deneyimleri ve başkalarının anlattıklarına ilişkin bir günlük tutmuştu. Kötü bir yazıcıydı; ama şema, plan ve diğer görsel verilere ilişkin, başarılı bir istihbarat operasyonu için hayati önem taşıyan bir fotoğraf belleği vardı. Mossad böylesine küçük ve sıkı bir örgüt olduğundan, CIA ve KGB'deki denklerinin el süremeyeceği sınıflandırılmış bilgisayar dosyalarına ve sözlü tarihçelere ulaşabilmiştir. Daha öğrenciyken Victor ve arkadaşları Mossad'ın ana bilgisayarına girebiliyor ve sınıflarında yürürlükte olan düzinelerle Mossad operasyonunu en küçük ayrıntılarına vanncaya dek tekrar tekrar inceleyebiliyorlardı. - Burada amaç, yeni devşirmelere bir operasyona nasıl yaklaşmak gerektiğini ve geçmişteki hatalardan nasıl uzak durulabileceğini öğretmekti.

Dahası, nicel bir döküm vermek zorda olsa, Yahudi cemaatinin istisnai tarihsel birbirine bağlılığı ve aralarındaki siyasal farklılıklara rağmen kendilerini düşmana karşı koruyabilmek için hep bir arada bulunmaları gerektiği yolundaki inançları, kendi aralarında, örneğin CIA ya da KGB görevlileri arasında görülmesi mümkün olmayan bir açıklığa yol açmaktadır. Kısacası, kendi aralarında en ince ayrıntılara dek konuşabileceklerini hissediyorlar. Ve bunu yapıyorlar da.

Bana bu öyküyü gün ışığına çıkarma fırsatı veren Victor'a teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca, bu öykünün doğasının, benim standart siyasal performansımın üzerinde bir baskıya neden olduğunu ve halen olmaya devam ettiğini göz önünde bulundurarak, bu projeden sürekli desteğini esirgemeyen karım Lidyia'da teşekkür etmek istiyorum.

Ayrıca, Ottowa'daki Meclis Kütüphanesi'de her zaman olduğu gibi, yardımlarını eksik etmedi.

Claire HOY, *Temmuz 1990*

YENİ BASKIYA ÖNSÖZ

A am da sürpriz değildi. 5 Eylül akşamı saat 9:45 civarında mutfakta kahve yapıyordum ki kapım çalındı. Bella açtı. Eski kurs kumandanım Ören Riff ve Akademi Müdürü Arelah Sherf ti gelenler; her ikisi de yüksek rütbeli Mossad görevlisiydi. Sağdaki Riff in üzerinde siyah bir deri ceket ve beyaz gömlek vardı, omzunda deri bir çanta asılıydı. Sherf ise kahverengi yün bir bleyzer, kahverengi pantolon, gömlek ve kravat giymişti.

"Seninle konuşmak istiyoruz" diye bağırdı Sherf, İbranice.

"Size söylenecek birşeyim yok," diye yanıtladım, telefonu açıp 911'i çevirdim.

"Yalnızca bir dakika," dedi Sherf.

Telefonu kapattım. Birkaç saniye sonra bir Nepean kent polisi açıp 911'i arayıp aramadığımı sordu. Aradığımı, ancak şimdilik herşeyin yolunda olduğunu söyledim.

Kapıya doğru yürüdüm. İçeri girmek istediler, ama kabul etmedim. Tam o sırada İbranice konuşulduğunu duyan ve İsrail'den konuklarımız olduğunu zanneden kızımız Leeorah sevinçle merdivenlerden aşağıya koşmaya koyuldu, ama sesimdeki öfkeli tonu yakalayınca hemen geri çekildi. Bella, özellikle birileriyle konuşmayı gereksindiğimde benimle konuşmayı reddeden, ama şimdi kapımıza kadar gelen Sherf i görünce daha da allak bullak olmuştu.

"Yapacağına inanmıyordum," dedi Riff. "Uygarca davranalım," diye ekledi; içeri girip oturmak istiyordu.

"Unut. Konuşacak birşey yok."

"Kitabı biliyoruz," dedi Sherf, sanki ben onların neden kapıma geldiklerini bilmiyormuşum gibi. "Hangi aşamada olduğunu öğrenmek istiyoruz. Biliyorsun ki şu an savaştayız."

"Bildiğim kadarıyla orada Amerikalılarla Kanadalılar var, siz değil."

"Bize yardımcı ol, kitaptan vazgeç;" dedi. "Eğer yalnızca Kanada'da yayınlanacaksa kaç nüsha basılabilir ki? Dinle, sana ve çalıştığın insanlara maliyeti neyse, öderiz. Ne kadar kâr etmeyi düşünüyorsan, onu da ödemeye hazırız."

"Vazgeçmen gerek," diye araya girdi Riff.

"Biliyorsun para sorun değil," diye söze devam etti Sherf. "Aileni ve çocuklarını düşünmen gerekir. FKÖ ve diğer grupları tanırsın. Peşini bırakmazlar."

"FKÖ neden benim peşimden olsun?"

"Daha da fazlasını bildiğini düşünürler, peşini bırakmazlar."

İki yüksek rütbeli Mossad görevlisinin gözetim operasyonu düzenlemeksizin kapıya kadar gelmeyecekleri geldi birden aklıma; içeride kendilerine zarar verecek kimsenin olmadığını, alanın temiz olduğunu biliyorlardı. Ben de adı sanı bilinen biri değildim henüz; kitap daha yayınlanmamıştı. Duraladım.

"İş bende bitmiyor. Biriyle görüşmem gerekiyor. Sizi ararım. Nasıl temas kurabiliriz?"

Sherf İsrail'de bir telefon numarası verdi. Ona gülünç olmamasını, burada bir numara vermesini söyledim. Toronto'daki İsrail konsolosunu arabileceğimi söyledi.

"Neden buradaki Elçilik değil?" diye sordu .Bella.

Riff, Sherf ve ben aynı anda söze girdik. "Hayır, hayır, konsolosluk."

Bu aşamada Elçilik'in operasyon hakkında bilgisi olmaz di. Dost bir yabancı ülkede Elçilik kanalıyla çalışmak siyasal bakımdan hayli duyarlı olurdu, bu nedenle konsolosluktaki Shaback yani iç güvenlik aracılığıyla çalışmak daha doğruydu. Bana aramam için ertesi akşam saat 8:00'e kadar süre verdiler. Evin önünde Quebec plakalı, orta boy, kırmızı bir kiralık arabanın içinde on dakika kadar oturduktan sonra çekip gittiler. Benim de uzaklaşma zamanım gelmişti. Birincisi, beni ele geçirmeyi düşünüyorlarsa bunu ailemi tehlikeye düşürecek biçimde yapmalarını istemiyordum. İkincisi, tabii beni ele geçirmelerini hiç istemiyordum.

O haftanın başlarında Claire Hoy, Stoddart Yayıncılık Şirketi'nin iki yöneticisi ve New York'daki St. Martin's Press'den iki pazarlama müdürüyle Toronto'da buluşmuştuk. Amerikalılar kitaptan Ağustos ayında haberdar olduklarından, St. Martin'in aynı tarihte yayınlamasına sağlamak üzere Kanada baskısını 4 Eylül'den 4 Ekim'e ertelemeyi kararlıştırdık. Bu gecikme olmasaydı Mossad geldiğinde kitap piyasaya çıkmış olacaktı. Şimdiyse öyle görünüyordu ki, bütün bahisler yatmıştı.

Bir saat kadar bekledim, el çantamı hazırladım ve arabama bindim. İzlenip izlenmediğimi anlamak üzere bir-iki küçük manevra yaptım - evet, küçük gri bir araba ve koyu renkli bir kamyon peşimdeydi. Sonra onlara izimi kaybettirip doğrudan Ottavra havaalanına gittim. Toronto'ya sabaha kadar uçak yoktu; bunun üzerine havaalanındaki Kanada Kraliyet Polisi güvenlik ofisine başvurup - Mossad'ın da o sırada elindeki tek iz olduğunu düşündüğüm - kitabın kuverini gösterdim, Mossad'ın ziyafetini anlattım ve geceleyin havaalanında kalacağımı söyledim. Sürekli gelip durumumu kontrol etmeye söz verdiler. Saat 1:00 civarında hem yayıncı Jack Stoddart'ı hem de Hoy'u evlerinden arayıp durumu anlattım.

Ertesi sabah Stoddart'la buluştuğumda İsrail Devleti adına vekale-

ten avukat Joel Goldenberg'den Ontario Sulh Hukuk Mahkemesi'nden kitaba tedbir karan uygulatmaya çalıştıklarını bildirir bir mektup aldıklarını öğrendim.

İşin iyi yanı, yerleşik Mossad politikasının aksine, Goldenberg'in mektubu benim Mossad için çalıştığımı ve eğer kamuya açıklanırsa pekçok kişi ve ülke için tehlikeli olabilecek bazı bilgileri haiz olduğumu açıkça kabulleniyordu - bu da bizim İsrail'in beni ve kitaptaki bilgileri doğrudan yalanlayacağı yolundaki kaygılarımızı gidermekteydi.

Ama işin kötü yanı, Sayın Yargıç Robert Montgomery ertesi gün İsrail'e on günlük bir tedbir kararı armağan etti; Kanada yayıncılık tarihinde ilk kez yabancı bir hükümet böylesi bir yanın-öncesi yasaklama kararı çıkarttırabiliyordu. (Sayın Yargıç Montgomery'nin kararının ve Tedbir Talebinin kopyaları ilişiktedir.)

Akşamüstü düzenlediğimiz basın toplantısından sonra en büyük kaygım, güvenlikti. Mossad'ın beni kaçırıp İsrail'e geri götüreceğinden endişeleniyordum. Stoddart'ın yöneticilerinden Nelson Doucet beni Metro Toronto Polisi istihbarat servisi görevlisi Thomas Milakovic'e götürdü. RCMP güvenliğe başvuruda bulunduk; herhangi bir kaçırma girişimine karşı en iyi güvenlik önlemlerinin alınacağı evime götürülmemin daha doğru olacağı kararlaştırıldı. Hoy çantamla birlikte Prince Oteli'ne geldiğinde RCMP görevlisi beni Ottawa'ya geri götürdüklerini söylemiş. Hoy bunun üzerine hafta sonunu anne ve babasıyla geçirmek üzere Toronto'nuh bir saat batısında orta büyüklükte bir kent olan Brantford'a gitti. RCMP tarafından uyarılan Brantford polisi ihbarı yeterince ciddiye alarak cinayet istihbarat masasından dedektif Dan Camillieri'yi Hoy'la buluşup hatfa sonu boyunca evine birkaç kez uğrayarak sokağına yerleştirilen polis devriyelerini denetlemekle görevlendirdi.

Bu arada Bella'ya İsrail'deki bazı eski dostlarımızdan içlerinden bir kısmının beni kitabın yayınını durdurmaya ikna etmek üzere Kanada'ya gönderileceklerini bildirir telefonlar gelmiş. Bella rahatsız olmamalarını söylemişse de, biletlerini bekledikleri yolunda yanıtlamışlar onu. Riff de o gün birkaç kez arayıp kendisiyle temasa geçmemi istemiş. Bella İsrail'li dostlarımıza gelmemelerini sağlamasını kendisine söyleyince de, "Neden sözettiğini anlamıyorum," demiş. Bella,yanıtlamış: "Eğer mesajını Vicky'ye iletmemi istiyorsan, neden sözettiğimi *anlayan* dostlarınla konuş." Konuşmuş olacak ki dostlarımın yolculuğu iptal edildi;

İsrail basını beni yalancılık, ayyaşlık, hırsızlık ve daha pekçok şeyle suçlayan öyküler üretmekle meşguldü. Hatta Tel Aviv'deki dairemde bir kutu dolusu Mossad dosyası ele geçirildiği dahi anlatılıyordu. İlk yorum, kutunun geçitte bulunduğu yolundaydı, ama sonradan biri dosya dolu mukavva bir kutunun günlerce dışarıda kalamayacağını düşünmüş olacak ki, sonraki

anlatılarda kutu evimde tavanarasma taşındı. Tel Aviv'de dairem yok. Bir kredi kartı yolsuzluğundan dolayı polisin bir grubu tutuklamasını sağladığımı anımsayıp, basına o olayda polisle çalışmak yerine çeteye yardımcı olduğum haberini sızdırdılar. Ardından da, güvenlik testinden geçmediğim masalı yayıldı ortaya - bu da, Mossad'ın beni kabul ettiği düşünülürse, dünyanın en seçmeci güvenlik servisi olmakla övünen bir örgüt için gülünç bir suçlamaydı. Dahası, bu öyküler Mossad'daki hizmet süremi giderek kısaltmaktaydı; öyle ki sonunda Hoy dayanamadı ve espriyi patlattı: "Bundan sonra herhalde Akademi'de bir uzatmalı haftasonu geçirdiğini söyleyecekler."

Mossad'ın bana çamur atmaya çalışmasına şaşırmadım, ama doğrusu bunun biraz daha incelikle yapılmasını beklerdim. Sesimizin mahkeme kararıyla kesildiği bir dönemde medyanın ağzına geleni söyleyebilmesi son derece tedirgin ediciydi. İsrail'i! bir gazeteci Ottowa kent merkezinde bir otelden İsrail'deki dinleyicilerine kitaptan bölümler okuyabiliyordu, ama bizim -yazar ve yayıncılarının- içeriğini tartışmamız yasaktı.

RCMP ile birlikte Toronto'dan geri döndüğümüzde saat sabahın dördüydü. RCMP'nin aksine, ben evin en güvenli yer olduğu kanısında değildim. O sabah daha sonra Bella beni tren istasyonuna getirdi, hareket etmesine üç dakika kala Toronto trenine bindim. Eğer biri beni izlemek isteseydi mutlaka görürdüm, trene son binen ben oldum.

9 Eylül günü saat 19:00 civarında Stoddar'ın telif hakları ikinci başkanı Bili Henna Toronto merkezindeki Sheraton Oteli'nde kendi adıyla yer ayırttı (böylelikle benim adım kayda geçmeyecekti), bavulumu odaya çıkardı ve ana lobideki jetonlu telefonların önünde benimle buluştu. Mossad'ın büyük otelleri tarayacağını biliyordum. Elçilik'den, konsolosluktan ve çeşitli New York operasyonlarından kolaylıkla yirmi-otuz güvenlik görevlisi toplayabilirlerdi. Bunlar gözetleme uzmanları değildi doğal olarak. Görevleri sizi tesbit edip bir başkasına haber vererek çekip gitmekten ibaret olan, "parmaklar"dı.

Bili ile yanyana telefon kabinlerinde birbirimizle konuşurken lacivert bleyzerli bir adam farkettim. Kısa, koyu, kıvırcık saçları vardı ve gözlerini benden ayırmıyordu. Başını bir yana sallayarak birine işaret ettiğini aynadan görebiliyordum, işaret ettiği yere baktığımda öbür adamı da gördüm. Blucin, kazak ve Palladium ayakkabıları giymişti — İsrail ordusunda komando eğitiminde kullanılan basketbol ayakkabıları cinsinden.

Bill'e alışveriş merkezine doğru gideceğimi, belirli yönlere doğru hareket edip etmediklerini kollamasını söyledim. İki dakika sonra Bili yanıma gelerek tam dediğim gibi yaptıklarını söyledi; ondan oradan ayrılıp tam bir saat sonra yan kapıya gelmesini istedim.

Lobiye dönüp dosdoğru blucinli adama baktım. Tedirgin olup bir sütunun arkasına geçti. Ben de sütunun öte yanına geçtim. Nihayet o uzakla-

şana dek bir süre köşe kapmaca oynadık, sonra da asansörle odama çıktım. Bir duş yapıp bıyığımı kestim.

Odaya blucinle çıkmıştım. Aşağıya indiğimdeyse üzerimde koyu renkli bir takım vardı. Asansörden çıktığımda blucinli adam doğrudan kapılan kolluyordu. Alberta'Jı iki adamla yaşlı sığırlar üzerine bir söyleşiye daldım, asansörü kollayan adam farkına dahi varmadı. Bill'in arabası yanaşırken çıkış kapısına doğru yürüdüm; arabaya atladım ve oradan ayrıldık. O haftanın sonuna dek her gece başka başka Stoddart görevlileriyle değişik otellerde kaldım.

Gazeteciler 11 Eylül günü Kanada Güvenlik İstihbarat Servisi'nden sorumlu bakan Pierre Cadieux'ya Mossad görevlilerinin bir Kanada yurttaşını rahatsız etmelerine neden izin verildiğini sordular. Cadieux bunu hiçbir dost ülkenin casus ajanının kendi izni olmadan Kanada'da faaliyet gösteremeyeceği şeklinde yanıtladı. "Bana şimdiye dek böyle bir talepte bulunulmadı... ve bilgim dahilinde .Kanada'da böyle bir operasyon sözkonusu değildir." Eğer Cadieux Mossad'ın dost ülkelerde yalnızca hükümetlerin resmi onayıyla faaliyet gösterdiğine gerçekten inanıyorsa, daha öğrenmesi gereken çok şey var demektir.

Belki bilmiyor olabilir, ama İsrail'de bir Mossad kaynağı bir gazeteciye Mossad'ın gerçekten beni kitabın yayınını durdurmaya ikna etmek üzere iki kişiyi yolladığını ve beni kaçırmayı tasarladıklarını ancak ben gizlenmeye başlayınca bundan vazgeçtiklerini itiraf etmişti bile. *Boston Globe* bu haberi Mossad'ın beni kaçırıp İsrail'e götürmek istediğini yetkili bir kaynaktan duyan, İsrail istihbaratı hakkında bir başka çok satan kitabın, *Every Spy Princein* yazarı Yossi Melman'a atfetmekteydi.

' Gerçekte Mossad'ın İsrail'de cezalandırmak istediği insanları kaçırma geleneği vardır. Örneğin Cindy adlı güzel bir ajanın Roma yakınlarında bir yata çeldiği Mordechai Vanunu vakası bilinir. İsrail gazetesi *Maariv'in* 19 Eylül tarihli sayısında benim dikkatimi çekmeye yönelik olduğu belirgin olan bir ilan vardı: "Victor Ostrovsky'ye. (Her Neredeysen) Mutlu ve Tatlı Bir Yeni Yıl Diliyorum. Yakında Ziyaretine geleceğim Cindy."

Kitap yurtdışında da bir ilgi toplamaya başlamıştı ama uluslararası planda patlayışı yaklaşık on avukatlık bir grubun New York Eyaleti Yüce Divan Yargıcı Michael J. Dontzin'in Beşinci Cadde'deki oturma odasına doluşmasıyla oldu. Günlerden 11 Eylül'dü, İsrail aynı gün dev New York hukuk bürosu Skadden, Arps, Slate, Meagher e Flom'la kitabın yayınının durdurulmasını sağlama konusunda anlaşmıştı.

İsrail'in avukatları akşam 21:30 için acil bir randevu talebinde bulunmuşlar, Dontzin de kabul etmişti. Skadden Dontzin'in evine ortaklan Jonathon Lerner ve Barry Garfinkel de dahil olmak üzere çok sayıda avukat göndermişti.

Amerika'lı yayıncı St. Martin's Press ise genel danışmanı, ortaklardan biri ve Lankenauf Bickford firmasından tanınmış sivil özgürlükler savunucuları John Lankenşu ve Robert Bakin tarafından temsil edilmekteydi. İşin, yargıcın oturma odasındaki gece yarısı toplantısından da garip olan yanı, çıkan sonuçtu. Dontzin kitabı dahi okumadan, geçici tedbir karan verdi; bu bir ABD mahkemesinin, ulusal güvenlik gerekçesiyle yayınlanmamış bir kitap hakkında verdiği ilk toplatma kararıydı. İsrail kitabın yayınlanmasının bazı kişilerin hayatını tehlikeye atacağını öne sürüyordu ama Dontzin'e bunu destekleyecek hiçbir kanıt sunulmadı.

Dontzin'in tedbir kararına Amerikan habercilik medyasının ve tüm hukuk topluluğunun tepkisi muazzam oldu. *The New York Times'm* ilk sayfadan girdiği haberi tüm ulusal ve kablo TV yayınlarında akşam bültenlerinde adeta tefrika haline gelen haber ve yorumlar izledi.

Mahkemelerin İsrail'in haklı olmadığı yolunda karar almaları uzun sürmedi. Dontzin her iki tarafa da 14 Eylül Cuma günü mahkeme huzuruna çıkmalarının talimatını verdi ama St. Martin'in avukatları derhal kararı temyiz ettiler. 12 Eylül günü temyiz mahkemesi yargıcı Ernst Rosenberger her iki tarafa da, St. Martin'in Dontzin'in tedbir kararını bozma talebinin temyiz merciince inceleneceğini tebliğ etti. Avukatlar ertesi sabah davalarını savundular. Akşam üzeri saat 4.00'de mahkeme İsrail'in iddiasını kanıtlayamadığını, ayrıca, Dontzin'in kararından önce sayısız kitapçı, toptancı Ve belli başlı kitap eleştirmenleri kitaptan edindiğine göre, kişilerin hayatlarını tehlikeye atma tezine dayalı bir yasaklama kararının zaten etken olamayacağını karara bağladı.

Karardan iki gün sonra inanılmaz bir basın-yayın taarruzu altında, gizlenmekten vazgeçip eve dönebileceğime hükmettim. Medya bana ilgisini yitirip insanlar da beni unutuncaya dek orada güvenlikte olabileceğimi düşünüyordum. Mossad'ın unutmayacağını biliyordum, ama bunun daha işin başındayken farkındaydım. Toronto'dan ayrılırken Jack Stoddart ve Nelson Doucet'e eski meslekdaşlarımın hâlâ kentte olduğundan emin olduğumu söyledim.

17 Eylül Pazartesi günü New York mahkemesi kararı ve kamuoyunun ağır tepkileri karşısında gerileyen İsrail Kanada'da işin peşini bırakmaya kara verdi. Bir önceki hafta sonu Stoddard'ın bürosuna girilmişti. Polis olayı kimin gerçekleştirdiğini bilemiyor, ama "profesyonel işi" olduğunu söylüyordu. Hiçbir şey alınmamış, ama masaların çekmeceleri üstlerinde anahtarları, yarı açık bırakılmıştı; "buradaydık, canımızın istediği zaman tekrar gelebiliriz," mesajıydı bu.

Bu hukuk savaşı *Hile Yolu'nu* St. Martin tarihinin en hızlı satan kitabı haline getirdi. Siparişler birkaç gün içinde tahmin edilen 42.000'den 300.000'e fırladı. Şu an 23 dile çevriliyor, Hoy ve ben kitabın kasetini dahi yaptık.

Kitabın varlığı, başarısı ve Mossad'm onu yoketme yolundaki başarısız girişimleri İsrail'de de yankılar uyandırdı. Knesset ender rastlanan bir girişimle kitaptaki açıklamalar sonucu İsrail'le ABD arasındaki bağlara olası zararlar ve basımı önlemek için yapılabilecekleri görüşmek üzere Mossad'm başını oturuma çağırdı. Yitzhak Shamir'in Likud Partisi de dahil olmak üzere kimi politikacılar hükümetin kitabı öldürme yolundaki beceriksizce çabalarını eleştirdiler. O sıralar bu çabaların tek sonucunun kitabı bir hafta içinde Kanada ve ABD'nin en çok satan kitabı konumuna yükselterek İsrail'i hem baskıcı hem de aptal konumuna düşürmek olduğu ortaya çıkmıştı.

Kitabın başarısı dürüstlüğüme ve niyetlerim üzerinde odaklasan eleştirilere bir baraj yükseltti.

Başlangıçtaki, — Mossqd ajan vaya bağlatılarının hayatlarını tehlikeye soktuğu yolundaki — suçlama, sessizce terkedildi. Amerikalı yayıncım kitaba girişmeye karar vermeden önce bu olasılık konusunda benim uzun uza-dıya sorgulamıştı. Olası bir tehlikeyle karşı karşıya olabilecek herkesin ya tümüyle perdelendiğini ya da hiç sözü edilmediğine onu ikna etmiştim. Bu da doğru çıktı.

Saldırılar genellikle tutarsızlıkla malûldü.

İsrail'de Başbakan Shamir *Jemsalem Post'a* "kitabın tümünün kötü niyetle yazıldığını" söyledi. "Orada yazılı olan herşeyin kötü niyete, yalanlara ve İsrail'e zarar verme arzusuna dayandığına inanıyorum."

Ama kitabın "yalan" ilan edilmesi, doğrudan, benim Mossad mensupluğumu doğrulamanın yanısıra, kitapta kullandığımız bir dizi belge, çizelge, harita ve diğer bilgileri kendilerine ait gerçek malzeme olarak sıralayan İsrail Kanada mahkeme kağıtlarına da ters düşmekteydi.

İsrail'de "Ostrovsky Olayı" olarak ünlenen olay medyayı bir süre meşgul etti. 14 Eylül günü *Mamiv'm* ilk sayfası tümüyle bu öyküye ve beni Saddam Hüseyin'e benzeten bir olaya ayrılmıştı. Bir İsrail istasyonu için benimle görüşme yapan bir radyo spikeri beni "hain" olarak tanımladı, kitle gazetesi *Yedioth Ahranoth'da* bir yazar da hakkımda şöyle yazdı: "İlk düşüncem birinin çıkıpta Victor Ostrovsky'nin kafasına bir kurşun sıkması gerektiği oldu." Eski Mossad başkanları Meir Amit ile Isser Harel birçok kez radyo ve TV'ye çıkarak beni gözden düşürme kampanyasına katıldılar.

Saldırı temaları bir yandan metnin yüksek önemde devlet sırlarını açığa çıkardığı, bir yandan da tümünün yalan olduğu çevresinde dönüyordu.

Yazılanların yalan olduğu suçlaması gündemden inmezken, Mossad sözcüleri asli önem taşıyan hiçbir gerçeği özgül olarak yalanlayamadılar. Dahası, kitap tüm dünya ülkelerinde yoğun uluslararası incelemeye tabi tutulmuştu. Sri Lanka'da hükümet açıklamalarımızla o denli ilgilenmişti ki, *yazı-*

tanların doğruluğunu araştırmak üzere bir soruşturma komisyonu kurdurdu; Kanada'ya yeminli ifademi almak üzere bir üye gönderdi. Danimarka'da Mossad'ın istihbarat örgütünü kullanışı, eski istihbarat görevlerinin söylediklerimizi doğrulaması üzerine birincil önemde bir siyasal sorun haline geldi. İsrail'in Danimarkalıların Filistinlilerin telefon görüşmelerini kaydetmesi üzerindeki denetimi, Kopenhag'da uzun yıllar faaliyette bulunan bir terörist hücrenin davasında tartışmalara yolaçtı. İsrail Danimarkalılara kitaptaki Danimarka istihbaratı üzerine olan ekin sahte olduğunu açıklamıştı. Oysa bu belge de İsrail'in Kanada mahkemesine Mossad'a ait gerçek belgeler olduğunu bildirdikleri arasında yeralmaktaydı. Ya mahkemeye ya da Danimarka'ya yalan söylüyorlardı.

ABD'de konunun basın ve yayın organlarında ele ahnış tarzı genellikle adaletli oldu ve şimdiye kadar Kuzey Amerika'daki Mossad faaliyetlerine ilişkin asli iddiaların doğruluğunu tartışmak isteyen kimse çıkmadı. Amerikalılara ilişkin olaylar arasında kamuoyunda en fazla yankı uyandıranı, Mossad'ın Beyrut'taki donanma karargahının havaya uçmasına yolaçan Mercedes kamyondaki patlayıcılar hakkında bildiklerini iletmemesi oldu. Mossad şimdi Amerikalılara tam uyarıda bulunduğunu iddia ediyor. Ama bunu yapmış olsaydı, kağıt üzerinde belgeleyebilmesi gerekirdi. Bunu yapamadı. Dahası, eğer bu saldırı Mossad için de sürpriz olsaydı, bombalamayla ilgili onüç sanığın adını hemen ertesi gün nasıl bildirebilirlerdi?

Eleştiricilerin çoğu İsrail'in lekeleme taktiklerini ayrımsamakla birlikte, Mossad içindeki göreli kıdemsiz konumundan tüm bu bilgilere nasıl ulaşabildiğimi de sorgulamaktaydı. Bu haklı ve sanırım ilk baskıda yeterince açıklığa kavuşturamadığımız bir kaygıdır. Bir Mossad katsa adayı olarak ana Mossad bilgisayarına girebilmekteydim. Ayrıca, tüm öbür adaylar gibi, bu kitapta betimlenen belge, dosya, özgül operasyonların sözlü anlatıları, dinlelen konuşmaların teyp kayıt ve çözümlemeleri de elimin altındaydı.

Mossad karargahında çalışan herkes dilediği bilgiyi elde edemez, ama kalsalar bu alanda sınırsız'hak sahibidirler. Şurası unutulmamalıdır ki, her üyenin öbürlerini tanıdığı ve aynı davanın insanı olmaktan kaynaklanan güveni paylaştığı küçük bir klüptür Mossad. Evet, bilgisayar çıkışları masalar arasında paylaştırılmaktadır, ama eğer bir subay bir başka masadan bilgi edinmek isterse tek yapacağı iş, koridorun öbür ucuna yürüyüp meslekdaşından bunu istemektir. Ve bu, gündelik bir uygulamadır. Ayrıca, bu konuları ofis dışında, birbirimizle sosyal temaslarımızda, evlerimizde ailelerimizle özgürce tartıştığımız gerçeği de kimseyi şaşırtmasın.

Mossad hayati bilgileri edinme konusunda İsrail ordusuyla aynı tutumu paylaşır. Yalnızca generallerin ve yüksek rütbeli subayların neler olup bittiğinden haberdar olduğu pekçok ordunun aksine İsrailliler yukarıdan

aşağıya çok daha fazla askeri konuya dahlederler; bunun amacı yüksek rütbeli subayın öldürülmesi halinde, altındaki adamın uygulamanın hedefini bilmesini sağlamaktır. Eğer oda öldürülürse bir altındaki onun yerini alır vd. Kalsalar arasında da aynı felsefe geçerlidir.

Kanada'da ve ABD'deki Yahudi cemaatinin kitaba ve bana tepkileriyse daha karışık oldu. Çoğunun düşmanca olduğunu belirtmem gerekir. Örneğin Ottavca'daki Yahudi cemaat merkezi adresimi listelerinden sildi, bir haham da bir grup insana *Hile* Yo/a'nun topluca yakmayı önerdi.

İlk "Hain!" suçlamaları bu kitabı okumamış, hiç de okumayacak olan insanlardan geldi. Basımı izleyen aylar içinde kitabı okuyup da İsrail'e bir saldırı *olmayıp* siyasetleri ve uygulamaları çoğunlukla yarardan çok zarar veren bu denetimden çıkmış bir servisin eleştirisi olduğunu kavrayan Yahudilerin sayısı arttı. Ben İsrailliyim ve Yahudi ulusal devletimizin yaşaması ve refahı davasına her zaman yürekten bağlıyım. Ve İsrail'in bir Mossad'a gereksinimi olduğunu biliyorum, ama bundan daha iyi bir Mossad'a.

Hile Yolu'nu para için yazmadım; böyle olsaydı Mossad'ın Ottawa'da bana yaptığı para önerisini kabul ederdim. Kitabı İsrail'in hem Mossad hem de bazı hükümet politikalarından zarara uğradığına korku ve öfkeyle karışık derin bir inanç beslediğim için kaleme aldım. Bu kanıyı bir kez edindikten sonra da, yapabildiğim kadar yüksek sesle söylemeyi acilen gereksindiğimi hissettim. "Erken öten horoz"un başına neler geleceğinden habersiz değildim; kolay ve sancısız olduğunu öne sürecek de değilim. Ama eğer kitabım İsrail'de, sonuçta hepimizin gurur duyacağı daha güçlü ve sağlıklı bir ulus yaratacak bir özeleştiriye yolaçarsa, tüm başıma gelenlere değecek.

VICTOR OSTROVSKY

MAHKEME BELGELERİ

YARGIÇ MONTGOMERY'NİN KARARI

ONTARİO ADLİYE MAHKEMESİ

(Genel İşler Bölümü)

Sayın Yargıç Montgomery — 7 Eylül 1990, Cuma

Taraflar:

İsrail Devleti (Davacı)

ve

Stoddart Publishing Co. Ltd.,
Victor Ostrovsky ve Claire Hoy (Davalılar)

arasında

Görülmekte olan dava hakkında

KARAR

Davacının ihtiyati tedbir talebi, karşı tarafa tebliğ edilmeksizin, bu gün Toronto'da muhakeme edildi.

Talep Dilekçesinin ve Yoav Ben-Dror'un yeminli beyanının okunması ve avukatın, uygulanabilir olduğu anda, dava açacağını ihtar etmeyi taahhüt etmesi üzerine;

1. BU MAHKEME davalıların ve her birinin ve işbu kararla, davalı Victor Ostrovsky tarafından ya da onun adına başka biri tarafından sağla nan, ve adı geçen Victor pstrovsky'nin görevi sayesinde ya da Mossad (İsra il Devleti Haberalma ve Özel Hizmetler Kurumu) ile çalışması sırasında el de ettiği bilgileri içeren kitap, deneme ya da makaleleri basmalarını, bastır malarını, yayınlamalarını, yayınlatmalarını, çoğaltmalarını, dağıtmalarını, 17 Eylül 1990 Pazartesi gününe kadar ya da bu Yüce Mahkeme'nin isteyebi leceği daha sonraki bir tarihe kadar yasaklanmaya KARAR VERİR.

2. BU MAHKEME Talep Dilekçesi içinde, Yoav Ben-Dror'un 6 Ey lül 1990'da yapılan yemin beyanının ve Dava açacağını ilişkin ihtarının işbu-rada gizli, mühürlü olarak muamele görmesine ve kamu kayıtlarına geçme mesine KARAR VERİR.

DAVA DİLEKÇESİ

Mahkeme Dosya No. 54362/90Q

ONTARİO ADLİYE MAHKEMESİ

(Genel İşler Bölümü)

Taraflar

İSRAİL DEVLETİ (Davacı)

ve

STODDART PUBLİSHİNG CO. LTD.,
VİCTOR OSTROVSKY VE CLAİRE HOY (Davalı)

DAVA DİLEKÇESİ

X

(Dava açılacağına ilişkin İhtar 7 Eylül 1990'da tanzim edilmiştir)

1. Davacı

a) Davalıların her birinin, davacının yasal, sonuçsal ya da açık itimatı sayesinde, "Hile Yolu" başlıklı kitabın ve Davalı Victor Ostrovsky ya da onun adına başka biri tarafından sağlanan ve Victor Ostrovsky'ye İsrail Devleti Haberalma ve Özel Hizmetler Kurumu ile çalışması sayesinde ula şan bilgileri içeren başka herhangi bir kitap, deneme ya da makalenin satı şından alınmış ya da alınması mümkün bütün gelirlerin, adı geçen kitap ve diğer kitap, deneme ya da makalelerle ilgi olarak Davalıların herhangi biri tarafından girilen lisans ya da telif anlaşmalarının gelirleri de dahil olmak üzere alındığı yolunda bir beyanı;

b) Davalılar tarafından "Hile Yolu" kitabının ve yukarıda sözü edilen diğer kitap, deneme ya da makalelerin satışından elde edilen alınmış ya da alınması mümkün bütün gelirlerin hesaplanması için bir Karar;

c) Davalılara bu hesaplama ile belirlenen bütün gelirleri Davacıya ödemelerini emreden bir Karar;

d) Davalı Stoddart Publishing Co. Ltd.'nin Davalı Ostrovsky ve/veya Hoy'a bu Mahkeme'nin karar aşamasına kadar "Hile Yolu"nun yayını ve sa tışı nedeniyle hak kazanacakları her hangi bir parayı ödemesini yasaklayan ihtiyati ve sürekli bir tedbir;

e) Davalı Ostrovsky'nin günlüğünün ve İsrail Devleti Haberalma ve Özel Hizmetler Kurumu ile çalışması sayesinde doğrudan ya da dolaylı ola rak Davalı Victor Ostrosvky tarafından yasadışı bir şekilde elde edilen, ve Davacı'ya ait bilgileri ifşa eden bütün belgelerin ve fotoğrafların, nasıl sak lanmış, kopyalanmış ya da çoğaltılmış olursa olsun bu bilgilere ait bütün kopyalar ve çevirilerle birlikte Davacı'ya teslim edilmesi için bir Karar;

f) Değişiklikleriyle birlikte Adliye Mahkemeleri Kanunu, 1984, S.O., 1984 c. ll'in s. 147'si gereğince bu Mahkeme dosyasının mühürlenmesi için bir Karar;

g) 2,000,000 00 $ tutarında maddi zarardan ayrı ceza tazminatı;

h) Bu davanın dava vekili ve müvekkil masrafları;

i) Adliye Mahkemeleri Kanunu 1984 gereğince mahkeme masrafları; j) Bu Mahkeme'nin resen gözeteceği bu ve benzeri telafiler talep eder.

TARAFLAR

2. Davacı Ottawa-Carlton Bölge Belediyeliği, Ottawa Şehri'nde bir elçiliği bulunan egemen bir ulustur ve Toronto Başkent Belediyeliği, Toronto Şehri'nde bir konsolosluk bürosu bulunmaktadır.

3. Davacı'nın İsrail Devleti İçinde Haberalma ve Özel Hizmetler Ku rumu ("Mossad") diye bilinen bir kurumu vardır.

4. Davalı Stoddart Publishing Co. Ltd. ("Stoddart") Ontario Eyaleti içinde ve başka yerlerde kitap yayın ve dağıtım işiyle uğraşan bir Ontario şirketidir.

5. Davalı Victor Ostrovsky ("Ostrovsky") Ottawa-Carlton Bölgesel Belediyeliği içinde ikamet etmektedir ve sözkonusu zamanlarda hem Kana da hem İsrail Devleti vatandaşıydı.

6. Davalı Claire Hoy ("Hoy") Ottawa-Carlton Bölgesel Belediyeliği içinde ikamet etmektedir ve bir yazardır."

HİZMET SÖZLEŞMESİ

7. 30 Aralık 1984'te ya da yaklaşık olarak bu tarihte Ostrovsky Davacı'nın hizmetine girdi. Burada işe başlayınca Mossad'da çalışmakla görevlen dirildi.

8. Davacıyla çalışmaya başlamanın bir koşulu olarak Ostrovsky, 31 Aralık 1984'te ya da yaklaşık bu tarihte Davacı ile bir Enformasyon Verme me Kurallarına Uyma Beyanı anlaşmasına girdi ve bu beyanla Mossad'ın iç tüzüğüne uymayı kabul etti. Ayrıca işi sayesinde elde ettiği bilgileri devretmemeyi kabul etti. Bu anlaşma İsrail Devlet dahilinde yapıldı.

9. 70.01.16 Tüzüğünün 4. Bölümü, göreviyle doğrudan ilgili olmasa bi le, çalışana konumu nedeniyle, ya da görevinin ifası sırasında tesadüfü ola rak ya da işinin sonucu olarak ulaşan bilgileri içeren kitapların, deneme ve makalelerin vb. nin yayınını yasaklar. 4. Bölüm ayrıca herhangi bir kişiye sözü edilen bilgileri ya da bu bilgileri içeren makaleleri kapsayan bir kitap, makale ya da deneme yazmasına izin verecek herhangi bir bilgi verilmesini de yasaklar.

10. 18 Ocak 1985 tarihinde ya da yaklaşık bu tarihte, Ostrovsky'nin Davacı'yla işinin devam etmesinin bir koşulu olarak, Ostrovsky ve Davacı'nın bir temsilcisi bir hizmet sözleşmesi imzaladılar ("Hizmet Sözleşmesi"). Hizmet Sözleşmesi İsrail Devleti dahilinde imzalandı.

11. Hizmet Sözleşmesi'nin 1. paragrafı 5720-1900 Devlet Hizmeti Tüzüğü'nün 1(2) kuralına (tayinler) (özel sözleşme) ve Takshir'in 16.413. pa ragrafına uygun olarak yapıldığını vazeder. Takshir vazife süresinde ve son rasında ifşa etmeme yükümlülüğünü tekrar eder.

12. Hizmet Sözleşmesinin 8. paragrafı Devlet Hizmeti Tüzüğü'nün hükümlerini ve zaman zaman yürürlükte olan Devlet Hizmet Komiserliği tebliğlerini açık bir şekilde birleştirir.

13. Devlet Hizmeti Tüzüğü, başka şeylerin yanısıra, aşağıdaki leri vazeder:

[Çeviri]

42.512 Enformasyon-yanlış enformasyon da dahil olmak üzere, ve herhangi bir beyan, plan, yazıt, sembol, formül, hedef ya da bunların enformasyon içeren ya da enformasyon kaynağı olarak kullanılabilecek bir kısmı.

42.52 ENFORMASYON DEVRETME YASAĞI VE YETKİSİ 42.521 b) Yasal olarak bunu yapma yetkisi olmayan bir görevli, vazifesi sayesinde aldığı enformasyonu, almaya yetkili olmayan bir kişiye devretmeyecektir.

X11

c) Bir görevli görevi nedeniyle eline geçen bir Belgeyi yasal yetki olmadan elinde tutmayacaktır. Hizmetten emekli olan bir görevli, görevi nedeniyle elde ettiği bütün belgeleri sorumlu kişiye iade edecektir.

42.523 Bir görevli görevi nedeniyle elde ettiği bir bilgiyi yayınlamak üzere olduğu bir yayına dahil etmek istediği zaman (paragraf 42.522'de tanımlandığı gibi) yayınlamayı düşündüğü yayının taslağıyla birlikte talebini hükümet sekreterinin onayına sunacaktır... Görevli talebini kapsamı içinde çalıştığı Bakanlığın Genel Müdürüne ya da devlet hizmetinden emekli olmuş ise kapsamı içinde çalışmış olduğu Bakanlığın Genel Müdürüne sunacaktır.

42.525 Görevliye böyle bir yetki verilmemişse bir gazeteciyi bilgi vermek yasaktır...

42.531 Bir görevli kapsamı içinde çalıştığı Bakanlığın Genel Müdürü tarafından kendisine bu konuda yetki verilmedikçe, işi sırasında eli ne geçen herhangi bir resmi belge ya da bilginin içeriğini yayınlamayacaktır...

42.532 Bir görevli Bakınlığı'nın Genel Müdürü'nden bu konuda izin almadıkça resmi göreviyle ya da resmi görevinin parçası olarak ilgi lendiği meselelerle ilgili hiçbir şeyi yayınlamayacaktır...

42.54 KİTAP YAYINLAMA

42.541 Bir görevli işiyle ya da görevi nedeniyle sorumlu olduğu meselelerle ilgili bir kitap yayınlamak isterse, ve Genel Müdür ya da onun tarafından yetkilendirilen her hangi bir başka memur kitabın tamamıyla ya da bir kısmının yayınlanmasına izin verme eğiliminde olursa... yetki veren kişi rızasının koşulu olarak kitabın resmi bir belge şeklinde yayınlanmasını istemeye hak kazanır.

42.542 Paragraf 42.541'e uygun olarak, kitabın yayınlanmasına izin verilmesine resmi bir belge olarak yayınlanma koşulu getirilirse, görevli kendisi ile sorumlu arasında kararlaştırılan, ve yayıncılar birliği ile yazarlar birliği arasında kararlaştırılmış resmi oranı aşmayacak olan bir mükafata, ya da devlet hizmet komisyonunun onayı ile belirlenen başka bir orandaki ödemeye hak kazanır...

14. 9 Mart 1986 tarihinde ya da yaklaşık bu tarihte, Ostrovsky Davacı'nın hizmetinden ayrılması nedeniyle Mossad içinde Vazifenin Sona Ermesi Üzerine Gizlilik Usulü Taahhüt ve Beyanı imzaladı ve burada diğer şeylerin yanısıra aşağıdakileri kabul etti:

a) Mossad'daki çalışması sırasında ya da konumu nedeniyle kensinine ulaşan hiçbir bilgiyi ifşa etmeme yükümlülüğü;

b) konumu ve işi nedeniyle kendisine ulaşan bilgileri içerecek kitap lar, makaleler, raporlar vs. yayınlamasının yasak olduğunu;

c) işi nedeniyle ya da işi sırasında öğrendiği herhangi bir ayrıntıyı gazetecilere, yazarlara, yayıncılara açıklamasının yasak olduğunu.

SÖZLEŞME İHLALLERİ

15. Davacı ile çalışması sırasında, Ostrovsky Davacı'nın operasyonla rı hakkında Hizmet Sözleşmesi gereğince korumakla yükümlü olduğu bilgi lere sır ortağı oldu. Ostrovsky görevi sırasında gizli bilgileri ve Davacı'ya olup haksız bir şekilde elde eldilen belgeleri ("Belgeler") içeren, işine dair bir günlük hazırladı; bu belgeler arasında aşağıdakiler bulunmaktadır:

a) Mossad'ın Örgütsel Çizelgeleri;

b) Tsomet Örgütsel Çizelgesi;

c) Mossad Akademisi'nin iç planı;

d) Haritalar da dahil olmak üzere eğitim malzemeleri;

e) Danimarka Haberalması'nı anlatan bir çıkış da dahil olmak üze re bilgisayar çıkışları;

f) AMAN Formu;

g) Fotoğraflar; ve

h) Ayrıntıları mahkemeden önce verilecek olan benzeri ve başka bel geler.

16. Ostrovsky Hizmet Sözleşmesini ihlal ederek günlüğünü Davacı'ya teslim etmedi ve Belgeleri iade etmedi.

17. Nisan 1988'de ya da yaklaşık bu tarihte, Ostrovsky Hizmet Söz leşmesi'ni ihlal ederek, Mossad'ın operasyonları ve ilişkileri hakkında Dava cı için çalıştığı sırada öğrendiği ve Hizmet Sözleşmesi'yle korunan gizli bilgi leri Hoy'a açıkladı.

18. Hoy, yayının kazancından pay alma karşılığında Ostrovsky'yle birlikte "Hile Yolu" ("Kitap") adını taşıyan ve Ostrovsky'den alınma, Hizmet Sözleşmesiy'le koruna gizli bilgileri açığa vuran bir kitap yazmayı kabul et ti.

19. Nisan 1988'den Kasım 1989'a kadar, Hoy ve Ostrovsky hepsi Hiz met Sözleşmesiy'le korunan gizli bilgileri, günlüğü ve Belgeleri kullanarak Kitab'ın elyazmasını tamamlamak üzere birlikte çalıştılar.

20. Kasım 1989 tarihinde ya da yaklaşık bu tarihte, Hoy ve Os trovsky Stoddart Publishing ile bir anlaşma imzaladılar ve bu anlaşmayla Hoy ve Ostrovsky'ye ödenecek telifler karşılığında Stoddart'a Kitab'ı basma, yayınlama ve satma ya da bütün dünyada başkalarına bu hakları verme ko nusunda tekel hakkı verildi.

21. Ostrovsky günlük ve Belgeler de dahil olmak üzere bilgileri yayın lamak ya da başka türlü iletmek, Hizmet Sözleşmesi'nin gereği olan izni ya da yetkiyi hiç bir zaman talep etmedi.

22. Davacı, Hoy ve Stoddart'm Ostrovsky'nin sözleşmeyi ihlal eylemi ne katıldıklarını iddia eder. Ostrovsky'yi Davacı'yla sözleşmesini ihlal etme ye teşvik ettiler: çünkü,

a) Hoy ve Stoddart, Ostrovsky'nin Davacı'yla çalışmasının sonucu olan bilgileri açığa vurmama yükümlülüğünü biliyorlardı;

b) Hoy ve Stoddart Kitab'ın yayınlanmasının Ostrovsky'nin Dava-

cı'ya karşı yükümlülüklerini ihlal edeceğinin farkındaydılar;

c) Hoy ve Stoddart Ostrovsky'yi Kitab'ı yazması için teşvik ettiler ve bu konuda yardım ettiler ve Hizmet Sözleşmesi'ni ihlal ederek yayınlanması nı sağladılar;

d) Hoy ve Stoddart korunmalı yapısını bilerek günlüğü, gizli bilgileri ve Belgeleri aldılar ve kendi kullanımları için değiştirdiler.

KÜSTAH TAVIR

23. 6 Eylül 1990'da Davacı'nm avukatları Davacı'nın 7 Eylül 1990 sa bahı acil olarak ihtiyati tedbir talebinde bulunmaya niyeti olduğu konusun da Stoddart'ın avukatlarını haberdar etti.

24. Davacı'nın avukatı 7 Eylül 1990 tarihinde bu Yüce Mahkeme'nin huzuruna geldi ve Ostrovsky ya da onun adına başka bir kişi tarafından sağlanan, görevi nedeniyle ya da Mossad'la çalışması sırasında Ostrovky'ye ulaşan herhangi bir bilginin yayınını yasaklayan bir ihtiyati tedbir kararı al dı.

25. 7 Eylül 1990 sabahı, Stoddart ve Ostrovsky, Davacı'nın o sırada ihtiyati tedbir talebi ile bu Mahkeme'nin huzurunda olduğunu bilerek ve Davacı'nın Kitab'ın ya da orada içerilen gizli bilginin yayınını mahkeme em riyle yasaklamaya yönelik yasal herhangi bir girişimini haksız olarak boz ma niyetiyle, basın mensuplarıyla buluştular ve onlara Kitab'ın içeriğiyle il gili tanıtıcı malzemeler dağıttılar.

26. Stoddart ve Ostrovsky'nin basın mensuplarıyla toplantısının bir sonucu olarak, gizli bilgi 7 Eylül 199ü'da Global Television Nehvork tarafın dan ve 8 Eylül 1990'da Toronto Star tarafından yayınlandı.

27. Kasım 1989'dan sonra, Stoddart ABD'deki bağlı şirketi St. Martin's Press Inc. ("St. Martin") ile Kitabın Amerika Birleşik Devletleri'nde da ğıtımı için bir anlaşma imzaladı. Dağıtım Ekim 1990'da başlayacaktı.

28. 7 Eylül 1990'da, bu Mahkeme'nin ihtiyati tedbir kararını öğren dikten sonra, Stoddart, St. Martin'den Amerika Birleşik Devletleri'ndeki da ğıtım tarihini 17 Eylül 1990'a ertelemesini istedi. Dağıtım Amerika Birleşik Devletleri'nde U Eylül 1990'da ya da yaklaşık bu tarihte başladı.

29. Davacı, Stoddart'ın, bu Mahkeme-'nin ihtiyati tedbir kararını il-hal ederek ve Ontario'daki herhangi bir ihtiyati tedbirin etkisini usulsüz bir şekilde bozma niyetiyle, Amerika Birleşik Devletleri'nde yayını bu Mah keme kararının tebliğinden önce başlattığını iddia etmektedir.

30. Kitabın Birleşik Devletler'de erken yayınlanmasının bir sonucu olarak,-Ontario'daki karardan Davacı'nın makul bir yarar sağlaması engel lenmiştir. Stoddart Kitab'ın dağıtımına Ontario'da 17 Eylül 1990'da başla mıştır.

31. Davacı Davalıların yasadışı davranışlarından kar sağlama hakkı na sahip olmamaları gerektiğini ileri sürmektedir.

BİR MUHASEBE TALEBİ

32. Davacı, Ostrovsky tarafından Mossad'la çalışmasının bir sonucu olarak elde edilen günlük ve Belgeler de dahil olmak üzere bilgilerin korun malı bilgileri oluşturduğunu ve Davacının tekelinde olduğunu iddia eder.

33. Davacı, Davacı'ya ait olan günlük ve Belgeler de dahil olmak üze re korumalı bilgilerin Davalılar tarafından kendi kullanımları için değiştiril diğini iddia eder ve Davalılardan bunların kullanımından elde edilen bütün gelirlerin, Kitab'ın yayını ve dağıtımından gelen bütün gelirler de dahil ol mak üzere, bir muhasebesini talep eder.

KANUNİ İTİMAT HALİ

34. Davacı, Hizmet Sözleşmesinin ihlali'yle, bilginin değiştirilmesinin ve Kitabın yayınlanmasının, hukuki bir neden olmaksızın Davacının zararı na Davalıları haksız olarak zenginleştirdiğini iddia eder.

35. Davalıların her birinin davacının yasal, sonuçsal ya da açık itima- tı sayesinde, Kitabın ve Davalı Victor Ostrovsky ya da onun adına başka bi ri tarafından sağlanan ve Victor Ostrovsky'ye Mossad ile çalışması sayesin de ulaşan bilgileri içeren başka herhangi bir kitap, deneme ya da makale nin satışından gelen bütün gelirlerin, adı geçen kitap ve diğer diğer kitap, deneme ya da makalelerle ilgili olarak Davalıların herhangi biri tarafından girilen lisans ya da telif anlaşmalarının gelirleri de dahil olmak üzere, alın dığının beyan edilmesini talep eder.

MADDİ ZARARDAN AYRI CEZA TAZMİNATI

36. Davacı, burada Stoddart ve Ostrovsky'nin 24. paragraftan 31. pa ragrafa kadar tanımlanan tavrının, Ostrovsky'nin sözleşmeyi ihlalinden ba ğımsız olarak, küstah, kinci, tekdire layık Davacı'nın makul çıkarlarına ha rekete varan bir saygısızlık olduğunu ve bu Mahkeme'nin Davalı'lara karşı cezai, ağır tazminatlar vermesi gerektiğini ileri sürmektedir.

MAHKEME YERİ

37. Davacı bu davanın mahkemesinin Toronto Şehri'nde yapılmasını önermektedir.

Yayın Tarihi: GOODMAN AND CARR
Barristers and Solicitors
200 King Street West
Süite 2300
Toronto, Ontario
MSH 3W5
Joel Goldenberg
(416) 595-2300
Davacının vekilleri.

Giriş : Sfenks Harekatı

O kadım farkettiği için Butrus Eben Halim mazur görülebilirdi. Hem zaten daracık pantalonları ve göğüslerini cömertçe sergileyen bluzlarıyla kendisini ancak her erkeğe daha fazlasını arzulatacak kadar gösteren vahim bir sarışındı o.

Geçen hafta boyunca hergün Paris'in güney eteklerinde bulunan Villejuif deki otobüs durağında boy göstermişti. Bu durağı kullanan iki otobüs - biri yerel, öbürü Paris'e giden RATP olmak üzere - ve bekleşen az sayıda yolcu arasında onu görmemek, olanaksızdı. Halim bilmese de, olay, buydu.

1978 Ağustos'uydu. Kendisininki gibi onun da rutini, sürekli görünüyordu. Halim otobüsünü yakalamak üzere durağa vardığında, o da orada bekliyor olurdu. Az sonra, iki koltuklu kırmızı bir Ferrari BB512 uçarcasına bir yerlerden kopar gelir, içindeki buğday tenli, mavi gözlü, şık giyimli adam kapıyı açıp sarışını yanındaki koltuğa buyur ettikten sonra, gazı topuklar ve araba kimbilir nereye, yokolur giderdi.

Karısı Samira artık ne kendisine ne de Paris'deki kasvetli hayata dayanamadığı için çekip giden Iraklı Halil, işine doğru yalnız yolculuğunda sık sık o kadını düşünürdü. Buna da bol bol zamanı vardı. Halim yolda kimseyle konuşmaya istekli değildi; Irak güvenliği, işine giderken

dairesel bir yol izlemesini, ve yolunu sık sık değiştirmesini salık vermişti ona. Ancak Villejuifdeki evinin yakınındaki otobüs durağını değiştirmesi olası değildi, bundan Saint Lazare Gar'ındaki metro istasyonunda iner ve buradan kentin kuzeyindeki Sarcelles'e giden trenlerden birini yakalardı. Halim burada, Irak'ta nükleer reaktör yapımıyla ilgili çok gizli bir projede çalışıyordu.

Birgün, ikinci otobüs Ferrari'den önce geldi. Kadın önce kayıtsız gözlerle yola bakındı, ardından omuz silkerek otobüse bindi. Halim'in otobüsü iki blok ötede önünde stop eden bir Peugeot'nün ardında takılmıştı.

Az sonra Ferrari de gözüktü. Sürücü araştıran gözlerle etrafına bakındı. Ne olduğunu kavrayan Halim, adama Fransızca seslenerek kadının otobüsle gittiğini söyledi. Adam, şaşkın bakışlarla İngilizce olarak yanıtladı onu; Halim öyküyü İngilizce tekrarladı.

Adam, minnettar, Halim'e nereye gittiğini sordu. Halim ona, St. Lazare'a yürüyerek birkaç dakika mesafede olan Madeleine İstasyonunun adını verdi; - Halim'in İngiliz Jack Donovan olarak tanıyacağı - Ran S., kendisinin de aynı yöne gittiğini söyleyerek binmesini teklif etti.

Neden olmasın, diye düşündü Halim; arabaya atladı ve koltuğa yerleşti.

Balık oltaya takılmıştı. Talihin de biraz yardımıyla, bu Mossad için büyük bir av olacaktı.

Sfenks Harekatı ABD yapımlı İsrail bombardıman uçaklarının, düşman topraklara gözüpek bir saldırıyla Bağdat'ın hemen dışındaki Tuvayta'da bulunan Irak nükleer kompleksini yerlebir etmesiyle, 7 Haziran 1981 günü başarıyla tamamlandı. Ancak bu sonuca, Mossad'ın yönettiği bir dizi entrika, diplomatik girişim, sabotaj ve cinayetin, fabrika-

nm inşamı, tümüyle engellemese dahi yıllarca geciktirmesinin ardından ulaşılacaktı.

İsrail'in projeye ilişkin kaygılan, Fransa'nın, ikinci büyük petrol tedarikçisi Irak'la, 1973 petrol krizinin hemen ardından bu ülkeye bir nükleer araştırma merkezi kurma konusunda bir sözleşme imzalamasıyla başlamıştı. Kriz alternatif enerji kaynağı olarak nükleer enerjiye ilgiyi arttırmıştı; bu sistemleri imal eden ülkelerin uluslararası satış işlemleri aniden hızlanmıştı. O sıralar Fransa Irak'a 700 megavatlık ticari nükleer reaktör satmak peşindeydi.

Irak, nükleer araştırma merkezinin barışçıl amaçlara yönelik olduğunu, esas amacın Bağdat'a enerji sağlamakla sınırlı olduğunu ısrarla vurguluyordu. İsrail'in ise, bu kuruluşun kendisine karşı nükleer bomba imalinde kullanılacağı konusunda pek de haksız olmayan endişeleri vardı.

Fransızlar Pierrelatte'daki askeri zenginleştirme fabrikalarınca sağlanan iki reaktör için % 93 zenginleştirilmiş uranyum sağlamayı kabul etmişlerdi. Fransa Irak'a dört parti halinde yakıt satacaktı; dört nükleer silah imali için yeterli miktar olan toplam 150 pound ediyordu bu. O zamanın ABD başkanı Jimmy Carter, nükleer silahlanmaya karşı muhalefeti dış politikasının merkezine yerleştirmişti; ABD'li diplomatlar gerek Fransız gerekse Iraklılar arasında planlarını değiştirmeleri yönünde etkin bir lobi faaliyeti yürütmekteydi.

Fransızlar dahi Irak, zenginleştirilmiş uranyum yerine, nükleer enerji üretmekle birlikte bomba yapımında kullanılmayan daha az güçlü bir yakıt olan "karamel" verilmesi önerisine şiddetle karşı çıktığında, bu ülkenin gerçek niyetlerini kavramıştı.

Irak, uzlaşmaz bir tutum izliyordu. Söz, sözdü. 1980 Temmuz'unda Bağdat'taki bir basın toplantısında Irak'ın güçlü adamı Saddam Hüseyin yıllar önce Avrupa'daki siyonist çevrelerin, ancak çölde deve gütmeye yetenekli barbar ve geri bir halk olarak gördükleri Araplarla alay ederken, bugün Irak'ın atom bombası yapma noktasına geldiğini gözle-

rini kırpmadan ileri sürebildiklerine dikkat çekerek israil'in kaygılarını alaya alıyordu.

Irak'ın bu noktaya yaklaşmakta olduğu gerçeği İsrail'in askeri istihbarat birimi AMAN'ı 1970'lerin sonlarına doğru o sıralarda Mossad'ın başında olan uzun boylu, ince yapılı, saçları dökülmekte olan emekli general Tsvy Zamir'e ("siyah" tasnifli, yani çok gizli) bir muhtıra göndermeye itti. AMAN, Irak projesinin gelişim evrelerine ilişkin içeriden ve daha ayrıntılı bilgi istiyordu; Böylelikle Mossad'ın devşirme bölümü *Tsomet'in* başı David Biran Zamir'le özel görüşmeye çağrıldı. Tombul, yuvarlak yüzlü ve züppe halli bir Mossad'cı olan Biran, bu görüşmenin ardından bölüm şeflerini çağırarak; derhal Fransa Sarcelles'daki imalat fabrikasına Iraklı bir bağlantı bulmalarını emretti.

Personel dosyalarında iki günlük yorucu bir tarama sonuç vermeyince, Biran Paris istasyonunun başındaki, birçok dil bilen aksaçlı Mossad görevlisi David Arbel'i çağırtarak görev için gerekli ayrıntıları bildirdi. Tüm benzeri istasyonlar gibi Paris'teki de, İsrail elçiliğinin tahkimli yeraltı şebekesi içine yerleştirilmişti. İstasyonun başındaki Arbel, büyükelçiden daha güçlüydü. Mossad personeli diplomatik kuryeyi denetler; elçiliklere gelen ve çıkan tüm posta, önce onların elinden geçer. Ayrıca "operasyon evi" olarak bilinen güvenlik evleri de onların sorumluluğundadır; örneğin Londra istasyonu böylesi 100'den fazla dairenin sahibidir; ayrıca 50 kadarım da kiralamıştır.

Paris'in elinde ayrıca tüm tabakalardan çok sayıda *sayanım,* yani Yahudi gönüllü de bulunmaktaydı; içlerinden kod adı Fargues Marcel olan bir tanesi de Sarcelles'deki nükleer fabrikada görevliydi. Proje bu denli acil olmasaydı, belge sağlaması gerekmeyecekti; normal olarak edindiği bilgileri sözlü, hatta yazılı olarak aktarması yeterliydi. Belge çıkarmak, her zaman yakalanma riskini de getirir birlikte; ve *sayan'ı* tehlikeye düşürür. Ancak bu olayda, özellikle Arapça adlar bir hayli karışık olduğundan, belge istenmesi kararlaştırıldı. (Araplar genellikle değişik durumlarda farklı adlar kullanırlar.) Böylelikle MarcePin fabrikada çalışan bütün Iraklıların bir listesini çıkarması gerekecekti.

Zaten ertesi hafta bir toplantı için Paris'e gelmesi gerektiğinden, Marcel'e personel listesini toplantıya getireceği diğer evrakla birlikte arabasının bagajına koyması talimatı verildi. Bir gece önce bir Mossad *katsa'sı* (birim subayı) onunla buluşarak bagaj anahtarlarının bir yedeğini aldı ve talimatları iletti. Marcel buluşma saatinde Ecole Militaire'in (Harb Okulu) yanındaki sokakta bir tur atacak, ve burada arka camında belirli bir çıkartma bulunan kırmızı bir Peugeot görecekti. Kiralanmış olan bu araba, bir kahvenin önünde, Paris'de daima bir lüks sayılan park yerini garantilemek üzere bir gece önceden bırakılacaktı. Marcel blokun etrafında bir kez tur atacak, aynı sokağa geri döndüğünde, Peugeot'nün park yerini kendisine bırakmak üzere, bulunduğu noktayı terkettiğini görecekti. Bundan sonra yapacağı tek iş, personel dosyasını bagajda bırakarak toplantısına gitmekti.

Duyarlı endüstrilerdeki görevliler sık sık güvenlik denetimlerine tabi tutulduklarından, Mossad randevusuna gitmekte olan Marcel'i habersizce izledi. Gözlenmediğine emin olduktan sonra, iki kişilik Mossad ekibi dosyayı bagajdan alarak kahveye girdi. Adamlardan biri siparişleri verirken öbürü elinde dosyayla birlikte tuvalete yürüdü. Burada "krampon" adı verilen dört küçük aliminyum ayakla tesbit edilmiş bir fotoğraf makinesi çıkardı. (Odağı önceden ayarlı alan bu aygıt, zamandan tasarruf sağlar; Mossad fotoğraf bölümünün imal ettiği tek ruloda 500 poz çekebilen özel kartuşlar kullanılır. Ayaklar yerlerine yerleştirilince fotoğrafçı belgeleri hemen altına dizerek dişlerinin arasında tuttuğu lastik uzantıyla her birinin fotoğrafını çekebilir.) Üç sayfayı böylece fotoğrafladıktan sonra adamlar dosyayı Marcel'in bagajına geri koyarak oradan uzaklaştılar.

Adlar Mossad'in standart -üfte kodlama sistemi kullanılarak derhal bilgisayar aracılığıyla Tel-Aviv'deki Paris masasına geçildi. Bu sistemde her hecenin bir numarası [v]ardır. Örneğin Abdul adı, 'Ab' hecesine 7,'dul' hecesine 21 verilerek Kodlanır. İşleri daha da karıştırmak için, her sayıya ayrıca bir kod - bir harf ya da başka bir sayı - verilir ve bu kod her hafta değiştirilir. Tüm bunlara rağmen, her mesaj öykünün yal-

nızca yarısını anlatacaktır; böylelikle birinde 'Ab' hecesinin kodunun kodu yeralırken, diğerinde 'dul'un kodunun kodu verilecektir. Böylelikle, bu iletim farkedilse dahi, deşifre etmeye çalışan kişi, elindeki malzemeden hiçbir şey anlayamayacaktır. Böylelikle tüm personel listesi, iki ayrı bilgisayar mesajı halinde merkeze iletildi.

Ad ve konumlar Tel-Aviv'de deşifre edilir edilmez, Mossad'ın araştırma bölümüne ve AMAN'a iletildi; ancak Sarcelles'deki Iraklı personel bilimadamlarmdan oluştuğundan, Mossad onları tehlikeli görmemiş ve dolayısıyla da dosya tutmamıştı.

Tsomet şefinden gelen talimat, en kolay hedefin vurulması yolundaydı. Ve çabuk davranılmasını istiyordu. Butrus Eben Halim'i bulmaları, böyle oldu. İsabetli bir vuruş olduğu sonradan ortaya çıkacaktı; ancak o gün onun seçilmesinin nedeni, ev adresini veren tek bilimadamı oluşuydu. Bu, diğerlerinin ya güvenliklerini daha fazla önemsedikleri, ya da fabrika yakınlarındaki askeri karargahta yaşadıkları anlamına geliyordu. Halim aynı zamanda evliydi - tüm personelin ancak yarısı evliydi - ve çocuğu yoktu. 42 yaşında bir Iraklı'nm çocuğunun olmayışı, garipsenecek bir durumdu ve normal, mutlu bir evliliğin belirtisi sayılmamaktaydı.

Hedeflerini seçtikten sonra iş onu 'devşirmeye' kalıyordu; Tel-Aviv'in talimatının bunun *aln efes,* yani hata kabul etmez bir operasyon olduğu yolunda olması, işi büsbütün zorlaştırıyordu.

Bu görevi yerine getirmek için iki ekip görevlendirildi.

Bunlardan birincisi, Avrupa güvenliğinden sorumlu olan *yarid,* Halim ve karısının gündelik porgrammı çıkartacak, Irak ya da Fransız gözetiminde olup olmadığını anlayacak, 'emlakçı' bir *sayan* aracılığıyla yakınlarında bir apartman dairesi ayarlayacaktı (sayanim'den biri Paris'de emlakcılıkla uğraşmaktaydı ve söz konusu mahallede bir daire bulmakla görevlendirildi - hiç soru sormadı.)

İkinci ekip *neviot,* hedefin dairesine girerek gerekli dinleme aygıtla-

rım yerleştirmekle görevlendirilmişti. - Masa ya da süpürgelik için "ahşap", telefon içinse "cam" malzeme kullanacaklardı örneğin.

Güvenlik bölümünün *yarid* kolu, her biri yedi-dokuz kişilik üç ekipten oluşur. Bunlardan ikisi yurtdışında çalışırken biri, İsrail'de yedek durumundadır. Bu ekiplerden birini operasyona çağırmak, genellikle sıkı pazarlıklar gerektirir; çünkü herkes o operasyonu hayatî olarak nitelemektedir.

Neviot kolu da, cansız nesnelerden bilgi edinmek üzere eğitilmiş uzmanlardan oluşan üç ekipten kuruludur. Uzmanlıkları bir eve gizlice girme, belgeleri fotoğraflama, iz bırakmaksızın ya da kimseyle karşılaşmaksızın oda ya da binalara girerek dinleme aygıtları yerleştirme vb. eylemlerdir. Malzemeleri arasında Avrupa'nın belli başlı otellerinin oda anahtarları da bulunmaktadır ve ekip, kartlı, şifreli anahtarlar ya da diğer yollarda açılan kilitlerle donatılmış kapıları açmak üzere sürekli yeni yöntemler geliştirmektedir.

Halim'in dairesine dinleme aygıtları yerleştirilip işletilmeye başladığı andan itibaren bir *Shicklut'dan* (dinleme bölümü) bir görevli tüm konuşmaları dinleyerek kaydetmeye koyulacaktı. Teyp ilk günden Tel-Aviv karargahına gönderilecek, Halim'in şivesi belirlenecek ve en kısa zamanda İsrail'den bu şiveyi iyi bilen bir *marats* (dinleyici) gönderilerek elektronik izleme ve Paris istasyonuna anında çeviri sağlamakla görevlendirilecekti.

Harekatın bu noktasında eldeki tek malzeme, bir isim ve bir adresti. Iraklının bir fotoğrafı dahi yoktu ve doğal olarak yararlı olabileceği konusunda hiçbir garanti bulunmuyordu. Yarid ekibi sokaktan dairesini gözlemeye ve yakındaki daireden Halim ve karısının neye benzediğini incelemeye başlayarak işe koyuldu.

İlk temas, iki gün sonra, kısacık kesilmiş saçlı, adının Jacqueline olduğunu söyleyen genç, çekici bir kadının Halim'in kapısını çalmasıyla kuruldu. Bu, Yarid'de çalışan Dina'ydı. Görevi Halim'in karısına alıcı gözle bakarak, ekibin gözetleme işinin başlayabilmesi için onu teşhis et-

mekti. Dina parfüm satıcısı kisvesiyle çalmıştı kapıyı. Ve tüm kuşkulan önlemek için, elinde parfüm dolu valiz ve basılı sipariş formlarıyla üç katlı apartmanı kapı kapı dolaşmıştı. Halim'in dairesine, onun işten dönmesinden önceki bir saate denk düşürerek varmıştı.

Samira bu parfüm önerilerine bayıldı. Binadaki kadınların çoğu da öyle. Buna şaşmamak gerekiyor, Dina'nm fiyatları perakendecilerinkinden çok daha düşüktü. Müşterilerden paranın yarısını peşin, yarısını da sipariş teslimi sırasında ödemelerini istiyor, teslim sırasında birer de armağan verileceğini müjdeliyordu.

Daha da iyisi Samira "Jacqueline'"i içeri davet ederek dertlerini ona açtı; son derece mutsuzdu; kocasında başarı hırsı diye birşey yoktu, oysa o varlıklı bir aileden geliyordu ve kendi parasını harcamaktan usanmıştı. Ve - en önemlisi - iki hafta içinde, önemli bir ameliyat geçirecek olan annesine refakat etmek üzere, Irak'a gidiyordu. Bunun kocasını yalnız ve her türlü etkiye daha açık bırakacağı, kuskusuydu.

Güney Fransa'dan iyi bir ailenin kızı, cep harçlığı kazanmak üzere parfüm pazarlaması yapan genç öğrenci kızı oynayan '.Tacqueline' Samira'nın sıkıntılarına çok sıcak yaklaştı. Başlangıçtaki görevinin yalnızca kadını teşhis etmek olmasına karşın, bu başarısı tartışmasızdı. Gözetim sırasında, her aşamadan sonra durum en ince ayrıntılarına dek güvenlik evine rapor edilir ve ekip, bir yandan toplanan bilgiyi kaydederken bir yandan da sonraki adımı planlar. Bu, genellikle saatler süren bir sorgulama, her bir ayrıntıyı tekrar tekrar gözden geçirme, kişiler bir eylem ya da aşamanın anlamım tartışırken sinirlerin ansızın gerilmesi anlamına gelir. Ekip üyeleri zincirleme sigara ve kahve tüketir ve güvenlik evindeki hava geçen her saat biraz saha gerginleşir.

Böylelikle Dina (Jacqueline) Samira'nın bam teline basabildiğine göre, bu mutlu rastlantıdan olayları hızlandırmak üzere yararlanılabileceği sonucuna varıldı. Bundan sonraki görevi, kadını iki kez evden dfşarı çıkartabilmek olacaktı. İlkinde ekip dinleme aygıtını nereye yerleştirileceğini kararlıştıracak, ikincisindeyse yerleştirecekti. Bu eve girilerek

fotoğraf çekilmesi, ölçü alınması, kısacası evdeki eşyalardan birinin, içine alıcı yerleştirilmiş bir kopyasının yapılabilmesi için gerekli tüm işlemlerin yerine getirilmesi demekti. Mossad'ın tüm eylemlerinde olduğu gibi kriter, riskin asgarîye indirilmesiydi.

İlk ziyaret sırasında Samira, saç boyatma konusunda mahallede doğru dürüst bir kuaför bulamadığından yakınmıştı. Jacqueline iki gün sonra siparişle geri döndüğünde (bu kez görebilmek için Halim'in eve dönüş saatine yakın bir *zaman* seçmişti) Samira'ya nehrin sol yakasındaki kuaföründen sözetti.

"Andre'ye sizden sözettim; saçlarınızı memnuniyetle yapacağını söyledi," dedi Jacqueline. "Ancak birkaç kez gitmek gerekiyor. O kadar iyi bir kuafördür ki. Keşke sizi ona götürebilsem."

Samira hemen atladı. Kocasının ve kendisinin bölgede gerçek bir dostları yoktu, sosyal hayatları son derece sınırlıydı; şehirde geçireceği birkaç akşamüstü, tabii ki evinin bitmez tükenmez sıkıcı işlerinden çok daha çekiciydi.

Samira'mn özel parfüm armağanı, her bir anahtar için küçük bir etiketlikle bezeli güzel bir anahtarlıktı. "Bana dairenizin anahtarını verin, size bunun nasıl işlediğini göstereyim," dedi Jacqueline.

Samira anahtarı verdiğinde Jacqueline'in onu, bir başka armağan paketi gibi sarmalanmış, anahtara yapışmasını önlemek üzere talk pudrası serpiştirilmiş, kille dolu küçük menteşeli bir kutuya el çabukluğuyla kaydırdığım farketmedi. Anahtar kutuya girip de kapak kapandığında kilde, anahtarın bir eşini yapmaya elverecek şekilde kalıbı çıkacaktı.

Neviot içeri anahtarsız da girebilirdi, ama içeriden biriymiş gibi anahtarla ön kapıdan girmek dururken boşu boşuna riske atılmak niye? İçeri girdikten sonra da kapıyı kilitler, kapının kulbuna bir sopa dayarlardı. Böylelikle biri dışarıda gözetleyenler farkına varmadan apartman girişinden geçip kapıyı açmaya çalışsa dahi, kilidin bozulduğunu düşünüp tamirci çağırmaya gider, bu da içeridekilere farkedilmeden dı-

şan çıkacak zamanı sağlardı.

Halim teşhis edildikten sonra yarid, göze çarpmadan kişinin gündelik programını saptamayı hedefleyen "hareketsiz izleme" uygulamasına geçti. Bu, onu peşine takılmadan, aşamalı olarak izlemek anlamına geliyordu; gittiği en yakın yere bir kişi yerleştiriliyor, bu kişi birkaç gün hareketlerini izledikten sonra öbür blokta ikinci bir kişi görevi devralıyor, izleme böyle sürüp gidiyordu. Bu Halim'in durumunda son derece kolaydı, çünkü hergün aynı otobüs durağına gitmekteydi.

Ekip dinleme aygıtından Samira'nın Irak'a tam olarak ne zaman gideceğini öğrendi. Ayrıca Halim'in bir güvenlik denetimi için. Irak büyükelçiliğine gitmesi gerektiğini de öğrendiler; bu Mossad'ı daha da temkinli olmaya itiyordu. Ancak onu nasıl devşireceklerini hâlâ belirleyememişlerdi; durumun önceliği, Halim'in işbirliğine yanaşıp yanaşmayacağını anlama konusunda fazla zaman bırakmıyordu onlara.

Bir *öter,* yani Araplarla temas edecek ücretli bir Arap kullanma olanağı, bu vakada fazlasıyla riskli bulunmuş ve devredışı bırakılmıştı. Tek atış şansları vardı ve herşeyi berbat etmek istemiyorlardı. Dina'nın Jacqueline olarak karısı aracılığıyla Halim'e ulaşması umutları, kısa sürede suya düştü. İkinci kuaför randevusundan sonra Samira Jacqueline'le ilişkiyi kesti. "O kıza nasıl baktığını görmediğimi sanma," dedi Samira Halim'e, dırdır seanslarından birinde. "Ben gidiyorum diye hiç heveslenme. Ben senin ne mal olduğunu biliyorum."

Katsa Ran S.'in gösterişli İngiliz Jack Donovan'ı oynayacağı, otobüs durağmdaki kız fikri de akıllarına böyle geldi. İşin gerisini, kiraladıkları Ferrari ve Donovan'ın diğer zenginlik gözbağcılığına bırakacaklardı.

Ferrari'yle ilk yolculuklarında Halim işiyle ilgili en küçük bir ipucu vermedi ve öğrenci olduğunu söyledi - bir hayli yaşlı bir öğrenci, diye

geçirdi aklından Ran. Karısının gideceğini ve güzel yemeklerden hoşlandığım, ama müslüman olduğundan içki içmediğini de söyledi.

Olabilecek en fazla esnekliğe olanak sağlamak üzere işini belirsiz bırakan Donovan, uluslararası ticaretle uğraştığını söyledi ve karısı yokken Halim'i bir akşam yemeğinde villasında ağırlamaktan mutluluk duyacağını belirtti. Halim o gün hiçbir söz vermedi.

Ertesi sabah, sarışın yine duraktaydı, Donovan onu aldı. Bir gün sonra Donovan çıkageldi; bu kez" kız yoktu. Donovan Halim'i yeniden kente götürmeyi önerdi. Yolda bir kahve molası verdiler. Güzel yol arkadaşına ilişkin soruya Donovan "Ah" diye yanıt verdi, "şu yollulardan biri. Ama çok şey istemeye başlamıştı. Kapıyı gösterdim. Aslında yazık da oldu - çok iyiydi; anlarsın ya. Ama kıtlıklarına hiçbir zaman kıran girmez."

Halim yeni arkadaşından Samira'ya sözetmedi. Bunu kendine saklamak istiyordu anlaşılan.

Samira Irak'a hareket ettikten sonra, Halim'i hergün alan ve artık iyice sıkı fıkı davranan Donovan, iş için 10 günlüğüne Hollanda'ya gideceğini söyledi. Halim'e bir kartını da verdi; paravan olmasına karşın Champs Elysees yakınlarında restore edilmiş bir binada sekreterli, dayalı döşeli, tabelalı, etkileyici gerçek bir ofisti bu.

Tüm bu süre içinde Ran (Donovan) Halim'le her görüşmesinden sonra istasyon başkanı ya da yardımcısıyla buluşup bir sonraki hamleyi planladıkları güvenlik evinde kalacaktı. Her seferinde yazdığı iki rapordan biri, görüşmede söylenenlerin özgül ayrıntılarını içeren istihbarî rapordu.

İkincisiyse beş soruya cevap veren bir amelî rapordu. Kim, ne, ne zaman, nerede ve neden. Buluşma sırasında olan herşeyi içeriyordu. Bu ikinci rapor bir başka dosyaya konularak bir *bodel* ya da kurye aracılığıyla başka bir güvenlik evine ya da büyükelçiliğe iletilirdi.

îstihbarî ve amelî raporlar İsrail'e bilgisayar ya da diplomatlar ara-

cılığıyla ayrı ayrı iletilmekteydi. Bir amelî rapor parçalara ayrılırdı. Örneğin, ilkinde "Özneyle buluştuğum yer (diğer rapora bakınız)" biçimiyle verilir, ikinci bir raporda yer belirtilir ve bu böyle devam ederdi. Her kişinin kendisinin de bilmediği iki kod adı vardı; bunlardan biri istihbar! kodu, diğeri amelî koduydu.

Mossad iletişim konusuna her zaman büyük önem vermiştir; kendi yapabildiklerini başka ülkelerin de yapabileceğini gayet iyi bilirler.

Samira gittikten sonra Halim her zamanki programını bozarak akşam yemeğe ya da sinemaya gitmek üzere şehirde oyalanmaya başladı. Birgün arkadaşı Donovan'a telefon edip mesaj bıraktı, Donovan iki gün sonra onu aradı. Halim akşam çıkmak istiyordu. Donovan onu akşam yemeği ve gösteri için lüks bir kabareye davet etti. Ve tüm hesabı ödedi.

Halim artık içki de içiyordu. Donovan gecenin ilerleyen saatlerinde şimdilerde bazı Afrika ülkelerine konut olarak kullanılmak üzere kargo kolileri satmakla uğraştığını anlattı.

"Bazıları öylesine berbat durumda ki, kutulara birer pencere ve kapı deliği açıp içine yerleşiyorlar," diyordu Donovan. "Toulon'da adeta bedavaya alabileceğim bir sürü koli buldum. Haftasonu gidiyorum. Sen de gelsene."

"Ticaretten hiç anlamam ki. Sana ayak bağı olurum."

"Saçmalama. Yolda tek başıma sıkılırım. Hem bana arkadaşlık edersin. Gece kalır pazara da döneriz. Bu haftasonu için başka bir programın var mı?"

Toulon'daki sayan ayaklarını üşütünce, plan az kalsın suya düşüyordu. Ne ki, kolileri Donovan'a satan "işadamı" rolünü bir katsa üstlendi.

İkisi fiyat üzerine çekişirlerken Halim, vinçle kaldırılan kolilerden birinin dibinin paslı olduğunu farketti. (Bunu hepsi biliyorlar - ve Halim'in farketmesi için dua ediyorlardı.) Donovan'ı bir kenara çekerek bunu fısıldadı ve 1200 kolinin fiyatı üzerinden dostuna önemli bir indirim sağladı.

Akşamleyin yemek sırasında Donovan Halim'e 1000 $'lık bir çek verdi. "Haydi al," diyordu. "O pası görmekle bana çok daha fazlasını kazandırdın. Bu müşteriler için pek farketmezdi tabii, ama bana kolileri satan enayi bunu bilmiyor."

Böylelikle Halim ilk kez yeni dostluğunun kendisine hoşça vakit geçirtmenin yanısıra, kârlı olabileceğini de kavrıyordu. Para, cinsellik ve - bireysel ya da toplu - psikolojik motivasyonun satın alamayacağı hiçbir şeyin olmadığını bilen Mossad için adamları gerçekten oltaya takılmıştı. Artık Halim'le *tachleş* ya da iş konuşmanın zamanı geliyordu.

Halim'in öyküsüne tümüyle inandığım bilen Donovan, Iraklıyı Saint Dominique sokağı 32 numaradaki Sofitel - Bourban Oteli'nde kalmakta olduğu lüks süite davet etti. Genç bir fahişeyi, Marie-Claude Magel'i de çağırmıştı. Yemeği ısmarladıktan sonra Donovan konuğuna acil bir işi çıktığını ve gitmesi gerektiğini söyleyerek özür diledi ve kendisini çağıran sahte teleks mesajım masanın üzerinde bırakmayı ihmal etmeden çıktı.

"Bakın, çok üzgünüm," diyordu, "Ama eğlenmenize bakın, ben sizi ararım."

Halim'le fahişe gerçekten de eğlendiler. Olay şantaj için olmasa da, olan biteni, Halim'in ne söyleyip yaptığını görmek için filme alındı. Bir İsraiPli psikiyatrisi, adama en etkin yaklaşım yolunu bulmak için Halim'le ilgili raporları en ince ayrıntılarına dek irdeliyordu. İsraiPli bir nükleer fizikçi de beklemedeydi. Hizmetine kısa bir süre sonra gerek olacaktı.

Donovan iki gün sonra dönerek Halim'i aradı. Kahve içerlerken Halim arkadaşının birşeye canının sıkıldığını farketti.

"Bir Alman şirketinden harika bir teklif aldım. Radyoaktif tıbbi bir malzemenin nakliyatıyla ilgili özel pnömatik tüpler istiyorlar." dedi Donovan. "Çok teknik bir işlem. İşin ucunda çok para var ama Allah kahretsin, ben bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Tüpleri kontrol edebilecek bir İngiliz bilimadamıyla tanıştırdılar ama hem çok para istiyor, hem de pek güvenilir biri gibi gelmedi bana. Sanırım Almanlarla bağlantılı."

"Belki ben yardımcı olabilirim" dedi Halim.

"Sağol, ama bana tüpleri inceleyecek bir bilimadamı gerekiyor."

"Ben bilimadamıyım," dedi Halim.

Donovan şaşırmış göründü: "Anlamadım. Sen öğrenci değil miydin?"

"Sana başta öyle söylemek zorundaydım. Ben gerçekte Irak'ın özel bir projeyle görevlendirdiği bir bilimadamıyım. Eminim ki sana yardımcı olabilirim."

Ran sonradan, Halim'in işini itiraf ettiği an birden damarlarındaki tüm kanın çekilip buz kestiğini, ardından da sanki kaynar su pompalanmış gibi hissettiğini anlatacaktı. Nihayet ellerindeydi! Ama Ran heyecanını göstermemeliydi. Sakin olmak zorundaydı.

"Dinle, bu adamlarla bir hafta sonu Amsterdam'da buluşmam gerekiyor. Ben bir-iki gün önce gitmeliyim; ama sana Cumartesi günü özel jetimi göndersem nasıl olur?"

Halim kabul etti.

"Buna pişman olmayacaksın" dedi Donovan. "Eğer işler yolunda giderse bu işin sonunda çok para var."

Geçici olarak üstüne Donovan'ın şirketinin logosu yazılmış jet, gerçekte bu iş için İsrail'den gönderilen bir Learjet'di. Amsterdam'daki büro da zengin bir Yahudi müteahhite aitti. Ran sahte İngiliz pasapor-

tunu değil, sınırda olası bir teşhisi önlemek üzere her zaman yapageldikleri gibi kendi kimliğini kullanacağından, Halim'le birlikte gitmek istememişti.

Halim kendisini havaalanında karşılayan limuzinle Amsterdam'daki büroya geldiğinde, diğerleri oradaydı. İki işadamı, bir Mossad katsa'sı olan Itsik E. ile Alman pasaportlu IsraiFli nükleer bilimci Benjamin Goldstein'dı Halim'in incelemesi için pnömatik tüplerden birini de yanında getirmişti. Kısa bir girizgahtan sonra Ran ve Itzik sözüm ona malî ayrıntıları konuşmak üzere başka bir odaya çekilerek iki bilimadamını teknik konulan tartışmak üzere başbaşa bıraktılar. İlgi ve uzmanlık alanları ortak olan iki adamın dostluk kurması uzun sürmedi. Goldstein Halim'e nükleer endüstri konusunu nasıl olup da bu kadar yakından izlediğini sordu. Körlemesine bir el ateşti bu, ama hedefini buldu. Tüm savunma mekanizmalarını bir yana bırakan Halim, ona işini anlattı.

Sonradan, Goldstein Halim'in anlattıklarını aktardığında, Iraklı'yı akşam yemeğine çıkarmaya karar verdiler. Ran bir bahaneyle onlara katılmayacaktı.

Yemekte iki adam üzerinde çalıştıklarını söyledikleri bir projeyi açtılar Halim'e: Üçüncü Dünya Ülkeleri'ne - tabii ki barışçıl amaçlarla — nükleer enerji üreten fabrika satışıyla ilgili bir projeydi bu.

"Sizin fabrika projeniz bizim için mükemmel bir model olurdu," dedi Itsik. "Eğer bize bazı ayrıntıları, planları temin edebilseniz, hepimiz bundan bir servet kazanırız."

"Ama bu lütfen aramızda kalsın. Donovan'ın bu işe bulaşmasını istemiyoruz, yoksa o da pay ister. Bizim ilişkilerimiz, sizinse uzmanlığınız var. Ona ihtiyacımız yok."

"Vallahi, bilmiyorum," dedi Halim. "Donovan bana çok iyi davrandı. Ayrıca, bu iş, nasıl desem, biraz tehlikeli değil mi?"

"Hayır, hiçbir tehlikesi yok," dedi Itsik. "Bu planlar sizin elinizin al-

tında olmalı. Biz yalnızca bir model olarak onlardan yararlanmak istiyoruz, hepsi bu. Size iyi para öderiz, kimsenin de bundan haberi olmaz. Nasıl olsun ki? Böyle işler hep yapılır."

"Sanırım," dedi Halim, büyük para teklifiyle gözü kamaşmış, ancak hâlâ tereddütlüydü. "Ya Donovan ne olacak? Oriun arkasından iş çevirmek düşüncesi bana çok ters geliyor."

"O sizi bütün işlerine karıştırıyor mu? Haydi canım. Haberi bile olmaz. Donovan'la dostluğunuzu sürdürebilir, yine de bizimle iş yapabilirsiniz. Bizim birşey söylemeyeceğimizden emin olun, çünkü pay isteyecektir."

Şimdi tümüyle ellerindeydi. Belirsiz servet vaadleri onun dayanabileceğinden çok fadaydı. Dahası Goldstein'den hoşlanmıştı; hem canım, bomba imal edecek değillerdi ya. Donovan'ın bilmesine de gerek yoktu. Neden olmasın? diye düşündü.

Halim resmen kadrolanmıştı. Ve kadrolanan pekçok kişi gibi, onun bundan haberi yoktu.

Donovan Halim'e tüplerle ilgili yardımları için 8000 dolar ödedi ve ertesi gün, odasında pahalı bir öğle yemeği ve bir fahişeyle olay kutlandıktan sonra mutlu Irak'lı özel jetle Paris'e yolcu edildi.

Bu noktada Halim'i kedisinden gizli işler çeviriyor olmanın sıkıntısından kurtarmak için Donovan'ın ortadan kaybolması gerekiyordu. İngiltere'de bir işi olduğunu, ne kadar süreceğini bilmediğini söyleyerek bir süre yokoldu da. Ancak, ne olur ne olmaz diye, arkadaşına gerektiğinde arayabileceği bir Londra telefon numarası bırakmıştı.

İki gün sonra Halim Paris'de yeni ortaklarıyla buluştu. Donovan'dan çok daha aceleci olan Itsik, Irak fabrikasının bir planının yanısıra, yeni kapasitesi ve inşaat zamanlama cetveline ilişkin ayrıntıları da isti-

yordu.

Halim önce hiçbir sorun çıkarmaksızm, kendinden istenenleri sağladı. İki İsrailli ona kağıttan kağıda fotokopi çekmeyi öğrettiler. Özel bir kağıt, kopya edilecek belgenin üzerine konuluyor, sonrada üzerlerine bir ağırlık yerleştirilerek birkaç saat bekletiliyordu. Böylelikle üstünde-kiler, kopya kağıdına geçiyor, beyaz kağıt ancak kimyasal bir işlemden sonra kopye edilen belgenin ters imgesini veriyordu.

Itsik Halim'i daha fazla bilgiye zorladıkça ve her adımda cömertçe bedeller ödedikçe Iraklı "casus reaksiyonu" olarak bilinen belirtiler göstermeye başladı. Sıcak ve soğuk ter, ateş yükselmesi, uykusuzluk, huzursuzluk - yakalanma korkusunun yolaçtığı fiziksel belirtiler... Yaptıkça, eylemlerinizin sonuçlarından daha fazla korkar olursunuz.

Ne yapmalı? Halim'in düşünebileceği tek şey dostu Donovan'ı aramak oldu. O bilirdi. Onun yüksek ve esrarengiz ilişkileri vardı.

Donovan mesajını alıp onu aradığında, "Bana yardım etmelisin," diye yalvardı Halim. "Bir sorunum var, ama bunu sana telefonda anlatamam. Başım dertte. Yardımına ihtiyacım var."

"Dostlar böyle günler içindir," dedi Donovan Halim'e ve iki güne kadar Paris'e geleceğini bildirip SofitePdeki süitinde randevu verdi.

**Halim Amsterdam'daki Alman şirketiyle yaptığı "gizli" anlaşmayı

itiraf ettikten sonra, "Oyuna getirildim," diye inledi. "Çok üzgünüm. O kadar iyi bir dostsun ki. Ama para aklımı çeldi. Karım her zaman daha fazla kazanmamı ister. Fırsatı görünce üzerine atladım. Çok bencil ve-aptalca davrandım. Ne olur, bağışla beni. Yardımına ihtiyacım var."

Donovan soyluca davrandı; "iş iştir," dedi Halim'e. Ama Almanların gerçekte belki de CIA'mn adamları olabileceğini de ekledi. Halim şoka uğramıştı.

"Onlara elimdeki her şeyi verdim" dedi Ran'ın sevincini farketmeye-,-rek. "Yine de istekleri bitmiyor."

"Dur bir düşünelim," dedi Donovan. "Kimi tanıdıklarım var. Her neyse, paranın cazibesine kapılan ilk sersem sen değilsin. Biraz gevşeyelim ve eğlenelim. Bu tür olaylar genellikle ilk başta göründükleri kadar kötü gitmezler."

O gece Donovan'la Halim yemeğe çıkıp kafa çektiler. Sonra Donovan ona bir başka fahişe buldu. "Sinirlerini yatıştırır," dedi gülerek.

Gerçekten yatıştırdı da. Hareketin başlangıcından bu yana yalnızca beş ay geçmişti; bu da bu tip bir iş için kısa bir süreydi. Ama böylesi riskli durumlarda, sürat hayati önem taşırdı. Yine de, bu aşamada ihtiyatı elden bırakmamalıydı. Üstelik tüm sinirleri gerilmiş, paniğe kapılmış Halim'in öncelikle yatıştırılması gerekiyordu.

Güvenlik evindeki uzun ve alevli tartışmanın ardından, Rah'ın Halim'e gidip bunun gerçekten bir CIA operasyonu olduğunu söylemesi kararlaştırıldı.

"Beni asacaklar," diye inledi Halim, "beni asacaklar."

"Asmazlar," dedi Donovan. "İsrailliler için çalışıyor değilsin ya. Durum o kadar kötü değil. Zaten kim bilecek ki? Onlarla pazarlık ettim. Bir tek bilgi daha istiyorlar; sonra seni rahat bırakacaklar."

"Ne? Daha neyi verebilirim ki?"

"Vallahi, ben anlamam, ama sanırım sen biliyorsun." Donovan cebinden bir kağıt çıkardı. "Ah, işte burada. Fransa'nın zenginleştirilmiş, işte neyse o, yerine "karamel" diye birşey vermesini Irak'ın nasıl karşılayacağını soruyorlar. Bunu onlara söylersen onları bir daha hiç görmeyeceksin. Sana zarar vermek istemiyorlar. Yalnızca o bilgiyi istiyorlar."

Halim Irak'ın zenginleştirilmiş uranyurp istediğini, ama birkaç güne kadar Mısır doğumlu fizikçi Yahya El Meşhed'in projeyi denetlemek ve Irak yararına gerekli kararlan vermek üzere Paris'e geleceğini söyledi.

"Sen onunla buluşacak mısın?" diye sordu Donovan.

"Evet, evet. Projede yeralan herkesle görüşecek."
"İyi. O zaman belki bu bilgiyi ondan alabilirsin, dertlerin de biter."

Biraz rahatlamış görünen Halim, birden kalkmaya davrandı. Artık parası olduğu için, Marie-Claude Magel'in bir arkadaşını dost tutmuştu kendisine. Kadıncağız biraz cep harçlığı kazanmak için, yerel polise bilgi veriyorum diye Mossad'a haber sızdırıyordu. Gerçekten de Halim Magel'e düzenli müşteri olmak istediğini söylediğinde, ona arkadaşının adını Donovan'ın önerisi üzerine vermişti.

Şimdi Donovan, Halim'in Meşhed'i bir gece yemeğe çıkarmasını, kendisinin de geçerken uğramış gibi yapacağını söylüyordu.

Randevu akşamı, şaşırmış görünen Halim dostu Donovan'ı Meşhed'le tanıştırdı. Ancak ihtiyatlı Meşhed kibarca selamladıktan sonra, Halim'e arkadaşıyla konuşmasını tamamlayınca masaya dönmelerini önerdi. Halim "karamel" konusunu Meşhed'e açamayacak kadar sinirliydi; bilimadamı da Halim'in Donovan'ın satın alamayacağı birşey olmadığı ve birgün işlerine yarayabileceği yolundaki açıklamasını tam bir kayıtsızlıkla karşıladı.

O akşam, daha geç saatlerde Halim Donovan'ı arayarak Meşhed'den hiç birşey öğrenemediğini bildirdi. Ertesi gece Donovan süitinde buluştuğu Halim'e fabrikanın Sarcelles'den Irak'a nakliyesini zamanlamasının da CIA'nin adamlarına yeteceğini ve devreden çıkacaklarını aktardı.

Bu arada Mossad Fransız hükümetinde maliye görevlisi bir "beyaz" ajanından Irak'ın zenginleştirilmiş uranyum yerine "karameli" kabul etmeyeceğini öğrenmişti. Yine de Irak adına tüm projeden sorumlu olan Meşhed, Mossad için değerli bir devşirme olabilirdi. Eğer ona ulaşmanın bir yolu bulunabilirse.

Samira Irak'tan döndüğü ide bambaşka bir Halim'le karşılaşmıştı. Terfi ettiğini ve ücretinin arttırıldığını söylüyordu; daha romantikleşmişti; artık başbaşa lokantalara gidiyor, hatta bir araba almayı planlı-

yorlardı.

Halim iyi bir bilimadamıydı belki, ama gündelik hayatında pek akıllıca davranabildiği söylenemezdi. Karısının dönüşünden kısa süre sonra, bir akşam dostu Donovan'ı ve başının CIA'la belaya girdiğini ona anlattı. Samira öfkeden deliye dönmüştü. Bağırıp çağırırken iki kez bu adamların olasılıkla CIA'den değil, İsrail güvenliğinden olduklarını söyledi.

"Amerikalılar neden böyle bir işe kalkışsınlar ki? İsrailliler ve anamın şu aptal kızının dışında seninle kim ne yapar?"

Samira hiç de aptal değildi.

5 Nisan 1979 günü Dassault Breguet fabrikasından Mirage savaş uçağı parçalarını Toulon yakınlarındaki Fransız Riviera kasabası La Seyne-sur-Mer'e taşıyan iki kamyonun sürücüsü yolda ardlarına üçüncü bir kamyon takıldığında hiçbir şeyden kuşkulanmadılar.

İsrailliler, büyük metal bir konteyner içine, Truva atının çağdaş bir uyarlaması olarak, hepsi gündelik giysiler içinde beş neviot sabotörüyle bir nükleer fizikçiyi yerleştirmişler ve Halim'den edindikleri bilgilere dayanarak üç kamyonluk konvoy içinde bunları güvenlik bölgesine sızdırmayı başarmışlardı. Bekçilerin giren malzemeden çok çıkanlara ilgi gösterdiğim biliyorlardı. Kamyonlara şöyle bir gözatıp 'geç' işareti vereceklerini biliyorlardı. En azından israilliler bütün hesaplarını bunun üzerine kurmuşlardı. Yanlarındaki nükleer fizikçi patlayıcıların en fazla zararı vermek üzere, üç yıldır yapılmakta olan nükleer reaktör çekirdeklerinin neresine yerleştirileceğini belirlemek için israil'den gönderilmişti.

Görevli bekçilerden biri yeniydi; işe gireli birkaç gün olmuştu; ancak referansları o denli yüksekti ki, birkaç gün içinde Irak'a gönderilecek malzemenin depolandığı bölümün anahtarını almış olduğundan

kimse kuşkulanmadı.

İsrailli ekip, fizikçinin uzman tavsiyeleri doğrultusunda beş plastik patlayıcıyı reaktör çekirdekleri üzerinde stratejik noktalara yerleştirdiler.

Bekçiler fabrika kapısında beklerken dikkatleri bir arabanın hafifçe dokunduğu genç, güzel bir yayanın etrafında toplanan kalabalığa çekildi. Kadının durumu pek kötüye benzemiyordu; ses tellerinin incinmediği ise kesindi; utanç ve sıkıntıdan kıpkırmızı kesmiş sürücüye hakaretler yağdırıp duruyordu.

Bu olayı seyretmek üzere toplanan kalabalığın içinde, arka çitten atlayarak ön kapıya doğru dolaşan sabotajcılar da bulunuyordu, içlerinden biri, Fransız bekçilerin zarara uğramayacak bir mesafede durduğundan emin olunca, elindeki cihazla gizlice karmaşık patlatma aygıtını ateşledi. Reaktör parçalarının yüzde altmışı tarhip olmuştu; uğranan zarar 23 milyon dolardı. Dahası Irak'ın planları birkaç ay geciktirilmiş, işin en şaşırtıcı yanı da hangardaki diğer malzeme hiç zarara uğramamıştı.

Bekçiler arkalarındaki patlamayı duyunca derhal hangara doğru koştular. Bu arada "kazayı" yapan araba çekip giderken, bu konuda temrinli sabotajcılar ve yaralı yaya da yan yollara saparak gözden kayboldular.

Görev tam bir başarıyla tamamlanmış, Irak'ın planları ciddi bir gecikmeye uğratılmıştı. Lider Saddam Hüseyin'in canı bu işe çok sıkıldı.

Olayı, daha önce adı hiç duyulmamış bir çevreci örgüt, *Groıipe deş ecologistes Français* üstlendi ama Fransız polisi bu ihbarı ciddiye almadı. Ancak polisin soruşturma konusunda basma bilgi vermemesi gazetelerde spekülasyona dayalı öykülerin yayınlanmışına yolaçtı. Örneğin *France Soir* polisin aşırı solculardan kuşkulandığını yazarken *Le Matin* Libya adına çalışan Filistinlilere dikkati çekiyor, *Le Point* ise FBl'ı işaret ediyordu.

Mossad'ı suçlayanlar da oldu, ancak israil hükümetinin sözcüsü bu suçlamaları "Yahudi düşmanlığı" olarak niteleyip reddetti.

Halim ve Samira nehrin batı kıyısında güzel bir yemekten sonra eve geceyarısmı biraz geçe döndüler. Halim yatmadan önce biraz müzik dinlemek ve havaya girmek amacıyla radyoyu açtı. Ama duyduğu müzik değil, patlamanın haberiydi. Halim panikledi.

Odadan odaya koşturmaya, eşyaları yerlere fırlatmaya, saçma sapan birşeyleri bağırıp çağırmaya koyuldu.

"Ne oldu sana?" diye bağırdı Samira. "Çıldırdın mı?"

"Reaktörü uçurmuşlar!" Haykırıyordu. "Uçurmuşlar onu! Şimdi de beni uçuracaklar!"

Donovan'ı aradı.

Bir saat içinde arkadaşı ona telefon etti. "Aptalca birşey yapma," dedi. "Sakin ol. Hiçkimse seninle bu olaylar arasında bir bağlantı kuramaz. Yarın akşam süitime gel."

Halim randevuya gittiğinde hâlâ titriyordu. Uyumamış, traş olmamıştı, berbat görünüyordu.

"Artık Iraklılar beni asarlar," diye inledi. "Ardından da Fransızlara teslim ederler, onlar da giyotinle başımı uçurur."

"Bunun seninle bir ilgisi yok ki," Donovan arkadaşını yatıştırmaya çalışıyordu. "Düşünsene. Kim seni, niçin suçlasın?"

"Bu feci bir şey. Feci. Bu işin ardında İsrailliler olabilir mi? Samira böyle düşünüyor. Bu olabilir mi?"

"Haydi canım, kendine gel. Neler saçmalıyorsun sen? Benim iş yaptığım insanlar böyle şeyler yapmazlar. Bu olsa olsa bir sanayi casusluğudur. Bu alanda çok rekabet var. Hem bunu bana sen söyledin."

Halim Irak'a döneceğini söyledi. Karısı da zaten dönmek istiyordu, Paris'de yeterince uzun kalmıştı. Bu insanlardan uzaklaşmak istiyordu.

Onu Bağdat'a kadar takip edecek değillerdi ya.

Donovan kuşkuyu İsraillilerden başka bir yere çekmek için sanayi sabotajı fikrini daha ileri götürdü. Halim'e gerçekten yeni bir hayat istiyorsa israillilere yaklaşabileceğini söyledi. Bunu önermesinin iki nedeni vardı: İlkin kendini israillilerden uzaklaştırmak istiyordu; ikincisi de doğrudan bir devşirmeyi deniyordu.

"İyi para verirler. Sana yeni bir kimlik sağlar ve korurlar. Fabrika hakkında bildiklerini öğrenmek onları da çok sevindirecektir."

"Yapamam," dedi Halim. "Onlarla olmaz. Ülkeme dönüyorum."

Öyle de yaptı.

Meşhed hâlâ bir sorun olmaya devam ediyordu. Nükleer alanda söz sahibi az sayıda Arap bilim adamından biri olması ve üst düzey Iraklı asker-sivil otoritelerine yakınlığı nedeniyle Mossad hâlâ onu devşirebilmeyi umuyordu. Ancak Halim'in farkında olmadan verdiği bilgilere karşın, hakkındaki bazı sorular yanıtsız kalmıştı.

7 Temmuz 1980 günü Meşhed sık sık yaptığı Paris gezilerinden birine daha çıkmıştı; bu kez pazarlık hakkındaki son kararı bildirecekti. Sarcelles fabrikasına ziyareti sırasında yanındaki Fransız bilimadamlarına "Arap dünyasının tarihini değiştiriyoruz" dedi. İsrail'in korktuğu işte tam da buydu, israilliler Fransız telsizlerinde devreye girerek Meşhed'in programının ayrıntılarını ve tam olarak kalacağı yeri (Meridyen Oteli, oda 9041) öğrenip gelişinden önce odayı dinleme aygıtlarıyla donatmışlardı.

Meşhed 11 Ocak 1932 günü Mısır, Banham'da doğmuştu. Ciddi, parlak bir bilimadamıydı; bol siyah saçları alnından farkçdilir biçimde seyrelmeye başlamıştı. Pasoportunda İskenderiye Üniversitesi Atom Mühendisliği kürsüsünde öğretim görevlisi olduğu yazıyordu.

Sonradan bir Mısır gazetesinin sorularını cevaplarken karısı Zamu-

ba üç çocuklarıyla (iki kız bir erkek) birlikte tatile çıkmak üzere olduklarını söyleyecekti. Gerçekten de, Sarcelles fabrikasından bir görevli telefon ettiğinde, Meşhed uçak biletlerini almış bulunuyordu. Onun "Neden ben?" dediğini duymuştu. "Bir uzman gönderebilirim." Ve o andan itibaren de çok sinirli ve öfkeli davrandığım, Fransız hükümetindeki bir İsrail ajanının kendisini tuzağa düşürmeye çalıştığını sandığını söylemişti. "Tabii tehlike her zaman vardı," diyordu; "Meşhed hayatı pahasına da olsa, bombayı yapma görevine devam edeceğini söylerdi bana."

Fransız otoritelerin basına yaptıkları resmi açıklamada, Meşhed'in 13 Haziran 1980 akşamı saat 7 sularında dokuzuncu kattaki odasına dönerken asansörde yanına bir fahişenin yanaştığı söyleniyordu. Mossad Meşhed'in sapkın cinsel ilişkilere düşkünlüğünü çoktan keşfetmişti; gerçekten de bir sado-mazoşistti o, ve Marie Express takma adlı bir fahişeyle düzenli olarak buluşuyordu. O akşam, 7.30'da buluşacaklardı. Gerçekte bu Ran'ın Halim'e gönderdiği Marie-Claude Magel'den başkası değildi. Mossad için bir hayli iş yapmış olmasına karşın, gerçek patronunun kim olduğunu tam olarak bilmiyordu. Aslında, karşılığında para aldığı sürece, buna pek aldırmıyordu da.

Meşhed'in çetin ceviz olduğunu, Halim'in açgözlülüğünden çok uzak olduğunu biliyorlardı. Yalnızca birkaç gün kalacağını bildiklerinden, ona doğrudan yaklaşmayı kararlaştırdılar. "Eğer kabul ederse, işe alırız." diyordu Arbel. "Etmezse, geberir gider."

Etmedi.

Arapça konuşan bir katsa olan Yehuda Gil MagaPden az önce Meşhed'in kapısı çaldı. Zinciri açmadan kapıyı hafifçe aralayan Meşhed tersledi: "Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?"

"Eğer sorularımıza cevap verirsen sana çok para vermeye hazır bir örgüttenim." dedi Gil.

"Defol, köpek. Yoksa polis çağırırım," diye yanıtladı Meşhed.

Ve Gil çekip gitti. Gerçekte, Meşhed'in yazgısıyla arasında bir bağlantı kurulmaması için, hemen İsrail'e uçtu.

Meşhed'e gelince, onu bambaşka bir yazgı bekliyordu.

Mossad elleri kanlı olmadıkça insanları öldürmez. Proje tamamlandığında bu adamın elleri İsraiPli çocukların kanına bulanacaktı. Şu halde beklemek niye?

İsrail istihbaratı en azından Magal'in Meşhed'i birkaç saatliğine eğlendirdikten sonra çekip gitmesini bekledi. Hiç değilse mutlu ölebilirdi.

Meşhed uyurken iki adam yedek anahtarla süite girip boğazını kestiler. Kan içindeki cesedini ertesi sabah oda hizmetçisi buldu. Birkaç kez gelmiş, ancak kapının üzerindeki "Rahatsız etmeyiniz" yazısı üzerine içeri girmekten vazgeçmişti. Nihayet kapıyı vurdu, içeriden cevap alamayınca da girdi.

Fransız polisi o zaman bunun profesyonel işi olduğunu söyleyecekti. Hiçbir şey alınmamıştı. Ne para, ne belge. Ancak banyoda yerde üzerinde ruj lekeleri bulunan bir havlu vardı.

Magal cinayeti öğrenince şoka uğradı. Odayı terkettiğinde Meşhed yaşıyordu. Kısmen kendini korumak için, kısmen de kuşkulu bir insan olduğundan, polise giderek odasına girdiğinde Meşhed'in çok öfkeli olduğunu, az önce kendisinden bilgi satın almak isteyen bir adam hakkında atıp tuttuğunu anlattı.

Magal bu olayı daha sonra, Halim'in eski "dostu" olan arkadaşına anlatacak, o da bu bilgiyi, farkında olmadan Mossad'daki irtibatına aktaracaktı.

12 Temmuz gecesi, Magal St. Germain Bulvarı'nda çalışırken siyah bir Mersedes önünde durdu ve sürücü koltuğundaki adam onu pencereye çağırdı.

Bunda yadırganacak birşey yoktu; ama müşteri adayıyla pazarlığı sürdürürken köşeden bir başka siyah Mersedes çıktı ve büyük bir hızla caddede ilerlemeye koyuldu. Duran arabanın sürücüsü, tam anında

Magal'i hızla iterek süratle gelen arabanın önüne düşürdü. Magal o an öldü. Her iki araba da Paris gecesinin karanlığında yok oldular.

Hem Magal hem de Meşhed'in Mossad tarafından öldürülmüş olmasına karşın, ölümlerine yol açan iç düzenlemeler birbirinden çok farklıydı.

İlkin, Magal. Hakkındaki raporlar alınıp, deşifre edilip, incelendikçe Tel-Aviv karargahında hakkındaki kaygılar arttı. Polise gittiği açıktı; bu da ciddi sorunlara yol açabilirdi.

Bu kaygılar yönetsel basamaklardan tırmana tırmana Mossad başkanının masasına dek geldi ve burada "ortadan kaldırma" kararı verildi.

Katledilmesi, harekatın acil durumları kategorisi içinde yeralıyordu; harekat sırasında ortaya çıkan ve hakkında acilen karar verilmesi gereken durumlar, böyle nitelendirilirler.

Ancak Meşhed'i yoketme kararı, resmi bir "idam listesini" içeren, İsrail başbakanının kişisel onayını gerektiren son derece gizli bir iç sistemce alınmıştı.

Bu listedeki isim sayısı İsrail aleyhtarı terörist faaliyetlerin kapsamına göre bir-ikiden 100'e kadar değişebilir.

Bir kişinin adının idam listesine alınmasını Mossad başkanı başbakanlıkta teklif eder. Örneğin bir israil hedefine terörist bir saldırı olduğunu düşünelim - tabii bu saldırı her zaman doğrudan Yahudilere yönelik olmayabilir.. - Örneğin Roma'daki El Al bürosuna bir saldırı düzenlenmiş ve olayda birkaç İtalyan yurttaşı ölmüş olabilir. Ancak insanları bir İsrail havayolunu kullanmaktan caydırmaya yönelik olduğu için, bu eylem de İsrail'e bir saldırı sayılacaktır.

Mossad'ın bu saldırıyı Ahmed Gibril adında birinin emrettiğini

ve/veya düzenlediğini kesin olarak bildiğini varsayalım. Bu noktada Ahmed Cibril'in adı Başbakanlık'a gönderilecek, başbakan da bunu varlığından israil Yüce Divanı'nm dahi haberdar olmadığı özel bir hukuk komitesine iletecektir.

Sanık teröristleri gıyaplarında yargılayan bir askeri mahkeme görevi gören bu komite, istihbarat personeli, askerler ve Adalet bakanlığı görevlilerinden oluşur. Duruşmalar, mahkeme salonu gibi düzenlenmiş ve yeri sık sık değiştirilen mekanlarda, genellikle de özel konutlar da yapılır. Her davada komite üyeleri ve duruşma salonu değiştirilir.

Davada iki avukat görevlendirilir; bunlardan biri devleti temsil edecek, yani savcı işlevi üstlenecek, diğeriyse hiçbir şeyden habersiz sanığa vekillik edecektir. Mahkeme böylece sunulan kanıtlar temelinde sanığın - bu davada Cibril'in - suçlu olup olmadığına karar verir. Eğer suçlu bulunursa - ki genellikle bu aşamada sanıklar suçlu bulunurlar - "mahkeme" iki karar alabilir: Ya düzenli bir mahkemede yargılanmak üzere israil'e getirilmesini, ya da bu eğer çok tehlikeli ya da olanaksızsa, ilk fırsatta idamını isteyebilir.

Ancak kararın infaz edilebilmesi için başbakanın idam kararını imzalaması gerekmektedir. Bu uygulama, başbakana göre değişir. Bazıları hükmü önceden imzalar. Bazıları infazın o günlerde siyasal kargaşaya yolaçıp açmayacağına bakmak ister.

Her durumda, her yeni İsrail başbakanının ilk görevlerinden biri, önüne konan idam listesini okuyarak üzerindeki her adla ilgili bir karara varmaktır.

7 Temmuz 1981 günü, parlak, güneşli bir pazar öğleden sonrası saat 4'de iki düzine ABD yapımı F-15 ve F-16 Beersheba'da (pekçok haber kaynağı harekat üssünü Elat olarak vermişti; oysa bu üs Ürdün radarına çok yakındı) kalkarak, Irak'ın nükleer fabrikasını havaya uçur-

mak üzere Bağdat'ın hemen dışındaki Tuvayta'ya doğru 650 mil ve 90 dakikalık uçuşlarına başladılar.

Yanlarında Aer Lingus kargo uçağına benzer bir uçak onlara eşlik ediyordu. (İrlandalılar Araplara uçak kiralıyorlardı, dolayısıyla bu, yadırganmayacaktı), ama gerçekte bu, bir israil Boeing 707, yakıt ikmal uçağıydı. Savaş uçakları birleşik düzen içinde uçarken Boeing altlarında, sivil rota izleyen sivil bir uçak gibi tek başına seyrediyordu. Savaş uçakları "sessiz" uçuştaydı; yani hiçbir mesaj vermiyorlar, ama geriden destekleyen bir Elektronik Savaş ve İletişim uçağından mesaj alıyorlardı; bu uçak diğer sinyalleri, özellikle düşman radarlarını bloke etme işlevi de görüyordu.

Yarı yolda, Irak topraklan üzerinde savaş uçakları Boeing'den yakıt takviyesi yaptılar. (İsrail'e dönüş uçuşu yakıt ikmali olmadan gerçekleştirilemeyecek kadar uzundu, .ikmali saldırıdan sonra yapmayıysa göze alamazlardı, çünkü olasılıkla takip ediliyor olacaklardı; böylelikle doğrudan Irak üzerinde ikmal, yüzsüzce tamamlandı.) İkmalden sonra Boeing ekipten koptu, iki savaş uçağının desteğinde Suriye'yi kuzeybatıdan keserek, ticari rota izlîyormuşcasına Kıbrıs'a indi. İki savaş uçağı düşman topraklarını terkedene dek Boeing'e eşlik ettikten sonra, Beersheba üssüne döndüler.

Bu arada Sidewinder füzeleri, bombalar ve 2.000 pound'luk (hedefi bir lazer ışınıyla doğrudan vuran) lazer bombalarıyla donatılmış öbür savaş uçakları yollarına devam ediyordu.

Halim'den aldıkları bilgiler sayesinde israilliler en fazla zarara yolaçmak için nereye vuracaklarını biliyorlardı. Hedef fabrikayı tam yüreğinden vurmaktı. Bölgede ayrıca savaş uçaklarım hedefe çekmek için önceden belirlenmiş frekansta kısa ve güçlü ses sinyalleri gönderen bir israilli savaşçı da vardı.

Bir hedefi bulmanın iki yolu vardır, îlki çıplak gözle görmektir. Ancak saatte 900 mil gibi bir süratle seyrederken bunun için bölgeyi çok iyi tanımak gereklidir. Araziyi bilmek, özel işaretleri değerlendirebil-

mek gerekir. Doğal olarak İsrailliler daha önce Bağdat üzerinde manevra yapabilmiş değillerdi. Ancak gerçek hedefe saldırmadan önce kendi topraklarında, fabrikanın bir modeli üzerinde manevra yapabilmişlerdi.

Hedefi bulmanın bir başka yolu da, rehber olarak bir vericiden yararlanmaktır. Fabrikanın dışında bir verici vardı, ancak kesin sonuçtan emin olmak için, Mossad'ın devşirdiği bir Fransız teknisyeni Damien Chassepied'den binanın içine çanta içinde bir verici yerleştirmesini istemişlerdi. Ancak Chassepied bilinmeyen bir nedenle içeride oyalanmış ve bu olağanüstü saldırının tek insan kaybı olmuştu.

Akşam saat 6.30'da radardan kaçınmak için çevre çiftliklerde çalışan çiftçileri seçebilecek kadar alçaktan uçmakta olan uçaklar hedefe gelmeden az önce 2 000 feet'e yükseldiler.

Bu yükseliş öylesine hızlı oldu ki savunma radarlarını atlattı; saldırgan uçukların ardından batmakta olan güneş de uçaksavar toplarını kullananların gözlerini köreltmişti. Ve savaş uçakları birden hızla alçaldılar; olaylar öylesine hızlı gelişmişti ki Iraklıların tüm yapabildiği, uçaksavar toplarından gökyüzüne zararsız birkaç mermi sallamak oldu. Ancak ne SAM füzelerini ateşlediler, ne de geri dönerek İsrail'e yönelen savaş uçaklarının peşine Irak uçaklarını katabildiler. İsrail uçakları geliş rotasından daha yükseğe çıkar ve doğrudan Ürdün üzerinden daha kestirme bir rota tuttururken, geride Saddam Hüseyin'in İrak'ı bir nükleer güce dönüştürme düşünün yıkıntılarını bırakıyorlardı.

Fabrika yerlebir olmuştu. Reaktör binasının dev kubbeli tavanı temelinden çökmüş ve binanın tahkimli duvarları paramparça olmuştu. Fabrika için hayati önem taşıyan öbür iki ana bina da ciddi bir zarar görmüştü. İsrailli pilotların kaydettikleri ve daha sonra israil parlemento komitesine gösterdikleri video bantta, reaktörün çekirdeğinin patlayarak soğutma havuzuna doğru çöküşü izlenebilmekteydi.

Mossad'dan reaktörün l Temmuz'da çalışmaya başlayacağı istihba-

ratını alan Begin, başlangıçta darbenin tarihini Nisan sonu olarak saptamıştı. Gazetelerde eski savunma bakam Ezer Weizman'm dostlarına Begin'in "bir seçim öncesi operasyonu serüvenine hazırlandığını" söylediğini okuduğunda, darbeyi erteledi.

israil'in 30 Haziran seçimlerinden yedi hafta öncesine saptanan öbür hedef tarih, 10 Mayıs'da, İşçi Partisi lideri Shimon Peres'in Be-gin'e saldırıdan vazgeçmesi yolunda "kişisel" ve "çok gizli" bir not göndermesi üzerine yine ertelendi. Peres, Mossad istihbaratının "gerçekçi olmadığını" ve böylesi bir saldırının İsrail'i "çölde bir ağaç gibi" yalıtla-yacağını belirliyordu.

Hareketlerinden tam üç saat sonra savaş uçakları sağ salim İsrail'e döndüler. Başbakan Menachem Begin, Smolenskin sokağındaki evinde tüm kabinesiyle birlikte son iki saati haber bekleyerek geçirdi.

Saat 7'den önce İsrail Genelkurmay Başkanı General Rafael Eitan, Begin'i telefonla arayarak görevin başarıyla sonuçlandığını ve herkesin emniyette olduğunu açıkladı (bu son aşamaya Babil Harekatı adı verilmişti).

Begin'in bunu duyunca *"Baruch hashem"* (Tanrıya şükür) dediği söyleniyor.

Saddam'ın ilk tepkisi ise hiç bir zaman açıklanmadı.

I. BOLUM
AKADEMİ ÖĞRENCİSİ 16

I
Devşirme

J.979 Nisan'ı sonunda, iki günlük bir denizaltı görevini tamamlayıp Tel-Aviv'e dönmüştüm ki, donanma komutanım bana kentin banliyösü Ramt Gan dışında Shalishut askerî üssündeki bir toplantıya katılma emrini verdi.

O zaman Tel-Aviv karargahında israil donanma harekatları seksiyonunda silah-sistemleri-deneme bölümünün başkanıydım ve rütbem yüzbaşıydı.

28 Kasım 1949/ tarihinde Alberta, Edmonton'da doğmuştum. Annem ve babam ben henüz bir çocukken ayrılmışlardı. Babam II. Dünya Savaşı'nda Kanada Kraliyet Hava Yolları'nda görev yapmış, bir Lancester bombardıman uçağıyla Almanya üzerine pekçok seferde uçmuştu. Savaştan sonra İsrail'in Bağımsızlık Savaşı'na gönüllü olarak katıldı; bir yüzbaşı olarak Tel-Aviv'in kuzey eteklerindeki Sede Döv hava üssüne kumanda ediyordu.

İsrailli olan annem de savaş sırasında İngilizler için Tel-Aviv'den Kahire'ye ikmal kamyonlarım kullanarak ülkesine hizmet etmişti. Daha sonra İsrail direnişi *Hagona'da* etkin görev aldı. Bir öğretmen olarak benimle birlikte önce Londra'ya, ardından Ontario ve kısa bir süre için Montreal'e ve nihayet, ben altı yaşındayken Tel-Aviv yakınlarında-

ki Holon kentine taşındı. Babam Kanada'dan ABD'ne göçetmişti.

Annem bir süre Kanada'ya döndü, ama 13 yaşıma geldiğimde yeniden Holon'a yerleşmiştik. Annem nihayet Kanada'ya yerleşecekti; ama ben oğulları Rafa'yla birlikte 1912'de Rusya'daki pogromlardan(*) kaçan, annemin anne ve babası Haim ve Ester Margolin'in yanında kaldım. Oğullarından biri bir pogrom'da öldürülmüştü. İsrail'de iki çocukları daha doğdu, oğulları Miza ve kızları Mira, yani annem. Onlar İsrail'de gerçek öncüler oldular. Dedem, muhasebeciydi, ancak bunu kanıtlayacak kağıtları Rusya'dan getirene kadar Birleşik Yahudi Ajansı'nda yer siliciliği yaptı. Daha sonra da hesap kontrolörü oldu ve hayatını çok şerefli bir şekilde sürdürdü.

Bir siyonist olarak yetiştirildim. Dayım Maza devlet-öncesi ordu "Samson'un Kurtlan"mn seçkin bir biriminde görev aldı ve Bağımsızlık Savaşı'nda hizmet verdi.

Büyükannem ve büyükbabam çok idealist insanlardı. Yetişme çağlarımda israil'i bir bereket ülkesi olarak görüyordum. Onun uğruna her türlü zorluğa katlanmaya değerdi. Hiçbir kötülük yapmayacak, hiç kimseye zarar vermeyecek, ve tüm uluslara örnek teşkil edecek bir ülke olduğuna inanıyordum. Ülkede malî ya da politik bir iş yanlış gidecek olsa bunun hükümetin alt kademelerinde yeralan bürokratların, kısa sürede telafi edilebilecek hatalardan kaynaklandığını düşünürdüm. Temelde, haklarımızı savunan insanların bulunduğuna yürekten güven duyuyordum. - Ben Gurion gibi, gerçekten takdir ettiğim büyük insanlar. - Yetişirken Begin'e büyük tepki duyuyordum. Yetiştiğim yerde hoşgörü, esas kuraldı. Arapların da insan olduğunun bilincindeydik. Önceleri onlarla barış içinde yaşıyorduk, ileride de yaşayabilirdik. Benim İsrail idealim buydu.

18 yaşımı tamamlamadan bir süre önce, üç yıllık zorunlu hizmeti yerine getirmek üzere orduya katıldım, dokuz ay sonra da teğmen

(*) pogrom : Rusya'daki Yahudi katliamları. 50

rütbesiyle askeri polise katıldım - İsrail ordusunun en genç subayıydım.
Görevim boyunca Süveyş Kanalı'nda, Golan Tepeleri'nde ve Ürdün Nehri boyunda bulundum. **Ürdün FKÖ'nü temizlerken oradaydım; FKÖ'yü kuşatmak üzere Ürdün tanklarının topraklarımızdan geçişine izin verdik. Bu, tuhaf bir olaydı. Ürdünlüler düşmanımızdı, ama FKÖ daha büyük düşmanımızdı.**

Askerliğim Kasım 1971'de bittiğinde, beş yıl Edmonton'da yaşadım, burada reklamcılıktan kentin Londonberry Alışveriş Merkezi'ndeki CJV hah dükkanının satış müdürlüğüne dek çeşitli işlerde çalıştım; bu arada 1973'deki Yom Kippur Savaşı'nı kaçırdım. Ancak, ben birşeyler vermedikçe, savaşın benim için bitmeyeceğini biliyordum. Böylece Mayıs 1977'de israil'e dönerek donanmaya katıldım.

* * *

Toplantı için Shalishut üssüne vardığımda, beni küçük bir ofise götürdüler. Burada masada önünde bir takım kağıtlarla bir yabancı oturuyordu.

"Adını bilgisayardan bulduk," dedi. "Kriterlerimize uyuyorsun. Ülkene hizmet ettiğini biliyoruz, ama daha iyi hizmet edebileceğin bir yol var. İlgilenir misin?"

"Evet, ilgilenirim. Sözkonusu olan nedir?"
"Önce uygun olup olmadığını anlamak üzere bir dizi testten-geçirilmen gerekiyor. Seni arayacağız."

İki gün sonra akşam saat 8'de bir toplantı için Herzlia'da bir daireye çağrıldım. Kapıyı donanma üssü psikiyatristinin açtığını görmek, beni şaşırtmıştı. Bunu yapmakla hata etmişlerdi. Bu işi bir güvenlik grubu adına yaptığını ve üste bundan sözetmememem gerektiğini söyledi. Ben de buna uyacağımı söyledim.

İzleyen dört saat içinde çeşitli psikiyatrik testlere tabi tutuldum:

Mürekkep lekelerinden, düşünülebilecek herşey konusunda görüşlerim en ince ayrıntılarına dek sorgulandı.

Bir hafta sonra Tel-Aviv'in kuzeyindeki Bait Hahayal yakınlarında bir başka buluşmaya çağrıldım. Bundan karıma daha önce sözetmiştim. Bu olayların Mossad'a bağlandığını hissediyorduk. İsrail'de yetişen herkes bu olayları bilir. Zaten başka kim olabilirdi ki?

Bu, adını Ygal olarak veren bir adamla, sonradan Tel-Aviv'in Scala Cafe'sinde gerisi gelecek bir dizi uzun buluşmadan ilki olacaktı. Sürekli bana bunun ne kadar önemli olduğunu söylüyor, beni yüreklendirici konuşmalar yapıyordu. Yüzlerce form doldurdum, "Ülkeniz uğruna adam öldürmeyi olumsuz olarak mı değerlendirirsiniz? Özgürlüğün önemli olduğunu düşünür müsünüz? Özgürlükten daha önemli birşey var mı?" gibi soruları cevaplandırdım. Mossad olduğuna emin olduğumdan, istedikleri yanıtların çok açık ve tahmin edilebilir olduğunu düşünüyordum. Ve geçmeyi gerçekten çok istiyordum.

Zaman geçtikçe bu toplantılar üç günde birlik rutine oturdu ve bu dört ay sürdü. Bir noktada askeri bir üste tepeden tırnağa bir tıbbî muayeneden geçtim. Serviste olduğunuz zaman içeride genellikle 150 kişi kadar bulunur. Bir fabrika gibidir. Ama şimdi herbirinde bir doktor ve hemşire bulunan 10 odada tek başıma birçok teste tabi tutuldum. Ben bir odadan diğerine geçerken her ekip üzerimde yarım saat kadar çalıştı. Her türlü testi uyguladılar. Bir dişçi dahi vardı. Kendimi bir hayli önemli hissediyordum.

Tüm bunlardan sonra benim için düşünülen işin niteliği hakkında hâlâ fazla bilgi vermemişlerdi. Durum böyleyken dahi, onu kabul etmeye hazırdım.

Nihayet Ygal, meslekî eğitimin zamanımın büyük kısmını israil'de geçirmemi gerektireceğini, ama evimden de uzak kalacağımı açıkladı. İki-üç haftada bir ailemi görmeye izin verilecekti. Ygal'a evimden bu kadar uzaklaşamayacağımı söyledim. Yine de, bana bir kez daha düşünmemi söylediğinde, kabul ettim. Ardından, karım Bella'yı telefonla

aradılar. Ondan sonraki sekiz ay boyunca da sürekli bizi telefonla rahatsız ettiler.

Zaten orduda olduğumdan, ülkemi ihmal ettiğim kanısında değildim. O sıralar, sosyal olarak olmasa da, siyasal bakımdan oldukça sağdaydım. Özellikle israil'de bu ikisinin birbirinden ayrılabileceğine inanıyordum. Herheyse, işi gerçekten istiyordum, ancak ailemden bu denli uzak kalmayı göze alamıyordum.

O sıralar hangi iş için başvurduğumu tam olarak bilmiyordum; ancak Mossad'a katıldığımda beni yeni "Metsada" bölümünün cinayet birimi *kidon* için düşündüklerini öğrendim. (Günümüzde Komemiute olarak adlandırılan "Metsada," savaşçılardan sorumlu bölümdür.) Ancak ne istediğimden ben de pek emin değildim.

1981'de, savaşın başında Lübnan'da bulunmuş olarak donanmadan ayrıldım. Yetkin bir grafik sanatçısı olarak kendi işimi yapmaya karar verdim, vitray çalışacaktım. Birkaç tane yaptım da; ancak bunları satmaya çabalarken vitrayın İsrail'de fazla tutmadığını kavradım. İnsanlara kiliseleri hatırlatıyordu. Pencere camlarımı kimse almak istemiyordu. Ancak vitray öğrenmek isteyen birkaç kişi çıktı; ben de dükkanımı okula çevirdim.

Ekim 1982'de evime bir telgraf geldi. Üzerinde bir telefon numarası veriliyor ve perşembe günü sabah 9'dan akşam 7'ye kadar bu numarayı arayıp Deborah adlı birini istemem belirtiliyordu. Numarayı hemen aradım. Bana Tel-Aviv'deki King Saul Bulvarı üzerinde bulunan Hadar Dafna kulesinin adresini verdiler - sonradan bunun Mossad karargahı olduğunu öğrenecektim. İsrail'de onca popüler olan çıplak, gri beton binalardan biriydi bu.

Holde yürüdüm. Sağımda bir bank vardı; girişin sol tarafındaki duvarın üzerinde küçük, dikkat çekmeyen bir tabela bulunuyordu: Güven-

lik Servisi İşe Alma. Önceki deneyimimin pişmanlığım hâlâ yaşıyordum. Birşeyleri kaçırmış olduğumu hissetmekteydim.

Çok hevesli olduğumdan, randevuya bir saat önce gelerek ikinci kattaki halka açık kafeteryaya girdini. Binanın bu tarafında birkaç özel firma vardı ve bu yere olağan bir görünüm kazandırıyordu; ama Mossad karargahı bina içinde ayrı bir bina olarak inşa edilmişti. Bir kaşarlı tost ısmarladım - bunu hiçbir zaman unutmayacağım. Yerken çevreme bakınıp oradakiler arasında benim gibi çağırılan kimse bulunup bulunmadığını kestirmeye çalışıyordum.

Vakit gelince, aşağı, belirtilen büroya indim ve içinde büyük, açık renkli bir ahşap masa bulunan küçük bir odaya alındım. Odada pek az eşya vardı. Masanın üzerinde birer yapılacak ve tamamlanmış işler sepeti ve bir telefon, duvardaysa bir ayna ve bana hiç yabancı gelmeyen, ama kim olduğunu çıkartamadığım birinin fotoğrafı bulunuyordu.

Masadaki sempatik görünüşlü adam önündeki küçük dosyayı açarak içine bir gözaltı ve konuşmaya başladı. "Eleman arıyoruz. Temel amacımız dünyanın her yerindeki Yahudileri korumak. Sizin uyabileceğinizi düşündük. Biz bir aile gibiyiz. Zor, zaman zaman da tehlikeli bir iş, ama size bir takım testler uygulamadan daha fazla bilgi veremem." Adam açıklamalarını sürdürerek her test dizisinden sonra beni çağıracaklarını, ama geçemezsem işin biteceğini söyledi. Geçtiğim her testten sonra bir sonrakine ilişkin ayrıntılar bildirilecekti. "Başarısız olur ya da çekilirseniz, bir daha bizimle temas kurmamanız gerekir. İtiraz mercii yoktur. Kararı biz veririz ve iş biter. Anlaşıldı mı?" ,

"Evet."

"Pekala. İki hafta sonra sabah 9'da burada bulunmanızı istiyorum. Testlere başlayacağız."

"Ailemden çok uzak kalacak mıyım?"

"Hayır."

"Güzel. İki hafta sonra burada olacağım."

Günü geldiğinde, beni geniş bir odaya aldılar. Öğrenci sıralarında

dokuz kişi daha vardı. Hepimize, kişisel sorular, türlü testler, kim olduğumuzu ve neler düşündüğümüzü anlamaya yönelik her türlü sorgulamayı içeren 30 sayfalık birer anket verdiler. Soruları yanıtlayıp anketleri iade ettiğimizde de, bizi arayacaklarını söylediler.

Bir hafta sonra; İsrail aksanı olmaksızın konuştuğum İngilizcemi kontrol edecek olan adamla görüşmek üzere çağrıldım. Birçok argo deyimin anlamını sordu, ama "far out" gibi sözcüklerle günün biraz gerisinde kalmıştı. Ayrıca Kanada ve ABD'nin şehirlerine, ABD başkanının kim olduğuna vb. ilişkin sorular sordu.

Bu buluşmalar üç ay kadar sürdü, ancak ilk deneyimimin tersine, gündüzleri kent merkezindeki büroda gerçekleştiriliyordu. Bir kez daha fiziki muayeneden geçmem gerekti; ancak bu sefer yalnız değildim. Ayrıca iki kez yalan aygıtır/dan geçtim. Devşirmelere sürekli birbirlerine kendileri hakkında bilgi vermemeleri uyarısı yapılıyordu. Parola, "Kendinizi kendinize saklayın"di.

Buluşmalar sürdükçe, heyecanım artıyordu. Benimle görüşme yapan adamın adı Uzi'ydi, onu daha sonra personel bölümü şefi Uzi Nakdimon olarak daha iyi tanıyacaktım. Nihayet, final testi dışında tüm testleri geçtiğimi bildirdiler; ama bundan önce Bella'yı tanımak istiyorlardı.

Onun seansı altı saat sürdü. Uzi akla gelebilecek herşeyi sordu. Yalnız benimle ilgili olanlar değil, kendi siyasal geçmişini, ebevenyleri, gücü ve zaafları, ayrıca israil devleti ve dünya içindeki yeri konusundaki görüşleri uzun uzadıya sorgulandı. Ofis psikiyatristi de orada, görüşmeyi sessizce izliyordu.

Sonunda Uzi beni çağırdı ve Pazartesi saat 7'de orada olmamı söyledi. Blucinden takım elbiseye her türlü giysiyi içeren iki valiz getirmeliydim. Bu benim son üç-dört günlük testim olacaktı. Programın iki yıllık bir eğitimi kapsadığını ve alacağım maaşın askerdeki rütbemin bir üstününkine denk olacağını söyledi.

Hiç de fena değil, diye düşündüm. O zaman üsteğmendim, demek ki yüzbaşı maaşı alacaktım. Gerçekten de heyecanlanmıştım. Nihayet oluyordu. Özel biri olduğumu düşünmeye başlamıştım; ama sonradan binlerce insanla görüşme yapıldığını öğrendim. Yeterli sayıda insan topladıkça, üç yılda bir kurslar düzenliyor, bu kurslara 15 kadar kişiyi katıyor, kimi zaman hepsi bitirirken bazen de hiçbiri bitiremiyordu. Önceden belirlenmiş bir sonuç yoktu. Kursa kabul edilen her onbeş kişi için 5000 kişi taranıyordu.

Doğru insanları seçiyorlardı, *en iyileri* değil. Arada büyük fark var. Seçicilerden çoğu saha insanları ve çok özgül yetenekler arıyorlar. Ama bunu açıklamıyorlar. Salt testler için seçilmiş olmakla çok özel bir insan olduğunuzu düşünmenizi sağlıyorlar.

* * *

Belirlenen günden kısa bir süre önce bir haberci evjme zamanı, yeri ve farklı vesilelere uygun giysiler getirmemi hatırlatan bir mektup getirdi. Mektupta ayrıca kendi adımı kullanmamam isteniyordu. Kendim için seçeceğim bir ad ve kısa bir yaşamöyküsünü bir kağıt üzerine yazacaktım. Simon **Lahav** adını seçtim. Simon, babamın adıydı, Ostrovsky adının Lehçe ya da Rusça ustura anlamına geldiğini duymuştum; *Lahav* da İbranice ustura demekti.

Kendi deneyimlerimden yararlanarak serbest çalışan bir grafiker olduğumu belirttim; mümkün olduğunca muğlak olmaya çalışıyordum. Holon'da boş bir arsayı da adres gösterdim.

1983 yılının yağmurlu bir Ocak sabahı saat 7'de belirlenen randevuya gittiğimde grubumuzda iki kadın ile sek erkeğin daha bulunduğunu gördüm. Ayrıca, eğiticilerimiz olduğunu sandığım üç-dört kişi daha vardı. Yeni kimliklerimizi içeren zarflan verdikten sonra grubumuz otobüse bindirilerek Tel-Aviv dışında, Hayfa yolu üzerinden Coüntry Club olarak bilinen apart-otele getirildi. Bu otel israil'in eğlence bakımından en zengin kuruluşu olduğu iddiasıyla övünür.

İkişer ikişer odalara dağıldık. Bavullarımızı yerleştirip I. Ünite'de toplanmamız istendi.

Country Club'a bakan bir tepenin üzerinde başbakanlık yaz konutu olarak bilinen yapı bulunmaktadır. Burası, gerçekte Mossad'ın eğitim akademisi *Midrasha*'dır. İlk gün, tepeye şöyle bir baktım, israil'de herkes buranın Mossad'la ilgisi olduğunu bilir; aklımdan acaba tüm bunlardan sonra oraya gidip gidemeyeceğim sorusu geçiyordu. Birden çevremdeki herkesin beni denemek üzere orada bulunduğu sanısına kapıldım. Paranoid gözükebilir, ama bu işte paranoya olumlu bir puandır.

I. Ünite, üzerinde zarif bir kahvaltı için herşey bulunan uzun bir sofranın yeraldığı, geniş bir salondu. Büfe şimdiye kadar gördüğüm en zengin çeşitleri içeriyordu; dahası özel istekleri karşılamak üzere bir şef garson hazır bekliyordu.

10 öğrencinin yanısıra bir o kadar da kişi kahvaltı ediyordu. 10:30'da grubumuz bitişik odaya geçti, ortadaki masaya yerleştik, diğerleri duvar boyunca dizili masalarda oturuyordu. Kimse bize acele ettirmiyordu. Güzel bir kahvaltı etmiştik, şimdiyse konferans salonunda kahvelerimizi yudumluyorduk - ve her zaman olduğu gibi herkes sigara içiyordu.

Uzi Nakdimon gruba seslendi: "Sınava hoş geldiniz. Üç gün burada

kalacağız. Yapmanız gerektiğini sandığınız hiçbir şeyi yapmayın. Her koşul da kendi yargı yetinizi kullanın. İhtiyacımız olan insanları arıyoruz. Sizler şimdiden epey sınavı başarıyla verdiniz. Şimdi sizlerin bizler için uygun insanlar olduğunuzdan emin olmak istiyoruz."

"Her birinize bir rehber öğretmen verilecek," diye devam etti sözlerine. "Her biriniz kendinize bir isim ve bir meslek seçtiniz. Bir yandan kendi maskenizi koruyacak, bir yandan da bu masadaki herkesin maskesini indirmeye çalışacaksınız."

O zamanlar bunu bilmiyordum, ama bu kadınların kabul edildiği ilk sınavdı. Kadınların da *katsa* olabilmesi yolunda siyasal baskılar yo-

ğımlaşmıştı; bu nedenle de görünüşte sınamak üzere birkaç kadını almaya razı olmuşlardı. Tabii hiçbirini geçirmeye niyetli değillerdi. Salt bir jest olarak yapıyorlardı bunu. Kadın savaşçılar vardı; ama kadınların katsa olmasına izin verilmezdi. Kadınların daha zayıf olması bunda bir etkendi; ama Mossad'ın esas hedefi erkeklerdi. Arap erkekleri. Kadınlar onları baştan çıkartabilirdi, ama hiçbir Arap erkeği kadınlar için çalışmayı kabul etmezdi. Evet, kadınlar onları devşiremezdj.

Biz on devşirme kendimizi ve öykümüzü tanıtmakla başladık işe. Birimiz kendi öyküsünü anlatırken diğerleri sorular soruyordu. *Zaman* zaman masalarda oturan öğretmenler de soru soruyorlardı.

Öykümü oldukça muğlak tutmuştum. Belirli bir şirket adına çalıştığımı söylemek istemiyordum, çünkü oradakilerden biri şirketi tanıyabilirdi. İki erkek çocuğum olduğunu söyledim, gerçekleri söylemememiz gerekiyordu, bu nedenle ben de gerçek öyküme en yakın yalanları söylüyordum. Kolaydı. Kendimi baskı altında hissetmiyordum. Bir oyundu bu ve çok eğleniyordum.

Bu alıştırma üç saat sürdü. Bir ara, tam ben soru sorarken öğretmenlerden biri, elinde defteriyle bana doğru eğildi, ve "Özür dilerim," dedi, "adınız neydi?" Bunun gibi, insanın dikkatini ölçen küçük şeyler. Sürekli tetikte olmak gerekiyordu.

Bu oturum sona erdiğinde odalarımıza çıkıp sokak giysilerine bürünmemizi istediler. "Şehre iniyorsunuz."

Üçer öğrenci ve ikişer öğretmen olarak arabalara bindik. Otomobilimiz Tel Aviv'e vardığında King Saul Bulvan'yla Ibn Gevirol'un kesiştiği noktada bizleri iki öğretmenin daha beklediğini gördük. Saat, akşam üzeri 4.30 civarıydı. Öğretmenlerden biri bana dönerek şunları söyledi: "Üçüncü kattaki balkonu görüyormusun? Şimdi burada üç dakika durup düşünmeni istiyorum. Ardından da altı dakika içinde o binaya girip dairenin sahibi ya da kiracıyla birlikte balkona çıkacaksın. Elinde de bir bardak su bulunacak."

Şimdi korkmuştum işte. Yanımızda kimlik kartı yoktu; ve israil'de kimliksiz dolaşmak, suçtur. Ne olursa olsun yalnızca sahte adlarımızı kullanmamız söylenmişti bize. israil'de yanınızda kağıtlarınız olmadan dolaşamazsınız. Eğer başımız polisle derde girerse, onlara da sahte öykümüzü anlatmamız gerekiyordu.

Şu halde, ne yapmalıydım^ İlk sorunum sözkonusu olanın tam olarak hangi daire olduğunu tesbit etmekti. Bir ömür kadar uzun,bir süreden sonra öğretmene hazır olduğumu söyledim.

"Genel olarak ne yapıyorsun?" diye sordu bana.

Yanıtladım: "Genel olarak bir film çeviriyorum."

Oldukça kendiliğinden bir tarzda hareket etmemizi istemelerine rağmen, her birimizin temel bir eylem planı olması gerekiyordu. Arapça *"Ala bab Allah"* (Ne olursa olsun, işi Allah'a bırakalım) deyimindeki duruma düşmemeliydik.

Çevik adımlarla binaya yürüdüm katları sayarak belirlenen daireye çıktım. Kapıyı 65 yaşlarında bir kadın açtı.

"Merhaba," dedim İbranice. "Adım Simon. Ulaştırma bakanlığındanım. Bu kavşakta çok kaza olduğunu biliyorsunuz." Tepkisini ölçmek için bir an durdum.

"Evet, biliyorum," dedi. (İsraillilerin araba kullanışı gözönünde bulundurulursa, pekçok kavşakta sürekli kaza olmaktadır. Bu nedenle benimki, güvenli bir varsayımdı.)

"Mümkünse balkonunuzu kiralamak istiyoruz."

"Balkonumu kiralamak mı?"

"Evet" Bu kavşaktaki trafiği filme almak istiyoruz. İnsan olmayacak. Yalnızca balkonunuza bir kamera yerleştireceğiz. Açıya bir bakabilir miyim? Eğer uygunsa, ayda 500 pound sizin için yeterli mi?"

"Tabii, tabii," diyordu beni balkona götürürken.

"Ah, özür dilerim, sizi rahatsız etmek istemezdim ama bir bardak su alabilir miyim? Bugün hava çok sıcak da."

Az sonra ikimiz balkonda yanyana aşağıya bakıyorduk.

Kendimi çok iyi hissediyordum. Herkesin bizi seyrettiğini gördüm. Kadın başım çevirdiğinde bardağımı onlara doğru kaldırdım. Kadının adını ve telefon numarasını aldım, birkaç yere daha bakmamız gerektiğini, onun balkonunda karar kılarsak kendisini arayacağımızı söyledim.

Aşağı indiğimde öğrencilerden biri daha göreve gönderilmişti. Bir banka otomatının başına giderek makineyi kullanan bir yabancıdan 10 dolar karşılığı bir para borç alacaktı. Adama karısının hastanede doğum yapmakta olduğunu, üzerinde hiç para olmadığım, oysa hemen bir taksiyle oraya yetişmesi gerektiğini anlatmış. Adamın adını ve adresini alarak parayı göndereceğine söz vermiş. Parayı almayı başarmıştı.

Gruptaki üçüncü öğrenci o kadar şanslı değildi. Bir başka apartman dairesinin balkonuna çıkması gerekiyordu; önce televizyon antenini kontrol ettiğini söyleyerek çatıya çıktı. Ne yazık ki, belirtilen dairenin kapısını çalıp öyküsünü anlatınca, ev sahibinin anten şirketinde çalıştığını öğrendi. Adam polis çağırmaya kalkışınca da alelacele geri dönmek zorunda kaldı.

Bu alıştırmadan sonra Akdeniz kıyısında tüm büyük otellerin sıralandığı Hayarkon Caddesine gittik. Beni Sheraton'un lobisine götürdüler, oturduk.

"Yolun karşısındaki oteli görüyor musun, Basel Oteli'ni?" dedi bir öğretmen. "Oraya gidip konuklar listesinde baştan üçüncü adı öğrenmeni istiyorum."

İsrail'de otel konuklarının kaydedildiği defter, tezgah altında tutulur ve pekçok başka şey gibi gizü addedilir. Hava kararmaya başlamıştı; karşı tarafa geçerken o adı nasıl öğrenebileceğimi düşünüyordum. Arkamın kuvvetli olduğunu, bunun yalnızca bir oyun olduğunu biliyordum. Ama yine de heyecanlıydım, korkuyordum. Gerçi düşündüğümde, aptalca bir görevdi bu amü yine de başarmak istiyordum.

İngilizce konuşmaya karar verdim; çünkü o zaman turist zannedip

çok daha iyi davranıyorlar. Benim için bir mesaj bırakılıp bırakılmadığını sormak üzere resepsiyona yaklaşırken aklımdan birinin sürekli bir yere telefon açıp Dave'ı sorduğu şu ünlü şaka geliyordu. Aynı numarayı birkaç kez çevirip Dave'in orada olup olmadığını sorarsınız; telefona bakan adam yanlış numara olduğunu söylerken her seferinde biraz daha öfkelenir. Nihayet bir daha açar ve, "Merhaba, ben Dave. Beni arayan oldu mu?" dîye sorarsınız.

Resepsiyon görevlisi yüzüme baktı: "Otelimizde mi kalıyorsunuz?"
"Hayır," diye yanıtladım onu. "Ama burada birisiyle buluşacaktım"
Görevli mesaj olmadığını söyledi; lobide oturup beklemeye koyuldum. Sık sık saatime bakıp durduğum yarım saatin sonunda, yeniden resepsiyona yöneldim.

"Belki de gelmiştir de ben görememişimdir."

"Adı nedir?" diye sordu görevli. "Komalunike" gibi bir ad mırıldandım. Resepsiyon görevlisi kayıt defterini çıkartarak bakmaya koyuldu. "Nasıl yazılıyor?"

"Emin değilim," dedim. "Ya C ya da K ile." Bu arada eğilmiş resepsiyon görevlisine yardım etmek ister gibi defterdeki adlara bakıyordum. Bu arada baştan üçüncü ismi buldum.

Ardından, sanki yanlışımın farkına varmış gibi: "Ama burası Basel Oteli," dedim. "Benim randevum City Oteli'ndeydi. Çok özür dilerim. Ne kadar budalaca davrandım!"

Bir kez daha kendimi çok iyi hissediyordum. Bir yandan da öğretmenlerin bulduğum adın doğru olup olmadığını nasıl bilebileceklerini düşünüyordum. Ama İsrail'de onların her yerde kolları vardır.

Artık otel lobileri dolmaya başlamıştı; iki öğretmenimle birlikte sokağa çıktık. Biri günün son sınavı olduğunu söyleyerek iki telli bir telefon mikrofonu tutuşturdu elime. Aygıtın üzerinde, tanınabilmesi için bir harf bulunuyordu. Tal Hotel'e girecek, lobideki telefona gidip ahizeyi kaldıracak, mikrofonunu değiştirerek elimdekini yerleştirecek,

öbürkünü de öğretmenlerime getirecektim. Bu arada telefonu bozmamam gerekiyordu.

Telefonun önünde bir sıra vardı, ama kendi kendime, bu işten de alnımın akıyla çıkmam gerektiğini tekrarlıyordum. Sıram geldiğinde jetonu yerine yerleştirdim, rastgele bir numara çevirdim ve ahizeyi omzumla kulağım arasına sıkıştırdım. Dizlerim titremeye başlamıştı. Arkamda telefon için sıra bekleyen bir sürü insan vardı. Ahizenin konuşulan kısmını söktüm; cebimden defterimi çıkartarak not almaya hazırlanıyormuş gibi yaptım. Bir yandan da ahizeye İngilizce konuşuyordum.

Bu sırada, tam arkamdaki adam bana iyice yaklaşmıştı; soluğunu ensemde hissediyordum. Defterimi koydum, ona döndüm. "Pardon," dedim. O biraz geri çekilirken mikrofonu yerleştirdim. Bu sırada çevirdiğim numara cevap vermiş, karşımdaki kimi istediğimi soruyordu. Ancak ahizenin alt kısmını da yerine takıp telefonu kapattım.

Mikrofon cebimde, bütün vücudum titriyordu. Şimdiye dek böyle birşey yapmamıştım, hiçbir şey çalmamıştım. Öğretmene doğru yürüyüp mikrofonu uzatırken kendimi çok güçsüz hissettim.

Az sonra beş öğrenci de Country Club yolunu tutmuştuk, yolda pek az konuştuk. Yemekten sonra o gün giriştiğimiz tüm faaliyetler hakkında, ne denli önemsiz gözükürse gözüksün, en ince ayrıntısına kadar birer rapor hazırlamamız istendi.

Gece yarısına doğru, oda arkadaşımla birlikte yorgun argın televizyon seyrederken öğretmenlerden biri kapıyı çaldı. Blucinimi giyip kendisini izlememi söyledi. Beni bir bahçenin yakınlarına götürdü ve birilerinin burada olasılıkla bir toplantı yapacaklarım söyledi. Uzaktan çakal ulumaları geliyor; ağustos böcekleri durmaksızın cızırdıyorlardı.

"Sana yerini göstereceğim," dedi. "Bilmek istediğim, toplantıda kaç kişi oldukları ve neler konuşulduğu. İki-üç saat sonra gelir seni alırım." "Peki" dedim. Çakıllı bir yoldan bir vadiye vardık. İçinden incecik bir su akıyordu;

yolun altında da ikibuçuk kadem çapında beton bir boru vardı.

"İşte," diye boruları gösterdi. "İşte buraya saklanabilirsin. Şuradaki eski gazeteleri de önüne yığabilirsin."

Bu, benim için gerçek bir sınavdı. Bende klostrofobi (kapalı mekân korkusu) vardır; bunu psikolojik testlerimden biliyorlardı. Ayrıca haşerelerden de nefret ederim: Hamamböceklerinden, solucanlardan, sıçanlardan. Dipteki yapışkan çamur yüzünden gölde yüzemem. Borudan baktığımda, öbür ucunu göremedim. Bu benim hayatımın en uzun üç saati oldu. Ve tabii, kimse gelmedi. Toplantı filan yoktu. Uyumamak için kendimi zorluyordum. Sürekli nerede olduğumu tekrarlıyordum kendi kendime; bu da beni uyanık tutuyordu.

Nihayet, öğretmen döndü. "Toplantı üzerine ayrıntılı bir rapor istiyorum."

"Buraya kimse gelmedi."

"Emin misin?"

"Evet."

"Belki uyuyakaldın."

"Hayır."

"Ama ben buradan geçtim," dedi öğretmen.

"Başka bir yerden geçmiş olmalısınız. Buraya kimse gelmedi."

Dönerken bu olaydan kimseye sözetmememi istedi benden.

Ertesi akşam tüm gruba, rahat giysiler giymemizi söylediler. Tel-Aviv'e götürülecek, orada, her birimiz ayrı bir binayı gözetleyecektik. Bu gözetleme tatbikatı sırasında gördüğümüz herşeyi not edecektik. Öte yandan, yaptığımız işi açıklayacak bir de öykü hazırlamamız gerekiyordu.

Akşam saat 8 dolaylarında iki kişi beni küçük bir arabayla kente götürdü. Biri, gerisinde upuzun bir başarılar listesi bulunan katsa eskisi Shai Kauly idi(*). Tel-Aviv'in ana caddesi Dizingoffdan bir blok ötede

(*) Bkz. 9.Bölüm: Stmlla.

bıraktılar, beş katlı bir binayı gözetleyerek giren çıkanları, giriş ve çıkış saatlerini, bir tariflerini, hangi saatte hangi kattaki ışığın açıldığını, hangisinin kapandığım not etmemi istediler. Beni gelip alacaklardı; geldiklerini flaşörlerini yakıp söndürerek haber vereceklerdi.

İlk düşüncem, bir yere saklanmak oldu. Ama nereye?. Gözönünde durmamı söylemişlerdi. Beni nelerin beklediğini bilmiyordum. Birden aklıma binanın resmini çizmek geldi. İstenilen bilgileri İngilizce olarak tersinden yazıp resmin içine gizleyebilirdim. Ge'celeyin çizişimin nedenini de o saatte oraların daha tenha olmasıyla açıklayabilirdim. Karakalem çalıştığım için de ışığa ihtiyacım olmadığım söylerdim.

Yarım saat kadar sonra kavşağı dönen bir araba çalışmamı böldü. İçinden atlayan bir adam polis kimliğini gösterdi.

"Kimsin?" diye sordu.
"Simon Lahav." "Burada ne
yapıyorsun?" "Resim
yapıyorum."
"Hakkında şikayet var. Bankayı gözetliyormuşsun." "Hayır. Resim yapıyorum. İsterseniz bakın." Eserimi polisin önüne uzattım.
"Bana bunu yutturacağını mı sanıyorsun? Arabaya bin."

İşaretsiz Ford Escort'un içine bir sürücü ve ön koltukta bir kişi daha vardı. Arabaya binmemi söyleyen arka koltuğa yanıma yerleşirken telsizle birini yakaladıklarını haber verdiler. Öndeki, adımın ne olduğunu sorup duruyordu. İki kez cevapladım: "Simon."

Bir kez daha sordu, ben tam yanıtlarken yanımdaki adam yanağıma bir tokat patlattı. "Sus." "Bana bir soru sordu," dedim. "Sana hiçbir şey sormadı."

Şaşkınlığa düşmüştüm. Adamlarımın nerede olduğunu düşünüyordum. Derken yanımdaki nereli olduğumu sordu, Holon, dedim; öndeki polis alnıma bir yumruk indirdi: "Sana adını sordum."

Holon'lu Simon olduğumu söyleyince arka koltuktaki, "Ukala mısın ulan sen?" diye başımı öne iterek ellerime kelepçeleri geçirdi. Yanımdaki polis bana küfredip duruyor, adi, pis bir torbacı olduğumu söylüyordu.

Sadece resim yaptığımı söyledim; işimi sordular. Ressamım dedim.

Yola koyulmuştuk. Öndeki polis, "Seni şimdi merkeze götürüyoruz. Orada dünyanın kaç bucak olduğunu anlarsın," dedi. Resimlerimi aldı. Hepsini buruşturup yere fırlattı. Ardından papuçlarımı çıkarmamı emrettiler; tabii bu iş kelepçeli ellerle bir hayli zordu.

"Zulan nerde ulan?"

"Ne demek istiyorsunuz? Benim uyuşturucuyla filan işim yok. Ben ressamım."

"Şimdi ötmezsen biz seni öttürmesini biliriz." Bu arada her yanıma darbeler indiriyorlardı. Biri çeneme öyle bir yumruk attı ki, galiba bir dişim gitti.

Ön koltuktaki adam beni öne doğru çekip suratıma doğru bağırdı: Tehditler savuruyor, uyuşturucuyu nereye sakladığımı soruyordu. Bu arada araba kentin sokaklarında amaçsızca dolaşmaktaydı.

Bunun tam bir tebelleş olayı olduğunu kavradım. Sokakta birini bulmuşlar, ona bedelini ödetiyorlardı. Böyle şeyler olduğunu duymuştum; beni 'karakola götürmelerini, avukatımla görüşmek isteğidimi söyledim. Bu durum bir saat kadar sürdü; nihayet içlerinden biri, resimlerimin hangi galeride sergilendiğini sordu. Tel-Aviv'deki bütün galerileri bilirdim - gecenin bu saatinde kapalı olduklarını da. Rasgele bir galerinin adını verdim. Oraya vardığımızda, ellerim hâlâ kelepçeli olduğundan başımla galeriyi işaret edip, "İşte," dedim; "resimlerim burada."

İkinci sorunum yanımda herhangi bir kimliğin olmayışıydı. Evde bıraktığımı söyledim. Ardandan, uyuşturucu kontrolü için pantolonumu çıkardılar. Kendimi çok güvensiz hissediyordum. Ancak, neden sonradır ki, yumuşar gibi oldular ve bana inanmış gözüktüler. Beni buldukla-

n yere dönmek istediğimi, ancak nasıl gideceğimi bilmediğimi söyledim. Üstelik üzerimde para da yoktu; bir arkadaşın beni alacağını belirttim.

Beni aldıkları bölgeye geri getirip bir otobüs durağında durdular. Polislerden biri, resimlerimi yerden alıp camdan dışarı fırlattı. Kelepçelerimi çıkarttılar, polislerden biri zabıt tuttu. O sırada bir otobüs çıkageldi. Yanımdaki adam beni sokağa itti, yere yuvarlandım. Pantolonumu ve papuçlarımı da üzerime fırlattılar ve hareket ederken bir daha gözlerine gözükmememi söylediler.

Orada, yolun ortasında yatıyordum. İnsanlar otobüsten iniyordu; üzerimde pantalon yoktu. Ama o kağıtları almam gerekiyordu, almayı başardığımda, Everest'in zirvesine ulaşmış gibi hissettim kendimi. Ne büyük bir zafer duygusu! '

Otuz dakika sonra giyinmiş ve gözetleme görevime yeniden başlamıştım ki ileride yanıp sönen flaşörleri gördüm, arabaya yürüdüm: Country Club'a geri döndüğümüzde raporumu yazmam istendi benden. Çok sonraları bu "polislerle" yeniden karşılaştık.

Polis filan değillerdi. O gece herkes kendi "polisiyle" karşılaşmıştı. Bu, sınavın bir parçasıydı.

Öğrencilerden biri, bir ağacın altında dururken yakayı ele vermişti. Ne yaptığını sorduklarında, baykuşları seyrettiğini söylemişti. Polis baykuş göremediğini söyleyince de, öğrenci, "sizden korkup uçtular" diye yanıtlamıştı onları ve tabii o da bir tura çıkmak zorunda kalmıştı.

Bir diğeri, ünlü Kiker Hamdina alanında "tutuklanmıştı." Bu alanın İsrail devletini temsil ettiği söylenir. Yazlan tüm eğlenti oradadır; kışın is bir çamur deryasına döner. Tıpkı İsrail gibi. Yarısı eğlenti, yarısı çamur. Adam aptalın biri olmalıydı. Ekibe özel görevli olduğunu söylemiş. Mossad tarafından sınanmakta olduğunu açıklamış onlara. Tabii ki, kaldı.

Gerçekten, birlikte sınava girdiğimiz 10 kişiden, sonradan ancak

bir tanesini yeniden gördüm; bir kadındı bu. Haftasonları, ailelerin kullanımına açılan Mossad yüzme havuzunda cankurtaranlık yapıyordu.

Üçüncü gün, kahvaltıdan sonra Tel-Aviv'e döndük. İlk görevim bir restorana girip bana gösterilen bir adamla yarenliğe koyulmak ve o gece için randevulaşmaktı. İçeri girmeden önce, garsonun adamın etrafında dönenip durduğunu farkettim ve müdür olduğuna hükmettim. Yanındaki masaya oturduğumda bir sinema dergisi karıştırmakta olduğunu gördüm.

Sinema oyunumun balkona çıkmamda işe yaradığını hatırlayarak bir kez daha tutturabileceğimi düşündüm. Garsona müdürle görüşmek istediğimi, çevirdiğim film için bu restorandan yararlanmayı düşündüğümü söyledim. Daha cümlemi tamamlamadan, yanıbaşımda bitmişti. Bazı başka yerlere de gözatmak istediğimi, bu nedenle gitmek zorunda' olduğumu söyledim; ama o akşam için randevu koparmayı da ihmat etmedim. El sıkışarak ayrıldık.

Daha sonra, 10 öğrenci Rothschild Bulvarı yakınlarında bir parka götürüldük; birazdan geçecek olan siyah-kırmızı ekose gömlekli iri yarı adamı takip etmemizi istediler. Onu, hissettirmeden izleyecektik. 10 kişinin birini izlediği, diğer 20 kişinin de onları kolladığı bir takibi gizli tutmak bir hayli zordu. Bu, iki saat kadar sürdü. Kimimiz balkondan bakıyor, bazıları ağacın arkasına gizleniyordu; ortalık adam kaynıyordu. Bizi izleyenler içgüdülerimizi gözlüyor, tepkilerimize bakıyorlardı.

Bu tatbikat da bittikten sonra raporlarımızı tamamlayıp yine ayrıldık. Beni yeniden Ibn Gevirol Caddesi'ne getirdiler ancak otomobilimiz bu kez Hapoalim Bankası'nın önünde durdu. İçeri girip müdürün adını, ev adresini ve hakkında mümkün olduğunca çok şey öğrenmemi istediler.

İsrail'in herkesin her zanum herkesden ve herşeyden kuşkulandığı bir ülke olduğunu unutmamak gerekir. Üzerimde takım elbise, içeri girdim, danışma görevlisine müdürün adını sordum. Görevli ismi söyledi; ve isteğim üzerine önüme düşüp beni ikinci kata çıkardı. Burada,

sekreterine uzun süredir ABD'de yaşadığımı, ancak artık İsrail'e dönmek istediğimi, ülkeme yüklü bir para transfer edeceğimi, bu konuda müdürle özel olarak görüşmek istediğimi söyledim.

Bürosuna girdiğimde masasının üstünde B'Nai Brith plakası gördüm. Bir süre bundan sözettikten sonra, beni evine davet etti. New York'a tayin edilmişti; bir süre sonra taşınacak ve müdür yardımcısı olarak göreve başlayacaktı. Birbirimize adreslerimizi verdik, kendisini ziyaret edeceğimi söyledim. Şimdilik geçici olarak burada olduğumu, İsrail'de bir telefon numaram olmadığını, ama kendisini arayabileceğimi söyledim ve numarasını aldım. Az sonra kahvelerimiz de gelmişti.

Yerleşmek için 150 000 ABD doları getirtecek, bunun ne kadar sürdüğünü görd.ükten sonra bir miktar daha transfer edecektim. 10-15 dakika içinde iş görüşmesini tamamlamış, havadan sudan konuşmaya başlamıştık. Bir saat içinde hakkında herşeyi öğrenmiştim.

Bu denemeyi de tamamladıktan sonra iki öğrenciyle birlikte yeniden Tal Hotel'e götürüldük; öbürkülerin gelmesini bekleyeceğimiz söy-

lendi. 10 dakika kadar sonra içeri altı kişi girdi. Biri, beni işaret ederek "İşte o" dedi.

"Bizimle gelin" dedi bir diğeri. "Otelde gürültü çıkartmak istemezsiniz, değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordum. "Ben birşey yapmadım ki."

"Bizimle gel," dedi biri, kimliğini göstererek.

Üçümüzü bir kamyona attılar, gözlerimizi bağladılar; kentin sokaklarında rasgele dolaşmaya koyulduk. Bir süre sonra, gözlerimiz bağlı, bir binaya girdik; her birimizi ayrı bir yere götürdüler. Etrafımdaki gidiş gelişleri hissedebiliyordum; ancak beni dolap büyüklüğünde bir odaya kapatarak oturmamı söylediler.

İki-üç saat sonra odadan çıkarttılar. Belli ki küçük bir tuvalette, klozetin üstünde oturuyordum. O zamanlar bilmiyordum ama Akademi'nin (Mossad eğitim akademisi) ikinci kalındaydım. Koridorun bir ucun-

daki küçük bir odaya götürüldüm. Pencereler karartılmıştı, devasa bir adamın karşısındaydım. Gözünün içinde siyah bir ben vardı; iki gözbebeği varmış gibi duruyordu. Önceleri kibar davranıyordu, sorular sormaya başladı. Adım. Otelde o gün neden telefonu açmıştım? Bir terörist eylem mi planlıyordum? Nerede oturuyordum?

Bir noktada beni adresime götüreceklerini söylediler. Boş bir arsa olduğunu biliyordum, gülmeye koyuldum. Neden güldüğümü sordu, durumumu komik bulduğumu söyledim ona. Kendimi adrese götürüldüğümde boş arsanın karşısında "Evim! Evimi ne yaptınız?" diye bağırırken gözümün önüne getiriyordum. Gülmekten kendimi alamıyordum.

"Bu bir şaka olmalı," dedim; "Ne istiyorsunuz benden?" Ceketimi istediğini söyledi. Bir Pierre Balmain rüzgarlığıydı. Çıkardım. Ardından bütün giysi ve çamaşırlarımı aldı. Çırılçıplak, tuvalete doğru yürüttüler; kapıyı kapatmadan biri üzerime bir kova su attı. Orada çıplak ve titreşir bir durumda bir 20 dakika kadar kaldım, sonra yine o iriyarı adamın ofisine götürüldüm.

"Hâlâ gülmeyi istiyor musun?"

Ofisle küçük tuvalet arasında dört-beş kere götürülüp getirildim. Biri ofisin kapısını vurduğunda masanın altına gizlenmem gerekiyordu. Nihayet. "Kusura bakma," dedi bana, "bir yanlışlık olmuş."

Giysilerimi geri verip, beni aldıkları yere götüreceklerini söyledi. Yeniden gözlerimi bağlayıp arabaya bindirdiler; tam motoru çalıştırmışlardı ki içeriden biri bağırdı: "Bir dakika! Onu geri getirin. Adresine baktık, orada öyle bir yer yok."

"Neden sözettiğinizi anlamadım," dedim ama beni yine tuvalete kapadılar.

Aradan 20 dakika kadar geçtikten sonra tekrar ofise götürüldüm, yine "Kusura bakma, bir yanlışlık olmuş!" deyip beni Country Club'a bıraktılar, çekip gittiler.

Bu ilk haftanın dördüncü günü, hepimizi teker teker bir odaya çağırıp mülakata aldılar.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordular, "sence başarılı miydin?" "Bilmiyorum," dedim. "Benden ne istediğinizi bilmiyorum. Elimden geleni yapmamı istediniz, ben de yaptım. "Kimileri içirde 20 dakika kaldı. Benim mülakatım beş dakika sürdü. Sonunda, "Teşekkür ederiz," dediler. "Seni arayacağız."

İki hafta sonra da aradılar. Ertesi sabah erkenden büroya gelmemi istediler.

Kabul edilmiştim. Gerçek sınav şimdi başlıyordu.

2 Okul Günleri

israil'de insanların bir kısmı ülkenin sürekli tehlikede olduğuna inanır. Güçlü bir ordunun güvenliğin garantisi olamayacağını düşünür. Ben de onlardan biriydim.

Güvenliğe muazzam ihtiyacımız olduğunu ve Mossad adlı bir örgütün varlığını bilirdik. Bu örgüt İsrail'de resmen mevcut değildir, yine de herkes ondan haberlidir. O zirvedir, bir yığının tepesidir. Son derece gizli bir örgüt olduğunu kavrarsınız: bir kez göreve çağrılınca size söyleneni yapmaya zorunlu hissedersiniz kendinizi; çünkü gerisinde zamanı geldiğinde size açıklanacak üstün bir büyü olduğu inancındasınızdır.

İsrail'de büyümek, bunları bellemek demektir. Önce gençlik tugay-' larıyla başlarsınız işe. Ben ateşli silah kullanmayı burada öğrendim; 14 yaşında İsrail atıcılık ikincisiydim. Bir Shtutser tüfeğiyle 200 üzerinden 192 puan tutturmuş, böylece birinciyi dört puan geriden izlemiştim.

Orduda da uzun süre hizmet vermiştim. Dolayısıyla nasıl bir işe giriştiğimi biliyor - ya da bildiğimi sanıyordum.

Tabii her İsrailli körü körüne böyle bir işe atlamaz; ama Mossad elemanlarını seçenler, psikolojik testleri uygulayanlar, gönüllüleri tesbit etmesini bilirler; ve bu aşamada sizden istenenleri yapmak zorunda-

sımzdır. Soru sorarsanız, ileride tüm bir operasyonu batırabilirsiniz.

O zamanlar Herzlia'da İşçi Partisi'nin etkin bir üyesiydim. Oldukça liberal görüşlüydüm ve o andan itibaren inançlarım ile bağlılıkların arasında sürekli bir çatışmayı yaşamak zorunda kaldım. Sistemin bütünü, başlamak için uygun adayları seçip, zamanla uyumlu bir beyin yıkama propagandasıyla onları bir kalıba dökmek üzerine kuruludur. Söyledikleri gibi, eğer domates salçası yapacaksan, olgun domatesleri seçersin. Yeşilleri ne yapacaksın ki? Onlar da ezilebilir, ama bu, daha zor olur.

İlk altı haftam, olaysız geçti. Şehirdeki ofiste dosyalama görevlisi olarak çalışıyordum. Ama 1984 Şubat'ının soğuk bir sabahında, kendimi 14 kişiyle birlikte bir minübüsün içinde buldum. Hiçbirini daha önce görmemiştim; minübüs dik bir yokuşu tırmanıp muhafızlı kapıdan geçerek geniş, iki katlı Akademi'nin önünde durduğunda heyecanımız son haddine varmıştı.

Biz 15 öğrenci, ortasında bir masatenisi masası bulunan geniş bir salona alındık. Duvarlarda Tel-Aviv'in havadan çekilmiş resimleri vardı. Bir cam duvar iç avluya bakıyor, iki uzun koridor salona açılıyor, asma bir merdivenle üst kata çıkılıyordu. Binanın dışı beyaz tuğla döşeliydi. İçerideyse zemin açık renk mermer döşenmişti, duvarlar yine beyaz tuğlaydı.

Oraya daha önce de geldiğimi hemen anladım. Küçük tuvalete sürüklenirken gözümü kapatan bağın altından bu merdiveni gördüğümü hatırlamıştım.

Az sonra, saçları kırlaşmış esmer tenli bir adam bizi arka kapıdan çıkartarak dört sınıftan birine aldı. Yöneticinin birazdan geleceğini söyleyip çıktı.

Burası da, iki yanı pencereli geniş bir salondu; ön tarafta bir karatahta, önünde de üzerinde bir projektör aygıtı bulunan T şeklinde bir

masa bulunuyordu. Bu kurs «Akademi öğrencisi 16» olarak bilmiyordu, çünkü Mossad öğrencilerinin 16. kursuydu.

Birazdan çakıl döşeli park yerinden hızlı ayak sesleri geldi, odaya üç kişi girdi. Biri kısa boylu, esmer ve yakışıklıydı; önceden görmüş olduğum ikincisi daha yaşlı ve entellektüel görünümlü, üçüncüsüyse 50 yaşlarında uzun boylu, sarışın bir adamdı. Altın çerçeveli kare gözlükleri vardı, kravatsız gömleği ve süveteriyle spor giyinmişti. Öbür ikisi odanın arkasında yerlerine otururken o çevik adımlarla masanın başına yürüdü.

"Adım Aharon Sherf," dedi. "Akademinin yöneticisiyim. Mossad'a hoşgeldiniz. Tam adı *Ha Mossad, le Modiyn ve le Tafkidim Mayuhadim* (İstihbarat ve Özel Harekat Enstitüsü)'dir. Parolamız **'Hile** yoluyla savaşacaksın' dır.

Soluğum kesilmişti. Mossad olduğunu biliyorduk, ama bunun resmen doğrulandığını duymak... Aman Tanrım, biraz havaya ihtiyacım vardı. Sherf - ya da yaygın adıyla Aharon'un kısaltması, Araleh - masaya dayanmış duruyor, sonra doğruluyor, sonra yine dayanıyordu. Çok ciddi ve güçlü gözüküyordu.

"Siz bir ekipsiniz," diye devam etti sözlerine. "Binlerce kişi arasından seçildiniz. Bu gruba varmak için sayısız insanı eledik. İstediğimiz herşeyi olabilecek güçtesiniz. Ülkemize çok az insanın yapabildiği biçimde hizmet etme fırsatı elinizde.

"Örgütümüzde kontenjan diye birşeyin olmadığını kavramanız gerekir. Herbirinizin mezun olup o denli gereksinim duyulan işleri yapmanız hepimizi çok mutlu edecektir. Ancak % 100 başarılı olmayan kimseyi geçirmeyeceğiz. Bu, kimsenin geçmemesi anlamına geliyorsa, zarar yok. Geçmişte de böylesi durumları yaşadık.

"Bu, bambaşka bir akademidir. Kendinizi yeniden biçimlendirerek öğrenme sürecine yardımcı olacaksınız. Şu aşamada yalnızca güvenlik görevi için birer hammaddeden ibaretsiniz. Öbür kapıdan dünyanın en

nitelikli istihbarat elemanları olarak çıkacaksınız.

"Bu süre içinde, öğretmenleriniz olmayacak. Doğrudan saha çalışmasından insanlar zamanlarının bir bölümünü sizin eğitiminize ayıracaklar. Ardından da sahaya dönecekler. Sizleri gelecekteki ortakları ve meslekdaşları olarak eğitecekler; öğrencileri olarak değil.

"Söyledikleri hiçbir şey mermere kazılı değildir. Herşeyin işlerliğinin yeniden kanıtlanması gerekir; bu da insandan insana değişir. Ancak bilgileri deneyimlerine dayanmaktadır; sizin de bunu edinmenizi istiyoruz. Size bildikleri kadarıyla Mossad'ın kollektif deneyim ve belleğini aktarmaya çalışacaklar, onlar da bunu deneyim, deneme-yanılma yoluyla edindiler.

"Adımınızı attığınız oyun, tehlikeli bir oyundur. Öğreneceğiniz çok şey var. Basit bir oyun değildir. Unutmayın, nihai amacınız her zaman hayat olmayabilir. Ve şunu hiç aklınızdan çıkarmayın: bu işte birbirinize asılmak zorundasınız - yoksa birlikte asılırsınız.

"Ben bu akademinin ve eğitim bölümünün yöneticisiyim. Hep buradayım. Kapım her zaman açıktır. İyi şanslar. Şimdi sizi öğretmenlerinizle başbaşa bırakıyorum."

Gitti.

Sherf in kapısında asılı olan tabeladaki tersliği sonradan keşfedecektim. ABD eski başkanı Warren Harding'e atfedilen şu sözler yazılıydı üzerinde: "Hiçbir zaman ahlaklı bir amaç için ahlaksızca bir iş yapmayın." - Akademi'de öğretilenlerin tam tersi bir mesajdı bu.

Sherf konuşurken içeri bir başka adam girip oturmuştu. Yönetici çıkınca Kuzey Afrika şivesiyle konuşan bu irikıyım adam öne yürüyerek kendini tanıttı.

"Adım Eiten. İç güvenlik sorumlusuyum. Burada size bir-iki şey söylemek üzere bulunuyorum; fazla vaktinizi almayacağım. Sorunuz olursa hemen sormaktan çekinmeyin." Kurstaki tüm öğretmenlerin

derslerine böyle başladığım az sonra öğrenecektik.

"Size önce şunu söylemek isterim. Yerin kulağı vardır. Teknoloji, sizin de öğreneceğiniz gibi sürekli yenileniyor; ama daha bizim bile bilmediğimiz yenilikler var. Her birinizin asker kökenli olduğunu biliyoruz; ama burada taşımak zorunda kalacağınız gizler, daha da önemli. Lütfen bunu unutmayın.

"Ve Mossad sözcüğünü unutun. Unutun. Bunu bir daha duymak istemiyorum. Bundan sonra Mossad'dan sözederken ofis diyeceksiniz. Tüm konuşmalarınızda ofisi kullanacaksınız. Mossad sözcüğünü bir daha duymak istemiyorum."

"Dostlarınıza," diye devam etti Eiten, "Savunma Bakanlığında çalıştığınızı ve bu konuda konuşamayacağınızı söyleyeceksiniz. Bir banka ya da fabrikada çalışmadığınızı görecekler. Onlara bir yanıt vermek zorundasınız; yoksa merakları başımıza iş açabilir. Böyle söyleyeceksiniz. Yeni arkadaşlara gelince, onayımızı almadan yeni arkadaş edinmeyeceksiniz. Anlaşıldı mı?

"Ve telefonda asla işinizden sözetmeyeceksiniz. Eğer birinizi evde ofisten sözederken yakalarsam şiddetle cezalandırılacaksınız. Evdeki telefonda neler konuştuğunuzu nasıl bileceğimi sormayın bana. Ben ofiste güvenlikten sorumluyum ve herşeyi bilirim.

"Öğrenmek istediğim birşey olursa, bunu öğrenmek için herkesin elindeki her imkanı kullanırım. Ve hakkımdaki, *Shaback* (iç güvenlik polisi)'da çalıştığım günlerde sorgu sırasında bir adamın hayalarını kopardığım yolundaki söylentinin doğru olmadığını bilmenizi istiyorum.

"Üç ayda bir yalan testine tabi tutulacaksınız. Daha sonraları da, yurtdışına bir geziden, İsrail dışına her çıkışınızdan sonra bu testi almanız istenecek.

"Bu testi reddetme hakkınız var, bu da bana sizi vurma hakkını verir.

"İleride de sizinle karşılaşacak, işleri gözden geçireceğiz. Birkaç gü-

ne kadar kimlikleriniz dağıtılacak. Bir fotoğrafçı gelip fotoğraflarınızı çekecek. Bu arada size, eşlerinize, çocuklarınıza ait tüm yurtdışı belgelerinizi - pasaport ya da kimlik - bana getireceksiniz. Yakın gelecekte bir yere gitmeyeceğinize göre, onları sizin için saklayabiliriz."

Benim için bu benim ve ailemin Kanada pasoportlarımızı iade etmek anlamına geliyordu.

Eiten bunları söyledikten sonra başıyla hafif bir selam verip çıktı. Hepimiz donakalmıştık. Kaba saba bir tarzı vardı. Hiç de hoş bir insan değildi. Gerçekte, iki ay sonra gitti, kendisini bir daha görmedim.

Bu noktada, esmer adam öne gelerek adının Ören Riff olduğunu, kurs kumandanı olduğunu söyledi.

"Siz çocuklar benim sorumluluğum altındasınız. Buradaki konukluğunuzdan hoşnut kalmanız için elimden geleni yapacağım. Umarım buradan çok şey öğrenmiş olarak çıkarsınız." dedikten sonra gruptaki en küçük adamı kurs asistanı Ran S. (Sfenks Harekatmdaki "Donovan") olarak tanıştırdı. Entelektüel görünümlü, şık giyimli adam ise - ki ilk testlerime katılmıştı - Akademi ikinci kumandanı Shai Kauly idi.

Riff derse başlamadan biraz kendi geçmişini anlattı. Uzun yıllar ofis için çalışmırti. İlk görevlerinden biri, Irak'a karşı bağımsızlık savaşı veren Kürdistan Kürtlerine yardımdı. Golda Meir'a irtibat görevi görmüş, Paris istasyonunda katsa olarak bulunmuş ve dünyanın pek çok bölgesinde irtibat görevi yapmıştı. "Şimdiki durumda," dedi, "Avrupa'nın pek az yerine güvenlikle gidip gelebiliyorum(*)."

Ardından önümüzdeki iki-üç aylık sürede en fazla zamanımızı alacak olan iki konuyla başlayacağımızı söyledi. Bunlardan ilki Shaback'-dan öğretmenlerin göstereceği güvenlik, değeri ise tekdüze yazı sistemi anlamına gelen NAKA idi. "Bu, raporlarınızın daima bir tek tarzda yazılacağı anlamına geliyor. Eğer birşey yapar da rapor etmezseniz, o

(*) Bkz. 10. Bölüm, Catios.

zaman yapmamış olursunuz. Ama tersine, yapmadan rapor ederseniz, o zaman da yapmış sayılırsınız" dedi gülerek.

"Şu halde, NAKA'yı öğrenmeye başlayabilirsiniz(*)."

Mesaj iletimi konusunda en ufak bir değişikliğe izin yoktu. Kağıt beyaz, kare ya da diktörtgen olacaktı. En üstte, gizli, çok gizli ya da gizli olmadığım belirtecek şekilde güvenlik kodu yazılıp altı çizilecekti.

Sayfanın sağ tarafına alıcının adı yazılmalıydı; bu bir kişi de olabilirdi, iki-üç kişi de; her birinin altı çizilecekti. Bunun altına bu bilgi üzerinde eylemi olmamakla birlikte birer kopya iletilmesi gereken diğer alıcıların adı konulacaktı. Gönderici genellikle kişi olarak belirlenmez, bölüm olarak kaydedilirdi.

Tarih sol tarafa yerleştirilir ve mesajın iletilmesi gereken yol belirtilirdi; tel, yıldırım tel, normal vb. ve mektuba bir referans numarası verilirdi.

Tüm bunların altına, sayfanın ortasına, konunun altı çizili bir satırla özetlendiği bir başlık girerdi.

Bunun altına, örneğin "3j mektubunuza ilişkindir" kaydı düşülıneli ve referans numarası belirtilmeliydi. Eğer alıcılar listesinde size iletilen mektubu almayanlar bulunuyorsa, bunlara da birer kopya iletilmeliydi.

Eğer birden fazla konu içeriliyorsa bunlar sayılara bölünür ve her birine tek, anlaşılabilir bir referans verilirdi. Her sayı yazışınızda, diyelim ki "35 rulo tuvalet kağıdı ısmarladım," diyeceksiniz, "35x35 rulo ısmarladım" şeklinde tekrarlamanız gerekiyordu. Böylelikle, eğer bilgisayarda bir çarpıtma olursa, sayı.hâlâ okunabilecektir. Raporun altını kod adınızla imzalardınız.

NAKA alıştırmalarına pekçok ders saati ayıracaktık. İstihbarat

(*) Bkz. Ek II.

toplamak ve iletmek örgütün temel hedefiydi.

İkinci gün, güvenlik dersi ertelendi; herbirimize, kimi haberleri kalemle çerçevelenmiş gazeteler dağıttılar. Hepimize birer konu verildi; gazeteleri kaynak malzemesi olarak kullanıp istihbaratı parçalayarak raporlar hazırlamamızı istediler. Tüm bilgileri tamamladığımızda, "bilgi tamamdır" yazacaktık. Konu başlığını yazmayı raporları kaleme aldıktan sonra gösterdiler.

Bu noktada hergün sınıfa gidip geliyorduk. Birer küçük beyaz kimlik kartı dağıtılmıştı; üstünde birer fotoğrafımız ve çizgili kodumuz vardı.

İlk haftanın sonuna doğru Riff kişisel güvenlikle ilgili bilgiler alacağımızı söyledi. Söze yeni başlamıştı ki sınıf kapısı tekmeyle açıldı ve içeri iki adam girdi. Birinin elinde iri bir tabanca öbürünün elinde bir makinalı vardı; ateş etmeye koyuldular. Öğrenciler yere kapandılar ancak gerek Riff, gerekse Ran S. kan içinde sırtüstü düştüler.

Olaylar göz açıp kapayıncaya kadar gelişmiş, adamlar kapıdan çıkıp bir arabaya binmiş ve çekip gitmişlerdi. Tam şoka uğramıştık. Ama daha biz hareket etmeden Riff ayağa kalktı, öğrencilerden biri olan Jerry S.'e işaret ederek: "Tamam, dedi az önce öldürüldüm. Şimdi bize bunu kimin yaptığını, kaç el ateş edildiğini, katilleri bulmamızı sağlayacak bütün ipuçlarını vermenizi istiyorum."

Jerry tarifi verirken Riff söylediklerini tahtaya yazıyordu. Ardından diğer öğrencilere döndü, ardından da iki "katili" içeri çağırdı. Tarifimize hiç uymuyorlardı. İkisini de tanıyamadık.

Gerçekte, iki adamdan biri harekat güvenliği eğitim bölümü ya da APAM'ın başı Mousa M. diğeri ise yardımcısı Döv L. idi. Mousa, Telly Savalas'a benziyordu.

"Şimdi bu gösterinin ne olduğunu açıklayacağız size," dedi Mousa. "İşimizin büyük kısmı, dış ülkelerde. Bizim için herşey, herkes ya düşman ya da hedeftir. Hiçbir şey dostça değildir, hiçbir şey."

"Yine de paranoyaya kapılmamak gerek. Sürekli içinde bulunduğumuz tehlikeyi düşünemez ya da izlenmek korkusuyla yaşayamazsınız. O zaman işinizi yapamaz hale gelirsiniz.

"APAM, bir araçtır. *Avtahat Paylut Modienit* ya da güvenlik istihbarat faaliyetinin kısaltılmış şeklidir. Size işinizi doğru dürüst yapabilmeniz ve durumu kontrol altında tutabilmeniz için huzur ve güvenlik adacıkları sağlar. APAM'da hataya yer yoktur. Azrail size ikinci bir şans tanıyabilir, ama hatalar genellikle ölümcüldür.

"Size güvenliği adım adım öğreteceğiz. Yaptığınız diğer işler ne denli başarılı olursa olsun, ne denli akıllı ve yetenekli olursanız olun, APAM'da benim için tatmin edici bir sonuç almazsam, geçemezsiniz. Özel bir yetenek gerektirmiyor; yalnızca öğrenme yetiniz olmalı. Korkuyu bilmeli ve onu nasıl yönlendireceğinizi öğrenmelisiniz. İşiniz bir an olsun aklınızdan çıkmamalı.

"Size bu iki-üç yıl içinde öğreteceğim sistem, yanılmaz bir sistemdir. Denenmiş, yetkinleştirilmiştir. Ve yetkinleştirilmeye devam etmektedir. Öylesine mantıklıdır ki, düşmanlarınız onu sizin kadar bilse dahi, sizi yakalamayı başaramayacaklardır."

Masa öğretmenimizin Döv olduğunu, ancak kendisinin de birkaç ders vereceğini ve tatbikatlarımıza yardımcı olacağını söyledi. Ardından kurs programının bir kopyasını çıkartarak şöyle dedi: "Günün son dersiyle ertesi günün ilk dersi arasındaki boşluğu görüyor musunuz? İşte bu zamanlarda bana aitsiniz.

"Birer kör olarak geçireceğiniz son haftasonu eğlenmenize bakın; çünkü önümüzdeki hafta gözlerinizi yavaş yavaş açmaya başlayacağız. Kapını her zaman açıktır. Eğer bir sorununuz olursa, çekinmeden gelin. Ama, bana soracak olursanız, ben onu sizin halletmenizi yeğlerim."

Son duyduğumda Avrupa güvenliğinin başında olan Mousa, Eiten gibi Shaback'dan gelmişti. Askeri istihbaratta çalışan bir sınır birimi

olan 504. Ünite'de çalışmıştı. Çetin cevizdi. Ama yine de iyi bir insandı. Son derece ideolojik ve adanmış. Ve şakaya düşkün. (*)

Hafta sonu için okuldan ayrılmadan önce biz öğrencilerin okul sekreteri Ruty Kimchy'yi görmemiz gerekiyordu. Kocası bir zamanlar devşirme bölümünün başındaydı; ardından, Dışişleri Bakanlığında bakan yardımcısı olarak Lübnan'daki felaketli savaşta ömemli bir rol oynadı. Daha sonra da adı İran-Contra işine karışacaktı.

* * *

Günler beş kısma bölünmüştü: 8-10 arası, 10-11 arası, 11-1 arası, 2-3 ve 3-8 arası, arada 20'şer dakikalık aralar veriliyordu, 1-2 arası tepenin eteklerindeki bir başka binada yemek yiyorduk. Yol üzerinde indirimli fiyatlarla sigara, şeker ve meyva alabileceğimiz bir büfe vardı. O sıralar günde iki-üç paket sigara içiyordum. Akademi'deki herkes de öyle.

Kurslar dört ana konuya ayrılmıştı: NAKA, ÂPAM, genel askerlik bilgileri ve gizlenme.

Genel askerlik bilgileri başlığı altında tanklar, hava kuvvetleri, donanma, üslerin yapısı, komşu ülkeler, siyasal, dinsel ve toplumsal yapıları üzerine herşeyi öğreniyorduk - bu son konulan genellikle üniversite profesörleri vermekteydi.

Günler geçtikçe kendimize güvenimiz artıyordu; sınıfta şakalaşmaya başlamıştık. Kursun üçüncü haftasında aramıza yeni biri katıldı; Yosy C. (24). Bir başka öğrencinin, 35 yaşındaki, kel kafalı, koca burunlu Heim M.'nin arkadaşıydı. Evli ve iki çocuk babası olan Heim Arapça bilirdi ve yüzünden o hince gülümseme hiç eksik olmazdı.

Yosy 504. Ünite'de Lübnan'da onunla birlikte çalışmış ve altı aylık Arapça kursunu yeni tamamlayarak Kudüs'den dönmüştü. Arapçası

(*) Bkz. 13. Bölüm, Arafat'a Yardım.

son derece akıcı, buna karşın İngilizcesi berbattı. Evliydi, karısı hamileydi. Ortodoks bir yahudi olan Yosy daima elörgüsü bir takke takardı, ama esas göze çarpın yönü kadınlarla olan ustalığıydı. Dehşet bir cinsel çekiciliği vardı. Kadınlar için bir mıknatıs gibiydi. Ve bundan sonuna kadar yararlanmışını biliyordu.

Her gün, derslerin sonunda, Herzlia'daki evime dönerken Ramat Hasaron'da ki Kapulsky Cafe'de kahve içip ve kek yiyorduk. Daha sonra Yosy, Heim ve İsrail'e Yom Kippur savaşından önce dönüp 8200. Ünite'ye giren Michel M. adlı Fransız bir iletişim uzmanından oluşan çetenin üyesi oldum. Bir uzman olarak örgüte katılmadan önce Avrupa'da Mossad için bir süre çalışmıştı. Anadili Fransızca olduğundan iyi bir aday sayılıyordu. Böylelikle, kursa arka kapıdan girmeyi başarmıştı.

Kahve oturumlarımızda sürekli planlar yapıyor, stratejiler çiziyorduk. Yosy hep "Beni bekleyin," diyerek bir kahveyle kek ısmarladıktan sonra yokolurdu. Otuz dakika sonra yeniden ortaya çıkar, bir kadının adını verirdi. "Ona bir iyilik yapmam gerekti." Bu tür "iyilikleri" hep yapıyordu. Bir hastalık kapacağını söylediğimde, "yaşım genç," derdi hep, "ve Tanrı benim yanımda." Durumu öylesine ileri götürmüştü ki, onun ikinci işi olduğunu söylerdik aramızda, şaka yollu.

Gizlenme tekniklerini özellikle katsalar Shai Kauly ve Ran S. öğretirdi. Kauly bize "istihbarat toplarken Victor veya Heim ya da Yosy değil, birer katsa olduğunuzu unutmayın. İstihbarat toplama işlemi genellikle örtülü yapılır. Birinin başına gidip, «Merhaba, ben İsrail istihbaratından filancayım; bana bilgi verirsen sana para veririm,» diyemezsiniz.

"Örtülü çalışırsınız. Yani göründüğünüz kişi değilsinizdir. Bir katsa çok yönlü ve becerikli olmasını bilmelidir. İşte anahtar sözcük: Çok yönlü ve becerikli. Günde üç kişiyle buluşup *tümüyle* farklı üç kişi olmanız gerekebilir."

"İyi bir örtü nedir? Tek sözcükle açıklanabilecek birşey. En geniş olasılıklar dizinini kapsayan birşey. Eğer biri ne iş yaptığınızı sorar, siz-

de dişçi olduğunuzu söylerseniz bu mükemmel bir örtüdür. Herkes bir dişçinin ne olduğunu bilir. Tabii, eğer biri ağzını açıp yardımınızı isterse, *o zaman* başınız derde girebilir."

Gizlenme taktiklerini uzunca bir süre inceledik; kütüphane raflarını karıştırıp değişik kentleri inceleyerek bir kenti sanki hayatımız boyunca orada yaşamış gibi betimleyecek kadar bellemeyi öğrendik. Ayrıca kendimizinkinden farklı bir kişiliğe bürünmesini ve bir mesleği bir günde öğrenmeye alıştık. Bu süre içinde deneyimli katsalarla buluşuyor, düzmece öykülerimiz gündelik konuşma havası içinde sınanıyordu.

Bu alıştırmalar televizyon kameralarıyla donatılmış bi odada gerçekleştirilir, diğer öğrencilere sınıfta izletilkdi.

Öğrendiğimiz ilk şeylerden biri çok kısa zamanda çok fazla bigi vermemekti. Bu doğal birşey değildi. Bu, alıştırmaya ilk tabi tutulan 42 yaşındaki öğrenci, psikolog Tsvi G'nin çok kısa sürede öğrendiği bir ders oldu. Tsvi katsa'mn karşısında 20 dakika durmaksızın konuşup düzmece kenti ve mesleği hakkında bildiği herşeyi birbirine karıştırdı. Katsa hiçbir şey söylemedi. Sınıfta gülmekten katılıyorduk. Bitirdiği zaman sınıfa döndü ve "çok şükür, bitti" dediğini duyduk. Mutluydu.

Hepimiz arkadaşlarımıza bağlılık duyduğumuz orduda yetişmiştik; dolayısıyla Kauly bize ne düşündüğümüzü sorduğunda ben Tsvi'nin konusunu iyi çalıştığım ve kenti iyi bildiğini söyledim. Bir başkası açık konuştuğunu ve öyküsünün anlaşılabilir olduğunu belirtti.

Ardından Ran ayağa kalktı ve, "Durun bir dakika," dedi. "O odadaki aptallıkla aynı fikirde olduğunuzu mu söylemek istiyorsunuz bana? Bu *pıtz'un* yaptığı hataları göremediniz mi? Üstelik de o bir *psikolog.* Siz hiç düşünüyor musunuz? Bu kurs size bunu mu öğretiyor? Ne *düşündüğünüzü* öğrenmek istiyorum. Gerçekten ne düşündüğünüzü. Tsvi G. ile başlayalım."

Tsvi, fazla heyecanlandığını söyledi. Bu da bizlerin aklımızdan geçenleri dökmemize yol açtı. Ran ne düşündüğümüzü söylememizi isti-

yordu; her birimiz er-geç o odaya girecektik; ve beceremezsek çarmıha gerilecektik. "Bu günün birinde hayatınızı kurtarabilir."

90 dakika içinde Tsvi sıfıra indirilmişti. Yerlerde dolaşan bir kertenkele dahi ondan daha zekiydi. Hatta herkes video kasetinin yeniden gösterilmesini isteyip Tsvi'nin özellikle budalaca davrandığı yerlere işaret ediyordu. Hepimiz çok eğleniyorduk.

Çok gelişkin bir grup insanı alıp tüm uygarca davranış kurallarını bir yana atarsanız olacak olan, budur. Ortaya çıkan acımasızlığa şaşarsınız. Geriye bakınca ben hâlâ şaşıyorum. Son derece aşağılayıcıydı. Adeta kimin daha yumuşak noktaya daha şiddetli darbe indireceği konusunda birbirimizle yarışa girmiştik. Aşağılama kampanyası biraz yavaşlayınca, Ran ya da Kauly bir soruyla yeniden alevlendiriyordu. Bunu haftada iki-üç kez yapıyorduk. Vahşiceydi ama bir örtüyü oluşturmayı böyle böyle öğreniyorduk.

Kursta 11. haftamızı tamamlamıştık. Pratik derslerde herşeyi kapsıyorduk, şarabı bile: iyi şarap nasıl tanınır, nasıl sözedilir, nereden gelir... Hatta hangi yemeklerin nasıl ısmarlanıp nasıl yeneceğini öğrenmek üzere, dünyanın belli başlı restroranlarm menüleriyle başbakanın Akademi'deki formel yemek odasında yemek yeme uygulamaları yaptık.

Akademinin masa tenisi odasının bir köşesinde bir televizyon seti 24 saat açık duruyor ve video kasetten Kanada, İngiliz, ABD ve Avrupa televizyonlarından şov ve diziler yayınlanıyordu. Bizi böylelikle Amerikan TV programlarına alıştırıyorlardı. Örneğin, bir dizinin müziğini duyduğumuzda ne olduğunu bilir ve onun hakkında konuşabilirdik. Tıpkı Kanada'nın yeni bir doları gibi. Kanada'da bunlara *loony* denir; ancak siz Kanadalı kisvesi altında davranırken bunların sözü geçer de siz de neden sözedildiğini anlayamazsanız, işi berbat edersiniz.

APAM'da ikinci öğrendiğimiz, önce gruplar halinde, ardından da bireysel takipti. Kalabalığa nasıl karışılır, nasıl kerteriz alınır, nasıl yokolunur, "hızlı" bir alanda takip (daha yakın takip gerektiren kalabalık

sokaklar) ile "yavaş alan" arasında ne fark vardır, "zaman ve mekan" kavramları, yani bir kişinin belirli bir sürede alabileceği mesafa nasıl ölçülür? Örneğin, birini takip ederken varsayalım ki kişiyi gözden yitirdiniz: Kendisini izleyebileceğiniz süre içinde karşı köşeyi dönmüş olup olamayacağını hesaplamanız gerekir. Eğer dönemezse bir binadan içeri girdiğini anlar ve durmak zorunda kalırsınız.

İzlemeyi öğrendikten sonraki adımımız takip edildiğimizi anlamaktı - bunun için de "rota rutini" denilen bir işlem izlenmeliydi.

Ana binada yeni bir odaya geçmiştik. İkinci katta, 20 koltuklu geniş bir odaydı: açılır kapanır masaları olan, kültablaları koltukların kenarında, uçak sistemine göre düzenlenmişti. Odanın ortasında küçük bir rampa, bir masa ve bir iskemle vardı. Bunun arkasında önünde pleksiglas bir pano bulunan, Tel-Aviv haritalarının kesimlerinin yansıtıldığı bir perde yeralmaktaydı. Her birimiz tatbikattan sonra "rotamızı" harita üzerinde açıklamak zorundaydık. Rota her türlü çalışmanın temeliydi. O olmadan çalışamazdık.

Öğrencilere belirli yerler gösterilir, burayı belli bir anda terkedip belirli bir rota izlemeleri istenir ve takip edilip edilmediklerini kaydetmeleri istenirdi. Eğer izlenmişlerse ne gördüklerini, kaç kişi olduklarını, ve neye benzediklerini rapor etmeleri gerekiyordu. Takip edilmediklerini rapor eden öğrencilerden, nerede ve ne zaman kontrol ettikleri ve takip edilmedikleri kanısına nasıl vardıklarını belirtmeleri istenirdi. Tüm bunlar özel kalemlerle haritaların üzerindeki pleksiglasa işaretlenirdi.

Öğrenciler raporlarım genellikle erkesi sabah sunarlar ve 15 kişi tamamlayınca kimin izlenip kimin izlenmediği açıklanırdı.

İzlenmediğini anlamak, izlendiğim anlamak kadar önemliydi. Eğer izlenmediğiniz halde izlendiğinizi sanıyorsanız, işinizi göremezsiniz. Örneğin Avrupa'da bir katsa izlediğini söylerse, harekata bir-iki ay kadar ara verilip durum kontrol edilirdi. İzlendiğinizi söylemek tehlikeliydi, çünkü doğal olarak sizi içimin ve ne için izlediğinin araştırılması gereke-

çekti.

Oturduğumuz evlerin de güvenlik evleri olduğunu söylemişlerdi bize. Sabahleyin evden çıktığımızda ya da akşamleyin dönerken izlenip izlenmediğimizi konrol etmemiz gerekiyordu.

Rota iki ana kısma ayrılmaktaydı. Bunu genellikle harita üzerinde planlardınız. Bir noktadan ayrılırken son derece doğal davranmanız çok önemliydi. Bu arada kerterizlerinizi seçmeniz gerekiyordu - yöneleceğiniz olağan, yadırganmayacak, ancak siz geriyi kattetiğiniz yolu kontrol ederken görülmeyeceğiniz noktalardı bunlar. Diyelim ki binanın üçüncü katında bir dişçinin muayenehanesi var. Bu katta bir de geldiğiniz sokağa bakan bir pencere bulunuyor. Küçük bir zigzagla pencereye ulaşıp aşağıya baktığınızda sizi birinin izleyip izlemediğini anlayabilirsiniz. Girdiğiniz binaya bakıp bekliyor olacaktır.

Örneğin bir otelin çıkışında bir ekip tarafından izleniyorsam, çaprazа alınmış durumdayım demektir. Bunu farkettiğim an beş dakika kadar çevik adımlarla düz bir hat üzerinde yürür ve çaprazı bozarım. Andından bir zigzag çizerek bir binaya girer buradan onların yeniden pozisyon alışlarını izlerim. Bundan sonra atmam gereken adım, her türlü rastlantı olasılığını ortadan kaldırmaktır. Bunu için, örneğin bir otobüse atlayıp kentin bir başka kesimine gider ve yeniden denerim. Tüm bunları, beni gözden kaybetmemeleri için yavaşça yaparım.

Eğer gerçekten izleniyorsanız, sizi izleyenleri yitirmemeye çok dikkat etmelisiniz. Yoksa nasıl doğrulayabileceksiniz izlendiğinizi? Eğer gittiğim yerde de karşıma çıkarlarsa, planlanmış tüm faaliyetlere derhal son verir, örneğin bir sinemaya giderim - ancak bu aşamada, tatbikatlar sırasında sıramı savmış olurdum.

Her birimiz cebimizde küçük bir şapka taşır, takip edildiğimizden emin olduğumuzda bunu baş miza geçirirdik. Sonra bir telefona doğru yürür, bir numara çevirir, kim olduğumuzu söyler, izlendiğimizi haber verir ve eve giderdik. Daha sonra birinin evinde toplanıp durumu tartışırdık.

Tüm eğitimim boyunca, bir kez yanıldım. Bir kez takip edilmezken edildiğimi rapor ettim. Bu da, bir başka öğrencinin rota planımı kopya edip benden beş dakika sonra onu uygulamaya koyulmasmdandı. Onu izleyen ekibi gördüm ve benim peşimde olduklarım sandım. Ama *o,* onları görmedi.

Bu arada sınıf birkaç klik halinde bölünmüştü - ben de dahil. Kurs boyunca tedirginlik hissediyordunuz. Her an bir saldırıya uğrayabilirdiniz, ve sınıf içinde bu herkes için geçerliydi. Ancak sonradan üçerli—dörderli gruplara ayrıldık, hatta öğretim görevlilerinden kendi kliğimize taraftar devşirmeye çabalıyorduk. Bize öğretilenleri, bize öğretenler üzerinde uygulamaya çalışıyorduk.

Bu aşamada öğretmenler öğrendiklerimizin uygulamasını açıklamaya başlamışlardı.

"Kendinizi korumayı öğrendikten sonra, şimdi adam devşirmeyi öğrenmeye de başlayabilirsiniz." Temiz olduğunuzu belirleyerek bir yere geliyorsunuz, adam devşirmeye başlıyor, ardından da öğrendiğiniz NAKA ile raporunuzu yazıyorsunuz. Ve aldığınız verilerden topladığınız bilgileri nasıl kullanacağınızı biliyorsunuz."

Mousa'nın, "Bu noktada, dostlarım, kabuğunuzu çatlatmak üzeresiniz" dediğini hatırlıyorum.

Yumurtanın sarısı, köşebaşmdaydı.

3

ilk Dönem

Jvursun bu noktasında, öğrencilerin elinde gerçek hayatta uygulamaya geçebilecekleri kadar teknik bilgi birikmişti. Bu sürece, bazen günde iki kez tekrarlanan ve "butik" adı verilen bir dizi uygulamayla başladık. Bunların amacı bize potansiyel bir devşirmeyle ilk teması başarıyla gerçekleştirdikten sonra ikinci buluşmayı nasıl gerçekleştirileceğini öğretmekti.

Bir kez daha, her öğrencinin ayrı bir odada gösterdiği beceri televiyonla izlenere yoğun ve çoğunlukla da düşmanca bir şekilde irdelenirdi. Her biri 90 dakika süren bu alıştırmalar gerçekten son derece yıpratıcı ve ürkütücüydü.

Her sözcüğümüz ince elenir, sık dokunur, enine boyuna eleştirilirdi. Her hamlemiz, her eylemimiz. "Ona yeterince çengel attın mı? Giysisini övmekle ne demek istedin? Ona şu soruyu neden sormadın? Öbürünü?"

Butikte bir hata, ne denli sıkıcı olursa olsun, ölümcül değildi, oysa gerçek istihbarat dünyasında böyle olabilir. Ve her birimiz bu dünyada başarılı olmak istiyorduk.

Gelecekteki olası hatalarımıza karşı en yüksek puanı tutturmaya çalışıyorduk. Başarısızlık korkusu, muazzamdı. Mossad'da çalışmaya ta-

kılmış gibiydik; dışarıda bizim için başka bir hayat yoktu sanki. Ne yapabilirdik? Mossad'dan sonra adrenalin düzeyimizi hangi iş düzenleyebilirdi ki?

İkinci en önemli kursu Uzak Doğu ve Afrika Tevel (irtibat) bölüm şefi Amy Yaar veriyordu. Öyküsü öylesine büyüleyiciydi ki, bittiğinde herkes nasıl kaydolabileceğini soruyordu birbirine.

Yaar'in bölümünün Uzak Doğu'da görevlendirdiği insanlar gerçekte istihbaratla pek az uğraşıyorlar, esas olarak gelecekteki iş ve diplomatik ilişkilerin çerçevesini oluşturmaya çalışıyorlardı. Örneğin Jakarta'da örtülü olarak çalışan Britanya pasoportlu bir adamları vardı. Bu, Endonezya hükümetinin onun Mossad'la bağlantılı olduğunu bilmesi anlamına geliyordu. Kaçış rotası hazırdı; ayrıca diğer güvenlik önlemlerinin yanısıra, altın sikkelerden bir de kemeri vardı. Esas görevi, bölgeye silah satışını kolaylaştırmaktı. Ayrıca Japonya'da, Afrika'da, Sri Lanka'da va Malezya 'da adamları vardı. Ekibinin yıllık toplantısı Sey-şeller'de yapılıyordu. Tehlikesi az, eğlencesi bol bir işti bu.

Yaar'ın Afrika'daki adamları da silah satışlarında milyonlarca dolarlık işler çeviriyorlardı. Bu irtibat görevlileri üç aşamada çalışmaktaydı. İlkin, ülkenin neye ihtiyacı olduğunu, neden korktuğunu, kimleri düşman saydığını kavramak üzere temaslar kurulurdu - bunlar genellikle yerinde faaliyetlerle toplanan istihbarattı. Bu gereksinimlere dayanılarak ilişkiler güçlendirilecek, İsrail'in sözkonusu hükümete silah ve eğitim sağlayabileceği iletilecekti. Son adımda, bir ülkenin lideri silah önerisine kapıldığı an, Mossad'ın adamı ona, örneğin bunun için tarım malzemesi de alması gerektiğini söylerdi. Ardından lider İsrail'le daha geniş ilişkiler için diplomatik ilişki kurmaya zorlanırdı. Bu, ilişkileri arka kapıdan kurmanın yoluydu, ancak silah ^.atışları genellikle o denli kârlı oluyordu ki, irtibat görevlileri öbür adımları atmaya gerek dahi duymuyorlardı.

Ancak Sri Lanka'da daha ileri gittiler. Bağlantıyı Amy Yaar yaptı, ardından da kıyı muhafaza botları dahil olmak üzere temel malzemeyi

sağlayarak ülkeyi askeri bakımdan bağladı. Aynı sıralarda, Yaar ve adamları hükümete karşı savaşan Tamillere de silah sağlıyordu. İsrail, iki tarafın bilgisi dışında, iki tarafı da eğitiyordu, (*) ayrıca Sri Lanka'-nm Dünya Bankası ve diğer yatırımcıları dolandırarak onlardan aldığı silahlar için milyonlarca dolar ödemelerini sağlamasına yardımcı olmuştu.

Sri Lanka hükümeti çiftçiler arasındaki huzursuzluktan kaygı duyuyordu - ülkenin ekonomik sorunlarının oldukça uzun bir geçmişi vardır - adanın bir ucundan diğerine naklederek onları bölmek istiyordu. Ancak bunun için kabul edilebilir bir gerekçe bulması gerekiyordu. Amy Yaar işte burada devreye girdi. Büyük "Mahaweli Projesi" onun düşüncesiydi: Mahavveli Irmağı'nm yatağı değiştirilerek öbür taraftaki kurak alanların sulanması sağlanacaktı. İddia, bunun ülkenin hidroelektrik enerji miktarını iki katına çıkartarak 750 000 dönümlük toprağın tarıma açılmasını sağlayacağı yolundaydı. Dünya Bankası'nın yanısıra, İsveç, Kanada, Japonya, Almanya, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve ABD bu projeye 2.5 milyar ABD doları yatırdılar.

Daha başından, son derece iddialı bir projeydi bu; ancak ne. Dünya Bankası ne de öbür yatırımcılar, bunun hâlâ devam ettiğini anlayamadılar. Başlangıçta 30 yıllık bir proje olmasına karşın, 1977'de Sri Lanka devlet başkanı Junius Jayawardene, Mossad'ın biraz yardımıyla çok daha çarpıcı bir hale gelebileceğini kavrayınca, birden öne çıktı.

Özellikle (250 milyon dolar taahhütte bulunan) Dünya Bankası'm projenin fizibilitesine inandırmak için - ve çiftçileri bulundukları yerden başka bir yere nakletmek için iyi bir gerekçe oluşturduğundan - Mossad biri Kudüs Üniversitesi'nden ekonomi profesörü, diğeri de bir tarım profesörü olan iki İsraiPli akademisyene, projenin önem ve maliyetine ilişkin makaleler yazdırdı. İsrail'in belli başlı inşaat firmalarından Solel Bonah işin büyük kısmını aldı.

(*) Bkz. 6. Bölüm: Belçika Masası

Dünya Bankası temsilcileri zaman zaman denetim amacıyla Sri Lanka'ya geliyordu; ancak yerel görevlilere bu müfettişleri - güvenlik gerekçesiyle - çevre yollarından dolaştırıp, sınırlı bir inşaat faaliyetinin gösteri amacıyla sürdürülmekte olduğu aynı noktaya getirmeleri öğretilmişti.

Sonradan, Mossad karargahında Yaar'ın bölümünde çalıştığım sıralarda İsrail'e gizli bir ziyarette bulunan Jayavvardene'nin gelinine eşlik etmekle görevlendirilmiştim - Penny adlı bir kadındı bu. Beni de "Simon" adıyla tanımıştı.

Ona istediği yerleri gezdirdik. Havadan sudan konuşuyorduk, ancak o bana projeden ve onu finanse etmek için gönderilen paranın nasıl silahlanmada kullanıldığından sözetmekte ısrar ediyordu. Projenin yürümediğinden yakınıyordu. Proje Dünya Bankası'ndan silahlanmak için para çekebilmek üzere *keşfedilmişti."*

O sıralar İsrail'in Sri Lanka ile diplomatik ilişkisi yoktu. Hatta, bize sözde ambargo dahi uyguluyorlardı. Oysa o bana bütün gizli siyasal toplantıları anlatıyordu. İşin komik yanı, bu buluşmalara ilişkin haberler basına sızdığında, İsrail'in Sri Lanka'da 150 katsa bulundurduğunu iddia ettiler. Bütün dünyada bu kadar katsa'mız yoktu. Gerçekte, o zamanlar her ikisi de kısa bir ziyaret yapmakta olan Amy ve yardımcısı oradaydı.

Mossad karargahında gördüğümüz PAHA *(Paylut Hablanit Oyenet* veya "düşmanca sabotaj faaliyetleri" ya da FKÖ) kursları hepimizin önüne yepyeni bir dünya açmıştı. Bu bölüme Yurtdışı PAHA da deniyordu. Burada çalışanlar genellikle beyaz yakalılardır ve bölümleri tüm örgütteki en iyi araştırma bölümlerinden biridir; tahlilleri genellikle harekata ilişkindir.

Bu, bizim için bir şok olmuştu. Bizi altıncı katta bir odaya aldılar, oturttular ve FKÖ ve diğer terörist örgütlerin hareketleri üzerine günlük bilgilerin burada toplandığını açıkladılar. Öğretmen duvardaki, 100 kadem enindeki dünya haritasını açtı - Kuzey Kutbu ve Antarktika

yoktu - haritanın altında bir dizi bilgisayar konsolu yeralmaktaydı. Duvar aydınlânabilen küçük karelere bölünmüştü. Örneğin bilgisayar klavyesinde "Arafat" tuşuna bastığınızda haritada bulunduğu yer üzerinde ışık yanıyordu. Eğer "Arafat, üç gün" tuşlarına basarsanız, son üç gündür bulunduğu her yerde ışıklar yanmaktaydı. En son bulunduğu noktadaki ışık, en parlağıydı; eylemleri eskidikçe ışık daha solgunlaşmaktaydı.

Haritada birçok insanı izleyebiliyordunuz. Örneğin, 10 anahtar FKÖ militanının faaliyetlerini öğrenmek isterseniz, klavyede onların tuşlarına basabilirdiniz; her biri ayrı bir renkte beliriyordu. Ayrıca, istendiği zaman bu bilgiler basılı olarak da elde edilebilmekteydi. Bu harita özellikle hızlı bir referans için değerlidir. Örneğin izlediğiniz on önderden sekizinin aynı gün Paris'de olduğunu tesbit edersiniz, bu onların birşeyler "hazırladığı" anlamına gelir ve gerekli adımlar planlanabilir.

Mossad'ın ana bilgisayarının belleğinde 1.5 milyonu aşkın isim depolanmıştır. Mossad'ın FKÖ'lü ya da başka düşmanlar için kullandığı kod, "paha"dır. Bu bölümün kendi bilgisayar programı da vardır ama bu ana bilgisayarın belleğine bağlanabilir. Mossad'ın kullandığı bilgisayar Burrough'dur, ordu ve diğer istihbarat örgütleri IBM kullanırlar.

Ekran başka ayrıntılara de bölünebümekteydi - örneğin, kentlere. Herhangi bir istasyondan FKÖ'ne ilişkin bir bilgi aktarıldığında, bilgisayar bunu ekrana yansıtırdı. Görevli bu bilgiyi okur ve baskısını alırdı (ekranda baskının ne zaman alındığı da kaydedilirdi). FKÖ'nün Mossad'ın dev ekranına geçmemiş pek az hamlesi vardır.

Nöbeti devralan görevlinin ekran başına oturduğunda ilk yaptığı iş 24 saatlik kayıtları istemek olur; bu ona FKÖ önderlerinin son 24 saat içinde neler yaptığını verecektir. Örneğin görevli ajan, kuzey Lübnan'daki FKÖ kampına iki kamyonun geldiğini kaydetmişse bu bilgi, bilgisayar aracılığıyla görevliye ulaşır. Bu ajanlarla, İsrail'i tehdit eden tehlikenin büyüklüğüne göre günlük, hatta saatlik olarak temas kurulmakta-

dır.

Deneyim, görünüşte önemsiz olayların büyük faaliyetlere ipucu oluşturduğunu göstermiştir. Bir keresinde, Lübnan Savaşı'ndan önce bir ajan Lübnan'daki FKÖ kampına iyi kalite sığıreti ulaştığını haber vermişti. Bu, öbür kamplarda olmayan bir lükstü. Mossad FKÖ'nün bir saldırı planladığını biliyordu, ancak bunun ne zaman olacağı konusunda bir fikri yoktu. Sığıreti onları ele verdi. Bu, bir kutlama yemeği içindi. İsrail'li deniz komandoları bu istihbarat üzerine bir ön vuruşla kauçuk botlara binmekte olan 11 FKÖ gerillasını yokettiler.

* * *

İkinci ayın başlangıcında bizlere kişisel silahlarımız dağıltıldı; Mossad katsalarının resmî silahı olan 22 kalibrelik Baretta'lardı bunlar. Ne ki, kimse silahını yanında taşımaz; çünkü bu kişinin başına iş açabilir. Örneğin İngiltere'de silah taşımak yasadışıdır, riske girmeye değmez. Eğer işinizi iyi yaparsanız, zaten silaha ihtiyacınız olmayacaktır. Eğer kaçabiliyor ya da karşınızdakini konuşarak ikna edebiliyorsanız, çok daha iyi.

Ancak, size eğer beyniniz silaha davranmanızı emrederse, öldürmeniz gerekeceği öğretilir. Beyniniz karşınızdakini ölmüş saymalıdır. Ya siz, ya o.

Silahlan kullanmayı öğrenmek de zaman alıyordu. Tıpkı bir bale gibiydi, her seferinde bir adımı öğreniyordu insan.

Silah, pantolonun içinde, kalçanın üzerinde taşınır. Kimi kalsalar kılıf kullanırlar, ama çoğunda yoktur. Barette küçük olduğundan idealdir. Ceketlerimizin ön tarafındaki astarın içine düz kurşun ağırlıklar dikmesini öğretmişlerdi bize; bu ceketin ön kısmının, tabanca için uzandığınızda hızı kesmesini önlüyordu. Hareket, hedef küçültmek üzere bir anda bükülerek eğilmekti, ceketin önünü açmak için harcanacak zaman, insanın hayatına malolabilirdi.

Ateş etmek zorunda kaldığınız zaman, hedefe olabildiğince fazla el ateş etmeliydik. Yere düştüğü zaman başucuna gidip şakağına bir el daha sıkacaktık. Böylelikle emin olabilirdik. Katsa'lar genellikle içi boş, ya da yumuşak burunlu, hedefe en fazla zararı vermek üzere ateş ettikten sonra genişleyen dumdum ya da düz uçlu mermiler kullanırlar. Silah eğitimimizi Petah Tikvah yakınlarındaki askeri üste yapıyorduk; yabancıların eğitimi de kimi zaman burada yapılmaktaydı. Hedeflerin önünde ya da yürürken önümüze apansız karton hedeflerin çıktığı atış galerilerinde dört saat eğitim yapardık.

Bazen de otel koridoru gibi düzenlenmiş bir mekanda talirn yapardık. Elimizdeki bir valiz ve bir anahtarla koridorda yürür, sağa döner, sonra tekrar sağa dönerdik. Kimi zaman "odamıza" olaysız varırdık, ama bazen bir kapı açılır ve bir karton hedef fırlardı. Elimizdeki herşeyi atıp eteş etmeyi öğrenmiştik.

Bir lokantada yemek yerken de, gerekirse nasıl ateş edileceğini gösteriyorlardı; ya iskemleyle geriye doğru devrilip masanın altından ateş etmek gerekiyordu, ya da kendini geriye fırlatıp masayı tekmeleyerek silaha davranmak (ben bu konuda beceri kazanamadım, ama bazılarımız çok başarılıydı)...

O sırada orada bulunan masum insanlar ne olacaktı? Ateş edilmesi gereken bir yerde böyle bir şeyin düşünülmeyeceğini öğretmişlerdi bize. Orada bulunanlar ya sizin ölümünüze tanık olacaklardı ya da düşmanmızmkine. Ölen siz olursanız onun yaralanıp yaralanmayışına aldırır mıydınız? Tabii ki hayır. Amaç, hayatta kalmaktır. *Sizin* hayatta kalmanız. Hakseverlik konusunda öğrendiğiniz herşeyi unutmak zorundasınız. Bu durumda iki şey vardır; öldürmek ya da ölmek. Sizin sorumluluğunuz Mossad'ın mülkünü korumaktır; yani kendinizi. Bunu anladıktan sonra, bencilce davranmaktan utanmaz olursunuz. Hatta bencillik değerli bir özellik haline gelir - akşam eve döndüğünüzde de kolay kolay sıyrılamayacağmız bir özellik.

Silah eğitiminden sınıfa döndüğümüzde Riff, "İşte artık silah kullan-

mayı da biliyorsunuz," dedi "Unutun gitsin. İhtiyacınız olmayacak." Biz ki Batı'nın en hızlı silahşörleriydik, silaha ihtiyacamız olmayacağını söyleyerek gururumuzla nasıl oynardı? Herbirimizin içinden şunlar geçiyordu: "Tabii o öyle söylüyor ama ben birgün kullanacağımı biliyorum."

Bu noktadan sonra rutin uzun derslerden sonra Tel-Aviv" deki tatbikatlardı. Özellikle izleme/izlenme konusunu çalışıyorduk. En sıkıcı ders İsrail ordusunun en kıdemli binbaşısının, tekdüze bir sesle altı saati aşkın'bir süre kamuflaj, silah ve mühimmatın izlenmesi konularını anlatmasıydı. Bu arada kamufle edilmiş malzemeye ilişkin yüzlerce dia izlemiştik. Tek yaptığı hareket diayı değiştirmek ve monoton bir ses tonuyla, "Bu bir Mısır tankıdır," demekti. Ardından öbür diaya geçecek ve "Bu kamufle edilmiş Mısır tanklarının havadan çekilmiş bir fotoğrafıdır," diyecekti. Birkaç iyi kamufle edilmiş tankın bulunduğu bir çöl manzarası seyretmek de pek eğlendirici değildi. Daha çok *tanksız* bir çöle benziyordu. Ayrıca kamuflajlı ve açık Suriye, Amerika ve Mısır ciplerini izledik. Hayatımın en sıkıcı dersiydi. Sonradan bunu herkesin izlediğini öğrendik.

Ondan sonraki ders daha ilginçti. Pinhas Aderet'in belgeler üzerine konuşmasıydı: Pasaportlar, kimlik kartları, kredi kartları, sürücü belgeleri vb. Mossad belgeleri arasında en önemlileri pasaportlardı ve dört tip pasaport vardı: Üst, ikinci sınıf, harekat ve atılacak tipler.

Atılacak pasaportlar ya çalıntı ya da bulunmuş pasaportlardı ve kimlik olarak kullanılmaz, yalnızca şöyle bir göstermek amacıyla bulundurulurlardı. Üzerindeki fotoğraf ve kimi zaman isim de değiştirilirdi, ancak önemli olan mümkün olduğunca az şey değiştirmekti. Ama böylesi bir belge ayrıntılı bir incelemede kendini hemen ele verirdi. Bunları Neviot subayları (evlere girip dinleme aygıtını yerleştiren vb. elemanlar) kullanıyordu. Ayrıca İsrail içindeki eğitim tatbikatlarında ya da İsrail içindeki devşirme eylemlerinde kullanılıyorlardı.

Her pasaportla birlikte adı, adresi ve adresin bulunduğu kesimin

haritasını gösteren bir de yaprak verilirdi kişiye. Ev bu harita üzerine işaretlenir ve mahallenin bir betimlemesiyle birlikte evin de fotoğrafı iliştirilirdi. Böylelikle, bölgeyi tanıyan biriyle karşılaştığınızda en basit bir soru karşısında savunmasız yakalanmazdınız.

Eğer atılacak pasaportlardan birini kullanıyorsanız, föyde bunun daha önce nerelerde kullanıldığı da kaydedilirdi. Böylelikle, örneğin kısa süre önce biri Hilton'a bu pasaportla birlikte gitmişse, siz orada bunu kullanmazdınız. Ayrıca, pasaporttaki damgalardan her birini açıklayacak bir de öykünüz olmalıydı.

Saha-harekat pasaportu, yabancı bir ülkede kısa süreli kullanım için başvurulan pasaportlardı. Ama sınırı geçerken kullanılmazlardı. Gerçekte, katsa'lar bir ülkeden diğerine geçerken, bir ajanla birlikte olmadıkça sahte kimlik kullanmazlar. *Sahte* pasaport, ancak bir teşhis sözkonusu olmadıkça açılamayacağını gösterir "bordero"yla (içinde bir iplik bulunan balmumu mühür) damgalanmış diplomatik kurye içinde taşınabilir. Bu tür kuryeler elçilikler arasında belge dolaşımında kullanılır ve sınırı geçerken kontrolden bağışıktırlar. Taşıyıcının diplomatik dokunulmazlığı vardır. (Bu pasaportları yabancı ülkedeki katsa'ya bir *bodel,* yani haberci de iletebilir.) Balmumu mühürler bu zarfların mühür bozulmayacak şekilde açılıp kapanmasını sağlamak üzere dökülmüşlerdir.

Gerçekte eksiksiz olan ikinci sınıf pasaportlar, katsa'nm düzmece öyküsü üzerine dayanan, ancak gerçek kişilere ait olmayan pasaportlardır.

Üst düzey pasaportlar ise hem düzmece bir öykü üzerine temellenirler hem de bu öyküyü doğrulayacak gerçek bir kişiyle bağlantılıdırlar. Bunlar her türlü resmi soruşturmayı kazasız atlatabilecek kadar sağlamdır; hatta ait olduğu ülkenin resmi makamlarınınkini dahi.

Pasaportlar farklı tip kağıtlara basılır. Örneğin Kanada hükümeti, Kanada pasaportlarında kullandığı kağıdı hiçbir şekilde başka bir ülkeye satmayacaktır. (Kanada pasaportları yine de Mossad'ın gözdesidir.)

Oysa sahte pasaportu yanlış kağıt üzerine basmak olmayacağına göre, Mossad'ın Akademi'nin zemin katında çeşitli ülkelerin pasaportlarda kullandığı kağıtlarını imal eden küçük bir fabrikası ve bir kimya laboratuarı vardır. Kimyagerler gerçek pasaportların kağıtlarını tahlil ederek aynını üretecekleri formülleri araştırır ve geliştirirler.

Bu kağıtlar gerekli ısı ve nem oranı sağlanmış depolarda bekletilir. Raflarında hemen tüm ulusların pasaport kağıtları bulunur. Bu harekatın bir başka yönü Ürdün dinarı imalatıdır. Bu paralar gerçek dolar alımında kullanılmış, dahası bu ülkeye akıtılarak enflasyon sorunlarının içinden çıkılmaz hale gelmesi sağlanmıştır.

Bir çırak olarak bu fabrikayı ziyaret ettiğim sırada bir boş Kanada pasaportları yığını görmüştüm. Çalınmış olmalıydılar. Bir şilep dolusu vardı - belki 1000'den fazla. Böyle bir kayıbın kaydedildiğini anımsamıyorum - en azından basında geçmedi.

İsrail'e göçedenlerin pek çoğundan, Yahudileri kurtarmak adına, pasaportları istenir. Örneğin Arjantin'den İsrail'e göçetmiş biri Arjantin pasaportunu bağışlamaktan çekinmeyecektir. Bu pasaport, ülkelere, kentlere, mahallelere göre sınıflandırılmış binlerce pasaportun bulunduğu raflardan birine yerleştirilecek, Yahudi isimleriyle Yahudi olmayan isimlere, yaşa, cinsiyete göre tasnif edilerek bilgisayara işlenecektir.

Mossad'ın elinde ayrıca kendi pasaportlarında kullanılmak üzere geniş bir mühür ve imza koleksiyonu bulunmaktadır. Bunlar bir kayıt defterinde tutulurlar. Büyük çoğunluğu pasaportu bir süre alakoyup içindeki pul ve damgaların fotoğrafını çektikten sonra sahibine iade eden gümrük polislerinin yardımıyla elde edilmiştir.

Sahte bir pasaportun damgalanması dahi melodik bir işlemle gerçekleştirilmekteydi. Örneğin, benim pasaportumda belirli bir güne ait bir Atina damgası bulunuyorsa, bölüm dosyaları araştırılarak aynı günün imza ve mührü bulunacak, böylece Atina'da o günün görevlisinin araştırılması halinde sonuç doğru çıkacaktı. Bu çalışmalarıyla çok övü-

nüyorlardı. Bazen bir pasaportu 20 mühürle birden doldurabilmekteydiler. Hiçbir harekatın belgelerin kötülüğü yüzünden başarısızlığa uğramadığını söylüyorlardı.

Ayrıca pasaportla birlikte kişiye ezberleyip yok etmesi gereken bir de dosya veriyorlardı. Atina'da bulunduğu günler havanın nasıl olduğu, yerel haberler, güncel tartışma konuları, kalınan yer, yapılan işler vb. belirtiliyordu bu dosyada.

Katsa'lara her yeni görevle birlikte önceki işlerini hatırlatan küçük notlar da verilirdi; şu tarihte, şu isimle şu otelde bulundun... gibi. Bu notlarda karşılaştığımız ve gördüğümüz insanların bir listesi de bulunurdu; raporlara ne denli küçük ve önemsiz gözükürse gözüksün, tüm ayrıntıları eklemek için bir neden daha.

Eğer birini devşirmek istersem, bilgisayar benimle herhangi bir şekilde bağlantı kurmuş herkesi tarardı: Karşılaştığım herkesi. Aynı işlem devşirilmek istenen şahıs için de gerçekleştirilirdi. Eğer o kişiyle bir partiye gideceksem başka bir adla devşirdiğim bir başka kişiye rastlama riski böylece asgariye indirilirdi.

* * *

İzleyen altı hafta boyunca hergün bir-iki saat boyunca Profesör Arnon'un verdiği gündelik hayatta İslam derslerini izledik: İslam'ın değişik mezhep ve tarikatlarını, tarihini, adetlerini, bayramlarını, müslümanların yapması caiz olan şeyleri - ve gerçekte neler yaptıklarını - üzerlerindeki kısıtlamaları, kısacası düşmanı daha yakından tamımamı-*21, zayıf* noktalarını daha iyi tesbit edebilmemizi sağlayacak herşeyi uzun uzadıya inceledik. Sonunda bir tam gün boyunca Orta Doğu'daki çelişkiler üzerine bir rapor hazırlamamızı istediler.

Ertesi gün *bodlim (tekili: bodel)'i* öğrettiler bize. Bunlar güvenlik evleriyle elçilikler ya da değişik güvenlik evleri arasında işleyen habercilerdi. Bir *bodel'in* esas eğitimi, APAM'dan yani izlenip izlenmediğini

anlama tekniklerinden oluşur ve herşeyi diplomatik zarflar içinde taşır. Bunların diplomatik dokunulmazlığı vardır. Esas işlevleri pasaport ve diğer belgeleri katsa'lara ulaştırmak ve raporları elçiliklere iletmektir. Görevlerine bağlı olarak, katsa'lar her zaman İsrail elçiliklerine girmezler.

Bodlim genellikle bu işi bir-iki yıllığına yapan 20'li yaşların ortalarında genç erkeklerden oluşur. Genellikle bir savaş biriminde bulunmuş, dolayısıyla da güvenilirlikleri kanıtlanmış İsrail'li öğrencilerdir. İzlenmemeyi öğrenmelerinin son derece büyük önem taşımasına karşın, bu işi öğrenciyken de sürdürebilirler. İstasyondaki en alt rütbelerden biri olmasına karşın, bir öğrenci için hiç de kötü bir iş sayılmaz.

Her istasyonda iki-üç bodlim bulunur. Bir başka işlevleri güvenlik evlerini kollamaktır. Bir istasyonun bodlim'i altı daireyi birden denetleyebilir; böylelikle meraklı komşuların kapısının önünde mektup yığılan boş bir evin kiracılarına ne olduğu konusunda kaygı duymalarına gerek kalmaz. Bu bodlim, güvenlik evlerinde kira vermeden yaşarlar, buzdolaplarını yiyecek ve içecekle dolu tutar, faturaları zamanında öderler vb. Eğer güvenlik evi örgüt için gerekli olursa içindeki bodlim bir başka eve taşınabilir ya da görev tamamlanana dek bir otele geçebilir. Bodlim güvenlik evlerine arkadaş ya da kız arkadaş getiremezler ve her birine, baktıkları ev sayısına göre ayda 1000-1500 dolar ödenir. Kira ödemedikleri, yeme-içmeye para harcamadıkları, eğitim harçları da Mossad tarafından üstlenildiği düşünülecek olursa bu hiç de fena bir harçlık sayılmaz.

Öğrencilerin bundan sonra gördükleri konu *Mishlasim* yani istihbarat dilinde gizli haberleşme konusuydu. Öğrendiğimiz ilk ilkelerden biri; Mossad'da gizli haberleşmenin tek yönlü olduğuydu: Bizden onlara. Bir ajan size gizli mesaj bırakamazdı çünkü bunun tuzak olma olasılığı çok yüksekti.

Gizli haberleşme konusuyla uğraşan bir grup Mossad elemanı, bu sanatın temel kurallarını şöyle açıklamışlardı:

İletmek istediğiniz şeyi tesbit ettikten sonra basan için dört noktaya dikkat etmelisiniz: Nesneyi en kısa zamanda gizleyeceğiniz köşeye yerleştirebilmek, bu sırada kuşku çekmemek, konumunu karşınızdakine kolaylıkla açıklayabilmek ve bağlantı kurduğunuz kişinin iletmek istediğiniz nesneyi alırken kuşku çekmemesi.

Ben uygulamada plastik sabun kutusundan bir kap yaptım, gri metal elektrik direğinden aldığım örneğin rengine boyadıktan sonra üzerine kırmızı şimşek simgesi çizdim; dört vida ve somun alıp griye boyayarak plastiğe yapıştırdım ve dibine bir mıknatıs yerleştirdim. Kutuyu mıknatısla motor kapağımın içine tesbit ettim, arabam bozulmuş gibi bir elektrik direğinin önünde durdum, kutuyu direğin dibine kimsenin göremeyeceği biçimde yerleştirip yoluma devam ettim. Görülse dahi, cereyan çarpacağı korkusuyla kutuya kimse el süremezdi. Ajan onu aldığında yine motor kapağının içine koyup yoluna devam edebilirdi.

Ulaşılması kolay ancak bulunması zor "zula"lar yapmayı da öğreniyorduk. Bu, kasadan daha güvenliydi. Bir şeyi alelacele saklamanız gerekirse bir züccaciyeci hatta bir çerçiden alınabilecek malzemeyle rahatlıkla zula yapılabilirdi.

En basit zulalardan biri, iki yanı kontrplak, ortası çerçeveli kapılardı. Birşeyi gizlemek için kapının üst kenarından aşağıya doğru bir delik delinir ve gizlenecek olan şeyler içine asılabilirdi. Ayrıca, dolaplarda giysilerin asıldığı borularda da fazlasıyla yer vardır. Giysilerinizi dolaptan çıkartabilirler, ancak asıldıkları borunun içme bakmak pek az insanın aklına gelecektir.

Gizli bir belge ya da parayı gümrükten geçirmenin bir yolu da iki gazete alıp birini kısmen kesip küçük bir cep açmaktır. Ardından öbür gazeteden aynı şey kesilip o cebin üzerine yapıştırılırdı. Bu eski bir sihirbaz oyunudur. Birçok sik'rbaz kitabı okurduk. Elinizde gazeteyle gümrüğe girebilir, hatta siz eşyalarınızla ilgilenirken gazeteyi tutması için gümrük görevlisinin eline "erebilirdiniz.

Bundan sonraki tatbikat dizisi, öğrencilerin üçlü gruplar halinde ça-

lıştıkarı "kahve" tatbikatlarıydı. Yosy, 1.90 boylarında dindar bir dev olan Arik F. ve ben, öğretmenimiz Shai Kauly'le birlikte Hayarkon Caddesi'nün oteller kesimine gittik, bir süre bir kahvede oturduk ardından birer birer bir otelin lobisine götürüldük. Her birimizin elinde sahte bir pasaportla düzmece bir yaşam öyküsü vardı; Kauly bizimle birlikte gelip etrafına bir gözattıktan sonra seçtiği birini işaret ederek ilişki kurmamızı istedi. Bazıları haberliydi, bazıları da gerçekten rastgele seçilmiş insanlardı. Ancak önemli olan, onlardan mümkün olabilecek en fazla bilgiyi toplamak ve bir buluşma ayarlamaktı.

Bir *Afrique-Asie* muhabirine doğru yürüyüp ateş istedim. Böylece konuşmaya başladık; sonuç fena değildi. Ancak haberli çıktı, gazete muhabiri kisvesi altında Tunus'daki FKÖ toplantısını izlemiş bir katsa'.ydı gerçekte. Onlar için birkaç makale de kaleme almıştı.

Böylesi tatbikatların herbirinden sonra bağlantıyı nasıl kurduğumuz, neler konuşulduğu, kısacası olan biten her şeyi kapsayan bir rapor hazırlardık. Ertesi gün önce sınıfta birbirimizi eleştirirdik. Bazen sınıfa gelip bir gün önce temas kurmaya çalıştığımız kişinin orada oturduğunu gördüğümüz de olurdu.

Kurstaki bütün tatbikatlar gibi bunu da tekrar tekrar yapardık. Zaten dolu olan programınız çılgın bir tempo almıştı. Hâlâ eğitim görüyorduk ama öğrendiklerimiz hayatımızın bir parçası haline gelmişti; öyle ki sürekli çengel atacak birilerini arıyorduk. Oltalarımızı serpmeden bir konuşmayı başlatamaz olmuştuk. Daha merhaba derken oltaları serpiyorduk. Normal olarak, adam devşirirken zengin pozuna bürünmek yararlıdır, ama çok kesin davranamazsınız. Ama fazla belirsiz davranmanız da işi berbat edebilir.

Kurs gerçekte bir vodvil okuluydu; insanlara ülkeleri için rol yapmaları öğretiliyordu.

Kendimi zengin bir işadamı olarak sunduğum bir tatbikattan sonra karşılaştığım güçlüklerden biri, yeniden yere basabilmekti. Artık zengin değildim, sade bir memurdum, gerçi ilginç bir işte çalışıyordum

ama, yine de mütevazı bir kamu görevlisiydim ve bir an önce raporumu hazırlamam gerekiyordu.

Bazen kahvede işler biraz karışırdı. Bazı öğrenciler tam olarak olan biteni yazmazlar, bağlantı kurdukları kişi ofisten değilse bu işleri biraz kendilerine yontacak şekilde çarpıtırlardı.

Tiplerden biri, Yoada Avnets bize bu bakımdan "oy-oy" kuşunu anımsatırdı; fazla zeki olmamakla birlikte hayaları hayli büyük olan bir kuş, her bir yere konmaya kalkıştığında, canı acıyarak "oy-oy diye bağırırdı.

Yoada da her kahveden sonra - eğer buluştuğu içeriden biri değilse, çok parlak bir öykü anlatırdı bizlere. Bunu her seferinde yapıyordu. Sonunda bir sabah molasında Shai Kauly gelip ona seslendi.

"Evet?" diye yanıtladı.

"Eşyalarını topla ve git buradan."

"Ne!" diye bağırdı Avnets, yarısı yenmiş sandviçi elinden düşüyordu. "Neden?"

"Dünkü tatbikatı hatırlıyormusun? Bardağı taşıran son damla oldu."

Öyle anlışıhyor ki Yoada adamına yaklaşmış ve yanındaki sandalyeye oturup oturamayacağını sormuştu. Adam yer verince oturmuş, ancak hiç ağzını açmamıştı. Oysa raporunda son derece canlı bir konuşma aktarılıyordu. Bu meslekte sükût altın değildi; Yoada'mn meslek hayatı da işte böyle, bir anda sönüvermişti.

Sınıftaki ilk yarım saat hergün *Da* (bilmek) denilen alıştırmaya ayrılıyordu. Bir öğrenci güncel bir haberi ayrıntılarıyla irdelemekteydi bu seanslarda. Bu da tabii fazladan bir yük demekti, ama olan bitenin farkında olmamız istenmekteydi bizden. Tüm bu işlere giriştiğinizde dünyayla bağlantınız kesilebilirdi ve bu da ölümcül olurdu. Bu seans bizi bir yandan hergün gazete okumaya zorlarken bir yandan da topluluk önünde konuşmaya alıştırıyordu. Biri bir konu açtığında o konudan ha-

berdar olduğumuzu gösterebilir ve eğer şanslıysak onun tezini çürütebilirdik de.

Çok geçmeden "yeşil" alıştırmalara başladık - belirli bir soruna belirli bir yaklaşım oluşturmak üzere girişilen faaliyetlerdir - bunlar. Diyelim ki bir ülkedeki bir kuruluşa bir PAHA tehdidi olduğunu haber aldık. Bu tehdidi tahlil ve değerlendirmeyi öğrenmek, bir hayli tartışmayı gerektirmekteydi. Temelde, sözkonosu kuruluş İsrail'le ilişkisi olmayan bir yerdeyse ve kaynağını tehlikeye atmadan bunu ortaya çıkartabi-liyorsanız bilgiyi, genellikle isim vermeden telefon ederek ilgili taraflara bildirebilirdiniz; ya da doğrudan irtibattan irtibata aktarabilirdiniz.

Ancak eğer kaynağınız ifşa etmeden verebileceğiniz bir bilgiyse, o zaman kimliğinizi gizlemenize gerek olmazdı, bu da size borçlu kalmalarını sağlardı.

Ancak hedef İsrail'le ilgiliyse o zaman, kaynağı ifşa etmek pahasına, her yoldan zararı önlemeye çabalamanız gerekiyordu. Eğer bir üs ülkedeki kuruluşunuzu korumak için hedef ülkedeki bir ajanı yakmanız gerekiyorsa, o zaman bunu yapmaktan çekinmeyecektiniz. Bu fedakarlıktan kaçınmamak gerekiyordu. (Tüm Arap ülkeleri "hedef ülkeler," Mossad'ın istasyonu bulunan tüm ülkelerse "üs ülkeler" dir.)

Eğer hedef size ait değilse ve onu kurtarmak uğruna herhangi bir kaynağı feda etmeniz gerekiyorsa, o zaman işe karışmazdınız. Bu iş Mossad'ı ilgilendirmezdi. Yapılabilecek tek şey belki belirsiz bir uyarıda bulunmaktı, bu da olasılıkla binlerce olay arasında kaybolur, giderdi(').

Bu ilkeler beynimize kazınıyordu. Kendi işimize bakmalı, başkalarına boşvermeliydik; çünkü nasıl olsa onlar da bize yardımcı olmazlardı. İsrail'de sağa yöneldikçe, böyle düşünenlerin sayısının arttığı görülür. İsrail'de kendi politik çizginizde direnecek olursanız, sola kaydığınızı hissedersiniz, çünkü ülkenin bütünü hızla sağa savrulmaktadır. Orta-

(*) Bkz. 17. Bölüm: Beyrut.

lama İsrail'i! şöyle düşünür: "İkinci Dünya Savaşı'nda bizi yakmayanlar, yakanlara yardımcı oluyor, yardım etmeyenlerse olayı görmezlikten geliyorlardı." Oysa şimdiye kadar tek İsraillinin Kamboçya'da öldürülenler için sesini yükselttiğini duymadım. Şu halde herkesin bizim için ayağa kalkmasını beklemek niye? Yahudilerin acı çekmiş olması bizim başkalarına acı ve yokluk çektirmemizi haklı kılar mı?

Tsomet'in bir parçası olarak hedef ülkeye gönderilen bir ajanı nasıl bilgilendireceğimiz de öğretiliyordu bize. Temel ajanlar - ki oldukça yaygındırlar - "uyarıcı ajan" adını alır. Örneğin böylesi bir ajan hastabakıcı olarak bir hastaneye yerleştirilip Mossad'ı yatak sayısının arttırılıp arttırılmadığından, yeni ekler yapıp yapmadıklarından, fazladan ilaç depolayıp depolamadıklarından, kısacası bir savaş hazırlığı sayılabilecek tüm gelişmelerden haberdar edebilir. Limandaki uyarıcı ajanlar, olağandışı bir hareketlilik olup olmadığı konusunda uyarır; itfaiye bölümündeki belirli hazırlıklara girişilip girişlim ediğine dikkat edebilir; kütüphanedeki, çalışan personel sayısında durup dururken kesinti yapılıp fazlalığın askere alınması durumunu kollayabilir vd.

Savaş pekçok hazırlığı gerektirir, dolayısıyla bir ajanı bilgilendirirken son derece net olmak gerekir. Örneğin Suriye devlet başkanı savaş tehdidi savurduğunda - ki bunu sık sık yapmaktadır - birşey olmuyorsa, kaygılanmaya gerek yok demektir. Ama o savaş tehditleri savururken bir yandan da lojistik ikmal faaliyetleri yürüyorsa, o zaman bilmek gerekir, çünkü bu kez ciddi olabilir.

Sonradan *neviot* adını alan *kasaht'ın* başkanı David Diamond da bize cansız cisimler ya da binaları nasıl değerlendireceğimizi ve nasıl halledebileceğimizi öğretiyordu. Bu uygulamasız bir dersti. Bize varsayımsal durumlar anlatırdı. Diyelim ki adamınız bir binanın altıncı katında ve elinde de görmeniz gereken bir belge var. Ne yapmalı? Bize binanın nasıl izleneceğini, gözetleneceğini, trafik durumunun, çevresindeki polislerin hareketlerinin nasıl çıkartılacağını, tehlikeli noktalardan - örneğin bir bankanın önünde uzunca süre beklemek, sakıncalıydı - nasıl kaçınılacağını vb. öğretti.

Ardından gizli haberleşme - gönderme ve alma - dersleri başladı. Mossad mesajları radyo, mektup, telefon, gizli köşe bucaklar ya da gerçek buluşmalar yoluyla iletilirdi. Radyolu her ajana, hergün mesajın günde 24 saat yayın yapan bir radyo istasyonundan yayınlanacağı saat bildirilirdi; yayın işlemi artık bilgisayara bağlanmıştır. Örneğin "Charlie için" sinyalinden sonra beşer harflik gruplar halinde bir kod iletilirdi. Mesaj, ajanın duymasını sağlamak için haftada birden sık değiştirilmezdi genellikle. Ajanların evlerinde ya da işyerlerinde antenleri ayarlı radyoları bulunurdu.

Bir başka özel iletişim yolu da "yüzücü" dediğimiz, bir zarfın içine yapıştırılmış mikrofilm idi. Ajan zarfı yırtıp mikrofilmi bir bardak suya atar, ardından cama yapıştırarak büyüteçle mesajı okurdu.

Ajandan katsa'ya bilgi ise telefon, teleks, mektup, özel mürekkepli mektup, buluşma ya da iletişim yüklemesi denilen, belirli bir frekansla çok kısa sürelerde bilgi aktarımı yoluyla iletilmekteydi. Bunu izlemesi zordur ve ajan her seferinde değişik bir kristal kullanır, aynı frekansı bir daha kullanmazdı. Frekans değişiklikleri önceden belirlenen düzeye göre yapılırdı.

Burada esas fikir, haberleşmeyi olabildiğince basitleştirmekti. Ancak bir ajan hedef ülkede ne kadar uzun süre kalırsa topladığı istihbarat da o denli artacak, gereksinim duyduğu aygıtlar o denli karmaşıklaşacaktı. Bu tehlikeliydi - çünkü karmaşık bir aygıt ajanı daha kolay ele verebilirdi. Ajanın bu aygıtı öğrenmesi gerekiyordu, ne denli öğrenirse de sinirleri o denli yıpranıyordu.

Siyonizme imanı pekiştirmek üzere sınıfımızla bir tam gün Diaspora(*) Evini ziyaret ettik. Tel-Aviv Üniversitesi'deki bu müzede dünyanın dört bucağındaki sinagogların birer modeli ile Yahudi tarihine ilişkin veriler bulunmaktadır.

(*) Sürgünden sonra Yahudilerin dünyaya yayılışı. Yahudi jargonunda anayurt (İsrail) dışındaki Yahudiler, (ç.n.)

Ardından Ürdün masasından sorumlu Ganit adlı bir kadın Kral Hüseyin ve Filistin sorunu üzerine bir seminer verdi bizlere. Bunu, Mısır ordusunun harekatı, ardından da 10 yıllık inşa döneminin değerlendirilmesi konulu seminerler izledi. Shaback'ın İsrail'deki PAHA yöntem ve operasyonları üzerine iki günlük seminer ve Mossad tarihçisi Lipean'ın iki saatlik konferansıyla programımızın ilk kesimi tamamlanmış oluyordu. 1984 Haziran'ındaydık.

Eğitimimizin büyük kısmı, masum insanlarla ilişki kurmak üzerine temellenmişti. Olası bir devşirmeyle karşılaştığımızda "onunla konuşmalı ve bir buluşma ayarlamalıyım. Yararlı olabilir," diye düşünür olmuştuk. Garip bir güven duygusu veriyordu insana. Birden sokaktaki herkes birer araca dönüşmüştü. Her an düğmelerine basabileceğiniz bir araç. Artık tüm mesele, yalanı doğru söyleyebilmekti. Doğruyu söylemenin bir hükmü kalmamıştı. Bunu nasıl harekete geçirebilirim? Nasıl benim - yani benim ülkem - için yararlı hale getirebilirim?

Tepede neler olduğunu hep biliyordum. Hepimiz biliyorduk. Başbakanın yazlığı bazen gerçekten başbakanın yazlığıdır. Ya da bazen yabancı konuklara tahsis edilir - Golda Meir bu amaçla çokça yararlanmıştır buradan. Ama başka hangi amaçla kullanıldığını da biliyorduk. İsrail'de yetişmişseniz buranın Mossad'a ait olduğu sık sık çalınır kulağınıza.

İsrail bir savaşçılar ülkesidir - bu demektir ki düşmanla doğrudan bir karşılaşma en şerefli yaklaşımlardan biridir. Bu Mossad'ı en üst statü simgesi haline getirir. Şimdi ben de onun bir parçasıydım. Bu tarifi güç bir kudret duygusu veriyordu insana. Buraya ulaşmak için geçirdiğim herşeyi geçirmeye değerdi. O zamanlar İsrail'de benim yerimde olmak için can atmayan pek az insan olduğunu biliyordum.

4 İkinci Dönem

Akademi öğrencilerine sürekli esnek ve çok yönlü olmaları, sahip oldukları tüm yetenekleri geliştirmek için çalışmaları söylenirdi. Yaptığımız herşey, ileride bizim için çok yararlı olabilirdi, bu nedenle her konuda elimizden geldiği kadar öğrenmeye teşvik ediliyorduk. Küçük ve sıkı ekibimin yeni üyeleri Michel M. ve Heim M. eğitime arka kapıdan girmişlerdi. Her ikisi de konuşkan insanlardı. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunu tanıyor ve aralarında generalleri ve yüksek rütbeli subayları nasıl devşireceklerini tartışıyorlardı. Jerry S. dışında kursun en iyi İngilizce konuşanı bendim; ayrıca amelî düşünce denen alanda, yani ne olacağını önceden kestirebilmek ve sorunları ortaya gelmeden görebilmek konusunda da sınıfın en iyisiydim.

Heim ve Michel o zamanlar gözüme daha gerçekçi gözüktüklerinden onlara yanaştım, onlar da beni koruyucu kanatlan altına aldılar. Aynı bölgede yaşıyor, sınıfa birlikte gidip geliyor ve akşamüstleri dünyanın en iyi Karaorman pastasının yapıldığı Kapulsky'de birlikte pasta yiyip kahve içerken söyleşiyorduk.

Çok içiçeydik. Birlikte düşünüyor, birlikte saldırıyorduk. Çeşitli tatbikatlara birlikte girmeye çabalıyorduk. Çünkü birbirimize güvenebileceğimizi biliyor ya da böyle zannediyorduk ve kimse de bizi bundan alakoymaya çalışmıyordu.

Tevel ya da irtibatta çalışan öğretmenimiz Ören Riff daima irtibatın önemini vurgulardı. İstihbaratın % 60-65'i açık iletişim araçlarından - radyo, basın, telvizyon - % 25'i uydular, teleks, telefon ve radyo bağlantılarından; % 5-10'u irtibattan ve % 2-4'ü *humant'dan* yani ajanlardan ya da Tsomat (sonradan Melucha) bölümünün insan istihbarat toplama birimlerinden gelirdi.

Kursun ikinci bölümünün seminerleri arasında Mossad ile CIA arasındaki mucize irtibat, Zave Alan'm iki saatlik bir konferansı da bulunmaktaydı. ABD ve Latin Amerika'dan sözediyordu. Alan, bir başka örgütten bir irtibatla temas kurduğunuzda onun sizi bir bağlantı, sizin de onu bir bağlantı ve kaynak olarak değerlendireceğinizi anlatıyordu. Siz ona üstlerinizin aktarılmasını istediği bilgileri aktarırdınız, o da size. Her ikiniz de birer bağlantıdan ibarettiniz. Ancak ikiniz de insan olduğunuza göre, kimya çok önemliydi.

Bu nedenle, irtibatçılar gerektiğinde değiştirilirdi. Eğer kimya tutarsa iki taraf arasında kişisel bir ilişki kurulabiliyordu. İlişki ilerledikçe irtibatınız size belli bir yakınlık duymaya başlıyordu. Ülkenizin karşı karşıya olduğu tehlikeleri kavrıyordu. Burada yapılması gereken, istihbaratı iki dost arasında bir dayanışma gösterisine dönüştürebilmekti. Ancak yine de karşınızdakinin büyük bir örgütün mensubu olduğunu, size söylemeye yetkili olduğundan çok fazlasını bildiğini unutmamak gerekiyordu.

Ancak bazen, kendisine zarar vermeyeceğine ve sizin de sızdırmayacağınıza güvenerek bir dost olarak size verebileceği sıradışı bir bilgiye ihtiyacınız olabilirdi. Bu bilgiler son derece değerliydi ve raporda "Jumbo" olarak sınıflandırılmaktaydı. Bize John Lennon gözlüklerinin gerisinden bakarken Mossad'in en fazla "Jumbo" bilgisi alabilmiş ajanı olmakla öğünüyordu Alan.

Öte yandan Mossad görevlisi olan bizlerin, Jumbo sızdırmamamız gerekmekteydi. Karşı taraftan kişisel düzeyde bir bilgi alabilmek üzere, kişisel düzeyde veriliyormuş izlenimi uyandıran bilgileri sızdırılabi-

lirdi ama gerçek bir Jumbo'yu sızdırmak, doğrudan ihanet sayılırdı.

Alan ABD istihbaratında pekçok dostu olduğunu söylüyordu. "Ama şunu asla aklınızdan çıkarmayın ki," diyordu, sözlerinin yapacağı etkiyi arttırmak için bir nefes alarak: "Ben arkadaşımla otururken, onun yanında oturan, arkadaşı değildir."

Bunu söyledikten sonra gitti.

Alan'ın konferansının ardından, istihbarat örgütleri arasında teknik işbirliği konulu bir başka konferans izledik ve Mossad'ın kilitleri etkisiz bırakmada en başarılı örgüt olduğunu öğrendik. Örneğin İngiliz imalatçılarının güvenlik testi için İngiliz istihbaratına gönderdikleri yeni mekanizmaları, İngiliz istihbaratı da tahlil için Mossad'a göndermekteydi. İşlem çok basitti: Kilit tahlil edilir, nasıl açılacağı belirlenir, ardından "tam güvenilir" oldukları söylenerek iade edilirlerdi.

O gün öğle yemeğinden sonra Döv L. sınıfı yedi beyaz Ford Escort'un beklediği oto parka çıkardı. (İsrail'de Mossad, Shaback ve polis arabalarının çoğu beyazdır, ancak Mossad başkanı şarap rengi bir Lincoln kullanır.) Arabayla izlenmeyi görecektik. Tekrar tekrar uygulanması gereken bir tatbikattı bu. Casus film ve romanlarında olduğu gibi içinizden bir ses takip edildiğinizi söylemez genellikle; bunu ancak uygulamayla ve yine uygulamayla öğrenirsiniz.

Her akşam eve dönüşümüzde ve her sabah Akademi'ye gelişimizde izlenmediğimizden emin olmak yine görevlerimiz arasındaydı.

Ertesi gün, Ran S. Mossad operasyonlarına eşsiz ve önemli bir destek teşkil eden *sayanım* üzerine bir ders verdi. Sayanım - ya da yardımcılar - yüzde yüz Yahudi olmalıydılar. Yurtdışında yaşarlardı ve çoğuna İsrail'deki akrabaları aracılığıyla ulaşılırdı. Örneğin İngiltere'de akrabası bulunan bir İsrailliden, akrabasına bir mektup yazıp, mektubu kendisine getirecek kişinin, esas hedefi İsrail dışındaki Yahudileri kurtarmak olan bir örgütü temsil ettiğini belirtmesi ve kendisine yardımcı olup olmayacağını sorması istenebilirdi.

Tüm dünyada binlerce sayanim vardır. **Yalnızca Londra'da 2000'i aktif,** 5000'i **listede kayıtlı olmak üzere** 7000 **sayanim yaşamaktadır.** Pekçok işlevi gerçekleştirebilirler. Örneğin otomobil kiralayan bir sayan Mossad'a gerekli belgeleri tamamlamaksızın otomobil sağlayabilir. Emlakçı bir sayan kuşku uyandırmadan istenen koşullardaki daireyi ayarlayabilir, bankacı bir sayan geceyarısı dahi olsa gereksinim duyduğunuz parayı sağlayabilir, doktor bir sayan polise rapor etmeden bir kurşun yarasını tedavi edebilir vb. Burada esas fikir, elde gerektiği an hizmet sunabilecek ve davaya olan bağlılıkları nedeniyle suskun kalabilecek çeşitli niteliklerde çok sayıda insanı bulundurmaktır. Onlara yalnızca masrafları ödenir. Sayanimin bağlılığının bir katsanın özel hizmetinde suistimal edildiği de çok görülmüştür; sayanim elinde yaptığı işin kime yarayacağını denetleyebileceği bir araç yoktur.

Emin olabileceğiniz şudur ki, bir Yahudi, sözkonusu olanın Mossad olduğunu bilse dahi, işbirliği yapmayı reddedebilir - ama sizi asla ele vermez. Elinizde kendi sınırlarınız dışında devşirebileceğiniz rizikosuz milyonlarca Yahudiden oluşma bir stok vardır. O an elde olanlarla hareket etmek her zaman daha kolaydır ve sayanim size her yerde inanılmaz bir pratik destek sağlar. Ancak asla riske atılmazlar - ve hiçbir zaman vasıflı bilgi verilmez kendilerine.

Diyelim ki bir operasyon sırasında bir katsamn örtü olarak elekronik eşya satan bir dükkana ihtiyacı oldu. Bu alanda çalışan bir sayana bir telefonla, bir anda 50 televizyon, 200 müzik seti - ve daha ne gerekliyse - emrinize amadedir ve bir anda içinde 3-4 milyon dolarlık stok bulunan bir dükkanınız oluverir.

Mossad faaliyetlerinin çoğu Avrupa'da olduğundan Kuzey Amerika'da bir iş adresi kimi zaman çok işe yarar. Bu iş için adres ve telefon sayanimi vardır. Katsa bir adres ya da telefon numarası vermek zorunda kalırsa, sayanınkileri kullanabilir. Sayan da bir telefon ya da mektup aldığında nasıl davranacağını bilir. Bazı işadamı sayanların emirlerinde Mossad'a vitrin teşkil eden çok sayıda telefon operatörü, daktilo, teleks-faks operatörü çalışır. Avrupa'da telefonlara cevap veren şirket-

lerin gelirinin % 60'mın Mossad'dan geldiği, Mossad olmasa bu firmaların çökeceği örgüt içinde yaygın bir şakadır.

Sorun, Mossad'ın bunlar anlaşıldığı takdirde diasporadaki Yahudi halkının ne denli güç duruma düşeceğini hiç aldırmıyor oluşandadır. Bunu sorduğunuzda §u yanıtı alırsınız: "Bu Yahudilerin başına gelebilecek en kötü şey nedir? İsrail'e gelmeleri mi? Harika!"

İstasyonlardaki kalsalar sayanimden sorumludurlar ve aralarından en etkin olanları iki-üç ayda bir ziyaret ederler; bu da bir katsa için her gün iki-dört buluşma artı çok sayıda telefon görüşmesi demektir. Bu sistem Mossad'a iskelet bir kadroyla çalışma olanağı sağlar. Böylelikle, örneğin bir KGB istasyonunda 100 kişi çalışırken bir Mossad istasyonu 6-7 kişiyle etkin olabilmektedir.

Mossad'ın hedef ülkelerde istasyon bulundurmayışmın bir dezavantaj olduğu düşüncesi hatalıdır. Örneğin ABD'nin Moskova'da Rusların da Washington da birer istasyonu vardır; ama İsrail'in Şam'da istasyonu yoktur. Böyle düşünenler, Mossad'ın İsrail dışındaki tüm dünyayı (Avrupa ve ABD dahil) hedef olarak gördüğünü anlayamayanlardır. Arap ülkelerinin çoğu kendi silahlarını üretemez. Çoğunda yüksek düzey askeri okul yoktur. Bir Suriyeli diplomatı devşirmek istiyorsanız bunu Şam'da yapmanız gerekmez. Paris'de yapabilirsiniz. Eğer bir Arap füzesi üzerine bilgi edinmek istiyorsanız, imal edildiği Paris, Londra ya da ABD'den de edinebilirsiniz. Suudiler üzerine ABD'de, Suudi Arabistan'dan daha fazla istihbarat toplayabilirsiniz. Suudilerin elinde ne var? AWAC'lar. Bunlar Boeing'dir, Boeing de Amerikan yapımıdır. Şu halde Suudileri ne yapacaksınız? Benim zamanımda Suudi Arabistan'daki tek devşirmemiz Japon Büyükelçiliği'nde çalışan bir ateşeydi. O kadar.

Eğer yüksek rütbeli subaylara ulaşmak isterseniz, onlar da İngiltere ya da ABD'de eğitim görür. Pilotlar Fransa, İngiltere ve ABD'de eğitilir. Komando eğitimlerini İtalya ve Fransa yapar. Onları buralarda devşirebilirsiniz. Çok daha kolay, çok daha tehlikesizdir. Ran S. sınıfa "be-

yaz ajanlar"dan, yani doğrudan ya da örtülü yollarla devşirilen ve İsrail için çalıştıklarını bilen ya da bilmeyen Yahudi olmayan ajanlardan da sözetti. Bunlar hiçbir zaman Araplar arasında devşirilmez ve genellikle teknik bilgisi yüksek olan bireylerdir. İsrail'de Arapların teknikten anlamadığı önyargısı egemendir. Bu önyargı kendini fıkralarda da gösterir. Örneğin Yahudi beynini kilosu iki dolardan satarken Arap beyninin kilosu için 150 dolar isteyen adama nedenini sorduklarında "Arap beyni hiç kullanılmamış olur da ondan," diyen adamın fıkrasında olduğu gibi. Bu kanı İsrail'de çok yaygındır.

Beyaz ajanlarla iş yapmak "siyah" ya da Arap ajanlardan çok daha az risklidir. Bir kez, yurtdışında çalışan Araplar genellikle Arap istihbaratının denetimindedir ve sizi bir siyah ajanla çalışırken yakalarlarsa olasılıkla öldürmek isteyeceklerdir. Fransa'da beyaz bir ajanla çalışırken ele geçen bir katsanın başına gelebilecek en kötü şey sımrdışı edilmektir. Oysa beyaz ajanın kendisi vatana ihanetle suçlanabilir. Onu korumak için elinizden geleni yaparsınız ama esas tehlikede olan, odur. Eğer bir Arap'la çalışıyorsanız, ikinizin de hayatı tehlikede demektir.

Akademi'de derslerimiz devam ederken bir yandan da dışarıda otomobilli tatbikatlar hızla sürüyordu. *Maulter* denen plansız, ya da kendiliğinden takip çözme tekniğini öğrendik. Tanımadığımız bir alanda araba sürerken, izlenip izlenmediğinizi kestirebileceğiniz bir dizi hareket vardır - sağa-sola dönmek, hareket etmek, durmak vb. Ayrıca arabalarımıza "yapışık" olmadığımız söylenirdi bize. Eğer izlendiğimizi düşünüyor ama emin olamıyorsak, arabayı bir yere çekip yola yürüyerek devam etmek daha akıllıca bir iş olabilirdi.

Rabitz adlı bir başka katsa da Kıbrıs, Mısır, Yunanistan ve Türkiye'ye bakan bir israil istasyonundan sözetti. Tel-Aviv karargahının dışında çalışan bu katsalara **"sıçrayıcılar" ya da "çekirgeler" denirdi. Bunlar devşirme, ajanları ve sayaninı yönlendirme benzeri işleri bu ülkede yaptıkları birkaç günlük geziler içinde gerçekleştiriyorlardı. Hükümetleri FKÖ yandaşı olan bu ülkelerde çalışmak tehlikeliydi.**

İsrail istasyonu, kalsalar için cazip bir istasyon değildi. Konu üzerine konferansında Ran S. buna değindi. Ne ki, talihin garip cilvesi, bir süre sonra bu istasyonun başına atandı.

Gerginliği biraz üzerimizden atabilmek için, okuldaki diğer bir kursun - memur, bilgisayar operatörü, sekreter ve personel kursu - 25 öğrencisiyle rekabete giriştik. Örgütün nasıl işlediği konusunda tem&l bir kurs görüyorlardı ve bizden çok daha ciddiydiler.

Bir türlü paylaşamadığımız masa tenisinden onları uzak tutmak için topları ve raketleri gizlerdik, ama onlar da baskette iyiydi. Biz Akademililer, basketbolü ölümüne oynuyorduk. Puanlama panosunu kullanan, bizden biriydi. Dolayısıyla da biz hep kazanırdık. Öbürküler bu konuda bağrışır çağrışırdı; ama her salı, öğle üzeri maçlarımız sürerdi.

Bu arada derslerimiz tüm hızıyla devam ediyordu. İlk temastan sonra devşirilmesi düşünülen kişi üzerinde nasıl çalışılacağını incelerken, mali portreye ilişkin ipuçlarını da öğreniyorduk. Örneğin, hiçbir taahü-te girişmeden,, önceden devşirilecek kişinin mali durumunu öğrenmek gerekiyordu. Meteliksizin birine para yağdıramazdınız. Çünkü bu derhal şüphe çekerdi. Diyelim ki, hedef ülkeye giden bir ajana mali destek sağlanması gerekiyor ve kişinin Mossad'la ayda 4000 dolar üzerinden iki yıllık bir kontratı var. Ajan yaşam tarzım değiştirmeden ya da göze batmadan ayda 1000 doları kaldırabiliyorsa, katsa onun adına, örneğin İngiltere'de bir banka hesabı açarak bir yıllık ücretini peşinen buraya yatırır. Böylelikle ajan'ın eline yılda 12 000 dolar geçerken 36 000 dolar da İngiltere'deki bankaya yatırılmış olur. İkinci yılda benzer şekilde, 12 000 dolar peşin olarak eline verilirken, 36 000 dolar daha hesabına yatırılır. Böylelikle ona yalnızca günlük kazanç değil bir gelecek güvencesi de sağlamış olursunuz. Ve .onu böylelikle kendinize daha iyi bağlamış olursunuz. Yani kendi çıkarlarınızı koruyorsunuzdur.

Bir de ikramiye şeklinde ödemeler vardır - örneğin mektup başına

ödeme. Bu ödüllerin miktarı getirilen bilginin değerine ve ajanın konumuna göre değişmektedir. Bunlar mektup başına ortalama 100 dolardan l 000 dolara dek değişirken, örneğin Suriyeh' bir bakan, resmi demeç başına 10-20 000 dolar alabilir.

Herhangi bir anda çalışmakta olan 30-35 katsanın herbirinin elinde en az yirmi ajan bulunmaktadır. Bu ajanların her biri ayda ortalama en az 3 000 dolar kazanırlar. 3 000 dolar da ödüller tutarsa (ki pek çoğunun eline daha fazla geçmektedir.) Enstitü ayda en az 15 milyon dolan yalnızca ajanlara ödüyordu. Buna ek olarak, devşirme masrafları, güvenlik evleri, harekatlar, araçlar ve daha nice harcamalar, ayda yüzlerce milyon doları bulmaktaydı.

Bir katsanın günlük masrafı, 200-300 dolarlık yemek faturalarıyla, l 000 doları buluyordu. Bu da katsaların masrafları için günde fazladan bir 30-35 000 dolar demekti. Bu sayıya, katsanın, rütbesine göre 500 ile 1500 dolar arası değişen maaşı dahil değildi.

Kimse istihbaratın masrafsız bir iş olduğunu söyleyemez.

Ardından Döv bize "güvenilir bir rota"yı nasıl çizebileceğimizi öğretti. Bu, başkalarının güvenlik altına aldığı rotaydı. Bunun harekat güvenliğinin *yarid* (ya da "köy panayırı") branşıyla ilişkili olduğunu öğrendik ve bu konuda uzun bir eğitim filmi seyrettik.

Yarid ekipleri 5-7 kişiden oluşmaktadır. O zamanlar böyle toplam üç ekip vardı. Avrupa'da oldukları zaman, Avrupa güvenliğinin başı, onların patronu olurdu.

Bu dersin esas amacı, yaridin katsalara sunduğu hizmeti göstermekti; ama aynı zamanda yarid olmadığı zaman katsanın rotasını nasıl güvence altına alabileceğini öğretmeyi de hedefliyordu(*). Bunu öğrendiğimde, önümde yepyeni bir dünya açıldı. Tel-Aviv kahvelerinde otururken birden o güne değin hiç görmediğim faaliyeti fafkederdim - poli-

(*; *Bkz. Ek L*

sin insanları izleyişi. Bu her zaman oluyordu, ama eğitimli değilseniz, göremiyordunuz.

Sonra sıra Yahuda Gil'in dersine geldi: Devşirme sanatının incelikleri. Gil, efsanevi bir kalsaydı; Riff onu bize "bir usta" olarak sunmuştu(*). Söze insanları devşirmede **üç ana** "çengel" olduğunu söyleyerek başladı: **Para; ister intikam ister ideoloji biçimini alsın, duygu ve cinsellik.**

"Her zaman yavaş ve incelikle davranmınız gerektiğini unutmamanızı istiyorum," dedi Gil. "Adımınızı ayarlayın. Örneğin elinizde, kendi ülkesinde azınlıktan olup, gördüğü kötü muamelenin öcünü almak isteyen biri var, diyelim. Bu, kolay bir devşirme adayıdır. Kendisine para ödediğinizde parayı kabul ettiği an, bilin ki onu devşirmişsinizdir. O da bunu bilmektedir. Parayı boşu boşuna vermeyeceğinizi herkes bilir ve herkes, karşılığında birşey vermeden para kazanamayacağının farkındadır.

Bir de cinsellik vardır. Yar arlıdır, ama bir ödeme şekli olarak görülmez; çünkü devşirdiklerimizin büyük kısmı erkektir.Bir deyiş vardır: 'Kadınlar verirler ve bağışlarlar;erkekler alırlar ve unuturlar.' Cinsellik bu nedenle bir ödeme yöntemi değildir.İnsanlar parayı unutmazlar."

Bir şey başarıyla sonuçlansa bile, diyordu Gil, doğru yöntemi kullandığınız anlamına gelmez.Yöntem doğruysa her zaman işleyecektir;ama eğer yanlışsa yine de zaman zaman işleyebilir.Sonra bize devşirmek istedikleri kişiyle bir karşılaşma düzenlemesi gereken bir Arap *öterin* (arayıcı) öyküsünü anlattı. Öter söz konusu kişiyi alırken Gil arabada bekliyordu. Gil'in düzmece öyküsü, bir iş tanışıklığıydı. Öter uzun süredir Mossad'a çalışıyordu. Müstakbel devşirmeyi Gil'in arabasına getirdiğinde, Gil'i Albert olarak, devşirilecek kişiyi de Ahmed olarak tanıtmış, ardından Ahmed'e dönerek demişti ki: "İşte sana sözünü ettiğim İsrailli istihbaratçı. Albert, Ahmed sizin için ayda 2 000 dolara çahş-

(*) Bkz. Giriş: Sfenks Harekatı; 12. Bölüm: Şah Mat ve 15. Bölüm: Musa Harekatı.

mayı kabul ediyor. İstediğinizi yapacak."

Daima Arap olan öterlere, katsalarm pek azı Arapça konuşabildiği için ihtiyaç vardır - öte yandan Arapların birbirleriyle ilişkiye geçmesi çok daha kolaydır. Öterler buzlan çözmeye yararlar. Bir süre sonra kalsalar onların ne denli yararlı olduğunu kavrarlar.

Gil'in öyküsünde, doğrudan teknik başarıya ulaşmıştı. Ahmed, devşirilmişti; ama tabii, yöntem doğru değildi. Gil bize hayatın kendine özgü bir akışı olduğunu öğretmişti; devşirme sırasında buna ayak uydurmayı öğrenmeniz gerekiyordu. Olaylar doğal akışına bırakılmalıydı. Örneğin diyelim ki, devşirmek istediğiniz kişinin belli bir akşam bir Paris meyhanesinde olacağını biliyorsunuz. Arapça konuştuğunu da biliyorsunuz. Gil onun bir yanma oturur öter ise öbür yanına biraz daha öteye geçerdi. Öter, birden Gil'i farkederek 'merhaba' der, ardından Arapça konuşmaya girerlerdi. Aralarından oturan adamın konuşmaya müdahale etmesi uzun sürmezdi. Geçmişini de bildiklerinden konuşmayı onun ilgi alanlarına doğru rahatlıkla kaydırabilirlerdi.

Gil bir ara oter'e şöyle derdi, örneğin: "Kız arkadaşınla buluşacak mısın?" Öter de, "evet ama yanında bir de kız arkadaşını getirecek. Onun önünde hiçbir şey yapamayız. Sen de gelsene." Gil çok işi olduğundan gelemeyeceğini söyler, bu anda adamları ortaya atılarak kendisinin müsait olduğunu söyleyebilirdi - ve böylelikle devşirmelik yolunda ilk adımları atmış olurdu.

"Şöyle düşünün" diyordu Gil, "tüm bunlar-Paris'de bir barda İbranice olarak geçse, muhtemelen siz de devşirilirdiniz. İnsanlar yabancı bir ülkede kendi dillerini konuşanlara daima bir yakınlık duyarlar."

İlk temasın kuralı, kişinin geri dönüp baktığında hiçbir olayı garipsememesini sağlayacak kadar doğal geçmesidir. Böylelikle eğer başarıya ulaşmazsanız, onu yakmamış olursunuz. Hiçbir zaman bir hedef olduğunu düşünmemelidir. Ama o Paris barında ona yaklaşmadan önce dosyasını altüst etmiş, hoşlandığı ve hoşlanmadığı herşeyi öğrenmiş ve o geceki programım bellemiş olmalısınız: Tüm bunlar rastlantı unsuru-

nün - dolayısıyla da riskin - ortadan kaldırılmasını sağlamış olur.

Bundan sonra ki önemli dersi, Yetzak Knafy veriyordu. Knafy yanında Tsomet'in (katsa devşirme birimi) operasyonlarında elde ettiği lojistik desteği açıklayan bir dizi şema da getirmişti. Sayanim'le başlayan bu destek, para, konut, araba vb. ile muazzam boyutlara ulaşmaktadır. Ancak ana destek, kağıt desteğidir. Katsa şişe imal eden bir fabrikası olduğunu söyleyebilir ya da IBM'in bir yabancı dalının yöneticisi olduğunu öne sürebilir. Bu şirket, sahte bir IBM yöneticisini yıllarca kamufle edebilecek kadar büyüktür. Elimizde acil destek sağlayacak IBM dükkanları bile vardı: İşçileri ve bir bürosuyla birlikte - ve IBM bunu bilmezdi. •

Ama bir iş kurmak - bu sahte de olsa - kolay değildir. İş kartları, antetli kağıtlar, telefon, teleks ve daha nice ayrıntıya gereksiniminiz vardır. Mossad'm raflarında kurulmuş ve faaliyete geçecekleri günü bekleyen, adresli, ticaret sicil numa'ralı pek çok paravan şirket bulunuyordu. Hatta bu şirketlerin kasalarında vergilerini ödemeye ve kuşkuları bertaraf etmeye yetecek kadar para bile bekletilirdi. Mossad'm tüm dünyada yüzlerce böyle şirketi vardı.

Karargahta, beş oda bu paravan şirketlerin ıvır-zıvırına ayrılmıştı; bunlar alfabetik olarak sıralanmış ve kartoteks kutularına yerleştirilmişti. Odaların her birinde sekiz raf bulunuyordu ve her bir rafta 60 kartoteks kutusu diziliydi. Bunlarda her şirketin tarihçesi, mali durumu, logosuna ilişkin öykü, kimlerin üzerine kayıtlı olduğu ve bir katsanın şirketi üzerine bilmesi gereken diğer tüm bilgiler kayıtlıydı.

Kursun altıncı ayında *bablat* (İbranice *bilbul baitsim* ya da "topları karıştırmak" teriminin kısaltılmışı) adı verilen bir devre arası toplantısı yapıldı. Beş saat süren toplantıda Yalnızca konuştuk - ve herşeyden sözettik.

Bundan iki gün önce, meslekdaşım Arik F. ile bir deneyden geçirilmiştik. Kiker Hamdina yakınlarındaki Henrietta Sold caddesinde bir kahvede oturmamız istenmişti. Arik'e gelirken temiz olup olmadığını sordum. Evet, dedi. O zaman dedim ki, "Peki, ben temiz olduğumu biliyorum, sen de öyle diyorsun; o zaman aradaki herif neden bizi gözetliyor? Benim için bu iş bitti. Ben gidiyorum."

Arik terkedemeyeceğimizi, gelip bizi almalarını beklememiz gerektiğini söyledi. "Kalmak istiyorsan kal," dedim ona "Ben gidiyorum."

Arik hata ettiğimi söyledi, ama kendisini Kiker Hamdina'da bekleyeceğimi söyleyerek çıktım.

Ona 30 dakika tanıdım. Çıktığımda kahveyi gözlemlemeyi hesaplıyordum. Vaktim vardı; bir tur atıp temiz olup olmadığını kontrol ettim, geri dönüp kahveyi izleyebileceğim bir çatıya çıktım. On dakika sonra beklediğimiz adam içeri girdi; iki dakika sonra da kahveyi polis arabaları sardı. İkisini dışarı sürükleyip feci bir şekilde dövdüler. Ben acil telefona sarıldım. Ancak sonra da bunun Mossad Akademisi ile Tel-Aviv polisinin gizli bölümünün birleşik bir tatbikatı olduğunu öğrendik. Bizi yem olarak kullanmışlardı.

O zamanlar 28 yaşında olan Arik, İngilizce konuşur ve İngiltere Kilisesi'nin kaçırılan elçisi Terry Waite'e çok benzerdi. Kursa katılmadan önce, askeri istihbarattaydı. Yeryüzündeki en büyük yalancıydı. Eğer günaydın diyorsa önce sabah olup olmadığını bir kontrol etmeniz gerekiyordu. Arik bu polis olayında o kadar fazla dövülmemişti, çünkü konuşuyordu - yalan söylüyordu kuşkusuz, ama konuşuyordu. Arik konuşursan dayak yemeyeceğini bilenlerdendi.

Ama öbürü, Jacop "Ne islediğinizi bilmiyorum," demişti boyuna. İri kıyım bir polis ona bir tokrt patlatmış, başı duvara çarpmıştı. Kafatası çatlamış ve iki gün boyunca kendini bilmemişti. Altı hafta kadar hastanede kalması gerekti. Bir yıl daha maaşını aldı, ama kursu bıraktı.

Dayak yerken yarışır gibiydik. Polisler bizden iyi olduklarını kanıtlamaya çalışıyorlardı. Gerçekten yakalanmaktan daha beterdi. Kumandanlar birbirlerine "Bahse girerim benim adamlarımı altedemezsin," der sonra da, "Öyle mi? Ne kadar ileri gidebilirim? diye iddialaşırlardı.

Bablat'da bu kadar şiddetli dayak yemenin bir anlamı olmadığı yolunda şikayetlerimizi dile getirdik. Bize ellerine düştüğümüz zaman, direnmeyip konuşmamızı söylediler. Yakalayıcüarınız siz konuştukça deliye dönmezlerdi. Her tatbikatta polislere yakalanma riski vardı. Bu da bize tedbirli olmayı öğretiyordu.

Bir keresinde, sınıf programında ertesi gün Mark Hessner'in(*) bir konferansı olduğunu gördük. Karşılıklı operasyonlar üzerineydi ye "Ben Baker Harekatı" olarak bilinen, Mossad'ın Fransız istihbaratıyla birlikte kotardığı bir harekat irdelenecekti. Dostlarımla birlikte konuyu bir gece önceden inceleyerek sınıfta kendimizi göstermeye karar verdik; böylelikle o akşam, Akademi'ye geri dönüp ikinci kattaki, dosyaların bulunduğu 6 numaralı odaya girdik. 1984 Ağustos'nda nefis bir akşamdı ve zamanı unuttuk. Odadan çıkıp kilitlediğimizde vakit geceyan-smı bulmuştu. Arabamızı yemekhanenin yakınındaki park yerinde bırakmıştık. Bu yöne doğru giderken havuz yönünden bir takım gürültüler duyduk.

"Bu nedir ki?" diye sordum Michel'e.

"Gidip bakalım," dedi.

"Durun, durun," dedi Heim. "Hemen buradan uzaklaşalım." "Daha iyisi," dedim, "ikinci katın penceresine çıkıp neler olup bittiğine bir bakalım."

Akademi'ye geri dönüp merdivenlerden çıkarken gürültü devam ediyordu. Kurs-öncesi tatbikatlardan birinde kapatıldığım küçük tuvalete yöneldik.

(*) Bkz. 9. Bölüm: Strella.

Bundan sonra gördüklerimi asla unutmayacağım. Havuzun içinde ve çevresinde 25 kişi vardı - ve hiçbirinin üzerinde hiçbir şey yoktu. - Mossad'ın başkan yardımcısı - ki bugün Mossad'ın başındadır - da oradaydı: Hessner, bazı sekreterler; inanılmaz bir görüntüydü bu. Erkelerin çoğu hiç de hoş bir görüntü oluşturmuyordu ama kızlar pek etkileyiciydi. Üniforma içinde olduğundan çok daha hoş göründüklerini itiraf etmeliyim! Çoğu ofise atanmış 18-20 yaşlarında kadın askerlerdi!

Katılanların bazıları havuzun içinde oynaşıyor, bazıları dansediyor, bazıları da sağda solda yerlere atılmış örtülerin üzerinde herkesin gözü önünde düzüşüyordu. Hayatımda hiç böyle birşey görmemiştim.

"Burada olanların bir listesini çıkaralım," dedim. Heim fotoğraf çek-'memizi önerdi ama Michel, "Ben bu işte yokum," dedi. "Ofiste kalmak istiyorum. Yosy de buna katıldı; Heim de fotoğraf çekmenin pek akıllıca bir iş olmayacağını kabullendi.

Orada 20 dakika kadar kaldık. İşler tam zıvanadan çıkmıştı, eş değiştiriyorlardı. Bu beni gerçekten altüst etti. Beklenmedik bir şeydi tabii. Bu insanları birer kahraman olarak görüyor, onlara gıpta ediyordum. Şimdiyse gözlerimin önünde bir seks partisinde eğleniyorlardı. Ancak Heim ve Michel pek şaşırmış görünmüyorlardı.

Sessizce çıktık, arabamıza yürüdük ve kapıya kadar ittik. Motoru kapıdan çıkana kadar işletmedik.

Sonradan araştırdığımızda bu partilerin her zaman olageldiğini öğ rendik. Havuz çevresi, İsrail'in en güvenilir yeridir. Buraya ancak Mossad mensupları girebilir. Olabilecek en kötü şey nedir? Bir öğrencinin sizi görmesi. Ne olacak? Her zaman inkar edebilirsiniz.

Ertesi gün sınıfta oturup, bir gece önce tüm rezaletini seyrettiğimiz Hessner'den ders dinlemek tuhaf geliyordu. Ona bir soru sorduğumu hatırlıyorum. Buna zorunluydum. "Sırtınız nasıl?" diye sordum. "Neden?" diye yanıtladı. "Sanki incinmiş gibi yürüyorsunuz da," dedim. Heim yüzüme baktı, çenesi neredeyse yere düşüyordu.

Hessner'in uzun, sıkıcı dersinden sonra Suriye'nin askeri yapısına ilişkin bir başka bitmez tükenmez konferansı izlemek zorunda kaldık. Bu tür konferanslarda uyumamak ustalık ister. Belki Golan Tepeleri'nde olsanız bunlara ilgi duyabilirsiniz ama Suriyelilerin nerelere mevzilendiğini öğrenmek son derece sıkıcıdır. Gerçi böylelikle genel görünüm beyninizde yer eder - gerçekte yapmak istedikleri de budur.

Ardından gelen konu, üs ülkelerde buluşmaları güvenceye almaktı. İlk derste konu üzerine Mossad yapımı bir film izledik. Film bizi pek etkilemedi. Lokantalarda oturan insanları gösteriyordu. Önemli olan buluşulacak lokantanın nasıl seçileceği ve zamanlamanın nasıl yapılacağıydı. Her buluşmadan önce kimsenin izlemediğinden emin olmınız gerekiyordu. Bir ajanla buluşacaksanız önce gelip yerleşmesini beklerdiniz, böylece temiz olup olmadığını denetleyebilirdiniz. Bu işte atacağınız her adımın bir kuralı vardır. Onları çiğnerseniz, kendinizi ölmüş bilebilirsiniz. Eğer bir lokantada oturmuş, ajanınızı bekliyorsanız, siz oturan bir hedefsiniz demektir. Tuvalete gitmik için ayağa kalktığında, dönüşünü hiç beklemeyin.

Bu bir kez Belçika'da Tsadok Offir adlı katsanm başına geldi. Offir bir Arap ajanla buluşmuştu. Birkaç dakika oturduktan sonra Arap birşey alması gerektiğini söyleyerek izin istedi. Geri döndüğünde Offir hâlâ yerinde oturuyordu. Ajan tabancasını çıkararak Offir'in kafasını kurşunla doldurdu. Offir bir mucize eseri bu olaydan sağ çıktı, ajan daha sonra Lübnan'da öldürüldü. Offir en küçük bir ihmalin ne denli tehlikeli olabileceğini göstermek üzere bu öyküyü önüne çıkan herkese anlatır.

Sürekli olarak kendimizi nasıl güvenceye alacağımızı öğreniyorduk. "Size burada bisiklete binmeyi öğretiyoruz," diyorlardı "ki bisikletin üzerine çıktığınızda ne yapmanız gerektiğini düşünerek vakit kaybetmeyin."

Devşirme fikri bir tepeden yuvarlanan kaya gibidir. Bir tepede durup bir kaya parçasını aşağıya doğru itmek anlamına gelen *ledarder* sözcüğünü kullanıyorduk. Devşirme budur. Birini ele alıp yavaş yavaş yasadışı ya da ahlakdışı bir iş yaptırmaya başlarsınız. Onu bir tepeden aşağıya itersiniz. Ama bir kaide üzerinde duruyorsa size bir yararı olmayacaktır. Onu kullanamazsınız. Amaç, insanları kullanmaktır. Ama onları kullanabilmeniz için önce biçimlendirmeniz gerekir. İçki içmeyen, sevişmek istemeyen, paraya ihtiyacı olmayan, siyasal sorunu olmayan ve hayatından mutlu olan bir insanı devşiremezsiniz. Yaptığınız iş, hainlerle çalışmaktır. Ne denli rasyonalize ederse etsin, her ajan, bir haindir. En berbat insan tipiyle uğraşıyorsunuz. İnsanlara şantaj yapmadığımızı söylerdik. Onları kullanıyorduk yalnızca.

Ve kimse de bunun hoş bir iş olduğunu söylemiyordu zaten.

5
Acemiler

JNihayet, 1984 Mart'ının başlarında sınıftan dışarı çıkma vakti gelmişti.

Bu noktada kursta 13 kişi bulunuyordu ve her biri Tel-Aviv civarında değişik bir daireye yerleştirilmiş üç takıma ayrılmıştık. Benim takımın Givataim'de bir apartman dairesinde kalıyordu; bir başkası Dizengoff Caddesi'nde bir dairede, üçüncüsü ise kentin kuzeyinde Ben Gurion Caddesi'nde yerleştirilmişti.

Her daire birer güvenlik evi ve birer istasyondu. Benim dairem salonda ve mutfakta birer balkonu bulunan, iki yatakodalı, bir banyo ve bir tuvaleti olan, dördüncü katta bir daireydi. Pek eşyası olmayan bu daire, yurtdışında bulunan bir katsaya aitti.

Benim güvenlik evi/istasyonumun sorumlusu Shai Kauly idi. Takımdaki diğer acemiler psikolog Tsvi G., Arik F., dostum Avigdor A. ve iyi bir dilbilimci olan Ami adlı bir başka adamdı. Ami'nin pekçok kusuru arasında en göze çarpanı zincirleme sigara içmenin geçiş ritüellerinin bir parçası sayıldığı bir çevrede ısrarlı bir sigara-aleyhtarı oluşuydu.

Hayfalı bir bekar olan Ami sinema artistleri kadar yakışıklıydı ve dayak yemekten ölesiye korkardı. Temel testleri nasıl geçtiğini bir tür-

lü arılamıyordum.

Beşimiz, ellerimizde bavullarımızla saat sabahın 9'unda dairemize yerleşmiştik. Cebimizde 300'er dolar vardı; bu da, acemi maaşının ayda 500 dolar olduğu gözönünde bulundurulursa, fena para sayılmazdı.

Mızmız bir insan olan Ami'nin aramızda oluşu bizi rahatsız ediyordu. Polis bastığında ne yapacağımızı, acıya dayanabilmek için neler yapılması gerektiğini konuşmaya koyulduk: Ami'nin tedirginliği hepimizi eğlendiriyordu.

Kapı vurulduğunda Ami ayağa fırladı, gerginliğini gizleyemiyordu. Gelen Kauly idi, elinde her birimiz için büyük bir manila zarfı bulunuyordu. Ami haykırdı: "Artık dayanamayacağım!" Kauly ona gidip Akademi müdürü Araleh Sherf le konuşmasını söyledi.

Ami bundan sonra Dizengoff Caddesi'ndeki grubun yanma gönderildi; ama gece polis daireyi basıp da kapıyı tekmeyle açtığında, ayağa kalkmış ve "Yeter artık, dayanamıyorum," diyerek daireyi terketmiş. Bir daha ondan haber alan olmadı.

Bir düzine kadar insandık.

Kauly'nin zarflarında görevlerimiz yazılıydı. Benim görevim Mike Harari adlı biriyle bağlantı kurmaktı; o zamanlar bu kişi hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Aynı zamanda, 1940'ların sonundaki Bağımsızlık Savaşı'nda gönüllü pilot olarak görev almış, dostları tarafından "Mikey" olarak adlandırılan birisi hakkında toparlayabildiğim bütün bilgileri toplayacaktım.

Kauly görev sırasında birbirimize yardımcı olmamız gerektiğini söyledi. Bu, dairemizin güvenliğine ilişkin bir harekat planı ve bir rutin geliştirmemizi de gerektiriyordu. Her birimize belgelerimizi - yeniden "Simon" olmuştum - ve bazı rapor formlan verdi.

Öncelikle kağıtlarımızı gizlemek üzere bir zula bulmamız gerekliydi, ardından da polis baskınına karşı, hepimizin bir arada bulunuşunu

açıklayacak bir örtü öykümüzün olması gerekiyordu. Bunun en iyi yolu "zincirleme neden" kurmaktı. Ben Holon'lu olduğumu ve Tel-Aviv'de bir kahvede Jack'a rastladığımı, Jack'ın iki aylığına yurtdışına gideceği için dairesini bana bırakmayı teklif ettiğini anlatabilirdim. Ardından Hayfa'daki askerlik arkadaşım Arik'e bir lokantada rastlayıp onu da evde birlikte kalmaya ikna etmiş olabilirdim. Avigdor da Arik'in arkadaşı olurdu, onlar da kendi öykülerini anlatabilirlerdi vb. Böylelikle inanılabilir bir öykü çıkardı ortaya. Kauly"e de kendi öyküsünü kurmasını söyledik.

Oturma odasındaki masaya bir zula yaptık. Camın altındaki kontraplağın üzerine bir kat daha kontrplak koyup camı yerine yerleştirdiğimizde kimsenin kolay kolay bakmayı akıl edemeyeceği rahat bir zula edinmiş olduk.

Bir de parola düşündük - kapıya iki darbe, ardından bir, sonra iki, sonra tekrar bir darbe, kapıdakinin bizlerden biri olduğuna işaret edecekti. Daireye dönmeden önce telefon ederek şifreli bir mesaj verecektik. Eğer evde kimse yoksa, herşey yolunda mesajını, mutfak balkonundaki çamaşır telinde asılı duran sarı havludan alacaktık.

Moralimiz dehşetti. Havada yürüyor gibiydik. Hâlâ eğitimin bir parçası dahi olsa, gerçek bir iş yapıyorduk.

Kauly o gün ayrılmadan önce adamlarımıza yaklaşıp haklarında bilgi toplama planlarımızı yaptık. Elimizde adresleri olduğuna göre, ilk adım, gözlemekti. Böylelikle Avigdor Harari'nin evini benim için göz-, lerken ben de Arik'in bağlantısını, Bukis oyuncak fabrikasının sahibini izlemeye koyuldum.

Harari hakkında tek bildiğim, adı ve adresiydi. Telefon rehberinde kayıtlı değildi. İsrail'in *Kim Kimdir?'mde.* adına rastladım. Ancak hakkındaki bilgi oldukça azdı: Ülkenin en büyük sigorta şirketlerinden Migdal'ın başkanıydı, şirket merkezi Hakirya bölgesindeydi. Bu bölgede birçok hükümet binası bulunur. Harari'nin karısı da Tel-Aviv Üniversitesi'nde kütüphane görevlisiydi.

Migdal Sigorta şirketine iş için başvurmayı kararlaştırdım. Personel bölümünde sıra beklerken yan büroda çalışan ben yaşlarda bir adam gözüme ilişti. Diğerlerinin ona "Yako-" d ye seslendiklerini duymuştum.

Doğru ofise yürüdüm ve "Yakov?" dedim.

"Evet. Ama siz kimsiniz?"

"Ben Simon. Seni hatırlıyorum. Tel Hashomar'daydık." Tüm İsrail-lilerin gittiği ana askere alma üssünün adını Vermiştim.

"Hangi yıl oradaydınız?"

Onu doğrudan yamtlamaktansa, "Ben 203'üm," dedim. Bu devre numarasıydı$_{v}$

"Ben de 203'üm" dedi Yakov.

"Hava kuvvetleri?"

"Hayır, tankçıydım."

"Ah demek *pangos* oldun," dedim gülerek. (Pangos sürekli karanlık ve genellikle de nemli olan tanklarda bulunmak zorunda olan tankçılar için kullanılan, İbranice, mantar sözcüğünden bozma bir kelime oyunudur.)

Harari'yi uzaktan tanıdığımı söyledim ve YakoVa açık iş olup olmadığını sordum.

"Evet," dedi Yakov, "Satış elemanı arıyorlar." "Harari hâlâ başkan mı?" "Yo yo," dedi ve başka birinin adını verdi. "Ya, öyle mi? Peki Harari ne yapıyor şimdi?" "Diplomat oldu" dedi Yakov. "Ayrıca Kur binasında dışalım-dışsa-tım işiyle de uğraşiyor."

Bu beynimde bir ışık çakmasına neden oldu, Avigdor Harari'nin evinin önünde beyaz diplomatik plakalı bir Mercedes gördüğünü söylemişti. O an buna bir anlam verememiştim. İsrail'de İbrani ismi taşıyan birinin yabancı diplomatlarla sıkıfıkı olması, çok kuşku verici addedilir. Bu ülkede tüm diplomatlara casus gözüyle bakılmaktadır. Bu nedenle

otostop yapan bir İsrail askeri diplomatik plakalı bir arabaya binemez; böyle birşey yaparsa askeri mahkemeye çıkar. Avigdor Harari'nin evinin önünde Mercedes'i gördüğünde onun olduğunu kestirememiş, bir ziyaretçisine ait olduğunu düşünmüştük.

Yakov'la biraz daha gevezelik ettik, o arada bir kadın gelerek iş için mülakat sıramın geldiğini söyledi. Kuşku uyandırmamak için mülakata girdim ama bilerek gerçersiz sayılacak yanıtlar verdim.

Şimdiye dek Harari'nin karısının Tel-Aviv Üniversitesi'nde çalıştığını, Harari'nin kendisinin de diplomat olduğunu öğrenmiştim. Ama nerede? Kimin için? Arabasını izleyebilirdim, ama Harari eğer diplomatsa, olasılıkla istihbarat eğitiminden geçmişti; daha ilk denememde yanmak istemiyordum.

İkinci gün Kauly'ye görevlerimi teker teker tamamlamaya karar verdiğimi söyledim; önce Harari'yle bağlantı kuracak, ardından da Mikev"in kim olduğunu araştıracaktım.

Daireden her çıkışımızda izlenme olasılığımız vardı. Eğer böyle birşey varsa, güvenlik evindeki diğerlerini de evin artık güvenli olmadığı yolunda uyarmak zorundaydımz. Tabii her birimiz diğerinin ne kadar mesafe katettiğini de, Shai Kauly için hazırladığımız raporlardan izliyorduk.

Bu noktada, APAM'ı uyurken dahi yapabilecek durumdaydım. Dördüncü gün, Kur binasına doğru giderken, Hakirya bölgesi yakınlarında birinin peşime takıldığını farkettim. Güvenlik rotam, Givataim'den otobüse binip Derah Petha Tikvah'a giderek Hakirya'yı doğrudan kesen Kaplan Caddesi'nin köşesinde inmekti.

O gün otobüsten indim, tıpkı binmeden önce Givatam'da yaptığım gibi bir tur attım, sağa baktım ve birşey görmedim. Ancak sola baktığımda, otoparkta bir arabanın içinde bekleşen bazı adamlar gördüm. Görünüşlerin de bir tuhaflık vardı; pekiyi, dedim kendi kendime; onlarla oynayacağım ve pisliklerim yedireceğim.

Gidiş ve geliş yönünde üçer şeritli Derah Petha Tikvah üzerinde güneye yöneldim, bu da parkyerindeki arabanın beni gözden yitirmemek için önüme geçmesi anlamına geliyordu.

Petha Tikvah üzerinden Kalke binasına giden üst geçide vardığımda saat 11:45 civarındaydı ve trafik iyice tıkanmıştı. Üstgeçide çıktım aşağıya baktığımda araba sürücüsünün yukarıya, bana baktığını gördüm. Arkamda da bir adam vardı ama ben farketmeden bana yaklaşamazdı. Geçidin öbür ucunda kuzeye yönelirsem takip etmeye hazır biri ve güneye doğru döndüğümde takip edecek bir başkası hazır bekliyordu. Köprüdeki kerterizimden durumu açıkça görebiliyordum.

Geçidin altında arabaların U dönüşü yapabileceği bir kavşak bulunuyordu. Geçidi aşmak yerine, birşey unutmuş gibi alnıma bir şaplak indirip geri dönüp Kaplar Caddesi'ne doğru, onların beni izlemesine fırsat verecek şekilde, yavaşça yürüdüm. Geçidin altında takipçimin bir U dönüşü yapmaya kalkıştığında yükselen kornalar protestosu kulağıma çalındığında kendi kendime sırıttım.

Kaplan Caddesi'nde tüm yapabildikleri beni tek sıra halinde takip etmekti. Yolun yarısını katedip (bir zamanlar başçavuşum olan kişinin adını taşıyan) "Victor Kapısındaki askeri noktaya doğru yürüdüm, ardından da arabaların arasından karşıya geçerek büfeden kendime bir gazoz aldım.

Orada durduğumda otomobilin yavaş yavaş yaklaşmakta olduğunu görüyordum. Birden sürücünün Döv L. olduğunu farkettim. Gazozumu bitirip - şimdi tarafıkte umutsuz bir şekilde sıkışmış olan - otomobile doğru yürüdüm ve kaldırıma çıkmak için kaportasına dayanarak bir hamle yaptım. Ve yürüyüp gittim. Ardımdan Dov'un "Tamam beni yakaladın." dercesine kornasını bip-biplediğini duyuyordum.

Havalarda uçuyordum. Gerçekten çok eğlenceliydi. Döv bana şimdiye kadar kimsenin kendisini böyle zor durumda bırakmadığını ve gerçekten çok sıkıldığım söyledi.

Temiz olduğuma emin olduktan sonra taksiyle Tel-Aviv'in öbür ucuna gittim ve tüm bunların beni rahatlatmak için bir oyun olduğuna emin olmak için bir rota daha çizdim. Ardından Kur Binası'na geri döndüm ve danışma masasına doğru yürüyerek Mike Harari'yle bir randevum olduğunu söyledim. Dördüncü kata gönderildim; kapının önündeki küçük tabelada Dışalım/Dışsatım Nakliyat gibi birşeyler yazıyordu.

Yemek arasında gitmeyi yeğlemiştim, çünkü bu sıralar İsrail'de hiçbir yönetici ofisinde olmaz. Bu aşamada tek istideğim sekreteriyle konuşup telefon numarasını ve biraz da bilgi koparmaktı. Eğer Harari oradaysa birşeyler uydurmak zorunda kalacaktım.

Neyse ki yalnızca sekreteri oradaydı. Sekreter bana firmanın kendi üretimini pazarladığını, ancak zaman zaman kargoyu tamamlamak üzere başka firmalardan kısmî nakliyat da kabul ettiğini söyledi.

Sigorta şirketinden Harari'nin orada çalıştığını öğrendiğimi söyledim.

"Hayır, hayır," dedi. "Ortaktır ama burada çalışmaz Panama elçisidir o."

"Pardon," dedim (kötü bir tepkiydi ama savunmasız yakalanmıştım.) "İsrail'de olduğunu sanıyordum?"

"Öyle zaten," dedi kız. "Panama'nın onursal elçisidir."

Böylece, rotamı çizip eve döndüm ve günün olaylarına ilişkin ayrıntılı bir rapor hazırladım.

Kauly geldiğinde nasıl bir temas planladığımı sordu,

"Panama elçiliğine gidiyorum." "Neden?" dedi Kauly.

Bir plan yapmıştım. Panama yakınlarındaki İnci Takımadaları zengin bir inci kültürü endüstrisine sahipti. İsrail'de Kızıldeniz inci kültürü için çok elverişliydi. Kımıltısız bir denizdi bu, tuz içeriği uygundu ve Körfeze doğru inci istiridyeleri bolca bulunmaktaydı. Tüm bunları -

özellikle kültür incisi yapımını - kütüphanede öğrenmiştim. Eilat'da bir inci çiftliği kurmak isteyen zengin bir Amerikalı'mn ortağı olarak gidecektim elçiliğe. Panama incilerinin yüksek kalitesinden dolayı çiftlik için İsrail'le bir sandık dolusu istiridye getirtmek isteyecektik. Bu da bu işin içindeki insanların çok parası olduğu ve niyetlerinin ciddi olduğu izlenimini uyandıracaktı. En az üç yıl hiçbir getirişi olmadığından bu proje bir kap-kaç işi değildi.

Kauly planımı onayladı.

Şimdi iş *resmi* Panama elçisinden değil Harari'den randevu almaya kalıyordu. Telefonla kendimi Simon Lahav olarak tanıttım. Panama'da bir yatırım önermek istediğimi söyledim. Sekreter ataşeyle görüşebileceğimi söyleyince, "Hayır," dedim; "iş deneyimi olan birini tercih ederim." O zaman sekreter, "Belki Mr. Harari size yardımcı olabilir." dedi, ertesi gün için randevulaştık.

Ona Sheraton'dan arayabileceğini de söyledim. Mossad'ın çeşitli otellerle yaptığı güvenlik anlaşması gereğince görevliler otel müşterisi olarak kaydedilir ve adlarına gelen mesajlar alınır.

O gün, daha sonra otele Harari'yle akşam saat 6'da elçilikde buluşabileciğim konusunda bir not bırakıldı. Bu tuhaf bir randevuydu, çünkü her yer saat 5'de kapanır.

Panama Büyükelçiliği Sede Döv Havaalanı'nın güneyinde, deniz kıyısındaki bir binanın birinci katında bulunmaktadır. Bir takım elbise ve hemen işe girişmeye hazır bir işadamı edasıyla elçiliğe vardım. Bir İsrailli olarak değil, Kanada, British Columbia'lı bir işadamı olarak gözükeceğimden pasaport istemiştim. Bir yıldır Eilat'da olduğunu bildiğim Eilat valisi Rafı Hochman'a da telefon etmiştim. Hochman'la liseden arkadaştık; ama tabii ona kim olduğumu açık etmedim, yalnızca Harari'nin işin ucunu takip etmesi durumunda ortalığın karışmasını önemek üzere onunla öneriyi görüştüm.

Kauly ne yazık ki istediğim pasaportu getirmedi, dolayısıyla pasa-

portsuz gitmek durumunda kaldım. Ne olacaktı ki? Sorduğunda Kanadalı olduğumu söyleyecektim, pasaportumu ise hem yanımda taşımam gerekmiyordu ki, otelde bırakmıştım.

Elçiliğe vardığımda Harari'den başka kimse yoktu. Şık bir büroda karşılıklı oturduk; Harari büyük çalışma masasında projemi dinliyordu.

İlk sorusu: "Arkanızda banka var mı, yoksa bireysel yatırımcılar mısınız?" oldu.

Bireysel sermaye olduğunu söyledim - bu genellikle yüksek rizikolu sayılırdı. Harari gülümsedi. İstiridyeler konusunda uzun uzadıya konuşmaya hazırdım ama Harari işin başka bir yanıyla ilgili gözüküyordu: "Ne kadar paradan sözediyorsunuz?"

"15 milyon dolara kadar ne tutarsa. Ama bu tabii çok yüksek bir rakam. Üç yıllık yatırım masrafının 3.5 milyon doları aşmayacağını hesaplıyoruz."

O zaman neden bu denli düşük bir maliyet için bu kadar yüksek bir tavan koyuyorsunuz?"

"Çünkü bu çok kârlı bir iş ve ortağım para kazanmasını bilir."

Artık işin teknik yönlerine girmek, Eilat valisinin adını vermek vs. istiyordum. Ama Harari hiç oralı olmadı, masasından bana doğru eğilerek "Panama'da eğer bedelini öderseniz yapamayacağınız iş yoktur." dedi.

Bu beni güç bir durumda bırakıyordu. Bu adamla konuşup onu tepeden aşağı yuvarlamak, ellerini yavaş yavaş kirletmek üzere buraya gelmiştim. Önce temizi oynuyordum ama ?3n daha ağzımı açamadan *o* beni tepeden yuvarlamaya kalkışmıştı.

Bir büyükelçilikte, onursal elçiyle konuşuyordum. Beni hiç tanımıyordu ve daha ilk günden rüşvet konuşmaya başlamıştık.

Yanıtladım: "Ne demek istiyorsunuz?"

"Panama tuhaf bir ülkedir," dedi Harari. "Aslında bir ülke de değildir; bir iştir. Ben Panama'da işin adamını tanırım. Burada bir el diğerini yıkar. Bugün siz inci işinizi konuşmak isteyebilirsiniz. Ama bakarsınız yarın biz de sizden birşey isteriz. Bu bir iş anlaşmasıdır ve uzun süreli anlaşmaları severiz."

Harari bir an durdu ve; "Ama devam etmeden," dedi "kimliğinizi görebilir miyim?"

"Ne gibi bir kimlik?"

"Kanada pasaportunuzu."

"Pasaportumu yanımda taşımam."

"İsrail'de kimliğinizi daima yanınızda bulundurmaksınız. Bir daha kimliğiniz olduğunda gelin, konuşuruz," dedi. "Şimdi gördüğünüz gibi, elçilik kapalı."

Ve ayağa kalkıp hiçbir şey söylemeden beni kapıya kadar geçirdi.

Harari pasaportumu istediğinde renk vermiştim. Duraksamış, hatta kekelemiştim de. Olasılıkla alarm zillerini harekete geçirmiştim. Birden çok tehlikeli gözüktü.

Daireye her zamanki güvenlik işlemlerini takip ederek döndüm ve raporumu saat 10'da tamamladığımda Kauly özellikle onu okumak üzere geldi.

Kauly çıktıktan az sonra polis geldi. Dairenin kapısını tekmeyle açtılar. Biz acemileri Ramat Gan'daki karakola götürüp sorgu için ayrı ayrı hücrelere yerleştirdiler. Bu, bize bir istasyonda çakşırken en büyük düşmanımızın yerel otoriteler olabileceğini iyice öğretmek içindi. Eğer takip ediliyorsanız, örneğin, raporunuzda bunun yerel pok'â olup olmadığını da belirtmek zorundaydınız.

Bizi bir gece tuttular, ama ertesi sabah daireyi donduğumuzda! kapının onarılmış olduğunu gördük. 10 dakika kadar sonra da telefon şaldı. Okul müdürü Araleh Sherf ti arayan. "Victor?" dedi. "Yaptığın heı< şeyi bırak ve buraya gel. Seni görmek istiyorum. Hemen!"

Country Club'in köşesine dek taksiyle gelip, oradan okula kadar yürüdüm. Birşeyler ters gitmişti, biliyordum. Örneğin belki Avigdor'un adamı gibi oyuncak imalatçısının da eski Mossad üyesi olduğu anlaşılmıştı.

Sherf hemen konuya girdi: "Şöyle söyleyeyim. Mike Harari Metsada'nın başındaydı. Tek başarısızlığı kumandanı olduğu Lillehammer'dir.

"Shai Kauly seninle pek iftihar ediyordu. Raporunu bana verdi, ama sana göre Harari pek sağlam gözükmüyor. O yüzden dün akşam ona telefon edip ne dediğini sordum. Ona senin raporunu okudum, yazdığın herşeyin yalan olduğunu söyledi." Sherf ardından bana Harari'nin söylediklerim aktardı.

Ona göre oraya gitmiş, 20 dakika Harari'nin beni kabul etmesini beklemiş, ardından kötü bir İngilizceyle konuşmaya başlamıştım. Sahtekâr olduğumu o an anlamış ve beni kovmuştu. İnciler hakkında hiçbir şey konuşulmamıştı aramızda; tüm bunları ben uydurmuştum.

"Harari benim kumandanımdı," dedi Sherf. "Sana mı inanmamı istiyorsun, yoksa ona mı?"

Kanın beynime sıçradığını hissettim. Çok öfkelenmiştim.

İsim belleğim zayıf olabilir, ama raporlarım her zaman mükemmele yakındır. Harari'yle konuşmaya başlamadan önce çantamın içindeki teybi çalıştırmıştım; bu teybi Sherf e verdim. "İşte konuşmamız. Kime inanacağınızı siz seçin. Kelimesi kelimesine teypten aktardım."

Sherf bu anda teybi alıp odayı terketti. 15 dakika sonra geri döndü.

"Dairene arabayla dönmek ister misin?" dedi. "Herhalde bir yanlışlık var burada. İşte takımının paraları, bu zarflar içinde."

"Teybi alabilir miyim?" dedim. "Bir başka harekata dair bilgiler olacak onda."

"Ne teybi?" dedi Sherf.

"Şimdi size verdiğim teyp."

"Bak," dedi Sherf. "Biliyorum karakolda zor bir gece geçirdiniz. Sırf arkadaşlarının parasını vermek için seni ta buralara kadar getirdiğim için üzgünüm. Ama böyle işler bazen oluyor."

Daha sonra Kauly teybe kaydettiğime sevindiğini söyleyecekti bana.

"Yoksa," demişti, "Muhtemelen kıçına bir tekme, dışarı atılacaktın."

Teypi bir daha hiç görmedim, sözü edildiğim de duymadım. Ama dersimi iyi bellemiştim. Mossad'ı kavrayışıma bir küçük leke düşmüştü. İşte büyük bir kahraman. Harari'nin yaptıkları hakkında önceden de çok şey duymuştum, ama onu kod adıyla tanıyordum: "Kobra." Sonra ne mal olduğunu iyice anladım.

20 Aralık 1989 gecesi, geceyarısından az önce ABD General Manuel Noriega'nın Panamasını istila ettiğinde, ilk raporlar Harari'nin de yakalandığı yolundaydı. Gazete haberlerinde "Noriega'nın en etkili danışmanları arasında yer alan eski Mossad "ajanı" olarak geçiyordu. Yeni kurulan Amerikan destekli hükümetin görevlilerinden biri, Harari'nin Noirega'dan sonra "Panama'nın en önemli kişisi" olduğunu açıklamıştı. Ancak bu kutlamalar için vakit erkendi. Noriega yakalanmış, ancak Harari yokolmuştu. Az zaman sonra, halen yaşamakta olduğu İsrail'de ortaya çıkmak üzere...

* * *

Hâlâ öbür görevimi tamamlamam gerekiyordu. "Mikey" olarak bilinen pilot üzerine bilgi toplamak. Nebraska, Omaha'da yaşamakta olan babam Syd Osten (Ostrovsky adıyla İngiliz yurttaşlığına geçmişti), İsrail hava kuvvetlerinde gönüllü pilotluk yapmıştı; dolayısıyla bağımsızlık savaşı boyunca gösterdikleri göz kamaştırıcı yararlılık ve cesareti biliyordum. Bunların çoğu, II. Dünya Savaşı sırasında ABD, Britanya ve Kanada hava kuvvetlerinde görev yapmış ve sonradan da gönüllü olarak İsrail'e gitmiş uçuculardı.

Çoğu, babamın kumandını olduğu Sade Döv Havaalanında üstlenmişti. Arşivlerden çoğunun adını bulabilmiş, ama "Mikey" adlı bir adama ilişkin herhangi bir ipucu bulamamıştım.

Ardından, güvenlik şefi Mousa M.'i arayarak Hilton Oteli'nde bir kayıt istedim. Ardından bazı karton ve tripodlar edinerek Hava Kuvvetleri'nin irtibat ofisini aradım ve Kanadalı bir yapımcı olduğumu, İsrail devletinin kurulmasına katılan gönüllüler üzerine bir film yapmak istediğimi söyledim. İki günlüğüne Hilton'da kalacağımı ve bu süre içinde mümkün olduğu kadar çok insanla görüşmek istediğimi de belirttim.

Hava Kuvvetleri bir ay kadar önce bir ödül töreni düzenlemişti; bu nedenle ellerindeki adres listesi yeniydi. İrtibat görevlisi 23 kişiyle görüştüğünü, 15'nin Hilton'a gelmeyi kabul ettiğini söyledi. Başka bir ihtiyacım olursa, telefon edebilirdim.

Kartonu alıp üzerine "Tutuşan Gökyüzü: Bağımsızlık Savaşının Öyküsü," onun üzerine de "Kanada Belgesel Film Heyeti" yazdım.

Cuma günü saat 10'da Avigdor'la birlikte Hilton'dan içeri girdik. Avigdor'un üzerinde bir tulum vardı ve tabelaları taşıyordu. Bense iş giysileri içindeydim. Avigdor tabelalardan birini, altına toplantının hangi salonda olduğunu ekleyerek ön girişe, diğerini ise holün sonuna astı. Otelde kimse ne yaptığımızı sormadı.

Dört saat boyunca gelenlerle konuştum, teybim masanın üzerindeydi ve açıktı. İçlerinden biri, farkında olmaksızın bana babamın öyküsünü dahi anlattı.

Birden, iki-üç kişi bir ağızdan konuşurken "Mikey mi?" dedim, "Mikey kim?" Oysa kimse bu adı söylememişti.

"Ah," içlerinden biri, "Adı Jake Cohen'dir. Güney Afrika'da doktordu."

Ardından "Mikey den sözetmeye başladılar. Şimdi yarı İsrail'de yarı ABD'de yaşıyordu. Az sonra bu adamlara teşekkür ettim; ayrılmam gerekiyordu.

Kimseye kartımı vermemiştim. Kimseye bir vaatte bulunmamıştım. Hepsinin adını almıştım. Her biri beni yemeğe davet etmişti. Herşeyi yapabileceğiniz bir malzemeydi elinizdeki. Ama ben başka birşey yapmadım.

Ardından daireye dönüp raporumu kaleme aldım. Bitirmeden önce Kauly"ye, "Eğer bu teypte yazılmasını istemediğin bir şey varsa, şimdi söyle," dedim.

Kauly güldü.

* * *

1984 Mart'ında bu dönemin sonuna yaklaşırken Araleh Sherf servisimizi birbuçuk gün sonra Tel-AviVdeki İnsan Müzesi Konser Salonu' nda yapılacak olan Mossad toplantısına, ünlü İsrailli sinema yapımcısı Amos Etinger yönetiminde bir gösteri düzenlemekle görevlendirdi. Etinger'in karısı Tamar Avidor ünlü bir köşe yazarıydı ve bir süre Washington'da İsrail'in kültürel ataşesi olarak bulunmuştu.

Bu Mossad'in, dışarıdan insanları da kapsayan, kamuya açık birşeyler yaptığı ender olaylardan biriydi. Gerçi kamu yine de yakın çevreden oluşuyordu: Politikacılar, askeri istihbarat, emekliler ve birkaç gazete yöneticisi.

Yorgunluktan bitmiştik. Bir gece önceyi gösteri provalarıyla geçirdiğimizden, çok uykusuzduk. Hep birlikte olmamız gerektiğinden Yosy, evine gidip biraz uyumamızı önerdi. Ardından da aşağıda bir kadınla sözleştiğini söyledi. Dolayısıyla hiç uyumayacaktı.

"Yeni evli sayılırsın," dedim ona. "Üstelik yakında bir çocuğun da olacak. Neden evlendin? Hiç durmuyorsun. Su içinde balık gibisin. En azından vücudunun bir kısmı devamlı yüzüyor."

Bana kayınpederinin Kiker Hamdina Meydanı'nda (New York'un Beşinci Caddesi'nin benzeri) bir dükkanı olduğunu, bu nedenle para

sorunu olmadığını anlattı. Üstelik, ortodoks olduğundan, ebeveynleri torun istiyorlardı. "Bu sorunu cevaplıyor mu?"

"Kısmen," dedim. "Karım sevmiyor musun?"

"Haftada en az iki kere," diye yanıtladı.

Zamparalık konusunda aramızda Yos/le yarışabilecek tek kişi Heim'di. O bir mucizeydi. Yosy kurnazdı, ama Heim'in kurnaz olduğu söylenemezdi. Mossad'ın Heim kadar aptal birini neden devşirdiğini hâlâ kavrayabilmiş değilim. Heim'inki Yos/ye olan kıskançhğıyla onu altetmek istemesiydi. Ve güzellik yarışında Jimmy Durante Heim'i geride bırakabilirdi. Kocaman bir burnu vardı. Ama Heim nicelik peşindeydi, nitelik değil.

Mossad için çalıştığınızı öğrendiklerinde insanlar bundan etkilenirler. Bu, sizin çok kudretli olduğunuzu gösterir. Bu herifler Mossad bağlantılarını kadınların tavlamak için kullanıyorlardı. Bu, tehlikeli bir oyundu. Tüm kuralları çiğnemek anlamına gelirdi. Ama, onların oyunu buydu. Ve sürekli başarılarıyla övünürlerdi.

Heim evliydi; karısıyla birlikte sık sık evimizde verdiğimiz partilere gelirlerdi. Karısı bir keresinde karım Bella'ya Heim'den hiç kuşkulanmadığını, onun "dünyanın en sadakatli insanı" olduğunu söylemişti. Bunu duyduğumda çok şaşırmıştım.

Bence Yos/nin en şaşırtıcı avı Tel-Aviv'deki karargahın ondördüncü katındaki "sessiz oda'da gerçekleştirdiğiydi. Bu ajanlarla telefon haberleşmelerinin yürütüldüğü odaydı. Telefon sistemi öyle bir şekilde düzenlenmişti ki, bir katsa diyelim ki, Lübnan'daki ajanını aradığında bu telefon Tel-Aviv'den değil de, Londra, Paris ya da herhangi başka bir Avrupa başkentinden ediliyormuş sanılırdı.

Oda kullanıldığı sıralar üzerinde bir kırmızı ışık yanar ve içeriye kimse giremezdi - bu da odanın kullanımını elverişli kılıyordu. Yosy Lübnan'daki ajanıyla konuşurken odaya bir sekreter kapatmış ve onu baştan çıkarmıştı. Bunu yapabileceğini kanıtlamak için de Heim'a kadının külotunu odada bir monitörün altına bırakacağım söylemişti. Daha

sonra Heim odaya girmiş ve külotu bulmuştu. Bunu kadına götürmüş ve "Bu senin mi?" diye sormuştu.

Kadın kızara bozara "hayır" demiş ama Heim külotu masanın üzerine fırlatarak "Üşütme," demiş, çıkıp gitmişti.

Binada herkes bunu biliyordu. Düzgün davranmakla pekçok bağlantıyı kaçırdığımın farkındaydım. Örgütün "hızlı"ları arasında sıkı bir bağlılık oluşmuştu. İsrail Olimpos'una tırmandığımı düşünürken kendimi Sodom ve Gomore'de bulmuş olmanın düşkırıklığını yaşıyordum. Bu tüm iş yaşamımıza yayılmıştı. Herkesin herkesle bir seks bağı vardı. Baştan aşağı bir "kıyakçılık" sitemiydi bu. Ben sana gebeyim, sen bana gebesin. Ben sana arka çıkayım, sen bana arka çık. Katsalar düzüşe dü-züşe zirveye yükseliyorlardı.

Binadaki sekreterlerin çoğu hoş kızlardı. Zaten buraya onun için seçilmişlerdi. Ama her biri "gel, al" diyordu adeta; sanki bu, görevlerinin bir parçasıydı. Ama kimse kendi sekreterine el sürmezdi. Bu işi bozardı. Bazı savaşçılar iki-üç hatta dört yıllığına evinden uzak kalmak zorundaydılar. Metsada'da onlarla birlikte çalışan kalsalar onlarla aileleri arasındaki tek bağdı. Kanlarıyla haftada bir görüşürlerdi; zamanla bu görüşme salt konuşmadan ileri gider, kalsalar savaşçıların kanlarıyla sevişmeye başlardı.

Ve hayatınızı emanet ettiğiniz adama, karınızı emanet edemezdiniz. Siz bir Arap ülkesinde can pazanndayken o karınızı ayartabilirdi. Bu o kadar yaygındı ki, Metsada'da çalışmak istediğinizi söylerseniz, "Neden?" diye sorarlardı, "Boynuzlanmak mı istiyorsunuz?"

Acemilerin gösterisi "Gölgeler" adını taşıyan bir oyundu ve üç perde arkasından bir casus öyküsünü canlandıran bir gölge oyunuydu. Katsa olmak üzere yetiştirildiğimizden, yüzlerimiz seyirciye gösterilmiyordu.

Oyun bir göbek dansözü ve Türk müziğiyle başlıyor ve sahneden eli çantalı bir adam geçiyordu. Bu bir iç şakaydı: Bir katsayı üç S ile teş-

his edebilirdiniz: Samsonit çantası, Seiko saati ve Yedi Yıldız (Seven Star) not defteri.

İkinci sahnede bir devşirme operasyonu gösterilmekteydi. Ardından diplomatik kuryenin açılmasına ilişkin kısa bir hiciv ve Londra'da bir dairenin içi: Bir odada telefonla konuşan bir adam, ve yanıbaşındaki odada (burada perdede) konuşmayı dinleyen bir başka adam.

Bunu maşlahh silüetleriyle betimlenen Arapların da katıldığı, Londra'da bir parti sahnesi izliyordu. Herkes içiyor, içtikçe de daha sıkı fıkı hale geliyordu. Bir sonraki sahnede ise bir katsa ile bir Arab'ın sokakta buluşması ve çantalarını değiş tokuş etmesini izledik.

Sonunda tüm oyuncular öndeki perdeye doğru yürüyerek elele tutuşup bir ağızdan İbranice "Yarını Beklemek" şarkısını söylediler. Bu şarkı, İsrail'in kuruluşundan önce Yahudilerin geleneksel dileği "Gelecek yıl Kudüs'te" nin bestelenmiş haliydi.

İki gün sonra okulda masa tenisi odasının yakınlarındaki iç avluda bir mezuniyet partisi verdik. Karılarımız, öğretmenlerimiz, konuyla doğrudan ilişkili herkes oradaydı.

Nihayet başarmıştık.

Mart 1984'de, harekata hazırdık.

II. BOLUM

İÇİ VE DIŞI

6
Belçika Masası

J.984 Nisan'mda grubumun üyeleri henüz katsa olmamıştı, ama artık öğrenci de değildik. Esas olarak katsa adayları sayılıyorduk; katsa olabilmemiz için karargâh görevini ve ikinci istihbarat kursunu da tamamlamamız gerekiyordu.

Ben araştırma bölümünde görevlendirilmiştim. Shai Kaul/nin ertesi sabah açıkladığına göre, adaylar bundan sonraki bir yıllarım iki-üç ayda bir bölümden diğerine transfer edilerek geçirecekler ve ikinci kursa başlamadan tüm örgütün işleyişini öğreneceklerdi.

Şakalaşmalarla, sigara ve kahve molalarıyla bölünen uzun bir tartışmadan sonra Kauly *Komemiute* (1984 Temmuz'unda Londra istasyonunda bir şifre kitapçığının kaybolması üzerine, tüm bölümlerin adları değiştirilmişti. *Komemiute* eski *Metsada'dır)* şefi Aharon Shahar'ın bizimle görüşmek istediğini duyurdu. Kendi bölümüne aramızdan iki kişiyi seçti; psikolog Tsvi G. ve ofise ordudan katılan sessiz, sempatik yarbay Amiram. Bu iki adam savaşçılar için birim subayı olacaklardı.

"Başı dik bağımsızlık" olarak çevrilebilecek Komemiute, Mossad içinde Mossad gibi hareket eden, savaşçıların yani gerçek "casusların," farklı kimliklerle Arap ülkelerine gönderilen İsraillilerin bağlı olduğu çok gizli bir bölümdü. Bu bölümde her biri 12'şer kişilik üç kesime ay-

nlan *kidon* ya da "süngü" adlı bir iç birim vardı. Bunlar "İsrail adaletinin kolları" denen, katillerdi. Genellikle bu takımlardan ikisi İsrail'de eğitim görürken biri yurtdışında faaliyet gösterir. Mossad'ın geri kalan kısımları hakkında hiçbir şey bilmedikleri gibi, birbirlerinin gerçek adlarından da habersizdirler.

Öte yandan savaşçılar, birbirlerine yalan çiftler halinde çalışırlar. Çiftlerden biri hedef ülkenin, diğeriyse üs ülkenin savaşçısıdır. İngiltere gibi dost ülkelerde casusluk yapmazlar, ama burada birlikte iş yapabilirler. Hedef ülke savaşçısı gerek olduğunda şirketi bir paravan olarak kullanalarak hedef ülkeye gider, üs ülkedeki ortağı da ona lojistik destek sağlar.

İsrail'in gelişme sürecinde, bunların rolleri de değişime uğramıştır. Bir zamanlar Mossad'ın Arap ülkelerinde uzun süreli çalışan adamları vardı; bunlar buralarda o kadar uzun süreler kalıyorlardı ki, .genellikle sonunda yaruyorlardı. Bu tür faaliyetlerde "Arabistler," yani Arapça konuşabilen ve bir Arap gibi davranabilen İsrailliler kullanılmaktaydı. Arap ülkelerinden çok sayıda Yahudi'nin İsrail'e geldiği ülkenin ilk yıllarında Arabist sıkıntısı çekilmiyordu. Bu artık geçerli değildir; okulda öğrenilen Arapça yeterli olamamaktadır.

Günümüzde savaşçıların çoğu Avrupalı kisvesi altında dolaşmaktadır. Dörder yıllık kontratlar imzalarlar. Kendilerine an an kısa süreli yolculuklar yapma imkanı sağlayacak işlerinin olması, son derece önemlidir. Mossad onlara bir ortak sağlamaktadır - üs ülkedeki savaşçı. Bunlar birlikte gerçekten iş yaparlar. Yalnızca perdeleme amacıyla değil, genellikle dışalım/dışsatımla ilgili gerçek bir iştir bu.

Komemiute'nin bir dalında 20 uzmandan oluşan bir grup çalışmaktadır. Bunlar her şirketi ve pazarı inceleyerek bilgileri birim subaylarına iletirler; birim subayların da savaşçılara ticari danışmanlık görevi yaparlar.

Savaşçılar İsrail halkı içinden seçilir - tüm toplumsal kesimlerden gelebilirler: Doktorlar, avukatlar, mühendisler, öğretim görevlileri...

Hayatlarının dört yılını vatanlarına hizmet için gözden çıkaran gönüllülerdir bunlar. Ailelerine ortalama ücret üzerinden bir tazminat ödenir; ama savaşçı yurtdışı görevi için ayrı bir hesapta ödüllendirilir. Dört yılın sonunda ellerine 20-30.000 dolar geçmiş olacaktır.

Savaşçılar doğrudan istihbarat toplamazlar - örneğin ordu harekatlarını izlemez ya da hastanelerin savaşa hazırlıklarını gözlemezler - ama istihbarat "ipliklerini" toplarlar; yani ekonominin gidişatım izler, sokaktaki adamın nabzını tutar, söylentileri, duyguları, morali vb. kollarlar. Kolayca girip çıkabildikleri yerlerde bunları gözlemlemeleri onları ciddi bir riske sokmamaktadır. Hedef ülkeden mesaj yayınlamazlar ama kimi zaman para veya mesaj iletebilirler. Arap ülkelerinde inşa edilen köprülerin çoğunun beton iskeletlerinde inşa sırasında savaşçıların yerleştirdiği bombalar bulunmaktadır - tüm savaşçılar tahribat teknikleri konusunda eğitilirler. Savaş sırasında bir savaşçı bu köprüleri rahatlıkla havaya uçurabilir.

Her durumda, Tsvi ve Amiram'ın Komemiute'yle görevlendirilme-, sinden sonra Shai Kauly biz geride kalanlara bir haber iletti. Daha önceden vaadedilen tatilimize ilişkindi bu haber.

"Bildiğiniz gibi," diyordu "her plan değişebilir; hatta değişmeye mahkûmdur." Hepinizin tatil için sabırsızlandığım biliyorum; ama ondan önce yapmanız gereken birşey var. Ofis bilgisayarının kullanımı konusunda yoğun bir eğitim göreceksiniz. Sizin döneminiz, bu eğitimden geçen ilk kurs olacak. Bu üç haftadan fazla sürmez. Ondan sonra tatilinize çıkabilirsiniz."

Mossad'da bu gibi sürprizlere hazır olmayı öğrenmiştik. Örneğin, cuma öğleyin tatile çıkmaya hazırlanırken, biri çıkagelir, bir 24 saatliğine bize ihtiyaçları olduğunu söylerdi. Ardından evlere haber vermemiz için 20 dakikamız olduğunu bildirirler, 20 dakika telefonların önünde itiş kakış beklerdik.

Tam yetkili katsalar için istek üzerine evlerine iletilebilecek kayıtlı bir mesaj sistemi dahi vardı: "İyi günler. Ofisten arıyorum. Eşiniz eve

gelemeyecek. Sizinle en kısa zamanda temasa geçeceğini bildirmemi istedi. Bu arada herhangi bir sorununuz olursa, lütfen Jacob'u arayın."

Bu, kasten yapılıyordu. Bir katsanın yaşamında seksin önemini tahmin edemezsiniz. Bu belirsizlik, sınırsız bir özgürlük demekti. Bir katsa bir asker kıza rastlayıp da hafta sonunu onunla geçirmek isterse, eh, karısı zaten eve gelmemesine alışıktı. Bu, açıkça arzulanan bir özgürlüktü. Ancak işin gülünç yanı, bekarların katsa yapılmayışıydı. Yurtdışına gönderilmiyordu. Evli olmayan birinin karşı taraftan bir casus kadın için kolay yem olduğu düşünülürdü. Oysa kimin elinin kimin cebinde olduğu belli değildi; ortalık şantaj ve tehdit için son derece elverişliydi ve bunu herkes biliyordu. Ben bu işi hiçbir zaman anlamadım.

Bilgisayar kursu için Akademi'nin ikinci katındaki odalardan biri hazırlanmıştı. Masa ve konsollar herkesin çalışabileceği şekilde, C biçiminde dizilmişti.. Öğretmen görüntüyü duvardaki perdeye yansıtıyordu. Önce öznenin kişisel data dosyasının bilgisayar sistemine girmeden evvel cevaplanması gereken bir dizi soruyu içeren "turuncu sayfa"ya göre doldurmayı öğrendik. Bu eğitim konsolları doğrudan karargaha bağlı, gerçek dosyalara giriş veren ve bize mevcut programla çalışmasını, farklı ilgi kesitlerine göre bilgi bulup çıkarmasını öğreten bir yönteme bağlıydı.

Kurs boyunca unutulmayacak bir olay, *ksharim* (düğümler) sistemine ilişkindi: Kişinin temaslarına dair kayıtlar anlamına geliyordu bu. Arik F. bir gün, öğretmenin orada bulunmadığı bir anda konsoluna geçerek önce "Arafat", ardından da "ksharim" tuşuna bastı. Arafat FKÖ lideri olduğundan, sistemde önceliği vardı. Bir kişi ne kadar öncelikliy-se, hakkındaki bilgi de o denli hızlı gelecektir.

Tüm sistem ekrandan akmakta olan binlerce isimle öyle yüklendi ki, herkesin bilgisayarı devredışı kaldı. Bilgisayarın geçmesi gereken o kadar çok data vardı ki, yapabileceği birşey yoktu. Arik Mossad'ın bilgisayar sistemini sekiz saatliğine kilitlemişti; o dönemde sistemi durdurabilecek ya da komutu silebilecek bir yol yoktu.

O günden sonra sistem tek komutta 300 kayıt verecek şekilde yeniden programlandı: Komutların da daha net olması gerekiyordu. Örneğin Arafat'ın bağlantıları listesi yerine, yalnızca Suriye'deki bağlantılarını sorabilecektik.

Bilgisayar kursu ve tatilimden geri kalan üç günden sonra, ilk görevim, Aerna adlı bir kadının başkanlığındaki Suudi Arabistan masasında araştırmacı olarak çalışmaktı. Bu masa Ganit başkanlığındaki Ürdün masasına yakındı. Mossad'm o zamanlar Suudi Arabistan'da tek irtibatı bulunuyordu, Japon elçiliğinden bir adamdı bu. Bölgeye ilişkin diğer tüm bilgileri gazeteler, dergiler ve öbür iletişim araçlarından ve 8200. Ünite'nin yönetimindeki yaygın haberleşme ağından ediniyorduk.

Aerna Suudi Arabistan kraliyet ailesinin bir aile ağacını çıkarmakla meşguldü. Aynı zamanda Iraklıların yapımı tamamlandığında bağlanarak, İran'a karşı savaş masraflarım karşılamak üzere petrol pompalamak istedikleri ikinci boru hattı tasarısına ilişkin bilgi topluyordu. Savaş nedeniyle Basra körfezinden gemilerle petrol nakliyatı son derece güçleşmişti. Elimizden İngiliz istihbaratı'nın Suudi Arabistan üzerine çok ilginç raporları geçti. İngilizler istihbaratın paylaşılması konusunda son derece yetersizdiler. Raporlarından birinde Suudilerin petrol durumu konusunda iyimser olduklarını, dolayısıyla ikinci boru hattı tasarısına sıcak baktıkları belirtiliyordu. Ancak İngilizler Suudi ekonomisinin ücretsiz sağlık ve eğitim hizmetlerini sübvanse edemeyecek ölçüde nakit sıkıntısına düşeceğini söylüyorlardı.

Biz İngilizleri ciddiye alıyorduk, ama binadaki herkes onların "Fahişe" yüzünden yanılgıya düştüğü kanısındaydı. "Fahişe" Margaret Thatcher'in Mossad'daki adıydı. Onu anti-semit(*) bellemişlerdi. Herhangi

(*) Yahudi - düşmanı (ç.n.)

birşey olduğunda tek soru soruluyordu: "Bu Yahudilere yarar mı, yaramaz mı?" Politikaya filan bir yana bırakın. Önemli olan tek şey buydu ve insanlar, bu soruya verilen yanıta göre anti-semit sayılıyor ya da sayılmıyorlardı.

Suudi kralının, örneğin akrabasıyla yaptığı telefon konuşmaları, uzun beyaz karbon kağıdı yaprakları üzerinde çevrilmiş ve daktilo edilmiş olarak önümüze geliyordu. Bir prensin Avrupa'daki akrabalarıyla yaptığı telefon konuşmalarını dinliyorduk. Parasız kaldığını, birşeyi açıklamak üzere telefonu birine vereceğini Söylüyor, telefonu alan şahıs, milyonlarca varil petrol taşıyan bir tankerin Amsterdam'a doğru yola çıktığını bildiriyor ve akrabaya kaydı prensin üzerine geçirip parayı da İsviçre bankasındaki hesaba yatırması talimatını veriyordu. Suudilerin bir çırpıda inanılmaz miktarlarda parayı bir elden öbürüne aktarıyorlardı.

Bir keresinde Arafat arayarak Suriye'li Esad'ın kendisini kabul etmesi için KraPın araya girmesini rica etti. Kral Esad'ı aradı, "Bütün Arapların Babası," "Kutsal kılıcın oğlu" gibi övgülerle gönlünü almaya çalıştı ama Arafat'ı kabul ettirmeyi başaramadı.

Bu sıralarda, bir süre Washington'da bulunup CIA ile irtibatı sağlamış olan Efraim (kısası Effy) adlı bir adamla tanıştım. Adam İşçi Partili Yitzhak Rabin'in hükümetini kendisinin devirdiğini söyleyip böbürleniyordu. Mossad Rabin'i sevmezdi. İsrail'in bu eski ABD büyükelçisi, 1974'de diplomatlığı bırakarak politikaya atılmış, partinin başına geçerek Golda Meir'i altetmeyi başarmıştı. Rabin, Mossad'dan kendisine sunulan arıtılmış bilgiyi değil, ham istihbarat istiyordu; bu da örgütün gündemi istediği gibi yönlendirebilmesini engelliyordu.

1976 Aralığında Rabin, Knesset'teki güvenoylamasında çekimser oy kullanan Milli Dinci Parti'nin üç bakanım görevden uzaklaştırdıktan sonra kabinesiyle birlikte istifa etmek zorunda kalmıştı. Rabin bundan sonra Mayıs 1977 Kresset seçimlerine dek geçici hükümette başbakanlık görevini yürütmüş, bu tarihte de Menachem Begin, başbakanlı-

ğa getirilmişti. Mossad bu işe pek sevinmişti. Ancak Rabin'in siyasal hayatına son veren, seçimlerden az zaman önce tanınmış İsrailli gazeteci Dan Margalit'in aktardığı bir "skandal" oldu.

İsrail yurttaşlarının yurtdışındaki bankalarda hesap bulundurmaları yasaya aykırıdır. Rabin'in karısının New York'daki bir bankada, 10 000 dolardan az bir para bulunan bir hesabı vardı. Başbakanın karısı olarak tüm masraflarının devletçe karşılanması hakkı olmasına rağmen, yurtdışı gezilerinde bu hesaptan yararlanıyordu. Mossad bu hesaptan haberdardı, Rabin de bilindiğini biliyordu, ama ciddiye almıyordu. Keşke alsaydı.

Zamanı gelince Margalit'e Rabin'in bir yurtdışı hesabı olduğu haberi sızdırıldı. Efraim'in anlattıklarına bakılırsa, Margalit bu haberin doğruluğunu araştırmak üzere ABD'ye uçtuğunda kendisine hesapla ilgili tüm belgeleri o sağlamıştı. Bu öykü ve skandal Begin'in Rabin'i altetmesinde etkin olmuştu. Rabin dürüst bir adamdı; ama Mossad ondan hoşlanmıyordu. Sonunda da altettiler. Efraim sürekli Rabin'i deviren kişi olmakla ovunurdu. Kimsenin bunun aksini söylediğini duymadım.

İlk kurs sırasında öğrenciler İsrail Havacılık Endüstrisine (IAI) götürüldüler. Suudi masasında, İsrail'in üçüncü bir ülke aracılığıyla (hangisi olduğunu bilmiyorum) Suudi Arabistan'a, savaş jetlerinin uzatmalı uçuşlarında yeterli fazla yakıt bulundurabilmesi için IAI rezerv yakıt deposu sattığını öğrenmiştim. İsrail aynı depolardan ABD'ye sağlamak üzere bu ülkeyle de anlaşma imzalamıştı.

Suudiler bu iş için çok para ödediklerini hesaplayarak aynı tanklar için ABD'yle temasa geçtiler. Tüm İsrail ayaklandı. Bütün Yahudi lobisi harekete geçerek, bunun Suudi F-16'larına İsrail'e saldırma olanağı sağlayacağı propagandası yapmaya koyuldu. Oysa, aynı tankları biz sivil kisve altında ABD'den çok daha pahalıya satıp onları kazıklıyorduk. Suudilere bu yoldan pek çok şey satmaktaydık. Suudiler, çok geniş bir pazardı.

Araştırma bölümü karargâh binasının bodrum ve zemin katında ye-

ralmaktaydı. Burada bölüm başkam, yardımcısı, kütüphane, bilgisayar odası, daktilolar ve diğer masalarla irtibat kısmı bulunuyordu. Kadronun büyük bölümü, 15 araştırma masasından birinde çalışmaktaydı: ABD, Güney Amerika, Genel Masa (Kanada ve Batı Avrupa'ya bakardı), Atom Masası ("kaput" masası derdik, şaka yollu), Mısır, Suriye, İran, Irak, Ürdün, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri, Libya, Fas/Cezayir/Tunus (MAGREB olarak da bilinirdi), Afrika, Sovyetler Birliği ve Çin.

Araştırma her sabah herkesin bilgisayarına iletmen günlük raporları hazırlardı. Ayrıca Arap dünyasında olan bitenlere ilişkin, daha kapsamlı, dört sayfalık haftalık ve haritalı, semah 15-20 sayfalık ayrıntılı aylık raporları kaleme alıyorlardı.

Yeni petrol boru hattı tasarısı üzerine ek bilgilerle donatılmış bir harita ile, bir petrol tankerinin Körfez'den emniyetle çıkabilme olasılığını hesaplayan bir şema çizdim. Olasılığı % 30 olarak tahmin etmiştim. Politikamız, % 48'in üzerine çıkması halinde her iki tarafı da karşı tarafın tankerlerinin bulunduğu mevki konusunda bilgilendirmekti. Londra'da bir milliyetçi kisvesi altında hem İran hem de Irak elçiliklerini arayarak bilgileri ileten bir adamımız vardı. Ona para ödemek istiyorlardı, çünkü ilettiği bilgiler son derece değerliydi. Ama o her seferinde bunu vatan sevgisi uğruna yaptığını söyler, para teklifini geri çevirirdi. Belirli sayıda İran ve Irak gemisinin geçmesine izin veriyor, ardından da geri kalanları taraflara bildirip batırılmalarını sağlıyorduk.

Böylelikle savaşı sıcak tutuyorduk. Birbirleriyle savaştıkça, bizimle uğraşamazlardı.

* * *

Araştırmada geçen birkaç aydan sonra binadaki en ilginç bölüm saydığım *Kaisanıt* ya da irtibata geçtim. *Dardasim* adlı, Uzak Doğu ve Afrika'yla ilgili seksiyonda görevlendirilmiştim. Şefimiz AmyYaar'di.

Burası, İârail'in resmî ilişki kuramadığı ülkeler için küçük bir dışiş-

leri bakanlığı görevini görüyordu. - Özellikle silah satışıyla ilgili - özel firmaların iş takipçiliğini yapan bir sürü general emeklisi ve eski istihbaratçı, göğüslerinde ziyaretçi kartlarıyla odalarda cirit atar, eski Mossad bağlantılarını kullanarak işlerini yürütmeye çalışırlardı. Bu "danışmanlar" bu ülkelere İsrailliler olarak giremeyeceğinden, irtibat sahte pasaport ve diğer gerekli evrağı sağlayarak onların buralara girişini kolaylaştırırdı.

Bu doğru bir iş değildi, ama kimse de birşey söylemezdi. Herkes bir gün ofisin de bu kişilere işi düşebileceğini biliyordu.

Amy herhangi olağandışı bir teklifle karşılaştığım zaman bunun üzerine gitmememi, ama kendisini haberdar kılmamı söylemişti. Bir keresinde bir adam gelip başbakanın onayına sunulacak bir kontratı imzalatmamı istedi. Kontrat ABD yapımı 20-30 Skyhawk'ın Endonezya'ya satışına ilişkindi; bu da ABD-İsrail ticaret anlaşmasına aykırıydı. İsrail ABD'nin onayı olmaksızın reeksport yapamamaktaydı.

"Olur," dedim. "Ama yarın geleceksiniz, ya da bana telefonuzu bırakacaksınız. İşiniz hallolunca sizi ararım."

"Hayır, bekleyeceğim," dedi adam.

IAI gezisi sırasında bu Skyhawk savaş jetlerinden 30 kadarının parlak sarı naylon ambalajları içinde nakliye için hazır bir halde bekletildiklerini görmüştüm. Sorduğumda, denizaşırı bir nakliyat için bekletildiklerini söylemişlerdi bana, ama nereye gideceklerini söylememişlerdi. Amerikalıların bu uçakların Endonezya'ya satışını asla onaylamayacağından emindim; bu bölgedeki güçler dengesini altüst edebilirdi. Ama benim yapabileceğim birşey yoktu. Başbakan Peres'in onayını bekleyeceğini söyleyince, ekrana bir gözattım; sonra "Üzgünüm," dedim. "Bay Peres şu anda bur ıda değil."

Adam çok öfkelendi ve fidip *Amy'yi* görmemi söyledi bana. Adını sormaya dahi gerek görmen iştim. Am/ye olanları söylediğimde çok heyecanlandı: "Nerede o? Nerede o?"

"Holde bekliyor."

"Derhal kontratla birlikte içeri gönder." dedi Amy.

Adam 20 dakika sonra elinde kontratla Amy'nin bürosundan çıktı. Benim önümden geçerken kontratı burnuma doğru uzattı, ağzı kulaklarında "Bay Peres pekala yerindeymiş," dedi.

Peres gerçekte muhtemelen Kudüs'teydi ve imzasının belge üzerine konulduğunu olasılıkla hiç öğrenmeyecekti. Çünkü sözkonusu belge yalnızca iç kullanıma yönelik, nakliyeciye ya da öbür ilgililere başbakanın alışverişi onayladığını, dolayısıyla malî destek sağlanacağını kanıtlayan bir kağıttı.

Mossad görevlileri resmî olarak başbakanlık için çalışmaktadırlar. Başbakan'ın parasal işlemlerden haberi olacaktır; ama perde arkasından genellikle haberdar değildir. Ve genellikle de durumdan hoşnuttur. Bazen bilmemek daha iyidir. Çünkü eğer bilirse, karar vermek zorunda kalacaktır. Böylelikle, örneğin Amerikalılar durumu öğrenirse kendisi bu alışverişten haberdar olmadığını öne sürebilir: Amerikalıların "anlaşılabilir inkâr" dedikleri durum da budur.

Zengin İsrailli sanayici Saul Eisenberg'e ait olan Asya Binası hemen karargâhın bitişiğindeydi. Eisenberg Uzak Doğu'yla ilişkileri nedeniyle Mossad'ın Çin'deki irtibatı olmuştu. O ve şirketi çeşitli ülkelerle önemli miktarda silah ticareti yürütüyorlardı. Satışların çoğu savaşlar sırasında Mısır ve Suriyelilerden alman Rus malı malzemeydi. İsrail'in elinde satılacak Rus yapısı AK-47 kalmayınca kendisi yapmaya başladı - Galil denilen, AK-47 ile Amerikan M-16 arası bir tüfekti bu. Tüm dünyada satılıyordu.

Tüm bu özel takipçilerine hizmet veren bîr süpermarket gibiydi bizim servis. Bu insanları bizim kullanmamız gerekiyordu ama her birimizden çok daha kaşarlanmış olan bu danışmanlar gerçekte bizi kullanıyorlardı.

Bir keresinde, 1984 Temmuzu ortalarında İsrailli nükleer uzmanlar-

la bilgi alışverişinde bulunmak üzere gizli bir misyonla İsrail'e gelen bir grup Hintli nükleer bilimciye eşlik etmekle görevlendirildim. "İslam Bombası" (Pakistan'ın bombası) üzerine kaygılarını dile getiriyorlardı. İsrailliler Hintlilerin verdiği bilgileri memnuniyetle kabul etmiş, ama karşılığında hiçbir bilgi vermemişlerdi onlara.

Gittiklerinin ertesi günü, odamda gerekli yazım işleriyle uğraşıyordum ki Amy iki görev için beni bürosuna çağırdı. Bunlardan ilki, gizli polis birimlerini eğitmek üzere Güney Afrika'ya gitmekte olan bir grup İsrailli'nin donanımına yardımcı olmaktı. Ardından bir Afrika ülkesinin elçiliğine giderek ülkesine uçacak bir adamı alacak, Herzlia Pituah'daki evine götürecek, ardından havaalanına götürerek güvenlikten geçirecektim.

"Seni havaalanında bulurum," dedi Amy. "çünkü bugün Sri Lanka'dan bir grup eğitim için gelecek."

Kendisini bulduğumda Amy Londra'dan gelecek olan Sri Lankalıları bekliyordu. "Bu adamlar geldiğinde," dedi, "renk verme, hiçbir şey yapma."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum.

"Bunlar maymuna benziyorlar. Gelişmemiş bir yerden geliyorlar. Ağaçtan yere ineli fazla zaman geçmemiş. O yüzden çok şey bekleme."

Amy ve ben dokuz Sri Lankahyı havalandırmalı bir kamyon içinde havaalanından çıkardık. Bunlar sonunda 50 kişiyi bulacak olan grubun öncüleriydi. Üç küçük gruba ayrıldılar:

* Kaçırılan otobüs ya da uçakları yeniden ele geçirme, bir binadaki saldırganlarla başa çıkma, helikopterlerden ip merdivenle inme ve diğer anti-terör taktikleri konusunda eğitim görmek üzere Petha Tikvak yakınlarındaki Kfar Sirkin askeri üssüne götürülen anti-terör grubu. Tabii bunlara Uzi'ler ve kurşungeçirmez yelekler, özel el bombaları gibi diğer İsrail yapımı malzeme de satılacaktı.

* İsrail'den geniş ölçekli silah almak üzere gelen bir satmalma heyeti. Tamillere karşı özellikle kuzey kıyılarını muhafaza et mek üzere 7-8 büyük torpido botu (Devora) alacaklardı.

* Hâlâ Hindistan'dan girerek Sri Lanka sularına mayın döşeyen Tamil'lere karşı radar ve başka donanma malzemesi almak üzere gelen yüksek rütbeli bir subay grubu.

Ben iki gün boyunca Başkan Jayavvardene'nin gelini Penny'ye(*) turistik yerleri gezdirecek, sonra da onu ofisten bir başkasına teslim edecektim. Penny hoş bir kadındı, Hintli bir Corazon Aquina'ya benziyordu. Kocası Budist olduğundan o da Budist olduğunu söylüyordu ama Hıristiyanlık'a bağlılığı hâlâ sürüyor olmalıydı ki Hıristiyanların kutsal yerlerini gezmek istedi. Onu ikinci gün bir dağın üstünde, manzarası ve yemekleri nefis olan Vered Haglil ya da Galile Gülü Lokantası'na götürdüm. Konuşmamız orada geçti.

Ardından radar malzemesi arayan yüksek-rütbeli subaylarla ilgilenmek üzere görevlendirildim. Onları Ashdod'da Alta isimli bir imalatçı firmaya götürmem istendi. Ama isteklerini gördüğünde Alta temsilcisi: "Bunlar bizden radar almayacaklar." dedi. "Sadece alacakmış taklidi yapıyorlar."

"Neden?" diye sordum.

"Bu özellikleri bu maymunlar dökmüş olamaz," dedi adam. "Deca adh bir İngiliz radar imalatçısına yazdırmışlar. Bu adamlar ne alacaklarını biliyorlar. Ellerine birer muz ver, evlerine gönder. Zamanını harcıyorsun."

"Pekiyi, ama neden bir broşür verip onları mutlu etmiyorsun?"

Onlar bir köşede pastalarını yer kahvele mi içerken biz İbranice konuşuyorduk. Alta temsilcisi onları atlatıyormuş gibi görünmemek için kısa bir söylev çekmenin hiçbir sakıncası olmadığım söyledi; "Ama bunu yapacaksak, o zaman biraz eğlenelim hiç değilse."

(*) Bkz. 3. Bölüm: İlk Dönem.

Ardından bir başka ofisten, rıhtımlara dökülen petrol artıklarım temizlemede kullanılan bir vakumlama sisteminin dev şemalarım getirerek konuşmaya başladı. Önünde bir dizi rengarenk şema vardı. Herşey İbranice yazılmıştı, ama o "radar malzemesinin yüksek kapasitesi" üzerine İngilizce bir söylev veriyordu. Gülmemek için kendimi zor tutuyordum. O denli ileri gitti ki, radarın suda yüzmekte olan bir adamın ayakkabı numarasını, adım, adresiru' ve kan grubunu okuyabileceğini anlattı. Sözünü bitirdiğinde Sri Lanka'hlar kendisine teşekkür ettiler; bu teknolojik gelişme karşısında hayrete düştüklerini ama bu sistemin teknelerine uymayacağını söylediler. Bize teknelerini anlatıyorlardı. Onları yapan bizdik!

Yanımdakileri otele bıraktıktan sonra Amy"ye Sri Lanka'lıların radarı almayacaklarını söyledim. "Evet, bunu biliyorduk," dedi.

Ardından da Sri Lanka'lı özel kuvvetlerin eğitim gördüğü Kfar Sirkin'e gidip ihtiyaçlarına bakmam ve akşam onları Tel-Aviv'e indirmemi söyledi. Ama o hafta aynı bölüme transfer olan Yosy ile eşgüdüm kurmayı ihmal etmememi de sıkıca tembihledi.

a Yosy de İsrail tarafından eğitilen bir grupla ilgilenmekteydi. Ancak

fazla insanla karşılaşmamaları gerekiyordu. Bunlar, Sinhala grubunun yeminli düşmanları, Tamiller'di. Çoğu Hindu olan Tamiller Sri Lanka'nın 1948'de (Seylan adıyla) Britanya'ya karşı bağımsızlığını kazanmasından sonra adadaki Budist Sinhala çoğunluğunca ezildiklerini iddia etmekteydiler. 16 milyon kadar Sri Lankalımn % 74'ü Sinhala, % 20 kadarı ise Tamil'di. Tamiller özellikle ülkenin kuzey kesimlerinde yoğunlaşmıştı. 1983'de bir grup Tamil gerillası (Tamil kaplanları olarak bilinirler) Belanı adı verilen kuzey kesimlerde bir Tamil yurdu için silahlı mücadeleyi başlattılar - her iki taraftan da binlerce kişinin hayatına malolan bu savaş hâlâ sürmektedir.

Güney Hindistan'daki, 40 milyon Tamil'in yaşadığı Tamil Nadu devleti, Tamillerin davasına son derece sıcak bakmaktadır. Kanlı olaylardan kaçan çok sayıda Sri Lanka Tamili buraya sığınmış, Sri Lanka

hükümeti de Hindistan yöneticilerine Tamilleri silahlandırmak ve eğitmekle suçlamıştı. Oysa gerçekta Mossad'ı suçlamaları gerekiyordu.

Tamiller deniz komandoları üssünde eğitiliyor, sızma teknikleri, mayınlama, haberleşme ve Devora gibi botları batırmayı öğreniyorlardı. Her grupta 28'er kişi vardı; böylelikle her türlü karşılaşmayı önlemek üzere Yos/nin Tamilleri o gece Hayfa'ya, benim de Sinhala'ları Tel-Aviv" e götürmem kararlaştırılmıştı.

Esas sorun, hem Tamillerin hem de Sinhalalarm - birbirlerinden habersiz - Kfar Sirkin'de eğitilecekleri iki haftalık kursta ortaya çıktı. Oldukça geniş bir üstü bu, ama yine de bir keresinde iki grup jogging seansında birbirlerinin burnunun dibinden geçtiler. Kfar Sirkin'deki temel eğitimten sonra Sinhalahlar deniz üssüne götürülerek israillilerin bir süre önce Tamillere öğrettikleri tekniklerle başa çıkmayı öğrendiler. Çılgın bir durumdu. Onları meşgul ederek Tel-Aviv* de karşılaşmalarını önlemek üzere cezalar ya da yeni tatbikatlar buluyorduk durmadan. Bir adamın eylemi, bu iki grubun karşılaşması halinde tüm İsrail politikasını tehlikeye atacaktı. Peres olup bitenleri bilseydi herhalde gözüne uyku girmezdi; ama tabii hiçbir şey bilmiyordu.

Üçüncü haftanın sonuna doğru, Sinhalahlar çok gizli deniz komando üssü Atlit'e gitmeye hazırlanırken Amy bana onlarla gidemeyeceğini söyledi. Eğitimlerini *Sayret Matcal* devralacaktı. Bu ünlü Entebbe Baskmı'nı yürüten gizli istihbarat birimiydi. (Deniz komandoları, Amerikan deniz piyadelerinin dengidir.)

"Bak," dedi Amy, "bir sorunumuz var. Hindistan'dan 27 kişilik bir SWAT grubu gelecek."

"Aman Tanrım," dedim. "Ne demek oluyor bu? Sinhalahlanmız, Tamilllerimizden sonra bir Hintlilerimiz eksikti! Bundan sonra sıra kimde?"

SWAT takımı Yos/nin Tamilleriyle aynı üste eğitim görecekti - bu da nazik, hatta tehlikeli bir durumdu. Bir yandan da gündelik ofis

işlerimi yürütmek, günlük rapolarımı hazırlamak durumundaydım. Akşamları SWAT takımını yemeğe çıkarıyor, grupların karşılaşmamasına dikkat ediyordum. Hergün, onların gereksinimlerinde kullanılmak üzere elime 300 dolar karşılığı İsrail parası içeren bir zarf veriliyordu.

Aynı zamanda, Tayvan'ın İsrail'deki istihbarat biriminin temsilcisi, Key adlı bir havacı generalle buluşuyordum. Japon elçiliğinde çalışıyor ve silah almak istiyordu. Ona ortalığı göstermemi, ama hiçbir şey satmamamı söymemişlerdi; çünkü Tayvanlılar onu iki günde kopya edip pazarda İsrail'le rekabete girişirlerdi. Onu havan topları ve havan topu mermilerinin yapıldığı, Galin'deki Sultan fabrikasına götürdüm. Çok etkilenmişti ama imalatçı ona birşey satamayacağım söyledi; ilkin Tayvan'lı olduğu için, ikincisi, elindeki herşey sipariş edilmişti. Havan toplarını bu denli kullandığımızı bilmediğimi söylediğimde, "Biz kullanmıyoruz ki," demişti. "Ama İranlılar çok kullanıyor." İşler böyle yürütülüyordu.

Bir noktada bütün bir Tayvanlı grubun eğitim için İsrail'e getirme konusunda anlaşma yaptılar. Bu bir çeşit uzlaşma önerişiydi. Mossad'dan Çin için savaşçı istemişlerdi, ama Mossad onları cansız nesnelerden istihbarat toplayabilen Neviot tarzı bir birim olarak eğitti.

Bu aralarda pekçok Afrikalı çeşitli amaçlarla gelip gidiyordu. Anr/nin isteği üzerine bölümde normal süremden iki ay daha fazla çalıştım - bu hem bir iltifat hem de sicilim için artı bir puandı.

Afrikalıların tuhaf ve gereksiz şeylere para saçmaları üzerine "kerplunk makinası" öyküsü anlatılırdı. Bir Afrika liderine kerplunk makineleri olup olmadığı sorulmuştu. Yoktu; 25 milyon dolar karşılığında yapmayı teklif ettiler. 300 metre uzunluğunda, 200 metre yüksekliğinde dev kol tamamlandığında, imalatçı lidere gidip bitirebilmek için 5 milyon dolar daha istedi. Ve 20 metre çapında paslanmaz çelikten dev bir topu taşıyan kepçeye bir asansör yaptı. Tüm halkın ve konuk Afrikalı devlet başkanlarının katıldığı ilk denemede, asansör yavaş yavaş kepçeye doğru tırmandı, kepçeyi açtı ve dev top bir "kerplunk" sesiyle suya

düştü.

Bu bir fıkradır, ama gerçekten çok da uzak değildir.

Hayatımın hiçbir döneminde Am/le çalıştığım günlerde olduğu gibi, bu kadar çok paranın bu kadar çabuk el değiştirdiğine tanık olmadım. Mossad tüm bu- anlaşmaları bir gün diplomatik bağlantı sağlayacak ilk temaslar olarak değerlendiriyordu; bu nedenle para sorun değildi. Tabii işadamları da buna kâr açısından bakıyorlardı. Ve güzel komisyonlar alıyorlardı.

Amy'nin yanındaki son görevim, Komünist Çin'den elektronik malzeme almak isteyen bir erkek ve bir kadınla birlikte dört günlük israil turuydu.

Ellerindekinden daha düşük kaliteli malzemeyle karşılaştıklarında öfkelenmişlerdi. "Bize ne satmaya çalışıyorlar, çorap mı?" diye yakınıyorlardı. Buna pek gülmüştüm; çünkü Çin ordusuna birer çift çorap satmayı başarabilirsek, ekonomimizi düzlüğe çıkarabileceğimizi hep söylerdim. Hepimiz örmeye başlardık.

Ama bu Çinli çifte hiç de iyi davranılmadı. Amy onların yeterince yüksek rütbeli olduklarını düşünmüyordu. Amy dışişlerine ilişkin kararları kimseye danışmadan,' tek başına veriyordu. İnanılmaz bir şeydi. Amy hayatı boyunca hükümet için ve maaşlı olarak çalışmıştı ama Tel-Aviv'in kuzeyinde, arazisi içinde küçük bir orman bulunan dev bir villada yaşıyordu. Bazen haftasonları çalışırken burada bir-iki kadeh birşeyler içmeye giderdik. Bahçede devamlı işadamları olur, mangal hep yanardı. Bir keresinde, "Tüm bu masrafla nasıl başa çıkabiliyorsun?" diye sormuştum. "Çok çalışıp çok tasarruf etmekle," diye yanıtlamıştı beni. Tabii, öyle ya...

Ardından Tsomet (ya da Meluckah) bölümüne atanıp, Benelüks masasında görevlendirildim. İşimin gereği, Danimarka vizesi başvurula-

rım da sonuçlandırıyordum.

Tsomet'de bu masa istasyona hizmetle yükümlüydü, ona talimat vermekle değil. Tsomet'de istasyonun başı patrondur ve çoğu durumlarda altında çalıştığı branşların başlarına eşittir. (Bu, benim çalışmakta olduğum Kaissarut'un tam tersidir. Burada kararlar masada ve branşlarda alınır; böylelikle Londra'daki irtibat istasyonu başkanı, Tel-Aviv" deki Londra masası şefinin altındadır.)

Tsomet'in ilk branşlarında bir kaç masa vardı; Benelüks masası adı verilen, masa Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve İskandinav ülkelerine (istasyonları Brüksel ve Kopenhag'daydı) bakıyordu; Fransız ve İngiliz masalarınınsa Londra, Paris ve Marsilya'da istasyonları vardı.

Ayrıca Roma ve İtalya'da istasyonları bulunan İtalyan masası, Hamburg'da (sonradan Berlin'e taşındı) bir istasyonu olan Almanya ve Avusturya masası da vardı. Tel-Aviv'deki İsrail istasyonunun katsaları ise gerektiğinde Yunanistan, Türkiye, Mısır ve İspanya'ya gidip geliyorlardı.

İstasyon şefleri branş şefleriyle aynı rütbedeydi ve gerekirse onları atlayıp doğrudan da bölüm başlarıyla görüşebiliyorlardı. Bu yapı kusurluydu, çünkü eğer bölüm başkanlarından onay alamazsa, Brüksel'deki Avrupa şefiyle temas kurabiliyordu. Böylelikle bölüm başını dahi çiğnemiş oluyordu. Bu, sürekli bir mücadeleydi; personel değiştikçe, güç merkezi de değişiyordu.

Mossad'da emir-komuta diye birşey yoktu. Bu, daha iyiydi. İlkin kimseyi kızdırmak veya gücendirmek istemiyorlardı, ayrıca kimse kendisinden isteneni yapmak zorunda değildi. Çoğunun sistem içinde bir-iki pistonu vardı - biri gizli, biri açık. Biri zirveye tırmandırmak, öbürü beladan kurtarmak için. Kimin kimin arkasında olduğunu kestirmek, güçtü.

O sıralar Paris'deki Suriye Büyükelçiliği'nde hava ataşe yardımcısı bir ajandan (aynı zamanda Suriye istihbaratının da başında olan) Suri-

ye Hava Kuvvetleri Komutanı'nın bazı lüks mobilyalar almak üzere Paris'e geleceği yolunda bilgisayar istihbaratı geldiğinde, karargahtakilerin aklına hemen içine dinleme aygıtı yerleştirilmiş, dolayısıyla da "konuşabilen" birşeyler satmak geldi.

Bilgisayardan tüm mobilyacı sayanimin listesi istendi. Suriye Hava Kuvvetlerinin yenilenen karargâhına konuşan bir masa yaratma planları hazırlandı. Londra istasyonundan bir katsa gösteriyi yürütmek üzere Paris'e gönderildi; ancak Mossad (nedenini bilmemekle beraber) Generalin mobilyalarını Fransa'dan değil, Belçika'dan alacağını öğrenmişti.

General'in varışından önce Londra'dan gelen katsa istediğiniz mobilyayı size daha ucuza sağlayabilecek bir işadamı kisvesine bürünmüştü. General'in ucuzcu olmadığını biliyorduk. Zengindi; üstelik parayı elçilik kasalarından alacak ve nakit ödeme yapacaktı. Dolayısıyla hedef ona değil, satmalına işlerini gerçekleştirecek olan yardımcısına yanaşmaktı. Bunu yapabilmek için de elimizde üç haftadan az zaman vardı.

Tanınmış bir dekoratör sayan'la temas kurup eserlerinin birer fotoğrafını edindik; düşük fiyatlarla kaliteli mobilya satan bir firmanın broşürü kısa zamanda hazırdı. General'in yardımcısına yanaşmak için üç yol deneyecektik. Birincisi doğrudan yanaşmaydı. Eline broşürü verip zokayı yutmasını ve alışverişini Mossad'dan yapmasını isteyecektik. Bu yürümezse mobilyayı nereden alacağını öğrenip nakliyatını üstlenmeye çalışacaktık. Bu da olmazsa, mobilyayı kaçıracaktık.

General'in Brüksel'de kaldığı oteli ve Paris'e gitmeden muhafızlarıyla burada üç gün kalacağını öğrenmiştik. 'General'le yardımcısını, dükkan dükkan dolaşırlarken izledik ve yardımcısının notlar alışını seyrettik. Bu arada katsa işin yattığını düşünüyordu. Ne yapacağımızı bilemiyorduk. Gün bitti, general oteline döndü. Suriye Elçiliği'ndeki adamımız generalin ertesi gün Paris'e gideceğini ama biletlerden birinin iptal edildiğini bildirdi. Bunun satmalına işlemini tamamlamak üzere kalacak olan yardımcısın bileti olduğunu tahmin ettik.

Öyleydi de. Ertesi sabah yardımcı peşinde adamlarımızla otelden çok lüks bir mobilya mağazasına gitti. Satıcılarla uzun uzun konuşmaya daldığı bir sırada katsa harekete geçme zamanının geldiğine hükmetti ve mağazadan içeri girerek bakınmaya başladı. O sırada sayan içeri girerek katsaya yöneldi, gönderdiği mobilyalar ve kendisine binlerce dolar kazandırdığı için yüksek sesle teşekküre kovuldu.

Sayan ayrıldıktan sonra katsa kendisini dikkatle inceleyen yardımcıya:

"Mobilya mı alıyorsunuz?" diye sordu.

"Evet."

"Şunlara bir bakın, isterseniz." Özel broşürü eline tutuşturmuştu

"Bu mağazada mı çalışıyorsunuz.?" Yardımcı şaşırmış görünüyordu.

"Hayır, hayır. Müşterilerim için alım yapıyorum," dedi katsa. "Fazla miktarda aldığım için büyük indirimler sağlarım. Nakliyatı da üstlenirim ve ödeme koşullarım herkesinkinden iyidir."

"Anlayamadım."

"Tüm dünyada müşterilerim vardır. Gelir, istedikleri stili seçerler, ben onların adına yerinden alırım ve onlara gönderirim, onlar da teslimat sırasında ödeme yaparlar. Böylelikle kırılıp dökülme olasılığı da ortadan kalkar. Sorun çıkmaz. Tazminat peşinde koşmak zorunda kalmazlar."

"Size ödeyip ödemeyeceklerini nereden biliyorsunuz?"

"Bu hiçbir zaman sorun olmadı."

Bu arada yardımcının beyninde ışıklar yanıp sönmeye başlamıştı, Bu işten gerçekten epey para kazanabilirdi. Katsa üç saatte generalin istediği herşeyin listesini çıkardı. Mobilya nakliye ve ambalaj hariç 180 000 dolar tutmuştu. 105 000'e anlaştılar. Böylelikle yardımcı 75 000 doları cebe indirmiş oldu.

İşin gülünç yanı, yardımcı nakliye adresi olarak Litakia limanını verdi, ama alıcılar için verdiği adlar sahteydi. Tek sahte olmayan, alınacak yerdi. Eğer bir sorun çıkarsa Paris'deki Suriye elçiliğini arayabile-

ceğimizi söyledi. Katsa'dan ayrıldıktan yarım saat sonra da elçilikteki adamımızı arayarak birilerinin bu ismi sorması durumunda onay verilmesini, bunun öncelikli bir işlem olduğunu bildirdi.

İki gün sonra oymalı bir Belçika masası İsrail'e gönderildi. Ve parçalanarak içine 50 000 dolar değerinde bir verici yerleştirildi, yanında üç-dört yıl ömürlü bir de pili vardı. Aygıt biri masayı ortadan ikiye ayırmadıkça görülmeyecek şekilde yerleştirilmişti. Ardından yeniden Belçika'ya nakledilerek Suriye'ye gönderilecek mobilyalar arasına katıldı.

Mossad masadan hâlâ bir haber alabilmiş değil. Hava Kuvvetleri'nin çevresinde alıcıyla dolaşıp sinyal almaya çalışan savaşçılar oldu, ama birşeye rastlayamadılar. Plan yürüseydi, harika olacaktı. Tabii Şam'da bir ambara kaldırılmış da olabilir. Burada Rusların yaptığı bazı ambarlar frekans geçirmiyor. Ama farkına varmış olsalardı, mutlaka kullanılırdı.

Bölümdeki diğer işlerimse son derece tekdüzeydi. Dosyalıyor, programları izliyor ve en fazla da patronları arayan karılarına görevde oldukları cevabını veriyordum.

Herkes gibi, ben de bir genelevde çalışıyordum.

7

Saç Örgüsü

27 Ekim 1984 günüydü. Meslektaşlarım ve ben karargâhtaki katsa adayı olarak devrelerimizi tamamlamış, harekat istihbarat subayı kurslarını izlemek üzere Akademi'ye dönmüştük. Bu kez, ana binanın ikinci katında geniş bir odada çalışacaktık. 15 kişilik grubumuz 12'ye inmişti ancak pek az kişinin değer bulunduğu başka kurslardan artakalan üç kişiyle sayımız yeniden tamamlandı. Üç yeni meslekdaşımız Oded L., Pinhas M. ve Yegal A. idi.

Başka değişiklikler da vardı. Araleh Sherf Akademi'den alınıp *Tsafririm* (sabah rüzgarı') bölümüne tayin edilmişti. Yerine Paris ofisi eski şefi - Lillehammer olayında yerel otoritelere herşeyi anlatan - David Arbel getirilmişti. Shai Kauly hâlâ oradaydı; ama Ören Riff Mossad başkanlığı getirilmişti. Yeni kurs liderimiz Itsik E.(*) idi; bu da meslekî hayatı pek başarılı olmayan bir kalsaydı - Roma'ya değerli bir ajanı yolcu etmek üzere bulunduğu Orly Havaalanı'nda İbranice konuşurken FKÖ'lülerce tesbit edilmişti.

Beyaz saçlı, kısa boylu, ürkek, gözlüklü bir adam olan Arbel, pek güven telkin etmiyordu. Öte yandan Itsik, Paris istasyonu ikinci şefi görevini yeni tamamlamış yetenekli saha elemanı olarak tribünlere oy-

(*) Bkz. Giriş: Sfenks Harekatı.

nuyordu. Mükemmel bir Fransızca, İngilizce ve Yunancası vardı ve Fransa doğumlu Michel M.'i derhal farketti. Birbirleriyle Fransızca konuşan bu iki adam kısa sürede dost oldular - öbürkülerin Michel'e duymaya başladığı antipatiyi beslemekten başka bir işe yaramayacaktı bu. Bir zamanlar bizim kliğe yanındı ama son zamanlarda uzaklaşmaya başlamıştık - Fransızcasım Itsik'le dostluğu ilerletmek için kullanıyordu; bu arada ben dahil hepimize dirsek çevirmişti.

Michel'e arkasından "kurbağa" diyorduk. Biri onun geldiğini görünce bir eliyle öbür avucunun üstünde bir sıçrama işareti yapardı. Michel durmaksızın Fransız yemeklerinin, Fransız şarabının, Fransız bilmemnesinin ne müthiş olduğunu anlatırdı. Fransa'da lokantaya giden İsrailli'nin öyküsünü hatırlatırdı bu bize. Garsona, "kurbağa bacağınız var mı?" diye sormuş. "Tabii, efendim," cevabını alınca da o "O zaman sıçraya sıçraya mutfağa gidip bana bir humus getirin," demiş.

Bu sıralarda Michel bizim klikten çıkmış, Yosy ve Heim'le başbaşa kalmıştık. Tam bir fırlamalar grubuyduk. Oyunun tüm kurallarını biliyor sanıyorduk kendimizi. Oysa sıra şimdi istihbaratın *özünü* öğrenmeye geldi, diyorlardı. Şimdiye dek alt düzeyde davranış ve bilgi toplama çalışmıştık. Şimdi sıra devşirmenin püf noktalarını öğrenmeye gelmişti.

Güvenlik elemanı Nahaman Lavy ve Tal isimli bir adam bize ilkin "Küçücük Bir Çivi Yüzünden" adlı Mossad yapımı filmi gösterdiler. Film, kumandanın atının nalının bir çivisinin eksik oluşu nedeniyle bir ordunun savaşı nasıl kaybettiğini anlatan ünlü öyküye dayanıyordu. Hiçbir ayrıntının önemsiz olmadığı anlatılmak isteniyordu. Ne denli önemsiz görünürse görünsün, ihmal edilmiş en küçük bir ayrıntı, tüm bir harekatı batırabilirdi. Bu güvenlikli davranış, güvenlik ve güvenilirlik konularımda kapsayan dört saatlik bir oturumun girişi oldu.

Bundan sonra yeni NAKA öğretmenimiz Ury Dinure'yle bir saat geçirdik. Uluslararası ticaret konusunda yaygın bir kursa başlamıştık; bir firmanın nasıl yönetileceğini, sipariş vermeyi, idarî yapıyı, borsanın nasıl işlediğini, uluslararası kontrat hazırlamayı, teslimatta ödemeli ya

da peşin ödemili nakliyatları, kısacası harekat için örtü olarak kullanacağımız firmaların nasıl işlediğini görüyorduk. Bu iş idaresi kursları haftada en az iki kez ikişer saat olmak üzere dönem boyunca sürdü, bu konuda sınav ve ödev de verdik.

Bu arada Itsik bir ajanın en küçük ayrıntıya dek nasıl yönlendirileceği konusunda yeni tatbikatlara girişmişti. Bir keresinde, Metsada'nın kidon birimini gönderemeyeceği bir durumda yoldan çıkmış bir ajanı nasıl öldüreceğimiz konusunda tatbikat yaptık. Beşer kişilik üç takıma ayrılmıştık. Her takımın hakkında bilgi toplayıp, bir imha planı hazırlaması gereken bir "öznesi" vardı.

Benim takımımın gerekli bilgiyi toplaması üç gün sürdü. Bizim öznemizin yaptığı tek düzenli iş her akşam 5:30'da mahalle bakkalından iki paket sigara almaktı. Buna göre saatinizi ayarlayabilirdiniz. Bir şoförümüz vardı, öbür adamla biz arka koltukta oturuyorduk. Ajana seslendiğimizde katsasını tanıyarak hemen arabaya geldi. Kent dışına çıkıp önceden belirlediğimiz bir yerde yüzüne eter maskesini dayadık. Tabii bütün bunlar yalnızca tatbikattı.

Planın geri kalan kısmı, olaya kaza süsü vermeye ilişkindi. Arabasını bir tepenin yakınlarına gizleyerek, baygın adamı içine yerleştirip gazete kağıdından bir külahla gırtlağından votka boşaltacak, bir süre alkolün damarlarına ulaşmasını bekleyecek, sonra onu direksiyon başına oturtup votkanın geri kalan kısmını koltuğa dökerek yanıbaşına bir çakmak ve bir sigara izmariti koyacaktık. Yangının "nedeni" bu olacaktı. Araba yanarken onu tepeden aşağıya atacaktık.

Takımlardan biri, adamlarının her akşam klübe gitmekten hoşlandığını keşfetmişti. Onlar daha doğrudan bir yol izlemiş, yolunu kesip susturucuyla beş el "ateş edip", arabalarına binmiş ve olay yerinden uzaklaşmışlardı.

Bu arada örtülerimiz üzerinde de çalışıyor, farklı pasaportlar kullanmayı öğreniyorduk. Yolda yürürken gözaltına alınıyor, sorguda sahte kimliğimizi sahte öykümüzle destekliyor, bırakılıyor, bir bodelden

yeni bir pasaport alıyor ve bir başka polis tarafından yeniden gözetime alınıp bu kez yeni öykümüzü anlatıyorduk.

Bu arada Tsafririm ve tüm dünyadaki Yahudilerin bir savunma mekanizması olarak kurdukları "çerçeveleri" de öğrenmeye başlamıştık. Bu alanda bir sorun çıkıyordu, daha doğrusu bazılarımız bunu sorun ediyordu. Her yerde bir muhafız grubu bulundurmak düşüncesi bana çok ters geliyordu. Örneğin İngiltere'de çocukların sinagogları korumak üzere silah zulalamayı öğrenmesi, bence Yahudi cemaatine yarardan çok zarar getirmekteydi. Bir halkın - Yahudiler de olduğu gibi - soykırıma varacak ölçüde baskıya uğramasının, ona demokratik ülkelerde yıkıcı davranışlarda bulunma hakkı vermediğini öne sürüyordum. Bunu Şili, Arjantin ya da insanların sokaklarda kayboldukları başka bir ülkede kabul edebilirdim, ama İngiltere, Fransa ya da Belçika'da yapmak bana çok ters geliyordu.

İster gerçek ister düşsel, anti-semit grupların varlığı da bir gerekçe olamazdı; çünkü İsrail'in arka bahçesinde Filistin-düşmanı gruplar yok mu? Şu halde silah depolayıp teyakkuz grupları oluşturma hakkını Filistinlilere de tanıyacak mıydık? Yoksa bunları terörist olarak mı nitelerdik?

Tabii Mossad içinde bu tür konuşmalar pek akıllıca sayılmazdı - hele Nazilerin katliamı bağlamında. Nazi katliamının Yahudilerin başına gelen en feci olay olduğunu biliyordum, örneğin Bella'nın babası Auschvvitz'de dört yıl geçirmiş; ailesinin büyük bir kısmı Almanlarca yokedilmişti. Ama 50 milyona yakın insanın yaşamını yitirdiğini de unutmamak gerekiyordu. Almanlar Çingeneleri, birçok dinsel grubu, Rusları ve Polonyalıları da yoketmeye çalışmıştı. Nazi katliamı bir ayırım aracı değil, diğer unsurlarla bir birlik aracı olabilirdi ve olmalıydı da. Ama bu yalnızca benim düşüncemdi; ve ifade etmem de fazla birşey değiştirmiyordu.

Haftalık "spor" programımız da sağlığımıza zararlı olabilecek yeni bir sporun eklenmesiyle değiştirilmişti. Herzlia yakınlarındaki *bir* aske-

rî kampa gidiyor ve gerçek mermilerle ateş ederek koşarken bir yandan da vücudumuzu bir makinalının fırlattığı tahta mermilerden korumaya çalışıyorduk. Evet, mermiler sahteydi ama yakından vurdukları zaman epey can yakıyorlardı. Burada amaç aynı anda korunma ve ateş etmeyi öğrenmekti; bir yandan silahımıza alışırken bir yandan da vücut alıştırması yapıyorduk.

İple iniş talimleri de yapıyorduk - bir binadan ip sarkıtıp gövdemizi kaydıra kaydıra inmesini öğreniyorduk. Helikopterden iple iniş ve bir otobüs içindeki teröristlere ateş etme yöntemi olan "sıçrayıp ateş etme" gibi diğer komando teknikleri üzerinde de çalışmaktaydık.

Kursun bir başka parçası "dost bir örgütten ajan devşirme" yani örneğin CIA ile karşılıklı devşirmeydi. Öğretmen dersin amacının bu olduğunu söylemişti. "Bu nasıl yapılır?" diye sordu ardından ve kendi sorusunu hemen kendi yanıtladı: "Yapılmaz. Biz bunu yapmayız. Ellerinden bir konu varsa yardım eder ve bunu karşılıklı yapıyormuş gibi davranırız, ama tek başımıza yapabiliyorsak, öyle yaparız."

Dost bir örgütten ajan çalmaya ilkin ortak bir harekatta başlanacağını, ardından onun harekât ülkesini yavaş yavaş kaydırarak ayrı talimatlar verileceğini, bu arada da dost örgüte bağlantının yitirildiğinm bildirileceğini anlattı. Basit bir işlemdi. Onunla konuşur ve eğer ikna edebilirsem kendi örgütünden kopartır, ücretini di iki katına çıkartırdım. O zaman "bizim" ajanımız olurdu; "mavi-beyaz" denen türden. Bunlar, İsrail bayrağının renkleriydi.

Kursun ilginç bir olayı, John F. Kenned/nin 22 Kasım 1963 tarihinde öldürülüşünü ayrıntılarıyla irdeleyen *"A President on the Crosshairs"* adlı filmdi. Mossad'a göre, katillerin - ki bunun Lee Harvey Oswald değil, Mafya'nın vurucu timi olduğu ileri sürüyorlardı - esas hedefi John F. Kennedy değil, o sırada arabada bulunan ve yaralanan Teksas valisi Jonh Connally idi. Tüm film boyunca Oswald'ın bir yem olduğu ve petrol işine girmek isteyen çetelerin esas hadefin Connally olduğu işleniyordu. Mossad resmî açıklamaların baştanaşağı zırva olduğuna ina-

nıyordu. Bu kuramı sınamak için Başkan'm geçit töreninin bir modelini uygulamış ve Osvvald'dan çok daha iyi donanımlı uzman nişancıların açıklanan mesafe, yani 90 metreden isabet kaydettiremediği görülmüştü.

Bu üstelik mükemmel bir perdeleme de olacaktı. Connally öldürülmüş olsaydı herkes esas hedefin Kennedy olduğunu düşünecekti. Oysa Kennedy'yi vurmak isteseler bunu heryerde yapabilirlerdi. Resmi açıklamaya göre Kenned/nin başının arkasından giren kurşun göğsünden çıkarak Connall'ye saplanmıştı. Filmi incelediğinizde bu üç noktanın aynı hat üzerinde olduğunu görüyordunuz. Kurşunlar dansetmez.

Mossad'ın elinde Dallas suikastıyla ilgili bütün filmler, alanın resimleri, topografisi, hava fotoğrafları, kısacası herşey vardı. Mankenler kullanarak Başkan'ın geçişini tekrar tekrar uygulamışlardı. Profesyoneller işi aynı tarzda görür. Eğer elimde ateş gücü yüksek bir tüfek varsa, ateş edebileceğim yerler sınırlıdır; hedefin uzun süre önümde olabileceği, en yakınıma geleceği, ancak farkedilme olasılığımın en düşük olduğu noktayı seçerim. Bu verilere dayanarak büyle birkaç yer belirleyip birkaç kişiye, değişik açılardan birkaç kez ateş ettirdik.

Oswald posta siparişiyle edindiği, dört kat güçlendirilmiş dürbünle 6.5 mm.lik bir Mannlicher-Carcano tüfeği kullanmıştı. Bunu katalogdan seçip 21.45 dolara satın almıştı. Ayrıca 38'lik bir Smith Wesson revolveri de vardı. İki el mi üç el mi ateş ettiği hiçbir zaman anlaşılamadı; ama çıkış hızı saniyede 2,165 feet olan askeri tam-kaplama fişekler kullanmıştı. •

Tatbikatlar sırasında Mossad nişancıları ellerindeki, ayaklıklar üzerine oturtulmuş daha güçlü silahları doğrultuyor, ateş anı geldiğinde hoparlörlerden "dan" diye bağırıyor, o an laserli bir yön-bulucu arabadaki insanların nerelerinden isabet aldığım ve kurşunun nereden çıktığını gösteriyordu. Bizim bulgularımıza göre tüfek Connally'nin başının arkasına nişanlanmış ve JFK yanlış bir harekette bulunmuştu - ya da suikastçı duraksamıştı.

Bu, bir tatbikattan ibaretti. Ama Oswald'm yaptığı ileri sürülen şeyi yapmasının imkansız olduğunu gösteriyordu. O bir profesyonel dahi değildi. Elindeki malzemeyle bir binanın altıncı katından bu işi becerebilmesi olanaksızdı. Kurşunları takviye dahi etmemişti. Tüfeği de yeni almıştı. Yeni bir tüfeğin dürbününe alışmanın zaman aldığım herkes bilir. Resmi açıklama hiç de inandırıcı değildi.

* * *

Ancak inandığımız biri vardı; bu son dönemin birinci ayının sonuna doğru bir sabah çıkagelen bir adam. 1.65 boylarında, tıknaz yapılı bir adamdı bu ve söze şöyle başladı: "Adımın önemi yok. Ama size Arnikan adlı biriyle karıştığım bir olayı anlatacağım. Bir süre kidon adlı birimde bulundum; takımıma Atina'daki FKÖ istasyonunun şefi ve yardımcısını halletme görevi verilmişti. Arnikan'dan sözediyorum, çünkü dindar bir insandı, iri kıyımdı; iki metreye yakın boyu ve kalın kemik yapısıyla kapı gibi bir adamdı."

Konuşmacı Dan Drory, sözünü ettiği olay, 1970'lerin ortalarında Atina'da gerçekleştirilen başarılı bir Mossad operasyonu, PASAT Harekatı'ydı.

İşine aşık olduğu her halinden belli olan Drory, evrak çantasını açarak Luger benzeri bir Alman silahı olan Parabellum'unu çıkardı ve "İşte, ben bunu severim," diye masanın üstüne koydu. "Bunu da severim, ama taşımama izin vermiyorlar." Parabellum'un yanına hava soğutma sistemli İsrail yapısı bir magnum olan Eagle'mı da koymuştu. "Ama bunu da kullanabilirim." Bu kez .22 kalibrelik bir Baretta'ydı. "Bunun avantajı, susturucuya ihtiyacınız olmaz."

Bir an durdu, sonra, "Ama en sevdiğim budur," diye devam etti sözüne. Elindeki stiletto gözlerimizi alıyordu. Sonuna doğru genişleyip sonra birden incelerek sivri bir uç halinde sona eren dar yüzlü bir hançerdi bu. "Sokup çıkardığınızda dış kanama yapmaz. Çektiğiniz an et kapanır. Bunun avantajı, kaburgaların arasına bir daldırıp çevirdiğiniz-

de içerideki herşeyi parçalamasındadır. Sonra çekiverirsiniz."

Nihayet başparmak ile işaret parmağı arasına takılabilecek ve her iki ucuna da birer bıçak yerleştirilebilecek bir pençe çıkardı ortaya. Eline taktı, bıçakları yerine yerleştirdi - biri İsviçre çakısına, diğeri de halı bıçağına benziyordu - "Arnikan bundan hoşlanırdı" dedi. "Karşımızdakinin boğazını yakalar ve elinizi kapatırsınız. Makas gibidir. Herşeyi keser. Herifin gıkı çıkamaz. Çok etkilidir, ama yavaştır; bu da Amikan'ı sevindirir. Herifin ölmesi biraz sürer. Ama bunu kullanabilmek için çok kuvvetli olmanız gerekir - tıpkı Arnikan gibk"

Bu Amikan'la karşılaşmak istemediğime karar vermiştim. Zorlu birine benziyordu.

Son derece dindar bir adam olan Arnikan, yarmelke'sini(*) başından çıkarmak istemezdi. Genellikle pek dostça olmayan ortamlarda gizli çalıştığından, düşmanca bakışların dikkatini çekmeksizin geleneksel yarmelke'sini takabilmesi bir hayli zordu. Bunun için başının üzerindeki saçların bir kısmını kazıtarak buraya saçtan örülme bir yarmelke yerleştirmişti - bu onun gizli yarmelke'siydi.

Bu iki FKÖ'lünün işini bitirme talimatı geldiğinde Drory, Arnikan ve diğerleri Atina'ya gitmişti. İki hedefin yeri tesbit edildi. Her ikisi de kentte birer dairede oturuyor, düzenli strateji toplantıları yapmakla birlikte, diğer zamanlarda görüşmüyorlardı.

Yanlış adamın öldürüldüğü Lillehammer fiyaskosundan Enstitü'nün ağzı yandığı için, Mossad'ın yeni başkanı Yitzhak Hofi hedefleri bir kez de kendi gözleriyle teşhis edip nihai onayı yerinde vermek istemişti. Vurulmadan önce kurbanları görmek istiyordu.

İşi basitleştirmek için istasyon şefine Abdül, yardımcısına da Said diyeceğim. Durum incelendikten sonra işin Abdül'ün dairesinde bitirilmesi kararlaştırıldı. Oysa bu ikisi genellikle Salı ve Perşembe günleri,

(*) Yarmelke:Yahudi erkeklerin başlarında bulundurmaları din gereği olan takke.

diğer FKÖ görevlileriyle birlikte anacaddelerden birindeki otelde toplanıyorlardı. Karardan önce iki adam bir ay boyunca izlendi.

Her birinin yüzlerce fotoğrafı çekildi ve herhangi bir yanlışlığı önlemek için her birinin dosyası tekrar tekrar incelendi. Gerçekten Abdül genç yaşında Doğu Kudüs'te Ürdün polisince yakalanmış, ondan sonra da dosyası tutulmuştu. Bu yüzden Abdül'ün otelde kullandığı bir bardağı dahi ele geçirip, parmak izlerini dosyasıyla karşılaştırmışlardı. Bu, oydu.

Abdül toplantıdan sonra otelden ayrılıp kız arkadaşlarından birinin evine gidiyordu. Said ise ayrı bir tarafa yöneliyordu. Toplantılara günlük giysilerle gelir, ardından üst sınıf banliyölerden birindeki evine dönerek daha resmi birşeyler giyinip akşam dışarı çıkardı. İki katlı, dört daireli bir binanın ikinci katında oturuyordu. O, arabasını sondan ikinci boşluğa bırakır, ardından araba yolundan ön kapıya yürürdü. Park yerinin önünde bir lamba direği, duvarlarda da ayrıca lambalar bulunuyordu.

Abdül'ün siyasal niteliği daha ağırlıklıydı ve kişisel güvenliğine daha az önem veriyordu; aysa Said ordudan gelmeydi. Daireyi üç FKÖ mensubuyla paylaşmaktaydı; en az iki tanesi onun silahlı muhafızıydı. Bu bir çeşit FKÖ güvenlik eviydi.

Otelin önündeki yol gidiş ve geliş yönlerinde yol çizgisiyle ikiye ayrılmıştı. Birkaç yayanın dışında pek fazla trafik yoktu. Biri otelin yan tarafında lokanta müşterileri, diğeri de arkada otel müşterilerine ait olan park yeri vardı; Abdül de Said de arabalarını yan taraftaki parkyerine bırakıyorlardı.

Drory ve Arnikan tüm bu etkenleri gözden geçirdikten sonra adamlarını bir Perşembe akşamı, toplantıdan sonra halletmeye karar verdiler.

Otelin yarım blok kadar ötesinde, yolun karşı tarafında jetonlu bir telefon vardı. Bir tanesi de Said'in apartmanının civarındaydı. Said

oteldeki toplantıdan daima AldüPden sonra ayrıldığı îçin, önce otel çıkışında Abdül'ü halletmeyi ardından da Said'in apartmanı yakınındaki telefonda bekleyecek öbür suikastçıya Said'i eve döndüğü an vurması için haber vermeyi tasarlamışlardı.

Arnikan Said'den sorumlu birimdeydi. 9 mm.lik tabanca kullanmasını söylemişler, kumandan da tabancanın içinde dumdum kurşunu olmadığından emin olmak için iki kez kontrol etmişti. Mossad'ın dumdum kullandığı biliniyordu; bu yüzden kuşkuyu doğrudan üzerlerine çekmek yerine, suçu FKÖ fraksiyonlarından birinin üzerine yıkmayı yeğliyorlardı.

Kararlaştırılan gece otelin tam karşısına, yolun öbür tarafına küçük bir kamyon parkedilmişti. Adamlarından biri lobide oturuyordu, Drory ise, hemen arkasında Yitzhak Hofi olmak üzere yan taraftaki parkyerinden otelin ön kapısına doğru ilerleyecekti. Drory ve Hofi küçük el telsizlerinden birkaç çıtırtıyla zamanın geldiği haberini alana dek arabalarından çıkmayacaklardı.

Ancak o gece, nedendir bilinmez, Abdül ve Said otelden birlikte çıktılar - bu ilk defa oluyordu - dolayısıyla kimse yerinden kıpırdamadı. Müstakbel suikastçılar, iki adamın arabalarına binerek hareket etmelerini izlemekten başka birşey yapamadılar.

Ertesi Salı, takım yeniden yerlerine yerleşti. Bu kez saat 9.00 civarında Said çıkarak arabasına doğru yürüdü. Mossad'cılar sanki yeni gelmiş de parkediyormuş gibi arabalarını hareket ettirdiler; Said arabasını işletip gitti.

İki dakika sonra lobideki adamlarından sinyali aldılar; Abdül dışarı çıkmak üzereydi. Abdül'ün döner kapıyı kullanmasını sağlamak için öbürünün önünü tıkamıştık.

Lobideki Mossad elemanı hemen Abdül'ün arkasından dönerkapıdan çıkıp kimsenin dışarı çıkamayacağı şekilde kapıda durdu. Bir başkası da yolun aşağısındaki telefonda Said'in dairesi yakınındaki Mos-

sad'cıyla bağlantıdaydı.

Abdül merdivenlerden inip, sola, parkyerine yöneldi. Drory ardından yetişti, Hofi ise hemen arkasmdaydı. Hofı "Abdül?" dedi. Abdül cevap verirken Drory göğsüne iki, kafasına bir kurşun sıktı ve cesedini kaldırımın üzerinde bıraktı. Hofi bu sırada karşıya geçip kamyona binmiş, kamyon da yavaşça aşağıya doğru hareket etmişti. Telefondaki adam harekatın Said faslının başlayabileceğini işaret etmek üzere, karşısındakine "Oldu," dedi.

Drory ise yandaki parkyerine yönelmiş, arabasına binip hareket etmişti. Lobideki adam döner kapıdan içeri girip arka kapıya yöneldi, ve buradaki arabasına bindi. Tüm bunlar 10 saniye sürmüştü; dışarıdan biri seyretse, adamın döner kapıdan çıkıp sonra birşey unuttuğunu farkederek tekrar içeri döndüğünü düşünürdü. Abdül'ün cesedi ancak 10 dakika sonra parkyerinde bulundu.

Said apartmanın altındaki parkyerine vardığında, Arnikan iki bina arasındaki çalıların ardına sinmiş, bekliyordu. Paryerinin ardındaki lamba sönmüştü ancak arka camdan ve duvardaki ışıklardan Arnikan Said'in arabasını birini almış olduğunu görebiliyordu. Tabii bulunduğu yerden hangisinin Said olduğunu tayin edemiyordu. Böylelikle düşmanının dostunun da düşman olduğuna hükmetti. Arabanın arkasına doğru yürüdü, elindeki 9 mm.lik tabancayı bir dergiyle gizleyerek her ikisinin kafasına 11 el ateş etti.

Ardından her ikisinin de öldüğünden emin olmak için yandan dolaşıp şoför mahalline bir gözaltı. Arkadan eteş ettiği için her ikisinin de alnı dağılmıştı.

Arnikan hızlı davranmış, ama bir hayli de gürültü çıkarmıştı. Susturucu kullanmasına karşın, arka camın parçalanması ve mermilerin duvara saplanırken çıkardığı ses Said'in muhafızlarının kulağına gelmişti. İkinci kat balkonundan dışarı çıktılar, dairenin ışığı arkalarından vuruyordu, aşağıya sarkarak Said'e seslenmeye başladılar. Arnikan'in takımından destek için bina önüne mevzilenmiş bir tanesi, onlara Arapça

bağırdı "Yere yatın! Yere yatın!" Onlar yere kapaklanırken Arnikan ve destekçisi yoldan aşağıya doğru koşup telefondaki adamın beklemekte olduğu arabaya atladılar ve gazladılar.

Drory'nin operasyonu anlatış tarzı hiç kulaklarımdan gitmiyor. İyi bir lokantada yediği iyi bir yemeği betimler gibiydi. Nefis bir yemeği! Drory'nin vurma olayını anlatışını asla unutmayacağım. Elinde bir tabanca tutuyormuş gibi havaya kaldırmış ve tetiği çekmişti. Korkutucuydu. Sonradan bana çok ateş edildi, ve bir sürü şey gördüm. Ama Drory'nin o anki yüzünü asla unutmayacağım. Son derece gerilmişti, dişlerini gıcırdatıyordu.

İzleyen sorularda Drory'ye kendini korumak amacıyla ya da savaşta olmaksızın birini vurmanın nasıl bir duygu olduğu soruldu. "Bu ulusal bir kendini savunmaydı," oldu yanıtı. "Evet, bana ateş etmiyordu, ama silahını ulusuma doğrultmuştu. Burada duyguların yeri yok. Ayrıca kendimi hiç de o kadar kötü hissetmedim."

Meslektaşı Amikan'ın çalıların ardında avının eve gelmesini beklerken neler hissetmiş olabileceğini sorduğumuzdaysa Drory, saatine bakıp durduğunu, çünkü karnının acıktığını söyledi bize. Bir an önce işini bitirip gidip birşeyler atıştırmak için can atıyordu - tıpkı işinin çokluğu yüzünden yemek yemeye vakit bulamayan herhangi biri gibi.

Bundan sonra ona fazla soru soramadık.

Bir süre sonra yaygın fotoğrafçılık kursuna başladık - farklı makineleri kullanmayı, film tab etmeyi öğreniyorduk. Bir yöntem de ılık suya atılan iki kimyasal tabletle 90 saniyede görüntü almaktı. Elimizdeki eksik bir resim oluyordu ama kontrol için yeterliydi. Ayrıca çeşitli merceklerle çalışmayı ve gizli kamerayla - örneğin evrak çantasından - fotoğraf çekmeyi de öğrendik.

Bu son dönemde aramıza katılan üç kişiden Pinhas Maidan gördü-

ğü fotoğrafçılık derslerinden kâr etmeyi aklına koymuştu.

Tel-Avr/in kuzeyindeki plajda, Country Club yakınlarında Tel Barbach adlı bir yer vardır. Burada fahişeler arabalı adamları bekler, adamlar gelip onları alır, kum tepeciklerinin ardına giderler, işlerini görür sonra yine dönüp bekleşmeye devam ederler. Pinhas gece fotoğraf çekebilen aygıtlarıyla kum tepeciklerinin oraya yerleşip güçlü teleskop mercekleriyle fahişelerle arabalı adamların resimlerini çekmeyi kararlaştırmıştı. Polisin bilgisi ya da izni olmaksızın polis bilgisayarına girmeyi öğrenmiştik - dolayısıyla Maidan bilgisayardan plakaları tarayarak araba sahiplerinin adları ve adreslerini buldu ve şantaja başladı. Her birine telefon edip elinde ilginç fotoğraflar olduğunu bildiriyor ve para istiyordu.

Epey para topladığını söyleyip övünüyordu. Ne kadar olduğunu söylemiyordu ama sonunda birinin şikayeti üzerine yakayı ele verdi. Ben kovulacağım sanıyordum; ama belli ki biri onun gösterdiği girişkenliği tutmuştu. İnsan gırtlağına kadar pisliğe batınca karşısındakinin kokusunu alamıyordu galiba.

Tabii Mossad'a göre bu tip resimler adam devşirmede bazan ikna edici olur - bazen de olmazdı - Bir Suudi yüksek görevlisinin kameranın hem yüzünü hen de giriş pozisyonunu çekecek şekilde hareket etmesi tembih edilmiş bir fahişeyle yatakta çekilmiş fotoğraflarına ilişkin bir öykü anlatılırdı hep. Mossad onunla temasında fotoğrafları masanın üzerine yaymış ve, "Belki bizimle işbirliği yapmak istersin," demişti. Ancak Suudi dehşet ve utançla gerileyecek yerde, fotoğraflara bayılmıştı. "Harika bunlar," diyordu. "Şunlardan iki tane istiyorum, şundan da üç tane." Fotoğrafları arkadaşlarına gösterecekti. Tabii bu devşirme girişimi, başarısızlığa uğramıştı.

Kurs çeşitli Arap ülkelerindeki istihbarat birimleriyle devam ediyordu. Katsa adaylarının otellerdeki güvenlik görevlileriyle görüşüp onların görüşlerini de alması gerekiyordu. Otellerde çok sık çalıştığımızdan, güvenliğin dikkatini çekecek o *küçücük* şeylerden sakınmasını da

öğrenmeliydik. Örneğin bir kat hizmetçisi kapıyı çalıp odaya girdiğinde odadakiler aniden susarsa, olasılıkla güvenliğe burada birşeyler olduğunu bildirecektir. Ama eğer herkes konuşmayı sürdürürse kuşku duymayacaktır.

Ayrıca Avrupa polisi üzerine bir dizi konferans izledik, her birini zaaf ve güçleriyle ayrı ayrı irdeledik. İslam bombasını inceledik, Beersheba'nın 40 mil kadar kuzeydoğusundaki Negev Dimona araştırma merkezi de dahil birçok askeri üs gezdik. Başlangıçta bir tekstil fabrikası olduğu yayılmış, ardından bir "pompalama istasyonu" olduğu söylenmişti. Bu kamuflaj CIA 1960 Aralığında U-2'den çekilen fotoğraflarla bir nükleer reaktör olduğunu kanıtlayana dek sürdü. Bir de, Tel-Aviv'in hemen güneyinde, Nahal Soraks'daki bir hava üssü içinde yer alan KAMG *(Küre Gamy Le Marchkar* - Nükleer Araştırma Merkezi) adlı çok daha küçük bir nükleer reaktör vardı.

Sır 1960'da ortaya çıktıktan sonra David Ben-Gurion İsrail'in "barışçıl" atom projesini resmen açıkladı - oysa bu projenin büyük kısmı, "barışçıl" olmaktan çok uzaktı.

Avusturalya'ya taşınmadan evvel 1976-1985 yılları arasında Diamona'da çalışan Fas kökenli Mordechai Vanuna adlı bir İsrailli, 1986'da bu çok gizli proses fabrikasının içinde 57 fotoğraf çektiğini ve 150 nükleer ve termonükleer aygıtı donatmaya yetecek ölçüde plütonyum depolanan birkaç tabakayı belirlediğini açıklamıştı. Ayrıca İsraillilerin Güney Afrika'nın Şubat 1979'da Hint Okyanusu'nun güneyindeki Prince Edward ve Marion adalarında gerçekleştirdiği nükleer denemeye yardım ettiklerini de bildirmişti.

Vanunu Kudüs'te görülen kapalı celse davasında casusluk suçundan 18 yıl hapse mahkum edildi. Kendisini Roma yakınlarında Akdeniz'de bir yat gezisine davet eden, güzel bir sarışın ajan tarafından Mossad'a teslim edilmişti, Londra *Sunday Times* gazetesi o fotoğraflarla birlikte öyküsünü yayınlamaya hazırlanırken Vanunu ilaçlarla uyuşturularak bir İsrail gemisine yüklenmiş ve hemen yargılanıp hapse atıl-

mıştı.

Gerçekte bu kaçırma olayı çapaçul bir işti. Vanunu ne bir profesyonel ne de bir tehlikeydi aslında; ama işin halledilişi tarzı-nedeniyle herkes olayı öğrendi. Evet, harekat sonunda Vanunu İsrail'e getirtilebilmişti ama işler Mossad'm çok fazla övünemeyeceği bir tarzda olup bitmişti.

Dimona fabrikasındaki kişisel gözlemlerim, Vanunu'nun tarifinin gerçeğe çok uygun olduğu yolundaydı. Yalnız bu değil, yorumları da son derece isabetliydi. Bu bombaları yaptıklarını, gerektiğinde kullanmaktan çekinmeyeceklerini açıklamıştı. Bu, doğrudur. Ayrıca Güney Afrika'nın nükleer programa yardımcı olduğumuz da Enstitü içinde bir sır değildi. Askeri donanımların büyük kısmını biz veriyorduk. Özel birimlerini biz eğitiyorduk. Yıllardır onlarla elele çalışıyorduk. Her iki ülke de kıyamet makinesine gereksinim duyduğu kanısındaydı ve bunu gerektiğinde kullanmaya hazırdı.

Dimona'daki güvenlik son derece sıkı olmasına karşın, Hawk ve Chapparel karadan-havaya füzeleriyle de bağıntılıydı. Hawk'un sonuçlandırıldığı yeri gezdiğimizde, füzelerin çürümekte olduğu şakası bir hayli günceldi. Hiçbir şeyi koruyabilecek durumda değillerdi. Ancak daha sonra İran'a satıldılar. Buna çok gülmüştük.

Katsa adaylarına uluslararası haberleşme sistemi, özellikle Sicilya/Palermo'dan başlayıp Arap haberleşme sistemlerinin çoğuna yayın yapan uydulara bağlanan Avrupa kablosu öğretiliyordu. İsrailliler 8200. Ünite aracılığıyla bu kabloya bağlanmış ve Arapların gönderdiği hemen herşeyi alıyorlardı.

Kursumuzun bir başka düzenli olayı da her birkaç hatada bir kaleme aldığımız ve öbür kurs arkadaşlarımızı operasyonlar, güvenlik, dostluk, nezaket vb. pekçok bakımdan tercih sırasına dizdiğimiz sosyometrik ödevlerdi. Bunda hiç fena değildim, ama dürüstçe bir işlem değildi. Sonuçları bilmememiz gerekiyordu, ama öğreniyorduk. Eğer birinden hoşlanmıyorsak, doğal olarak onu sonlara yerleştirirdik. Ve her biri-

miz güven kıtlığı çektiğimizden, Yosy, Heim ve ben birbirimizin listelerini kontrol ederdik.

Ve nihayet, son tatbikata hazırdık. İki hafta sonra, tam yetkili kalsalar olacaktık.

8
Selam ve Veda

Son iki haftalık tatbikattan bir gün önce, meslekdaşım Jerry S. den bir telefon aldım. O sıralar bu görünüşte masum telefonun önemini kavrayamamıştım.

O sıralar 32 yaşlarında olan Jerry bir Amerikan yurttaşıydı. Bıyıklı ve sakallıydı, saçlarına kır düşmüştü. İnce yapılıydı; Jimmy Carter'in devlet bakanı Cyrus Vance'm özel hukuk bürosunda avukatlık yapmıştı. O sıralar, onun eşcinsel olduğu yolundaki dedikodular kulağıma çalınmış olmakla birlikte, Jerry'le dostluğumu sürdürüyordum. Bir ara, herkese kız arkadaşının ABD'den geldiğini, kendi evinde kalmakta olduğunu, ama evli olduğu için yakında ABD'ye dönmesi gerektiğini söylemişti. Ancak onu kimse göremdiği için, dedikodular sürüyordu. Jerry pekçok kez benim evime gelmiş, ben de onunkine gitmiştim. Örtü oluşturmada çoğu kez ona yardımcı olmuştum. Aramızdaki birkaç küçük görüş ayrılığına rağmen, iyi geçiniyorduk. Dolayısıyla, beni dairesine çağırmasında bir tuhaflık yoktu. Benimle konuşup bir şey göstermek istediğini söylemişti. Neden olmasın, demiştim kendi kendime.

Evine vardığımda en sevdiği içki olan çilekli-buzlu votka hazırladı. Oturmadan önce de videoya bir kaset yerleştirdi.

"Sana göstermek istediğim bir şey var," dedi; "ama ondan önce içeriden bir kaynak edindiğimi, dolayısıyla tatbikattan önce takip edilip edilmeyeceğimizi haber alacağımı söyleyeyim. Bunun yerini ve zamanını da haber alacağım. Bundan sonra bu derdimiz olmayacak."

"Doğrusunu istersen, Jerry" dedim, "takip edilmek beni kaygılandırmıyor. Hatta hoşlandığımı dahi söyleyebilirim. Heyecanlı oluyor."

"Dinle," dedi, "Ran H.'ya da söyledim bunu (Ran APAM'la başı ciddi olarak dertte olan bir sınıf arkadaşımızdı), o çok sevindi."

"Buna şaşırmadım," dedim. "Ama sen kime iyilik yaptığını sanıyorsun ki?",

"Yine de seni *nasıl* takip ettiklerini bilmek istemez misin?" Jerry sinirlenmeye başlamıştı.

"Taman Jerry, sen işine bak," dedim, "Benim için farketmez. Sana yararlı olacağını düşünüyorsan, öyle olsun. Ama merak ettim, bu bilgiyi nasıl alıyorsun?"

"Itsik'in düzdüğü bir kadın var. Ünlü dört numara. Ben de onunla küçük çaplı bir flört içindeyim. Bu bilgileri bana o veriyor."

"Dalga geçiyorsun."

"Bana inanmayacağını biliyordum. Otur, keyfine bak, ben de sana video bandımı göstereyim."

Bir süre önce Jerry Itsik'in evine gitmiş, tam girerken evden son derece hoş, yanık tenli, açık kumral, nefis vücutlu bir kadının çıktığını görmüştü. Jerry onun gidişini seyretmiş, biraz oyalandıktan sonra Itsik'in kapısını çalmıştı. Karısı evde değildi. Kadın hakkında birşey söylememişti.

Avrupa güvenliğiyle ilgili Yarid takımı, doğal olarak tekniklerini İsrail'de deniyordu. Tatbikatların en başarılısı katsa adaylarını takipti. Bu takımlar ad değil numara kullanıyorlardı ve katsaların onların kim olduğunu bilmemeleri gerekiyordu. Yarid takımına bir gün öncesinden takip edecekleri kişi söylenir, saat kaçta ve nereden izlemeye başlayacağı belirtilir ve adamların bir resmi gösterilirdi. Bu kadın ise dört numara olarak anılıyordu.

Jerry onu daha önceki tatbikatlardan birinde tesbit etmiş, kim olduğunu bilmemekle birlikte raporuna koymuştu. Onu Itzik'in evinden çıkarken gördüğünde de ikiyle ikiyi toplamıştı. Itsik'in evinden ayrılırken görünce arabasına binişini izlemiş, plakasını almış, polis bilgisayarından adını ve adresini bulmuştu.

Bu bilgisinden yararlanmak istiyordu. Bir yandan kendi hakkındaki söylentileri biliyor ve bunları kesmeye çalışıyordu. Ayrıca tatbikat günleri kimlerin takip edileceğini bilmek de APAM'dan yakayı sıyırmasını sağlayacaktı. Bu tatbikatta hiç iyi değildi ve kurs için bu denli önemli olan bir konuyu böylece kestirmeden halletmek işine geliyordu. APAM'dan geçmeyen bir katsa yurtdışına gidemez.

Düşünülebilecek her türlü elektronik aygıtın bulunduğu evinde bir de solofleks denilen bir alıştırma aygıtı vardı. Bu, bir sıra ile tavanda bir çerçevede asılı duran bir çubuktan ibaretti. Alıştırmalardan biri, ayak bileklerine kalın lastik bileklikler geçirerek yukarıdaki çubuğa asılmak ve tepe aşağı ileri geri hareket ederek mide kaslarını denemekti.

Bir başka hayati önemde aygıt da evrak çantasının içine yerleştirilmiş bir görsel-işitsel kameraydı - pekçok tatbikatta kullanılan bu makine gerektiğinde Akademi'den sağlanabiliyordu. Bununla yapılan filmlerin artistleri filme alındıklarının farkında olmadıkları gibi, aygıtın yüksek kalitesi, birinci sınıf yapımlara yolaçıyordu.

Film odanın geniş açı bir görüntüsüyle açıldı. Perdeler kapalı, ama içerisi aydınlıktı. Yanda solgun bir ahşap dolap ve masa bulunuyordu ama solofleks odaya hakimdi.

İlkin Jerry ve dört numara konuşuyorlardı. Ardından öpüşerek oynaşmaya başladılar. Jerry "Gel, biraz alıştırma yapalım," dedi ve kadının ayak bileklerine bilekliklerini geçirmeye başladı, bu sırada o da eşofmanın altını çıkarmıştı. Ve dört numarayı ayaklarından çubuğa bağladı.

İnanamıyordum. Aman Tanrım, bu gerçek olamazdı. Ama gerçekti

işte.

Kadın orada başaşağı asılı dururken Jerry bir adım geri çekilip kameraya karşı kollarım açıp "Ta-da!" diye bağırdı.

Dört numaranın bluzu üstünden sıyrılmış göğüsleri aşağıya doğru sallanıyordu. Jerry bluzu çıkardı, eğildi, öpüşmeye koyuldular. Ardından elini külotunun içine sokup okşadı. Bir süre sonra Jerry de soyundu. Filmin son birkaç dakikası, Jerry çırılçıplak sıranın üstünde otururken kadının onu emmesini gösteriyordu.

"Jerry, işbirliğini sağlamak için filmini çekmek zorunda değildin," dedim bittikten sonra.

"Belki haklısın. Ama eğer işbirliğine yanaşmazsa filmi ona gösterecektim, o da benimle anlaşmak zorunda kalacaktı. Çok tahrik edici, değil mi?"

"Evet, bir bakıma öyle."

"Ofiste benim için neler söylediklerini biliyorsun, değil mi?"

"Senin eşcinsel olduğunu mu?"

"Evet."

"Bu senin sorunun, benim değil. Ben burada seni yargılayacak değilim."

Bu sırada, yanıma oturdu. İyice yanaştı. "Gördün işte," dedi. "ben eşcinsel değilim."

"Jerry bunları bana neden anlatıyorsun?" diye sordum; sinirlerim bozulmaya başlamıştı.

"Dinle," dedi; "iki türlü de yapabilirim. Sandığından daha çok eğlenebiliriz."

"Jerry yoksa düşündüğümü mü söylemek istiyorsun?"

"Tabii ya."

Sersemlemiş ama aynı zamanda çok öfkelenmiştim. Koltuktan fırladım kapıya doğru yürüdüm. Jerry iki eliyle omuzlarımı kavradı. O an gözüm karardı. Ellerini itip midesine bir yumruk yapıştırdım. Hayatımda hiç kimseye bu kadar şiddetli vurduğumu hatırlamıyorum. Aşağıya

koşup sokağa fırladım. Biraz soluk almaya ihtiyacım vardı. 40 dakika durmaksızın koştum ve kendimi Akademi'nin önünde buldum -dört-beş mil kadar koşmuş olmalıydım. Berbat durumdaydım; bir yandan öksürüyor, bir yandan koşuyordum.

Akademi'de Itsik'e rastladım. "Itsik," dedim, "biraz konuşmalıyız. Bu işe bir dur demek gerekir."

"Ofisime gel."

Ona tüm öyküyü anlattım. Dilim dolaştığı için çok tutarlı bir şekilde aktaramadığımın farkındaydım, ama herşey açıktı. .Terr/nin kız arkadaşıyla düzüşürken videoya kaydettiği ve bana da teklifte bulunduğunu anlattım.

"Sakinleş, sakinleş," dedi Itsik. "Seni evine bırakayım."

Ona teşekkür ettim, bisikletimin Akademide olduğunu, eve onunla gitmek istediğimi söyledim.

"Bak," dedi Itsik, "olanları anlattın. Şimdi bunları unut."

"Ne demek, unut?"

"Unut diyorum. Bir daha duymak istemiyorum."

"Bu adanı hangi ata oynuyor?" dedim; "Truva atına mı?"'

"Unut diyorum."

Yapacak birşey kalmamıştı. Itsik'in anlattıklarımı araştırmadan unutmamı söylemesi, inanılacak gibi değildi. Ekledi: "Bunları kimsenin ağzından da duymak istemiyorum. Heim'e, Yosy'ye, kimseye söylemeyeceksin. Anlaşıldı mı?"

"Tamam, unutacağım. Ama sana rapor edeceğim ve bir nüshasının dosyalanmasını istiyorum."

"Tamam öyle yaparız."

Nüshanın dosyalanması, birine gönderilen özel bir mektubun mühürlü bir zarfa konarak bilgisayarda dosyalanması anlamına geliyordu. Ancak alıcının mektubu paraflayarak tarih atması gerekiyordu - bu, içindekileri okuduğunu gösterirdi. Örneğin bir katsa'nın üstlerine Suriyelilerin ertesi hafta saldıracağım söylediğini, üstlerininse bu bilgiyi ciddiye almadığını düşünelim. Suriyeliler gerçekten saldırdığında, katsa-

nm istihbaratı vermemekle suçlanmasını önlemek için uygulayabileceği bir yöntemdi bu.

Eve giderken güvenlik şefi Mousa M.'in evine uğrayıp tüm olan biteni ona anlattım. "Programı değiştirip kızı atmalısınız," dedim.

"Itsik'e söyledin mi?"

"Evet."

"Ne dedi?"

"Unutmamı söyledi."

"O zaman kızı atmam doğru olmaz" dedi Mousa. "Yoksa Itsik bana söylediğini anlar."

Ekim 1985 ortalarında başlayan son üç haftalık tatbikatta bizden ilk istenen, beşer kişilik üç takım halinde evlere yerleşmemizdi. Takımlardan biri Hayfa'ya, diğeri Kudüs'e gönderildi; benimki Tel-Aviv"in güney kesiminde Allenby ve Ben Yehuda caddelerine yakın Mugraby Sineması civarındaki bir binanın üçüncü kalındaydı - fahişelerin takıldığı, biraz karanlık bir mahalleydi burası.

Takımımda Jerry'nin yanı sıra Arik, Oded L. ve Michel vardı. Dolapta zulamızı hazırlayıp güvenlik evi/istasyonumuz için diğer gerekli güvenlik işlemlerini tamamladıktan sonra elimize birer pasaport verildi, havaalanına götürüldük ve İsrail'e yeni gelmiş gibi gümrük ve güvenlikten geçmemizi istediler. Benimki Kanada pasaportuydu.

Bundan sonra havaalanından bir taksiyle daireye döndüm, çevreyi keşfettim, telefon kulübelerinin yerini belledim vb. ve öğleden sonra 1.00 brifingine erkence gittim. (Bu görevde zaman zaman evlerimize gitmemize izin veriliyordu: ama geceleri istasyonda daima birinin bulunması gerektiğinden bunu rotasyonla yapacaktık. Daireye döndüğümde, Jerry'ye hiçbir şey olmamış gibi davrandım, ama artık ona "dokunamayacağımı" ve kendimi ondan koruyamayacağımı biliyordum. Atı çok güçlüydü.

İki saha tatbikatı için Dizengoff Caddesi'yle Ben Gurion Caddesi'nin köşesinde, eski Sheraton'un karşısındaki Grand Beach Oteli'ne gidilecekti. Eski Sheraton, İsrail'in Sina'daki iniş pistlerini terkettiği Camp David Antlaşması gereğince Necef de hava pistleri inşa etmekte olan Amerikalılara devredilmişti. Telefonla Grand Beach'dan bir oda ayırttım; Jerry ise otelin lobisinde bir irtibatla buluşacaktı. İrtibatın arabasının bagajındaki evrak çantasında bazı belgeler bulunuyordu; biz bu çantayı alıp içindekilerin fotoğrafını çekecek, sonra kimse farketmeden çantayı yerine koyacaktık.

Arabanın anahtarı yanımdaydı, arabanınsa eski Sheraton'un girişinden altı araba yeri öteye parkedilmiş olması gerekiyordu. Oysa, üçüncü boşluğa bırakılmıştı ve eski Sheraton'un kapıcısının gözleri önündeydi.

Jerry'nin görevi Grand Beach'in üst lobisinde irtibatı oyalamak, bu arada elimde evrak çantasıyla içeri girip asansörlere doğru yürüyüşümü kollamaktı. Otel odasında belgeleri fotoğrafladıktan sonra parmakizlerini silip herşeyi yerine yerleştirecek ve arabaya geri götürecektim. Çanta bagaja girdikten sonra Arik'e bir işaret çakacaktım, o da Jerry'e adamı bırakabileceğini işaret edecekti. Tüm bunlar, irtibatın haberi olmaksızın yapılacaktı.

Tatbikatın tek açığı arabanın kapıcının gözleri önünde oluşuydu. Arik'e cüzdanını çıkartıp içindeki herşeyi temizlemesini, dışarıdan görülecek miktardı biraz para bırakmasını ve kapıcıya gidip bunu yolda bulduğunu, kayıp eşya bürosuna götürmek istediğini söylemesini söyledim. Kapıcı böylece ben çantayı bagajdan alırken içeri girmiş olacaktı.

Merdivenlerden indiğimde kapıcının adını öğrenen Arik onu telefonla arayacak, kapıcının telefona cevap vermek için içeri girdiği sırada ben de çantayı bagaja yerleştirecektim.

Tüm bunları iki saat içinde bitirip dairede buluştuk. Herkes suskundu ama bir sorun yoktu. Az sonra Itsik ve Shai Kauly de geldiler. **Olan** biteni tüm ayrıntılarıyla anlattık, ancak hepimiz **sözümüzü** tamamladı-

ğımızda Jerry Itsik'e döndü ve "Ben Vic'in davranışıyla ilgili bir şikayette bulunmak istiyorum," dedi.

Kanım donmuştu. Beklenenin üzerinde bir performans göstermiştim, ama bu it hakkımda bir şikayette bulunuyordu.

Jerry sözüne devam etti. "Victor Kaisarut'de Smerfs için çalışırken bu otelde bazı Afrikalıları ağırlamıştı. Bu tatbikatı tanındığı bir otelde yapmakla tüm operasyonu tehlikeye attı."

"Bir dakika," dedim. "Bu kentin tüm Allahın belası otellerinde tatbikat yaptık. Ayrıca, bu tatbikatın gereği, varsayımsal olarak şu an Paris'deyiz ve Farisi'de *hiçbir* otelde tanınmıyorum."

Ancak Itsik Jerry"yi dinledi ve defterine "isabetli bir tesbit," diye yazdı.

Kauly'ye döndüm. "Shai-"

"Bak," dedi Shai, "beni bu işe karıştırmayın."

* * *

Ertesi gün ikinci göreve derhal başlamak istediğimi bildirdim. Bu beni hiç değilse birkaç gün güvenlik evinden uzaklaştıracaktı. Jerry'le aynı yerde olmaktan midem bulanıyordu.

Bu kez İsrail'deki (özellikle I. Dünya Savaşı'dan kalma) tüm askeri mezarlıklarımızın bakımından sorumlu bir Britanyah diplomatla buluşacaktım. Tel-Aviv'in biraz doğusunda, Ramlah'da geniş bir mezarlığın yakınlarında bir bürosu ve Tel-Aviv'deki Britanya elçiliğinde bir odası vardı. Shaback bu adamın birkaç kez otoyol üzerinde durup askeri tesislerin fotoğrafını çektikten sonra yok ıa devam ettiğini tesbit etmişti. Ya kendisinin istihbaratta olduğundan, ya da birileri adına çalıştığından kuşkulanıyorduk. Bunun sonucu Sahback adamın bir yoklanması talebinde bulunmuştu.

İlk işim bu adamla karşılaşmak içi bir gerekçe bulmaktı. Neden yine sinema işi olmasın? Tel-Aviv'deki Hayarkon Caddesi üzerinde Ma-

rina'ya bakan Carleton Oteli'nde bir oda tuttuktan sonra Britanyalı general Allenby'nin birliklerinin I. Dünya Savaşı sırasında Yarkon Nehrini geçerek Kutsal Topraklar üzerindeki dörtyüz yıllık Osmanlı egemenliğine son verdikleri yerde dikilen anıta gittim. Muharebe tarihlerini ve savaşan tugayların adlarım aklımda sıralayarak Hayfa'nın dışındaki Britanya mezarlığına gittim, mezartaşlarına bakarak gezinmeya başladım. Nihayet o sıralar savaşıp ölen bir askerin, McPhee'nen adına rastladım.

Toronto'lu bir Kanadalı kisvesi altında, gerekli bütün iş kartlarıyla donanmış olarak, Londra'dan Kanada'ya göçetmiş, ancak bir fertlerini Kutsal Topraklar için savaşırken yitirmiş bir ingiliz aileyle ilgili bir film yapmak istediğimi anlatacaktım. İlkin Ramlah'daki ofisi arayarak oradaki Hristiyan Arap kadına öykümü anlattım. Hedefimin Elçilik'deki telefonunu verdi, arayıp öyküyü anlattım ve ona McPhee'nin adını verdim (tabii nerede gömülü olduğunu bilmediğimi söyledim). Carleton'da kaldığımı ve kendisiyle görüşmekten mutluluk duyacağımı da belirttim. Sorun yoktu.

Britanyalı yanında bir başka adamla birlikte boy göstermekte gecikmedi; üçümüz oturup ikibuçuk saat konuştuk. Diplomat meslekten bir peyzaj cıydı ve bana yardım etmek için çok hevesli görünüyordu. Adı ve mezarın tam bir tarifini getirmişti. Hatta çevirmek istediğim büyük savaş sahneleri için yer kiralamayı da konuştuk onunla. Kısa-süre sonra ülkeme döneceğimi, ancak kendisini bir ay içinde arayacağımı söyledim. Talimata göre işi fazla ileri götürmemem, yalnızca teması sağlayıp kapı aralamakla yetinmem gerekiyordu.

Bundan sonraki görevim Doğu Kudüs'de Salaha Adin Caddesi üzerinde hatıra "eşyaları dükkanı olan bir adamla temas kurmaktı. Bölgeyi keşfettim, gizli kamerayla resimler çektim ve gerçekte FKÖ mensubu olan adamla dostluğu ilerlettim. Onun hakkında bu yüzden bilgi istiyorlardı.

Bjr başka görev için Itsik beni Tel-Aviv'de bir binanın önüne götür-

dü, üçüncü kattaki dairede bir adamın oturduğunu ve şu an yanında bir konuğu olduğunu söyledi. 20 dakika içinde gidip konukla ahbaplık kuracaktım.

"Bu chutzpah'dır," dedim.

"Chutzpah'ı tanımla," dedi Itsik.

"Adamın kapısının önüne sıçar, ardından kapıyı çalıp tuvalet kağıdı istersin. Chutzpah budur."

Yakındaki bir dükkana girip iki şişe Mouton Cadet şarabı aldım. Binaya gittim, zil üzerindeki adları kontrol ettim, içlerinden birine bastım ve bir kadının siparişini getirdiğimi, ama hangi katta olduğunu bilmediğimi söyledim.

"Muhtemelen Dina'dır," dedi dahili telefondaki ses.

"Dina evli mi?" diye sordum. Yanıt, hayır'di.

Dina'nın kapısını çaldım; ama şansıma evde değildi. Binaya girdim, merdivenleri tırmanmaya başladım. Yukarı çıkarken tüm dairelerin önünden geçiyordum. Hedeflerimin orturduğu üçüncü kata geldiğimde şarap şişelerinden birini yere fırlattım. Şişe hedefim olan dairenin kapısının önünde büyük bir gürültüyle parçalandı. Kapıyı çaldım.

"Çok özür dilerim," dedim açılınca. Yukarıda Dina'ya gelmiştim ama evde değilmiş. Şişe elimden kaydı. Temizleyebileceğim bir beziniz var mı acaba?

Adam ve konuğu yardımcı oldular. Kalan şişeyi de paylaşmayı önerdim; içeride iki saat oturup her ikisinin de hayat öykülerini dinledim. Görev yerine getirilmişti.

Bu arada Hayfa'daki ekip BM barış gücüyle, özellikle de Kanadalılarla uğraşıyordu. Kanadalılar iyi bir hedefti. Son derece dostça davranıyorlardı, çoğu iyi insanlardı. İsrail'de kendilerini Batılı bir ülkedeymiş gibi hissederlerdi ve rahat davranırlardı - Arap ülkelerinde olduğundan çok daha rahat. Bunda anlaşılmayacak birşey de yoktu; canınız

biraz eğlenmek isterse nereye gidersiniz, Şam'a mı?

Sınırlardan bizim için paket getirip götüren birkaç Kanadalı *duvsha-nim* (sözcüğün tam anlamı, ballı çörektir. Mesaj ve paket getirip götüren ve karşılığında para alan BM barış gücü mensuplarına böyle denir) vardı. İki tatbikat da biri Tel-Aviv" de Dizendorff Caddesi'ndeki Ma-dor, diğeri de Kudüs'deki özel soruşturma karakolu olmak üzere iki polis karakoluna girmekti. Kudüs'deki karakolda Zigel adlı bir adam geniş, özel bir dolandırıcılık soruşturma biriminin başındaydı. O sıralar elindeki vakalardan biri "Şeftali Dosyası" (İbranicesi: *Tik'Afarsek)* idi.

Karakola girdiğimizde yanımızda bir de hangi dosyaları alacağımızı söyleyen bir uzman bulunuyordu. Şeftali Dosyası'nın İsrail Parlementosu'nün en yaşlı üyelerinden, Dindar Bakanlar Kurulu üyesi Yosef Burg'la ilişkili olduğunu gördük. Burg o kadar uzun zamandır ortalardaydı ki, hakkında şöyle bir fıkra anatılıyordu: Biri Amerikalı, biri İngiliz ve biri İsrail'i! üç arkeolog 3 000 yıllık bir Mısır mumyası bulmuşlar. Mezarı açtıklarında mumya doğrulup Amerikalıya nereli olduğunu sormuş.

"Amerika," demiş arkeolog. "Okyanusların ötesinde büyük bir ülkedir. Dünyanın en güçlü ülkesi."

Mumya, "hiç duymadım," deyip İngiliz'e dönmüş ve benzeri bir cevap almış.

Nihayet İsrail'liye dönüp nereli olduğunu sormuş.

"İsrail," cevabını alınca da, "Ah, tabii, İsrail," demiş. "Bunu duymuştum. Sahi Burg hâlâ bakan mı?"

Dosyada ne olduğunu ya da soruşturmanın neyle ilgili olduğunu bilmiyorum; ama Şeftali Dosyası'm başbakanlığın isteği üzerine aldığımızı biliyorum. Soruşturma, bunun üzerine belge yokluğu nedeniyle askıya alındı. Begin, Peres ya da Shamir, farketmiyordu. Kullanabileceğiniz bir araç buldunuz mu, kullanırdınız. Mossad hep böyle yapardı.

Katsa adayları bu tür pek az tatbikat yapardı ama neviot olmak için

eğitim görenlerin tatbikatları bu tür işler üzerine kurulmuştu. Güvenlik altında bir yerde tatbikat yapmak isterseniz, böyle bir yer seçersiniz. Ve polis karakolu, güvenlik altında bir yerdir.

Bu uygulama beni altüst etmişti; kurallarımıza ayrıkı olan bu işi neden yaptığımızı soruyordum. Ülkenin dışında çalışmamız gerekiyordu, içinde değil.

Dost bellediğim Ören Riff buna şu yanıtı vermişti: "Birşey arıyorsan, kaybettiğin yerde ararsın, aydınlıkta değil." Bu, karanlıkta birşeyini yitirip de aydınlık bir yerde arayan adamın fıkrasına bir göndermeydi. Neden kaybettiği yerde değil de orada aradığını soranlara, içerisinin karanlık olduğunu, gözlerinin karanlıkta iyi görmediği yanıtını vermişti.

"Çeneni kapatıp işini yaparsan daha iyi edersin," diyordu Riff. "Çünkü bu seni ilgilendirmez." Bundan sonra da çölden gelip bir demiryolunun üzerinde duran adamın öyküsünü anlatmıştı. Adam gelen trenin düdüğünü duymuş, ama ne olduğunu bilmediğinden, yerinden kımıldamamıştı. Ardından kocaman birşeyin üzerine doğru geldiğini görmüş ama hayatında hiç tren görmediğinden bunun da ne olduğunu anlamamış ve nihayet trenin altında kalmıştı. Ancak, nasılsa ölümden kurtulmuş, bir süre hastanede tedavi gördükten sonra, taburcu edilmişti. Arkadaşları onun için bir "geçmiş olsun" partisi düzenlemişler, bu arada biri ocağın üstüne bir çaydanlık koymuştu. Ne ki, adam çaydanlıkta kaynayan suyun ıslığını duyunca yerinden sıçramış, bir balta kaptığı gibi mutfağa koşmuş ve çaydanlığı paramparça etmişti. Bunu neden yaptığını soranlara da; "Bakın" demişti, "size birşey söyleyeyim. Bunları küçükken öldürmezseniz büyüyünce başımıza çok iş açarlar!"

Ören, sözüne devamla, "Şimdi beni iyi dinle," dedi. "Şimdi ıslık çalmaktan vazgeç. Islık çaldığın adamlardan daha büyüdüğünde istediğin kadar çalarsın."

Öfkeden gözüm dönmüş bir halde "Canın cehenneme!" diye bağırıp bürosundan dışarı fırladım. Ofiste diğer çocuklara, benim gibi çay-

laklara olan biteni anlattığımda hepsi bana hak verdiler. Ama kimse ağzını açmak istemiyordu, çünkü herkes yurtdışı için sıradaydı. Düşündükleri tek şey buydu. Bu tavırla bir yere varılmazdı ki...

* *

1985 Kasımı ortalarında kursumuzu tamamlayıp nihayet katsa olduğumuzda - toplam üç yıl sürmüştü - atmosfer öylesine berbattı ki, bir kutlama partisi dahi düzenleyemedik. Oded mezun olamamış, Avrupa ofisine haberleşme uzmanı olmuştu. Avigdor da mezun olamamıştı. Mike Harari aracılığıyla Güney Amerika'da birilerine vurucu güç olarak gönderildi. Michel Belçika'ya Agasy Y. ise Kahire'de irtibata atandı. Jerry Araleh Sherf le çalışmak üzere Tsafririm'e atandı. Son haber aldığımda kimi Yahudileri İsrail'e getirmek üzere bir operasyon başlatmayı tasarlıyordu. Heim, Yosy ve ben İsrail istasyonunda görevlendirildik.

Kursta iyi bir sonuç almış ancak bazı güçlü düşmanlar edinmiştim. Örneğin irtibatın başındaki Efraim Halvey benden "başağrısı" diye bahsediyordu.

Yine de bir acemi asker için büyük bir onur olmak üzere, Belçika'ya gidip saldırı katsaları mevcuduna katılmam öngörülmüştü. Bu Itsik'i tedirgin ediyordu. Gerçekte çok fazla pozisyon yoktu ve gidersem üç-beş yıllığına kilitlenmiş olacaktım.

Bu arada devrşirme göreviyle Mısır'a gönderilinceye dek Ran'ın altında sıçrayıcılar mevcudunda çalışıyordum. Mısır televizyonunda içeriden bir hayli istihbarat içeren "Gülen Gözlü Adam" isimli Mossad eleştirisi bir film yayınlanmış, ancak insanların tepkilerini uyandıracak yerde pekçok kişinin Mossad için çalışmaya gönüllü olması sonucunu doğurmuştu.

İsrail istasyonuna katılışımın ikinci haftasında El Al uçağıyla gelecek bir paketi Mike Harari'den aldığım bir Panama adresine gönder-

mem istendi. Bir Suburu'yla havaalanına gittim, ama oraya vardığımda 1.95x3x1.5 m. boyutlarında, plastik ambalajlı dev bir koliyle karşılaştım. İçinde bir sürü küçük paket vardı - araba için çok büyüktü koli. Bir kamyon tutup yeniden ambalajlamak üzere ofise götürdüm. Ardından da Panama'ya gönderecektim.

Amy Yaar'a kolinin içindekilerin ne olduğunu sordum.

"Seni ilgilendirmez," dedi Yaar. "Sen görevini yap, yeter."

Havaalanında koli bana söylendiği üzere bir Panama uçağına değil, İsrail Hava Kuvvetlerine ait bir uçağa yerleştirilmişti. Bir yanlışlık olması gerektiğini söyledim. "Hayır, hayır," dediler. "Uçak Panama'ya kiralandı."

Bir Hercules nakliye uçağıydı. Ofise dönüp şikayette bulundum. Ne gönderdiğimizi biliyordum. O kadar aptal değildim. Uzak Doğu'dan silah aracılığı yapmıyorduk. Pakettekiler uyuşturucudan başka bir şey olamazdı. Bu işte neden İsrail uçağı kullanıldığını sordum, Panama Hava Kuvvetleri'ni Harari'nin yönettiğini söyleyip, bundan ne çıkacağını sordurlar bana.

Yemekte ve ofiste bu tür işlerde Harari'ye neden destek verdiğimizi anlamadığım yolundaki şikayetlerim gitmiş. Ofiste bilgisayar yoluyla şikayette bulunabileceğiniz bir şikayet kutusu sistemi vardı, bu başvurular doğrudan iç güvenliğe giderdi. Resmi şikayette bulundum. Sistemin sorunu, şikayette bulunduğunuzda yüksek rütbeli subayların şikayetinizden haberdar olmasıydı; dolayısıyla Harari başvurumu öğrenecekti.

Bu, bardağı taşıran son damla oldu. Yaptığım iş, Harari'yi, zayıf noktasından vurmuştu. Zaten, ilk günden beri bana ısınamamıştı.

Bu sıralar çözülen bir vaka Kıbrıs'a gönderilmemi gerektirdi. Aslında gitmem gerekmeyebilirdi, ama Itsik gitmemi istedi. Beni yurtdışına göndermek istemesine hem şaşırmış, hem de heyecanlanmıştım.

Görevim zaten yürümekte olan bir harekatta aracı pozuna girmekti. Ayrıntıları pek bilmiyordum; ama bir adamla buluşup Avrupa'da çeşitli patlayıcı malzemeleri alabileceği bir sistem kurmamız gerekiyordu. Adamın adını dahi bilmiyordum. Avrupalı'ydı, Kıbrıs'ta FKÖ ile irtibattaydı, aynı zamanda silah satışıyla uğraşıyordu. Amaç yollarını baştan kesmekti. Adamın müşterileri silah satıcılarıydı, onları yakalayabilirsek militan FKÖ fraksiyonlarının kendilerini ele verdiğini düşüneceklerini tasarlamıştık.

Sözkonusu adamın malları teslim almak üzere Brüksel'deki buluşma yerine gelmesini sağlamakla görevlendirilmiştim. Teslimat Brüksel'de yapılacaktı, çünkü patlayıcılar Tel-Aviv* deki Mossad karargâhından diplomatik kuryeyle Brüksel'deki Avrupa karargâhına gönderilecekti. Statüsü nedeniyle Brüksel'in diplomatik kuryeleri genellikle çok geniş olurdu.

Müşteriler Belçikalı va Hollandalı silah tüccarlarıydı. Amaç bağlantıyı kurmak, ülkelerenin polisine haber vermek ve koğuşturma sağlamaktı. Doğal olarak polis kanıt istiyor ve bu kanıtları, kaynağım bilmeden Mossad'dan alıyordu.

Plan gereğince Michel mükemmel Fransızcasıyla polise gerekli ipuçlarını iletecek ve onları tam teslimat anında olaya müdahele edecek şekilde yönlendirecekti.

Larnaka'da limanın karşısındaki Sun Oteli'nde kalıyordum. Malzemenin Belçika'ya aktarılarak bir arabaya yerleştirilmesi gerekiyordu. Anahtarlar Kıbrıs'taki adamlardan birine verilmek üzere yanımdaydı. Arabayı tam ne zaman nereden alacaklarının kendilerine bildirileceğini de söyleyecektim. Benimle Butterfly tepesinde buluşmak istediler; ama ben otelime gelmelerinde ısrar ettim.

Adamlar, bu arada benim anahtarları verdiğim adam da 2 Şubat 1986 günü tam arabaya yaklaşırlarken Belçika polisi tarafından suçüstü yakalandılar. 100 kg.ın üzerinde patlayıcı va 300 kadar fünyeye el konuldu.

Bundan sonra eve dönme hazırlıklarına giriştim. Kıbrıs'a başka bir amaçla, ofis bilgisayarında çalışırken hakkında az buçuk birşeyler öğrendiğim bir operasyonun parçası olarak gönderildiğimi daha bilmiyordum.

Bana iletilen yeni emirlere göre otelde kalıp, Libya Trablus Havaalanını izleyen bir Metsada savaşçısından telefon bekleyecektim. Esrarengiz mesaj "tavuklar kümese uçtu" idi. Bu mesajı aldıktan sonra yanımdaki küçük vericiden sürekli bu mesajı tekrarlayacaktım. Bu mesajı yakınlardaki bir uçak gemisi alıp, bir Libya Gulfstream 11 jetinin İsrail'e indirilişini desteklemek üzere havada uçak bekleten İsrail Hava Kuvvetlerine iletecekti.

Sözkonusu tavuklar, dünyada en bilinen ve aranılan FKÖ teröristlerinden bazılarıydı; yani Ebu Halid Amli, Ebu Ali Mustafa, Abdul Fatah Gaman ve FHKC genel kurmayından Avadi Arab Ahmed Cibril. Cibril *Achille Lauro'yu* kaçıran ve ABD'li yarbay Oliver North'u evini korumak üzere pahalı bir güvenlik sistemi satın alacak kadar kaygılandıran militandı.

Libya'nın güçlü adamı Muammer El Kaddafı, Arap Ulusu Devrimci Güçleri Birleşik Liderliği'ni kalesi Bab-ül Aziziye'de üç günlük bir toplantıya çağırmıştı-. Toplantıya, 22 Filistinli ve diğer Arap örgütlerinin temsilcileri katılıyordu. Kaddafi bu toplantıyı Libya kıyılarının önünde manevra yapan ABD donanmasına bir tepki olarak düzenlemişti; temsilciler ABD'nin Libya ya da herhangi bir Arap ülkesine saldırganlık göstermesi halinde ABD ve diğer ülkelerdeki Amerikan hedeflerine saldıracak intihar birlikleri oluşturulması konusunda görüşbirliğine varmışlardı.

Doğal olarak Mossad olayı izliyordu. Aynı ölçüde doğal olarak da Filistinliler bunu tahmin ediyorlardı. Bu nedenle, üst düzey FKÖ görevlilerinin daha erken hareket ederek Kıbrıs'ın güneydoğu kıyılarından Şam'a uçacakları yolunda bir bilgi sızdı. Mossad'ın birbirini tanımayan - ki bu çok olağandı - iki savaşçısı telefonda hazır bekliyorlar-

di. Biri havaalanını gözlüyordu; adamların uçağa binip hareket etmesi üzerine öbürünü arıyacak, öbürü de durumu bana haber verecekti. Ben de mesajı verici aracılığıyla uçak gemisine iletecektim.

Kıbrıs'a Jason Burton adıyla giriş yapmıştım. Yarı yolda bir İsrail torpido botuna bindirilmiş, ardından özel bir yatla limandan alınmıştım. Vizem havaalanı damgasıyla damgalıydı.

Hava soğuk ve rüzgarlıydı, ortalıkta pek turist kalmamıştı. Ancak otelimde birkaç Filistinli kalıyordu. İlk görevimi bitirip de telefonu beklemeye koyulunca canım sıkıldı. Yapacak pek birşey yoktu. Odamdan çıkabiliyor, ama otelden ayrılamryordum. Danışmaya bir telefon beklediğimi, otelin neresinde olursam olayım gelen telefonu bana bağlamalarını söyledim.

Adamı lobide 3 Şubat 1986 akşamı gördüm. Çok iyi giyimliydi, altın çerçeveli gözlükleri vardı ve sağ elinde üç tane kocaman altın şövalye yüzüğü bulunuyordu. Küçük bir keçi sakalı vardı, bıyıklıydı, 45 yaşlarında gözüküyordu. Siyah saçları aklaşmaya başlamıştı. Pahalı deri ayakkabıları ve iyi bir terzinin elinden çıktığı belli olan kaliteli bir yün ceketi vardı.

Lobide oturuyor ve elinde tuttuğu bir Arap dergisine bakıyordu, ama içinde bir *Playboy* bulunduğunu farkettim. Bir Arap olduğunu anlamıştım. Önemli görünmeye çalışıyordu; yapacak bir işim olmadığına göre, neden bir temas sağlamaya çalışmayayım?

Temasa doğrudan giriştim. Adama doğru yürüyüp, İngilizce, "Orta sayfaya bir göz atabilir miyim?" diye sordum. "Pardon?" dedi adam aksanlı bir İngilizceyle. "Orta sayfa güzeline, diyorum" dedim.

Güldü ve orta sayfayı bana gösterdi. Kendimi hayatının büyük bir kısmını Kanada'da geçiren bir İngiliz işadamı olarak tanıttım. Çok dostça bir konuşmaya giriştik, ardından da yemeği birlikte yemeğe karar verdik. Adam Amman'da yaşayan bir Filistinliydi ve tıpkı benim

sahte kimliğim gibi, dışalun-dışsatımla uğraşıyordu, îçkiye düşkündü; dolayısıyla yemekten sonra yan taraftaki bara geçtik ve adamım sarhoş oldu.

Bu arada Filistin davasına büyük sempati duyduğumu anlatıyordum ona. Hatta savaş nedeniyle Beyrut'a bir nakliyattan çok para kaybettiğimi söyledim. "Şu Allah'ın belası İsrailliler yüzünden."

Adam sürekli Libya'daki işlerinden sözediyordu; nihayet içkinin ve benim dostça tavırlarımın etkisiyle: "Yarın İsraillilere boku yedireceğiz," dedi.

"Aman, çok iyi," dedim. "Nasıl yapacaksınız ki?"

"Bir kaynaktan İsrail'in FKÖ-Kaddafi toplantısını izlediğini haber aldık. Onları havaalanında oyuna getireceğiz. İsrailliler FKÖ yöneticilerinin uçağa hep birlikte bineceğini sanıyor; ama öyle olmayacak."

Sakin görünmek için kendimle mücadele ediyordum. Bir temas kurmamam gerekiyordu, ama derhal birşeyler yapmak zorundaydım. Nihayet, sabahın l'ine doğru "arkadaşımı" bırakıp odama çıktım ve acil telefonu aradım. Itsik'i istedim.

"Bağlayamam. Meşgul," dedi telefondaki ses. "Onunla konuşmam gerekiyor. Acildir. Beni Tsomet şefine bağlayın."

"Özür dilerim, ama o da meşgul."

Kod adımı vererek katsa olduğumu söylemiştim, ama inanılmaz bir şekilde, beni bağlamıyorlardı. Araleh Sherf in evini aradım, ama o da yoktu. Nihayet donanma istihbaratından bir dostumu arayarak beni patronlarına ulaştırmasını istedim; hepsi GaliPdeki hava üssünde 8200. Ünite'nin hazırladığı savaş odasındaydılar.

Tabii, Itsik telefona geldi. "Beni neden buradan arıyorsun?" "Dinle, bütün olay bir oyun. Bu adamlar uçakta olmayacak." "Nereden biliyorsun?" Ona bütün olan bitenleri anlattım, ama Itsik "Bu bir LAP'a (psiko-

lojik savaş) benziyor," dedi. "Ayrıca temas kurmaya yetkili değilsin."

"Bunu söylemek senin üstüne vazife değil," dedim. Birbirimize bağırıyorduk. "Bu çok komik!"

"Bak, biz ne yapılması gerektiğini biliyoruz. Sen, işini yap, yeter. Ne yapman gerektiğini hatırlıyor musun?"

"Evet, hatırlayorum. Ama kayıt için, sana söylediklerimi bilmeni istiyorum."

"Tamam. Şimdi işini yap."

Bütün gece uyuyamadım. Ama ertesi gün, öğleye doğru beklediğim mesaj geldi. "Tavuklar kümese uçtu" Mossad'ın şanssızlığına, uçmamışlardı. Yine de mesajı geçirdim, otelden ayrılıp limana yürüdüm, özel yata bindim ve İsrail'e geri dönmek üzere torpido bota götürüldüm.

O gün, 4 Şubat'da İsrailliler özel jeti Hayfa yakınlarındaki Ramat David Hava Kuvvetleri üssüne inişe zorladılar. Ama jetin içinden FKÖ'nün büyükbaşları değil, küçük dereceli Suriyeli ve Lübnanlı memurlar çıktı. Bu da hem Mossad hem de İsrail için uluslararası bir fiyasko oldu. Dört saat sonra onları bırakmak zorunda kaldılar; ama bu arada Cibril bir basın toplantısı yaparak "Dünyaya Amerikan ya da İsrail uçaklarına binmemelerini söyleyin," demişti. "Bugünden sonra bu uçaklara binen sivillere saygı göstermeyeceğiz."

Şam'da Suriye Dışişleri Bakanı Faruk el Sara BM Güvenlik Konseyi'ni acilen toplantıya çağırmıştı. Toplantı o hafta yapıldı, ama ABD İsrail'i kınayan karan veto etti. Suriye'de Genelkurmay başkanı, Orgeneral Hikmet Şehebî "Bu suçu işleyenlere unutamayacakları bir ceza vereceğiz," demişti. "Yeri, zam um ve yöntemi biz belirleyeceğiz." Kaddafi'de hava kuvvetlerine Akdeniz üzerindeki İsrail sivil uçaklarını Libya'ya indirmeye zorlayıp, içbrinde "İsrailli terörist" arama emri verdiğini açıklamıştı. Libya ayrıca Amerikan Altıncı Filosunu operasyona katılmakla suçlamıştı.

Başbakan Shimon Peres de Knesset Savunma ve Dışişleri Komitesi önünde, uçakta üst düzey bir Filistinli bulunduğunu istihbar ettiklerini ve "bunu kontrol için uçağı indirmek zorunda kaldıkları" yolunda sıkıntılı bir açıklama yapmak zorunda kaldı. "İstihbarat öylesine sağlamdı ki, harekete geçmek zorunda kaldık... Ama sonuçta yanlış olduğu ortaya çıktı."

Savunma Bakanı Yitzhak Rabin de "Bulmayı umduğumuzu bulamadık," diyordu.

Tüm bunlar olup biterken ben hâlâ torpido botunda, ülkeme dönüyordum. Kısa zamanda Mossad'alarm fiyaskoyu benim üstüme yıkmayı kararlaştırdıkları haberini aldım. Kendimi savunmak için orada bulunmamamı garantilemek üzere, torpido kaptanına (ki kendisini donanmadaki görevim zamanından tanıyordum), Hayfa'ın 11 mil açıklarında "makine dairesinde bir sorun çıkarması" talimatını vermişlerdi.

Bot durduğunda, kahve içiyordum. Kaptana ne yaptığını sordum.

"Makinelerde bir sorun çıktığım haber aldım," dedi.

Orada iki gün kaldık. Telsizi kullanmama da izin verilmiyordu. Gerçekte kaptan 11 torpido botluk bir filotillonun kumandanıydı; ve bu göreve özel olarak gönderilmişti. Genç birinin gözünü korkutabileceğimi düşünmüş olmalılar.

Kaptanın hiçbir şeyden korkusu yoktu. Şöhretini yıllar önce sisli bir

gece vakti radarında bir "gölge" gördüğü zamana boçluydu. Gölge yaklaştıkça çağrı cihazından "Dur!" demişti; "yoksa ateş ederim." Tam botunun burnundaki küçük uçaksavar topunu ateşlemeye hazırlandığı sırada sisler arasından devasa bir Nimitz uçak gemisi çıkmış ve projektörüm ona çevirmişti. O, ateş etmeye hazırdı. Ama Nimitz'in demiri onun torpido botundan daha büyüktü. Sonradan herkes pek gülmüştü bu işe.

Oysa bu yol kesme skandahna - Araplarla Filistinliler dışında - kimse gülmüyordu. Nihayet, kıyıya çıkabildiğimde, Ören Riff bana de-

di ki; "Bu sefer başın iyice dertte."

Ona olan biteni anlatmaya kalkıştığımda da, "duymak istemiyorum," diye kesti sözümü.

Mossad başkanı Namım Adnıon/le konuşmaya çalıştım, ama beni kabul etmiyordu. Ardından personel bölümünün şefi Amiram Arnon atılacağımı söyledi, ve istifa edersem daha akıllıca bir iş yapmış olacağımı belirtti. Bırakmayacağımı söylediğimde de, "Pekiyi," dedi. "demek ücretini istiyorsun."

Riff e giderek Admony'le görüşmek istediğimi söyledim ama Riff, "Yalnız seni görmek istememekle kalmıyor," dedi, "ikide bir koridorlarda ya da asansörde yolunu kesmeni de istemiyor. Eğer onu bina dışında durdurmaya çalışırsan bunu kişisel bir saldırı olarak değerlendirecek." Bu da muhafızlarının ateş etmesi anlamına geliyordu.

Sherf le konuştum, o da elinden birşey gelemeyeceğini söyledi.
"Ama tüm bunlar bir oyun," dedim.
"Farketmez," diye yanıtladı Sherf. "Yapabileceğin bir şey yok."
Ve ayrıldım. 1986 Martı'nın son haftasıydı.

Ertesi gün donanmadaki arkadaşım arayarak dosyamın Mossad mensuplarının ihtiyata çağrılmaklarını sağlamak için tutulan kayıtlardan neden çıkartıldığını sordu. (İsrail'de insanların çoğu 30, 60, 90 günlük sürelerle silah altına alınır. Bu, evli olmayan kadınları ve 55 yaşına kadar olan erkekleri kapsar. Rütbe ne kadar yüksekse, hizmet süresi de o kadar uzar.)

Normal olarak, Mossad'dan ayrıldığınızda dosyanız öbür ihtiyatlar arasına konur, ancak cephe hizmeti vermeyeceğiniz kaydı düşülür. Çünkü Mossad elemanları çok şey bilmektedir. İç sorunlardan haberi olmayan arakadaşım dosyamın neden transfer edildiğini merak etmişti. Bunu benim talebettiğimi sanıyordu, çünkü bu işlem normal olarak 5-6 ay alır. Benim ayrılmamın üzerineyse, henüz bir gün geçmişti. Daha beteri, dosyamı Güney Lübnan ordusuyla irtibatlar arasına yerleş-

tirmişlerdi; buysa eski bir Mossad elemanı için, ölüm demekti.

Bu işin çok ileri gittiğim düşünüyordum. Bella'yla konuştum, eşyalarımı toparladım, Londra'ya bir charter'a bindim ardından da TWA ile New York'a uçtum. Burada birkaç gün kaldıktan sonra, babamı görmek için Omaha'ya uçtum.

Ayrılışımın ertesi günü, seferberlik sevk emri Tel-Aviv'deki evime ulaşmıştı. Oysa bu normalde altmış gün sürer ve insanlara otuz günlük hazırlanma süresi tanınır.

Bella sevk emrini almıştı. Ancak ertesi gün telefonlarımız çalmaya başlamıştı. Subaylar nerede olduğumu öğrenmek istiyorlardı. Emre neden icabet etmemiştim? Bella ülke dışındajolduğumu söylemişti. "Nasıl olur?" demişti subay. "Ordudan daha terhis olmadı ki?" Oysa olmuştum. Tabii tam olarak ordudan değil. Kendi terhisimi hazırlamış, kendim damgalamış ve kümesten uçmuştum.

Birkaç günlüğüne Washington'a gittim, Mossad irtibatıyla temas kurmaya çalıştım. Ama başaramadım. Kimse telefona çıkmıyordu, ben de nerede olduğumu söylemek istemiyordum. Ardından Bella Washington'a, iki kızımız da Montreal'e geldiler. Nihayet Ottavva'ya yerleştik.

Tek sorunumun konuşmak olduğunu sanmıyorum. Beni bir günah tekesi olarak kullanıp sonra da terkedebilirlerdi. Öyle bir şey olurdu.

Ama bana olayı açıklayan Kıbrıs'taki Filistinliyi hatırlıyor musunuz? Daha da çarpıcı birşey açıklamıştı. Bir İsrailli gibi îbranice konuşan, İsrail'de yetişmiş iki Arap arkadaşı olduğundan sözetmişti. Bunlar İsrail güvenliğindenmiş gibi hareket ederek Avrupa'da bir güvenlik örgütü kurmuşlar ve İsraillileri devşirerek gizli grupların eğitimi üzerine el kitapları hazırlatıyorlardı - kendi aralarında çok rahat konuşurdu onlar. Bundan ofiste birkaç kişiye sözettiğimde bana çıldırdığımı söyle-

mislerdi. Böyle birşey olamazdı. Ayrıca böyle bir şeyin sızmasına da izin veremezlerdi, çünkü bu ortalığı darmaduman ederdi. Onlara neden sözettiklerini sordum. İnsanları uyarmamız gerektiğini söyledim. Ama dinlemediler dahi.

Filistinli muhtemelen operasyondan bir gün önce olduğunu bildiğinden bana,açıldı. Larnaka'da bir otelin harındaydık, ben ne yapabilirdim ki? Bu arada Trablus'daki savaşçı, FKÖ ağır toplarının jete bindiklerini görüdüğünü söylemişti. Ancak uçuş pozisyonuna geçmeden bir hangarın önünde duran uçağın yolcularını boşalttığını görememişti.

O Arapla bir operasyonu tamamlamama izin vermeliydiler. Belli ki çok şey biliyordu. Ama bu şansı vermediler. Bu normal bir durum olsaydı, bir katsa olduğumdan, telefonumdan sonra kişisel bilgilerin devreye girmesine izin vermemeleri gerekiyordu. Hem kendimizi bu utançtan kurtarmış olur hem de öbür tarafı oyuna getirirdik.

Bunu öngörebilmeliydik. Bu adamların bizden ödü patlıyordu. Nasıl olup da beşinin birden aynı uçağa bineceklerini düşünmüştük ki? Gelişkin, deneyimli insanlardı. Ayrıca Mossad'ın mesajı iletmek üzere Kıbrıs'da bir aracıya ihtiyacı yoktu. Bir günah tekesine ihtiyaçları vardı; ben de bu işlevi görmüştüm.

Sorunlarım daha ilk dönem öğrencisiyken başlamıştı. Öğretmenlerim bunları altedip sisteme daha iyi uyarlanabileceğim düşünmüşlerdi kuşkusuz. İşimde iyiydim ve bana büyük yatırım yapmışlardı. Ayrıca herkes de bana karşı değildi; dolayısıyla herkesin yarattığım sıkıntının değerimden fazla olduğu konusunda görüşbirliğine varması, uzunca sürmüştü. Jerry'le sorunum bardağı taşıran son damla olmuştu. Kuşkusuz onu kollayan - ve bana karşı çalışan - güçlü bir atı vardı.

Mossad'ın sistemi sorgulayan ya da onu işletenleri sevmediği açıktı. Onu uysallıkla olduğu gibi kabul edip kendi çıkarları doğrultusunda kullananlar daha makbuldü. Sandalı sallamadıkça, kimse aldırmıyordu.

Yine de yaygın eğitim döneminde ve kısa süren katsalık mesleğimde bir günlük tutup çeşitli Mossad operasyonlarını üzerine yaygın bilgi toplayacak kadar çokk şey öğrenmiştim.

Eğitim kurslarının büyük bölümünü Mossad operasyonlarını bizzat yürütenlerden görmüştük. Öğrenciler bu operasyonları en ince ayrıntılara dek inceliyor, yeniden uyguluyor ve tüm ayrıntıları öğreniyorlardı. Öte yandan, Mossad bilgisayarına girebildiğim için örgüt ve faaliyetleri konusunda çok geniş bilgi toplamıştım; bunların büyük kısmını az sonra - ve çoğunu ilk kez okuyacaksınız.

III. BOLUM
HİLE YOLUYLA

9
Strella

28 Kasım 1971 günü dört terörist Ürdün başbakanı Vasfı Teli Arab'ı Kahire Sheraton Oteli'ne girerken acımasızca öldürdü. Böylelikle İsraiHa masaya oturmaya yatkın Batı yanlısı bir Arap olan Teli, adını Ürdün Kralı Hüseyin'in ülkesindeki Filistinli gerillaları ezdiği 1970 EylüFünden alan Filistinli kanlı Kara Eylül ya da Arapça Eylül-el As-vad *örgütünün ilk kurbanı oldu.*

Fedayin *(Gerilla savaşçıları için kullanılan Arapça bir sözcük) içinde en kanlısı ve aşırısı olduğu rahatça ileri sürülebilecek Kara Eylül, Teli suikastının hemen ardından, Batı Almanya'da yaşayan ve İsrail adına casusluk yapmakla suçladıkları beş Ürdünlüyü katletti. Ayrıca Ürdün'ün Londra büyükelçisine bir suikast girişiminde bulundular ve İsrail'e satılmak üzere elektronik parçalar üreten Hamburg'daki bir fabrika ile Almanya ve Avusturya'da 'Siyonizm-yanhsı çıkarlar için' ham petrolü işlediğini öne sürdükleri Trieste'deki bir rafineriye sabotaj düzenlediler.*

*8 Mayıs 1972'de iki erkek ve iki kadın Tel-Aviv*in Lod Uluslararası Havaalanı'nda 90 yolcu ve 10 uçuş personeli taşıyan bir Sabena jetini kaçırarak İsrail'de tutuklu bulunan 117 fedayinin serbest bırakılmasını talebettiler. Ertesi gün iki erkek terörist İsraiPli.komandolarca vurularak öldürüldü, kadınlarsa ele giçirilip müebbet hapse mahkum edildi-*

ler. 30 Mayıs'da fedayinden para alan üç makineli tüfekli Japon radikali Lod Havaalanında çevreye ateş açarak 26 turistin ölümüne, 85 kişinin de yaralanmasına neden oldu.

Ardından *5* Eylül 1972 günü, Münih'deki XX. Olimpiyat Oyunları'mn ortasında Kara Eylül Olimpiyat Köyü'nde İsraillilerin kaldığı bölgeyi basarak 11 İsrailli atlet ve antrenörü öldürdü. Alman polisiyle girdikleri çatışma ise dünya televizyonlarından yayınlanacaktı. Grubun Almanya'da üyeleri vardı ve Olimpiyatlardan birkaç hafta önce birkaç Kara Eylül üyesi yanlarında Rus yapısı Kalaşnikov saldın tüfekleri, tabancalar ve el bombalarıyla birlikte Almanya'ya giriş yapmışlardı.

Üç gün sonra İsrail bu vahşete 75 uçağına Suriye ve Lübnan'da gerilla üssü olduğunu ileri sürdüğü noktaları bombalama emri vermekle karşılık verdi - 1967 Savaşı'ndan bu yana en şiddetli saldırı olan bu akında 66 kişi öldü, birçoğu da yaralandı. İsrail uçakları Golan Tepeleri üzerinde üç Suriye uçağını düşürürken Suriye'de iki İsrail jetini vurdu. İsrail, yollarını mayınlayan Filistinli teröristlerle mücadele için Lübnan'a kara birlikleri gönderirken Suriye'de bu çatışmaların savaşa dönüşmesi olasılığına karşı bu ülke sınırlarına yığınak yapılordu.

Kendilerini hedef alan dış eylemlerden zaten yeterince tedirgin olan İsrailliler 7 Aralık günü ülkenin iç istihbarat örgütü Shin Bet Suri-

ye'nin Deuxieme Bureau'su (G-2) adına casusluk yapmak ya da bu casusluk ağından haberdar olmakla birlikte yetkililere ihbar etmemek suçlarından 46 kişiyi tutuklayınca, sözcüğün tam anlamıyla panikledi-ler. Onları esas şaşkınlığa uğratan bir Arap ülkesi adına casusluk yaparken , tutuklanananlardan dördünün Yahudi, biri lider olmak üzere ikisininse *sabra,* yani İsrail doğumlu olmalarıydı.

Münih'in hemen ardından Başbakan Golda Meir derhal karşılık verilmesini emretti. O sıralar 70'lî yaşların ortalarında bir büyükanne olan Meir, Münih Olimpiyatları katliamının ardından, İsrail'in "uzun erimli tehlikeli ve hayatî bir cephede kararlılık ve ustalıkla savaşacağı" bir intikam savaşını açıkça vaad etmişti. Bir başka deyişle, Mossad on-

ları halledecekti; çünkü "İsrail'in adaletinin uzun kolundan kimse kaçamazdı." Meir bilinen 35 Kara Eylül teröristinin ölüm fermanını imzaladı; bunların arasında Yaser Arafat'ın El Fetih'inde istihbarat subaylığı yapmış, Beyrut'ta yaşayan örgüt lideri Muhammed Yusuf Naccar ya da kod adıyla Ebu Yusuf da vardı. Ayrıca Mossad'ın "Kızıl Prens" dediği, Münih katliamını o zamanlar yaşadığı Doğu Almanya'da planlayan, renkli fakat acımasız Ali Hasan Selami de listede yeralmaktaydı. Sonradan 1979'da Beyrut'taki bir bombalama olayında hayatını yitirecekti.

Mossad'a Kara Eylül'ün katillerini izleyip, buldukça halletmelerini emreden Meir de, böylelikle teröristlerin bir numaralı hedefi haline gelmişti. Mossad için bu Metsada'mn suikast birimi Kidon'u harekete geçirmek anlamına geliyordu.

Münih sonrasının ilk ziyareti FKÖ'nün Roma temsilcisi, Abdül Veyl Zwaiter (38)'e yapıldı. 16 Ekim 1972 günü katına çıkmak üzere asansörü beklerken kısa mesafeden 12 el ateşle delik deşik edildi.

8 Aralık günü FKÖ'nün Fransa'daki baştemsilcisi Mahmud Hamşari (34) Paris'deki dairesinde çalan telefona cevap verdi.

"Alo."
"Hamşari'yle mi görüşüyorum?"
"Evet."

Güm! Mossad ekibi telefonuna patlayıcı yerleştirmişti. Ahiziyi kadırıp da kendini tanıttığında uzaktan kumandayla aygıt herekete geçirilmişti. Hamşari bu olayda fena halde yaralanmış, bir ay sonra da ölmüştü.

1973 Ocağının sonlarına doğru, Palmyra işletmelerinin yöneticisi olarak bilinen Suriye pasaportlu Hüseyin El Beşir (33) Lefkoşe'deki Olympic Otel'in ikinci katındaki odasında yatağında yatarken, patlayan bir bomba hem El Fetih! in Kıbrıs temsilcisi Beşir'i hem de odasını havaya uçurdu. Katil, Beşir'in ışıkları söndürmesini beklemiş, ardından da yatağın altına yerleştirdiği patlayıcıyı uzaktan kumanda aygıtıyla

ateşlemişti.

Ölen yoldaşının ardından Arafat, öcünü "Kıbrıs'ta, İsrail'de ya da işgal altındaki topraklarda değil" başka yerlerde alacağına andiçmişti. Bu da teröristler savaşını uluslararası düzeyde tırmandıracağına işaretti. Mossad Meir'in intikam savaşında toplam bir düzine Kara Eylül üyesini öldürdü.

Mossad işi daha da ileri götürerek yerel Arap gazetelerinde halen yaşayan ve kuşku duyduğu teröristlerin ölüm ilanlarını yayınlatmaya, diğerlerine özel hayatlarına, özellikle de cinsel yaşamlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler içeren mektuplar göndererek kenti terketmelerini ihtar etmeye vs. koyuldu. Dahası Avrupa ve Orta Doğu'da pekçok Arap, Mossad'ın gönderdiği bombalı mektuplardan sakatlandı. Mossad'ın istememesine karşın pekçok masum tanık da bu intikam kampanyasından zarar görmüştü.

Bombalı mektupları FKÖ de gönderiyordu: İsrailli görevliler ve ünlü Yahudiler Amsterdam damgalı bu mektuplardan aldılar. 19 Eylül 1972 günü, İsrail'in Londra Büyükelçiliğinde tarım danışmanı Ami Shachori (44) bu mektuplardan birini açar açmaz havaya uçtu. O zamanlar Mossad elemanlarını vuran bu tür saldırıların bir kısmı ise "beyaz gürültü" denen cinstenti: Gazetelerde yeralan haberlerin büyük kısmı, ortalığı daha da karıştırmak amacıyla Mossad tarafından üretilmekteydi. Bunların klasik bir örneği 26 Ocak 1973'de İsrailli işadamı Moshe Hanan Yshai'nin (sonradan Mossad katsası Barudi Cohen [37] olduğu açıklanacaktı) Madrid'in en kalabalık caddesi Gran Via'da izlemekte olduğu Kara Eylül teröristi tarafından öldürülmesiydi. Oysa, gerçekte kimseyi izlediği yoktu. Mossad insanları buna inandırmayı hedefliyordu.

Bir başka örnek de 1972 Kasım'ında vurulan Suriyeli gezeteci Khodr Kanou (36)'nın öldürülüşüydü. Kanou faaliyetleri hakkında Mossad'a bilgi sızdırdığını düşünen Kara Eylül tarafından Paris'deki dairesinin kapısında vurulmuştu. Oysa bilgi sızdırdığı filan yoktu. Ama

cinayet kamuoyuna böyle açıklandı. Çifte ajanlar hakkında onca yazılıp çizilmesine karşın, gerçekte pek az böyle ajan vardır. Çifte ajan olabilmek için istikrarlı bir bürokratik ortamda uzun süre çalışıyor olmak gerekir.

O 1972 güzünde, Meir İsraillilerin aklını uluslararası terörizmin dehşetinden ve Altı Gün Savaşı'ndan sonra ülkenin içine sıkıştırıldığı tecrit çemberinden çelmenin yollarım araştırıyordu. En azından siyasal bir saptırmaya ihtiyacı vardı. Bu sıralar İsrail'in Roma'da Papa VI. Paul'le görüşme talebi gündeme geldi. Böylelikle, Kasım ayında Vatikan'ın talebi kabul ettiği haberini alan Meir, memurlarını gerekli düzenlemeleri yapmakla görevlendirdi.

Ancak onlara şu uyarıyı yapmıştı: "Canossa'ya gitmek istemiyorum." Bu, 1977 yılında Kutsal Roma İmparatoru IV. Henry'nin Papa VII. Gregory'nin huzurunda basit bir tövbekar olarak çıktığı İtalyan şatosuna atıfta bulunan bir İsrail deyişiydi. Bağışlanmadan önce üç gün kapıda bekletildiği için, bu ziyaret bir boyun eğiş simgesi olarak geçmişti tarihe. Meir'in 13-14 Ocak'ta gayriresmî bir uluslararası sosyalist konferansa katılmak üzere Paris'e gitmesi - Fransa Cumhurbaşkanı Georges Pompidou bu konferansı şiddetle eleştiriyordu - ardından da ertesi gün, 15 Ocak'da Fildişi Sahilleri Başkanı Felix Houphouet-Boigny ile birlikte Vatikan'a bir günlük ziyarette bulunması kararlaştırılmıştı.

İsrail'de nüfusun yüzde üçü kadar, yani 100 000 kadar Hıristiyan Arap bulunduğundan, FKÖ'nün Vatikan'la sıkı bir bağlantısı vardı, ve iç tartışmaları yakından izliyordu. Ebu Yusuf bu bağlantı aracılığıyla Meir'in papayı ziyaret planından haberdar oldu* Ve Doğu Almanya'da yaşayan Ali Hasan Selami'ye haberi iletti: "Bütün Avrupa'da kanımızı dökeni halledelim." (İsrailliler bu mesajı ve bu bölümde yer alan malzemenin büyük kısmını ancak 1982 Lübnan Savaşı sonunda bir yığın

FKÖ belgesinin elde edilmesiyle öğrendiler.).

Meir'in nasıl ve ne zaman öldürüleceği, Kızıl Prens'e bırakılmıştı ancak darbe kararı verilmişti ve o, kararın infazını aklına koymuştu. Meir'in baş düşmanları olmasının yanısıra, Yusuf bu hamlenin Kara Eylül'ün hâlâ önemli ve dikkate değer bir güç olduğunu kanıtlayacağını düşünüyordu.

1972 Kasım sonlarında Mossad'm Londra istasyonu, zaman zaman Mossad'a bilgi satışında bulunan, ama uzun zamandır sesi çıkmayan Ekber adlı bir Filistinli öğrenciden bir telefon aldı.

Yıpranmış bir ajan olmasına karşın Ekber'in FKÖ bağlantıları vardı ve bir görüşme talebinde bulunuyordu. Uzun süredir etkin olmadığı için belirli bir katsa'yla doğrudan ilişkisi yoktu; kod adı ile kolaylıkla teşhis edilebilmesine karşın, telefonla aranabileceği bir numara bırakmak zorunda kaldı. Mesajı "Robert'e Isaac'ın aradığını söyleyin," gibi birşeydi. Ardından kenti ve telefon numarasını da verecekti. Mesaj görevli subay tarafından derhal bilgisayara verildi ve kısa sürede, Ekber'in istihbarat oyunundan yakasını kurtarabilmek için gerçekten Londra'ya yerleşip eğitimini sürdürüyor olmasına rağmen eski bir "siyah" (ya da Arap) ajanı olduğu ortaya çıktı. Dosyasında son temasa geçtiği tarih ve ayrıntılı bir portresi de yeralıyordu. Dosyanın üst köşesinde büyük bir portresi, altta ise üç küçük profilden fotoğrafı bulunuyordu, bir tanesi sakalsız halini de göstermekteydi.

FKÖ sözkonusu olduğunda, daima fazladan güvenlik önlemleri alınır; dolayısıyla katsa ile Ekber'in buluşmasından önce çok katı APAM işlemleri uygulandı.

Ekber'in temiz olduğu anlaşıldıktan sonra kendisiyle görüşülmeye oturulurdu. Ekber FKÖ'deki irtibatının kendisine Paris'e gitme talimatı verdiğini anlattı. Kendisi gibi alt düzey unsurlara dek inildiğine göre

geniş çaplı bir operasyon hazırlığı olmalıydı. Ancak şu anda elinde yeterli bilgi yoktu.

Para istiyordu. Gergin ve heyecanlıydı. Bir kez daha bu işlere girmek istemediği belliydi; ama FKÖ nerede olduğunu bildiğine göre, fazla seçeneği de yoktu. Katsa Ekber'e parayı orada verdi ve Paris'de arayacağı numarayı bildirdi.

Özellikle kısa vadeli işlerde, Avrupa'daki işleyişe alışık olmayan, bu nedenle de açık vermeleri daha kolay olan Arap ülkelerindeki kadrolarına başvurmak yerine, FKÖ Avrupa'da yaşayan, dolayısıyla da kuşku uyandırmadan Avrupa ülkeleri arasında dolaşabilecek işçi ve öğrencilerden yararlanıyordu. Aynı nedenlerle pek fazla güvenip saygı duymamakla birlikte, Avrupa'lı devrimci grupların yardımına da başvuruluyordu.

Artık sıra Ekber'deydi; diğer FKÖ'lülerle Paris'deki Pyramides metro istasyonunda buluşmak üzere Fransa'ya uçtu. Mossad'ın Paris istasyonu Ekber'in toplantıya gidişim izleyecekti; ama nasıl olduysa, bir yanlışlık oldu. Oraya ulaştıklarında Ekber ve evsahipleri, gitmişti. Buluşmayı izleyip fotoğraf çekebilselerdi, Kara Eylül'ün Meir'i öldürmek amacıyla örmekte olduğu karmaşık entrika ağını çözmek daha kolay olacaktı.

Bir iç güvenlik önlemi olarak FKÖ görevlileri, talimatlarını aldıktan sonra iki kişilik gruplar halinde dolaşmaya başlarlar, ama Ekber eşi tuvalete gittiğinde Paris numarasına telefon etmeyi başardı. Bir başka toplantının programlandığını söyledi. "Hedef?" diye sordu Mossad katsası, "Sizinkilerden biri," dedi Ekber. "Şimdi konuşamam." Ve telefonu kapattı.

Herkes paniğe kapılmıştı. FKÖ'nün bir İsrail hedefini vurmaya hazırlandığı haberi tüm dünyadaki İsrail servislerini iletildi. Bütün istasyonlar, gece demeden gündüz demeden hedefin kim olduğunu çözmeye çalışıyorlardı. Meir'in yolculuğuna daha iki ay vardı ve ziyaret daha kamuya açıklanmamıştı. Dolayısıyla kimsenin aklına gelmiyordu.

Ertesi gün Ekber bir kez daha arayarak o akşamüstü Roma'ya gideceğini haber verdi. Paraya ihtiyacı vardı ve buluşmak istiyordu; ama havaalanına yetişmesi gerektiğinden fazla zamanı yoktu. Roosevelt metro istasyonu yakınlarındaydı. Bir sonraki metroya binip Place de la Concorde'da inmesi ve önceki güvenlik önlemlerini tekrar ederek belirli bir yöne doğru ilerlemesi söylendi kendisine.

Onunla bir otel odasında buluşmak istiyorlardı, ama bu casusluk işlerinde basit bir oda tutma işlemi bile son derece karmaşık bir hal alır. İlkin iki bitişik odanın tutulması, buluşulacak odaya gizli kamera yerleştirilmesi ve iki tane silahlı güvenlik görevlisinin ajanın katsaya doğru bir hamle yapması durumunda odaya dalmaya hazır bir durumda beklemesi gereklidir. Ayrıca, danışmanın önünde zaman kaybetmemek üzere katsa'ya oda anahtarının bir eşinin de verilmesi gerekiyordu.

Ekber Roma uçağını yakalayacağından, tüm bunlara zaman yoktu; böylelikle otelde buluşma fikirinden vazgeçilerek yolda yürürken yanına yanaşma kararı verildi. Operasyonun ne olduğunu hâlâ öğrenemediğini ama ne ise, teknik gerektirdiğini belitti. Roma'ya bazı malzemeleri kaçak olarak sokmak gerekiyordu. Bu görünüşte yararsız istihbarat parçası daha sonra bilmecenin bütün parçalarının yerine yerleştirilmesini sağlayacaktı. Bu operasyon Paris istasyonunun yönetiminde olduğundan, Roma'ya Ekber'le irtibat kuracak bir katsa gönderilmesi kararlaştırıldı.

Ekber'i havaalanına götürmek üzere iki güvenlik elemanı görevlendirildi. O sıralarda güvenlik elemanı sıkıntısı çekildiğinden, her ikisi de kalsaydı. İçlerinden biri, Itsik, sonradan Akademi'de benim öğretmenim oldu. Ancak o zamanlardaki eylemi, kalsalar için hiç de örnek sayılmazdı. Tam tersine.(*)

Güvenlik kontrollü bir buluşmadan güvenlikli bir arabayla geldiklerinden Itsik ve ortağı kendilerini temiz sayıyorlardı. Yine de, bir başka

(*) Bkz. 7. Bölüm: Saç Örgüsü.

yerde, bir başka operasyonda teşhis edilmemek için katsaların havaalanlarında pek gözükmemeleri gerekir. Ayrıca, bölgeyi temizlemeden örtülerini de atamazlar.

Orly Havaalanı'na vardıklarında katsalardan biri Ekber'i işlemleri için bilet ve bagaj kontroluna götürüp uçağa binmesini denetlerken diğeri de kafeteryada kahve içiyordu. Belki Ekber'in Roma'ya gidecek tek Filistinli olduğunu zannediyorlardı, ama kazın ayağı öyle değildi.

Mossad yıllar sonra, Lübnan Savaşı'nda elde ettiği belgelerden, havaalanında bir başka FKÖ üyesinin Ekber'i yanında bir yabancıyla görüp tanıdığını, ardından kuşkulanarak katsayı kafeteryaya kadar izleyip öbür ortağıyla buluştuğunu gördüğünü öğrenecekti. Binayı çoktan terketmiş olması gereken iki adam, kafeteryada oturmuş İbranice bir sohbete koyulmuşlardı. FKÖ'lü derhal Roma'ya telefon ederek Ekber'in temiz olmadığını bildirdi.

Itsik ve ortağının bu çapaçulluğunu Ekber ve Mossad çok pahalı ödeyecekti.

* * *

Ebu Hasan adıyla bilinen ve Mossad çevrelerinde Kızıl Prens olarak tanınan Ali Hasan Selami gözüpek, serüvenci ruhlu bir adamdı. İkinci evliliğini 1971 Dünya Güzellik Kraliçesi Lübnan'lı güzel Georgina Rizak ile .yapmıştı. Zeki olduğu kadar da acımasız olan Selami Münih vahşetinin başmimarıydı. Şimdiyse Sovyetler'in SA-7, NATO'nunsa "Grail" dedikleri Rus yapımı Strella güdümlü roketleriyle Roma Fiumicino Havaalanı'nda Golda Meir'in uçağını havaya uçurmayı tasarlıyordu.

ABD Redeye güdümlü sistemine dayanan güdümlü roketler, elde taşınan ve omuza dayanarak atılan 10.6 kg.lık roketatarlarla ateşleni^ yordu. 9.2 kg.lık roketlerin her biri sağlam, üç devreli bir roket motoruyla ve kızıl-altı pasif güdüm sistemiyle donatılmıştı - maksimum

menzili 3.5 km. idi. Pek gelişkin değildiler ama, kızgın makinelerin egzos borularına nişan alındığında öldürücü olabilirlerdi. Manevra kabiliyeti yüksek hızlı savaş jetlerinde, esneklikten yoksunlukları nedeniyle genellikle pek işe yaramazlardı. Ama yolcu jetleri gibi yavaş ve geniş hedeflerde öldürücü sonuç vermekteydiler.

Strella'larm temini hiç zor değildi. Yugoslavya'daki eğitim kamplarında bolca bulunuyordu; iş Adriyatik yoluyla İtalya'ya gizlice sokabilmeye kalıyordu. Bu sıralardı FKO'nün İtalya'nın doğu kıyılarında Bari'de demirlemiş mütevazı, kamaralı bir yatı vardı. Bari Yugoslavya'da Dubrovnik'in tam karşı kıyısına denk düşümekteydi.

Selami Almanya'nın en büyük liman kenti Hamburg'un üçüncü sınıf barlarını dolaşıp denizcilik hakkında biraz birşeyler bilen ve para için herşeyi yapmaya hazır bir Alman buldu. Ardından, başka bir barda karşılaştığı, para, seks, uyuşturucu ve bir Adriyatik turu vaadlerine ilgi duyan iki kadınla anlaştı.

Almanlar uçakla önce Roma, ardından da Bari'ye gönderildi, FKÖ teknesine bindirildiler. Tekneye önceden tıkabasa yiyecek, içki ve uyuşturucu stoklanmıştı. Tek yapacakları Dubrovnik açıklarındaki küçük bir adaya demirlemek, burada bir takım insanların depolara bazı tahta sandıkları doldurmasını beklemek ardından da Bari'nin kuzeyindeki bir plaja yanaşıp yatı teslim ederek adam başı birkaç bin doları bulan ücretlerini tahsil etmekti. Ayrıca teknede üç-dört gün oyalanıp keyiflerine bakabilecekleri, gönüllerinin çektiğince eğlenebilecekleri de söylenmişti kendilerine. Buna da sadakatle uyduklarına hiç kuşku yok.

Selami Almanları, yakalanırlarsa polisin FKÖ'dense Kızılordu ya da başka bir örgüt bağlantısını düşüneceğini tasarladığı için seçmişti. Ne yazık ki bir görev sonuçlandığında Selami yabancılarla rizikoya girmekten hoşlanmazdı. Almanlar güdümlü roketlerle geri döndüklerinde FKÖ küçük bir tekneyle yükü boşalttı, ardından üçünün de boğazlarını kesip yatın dibinde delikler açarak kıyıdan çeyrek mil açıkta batmaya terketti.

Strella'lar bir Fiat kamyona yüklendi, FKÖ Bari'den Avilino, ardından da Terracine, Anzio ve Ostia üzerinden Roma'ya yöneldi. Anayollardan uzak kalmaya ve kuşku uyandırmamak üzere yalnızca günışığmda sürmeye dikkat ediyorlardı. Nihayet güdümlü füze kutuları kullanılacakları günü beklemek üzere Roma'da bir apartman dairesine yerleştirildiler.

* * *

Beyrut'ta Kara Eylül lideri Ebu Yusuf Ekber'in örgüt içinde bir köstebek olduğunu derhal öğrendi. Ancak onu hemen öldürerek operasyonu tehlikeye atmaktansa bu bilgiyi İsraillileri devredışı bırakmak üzere kullanmayı kararlaştırdı. Onların hedef alındıklarından haberli olduğunu biliyordu; ama bunu İsrailliler bilmiyordu, çünkü Ekber'in de operasyon hakkındaki bilgisi sınırlıydı.

"İsraillilere 'Ah, demek ki konu buymuş' dedirtecek birşeyler yapmamız gerekiyor." dedi görevlilerine.

Böylelikle Kara Eylül 28 Aralık 1972 tarihinde, yani Meir'in 15 Ocak'taki Roma gezisinden tam üç hafta önce Tayland, Bangkok'daki İsrail Büyükelçiliğine anlaşılmaz bir saldırı gerçekleştirdi. Gevşekçe planlanmış bir eylem olduğu belliydi. Prens Vajiralongkorn'un Parlamento Binası'ndaki taç giyme törenini seçmişlerdi; pekçok yabancı diplomat gibi İsrail Büyükelçisi Rehevam Amir de töreni izlemek üzere oradaydı.

Time dergisi Soi Lang Şuan'daki (ormanın ardındaki yol) elçiliğin işgalini şöyle anlatıyordu: "Sıcak tropikal öğle güneşinin altında deri ceketli iki adam bahçeyi çevreleyen duvara tırmanırken, koyu renkli şık giysiler içindeki diğer ikisi ön kapıdan içeri girdiler. Nöbetçiler alarm için harekete geçemeden marineli tüfek namlularıyla burun buruna gelmişti. Münih katliamının so.umlusu Arap Kara Eylül terörist grubu bir kez daha vurmuştu."

Gerçekten de öyle. Ama bu darbe tümüyle bir saptırmacaydı. Elçiliğin denetimini ellerine geçirerek pencereden yeşil-beyaz Filistin bayrağını sallandırdılar. Nöbetçileri ve Taylandlı görevlileri serbest bırakıp aralarında Kamboçya elçisi Shimon Avimor da bulunan altı İsrailliyi rehin tuttular. Az sonra 500 Taylandlı polis binayı kuşatmıştı, ancak teröristler İsrail'in elinde elinde tuttuğu 36 Filistinli tutukluyu serbest bırakmasını, yoksa kendileri dahil içindekilerle birlikte tüm binayı havaya uçuracaklarım bildirir notlar attılar.

Bir süre sonra Tayland'ın dışişleri bakan yardımcısı Chartichai Choonhaven, hava mareşali Dawee Chullasapya ve Mısır'ın Tayland Büyükelçisi Mustafa el Essavai'nin elçilik binasına girerek pazarlığa başlamasına izm verildi. İsrail büyükelçisi Amir ise dışarıda Meir'le doğrudan bağlantı halinde olduğu teleksin başındaydı

Bir saatlik görüşmenin ardından teröristler rehinelere zarar vermeden şerbet bırakmaları durumunda Tayland'dan çıkmalarına izin verileceği yolundaki teklifi kabul ettiler. Tayland hükümetinin davetlisi olarak körili tavuk ve İskoç viskisinden oluşan bir ziyafetin ardından özel bir Tayland seferiyle Essavai ve iki üst düzey Tayland'lı görevlinin eşliğinde Kahire'ye uçtular.

Time'ın olaya ilişkin haberi, Essavai'nin olaydaki rolü nedeniyle "bunun Arap-İsrail işbirliğinin ender örneklerinden birini oluşturduğuna ...ve teröristlerin yine pek enden rastlanılacağı üzere sağduyunun sesini dinlediklerine ve Kara Eylülcülerin ilk kez geriledíklerine" dikkati çekiyordu.

Tabii gazetecilerin, olayın başından itibaren bir tertip olduğunu bilmelerine olanak yoktu. İsraillilerin de öyle. - O sıralar Mossad'ın Milano istasyonu şefi olan Shai Kauly dışında - herkes bunun Ekber'in sızdırdığı operasyon olduğunu düşünmekteydi.

Mossad'ın oyuna gelmesini güvence altına almak üzere FKÖ'lüler Tayland olayı öncesinde Ekber'e bir süre Roma'da kalmasını, ancak eylemin bu kez Avrupa ya da Orta Doğu'daki bildik terör savaşı alanı-

mn dışında bir bölgeye kaydırıldığını söylemişlerdi. Ekber doğal olarak bu bilgiyi Mossad'a aktarmış, böylelikle Bangkok saldırısı gerçekleştiğinde Tel-Aviv karargâhı sözkonusu harekatın bu olduğu konusunda ikna olmakla kalmamış, hiçbir İsraillilin ölmemesi, hatta yaralanmamasına da fazlasıyla sevinmişti. Bu saldırının önceden bilinmesine karşın yerinin tesbit edilememesi Mossad'da ve özellikle de İsrail elçiliklerinin ve yurtdışındaki tesislerin güvenliğinden sorumlu Shaback'ın içinde bir hayli gürültü koparmıştı.

Ekber hedefin baştan beri Bangkok olduğu konusunda ikna olmuştu, böylelikle Roma'daki katsayla temasa geçerek yeni bir buluşma istedi. Mossad güvenliği çok titiz davrandığından, Filistinliler görülmek ve Ekber'i izlediklerinin anlaşılması korkusuyla onu bu randevusunda takip edememişlerdi. Zaten amaçları öncelikle ona Mossad'a iletilmek üzere yanlış bigiler vermekti.

Ekber, operasyonun tamamlandığı inancıyla parasını istiyordu. Bir süre sonra Londra'ya döneceğinden, Londra'daki katsa ona FKÖ güvenlik evinden toplayabildiği kadar belgeyi getirmesi talimatını vermişti. Buluşma Roma'nın güneyindeki küçük bir köyde gerçekleşecekti ama her zamanki yolla başladı - Ekber önce bir Roma turuna çıkartılıp standart APAM işlemlerinden sonra buluşmaya gelecekti.

Ancak standart olmayan, buluşmanın sonucuydu.

Ekber katsanın arabasına bindirilip evrak çantası önkoltuğa atılmış ve güvenlik elemanı çantayı açmak için davranmıştı. Araba bir anda infilak etmiş, Ekber, katsa ve iki güvenlik elemanı anında ölmüştü; hayatta kalan şoför ise bugün dahi bitkisel hayatı sürdürmektedir.

Arkada bir başka arabayla onları izleyen üç Mossad görevlisi ise, Ekber'in çantasının patlayıcıyla donatıldığını biliyormuşcasına panik içinde, "Dur, açma!" diye bağırdığını telsiz aygıtından duymuşlardı. Mossad Ekber'in çantasına bubi tuzağı yerleştirildiğini bilip bilmediğini hiçbir zaman anlayamadı.

Her durumda, ikinci arabadaki adamlar, içinde yerel sayanimden bir doktor ve hemşirenin da hazır beklediği ambulanslı ekibe haber verdiler. Üç meslekdaşlarından artakalanlar ve yaralı şoför hemen ambulansa bindirildi ve bir süre sonra da İsrail'e nakledildi. Ekber'in paramparça olmuş cesedi de araba hurdasının içinde İtalyan polisine terkedildi.

FKÖ Ekber'i Meir harekatından önce öldürmekle hata yapmıştı. Londra'ya dönmesini bekleyebilirlerdi. Mossad'ın onu kimin öldürdüğünü kolaylıkla tahmin edelbilmesi de o saatten sonra fazla birşey değiştirmezdi.

Bu sıralarda Meir kendisini Roma'ya götürecek olan yolculuğuna Fransa'dan başlamıştı. Mossad görevlileri, uzun süredir ilişkisi olan İsrailli koltuksuz bakan israil Galile'yi yanında getirmeyişine gülüşüyorlardı. Bu ikisinin Mossad Akademisi'ndeki özel buluşmaları Enstitü'nün eğlencesi olmuştu.

Roma istasyonundaki Mark Hessner(*) FKÖ'nün Bangkok oyununu tümüyle yutmuştu. Ama Milano'dan Shai Kauly'nin bu senaryoya aklı yatmıyordu. Kauly ayrıntılara düşkünlüğüyle haklı bir ün kazanmış, kararlı, çalışkan bir adamdı. Bunu bazen saplantı haline getirdiği de oluyordu. Bir keresinde bir gramer yanlışını düzeltmek üzere acil bir mesajı bekletmişti. Ama titizliği çoğunlukla zarar değil, yarar getiriyordu. Bu olayda Kauly'nin ısrarcılığı Meir'in hayatını kurtaracaktı.

Ekber ve ilgili FKÖ faaliyetleri üzerine tüm raporları tekrar tekrar okuyordu. Bangkok saldırısının Ekber'in solünü ettiği saldırı olabileceğine aklı yatmıyordu - İtalya'ya neden bazı teknik aygıtların getirilmesi gereksin? Ekber'in öldürülmesi Kauly'nin kuşkularını daha da arttırdı. İsrail ajanı olduğunu bilmedikçe onu neden öldürsünler? Ama eğer

(*) Bkz. 4. Bölüm: İkinci Dönem.

bunu biliyorlarsa, o zaman Bangkok saldırısı bir tertip olmalı, diye düşünüyordu Kauly.

Ancak yine de elinde sağlam bir kanıt yoktu. Ofis saldırı için Londra'lı katsayı suçluyordu - belge isterken Ekber'e yakalanmasını önleyecek talimatları vermemişti.

Hessner'e gelince, Kauh/ye karşı beslediği kişisel düşmanlık, izleyen olaylarda ciddi bir soruna yolaçabilecek gibiydi. Hessner Akademi'de ilk dönem öğrencisiyken birkaç kez - bir kez de öğretmeni olan Kauly tarafından - bulunduğu yer konusunda yalan söylerken yakalanmıştı. Hessner göreve gidecek yerde doğrudan evine gitmişti. Kauly kendisinden rapor isteyince de gerçekliğin tamamen dışında bir rapor hazırlamıştı. Hemen atılmayışının nedeni içeride sağlam bir atı olmasıydı herhalde. Ama kendisini yakaladığı için Kaul/yi asla bağışlamadı. Kauly de Hessner'e profesyonel gözüyle bakmazdı.

Meir'in ziyareti yaklaştıkça güvenlik önlemleri, sıkılaştırılıyordu. Kauly raporları tekrar tekrar karıştırıyor, onları tekrar tekrar okuyor ve eksik parçaları biraraya getirmeye çalışıyordu.

Böyle durumlarda sık sık olageldiği üzere, Kauly'ye en büyük yardım hiç beklenmedik bir kaynaktan geldi. Brüksel'de yaşayan birkaç dil konuşabilen çok yetenekli bir kadın, evini İsrail'e karşı sürdürdükleri savaşta geçici bir sığınak arayan FKÖ'lü savaşçılara açmıştı. Yüksek ücretli bir fahişe ve FKÖ'nün düşgücü yüksek bir aşk arkadaşıydı. Mossad'telef onunu ve dairesini dinliyordu; arkadaşlarıyla giriştiği cinsel oyunlardaki mırıltı ve iniltileri tüm dünyadaki Mossad görevlilerinin eğlencesi haline gelmişti. Altı dilde inleyebildiği anlatılıyordu. .

Meir'in Roma'ya varışından birkaç gün önce, biri Brüksel'deki dairede kadına Roma'yı araması gerektiğini söyledi. Kauly bunun Selami olduğu kanısındaydı ama bu hiçbir zaman ortaya çıkmadı. Telefona çı-

kan kişiye "Daireyi boşalt ve 14 pastayı da al," dedi. Normal durumlarda bu Roma telefonu kuşku uyardırmazdı, ama Meir'in gelişinden az önceye rastlayan bu görüşme, zaten kuşku dolu Kauly'yi harekete geçirmeye yetti.

Almanya doğumlu Kauly, 1.65 boylarında, açık kumral, buğday tenli bir adamdı. Silik bir kişiliği vardı; hiçbir zaman üstlerini etkilemeye çalışmazdı; zaten bu nedenle de Hessner Roma'dayken kendisi ikincil bir istasyon olan Milano'da bulunuyordu.

Kauly Brüksel teypini dinlediğinde derhal irtibattaki bir arkadaşını arayarak İtalyan istihbaratındaki dostu Vito Michele ile temasa geçip telefon numarasının adresini öğrenmesini söyledi. (Kauly Tsomet'te [devşirme] çalıştığından, konsoloslukta ataşe olarak bulunuyor, bu nedenle de yerel istihbarata katsa olduğunu açıklamıyordu. Bu yüzden kendisi Michele'yle doğrudan temasa geçemezdi.)

Michele patronu Amburgo Vivani'nin izni olmadan bunu yapamayacağını söyledi; irtibat da bunun üzerine kendisini yeniden arayacağını söyleyerek kapattı. İtalyan istihbaratının bilgi toplamak için hangi kanallardan geçtiği Kauly'yi hiç ilgilendirmiyordu. Yalnızca Roma'daki dairede bulunan adamın etresi gün orayı boşaltma talimatı aldığını, bunun da onlara adresi bularak FKÖ operasyonuyla bir ilgisi olup olmadığını tesbit etmek için çok az zaman bıraktığını biliyordu.

Vivani adresi elde etti, ama Roma'daki irtibat subayı, inanılmaz bir şekilde, bunu Milano'ya gönderecek yerde, önemini değerlendirebilecek konumda olmayan - ve Kauly-Hessner düşmanlığını bilmeyen - dolayısıyla da istihbaratın üzerine ertesi güne dek oturan Roma istasyonuna gönderdi. Nihayet Kauly adresi kendi bularak Roma istasyonunu aradı ve Meir'in gezisiyle ilgili olabileceğini söyleyerek buraya gitmelerini istedi. Bu noktada Kauly hâlâ tahmin yürütüyordu, ama tehlikeli birşeylerin eşiğinde olduğu kanısındaydı.

Ancak Mossad daireyi bulduğunda, boşaltılmıştı. Ne ki araştırma önemli bir ipucunu ortaya çıkardı: Bir Strella güdümlü roketinin arka

kısmım gösteren ve üzerinde nasıl kullanılacağına dair Rusça açıklamalar bulunan bir kağıt parçası.

Kauly, artık çıldırmak üzereydi. Başbakanın gelişinden iki gün önce, FKÖ militanlarının heryere dağılmış olduğunu, bir harekatı sürdürmekte olduklarını, ellerinde güdümlü roketler bulunduğunu ve Meir'in de gelmek üzere olduğunu biliyorlardı. Ama kesin olarak bildiği tek şey, bu sonuncu veriydi.

Sonunda Meir tehlike konusunda uyarıldı; ancak Mossad başkanına yanıtı "Papayla buluşacağım," oldu. "Siz ve sizin çocuklar benim güvenlik içinde alana inmemi sağlayın, yeter."

Bu noktada Kauly Hessner'le buluşarak yerel güvenlikten yardım isteyip istememek konusunu görüştü. Kendi başına bir güç oyununa kalkışan Hessner Kauly'ye yardımları için teşekkür etmiş, ama şunu da eklemeyi unutmamıştı: "Senin istasyonun Milano'da, Burası, Roma." Ve gitmesini istemişti. Roma'daki Tsomet şefi oluşu tüm sorumluluğu Hessner'in omuzlarına yüklüyordu. İsrail'deki istasyonlardan biri sorumluluğu almak isterse Roma istasyonuna gelmesi gerekiyordu. O gün, bu yapılmadı. Bugün, muhtemelen yapılır.

Ancak Kauly bu yetki tartışmasından çok, başbakanın güvenliğiyle ilgileniyordu. Hessner'e cehenneme kadar yolu olduğunu söyledi. "Kalıyorum." Deliye dönen Hessner karargâhla temasa geçip Kauly'nin yetki buhranına yolaçtığından şikayet etti. Bunun üzerine Tel-Aviv Kauly'ye olaydan çekilerek Milano'ya dönmesini emretti.

Ama Kauly Roma'dan ayrılmadı. Milano'daki iki katsa'sını da yanında getirmiş ve Milano istasyonunu boş bırakmıştı. Hessner'e kimsenin ayağının altında dolaşmayacağı güvencesini verdi. Hessner durumdan hiç de hoşnut değildi; ama şikayetini gereken yerlere iletmiş bulunuyordu. Bu nedenle, tüm personeline havaalanı ve çevresini denetleyerek terörist arama emrini verdi. Ancak FKÖ, Mossad'm planlarından sanıldığından daha fazla haberdar olabileceği düşüncesiyle tüm ekiplerine geceyi plaj bölgesinde, arabaları içinde geçirme talimatı ver-

misti. Böylelikle Mossad'm Lido di Ostia'daki ve yakın çevredeki tüm oteller ve FKÖ üslerinde yaptığı kontroller sonuçsuz çıktı.

Yine de, roketlerin eriminden haberli olan Mossad, Meir'in uçağının varışından önce taranması gereken alanı biliyordu. Ne ki, beş mil eninde, onüç mil boyunda çok geniş bir araziydi bu, üstelik Hessner aptalca bir kararla yerel polisi olası tehlikelerden haberdar etmemeyi seçmişti. Strella uzaktan harekete geçirilebiliyordu. Hedef menzile girdiğinde füzelerin uyarıcı cihazı harekete geçiren elektronik tetiği düşürülüyor, füze bir kez ateşlendikten sonra hedefi kendisi takip ediyordu. Uçağın Paris'den hareket ettiği saati oradaki ajanlarından öğrenecek olan teröristler Meir'in uçağına nişan alacak zamanı bol bol bulucaklardı. Üstelik El Al jeti günün o saatinde varacak tek uçak olacaktı.

O sıralar Roma'nın Fiumicino'daki Leonardo da Vinci Havaalanı Alitalia görevlilerince dahi "dünyanın en kötü havaalanı" addediliyordu. Kalabalık ve karmakarışıktı, uçaklar her zaman bazen üç saate varan gecikmelerle kalkabiliyorlardı - çünkü havaalanında hergün inip kalkan 500 uçakla- başedebilecek yalnızca iki uçuş apronu bulunuyordu.

Tabii Meir'in uçağı üst düzeyde öncelik sahibiydi; ama havaalanındaki sürekli kargaşa, ortalıkta bir grup teröristle füzelerini arayacak olan Mossad görevlilerine hiç de yardımcı olmuyordu. Heryerde olabilirlerdi; havaalanında, yakınlardaki hangarlarda ya da çevreleyen tarlalarda.

Bu arada havaalanında devriye gezmekte olan Kauly Roma'da üstlenen bir katsayla karşılaşıp Mossad irtibatlarının nerede olduğunu sordu (Gerektiğinde İtalyan polisine haber verecek olan kişiler, katsa'lar değil bunlardı.)

"Hangi irtibatlar?" diye sordu adam.

"Burada olmadıklarını mı söylemek istiyorsun?" Kauly kulaklarına inanamıyordu.

"Hayır," dedi Romalı katsa.

Kauly derhal Roma'daki irtibat görevlisini arayarak Vivani'yi bulup olanları anlatmasını söyledi. "Yapabileceğin herşeyi yap. Burada takviyeye ihtiyacımız var."

Teröristlerin menzil dahilinde, ama havaalanı dışında olmaları olasılığı daha yüksekti; havaalanında gizlenebilecek pek fazla yer yoktu. Yine de, az sonra aralarına katılan İtalyan istihbaratından Adaglio Malti ile birlikte her yeri aradılar.

Malti alanın Mossad görevlisi kaynadığını bilmiyordu. Güvenilir kaynaklardm FKÖ'nün havaalanında Rus yapısı roketlerle Meir'in uçağını uçurmayı planladığı yolunda, Roma irtibat subayından aldığı bir ipucu üzerine oraya gelmişti. (Bu istihbaratın, İtalyanlara aktarılmasından önce Tel-Aviv'deki irtibat komutanlığının onayından geçmesi gerekmişti.)

Bu arada teröristler iki gruba ayrılmışlardı. Biri dört roketle birlikte alanın güneyine, diğeri isi sekiz roketle birlikte kuzeyine gitmişti. 14 "pastadan" ikisinin kullanılmayacak oluşunun sonradan önemli olduğu anlaşılacaktı. Bu sıralarda kuzeydeki grup iki roketi bir tarlada Fiat kamyonlarının yanında bırakmışlardı.

Ancak bölgeyi tarayan Mossad güvenlik görevlisinin onları farketmesi uzun sürmedi. Bağırdı. Ateş açtılar. Sahne karmakarışıktı. İtalyan polisi olay yerine vardı - onların geleceğinden haberi olmayan (çünkü Kauly çağırmıştı) ve görünmek istemeyen Mossad elemanı kaçtı. Bu kargaşa içinde teröristlerden biri kaçmaya kalkıştı ama olayı gözleyen Mossad subayları onu az sonra kıskıvrak yaklayarak bağlayıp bir arabaya attılar ve büyük bir süratle havaalanı depolarından birine götürdüler.

Yediği şiddetli dayağın sonucunda terörist Golda Meir'i öldürmeyi planladıklarını açıkladı ve övündü: "Yababileceğiniz hiçbir şey yok."

"Ne demek yapabileceğimiz bir şey yok. Sen varsın ya!" diye yanıtladı bir subay ve dayak bütün şiddetiyle sürdü.

Bu arada Kauly el telsizinden bir kişinin yakalandığını öğrenmişti; derhal depoya koştu. Subaylar bu teröristi yakaladıklarını, İtalyanlarında 9-10 roketle birlikte birkaç tanesini daha ele geçirdiklerini söylediler.

Ama Kauly Brüksel'deki telefon konuşmasında "14 pasta"dan söze-dildiğini anımsadı. Mossad'ın sorunu bitmemişti, üstelik Meir'in uçağı 30 dakika sonra alanda olacaktı. Başka roketler de olmalıydı. Ama nerede?

Bu sırada tutsak bilicini yitirmişti. Kauly yüzüne biraz su attı.

"İşiniz bitti," dedi ona. "Bu sefer çuvalladınız. Dört dakika içinde alanda olacak. Yapabileceğiniz hiçbir şey yok."

"Başbakanınızı öldü bilin," dedi terörist onlara. "Hepimizi ele geçiremezdiniz."

Kauly'nin korktuğu başına gelmişti. Dışarıda bir yerlerde üzerinde Golda Meir'in adı yazılı Sovyet yapımı bir roket vardı.

Bu anda güvenlik elemanı teröristi bir yumrukla bayıttı. Yakalandığında "Sıçrayan Betty" adıyla bilinen bir patlayıcı vardı elinde. Teröristlerin sıkça kullandığı bu silah, bir kara mayını gibi toprağa gömülüyor ama milinden bir iplikle kisa bir kazığa bağlanıyordu. Aygıtı hedef kişinin ardına yerleştirirler, binadan çıkıp ipi çekerek hedefi havaya uçururlardı.

Gerilim inanılmaz boyutlardaydı. Kauly Hessner'i telsizle arayarak Meir'in pilotuna inişi geciktirmesini iletmesini söyledi. Bunu yapıp yapmadığı hiçbir zaman anlaşılamadı. Ancak bir Mossad güvenlik görevlisi, arabasıyla çevreyolunu tararken yol kenarında duran bir yemek arabasının durumunda bir tuhaflık sezinieyecekti. Yanından iki kez geçmişti; ancak üçüncü geçişinde şunu farketti: Çatısındaki üç bacadan yalnızca biri tütüyordu. Teröristler araba sahibini bertaraf etmiş tavanına

iki delik açmış ve Strella roketlerinin başlığım bu deliklerden dışarı çıkarmışlardı. Meir'in uçağı uyarıcıları harekete geçirecek kadar yaklaştığında yapacakları tek şey tetiği çekmek olacaktı; uçak 15 saniye sonra havaya uçacaktı.

Mossad elemanı bir saniye kaybetmeden yolda keskin bir U dönüşü yaptı, doğrudan arabaya çekti iki teröristin üstüne devirdi. Dışarı çıktı, içinde iki roket bulunduğundan ve teröristlerin tuzağa düşürüldüğünden emin olmak için durumu kontrol etti, ardından kendisine doğru gelen polis arabasını görünce kendi arabasına atladı ve Roma'ya doğru hızla uzaklaştı. Mossad'dan meslektaşlarına haber verdiğinde de hiçbir zaman orada bulunmamış gibi, ortadan silindiler.

İtalyan polisi beş Kara Eylül'cüyü tutukladı, ama Meir'i öldürmek üzereyken, roketlerle birlikte suçüstü yakalanmış olmalarına karşın, birkaç ay içinde serbest bırakılıp, Libya'ya gittiler.

10
Carlos

21. Şubat 1973'de İsrailliler Kahire'ye giderken rotasını değiştiren Libya Arap Havayolları'na ait silahsız bir Boeing 727'nin üzerine iki Phantom jeti gönderdiler. İsraillilerin ateş açmasıyla isabet alan uçak düştü; içindeki 111 yolcudan 105'i öldü. Bu, İsrailli komandoların birkaç FKÖ tesisini havaya uçurduğu, önemli miktarda belge ele geçirdiği ve Kara Eylül şefi Ebu Yusuf ile karısı da dahil olmak üzere birkaç FKÖ liderini öldürdüğü gözüpek Beyrut saldırısının hemen ardından gelmişti.

Sivil bir uçağa düzenlenen bu saldın, trajik bir hataydı. O sıralarda İsrail bomba yüklü bir uçağın Tel-Aviv'e uçurulacağı yolunda tehditler alıyordu. Sözkonusu talihsiz Boeing de Sina'daki en büyük askeri üslerden birine doğru ilerliyordu; hava kuvvetleri komutanı bulunamayınca ateş kararını bir hava yüzbaşısı vermişti.

Mossad'ın Kızıl Prens'i ele geçirmesi bir altı yıl alacaktı, ancak Golda Meir'in Kara EylüPe karşı yürüttüğü saplantılı kişisel kan davası Enstitü'nün rolünü kökten değiştirmişti. FKÖ Mossad'ın faaliyetlerinin en önemli kısmı haline geldi - bu da tabii pek akıllıca bir tutum değildi, çünkü savaş çığlıkları atan ve gerçekte savaşa hazırlanmakta olan Mısır ve Suriye gibi diğer düşmanlara gereken dikkat gösterilmiyordu. Enver Sedat tüm Mısır'da "Savaş komiteleri" kurdurmuştu.

Ama Mbssad tüm zaman ve kaynaklarını Kara Eylül teröristlerini izlemede harcıyordu.

Roma'daki Strella olayından birkaç ay sonra, 6 Ekim 1973 günü, İsrail askeri istihbaratının başı General Eliahu Zeira Tel-Aviv'deki bir basın toplantısında "Savaş olmayacak," diyordu. Toplantının ortasında odaya bir İsrailli binbaşı girdi ve generale bir telgraf uzattı. Zeira telgrafı okudu ve tek kelime söylemeden odadan çıktı.

Mısır ve Suriyeliler saldırmış, Yom Kippur Savaşı başlamıştı. İsrail'in ilk gün verdiği ölü sayısı 500'dü, 1000'den fazla da yaralı vardı. Birkaç gün sonra toparlanıp istilacıları püskürtmeyi başardılar, ama bu savaş İsrail'in yenilmezlik görüntüsünü - gerek ülke içinde gerekse dışında - sonsuza dek sildi.

Golda Meir Mossad sayesinde hayattaydı; ama savaşın sonuçların^ dan biri 10 Nisan 1974 tarihinde başbakanlıktan istifası oldu.

Shai Kauly'ye gelince, Meir'e suikast girişiminde kullanılmayan iki roket olduğunu biliyordu. Ama tehdit savuşturulduktan sonra Milano'ya dönmüştü, bir süre sonra da savaş tüm öbür konuları ikinci plana itti.

Havaalanı olayı İtalyan polisini son derece güç durumda bırakmıştı. Burunları dibinde büyük bir siyasal kişiliğe suikast girişiminde bulunuluyor, onlarsa, geç gelip Mossad'dan artakalan parçalan toplamaktan başka bir iş yapamıyorlardı. İtalyan istihbaratının Meir'i-öldürme planından hiç haberi olmamıştı. Kamuoyu bunu bilmese de, istihbarat topluluğu biliyordu. İtalyanlar İsraillilerden ayrıntıları kamuoyuna açıklamamasını rica etmişlerdi.

Mossad ise birilerinin birşeyleri örtbas etmesine yardımcı olmanın kendisine yarar sağlayacağım biliyordu. Bu nedenle görünüşü kurtarma çabalarına yardımcı olmaya her zaman hazırdı - yeter ki karşı taraf Mossad'ın gözünde aptal konumunda olduğunu bilsin.

Böylelikle LAP *(Lohamah Psichlogit:* Mossad'in psikolojik savaş bö-

lümü)'den duruma uygun bir açıklama bulmasını istediler. O sıralar İsrail ile Mısır arasındaki durum son derece gergindi; ama Mossad Kara Eylül çetesinin peşinde olduğundan, savaş hazırlıklarına ilişkin hayati işaretleri kaçırmışlardı. Verili bir anda tüm dünyada faaliyet gösteren 35-40 katsa'nın tüm dikkatini - binlerce kişilik - FKÖ'nün faaliyetleri üzerinde yoğunlaştınrlarsa, bu bütün istihbaratı bloke ederek İsrail'in diğer büyük düşmanlarının gözlenmesinde ciddi boşluklar yaratabilir.

Herneyse LAP İtalyan istihbaratının kamuya açıklayabileceği duruma uygun bir öykü uydurdu. Ancak gerçekte olan bitenleri İngiliz, Fransız ve ABD istihbaratına iletmeyi de ihmal etmedi. İstihbaratta "üçüncü kural" denilen bir kural vardır: örneğin Mossad aralarındaki iyi ilişkiye dayanarak CIA'ya bilgi sızdırırsa CIA başka bir istihbarat örgütünden gelen bu istihbaratı üçüncü şahıslara aktaramaz. Tabii bu kural, istihbaratın yorumlanarak aktarılmasına engel değildir.

Roma Havaalanı olayı sırasında Mossad CIA'ya sık sık Rusya'nın Mısır ve Suriye'ye gönderdiği askeri malzemenin listesini iletiyor, silahların seri numaralarını da bu bilgilere ekliyordu. Burada hedef ikiliydi: Bu istihbaratı sağlayan Mossad ile CIA arasındaki iyi ilişkileri güvence altına almak ve askeri destek sağlamak. Bu bilgiler CIA'nın ABD hükümetini İsrail'e desteği arttırma yolunda ikna etmesine yardımcı olmaktaydı. CIA Kongre'ye bu bilgiyi nereden edindiğini söylememekteydi; ancak bunlar Yahudi lobilerinden gelen bilgileri doğrular mahiyetteydi.

Amerikalılar Libya'nın Muammer El Kaddafi'sini tehlikeli bir deli olarak değerlerdirmekteydiler; 1970'lerin ortalarında küçük devrimci terörist gruplar tüm dünyayı sarmış gibiydi Fransa'da Doğrudan Eylem, Almanya'da Baader Meinhof çetesi, Japonya'da Kızıl Ordu, İtalya'da (1978'de Başbakan Aldo Moro'yu öldüren, Kızıl Tugaylar, İspanya'da 1974'de İspanyol Başbakanı Carrero Blanco'nun öldürülmesini üstlenen) Bask'lı ETA, ve beş ayrı Filistin örgütü Avrupa'yı kasıp kavuruyordu. ABD'de dahi Weathermen ve 1974'de Patricia Hearst'ü kaçı-

ran Symbionese Kurtuluş örgütleri faaliyetteydi.

Bu kargaşanın ortasında Avrupa'da birçok sinagog ve başka Yahudi kurumları da bombalı saldırıya uğradı; dolayısıyla Mossad'in İtalya saldırısını bu işle bir ilgisi olmayan Mısır ve Libyalılara yıkması için koşullar olgunlaşmıştı.

Mossad İtalyanların el koyduğu Strella roketlerinin listesini elde etmişti. Sayıları yalnızca 12'ydi; kayıp iki roketiyse sonradan düşüneceklerdi. Mossad teröristlerin sorgulanmasında, bu roketlerin Yugoslavya'dan geldiğini öğrenmiş olmasına karşın, seri numaralarını Rusların Mısır'a sevketteği silahların listesine ekleyerek CIA'ya iletti.

Ancak LAP'm kamuoyu için ürettiği öykü, silahların Libya'dan temin eden teröristlerin 1972 Aralığı sonlarına doğru arabayla Libya'dan ayrılarak Viyana'daki bir Yahudi hedefine saldırmak üzere feribotla italya'ya geçip Roma'ya vardıkları yolundaydı. Yolu uzatmaları da bir batılı ülkeden diğerine geçmenin, komünist bir ülke üzerinden gelmekten daha kolay olmasıyla açıklanmıştı. Teröristler 26 Ocak 1973 tarihinde patlayıcı taşımak suçundan İtalyan polisi tarafından "resmen" tutuklanmışlardı. Başarısız havaalanına saldırı girişiminden sonra kimlikleri saklı tutulmaktaydı. Ancak İtalyan polisi, inanılmaz biçimde ilkin ikisini ardından da üç kişiyi olmak üzere teröristleri serbest bırakmıştı.

Bu arada Amerikalılar Mossad'dan aldıkları tüm bilgileri askerî bilgisayar sistemlerine yüklüyorlardı. İtalyanlar 26 Ocak'da nihayet teröristleri tutuklayıp silahlarına el koyduklarım resmen duyurduklarında, Strella'larm seri numaralarını CIA'ya bildirdiler; CIA da bunları askeri istihbarata aktardı. Bu numaralar Mossad'in Rusya'nın Libya ve Mısır'a verdiğini ileri sürdüğü roketlerin seri numaralarıyla karşılaştırıldığında, ABD bilgisayarı bu ikisinin uyduğunu ortaya çıkardı. Artık Amerikalılar Rusların Mısır'ı desti klediğine, Mısır'ın da roketleri teröristleri silahlandıran Kaddafi'ye aktardığına iyice ikna. olmuşlardı; bu da ABD'nin Libya lideri hakkındaki kanılarını doğrulamaktaydı. Gerçeği bir tek Mossad biliyordu.

İtalyanların teröristleri serbest bırakmasının nedeni, herhalde konunun mahkemeye intikal ederek gerçeğin ortaya çıkmasından korkmalarıydı: İtalyan istihbaratı terörist bir hücrenin bir dünya liderini öldürme girişimine seyirci kalmıştı. Kötü bir skandal...

* * *

İki roketin ortaya çıkmamış olması, Mossad'ı tedirgin ediyordu. Ama İtalyanlar beceriksizlikleri örtbas edildiği için memnundular. Amerikalılar ise herşeyin Kaddafi'nın başı altından çıktığı düşüncesindeydi.

Teröristler tutuklu bulunduğu sırada Shaback tarafından sorguya çekilmişler ve Kızıl Prens Ali Hasan Selami'nin işin içinde olduğu öğrenilmişti. Artık Mossad'ın gözü kararmıştı.

İtalyan polisi Shaback'ın Filistinlileri Roma'da sorguya çekmesine izin vermişti. Böylelikle iki kişilik Shaback ekibi bir tutuklunun el ve ayakları kelepçeli ve zincirle bağlanmış bir durumda bir sandalyede oturduğu sorgu odasına giriyor ve İtalyan polisine odayı terketmesini söylüyordu. "Bu oda şimdi İsrail'e aittir. Tutuklulardan biz sorumluyuz." FKÖ'lü tutsak kuşkusuz bundan dehşete düşüyordu. Olasılıkla İsraillilerin elinden kaçabilmek için Avrupa'ya kapağı atmış militanJardan biriydi.

Shaback subayları kapıyı kapadıktan sonra tutukluya Arapça "Biz senin *Mıhaberat'tan* dostlarınız," *(Muhaberat* Arapların tüm istihbarata verdikleri isimdi. Pekçok Arap istihbaratı bu adla bilinirdi) diyordu.

Tutsağın kimlerle karşı karşıya olduğunu ve içinde bulunduğu durumu iyi bellemesini istiyorlardı. Ardından el ve ayaklarındaki kelepçeleri çıkarıp yerine, yeğledikleri, çok daha insafsız tipteki kelepçeleri takıyorlardı. Valizlere isim etiketlerini iliştirmek için kullanılan plastik tutturuculara çok benzeyen bu kelepçeler plastikten yapılmıştı, ancak çok daha sıkıydılar ve bileğe rastlayan yüzeylerinde usturalar bulunuyordu.

Hareket etmeye izin veren normal kelepçelerin tersine, bunlar dolaşımı önleyerek korkunç sızılara neden olacak kadar sıkıydı.

Tutuklunun kol ve bacaklarını bunlarla bağlayıp durumuna ne denli üzüldükleri konusunda gevezelik ederken, bir yandan da başlarına kenevir torbalar geçiriyorlardı. Ardından fermuarını açıp penisini dışarı çekiyorlar, orada elleri, ayaklan kelepçeli, başında bir torba, vücudunun özel kısımları ortada öylece otururken: "Şimdi kendini rahat hissediyor musun? Haydi biraz konuşalım," diyorlardı.

Tutuklunun çözülmesi, bundan sonra uzun sürmezdi. Ne ki, onların kısa sürede salıverileceğini aklından geçirmeyen Shaback, Selami hakkında bir sürü soru sormuştu. O kadar çok sormuştu ki, tutuklular serbest kalır kalmaz derhal Kızıl Prens'e giderek Mossad'ın bir numaları hedefi olduğunu bildirmişlerdi.

Bu aralar Kara Eylül çok hızlıydı. Bombalı mektuplar çok yaygındı; bombalama ve el bombası saldırıları tüm Avrupa'yı kasıp kavuruyordu. Mossad Selami'yi ele geçirmeye ne denli istekliyse, Beyrut'daki Kara Eylül liderleri de onu korumaya o denli istekliydiler. Bu nedenle bir süre gözden uzaklaşmasını salık verdiler.

Ancak - birkaç hafta sonra, 20 Şubat 1973'de İsrail komandolarının Beyrut'daki karargâhına düzenledikleri saldırıda hayatını yitirecek olan Kara Eylül lideri Ebu Yusuf, örgütün Avrupa'daki operasyonları yönetmek üzere, en azından geçici olarak Selami'nin yerine birini bulması gerektiğine kararvermişti. Paris yüksek sosyetesinin yakından tanıdığı Cezayir doğumlu Muhammed Budiya'da karar kıldılar. İşe kendi adıyla anılan "Budiya Hücresi"ni kurmakla başladı.

Budiya Avrupa'da faaliyet gösteren tüm terörist grupları vurucu bir yeraltı ordusu halinde eşgüdümlendirmeyi düşünüyordu. Çeşitli grupların üyelerinin Lübnan'da eğitilmesini sağladı ve hemen hemen bir gece-

de tüm fraksiyonlara bir çeşit kliring evi görevi görecek büyük bir terörist örgüt kurdu. Kuramsal olarak iyi bir fikirdi; ama esas sorun FKÖ örgütlerinin aşırı ulusçu, diğer grupların çoğunun radikal marksist oluşuydu; İslam ile Marksizim'i bağdaştırmak mümkün değildi.

Budiya'nın Paris ile Beyrut arasında mekik dokuyan, Muharbel adlı Filistinli bir irtibatçısı vardı. Kara Eylül karargâhına düzenlenen İsrail komando akınında MuharbeFin fotoğraflı bir dosyası da pekçokları gibi ele geçirilip Tel-Aviv" e götürülmüştü.

Burada Mossad katsa'sı Ören Riff devereye girecekti. Ortalık iyice ısınmıştı. Normal ihtiyat tedbirleri için zaman yoktu. Arapça bilen Riff e 1973 Haziran'ında Muharbel'le doğrudan bir devşirme girişiminde bulunması söylendi: Yani onunla doğrudan konuşup Mossad için çalışmasını önerecekti. (Bu teknik genellikle yararlı sonuçlar vermektedir: Bazen devşirme girişimi başarıyla sonuçlanıyordu, kimi zaman da adamın gözünü korkutup karşı taraf adına çalışmaktan caydırabiliyor-du. Bu da olmazsa, tıpkı Mısırlı fizikçi Meşhed'e yapıldığı gibi, ortadan kaldırılıyordu. (*)

Muharbel Londra'da lüks bir otelde kalmaktaydı. Birbuçuk gün izlendi, odasına dinleme aygıtları yerleştirildi. Nihayet Riff Muharbel bir yürüyüşten döner dönmez oldasına gitti. Odada daha önceden silah aranmıştı; ortalık temizdi; başka kimse de yoktu. Muharbel asansörle odasına çıkarken biri "kazayla" ona çarpıp üzerinde silah olup olmadığını kontrol etti. Muharbel FKÖ'den olduğundan son derce tehlikeli sayılıyordu; ama koşulların elverdiği tüm önlemler alındıktan sonra Riff adamın peşinden odasının kapısına gitti.

Adamın silaha davranmadığı kanısına vardıktan sonra Riff, Muharbel'in Kara Eylül dosyasındaki bilgileri hızla aktardı: adı, adresi, yaşı - dosyadaki herşeyi.

Ardından da, "Ben İsrail istihbaratmdanım, " dedi, "Sana yüklü

(*) Bkz. Giriş: Sfenks Harekatı.

miktarlar ödemeye hazırız. Bizimle çalışmanı istiyoruz."

Yakışıklı, zeki, şık ve pahalı giyimli bir adam olan Muharbel, Riff in gözlerinin içine baktı, ağzı kulaklarında: "Nerede kaldınız?" dedi.

İki adam beş dakikalık süratli bir görüşmeden sonra daha resmi ve güvenli bir biçimde buluşmak üzere sözleşip ayrıldılar. Muharbel için esas önemli olan para değildi - tamam, bunu da istiyordu ama esas sorun, iki tarafta da güvenlikte olmaktı. Kendi hayatta kalma uğraşıydı bu; iki taraf da bunun için kendisine para ödemeye razıysa, neden olmasın?

Riff e derhal Budiya'nın kaldığı tüm adreslerin listesini verdi. Budiya kadınlara düşkündü ve tüm Paris'de bir sürü metresi vardı. Hedef olduğunu bildiğinden, kadınların dairelerini güvenlik evi olarak kullanıyor, her gece birinde kalıyordu. Ancak Muharbel onunla sürekli bağlantıda olması gerektiğindan, bu adresleri bilmekteydi. Riff adresleri Mestada'ya verince Budiya'nın turlarını izlemeye koyuldular. Kısa sürede, tasarladıkları bir harekat için, zengin bir aileden gelip eğitimini Londra ve Moskova'da tamamlamış, o aralar Paris'de yaşayan ve FKÖ için çalışan Ilyich Ramirez Sanchez adlı Venezuellalı'ya para aktarmakta olduğunu keşfettiler.

Metsada Budiya'nın dikkatli bir adam olduğunu hemen anladı. Böylesi konularda bir istihbarat örgütü daima sabit olanı arar - hedefin düzenli yaptığı bir şeyi. - Böyle işler bir anda görülmez: "İşte orada! Haydi hemen vuralım onu!" Böyle birşey olmaz. Her türlü kargaşayı önlemek üzere olaylar adım adım ve çok önceden planlanır. Budiya için en sabit olan, her gece mavi renkli Renault 16'sıyla gitmesiydi. Bir de, Fosses-st.-Bernard sokağı üzerindeki eve diğerlerinden daha sık gidiyordu.

Budiya yine de motor kapağını açmadan, arabasının altını kontrol etmeden, bagaja ve egzos borusuna bakmadan, yani patlayıcı taraması yapmadan arabasına binmiyordu. Bunun sonucu, Metsada arabasının

koltuğuna basınçlı mayın yerleştirmeyi kararlaştırdı. Ancak Fransızların Mossad'dan kuşkulanmasını istemedikleri için, bombaya, demir kırıntıları ve kabuklarla, el yapımı süsü verdiler. Bombanın altına, üzerine basınç uygulandığında yukarı doğru patlamasını sağlayacak şekilde ağır metal bir plaka yerleştirildi.

28 Haziran 1973'de Budiya apartmanı terkedip, günlük kontrolünü yaptıktan sonra kapıyı açıp koltuğa yerleşti. Kapıyı kapatırken araba büyük bir şiddetle infilak etti. Budiya olay yerinde öldü. Patlama öylesine şiddetliydi ki, kırıntı ve kabuklar vücudunu ve arabasının tavanını delik deşik etmişti.

Terörist gruplarla ilişkisini bilen Fransız polisi, elinde bulunan patlayıcının kazayla patlaması sonucu parçalandığına inanıyordu, bu, pekçok polis kuruluşunun yeğlediği bir açıklamadır.

Kara Eylül'ün elinde Budiya'yı Mossad'ın öldürdüğüne ilişkin delil olmamakla birlikte, bunun böyle olduğunu biliyorlardı. Derhal bir İsrailli öldürülerek misilleme yapılmasını emrettiler. Güney Kaliforniya'da Los Angeles Üniversitesi'nde okuyan Filistinli bir öğrenciye bir silah alarak Washington'daki İsrail Büyükelçiliği'ne gitme emri verildi. Önceden terörist gruplarla ilişkisi olmuş ve ABD istihbaratı tarafından izlenme olasılığı olan birindense, hiç tanınmayan bir kişinin vurkaçı daha kolay gerçekleştirebileceğini düşünmüşlerdi. Böylelikle, l Temmuz 1973 günü teşhis edilemeyen bir genç adam elçilikteki hava ataşe yardımcısı Albay Yosef Alon'a doğru yürüyerek yol ortasında onu vurdu ve kaçmayı başardı. Suikastçı hiç bir zaman yakalanamadı. Mossad bu olayın Budiya operasyonuyla ilişkisini sonradan, Yom Kippur Savaşı'ndan sonra ele geçirdiği belgelerden öğrenecekti.

Budiya'nm öldürülmesinden sonra Muharbel Riff e Kara Eylül'ün Avrupa'daki harekatların başına Venezuellah Sahchez'i geçirerek Paris'e gönderdiğini haber verdi. Mossad onun hakkında hemen hiçbirşey bilmiyordu, ama en sevdiği takma adının Carlos Ramirez - ya da yalnızca Carlos olduğunu kısa sürede öğrendiler. Kısa sürede dünyanın

en ünlü ve korku verici insanlarından biri haline gelecekti.

* * *

Hiç de aptal bir insan olmayan Ali Hasan Selami, kendi güvenliğini sağlamaya uğraşıyordu. Hem Mossad'dan korunmak hem de İsrail'i küçük düşürmek istiyordu. Böylelikle iki değişik elçilik aracılığıyla kendilerini Mossad'a devşirtecek gönüllüler buldu. Görevleri İsraillilere hareketlerini izleyebilecekleri bir dizi tarih ve yer iletmekti. Doğal olarak gerçek hareketlerini değil, inanmalarını istediklerini. Bu, zamanla Mossad'ı Norveç'de Oslo'nun 95 mil kuzeyinde Lillehammer denen küçük bir kasabaya ulaştırdı. Burada Kızıl Prens'e gerçekten de çok benzeyen bir garson yaşıyordu. Bu benzerlik, onun için ölümcül sonuca yolaçacaktı.

Selami'yi halletme harekatının sorumluluğu Metsada'nın başı Mike Harari'deydi. Selami, adamlarını, Mossad'ın sıkı gözetimi altındaki herşeyden habersiz garsona yollayıp onunla görüştürüyordu. Bu da tabii Mossad'ın kanısını pekiştirmeye yarıyordu. Mossad 21 Temmuz 1973'de zavallı garsonu öldürdü. Üç kişi hapse girdi. İçlerinden biri, David Arbel(*) bir hayli konuştu. "Lillehammer Olayı" Mossad'ın tarihinde belki de en büyük skandaldi.

Paris'de Carlos görevi devralıyordu. Avrupa istihbaratı onunla ilgili hiçbir şey bilmemekteydi. Arapça bilmiyor, hatta Araplardan hoşlanmıyordu. (Carlos Filistinliler hakkında **"Bu herifler öğündüklerinin yarısı kadar iyi olsalar,"** diyordu, **"İsrail'in hâlâ Filistin'de işi** ne?") Ama Mossad ajanı Ören Riff in devşirdiği Muharbel, Carlos'a irtibatlık görevinin sürdürdü.

Paris harekatını sağlamlaştırırken Carlos yavaş yavaş Kara Eylül'ün Avrupa'daki silah stokunu da denetimi altına almaya başlamıştı. Bunlar arasında Golda Meir'e karşı başarısız suikast girişiminden bu yana

(*) Bkz. 7. Bölüm: Saçörgüsü; 15. Bölüm: Musa Harekatı.

"kayıp" olan iki Strella roketi de bulunuyordu.

Muharbel, Kara EylüPün irtibatı görevinin yanı sıra, iki Filistin örgütünün, Halk Cephesi ile Gençlik Örgütü'nün de irtibat görevini yapıyordu. Mossad'a aktardığı bilgilerin hacmi son derece büyüktü; Mos-sad bunları çiğneyip işine yarayanları kendine alakoyduktan sonra artanları Avrupa istihbaratlarına ve CIA'ya aktarıyordu. Bu denli fazla bilgiyi onlar dahi nasıl kullanacaklarını bilmiyorlardı. Öbür istihbarat subayları arasında adeta bir iç şaka olmuştu; "bugünkü Mossad, kitabını okudun mu?" diye sorarlardı birbirlerine. Ve o günlerde CIA ile irtibat o denli sıkıfıkıydı ki, Amerikalılar şaka yollu "Langhey'deki Mossad Masası'ndan (Virginia'daki CIA karargâhı) sözediyorlardı. Pazarın böyle bir istihbarat bombardımanına tutulmasının muhtemelen kimseye bir yararı olmuyordu ama, en azından kimse kendisine haber verilmediğini ileri süremezdi. Mossad sonradan bu sistemi başarıyla kullanacaktı.

Carlos doğal olarak Roma'daki iki Strella roketiyle ilgilendi. Öyle anlaşılıyordu ki, takım roketleri bölüşürken bu ikisini Mossad'in bilmediği bir güvenlik evinde bırakmışlardı. Suikast girişimi sırasında ele geçen terörist öldürülmemiş olsaydı, belki bulunabilirlerdi. O evi kullanan takımdandı.

Carlos henüz hiçbir Yahudi hedefine karşı harekete geçmemesine karşın, Mossad adamın ne denli tehlikeli olduğunu kavramaya başlamıştı. Muharbel aracılığıyla roketlerden haberdar oldular, ama şimdi onlara dokunmanın sırası değildi. Her durumda, iki-üç günde bir yeni bilgilerle arayan Muharbel'i yakmadan eve karşı bir harekete geçemezlerdi; bir ara öyle oldu ki Muharbel için günde 24 saat hazır bekleyen bir telefon servisi bulundurmak durumunda kaldılar.

Carlos roketlerin bir İsrail uçağına karşı kullanılmasını istiyordu. Ancak ince bir plan gerektiren bu harekete şahsen katılmayacaktı. Onun kuralı - ve hiçbir zaman yakalanmayışının bir nedeni de - buydu. Bir harekatı planlıyor, uygulamasını gözlüyor, ama kendi katılmı-

yordu.

Mossad'ın başı roketlerle dertteydi. Muharbel'in bu harekatta yakılmayacak kadar değerli olduğu açıktı; ama Filistinlilerin ellerinde o roketlerle havaalanına varmasına izin verirlerse, bir İsrail uçağını düşürebileceklerini biliyorlardı.

Gösteriyi Muharbel'in katsa'sı Ören Riff yönetiyordu. Riff kestirmeden gitmeyi seven, saçmalıklarla uğraşmaktan hoşlanmayan bir adamdı. 1975 sonlarında 11 çatlaksesli katsa'nın imzasıyla Mossad başkanına hitaben yazılan, örgütün kokuşmuş, israfçı bir duruma geldiğini ve demokrasi karşısında hatalı bir tutum izlediğini belirten mektubun imzacılarından biriydi. İçeride "ll'ler mektubu" olarak bilinen bu mektubun imzacıları arasından bir tek Riff örgütte kalmayı başardı. Geri kalanların hepsi atıldı. Ancak, terfii iki kez ertelendi; 1984'de neden terfii çıkmadığını anlamak için dosyanın istediğinde, dosyasının kaybolduğu söylendi ona - sekreter ve şoförlerle birlikte toplam mevcudu 1200 kişi olan bir örgüt için, olmayacak bir öyküydü bu.

Bu mektuptan sonra da NAKA yönetmeliği değiştirilerek her mektubu ancak tek kişinin imzalayabilmesi kuralı getirilmişti.

Herneyse, Riff Roma'daki irtibatı arayarak İtalyan istihbar atındaki dostları Amburgo Vivani'yle temasa geçip roketlerin bulunduğu güvenlik evinin adresini vermelerim istedi. "Ona tüm ilişkili kişilerin evde olacağı bir zamanda haber vereceğinizi ve bu adrese ancak o zaman gitmesini söyleyin," demişti. "Hepsini ancak böyle yakalayabilirler."

Bir neviot birimi evi Mossad için gözlemeye başladı ve bütün teröristlerin içeride bulunduğunu gördükleri 5 Şubat 1973 günü İtalyan istihbaratına haber verdiler. İtalyanlar beklemedeydi - İtalyanları, onlardan habersiz gözlemekte olan Mossad da öyle - daireye girerek beş kişiyi (bir Lübnanlı, bir Libyalı, bir Cezayirli, bir Iraklı ve bir Suriyeli) tutukladılar, iki rokete de el koydular.

Basına yapılan açıklama, bu beş kişinin Roma Fiumicino Havaala-

m'ndan hareket eden sivil bir uçağı apartmanın çatısından vurmaya hazırladıkları yolundaydı. Bu gülünç bir açıklamaydı - uçaklar o apartmanın üzerinden dahi geçmiyordu. Ama farketmezdi. İnsanlar inandılar.

O sıralarda İtalyan istihbaratının başkanı Mossad'a çok yakındı. Gerçekte İtalyan elindeki gizli bir kamerayla Arap ülkelerini dolaşır ve Mossad için askeri tesislerin fotoğraflarını çekerdi.

Teröristleri iki roketle birlikte suçüstü yakalamış olmalarına karşın, İtalyanlar beş kişiden ikisini kefaletle hemen serbest bıraktılar. Tabii onlar da Roma'yı terkettiler. Diğer üçü de Libya'ya gönderildi; ancak onları taşıyan Dakota uçağı geri dönerken l Mart 1974 günü infilak etti; pilot ve ekip öldü: Bu olayın soruşturması hâlâ sürüyor.

İtalyanlar olayı Mossad'ın düzenlediğini öne sürüyorlardı, ama Mossad değildi. FKÖ olması daha muhtemeldi. Ya ekibin kendilerini Libya'da bırakırken birşey gördüğünü düşündüler, ya da bir başka harekatta tanıyacaklarından çekindiler. Uçağı Mossad patlatsaydı, teröristler içindeyken yapardı bunu.

Carlos 20 Aralık 1973'de Paris'teydi. Kent dışında bir yeri vardı; FKÖ mühimmatı da burada depolanmıştı. Mossad, değerli ajanı Muharbel'i ele vermeden bu adresi Fransız istihbaratına iletebilmek için bir vesile arıyordu.

O sabah Carlos kendi eylem tarzına uygun bir saldırı gerçekleştirdi: Vur-kaç. Elinde bir el bombasıyla dairesinden çıktı, arabasına atladı, el bombasını bir Yahudi kitapçısından içeri fırlattı - bir kadın öldü, altı kişi yaralandı. Bu Mossad'ın mühimmat deposunun adresini Fransızlara vermesi için iyi bir nedendi; ama Fransız polisi depoyu bastığında silahlar, tüfekler, el bombaları, TNT kalıpları, propaganda bildirileri ve oniki kişi kadar ele geçirmesine karşın, Carlos'u bulamadı. Aynı gün Fransa'dan ayrılmıştı.

Ertesi gün Muharbel'i Londra'dan arayarak oraya gelmesini istedi.

Muharbel İngiliz polisi peşinde olduğundan, gitmek istemiyordu. Mossad'ın tüm ikna çabalarına karşın, gitmedi; ve bir süre Carlos'la teması yitirdiler.

Ardından, 22 Ocak 1974 günü Carlos Muharbal'ı yeniden aradı. "Ben Ilych," dedi. "Paris'e geliyorum. Ancak yarın ya da öbürgün bir işi halletmem gerekiyor."

İngiltere'deki tüm İsrail tesisleri derhal alarma geçirilmişti. Ancak bu telefonun Muharbel'in sadakatim denemek üzere yanlış uyan olabileceği düşüncesiyle alarm durumu örtülü tutuluyordu. Carlos'un herkesin bir adım önünde olduğu bilinmekteydi.

İki gün sonra, 24 Ocak günü Londra'daki İsrail bankasının önünden bir araba geçti, içindeki kişi bankaya bir el bombası fırlatarak bir kadının yaralanmasına neden oldu.

Ertesi gün Carlos Muharbel'i Paris'den arayarak buluşmak istediğini söyledi. İşler çok kızıştığından İsrail hedeflerini bir süre bırakacağını, Japon ve Alman çetelerine ödenmesi gereken bazı borçları olduğunu, bunları temizlemeden FKÖ hiçbir şey yapamayacağını anlattı.

Bu Mossad'ı biraz olsun rahatlamıştı; başka kanallardan gelen istihbaratla da doğrulanmaktaydı. Ama Carlos sözkonusu olduğunda uzun süre soluk almak olanaksızdı. O yılın 3 Ağustos'unda Paris'de ikisi gazete bürolarının, (patlamadan önce tesbit edilen) biri de radyo binasının önünde olmak üzere üç arabaya bomba yerleştirildi. Fransız polisi bunun Action Directe'in işi olduğunu düşünüyordu. Öyleydi de^ ama bombaların yerleştirilmesine Carlos yardım etmiş, ardından da Paris'in başka bölgesine uzaklaştırılmıştı.

Mossad sonradan Carlos'un çok sayıda Rus yapıma RPG-7 tanksavar roketatarı ele geçirdiğini öğrendi. RPG-7 yalnızca 8.5 kg. ağırlığında, küçük, taşınması kolay bir silahtı. Menzili statik bir hedef için 500 m. hareket halindeki bir hedef içinse 300 m. idi. 30 cm. kadar kalınlıktaki bir zırhı delerdi.

13 Ocak 1975 günü Carlos ve bir dostu Wilfred Bose belâ çıkarmak üzere Orly Havaalanına geldiler. (Baader-Meinhoff çetesinin üyesi olan Bose, 27 Haziran 1976 günü Uganda/Entebbe'deki ünlü kurtarma harekatı sırasında öldürülecekti.) Herneyse, iki adam iniş apronun-da bir İsrail uçağının kuyruğunu tesbit ettiler.

Carlos yaklaşarak arabayı durdurdu, İsrail uçağının en iyi göründüğü noktayı işaretlemek üzere yola bir süt şişesi fırlattı. Ardından Bose üzerinde ayaklan bagaj taşıyıcısına sıkıca geçirilmiş bir halde Carlos'u taşıyan Citroen Deux-Chevaux'yu saatte 10 mil süratle yavaşça işaretlenen noktaya doğru sürdü. Süt şişesine doğru yaklaşırken Carlos yavaşça doğrularak ateş etti, ancak hedefi vuramadı. Bir Yugoslav uçağıyla havaalanı binalarından biri isabet almıştı. Birkaç metre daha ilerlediler, Bose arabayı durdurdu. Carlos aşağıya atladı, yandaki koltuğa geçti ve hızla yollarına devam ettiler.

Daireye döndüğünde Muharbel'e yaptıklarını anlattı, ama Muharbel olayı radyodan duyduğunu, İsrail uçağını vuramadıklarım söyledi. Carlos, "Evet, bu kez isabet ettiremedik," diye yanıtladı onu. "Ama ayın 19'unda yeniden deneyeceğiz."

Tabii Muharbel bu bilgiyi Ören Riff e aktardı. Yine, bu değerli ajanı harcamak istemediklerinden Riff çifte güvenlik emri verdi ve tüm İsrail uçaklarının havaalanının kuzeyinde çekilmesini sağladılar. Böylelikle, Carlos tehdidini uygulamaya sokarsa alana bir tek yoldan yaklaşabilecekti.

Gerçekten'de 19 Ocak günü, Carlos yanında üç adamıyla birlikte otomobiliyle çıkageldi. Fransız polisi terörist bir saldırı olabileceği yolunda uyarılmıştı. Üç hamleden sonra durdular, ancak Fransız polisi siren çalarak yaklaşıyordu. Adamlar ateş etmedi. Silahlarını atarak kaçtılar, arabayı bırakmışlardı. Carlos oradan geçen birini yakalayıp kafasına silah dayadı. Arkadaşlarından biri de öyle. Pazarlık 30 dakika sürdü.

Tek el bile ateş edilmeden bırakıldılar. Malzemelerini bırakmışlar^

di; Carlos ortadan kayboldu. Yerini Muharbel bile bilmiyordu.

Bundan sonraki beş ay sakin geçti. Muharbel hâlâ değerli bilgiler iletiyordu; ama Carlos'dan bir haber yoktu. Bu noktada o da tedirgin olmaya başlamıştı; arkadaşları Beyrut'dakilerden bazılarının faaliyetlerinden kuşku duyduklarını ve kendisiyle konuşmak istediklerini iletmişlerdi ona. Bu arada Mossad Carlos'u vurmaya karar vermişti; ne ki Muharbel'in tek isteği yeni bir kimlikle bir an evvel oyundan çekilmekti. Carlos'un peşinde olduğundan korkuyordu.

Karargâh Riff in Carlos'la tek başına ilgilenmesini istemiyordu, bu işe Metsada'yı da karıştırmak yanlısı değillerdi, bilgi sızdırmaya hazır olmakla birlikte bu işi Fransızlara yıkmak niyetindeydiler.

10 Haziran 1975 günü Carlos panik içindeki Muharbel'i aradı. Muharbel Paris'den ayrılmak zorunda olduğunu söyledi. Ancak Carlos onu Beşinci Bölge'de Toullier sokağındaki dairesine çağırdı. Bitişik düzen evlerden biriydi; ya sokağa en yakın evin kapısından girilip bir iç avludan geçilerek giriliyordu, ya da kaldırımı katedip birkaç basamak tırmanmakla. Tek giriş ve dolayısıyla da tek gerçek çıkışı olan bi ev, Carlos için garip bir yerdi.

Bir emlakçı sayan aracılığıyla Riff ön apartmandaki avluya ve Carlos'un dairesine bakan bir daireyi kiraladı. Turistlerin günlük ya da haftalık olarak kiraladıkları küçük dairelerden biriydi; Riff bir çatı katına yerleşmişti.

Fransız polisine dairede tanınmış bir silah satıcısıyla bağlantılı bir adamın ve bu tehlikeli oyunlardan yakasını sıyırmak isteyen, konuşmaya gönüllü bir başkasının (Muharbel) bulunduğu bildirilmişti. Polise ne Carlos'dan ne de Muharbel'in ajan oluğundan sözedilmişti.

Riff Muharbel'le Fransız polisinin kendisine dokunmayacağı güvencesini veriyordu. "Onlara Tunus'a gitmek istediğini söylersin. Sana do-

kunmamalarmı sağlayacağız. Ama Carlos ortalıkta dolaşırken sen de güvenlikte değilsin. Sana Carlos ile birlikte bir resim gösterip yanındakinin kim olduğunu soracaklar.

"Tanımadığını söyleyerek işin içinden sıyrılmaya çalış. Onu yine de görmek isteyecekler, o zaman onları Carlos'a götürürsün. Sorgu için onu tutuklayacaklardır; biz de onun hakkındaki bilgileri Fransızlara iletiriz, ömrü boyunca deliğe tıkılır. Sen de Tunus'da rahat rahat yaşarsın."

Planda büyük açıklar vardı, ama Carlos'un ele geçmesini sağlayabilcekse gerisi Mossad için önemli değildi.

Riff Tel-Aviv'den Carlos'un dosyasının büyük bir bölümünü, kimi ele geçirdiklerini anlamalarını sağlamak üzere Fransız polisine açıklayabilmek için izin istedi. Gerekçesi, Mossad'ın onlara bir ajanını vermekte olduğuydu: Fransızlar Carlos'un kim olduğunu bilmezlerse ajanları Muharbel büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacaktı. Öte yandan, eğer Carlos için yeterince hazırlıklı olmazlarsa Fransızların da tehlike içinde olacaklarını düşünüyordu. Çünkü Fransızlar Carlos'la ilgili pek birşey bilmiyorlardı.

. Riff e verilen yanıt, bir irtibatın Carlos gözaltına alındıktan sonra ve Fransızlarla bir pazarlığın ardından gerekli bilgileri onlara iletebileceği yolundaydı. Bir başka deyişle, eğer Fransızlar istihbarat istiyorsa bunun bedelini ödemeliydiler.

Fransızlara Carlos'a ilişkin bilgi verilmeyişinin nedeni yalnızca ve yalnızca Mossad'ın iki bölümü arasındaki rekabet ve kıskançlıklardı: Mossad'ın 35 etkin katsa'sını yöneten ve düşman ajanlarının devşirilmesinin esas sorumlusu Tsomet (sonradan Melucha) ile, irtibat bölümü Tevel ya da Kaissarut arasındaki rekabet.

Tevel daima dışarıya daha fazla istihbarat verilmesi konusunda Tsomet'le çatışma halindeydi. Diğer örgütlere ne kadar çok bilgi sızdırırlarsa o kadar dost olabileceklerini ve o kadar karşılık göreceklerini dü-

sunuyordu. Ama Tsomet buna karşı hep direniyordu; onların tezi de istihbaratın o denli kolay sızdınlmaması gerektiği, karşılığında birşey almadan bilgi verilmemesi yolundaydı.

Ancak bölüm başkanlarının (o sıralar Tsomet'te olan) Ören Riff in önerisini tartışmak üzere yaptıkları toplantıda, roller değişmişti. Tsomet ayrıntıların verilmesini istiyor, ancak Tevel buna karşı çıkıyordu. Tevel başkanı bu fırsattan yararlanarak şöyle konuşmuştu: "Bu ne demek oluyor? Fransızlara bilgi vermek istiyorlar, öyle mi? Biz bilgi sızdırmak istediğimizde siz bizi engelliyorsunuz. Şimdi de biz sizi engelleyeceğiz." Üstelik bu, yanlarında kalabilecekti. Bunun hesabını sorabilecek kimse yoktu. Kimseye hesap vermek zorunda değillerdi. Kendi yasalarını kendileri yaparlardı.

Randevu gününde Riff, Carlos'un dairesine girişini izledi. İrtibat görevlileri Fransızlarla konuşmuş ve Muharbel'i nereden alacaklarını söylemişti. Aldılar da. Carlos'un dairesinde bir grup Güney Amerikalı vardı. Bir parti veriyorlardı.

Muharbel,. işaretsiz bir polis arabasıyla geldi. Yanında üç Fransız polisi vardı. İki tanesi onunla birlikte merdivenlerin başında beklerken üçüncüsü kapıyı çaldı. Kapıyı Carlos açtı, sivil giyimli polis kendisini tanıttı, Carlos onu içeri aldı. 20 dakika kadar konuştular. Carlos kuşkusuz iyi bir adama benziyordu, sorun yoktu. Onu hiç görmemiş, adım hiç duymamışlardı. Onlar, yalnızca bir ihbarı değerlendirmekteydiler. Önemli bir şey değildi.

Riff sonradan olayı seyrederken çok sinirlendiğini, içinden her türlü kuralı bir kenara itip polisi uyarmak geldiğini anlatacaktı. Ama bunu yapmadı.

Nihayet, polis tanıyabileceği birinin yanlarında olduğunu söylemiş olmalı. "Onunla konuşmanızı istiyorum. Biraz benimle gelir misiniz?"

Bu noktada polis kaldırımdaki iki meslekdaşına Muharbel'i getirmelerini işaret etti. Carlos onu görünce beti benzi attı. Ancak Muhar-

bel'in planı Carlos'a endişelenmemesini, polislerin üzerinde birşey olmadığını söylemekti. Carlos, polise, "Tabii," demişti; "sizinle geliyorum." Bütün bu olaylar boyunca Carlos'un elinde, polis kapıyı vurduğunda çalmakta olduğu gitar vardı. Odadaki diğerleri olup bitenlerden habersiz, eğlenmeye devam etmekteydiler. Carlos polise elindeki gitarı bırakıp bir ceket giyip giyemeyeceğini sordu, polis razı oldu. Bu arada öbür üç kişi kapıya doğru yaklaşmaktaydılar.

Carlos yan odayı geçti, gitarı yere bıraktı, ceketini aldı, gitar kutusunu açarak içindeki .38 kalibrelik hafif makinahyı çıkardı. Kapıya doğru yürüyüp ateş etmeye başladı; birinci polis boynundan ciddi bir yara almış, diğer ikisi de derhal ölmüştü. Carlos bundan sonra Muharbel'e döndü, göğsüne üç, başına da öldüğünden emin olmak üzere bir kurşun sıktı.

Riff dairesinden tüm bu olan bitenleri izlerken çılgına dönmüştü. Silahsızdı. Carlos'un Muharbel'in işini bitirerek sakin bir edayla sahneyi terketmesini izledi.

Ancak Riffin bildiği birşey vardı: Fransızlar *onun* kim olduğunu biliyorlardı. Adamlarını oraya onun sevkettiğini biliyorlardı ve onların açısından durum bir tuzağa fazlaca benziyordu. İkibuçuk saat sonra Riff, üzerinde bir uçuş görevlisi üniformasıyla İsrail'e gitmekte olan bir El Al uçağına binmekteydi. (*)

Partidekiler yaralı polise yardım ederek bir ambulansa bindirdiler. Carlos'un kim olduğu konusunda bir fikirleri yoktu. Polis, ölmedi. Daha sonraları, Carlos'un ateş ederken, "Ben Carlos'um! Ben Carlos'um!" diye tekrar tekrar bağırdığını anlatacaktı.

Carlos o gün ünlü oldu.

* * *

Carlos'un 21 Aralık 1975 günü altı Filistin-yanlısı gerillanın OPEC

(*) Bkz. 2. Bölüm: Okul Günleri.

toplantısını basarak üç kişiyi öldürüp yedi kişiyi yaraladıkları ve 81 kişiyi rehin aldıkları, Viyana'daki OPEC karargâhı baskınıyla ilişkisi olduğu düşünülüyordu. İzleyen birkaç yıl boyunca düzinelerle bombalama ve diğer terörist eylemler ona yakıştırıldı. Yalnızca 1979-80 yılında - Mossad'ın Carlos'dan haber aldığı son olaylardı bunlar - Doğrudan Eylem'in üstlendiği 16 patlama da Carlos tarzında gerçekleştirilmişti.(*)

İstihbarat örgütlerinin sorunlarından biri, insanları uluslararası düzlemde etkileyen olayların kapalı kapılar ardında kararlaştırmalarıdır. Ve herşey kapalı kapılar ardında olup bittiği için, bunun sorumluluğunu da üstlenmezler. Gerisinde denetim organı bulunmayan bir istihbarat örgütü, gevşek bir gem gibidir; üstelik_de kötü niyetlidir. İç ve rekabetle körleşebilir.

O Fransız polislerinin ya da Carlos'un öldürdüğü hiç kimsenin ölmesi gerekmiyordu. Carlos'un sokakta elini kolunu sallaya sallaya dolaşması da gerekmiyordu. Mossad'ın yaptığı, yalnızca Enstitü'ye değil, İsrail'e de zararlıydı.

Kim kimin için hesabıyla işbirliğinden kaçınılamaz. Zamanla diğer ülkelerin istihbaratları Mossad'a olan güvenlerini yitirecektir. O zaman istihbarat topluluğu içindeki kredisini yitirir. Yaptığı da budur. İsrail dünyanın en büyük ülkesi olabilir, ama Mossad İsrail yararına değil, kendi yararına olan bu iktidar oyunuyla onu baltalamaktadır.

(*) Yayımcının Notu: Carlos'la ilgili dünyada satış rekorları kıran en ünlü kitap, İngiliz yazan Frederic Forsyth'in The Day of the JackalWw. *Türkiye'de* Çakal *adıyla E Yayınlan arasında çıkan yapıt ülkemizde de büyük ilgi gördü ve defalarca basıldı. (İlk baskı Mart 1972.) Kitaba ilgi günümüzde de sürmektedir.*

11
Exocet

Eylül 1976 günü, yağmurlu bir sabah, Orlando Letelier (44) Washington'un elçilikler mahallesindeki evinden çıkarak mavi Chevelle'inin direksiyonuna geçti. Şili'nin talihsiz Cumhurbaşkanı Salvadore Ailende Goessens'in hükümetinde bakanlık görevinde bulunan Letelier'in yanında, Amerikalı araştırma arkadaşı, Ronni Moffit (25) vardı.

Birkaç dakika sonra uzaktan kontrollü bir bomba arabayı ve iki adamı paramparça edecekti.

Böyle olaylarda sık sık olduğu üzere çoğu kişi CIA'yı suçladı. Zaten- CIA Allende'nin 1973'de düşürülmesindeki rolü gerçekte olduğundan çok daha fazla abartılmıştı, bu nedenle de bu tür şiddet eylemlerinde en gözde uluslararası şamar oğlanı haline gelmişti. Diğerleri daha isabetli bir görüşle Şili gizli polisi DINA'ya işaret etmekteydi. Bu kuruluş sonradan ABD baskısıyla (İleride farklı bir hiyerarşiyle yeniden örgütlemek üzere) ülkenin başkanı General Augusto Pinochet Ugarte tarafından dağıtılacaktı.

Ama kimsenin aklına Mossad'dan kuşkulanmak gelmedi.

Mossad'ın Şilili DINA şefi Manuel Contreras Sepulveda'nın emriyle infaz edilen bu idamla doğrudan bir ilintisi olmamakla birlikte, Şili'den Fransız yapımı Exocet karadan karaya donanma roketi alma ko-

nusunda Contreas'la yaptığı gizli anlaşma yoluyla bu işle dolaylı ilişkisi olmuştu.

Ölüm mangası bu infazda Mossad personelini kullanmamakla birlikte, Contreas'ın roketi vermek için koştuğu şart gereği, Mossad'in bilgisinden yararlanmıştı.

1978 Ağustos'unda ABD federal büyük jürisi Contreras'ın yanısıra DINA harekat direktörü Pedro Espinoza Bravo'yu, DINA ajanı Armando Fernandez Larios'u ve ABD'de fanatik bir Castro aleyhtarı örgüte üye olan dört Kübalı sürgünü yargıladı. Hepsi cinayetle suçlanmaktaydı.

15 sayfalık iddianamenin anahtar delili 15 yaşında ailesiyle birlikte Şili'ye yerleşen, burada otomobil tamirciliği yapan ve DINA tarafından devşirilen ABD doğumlu Michael Vernon Tovvnley'den geldi. Savcılık makamıyla işbirliği yaparak üç yıl dört ay gibi hafif bir cezayla yakayı kurtardı. Pinochet rejimi Şililileri ABD'li savcılara teslim etti - Kübalı sürgünlerse kaçtı. Antak içlerinden biri, daha sonra, 11 Nisan 1990 tarihinde Florida, St. Petersburg'da yakalanacaktı - ama Letelier cinayetini tasarlayan Contreras'ı vermeyi ısrarla reddettiler. Contreras bu suçtan dolayı hiçbir zaman yargılanmadı; ama askerî cuntanın yıpranmış görüntüsünü düzeltmek amacıyla 1977 Ekim'nde Pinochet tarafından istifaya zorlandı.

İsrail'deki tüm askeri istihbarat örgütleri yılda bir kere toplanarak önlerindeki olayları, bu arada ülkenin askeri ve sivil istihbarat örgütlerinin yıllık bilgilendirme toplantısını - *Tsorech Yediot Hasuvot* ya da kısaca *Tsiach* ("gerekli bilgi") - görüşür. Bu toplantıda istihbarat müşterileri - örneğin AMAN, başbakanlık ve askeri istihbarat birimleri - geçen yıl elde edilen istihbaıatı değerlendirerek ertesi yıl için gerekecek olanları, önem sırasıyla tartışırlar. Bu toplantının sonucunda çıkan belgeye de Tsiach denir ve Mossad ve diğer istihbaratçılara - örneğin

askerî istihbarata - ertesi yılın siparişini oluşturur.

Üç çeşit istihbarat kaynağı vardır: *Humant* ya da insanlardan edinilen istihbarat - ki Mossad katsa'lan ajanlarından böyle yararlanmaktadır; *Elini* ya da sinyaller - ki İsrail ordu istihbaratının 8200. Ünitesi tarafından yürütülür ve *Signt,* yani iletişim araçlarından toplanan istihbarat - bu da özel askerî bir birimde yüzlerce görevlinin yürüttüğü bir faaliyettir.

Tsiach'da müşteriler yalnızca istihbarat gereksinimlerini tesbit etmekle kalmazlar, geçmiş yılın ajan faaliyetlerini değerlendirirler. Her ajanın biri amelî diğeri de istihbarî olmak üzere iki kod adı vardır. Mossad katsa'larının doldurduğu amelî raporlar istihbarat müşterilerince görülmez. Hatta varlıkları dahi bilinmez. Çeşitli kategoriler halinde parçalanan istihbarî raporlar ise ayrı gönderilmektedir.

İstihbarat müşterileri bu raporlara dayanarak ajanları A'dan E'ye dek uzanan derecelerle değerlendirirler. A ajanlar için değil, savaşçılar için kullanılan bir derecedir; B, güvenilir kaynak anlamına gelir; C, şöyle-böyle; D, ihtiyatla karşılanması gerekir; E ise çalışılmaz demektir. Her katsa ajanlarının derecesini bilir ve bunları iyileştirmeye çalışır. Bu derece bütün yıl için geçerlidir ve ajanlara derecelerine göre para ödenir. Eğer biri C derecesinden ertesi yıl B derecesine yükselmişse, bir de ikramiye alır.

Kalsalar bu raporları hazırlarken, üstteki iki haneli bir kutuyu da doldururlar. Soldakinde ajanın derecesi, sağdakinde ise 1-3 arası bir sayı yeralmaktadır. l, ajanın rapor ettiği konuyu bizzat gördüğü ya da duyduğu; 2, güvenilir bir kişiden duyduğu ancak kendisinin görmediği; 3 ise bir söylenti olarak kulağına çalındığı anlamına gelir. Dolayısıyla, üstünde B-l ibaresi yeralan bir rapor, güvenilir bir ajanın bizzat gördüğü ya da duyduğu bir olay anlamına gelecektir.

Ordu istihbaratının başında askeri istihbaratın kıdemli bir elemanı bulunur, ancak İsrail silahlı kuvvetlerinin her ana kuvvetinin kendi birimi vardır. Yani bir piyade istihbaratı, bir tank müfreze istihbaratı, bir

hava kuvvetleri istihbaratı ve bir donanma istihbaratı vardır. (İlk ikisi, kara kuvvetleri istihbaratı olarak da adlandırılır.) Resmi adı İsrail Savunma Kuvveti olan ordunun başında apoletinde zeytin dalım kesen bir kılıç ile iki incir yaprağı bulunan bir korgeneral bulunur.

Kuvvetleri birbirinden ayrı olan ABD ordusunun aksine, ISK donanma ve hava kuvvetleri gibi çeşitli ana kuvvetleri olan tek bir ordudur. Bu ana kuvvetlerin başında apoletlerinde kılıç, zeytindalı ve tek incir yaprağı bulunan bir tümgeneral bulunur. Onların altında değişik askeri istihbarat dallarının başında tuğgeneraller vardır. Bir rütbe altında ise albaylar vardır - Mossad'a katıldığımda bulunduğum ve sonra da terfi ettirildiğim rütbe.

Ordu istihbaratının başının deniz, hava ve kara kuvvetlerinin, tankmüfreze komutanları ve askeri yargı başkanıyla aynı rütbede - tümgeneral - oluşu İsraillilerin istihbarata verdikleri önemi vurgulamaktadır. Donanma istihbaratının komutanı, bir rütbe daha aşağıdadır.

AMAN ya da askeri istihbaratın komutanı, diğer komutanlarla aynı rütbeyi taşımakla birlikte uygulamada tüm öbür askeri istihbarat subaylarından daha üstün konumdadır, çünkü emir-komuta zinciri içinde doğrudan başbakana bağlıdır. AMAN ile ordu istihbaratı arasındaki fark, AMAN bir istihbarat alıcısıyken ordu istihbaratı sahada taktik bilgi toplamakla yükümlüdür.

1975 sonlarına doğru donanma istihbaratı yıllık askerî istihbarat toplantısında Exocet füzesine gereksinimi olduğunu bildirdi. Fransız Aerospatiale firmasının ürettiği bu füzenin bir adı da 'deniz kırlangıcı' dır; bir gemiden atılır, bir güdüm cihazıyla hedefini bulmak üzere yükselir ardından su yüzeyinin biraz üzerine inerek radara yakalanmaksızm hedefini bulur. Bu füzeye karşı savunma ancak test yoluyla geliştirilebilmektedir.

İsrail'in esas kaygısı, bazı Arap ülkeleri, bu arada özellikle Mısır'ın Exocet'lerden almak üzere olduğuydu. Almaları durumunda, donanına-

nın hazırlıklı olması gerekiyordu. Gerçekte test için füzenin tümüne gereksinim yoktu, tüm elektronik sistemlerin bulunduğu başlık, yeterliydi.

Füze satan kişi, alıcıya tüm bilgileri vermezdi. Üstelik testi de savunma açısından değil, saldırı açısından yapardı. Dahası, füzenin özelliklerinin Aerospatiale'den istenmesi durumunda doğal olarak azamî performansını sergileyeceklerdi. Onlar mallarını satmak peşindeydiler!

İsrail'in bu nedenle test edebilmek için bir füzeye gereksinimi vardı, ama bunu açıkça Fransızlardan alamıyorlardı. Fransa İsrail'e silah satış ambargosu uygulamaktaydı. Pekçok ülke bunu hâlâ sürdürmektedir, çünkü İsrail'in belirli silahları elde eder etmez kopya edeceğini bilirler.

Bir Exocet elde etme görevi böylelikle Mossad'ın şefine verildi, o da donanmanın talebini karşılama görevini Tevel'e yükledi.

Kısmen Aerospatiale'de çalışan ve ayrıntıları iletmiş olan bir sa[1] yan'ın sayesinde Mossad'ın Exocet konusunda bir hayli bilgisi vardı. Ayrıca küçük bir operasyonla, yanlarında bu iş için İsrail'den gönderilmiş bir uzman olmak üzere bir ekip fabrikaya sokulmuştu. Uzmanın görevi kendisine getirilen parçaları inceleyerek hangilerinin fotoğrafının çekileceğini tespit etmekti. Ekip fabrikada dörtbuçuk saat çalıştıktan sonra iz bırakmadan çekip gitmişti.

Ama füzenin fotoğrafları ve planlarına karşın hâlâ bir model gerekiyordu. İngilizlerin elinde füzeden vardı, ama İsrail'e vermeye istekli değillerdi.

Avrupa bu proje için bir çıkmaz soka*«ı ama Mossad bazı Güney Amerika ülkelerinin elinde Exocet olduğunu biliyordu. Normal olarak Arjantin iyi bir kaynak olabilirdi, ama o sıralar İsrail'den İsrail yapımı jet motoru almak üzeriydiler; Mossad bu yağlı müşteriyi ürkütmekten çekiniyordu.

Şu halde en iyi kaynak Şili'ydi. Üstelik bu ülke bir iç güvenlik servi-

si kurmak için İsrail'den eğitim talebinde bulunmuştu - İsrail'in bu konudaki uzmanlığı dünyaca ünlüydü. İsrail bununla açıkça övünmese de, İran'ın korkunç Savak'ından Kolombiya, Arjantin, Batı Almanya, Güney Afrika ve eski Uganda diktatörü İdi Amin'in gizli polisi dahil olmak üzere birçok Afrika ülkesine dek çok farklı birimleri eğitmişti. İsrail yakın zaman önce devrilen Panama'nın güçlü adamı Manuel Nori-ega'nın da gizli polisini eğitmişti.(*) Gerçekte kendisi de İsrail'de eğitim gören Noriega asker üniformasının sağ yanına İsrail paraşütçü birliğinin brövesini takardı (bu, normal olarak solda taşınır). Ve salt Mos-sad'ın ayırımcılıktan ne denli uzak olduğunu göstermek üzere Sri Lanka'da sürmekte olan kanlı çatışmaların iki tarafı - yani Tamiller ve Sinhalalılar - ile düzeni sağlamak üzere buraya gönderilen Hintlilere de eğitim verilmişti.

Şili DINA'sının kötü şöhreti nedeniyle Pinochet servisi yeniden düzenlemeye çalışıyordu; başkan General Manuel Contreras'ı ayrıntıları halletmekle görevlendirdi.

Contreras İsrail'e bu taleple başvurduktan sonra dönemin irtibat şefi Nahum Admony irtibat bölümündeki MALAT seksiyonunu donanmanın isteğini izlemekle görevlendirdi. Latin Amiraka'yla ilgili MALAT, üç görevli ve bir şeften oluşan küçük bir seksiyondu. Görevlilerden ikisi Latin Amerika ülkelerinde dolaşıyor, ve özellikle iş bağlantıları kurmaya çalışıyorlardı. O sıralarda Amir adlı bir görevli Bolivya'da İsrailli işadamı Saul Eisenberg'in(**) kurduğu-bir fabrikayla ilgilenmekteydi. Bu adam öylesine güçlüydü ki, İsrail hükümeti, merkezini İsrail'e taşımasını sağlayabilmek için kişiye özel yasalar çıkartarak yüksek vergi bağışıklıkları tanımıştı. Eisenberg anahtarteslim işlemlerde uzmandı - fabrika inşa edip tamamlanmış projenin anahtarım sahibine teslim ediyordu.

Eisenberg 1976 yılında Kanada'da politik bir skandal ve onu izle-

(*) Bkz. 5. Bölüm: Acemiler.
(**) Bkz. 6. Bölüm: Belçika Masası.

yen polis soruşturmasının baş aktörü oldu; federal sayıştay raporu, Kanada Atom Enerjisi Ltd. (AECL) adına Arjantin ve Güney Kore'ye CANDU nükleer rekatörü satışında aracılığından dolayı kendisine ve çeşitli şirketlerine 20 milyon dolar ödendiğini ortaya koymaktaydı. O zamanki AECL Başkanı L.Lorne Grey "paranın nereye gittiğini kimsenin bilmediğini" itiraf etmişti.

Amir'in Bolivya'ya hareketinden önce kendisine bütün gerekli bilgiler büyükelçilik kanalıyla iletildi. Kiminle görüşeceği, güçleri ve zaafları - kısacası karargâhın bilmesinde yarar olduğunu düşündüğü herşey bildirilmişti. Uçağı, kalacağı oteli, ve gerekli tüm diğer ayrıntılar Tel-Aviv'den ayarlandı - hatta Contreras'ın en sevdiği Fransız şarabından bir şişe dahi... Bu ayrıntı Mossad'ın bilgisayarlarına çoktan geçmişti.

Amir'e, Santiago'da Contreras'la görüşmesi, ama bir taahütte bulunmaması talimatı verilmişti.

Tel-Aviv'deki karargâh, Şili'nin gizli polis eğitimi talebine, projeyi görüşmek üzere Amir adlı bir görevlinin gönderileceği biçiminde bir karşılık vermiş, ancak herhangi bir taahütte bulunmamaya özen gösterilmişti. Bu görüşmenin amacamn yalnızca bir ilk değerlendirme olduğu belirtiliyordu.

Santiago Havaalanı'nda Amir'i İsrail büyükelçiliğinden bir görevli karşılayarak oteline götürdü. Ertesi gün Contreras ve üst düzey birkaç memuruyla buluştu. Contreras o sıralarda CIA'dan bir miktar yardım gördüklerini, ancak CIA'mı gereksinim duydukları bazı konularda yardımcı olamayacağı kanısını taşıdıklarını açıkladı. Temelde, yerel terörizmle başedebilmek - adam kaçırma ve bombalamalar - ve ziyaretçi yabancı konukları koruyabilmek üzere bir iç güvenlik biriminin eğitilmesini istiyorlardı.

Görüşmeden hemen sonra Amir, Mossad'ın sağladığı bir evde MALAT bölümü şefiyle buluşmak üzere New York'a uçtu. (Gerçekte bu evi MALAT'a yalnızca ABD'de faaliyet gösteren ve orada güvenlik ev-

leri bulunduran "Al" bölümü sağlamıştı: Böyle bir buluşma, Şili'ye bir başka görevli göndermekten daha güvenli olacaktı.)

Amir'den görüşmenin ayrıntılarını dinledikten sonra patron, "Bu adamlardan başka birşey istiyoruz," dedi. "Ama önce onları kafaya alalım. Birşeylere başlayıp, istediğimizi ardından bidirelim. Önce ipin ucunu uzatır, sonra çekeriz."

Amir'in yeniden Contreras'la buluşup polis biriminin eğitimi konusunda anlaşmaya varması kararlaştırıldı. O sıralarda bu tip eğitim kurslarım yalnızca Mossad sağlıyordu. Daha sonraları dışarıya eğiticiler gönderilmeye başlandı - örneğin Sri Lanka ve Güney Afrika'ya. Ama 1975-76'da esas politika, öğrencilerin İsrail'e getirilmesiydi.

Eğitim hâlâ Tel-Aviv'in hemen doğusundaki Kfar Sirkin adlı eski bir İngiliz hava üssünde yapılmaktadır. İsrail burayı önceleri subay eğitim üssü olarak kullanıyordu, sonradan özel hizmetler üssü haline getirilerek yalnızca yabancı servislerin eğitiminde kullanılmaya başlandı.

»

Kurslar, arzulanan eğitimin tipine göre altı haftadan üç aya dek sürüyordu. Ve, pahalıydılar. İsrail o zamanlar öğrenci başına günde 50-75 dolar, artı öğretmenler için de günde 100 dolar istiyordu. (Tabii öğretmenler bu parayı görmüyorlardı dahi; kendi ordu maaşlarıyla geçinmek durumundaydılar.) Ayrıca öğrenci başına günde 30-40 dolar yemek ücreti ve yine günde 50 dolar da silah, mühimmat ve diğer gereçlerin bedeli olarak alınıyordu. Örneğin 60 kişilik bir öğrenci grubunda beher öğrencinin günlük maliyeti 300 doları buluyordu; bu da günde 18 000 dolar demekti. Üç aylık bir kurs İsrail'e 1.6 milyon dolar kazandırmaktaydı.

Üstüne üstlük, bir helikopterin saatlik kira bedeli 5-6000 dolardı; bir eğitim kursunda 15 helikopter kadar kullanılmaktaydı. Buna bir de eğitimde kullanılan özel mühümmatın bedelini ekleyin; örneğin bir ba-

zuka mermisi 220 dolar, bir ağır top 1000 dolardı; bazıları 8 namlulu uçaksavarlar birkaç saniyede binlerce el ateş edebilmekteydi; her bir merminin fiyatı isi 30-40 dolar arasında değişiyordu.

İyi işti, doğrusu. Bu eğitim kurslarından iyi kâr ediliyordu - tek bir silah satılmasa dahi. Üstelik, İsrail silahlarıyla eğitim gören bu insanlar, ülkelerine döndüklerinde bu silahları ve bunlarda kullanılacak olan cephaneliği istiyorlardı.

Amir Contreras'a eğitim için en iyi adamlarından 60 tanesini seçmesini söyledi. Kumanda üç düzeyde oluşturulacak (askerler, çavuşlar ve kumandanlar) ve her düzeye ayrı bir eğitim verilecekti. 20'şer kişilik üç gruba temel eğitim verilecek, bunların içinden en iyi 20 kişi kumanda eğitimi görecekti. Çavuş ve daha yüksek rütbeliler bu grup içinden seçilecekti.

Amir tüm teklifi Contreras'ın önüne serdiğinde, Şilili duraksamadan, "Tamam," dedi, "kabul ediyoruz." Adamlardan eğitim görecekleri tüm malzemeden satın alacaklarını da söyledi; dahası ya küçük bir imalathane kurulmasını ya da altı yıllık bir cephane ve yedek parça stoku "yapılmasını da istiyorlardı.

Paketi satın'alma kararından sonra Contreras fiyat üzerine pazarlığa girişti, hatta bir noktada Amir'e fiyatı kırması konusunda birkaç bin dolar rüşvet de teklif etti. Ama Amir direnince, sonuçta Contreras fiyatı kabul etmek zorunda kaldı.

Temel eğitim programının tamamlanmasından az önce Amir yeniden Santiago'ya uçup, Contreras'la buluştu.

"Eğitim çok iyi gitti." dedi Amir. "Çavuş eğitimi için adam seçmek üzereyiz. Hepsi çok iyiydi. Yalnızca ikisini geri çevirdik."

Eğitilecek adamları bizzat seçen Contreras, buna sevinmişti.

Bir süre programdan sözettikten sonra Amir nihayet, "Bakın," dedi, "sizden birşey isteyeceğiz."

"Nedir?" diye sordu Contreras.

"Exocet füze başlığı."

"Tabiatiyle," dedi Contreras. "Bir-iki gün otelde keyfinize bakın, ben gerekli başvurulan yapayım. Sizi ararım."

İki gün sonra Contreras Amir'i arayarak bir randevu verdi.

"Vermiyorlar," dedi. "Sordum, ama onaylamıyorlar."

"Ama buna ihtiyacımız var," dedi Amir. "Eğitimi kabul etmekle size bir iyilik yaptık. Sizin de gerek duyduğumuz bir şeyi bize sağlamakla buna karşılık verebileceğinizi umuyorduk.

"Bakın," dedi Contreras. "Size kişisel olarak söyleyeyim, Resmi kanalları boşverin. l milyon ABD dolarını nakden öderseniz, alırsınız."

"Bunun için onay almam gerekiyor," dedi Amir.

"Tamam. Nerede olduğumu biliyorsunuz."

Amir New York'daki patronunu arayarak Contreras'ın teklifini aktardı. Generalin Exocet'i verebileceğini biliyorlardı, ama dalın şefi kendi başına karar veremezdi; dolayısıyla Tel-AviVde Admony'i aradılar, o da Mossad'a durumu aktardı. Mossad donanma istihbaratına Exocet için l milyon ödeyip ödemeyeceğini sordu. Donanma buna hazırdı.'

"Anlaştık," dedi Amir, Contreras'a.

"Tamam," dedi Contreras. "Bizim ne istediğimizi bilen birini gönderin buraya. Birlikte deniz üssüne gideriz. Bana tam olarak neyi istediğini gösterir, alırız.'"

Hayfa'nın hemen güneyindeki Atlit'den, Gabriel füzelerinin yapıldığı, İsrail'in füze imalatçısı Bamtam'dan bir füze uzmanı Santiago'ya gönderildi. İşlerlikte olan bir füze istediklerinden, gemide bulunan, aktif bir başlığı talebetti. Böylelikle sahte, ya da tamirat isteyen bir başlıkla dolandmlmadıklarından emin olacaklardı.

• Contreras'ın emriyle füze gemiden indirilerek bir treylere yerleştirildi. İsrailliler l milyon doları peşin olarak ödemişlerdi.

"İstediğiniz bu mu?" diye sordu Contreras.

"İsrail donanma subayı füzeyi inceledikten sonra Amir "evet," yanıtını verdi.

"Güzel," dedi Contreras. "Şimdi başlığı alıp bir sandığa yerleştireceğiz, tel ve kenetlerle sağlamladıktan sonra da Santiago'da bir yere yerleştireceğiz. İsterseniz koruma altına alabilirsiniz, bu beni ilgilendirmez. Ama götürmeden önce sizden istediğim bir şey var."

"Nedir?" dedi Amir, kaygılı. "Anlaşma yapmıştık. Biz kendi sözümüzü tuttuk."

"Ben de tutacağım," dedi Contreras. "Ama önce adamını ara ve kendisiyle konuşmak istediğimi söyle."

"Bunu yapmak zorunda değilim. Ben de konuşabilirim." dedi Amir.

"Hayır. Adamına buraya gelmesini söyle. Onunla yüzyüze konuşmak istiyorum.

Amir'in fazla seçeneği yoktu. Contreras Amir'in kıdeminin düşük olduğunu kavramış, bundan alabildiğince yararlanmak istiyordu. Amir, otel odasından New York'daki patronunu aradı; o da Tel-AvivMeki Admony'yi arayarak durumu bildirdi. O gün Admony bir Santiago uçağına binerek Şilili generalle görüşmek üzere kente geldi.

* * *

"Kişisel bir güvenlik gücü kurmamda yardımcı olmanızı istiyorum," dedi Contreras. "Zaten bunu yapıyoruz," dedi Admony. "Ve adamlarınız olağanüstü iyi."

"Hayır, hayır. Anlamıyorsunuz. Düşmanlarımızı ortadan kaldırmayı sağlayacak bir kuvvet istiyorum. Tıpkı sizin FKÖ'ne yaptığınız gibi. Tüm düşmanlarımız Şili'de değil. Bizim için doğrudan tehlike olan insanları vurabilecek güçte olmak istiyoruz. Tıpkı sizi tehdit eden terörist gruplar gibi, dışarıda bizi tehdit eden gruplar var. Onları ortadan kaldırabilecek güçte olmayı istiyoruz.

"Bu işi iki türlü yapabileceğinizi biliyoruz. Ya, bir sorun çıktığında adamlarınıza bu işi hallettirebilirsiniz. Örneğin Tayvan'ın sizden böyle bir hizmet istediği zaman onu reddettiğinizi biliyoruz.

"Bizse, kendi adamlarımızı kullanmayı yeğleriz - yeter ki siz bir

grup elemanımızı yurtdışındaki teröristlerle mücadele konusunda eğitin. Bunu yaparsanız, füze, sizindir."

Bu yeni talep gerek Admony, gerekse Amir için bir şok olmuştu. Admony, Contreras'a bir taahütte bulunmadan önce üstleriyle görüşmesi gerektiğini söyledi.

Bunun için Admony Tel-Aviv* e dönerek Mossad karargâhında bir üst düzey toplantı düzenledi. Mossad pazarlığa beklenmedik bir koz sürdüğü için Contreras'a kızmıştı. Bunun için güvenlik değil, siyasal bir karar gerektiği konusunda görüşbirliğine vardılar - Contreras'a istediğini vermek ya da tüm projeyi bir kenara atmak konusundaki seçim, hükümete bırakılacaktı.

Oysa hükümet böylesi bir pazarlıkta rol almaya hiç de hevesli değildi, "bu tür işlerle bizim ilgimiz yoktur." gibi bir karar aldılar.

İşi sonuçlandırmak üzere özel bir kişinin görevlendirilmesi gerekti. Bu iş için, Mossad'ın kısa süre önce emekliye ayrılmış ve o sıralarda İsrail'in büyük bir sigorta şirketinin yöneticisi olan bir elemanı seçildi: Lillehammer fiyaskosunun sorumlusu Mike Harari'ydı bu. Diktatör Manuel Noriega'nm en etkili danışmanlarından biri olan Harari, Panama'nın seçkin özel anti-terör birimi K-7'nin de eğitimine yardımcı olmuştu.

Şilili generalle bir anlaşma sağlamasına yarayacak diğer özelliklerinin yanısıra, Harari büyük bir nakliyat firmasının iş ortağıydı da - bu da füze başlığının İsrail'e güvenlikle ve gürültüsüzce şevkinde mükemmel bir araçtı.

Mossad'daki görevi sırasında Harari savaşçılardan sorumlu olan Metsada bölümü ve onun alt-birimi kidon'un da sorumlusuydu. Contreras'a özel anti-terörist birimine bildiği herşeyi öğreteceğini söyleme talimatı almıştı. Onlara herşeyi öğretmese de - öğrettiği her şey için Mossad'ın onayını almak durumundaydı; onlar da bazı tekniklerin yalnızca kendi ellerinde olmasını yeğlemekteydiler - yurtdışındaki gerçek

ya da düşsel, bütün düşmanlarını vurmaya yetecek kadarını öğretti. Bu eğitimin ücreti: DINA'nın denetimindeki bir fondan doğrudan Harari'nin hesabına aktarıldı.

Bu özel grup Contreras'm adamlarından oluşuyordu. Hiçbir *esmî kimlikleri yoktu. Her birini kendisi seçmişti. Ücretlerini de kendisi ödüyordu. Onun hesabına çalışıyorlardı. Belki sorgulama yöntemleri kendilerine öğretilenlerin ötesine bile geçmiştir; ama özel biriminin eğitimini sağladığı ve İsraillilerin de bunun karşılığında Exocet'lerini aldıkları kesindir. Harari elektrik şoku, acı veren noktalar, basınç yapılabilecek noktalar ve dayanıklılık süresi gibi işkence tekniklerini öğretti. Sorgulamanın amacı, bilgi almaktır. Ama Şilililer buna sanki özel bir anlam yüklüyorlardı. Sorgulamadan salt kendi adına zevk aldıkları belliydi. Hatta çoğu zaman bilgi bile istemiyorlardı. Yalnızca acı vermekten hoşlanıyorlardı.

1976 Eylül'ünde Latelier son kez arabasına bindiğinde kimse katilin Mossad'da eğitilmiş olabileceğini aklından geçirmedi. Bu bağlantı hiçbir zaman kurulamadı. Ve kimse İsrail'in Exocet'i elde ettiğini de bilmedi.

İsrailliler füze başlığım bir Phantom jetinin altına bağlayıp, tüm çıkışları bir dizi alıcıyla irtibatlandırarak; ve füze uçuşlarını taklit eden uçuşlarda denediler. Radar tarafından nasıl okunabileceğini, gemilerce nasıl yakalanabileceğini ve telemetresinin nasil işlediğini bir bir çözdüler. Testler dört ay sürdü ve Beersheba yakınlarındaki Hatsrim Hava Üssünden uçan jetler tarafından yürütüldü.

12
Şahmat

IVlecid, Suriye'de geçen delikanlılık çağında birgün bir dünya şampiyonasında satranç oynamayı düşlerdi. Satranç yaşıyor, satranç soluyor, tarihini inceliyor ve ustaların hamlelerini ezberliyordu.

Sünnî bir Müslüman olan Mecid, Mısır önderliğinde geniş tabanlı bir Arap birliği oluşturmayı düşleyen Cemal Abdül Nasır'ın 1958'de Mısır-Suriye Birliğini. Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne dönüştürdüğü 1950'lerin sonlarından beri Mısır'da yaşamaktaydı.

1985 yazında Mecid, özel yatırım bankacılığı dalında bir iş kurabilmek amacıyla Kopenhag'a varmıştı. Buradaki ilk gününde kaldığı otelin lobisinde önündeki satranç kitabı ve tahtasını incelemekte olan, iyi giyimli bir adamın farkına varmakta gecikmedi. Mecid bir randevuya geç kalmıştı, oyalanacak zamanı yoktu. Ancak ertesi gün, adam yine oradaydı. Tahta Mecid için bir mıknatıs gibiydi; az sonra adama doğru yürüyerek omzuna dokundu ve iyi bir İngilizce'yle "Özür dilerim," dedi.

"Şimdi-olmaz, şimdi olmaz," diye kestirip attı adam.

Mecid, şaşkın, bir an için geri çekildi, kısa süre adamın hareketlerini izledi ve mantıksal bir savunma hamlesi önerdi.

Şimdi ilgilenme sırası, adamdaydı: "Satranç biliyor musunuz?"

İki adam konuşmaya başladılar. Mecid satrançtan sözetmeye her zaman bayılırdı. Kendini Kanadalı bir girişimci olarak tanıtan yeni arkadaşı Mark'la - Lübnan kökenli bir Hıristiyan olduğunu söz arasında belirtmişti - iki buçuk saat süreyle tutkunu oldukları bu oyundan sözettiler.

Mark gerçekte Brüksel'de bulundurulan ve Mecid'le ilk teması sağlamakla görevlendirilen ihtiyat katsa'lardan biriydi ve gerçek adı Yehuda Gil'di. Asıl hedefleri Mecid değildi; Suriye ordusunda bakanlık düzeyinde görevli kardeşi Cedid'i devşirmek peşindeydiler. Buna daha önce Fransa'da da teşebbüs etmişlerdi; ama zaman çok kısaydı ve girişim başarılı olamamıştı. Böylesi operasyonlarda sıkça olageldiği üzere, Cedid'in bu girişimden haberi dahi olmamıştı - ve Mossad içindeki kod adının "Tirbuşon" olduğunu da bilmiyordu.

Bu öykü, gerçekte, Mossad'ın Tel-Aviv'deki karargâhının (o sıralar Kral Saul Caddesi'ndeki Hadar Dafna Binası) yedinci katında bulunan Danimarka masasında görevli Ami adlı bir katsa'nın, Danimarka'daki Mossad irtibat görevlisinden rutin bir mesaj almasıyla başlamıştı. "Mor A"dan - Danimarka Sivil Güvenlik Servisi (DCSS)'nin kod adı - ziyaret ya da yerleşmek üzere Danimarka vizesi talebinde bulunan Arap isim ve/veya kökenli 40 kişilik listeyi konrol etmesini istiyorlardı.

Danimarka kamuoyunun bilmediği - ve Danimarka hükümet görevlilerinin pek azının bildiği - şey, Mossad'ın tüm başvuruları Danimarka adına kontrol ederek eğer başvurulanla ilgili bir sorun yoksa vize başvurularının Danimarka'ya ait kopyalarında adlarının yanma bir çek işareti koyduğuydu. Bir sorun varsa bu ya Danimarkalı görevlilere bildirilir, ya da, İsrail'in çıkarları uyarınca talep bir süre daha incelenmek üzere alakonurdu.

Mossad ile Danimarka istihbaratı arasındaki ilişki, adeta saygısızlığa varacak ölçüde içli-dışlıdır. Ancak böyle bir anlaşma Mossad'ın de-

ğil, Danimarka'nın kredisini tehlikeye düşürmektedir. Çünkü Danimarkalılar, II. Dünya Savaşı'nda çok sayıda Yahudi'yi kurtardıkları için İsrail'in kendilerine minnettar olduğu, dolayısıyla da Mossad'a güvenebilecekleri konusunda yanlış bir kanı beslemektedirler.

Örneğin, bir Mossad elemanı - bir marat - DCSS karargâhında oturarak dinleme servislerine gelen tüm Arap ve Filistin bağlantılı mesajları dinler - yabancı bir istihbarat servisi için olağanüstü bir ayrıcalıktır bu. Oradaki tek Arapça konuşan eleman olduğu için de, mesajları anlamasına karşın, teypleri çeviri için İsrail'e gönderir (herşey Mossad'in Kopenhag'daki açık istasyonunda görevli "Hombre" kod adlı irtibatın aracılığından geçmektedir). Dolayısıyla transkripsiyonlar geri geldiğinde tüm bilgileri içermezler. Orijinal teyplerse, zaten Mossad'ın elinde kalmaktadır.

Mossad'ın Danimarkalıları pek önemsemediği, açıktır. Onlara *fertsalach* derler, İbranice bağırsak gazı demektir bu. Mossad'a her yaptıklarını anlatırlar. Oysa Mossad gizlerini kimseye açmamaktadır.

Normal olarak 40 ismin kontrolü Mossad bilgisayarında bir saatlik bir işlemdir. Ancak bu Ami'nin Danimarkalılarla ilk çalışması olduğundan, işe bilgisayarından DCSS'ye ilişkin bilgileri istemekle başladı. Önüne ilk gelen, 4677 sayılı "gizli" damgalı bir mektup oldu - Danimarka gizli servisinin işlevleri, personeli ve hatta bazı operasyonlarını anlatan bir belgeydi bu.

Danimarka istihbarat subayları üç yılda bir İsrail'e gelerek Mossad'ın yönetiminde, terörist faaliyetler ve anti-terörist tekniklerdeki son gelişmelere ilişkin bir seminere katılmaktadırlar. İsrail, bu ilişki aracılığıyla Danimarka'daki 500 kişilik Filistin kolonisine ilişkin tüm bilgileri alır ve "gerektiğinde Mor'larla eşgüdümlü olarak dans (insanları izleme) konusunda tam bir işbirliği" sağlar. (*)

Mektupta DCSS'nin o zamanki başkanı Henning Fode'un (38) ela

(*) Bkz. Ek 11

adı bulunmakta ve 1984 Kasım'ında atanan başkanın 1985 güzünde İsrail'i ziyaret edeceği bildirilmekteydi. Michael Lyngbo da başkan yardımcılığı görevindeydi; istihbarat konusunda pek deneyimli olmamakla birlikte örgüt adına Sovyet blokunu izliyordu. Mossad'ın irtibatçısı Paul Noza, Hanson Fode'un danışmanıydı - ne ki görev süresi dolmak üzereydi. Halburt Winter Hinagay da anti-terörizm ve yıkıcı faaliyetler bölümünün başındaydı. İsrail'deki son terörizm seminerine katılmıştı.

(Gerçekte Mossad bir dizi böylesi seminer düzenleyerek her seferinde bir istihbarat örgütünü davet eder ve bu sayede bir yandan son derece değerli irtibatlar kurarken bir yandan da terörizmle mücadelede en başarılı örgütün kendisi olduğu izlenimini yaygınlaştırır.)

Ami'nin bilgisayar ekranında beliren bir başka belgede Danimarka Genel İstihbarat servisinin adı yerahyordu: *Politiets Efterretingsjtneste Politistatonen* (PEP). Belgede bir de örgüt şeması bulunmaktaydı.

Telefon dinleme, S bölümünün göreviydi: 25 Ağustos 1982 tarihli bir belgede Danimarkalılar Hombre'ye yeni bir bilgisayar sistemine geçmeyi düşündüklerini ve Mossad'a 60 "dinleme" (Mossad adına dinleme aygıtları yerleştirdikleri 60 yeri) verebileceklerini söylemişlerdi. Ayrıca "bizim (Mossad'ın) önerilerimiz doğrultusunda yıkıcı faaliyetlere açık alanlardaki genel telefonlara çok sayıda dinleme aygıtı yerleştirmişlerdi."

Servis başkanı dedektif müfettiş - İsrail'de mıntıka başsavcısına denk düşen - rütbesini taşırdı. Mossad raporu, izleme birimlerinin zayıf olduğundan şikayet etmekteydi: "Elemanları çok kolay ayırdedilebiliyor. Araziye uyamıyorlar - bunun nedeni bu birimde personelin çok hızlı yer değiştirmesi olmalı - İki yıl içinde yeni görevlere atanıyorlar.

Servise insan devşirilmesi, polisin sorumluluğundaydı ama, ödül sistemi olmadığından bu oldukça zor .oluyordu. 25 Temmuz 1982'de Hombre Danimarka'daki gizli bir Kuzey Kore operasyonuna ilişkin bir soru sorduğunda, operasyonun Amerikalılar için yürütülmekte olduğu, bu nedenle "bir daha bu konuyu kurcalamaması" yanıtını almıştı.

Bilgisayarında daha fazla bilgi arayan Ami, Danimarka Savunma İstihbarat servisi (DDIS)'nin ayrıntılı bir dökümü olan "Mor B" adlı bir tuşa bastı. Danimarka ordusunun genelkurmay başkanının ve savunma bakanının doğrudan emri altında bulunan bu istihbarat kolu, dört birim halinde örgütlenmişti: Yönetim, dinleme, araştırma ve toplama.

NATO için önemli olan Polonya ve Doğu Almanya'yla ilgilenilmesi ve Sovyet gemilerinin Baltık'daki hareketlerinin Amerikalıların sağladığı karmaşık elektronik malzemenin yardımıyla izlenmesiydi.

İçeride Danimarka sınırından derlenecek "olumlu" (Danimarka yurttaşlarından neler gördüklerine dair bilgi) derleme ile askerî ve siyasal araştırmadan sorumluydu. ("Olumsuz" derleme ise sınırdışında bilgi toplama işlemidir.) Ayrıca uluslararası irtibatı denetleyerek hükümete ulusal düzeyde tavsiyelerde bulunurdu. O sıralarda Orta Doğu'yla ilgili bir birimin kurulması da tasarlanıyordu (haftada bir gün bir kişinin çalışmasıyla başlayacaktı.)

Servis, Sovyet hava, kara ve deniz faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı fotoğraflarıyla tanınmaktaydı. İsrail'e Sovyet SSC-3 sistemine (karadan karaya füzeler) ilişkin fotoğrafları ilk sağlayan istihbarat servisi olmuştu. Mor B 1976'dan bu yana Mogens Tellin'in yönetimindeydi. Telling 1980'de İsrail'i ziyaret etmişti. İnsan seksiyonunun başındaysa, 1986'da emekliye ayrılan Ib Bangsbore bulunuyordu. Mossad'ın gerek DDIS içinde, gerekse Danimarka Savunma Araştırma Kurumu'nda (DDRE) güçlü kaynakları bulunuyordu. Danimarka istihbaratı İsveç'deki ("Burgundy" kod adlı) meslekdaş örgütle, NATO ortağı Norveç'le olduğundan daha sıkı bağlar içindeydi. Mor B zaman zaman Britanya istihbaratı (kod adı: "Atlıkarınca") ile işbirliğine giriyor ve Rus istihbaratına karşı bazen ortak operasyonlar düzenliyorlardı.

Ami bir referans formu istemeden önce tüm bu bigileri okuyor, elindeki bilgiyi bundan sonra belleğinde araştırmak üzere bilgisayara yüklüyordu. Sözkonusu kişi Filistinliyse ve ekranda herhangi bir bilgi çıkmıyorsa Ami formu Mossad'ın Filistin masasına aktarırdı. Onlar ya

araştırmayı sürdürürler ya da adı Mossad bilgisayarına yüklerlerdi. Her gece o güne ait tüm bilgilerin kaydedildiği disket güvenlikli bir yere kaldırılmaktaydı.

Mecid'in adıyla karşılaştığında, tüm listeyi taramış, sonuna gelmişti. Soyadı beyninde ziller çalıyordu. Bir zaman önce araştırma bölümünde arkadaşıyla gevezelik ederken bu isimde birinin Suriye Devlet Başkanı Hafız El Esat'la yanyana bir resmini görmüştü. Pekçok Arap adının birbirine benzediği doğruydu ama yine de bir bakmaya değerdi. Bilgisayarda Mecid'le ilgili herhangi birşey yoktu; bunun üzerine Ami Suriye masasındaki arkadaşım aramış, elindeki fotoğrafın bir kopyasını yemekte dokuzuncu kattaki kafeteryaya getirmesini istemişti; Mecid'in Danimarka vize formundaki resmiyle karşılaştırmak istiyordu.

Yemekten sonra elinde Cedid'in fotoğrafıyla Ami bilgisayarda daha ayrıntılara girerek Cedid'in akrabası olup olmadığını öğrenmek istedi. Böylelikle tarifi ve öyküsü Mecid'inkene uyan bir kardeşi olduğunu öğrendi.

Bu, bir başkasına ulaşmak üzere bir kişinin devşirildiği 'dolaylı devrişme'ye yol açabilirdi. Ami raporunu hazırlayarak günlük iç postaya yerleştirdi. Bu arada Danimarka vize talep formu da cevapsız olarak dosyaya iliştirilecek, böylelikle Danimarkalılar başvurunun sakıncasız olduğunu düşüneceklerdi.

Mossad'ın yıllık "bilgi gereksinimi kitabı" Tsiach'da Suriye askeri bilgileri yıllardır öncelikli yerini koruyordu. Mossad bu nedenle İsrail askeri istihbaratı AMAN'a Suriye askeri hazırlıkları konusunda neyi bilmek istediklerini önem sırasına göre kaleme aldırmıştı. AMAN'ın 11 sayfalık anketinde (*) Suriye askeri birliklerinin sayısı, Zırhlı Tugaylar 60 ve 67 ile Mekanize Tugay 87'nin statüsü, Özel Kuvvet Birimi 14'deki tugay sayısı ve Ulusal Güvenlik Bürosu'nün başına Ahmed Diab'ın yerine Başkan Esad'ın kardeşi Fefat Esad'ın getirilmesi söylen-

(*) Bkz. Ek Ul'deki anket.

tileride dahil pekçok ayrıntıyı kapsayan bir dizi soru yeralmaktaydı.

Mossad'ın Suriye'de çok sayıda kaynağı vardı - bunlara erken uyarı sistemi diyorlardı - örneğin hastane ve inşaat işlerinde çalışan insanlar bir araya getirildiğinde İsrail'i savaş hazırlıkları konusunda haberdar kılacak bilgi kırıntıları sağlıyorlardı. Suriyeliler ise yıllardır Golan Tepeleri boyunca saldırı düzenindeydiler, bu nedenle bilgili ve güvenilir bir askeri istihbarat kaynağı her zaman için hayati önemde sayılıyordu, yüksek düzeyde bir Suriye kaynağının devşirilmesi, büyük olay sayılacaktı.

Mecid'in kardeşinin devşirilmesini üst düzey bir öncelik konusu haline getiren, işte bu nazik durumdu. Bu nedenle Yehuda Gil (Mecid için Mark) birkaç saat içinde Kopenhag'a gönderilerek adamını beklemeye koyuldu. Bir başka ekip de Mecid'in odasını gerekli dinleme ve gözetleme aygıtlarıyla donattı - Mecid ve onun aracılığıyla da kardeşini devşirmeye yarayacak her türlü bilgi son derece önemliydi.

Mecid'le ilk teması sağlamada satrançtan yararlanma fikri Gil'indi; Kopenhag'daki güvenlik evinde gerilimli bir toplantıdan sonra kararlaştırılmıştı.

Mecid, Mark'la ilk konuşmasında güvenilir bir arkadaş bulduğu izlenimi edinmiş olmalı. Mark'a hayat öyküsünün hemen tümünü anlatmış ve o akşam yemek için buluşmalarını önermişti. Mark kabul etmiş ve o akşamki yemeği meslekdaşlarıyla tartışmak üzere güvenlik evine, dönmüştü.

Yemekte Mecid'in sunabileceklerini, neler bildiğini tartmaya karar verdiler. Bu arada Mark kendini çeşitli alım satım işleriyle uğraşan zengin bir girişimci olarak sunacaktı (bu gözde bir örtme yöntemiydi).

Mecid ailesinin Mısır'da olduğunu, onları Danimarka'ya getirtmek istediğini söyledi. Ama hemen değil; önce biraz eğlenmek istiyordu. Şu

sıralar kiralık bir daire arıyordu; sonra, karısı gelip de işlerini biraz yoluna koyduktan sonra bir tane satın alırlardı. Mark yardımcı olabileceğini söyledi; ertesi gün Mecid'in oteline bir emlakçı göndereceğine sözverdi. Mecid bir hafta içinde dairesine taşınmıştı. Tabii Mossad'm her tarafına hatta tavanına dahi dinleme ve gözetleme aygıtları yerleştirmesinden sonra.

İzleyen güvenlik evi oturumunda Mark'in Mecid'e iş için bir aylığına Kanada'ya gideceğini söylemesi kararlaştırıldı. Bu Mossad'm gözetim aygıtlarından yararlanması için zaman sağlayacaktı. Mecid'in uyuşturucu kullanmadığı, normal seksten fazlasıyla hoşlandığı anlaşılmıştı. Lüks dairesini son elektronik aletlerle donatmıştı: Videolar, müzik setleri gibi.

Mossad'm şansına, Mecid haftada iki kez ağabeyini arıyordu. Bu konuşmalardan Cedid'in de bir melek olmadığı, kardeşiyle bir takım karanlık para işleri çevirdiği ortaya çıktı. Örneğin Cedid Danimarka'dan pornografik malzeme alıp muazzam kârlarla Suriye'de pazarlıyordu. Mecid'le konuşmalarından birinde altı hafta içinde Kopenhag'a gelip kendisini ziyaret edeceğini söyledi.

Bu bilgiyi alan Mark, Mecid'le bir kez daha buluşarak bir Kanada şirketinin üst düzey yöneticilerinden biri sıfatıyla (hiçbir zaman 'büyük patron'u oynamazlardı; çünkü bu, durumu patronla görüşecek -. gerçekte güvenlik evindeki meslekdaşlar - zaman kazanma olasılığını ortadan kaldırıyordu) iş anlaşması için onu zorlamaya koyuldu.

"Normal olarak müşterilerimize yatırımları konusunda danışmanlık hizmeti veriyoruz," dedi Mark. "Bir ülkede yatırım yapıp yapmamalarını tavsiye eder, bu nedenle de o ülke hakkında bilgi toplarız. Bir çeşit özel CIA'yız, senin anlayacağın."

CIA adı Mecid'de ayrımsanabilir bir etki yaratmadı önce; bu durum da İsraillileri kaygılandırdı. Bir Arab'a CIA'dan sözetmek ani ve şiddetli bir olumsuz tepkiye yolaçtığından, Mecid'in daha önceden birileri tarafından devşirilmiş olabileceğinden kaygılandılar. Oysa böyle

bir durum yoktu. Yalnızca serinkanlı bir müşteriydi o.

"Doğal olarak yatırımların güvenilir olup olmağıdını tahlil etmemizi sağlayacak bilgiler için bir ücret öderiz - tabii ki dünyanın çeşitli bölgelerinden garanti edilebiliyorlarsa. Büyük oyuncularla oynuyoruz, anlatabiliyor muyum, bu nedenle ayrıntılı ve güvenilir bilgiye ihtiyacımız var; sokaktan toplanabileceklere değil."

Mark örnek olarak hurmaları dünyaca ünlü Irak'ı gösterdi. "Ama İran-Irak savaşı devam ederken hurma siparişinde bulunabilir misin? Bunun için nakliyatın garantili olması gerekir. Ancak o zaman bu işe girişirsin. Ama bunu yapabilmek için siyasal ve askeri bilgiyi pazara getirebilmen gerekir. Bizim yaptığımız da bu."

Mecid'in ilgilendiği belirgindi. "Bak," dedi, "belki benim işim değil ama, seni gerçekten ilgilendirebilecek birini tanıyorum. Seni onunla tanıştırabilirim. Ama benim çıkarım ne olacak?"

"Normal olarak aracılık ücretini ve elde ettiğimiz üzerinden bir yüzde veririz. Tabii bilginin değerini ve sözkonusu ülkeye de bağlı. Binlerce dolar da olabilir, yüzlerce dolar da. Belli olmaz."

"Hangi ülkelerle ilgileniyorsunuz?" diye sordu Mecid.

"Şu sıralar Ürdün, İsrail, Kıbrıs ve Tayland üzerinde çalışıyoruz."

"Suriye'yle ilgilenir miziniz?"

"Olabilir. Ama bir sormam gerekiyor. Sana haber veririm. Tabii herşey müşterimizin ihtiyacına ve bilginin hangi düzeyden geldiğine bağlı."

"Tamam sen bak," dedi Mecid, "ama adamım Suriye'de çok önemli bir görevde."

iki adam iki gün sonra yeniden buluşmak üzere sözleşip ayrıldılar. Hâlâ serinkanlı davranan Mecid'e Mark, Suriye'yle ilgilenebileceklerini söyledi.

"Çok öncelikli değil ama," dedi Arab'a, "eğer bilgi gerçekten dişe dokunur bir şeyse kârlı olabilir."

Oysa Mecid bir gün önceden kardeşini arayarak önemli bir iş olduğunu, Kopenhag'a daha erken gelmesi gerektiğini söylemiş, Cedid de hemen kabul etmişti.

Cedid'in gelişinin ertesi günü Mark iki kardeşle Mecid'in dairesinde buluştu. Cedid'in konumundan habersiz görünerek kendisinden ne türlü bilgi edinebileceği konusunu uzun uzadıya soruşturdu; şirketin karşı teklifini ancak bundan sonra iletebilecekti. Mark askeri konulardan sözetti, ama odağını kaydırmak amacıyla işin içine bolca askerlik dışı bilgiyi de kattı. Birkaç pazarlık oturumundan sonra - her birinin hemen ardından güvenlik evine rapor edildiğini belirtmeye gerek yok - Mark Mecid'e 30 000 dolar aracılık ücreti, Cedid'e ayda 20 000 dolar, ayrıca Mecid'e % 10, yani ayda 2000 dolar önerdi. İlk altı aylık ücret peşin olarak Mark'ın Cedid için Kopenhag'da açtıracağı bir banka hesabına yatırılacaktı. Cedid Suriye'den daha fazla bilgi çıkartırsa, anlaşma sonraki altı ay için de aynı koşullarda sürecekti.

Bundan sonraki adım, Cedid'e özel kimyasal maddeden imal edilmiş bir kalemle gizli mektuplar yazmayı öğretmekti. Kardeşine yazdığı mektupların arkasına bu şekilde yazılmış bilgiler ekleyecekti.

Cedid'e yanında Suriye'ye götürmek üzere üzerinde çalışacağı malzemeyi vermeyi önerdiler, ama o kabul etmedi, hepsini Şam'a postayla ulaştırmayı kararlaştırdılar. "Siz gerçekten bir istihbarat servisi gibi çalışıyorsunuz," dedi Mecid bir noktada.

"Tabii," dedi Mark. "Hatta eski istihbaratçıları da işe alıyoruz. Aradaki fark, biz oyuna para kazanmak üzere giriyoruz. Bilgilerimizi yalnızca yatırım yapmak isteyen ve bunun için para ödemeye hazır kişilerle paylaşıyoruz."

Mark bundan sonra soruları Cedid'le tartışmaya koyuldu. Araya birçok şaşırtmaca sorular da sıkıştırıyordu: Örneğin gayrimenkul fiyatları, hükümette görev değişiklikleri vs. - ankette askeri soruların başat durumda olmamasına çalışıyorlardı. Özel kalemle birkaç alıştırma ve Suriye'de kendisiyle temasa geçilip anketi nereden almasının söyle-

neceği konusunda güvence verildikten sonra Cedid'in içi rahatlamıştı.

Mossad tüm ilişkileri süresince her iki kardeşin de İsrail adına çalışmakta olduklarını bildiklerinden ve/fakat oyunu sürdürdüklerinden kuşkulandı. Ancak kuşkular nedeniyle katsa'nın güvenlik önlemleri arttırıldı.

Soruları Cedid'e ulaştırma vaadi basit görünmekle birlikte, yakalanma rizikonusunu bertaraf edecek bir dizi manevrayı gerektiriyordu.

Mossad beyaz, yani Arap olmayan bir ajandan yararlandı: Bu durumda en gözde taşıyıcılardan biri, Kuzey İsrail'de Suriye'yle aradaki tarafsız bölgeye yakın bir kıyı kenti olan Naharia'da yerleştirilmiş Kanadalı bir BM görevlisi, bu görev için idealdi. Bu görevlilerin sınırdan geçmeleri serbesttir. İçi oyularak kağıtlar yerleştirilmiş bir kayayı, Şam yolu üzerinde belirli bir kilometre taşının beş adım ötesine yerleştirilmesi için Kanadalıya standart ücret olan 500 dolar verildi.

Kanadalı geri geldikten sonra bir Mossad savaşçısı kayayı alıp otel odasına götürdü, kapağını çıkardı, anket kağıdını, kalemi ve Cedid'in parasının bir kısmını çıkardı. Hepsini bir paket yaparak paket emanet servisine gitti, paketi bıraktı, fişini alıp İtalya'ya uçtu. Buradan, fişi özel ulakla Tel-Aviv" deki Mossad karargâhına ulaştırdı. Onlar da fişi kardeşine postalaması için Mecid'e ilettiler.

Böylelikle, kardeşinin bir mektubunun içinde Cedid'in eline ulaştı. Kısa bir süre sonra cevap mektupları almaya başladı. Cedid kendisine iletilen ayrıntılı anketi titizlikle incelemiş, İsraillilerin istediği bütün bilgileri sıralamaya koyulmuştu.

Bu iş beş ay aksamasız sürdü, Mossad yüksek düzeyli sorunsuz bir işbirlikçi bulduğu için sevinçliydi. Ama istihbarat işinde sıkça olageldi-ği üzere, olayların akışı birden değişti.

Suriyeliler Cedid'in İsrail adına casusluk yaptığından kuşkulanmamakla birlikte, uyuşturucu ve pornografi işine bulaştığı konusunda giderek huylanmaktaydılar. Emin olmak için, harekete geçtiler; Cedid bir-

kaç Avrupa ülkesine gitmek üzere ülkeden ayrılırken yanında Lübnan'dan gelme eroinle Suriye polisi tarafından tutuklanacaktı. Cedid çeşitli Suriye elçiliklerinin askeri operasyonlarının kayıtlarını denetlemek üzere yurtdışına gidiyordu.

İşin ilginç yanı, Cedid'i tutuklanmaktan, ülkesinin Londra büyükelçiliğinde askeri ataşe yardımcısı olarak çalışan bir başka Suriyelinin, Halid adlı bir adamın açgözlülüğü kurtardı. Halid Mossad tarafından daha önce devşirilmişti ve onlara her ay değişen elçilik şifrelerini satıyordu. Böylelikle Suriye'nin elçiliklerine gönderdiği tüm şifreler İsrail tarafından çözülmekteydi.

Bu mesajlardan biri Cedid'in denetim ekibinde yeraldığmı belirtiyordu; ama Şam'dan Beyrut'a gönderilen bir başka mesaj Cedid'in ülke dışına eroin kaçırmaktan tutuklanacağını belirtiyordu. Bu mesaj gerek Cedid, gerekse Halid için ciddi sorunlar anlamına geliyordu.

Mossad'm mesajı Cedid'e iletmesi gerekiyordu. Tutuklamadan üç gün önce, bir savaşçıyı İngiliz turist kisvesi altında Suriye'ye gönderdiler. Adam otel odasından Cedid'i arayarak planın değiştiğini, satıcılarla buluşmaya gitmemesini söyledi. Mal ona Hollanda'da verilecekti.

Satıcılar randevuya geldiklerinde karşılarında polisi buldular ve birkaç kişi tutuklandı. Şimdi Cedid uyuşturucu tacirlerinin de listesindeydi; kendilerini onun ele verdiğini düşünüyorlardı.

Bu süre içinde Cedid olan bitenlerden habersiz Hollanda'ya varmış, satıcıların kendisiyle temasa geçmesini bekliyordu. Arayan soran olmayınca da Suriye'ye telefon edip olanları öğrendi. Hem hükümet hem de uyuşturucu tüccarlarının kendisinden kuşkulandığım ve ülkesine dönmemesinin daha iyi olacağını kavradı. Böylece Mossad elindeki son bilgileri de kopardıktan sonra onu yeni bir kimlikle hâlâ yaşamakta olduğu Danimarka'ya yerleştirdi.

Londra'da Halid'in olayı daha başka bir öyküydü. Kontrolörler vardığında elçiliğe teyakkuz düzeni uygulamasına geçtiler; bu, soruşturma sonuna dek diğer elçiliklerle iletişim kurulamayacağı anlamına geliyordu. Pekçok ülkede olduğu gibi Suriyelilerin askeri yönü, elçiliğin diplomatik yönünden ayrı bir operasyondu. Askeri ataşe yardımcısı sıfatıyla Halid askeri kasayı açabilmekteydi ve yeni bir araba almak üzere kasadan 15 000 dolar da "borç almış" bulunuyordu. Bu borcu aylık Mossad çekleriyle kapatmayı tasarlıyordu gerçi, ama böyle apansız bir denetim beklemiyordu.

Halid'in şansına, Mossad'ın denetimden haberi vardı. Ama güvenlikte olabilmek için katsa'sı Halid'i elçilikteki özel numarasından aradı, her zamanki kod adı ve buluşma mesajını iletti. Halid işaretin önceden belirlenmiş bir saatte - izlenmeyi önlemek üzere sık sık değiştirilen - belirli bir lokantada buluşulacağı anlamına geldiğini biliyordu. Orada 15 dakika beklemesi gerektiğini, eğer katsa'sı gelmezse belirli bir numaraya telefon edeceğini bellemişti. Eğer telefon cevap vermezse o zaman yine hemen her zaman bir lokanta olan ikinci buluşma yerine gidecekti. Ama eğer Halid izleniyorsa ya da her iki buluşma noktası da herhangi bir nedenden dolayı sakıncalıysa katsa telefona cevap verir ve ayrı talimatlarını iletirdi.

Bu olayda ilk lokantada bir sorun yoktu, katsa Halid'le buluştu, ona ertesi gün denetim ekibinin geleceğini söyledi ve Halid çekinilecek bir şey olmadığı güvencesini verdiğinde de ayrıldılar. Ya da o öyle düşünüyordu.

Bir saat sonra katsa güvenlik evinde raporunu hazırlarken Halid kendisine verilen özel numarayı aradı. İsrail elçiliği içinde bir numarayı aradığım bilmiyordu, (her elçilikte böyle birkaç kayıtsız numara vardır.) Şifre mesajı "Michael Albert'i arıyor," gibi'birşeydi. Telefonu yanıtlayan kişi şifreyi bilgisayara verdiğinde acil buluşma talebi olduğu ortaya çıktı. Albay rütbeli bir subay olan Halid Mossad'ın bordrosundaki üç yılı boyunca acil çağrıyı hiçbir zaman kullanmamıştı; İsrail psikolog raporlarına göre son derece istikrarlı bir yapıdaydı. Yolunda gitmeyen

birşeyler vardı mutlaka.

Halid'in katsa'smın hâlâ güvenlik evinde olduğunu bildiklerinden bir bodel oraya gönderildi. Bodel izlenmediğinden emin olduktan sonra güvenlik evini arayarak şöyle şifreli bir mesaj verdi: "15 dakikaya kadar Jack'ın orada seninle buluşmam gerekiyor." "Jack'm orası" önceden tesbit edilmiş bir genel telefon olabilirdi.

Katsa derhal güvenlik evinden çıktı, izlenmediğinden emin olmak için rotasını çizdikten sonra belirlenen genel telefona gidip bodel'i aradı ve Halid'in belirli bir lokantada kendisiyle buluşmak istediği yolundaki şifreli mesajı aldı.

Bu arada elçilikte görevli iki katsa rotalarını çizdikten sonra lokantaya gidip lokantanın temiz olup olmadığım kontrol ettiler. Biri içeri girerken, öbürü Halid'in katsa'sına içeri girebileceği sinyalini vermek üzere önceden belirlenmiş noktaya gitti. Halid Suriyeli olduğu ve Mossad da henüz sorunun ne olduğunu bilmediği için bu buluşma özellikle tehlikeli addediliyordu. Üstelik katsa'sıyla henüz bir saat önce buluşmuştu ve herşey yolunda gözüküyordu.

Dışarıdaki adamla konuştuktan sonra Halid'in katsa'st lokantayı arayıp kod adıyla Halid'i isteyerek buluşma için bir başka lokantaya gitmesini söyledi. Lokantadaki katsa da bu arada Halid'in yeni yere gitmeden hiç kimseye telefon etmediğini gözlemişti.

Normal olarak böylesi bir operasyon görevli katsa'larca gerçekleştirilmezdi; ancak burada acil bir durum sözkonusu olduğundan buluşma o an istasyonda bulunan katsa'ların faaliyetiyle gerçekleştirilmişti.

İki adam nihayet buluştuklarında Halid'in yüzü sapsarıydı ve her yanı titriyordu. O denli korkmuştu ki, altına kaçırmıştı; berbat kokuyordu.

"Ne oldu?" diye sordu katsa. "Az önce birlikteydik ve herşey yolundaydı."

"Ne yapacağımı bilmiyorum; ne yapacağımı bilmiyorum..." diyordu.

Halid sürekli.

"Neden? Sakinleş biraz. Sorun nedir.?"

"Beni öldürecekler," dedi. "Öldüm ben."

"Kİm? Neden?"

"Sana cankurtaran ipimi uzatıyorum. Bana yardım etmelisin."

"Sana yardım ederiz. Ama sorun nedir?"

"Arabam. Arabanın parası."

"Çıldırdın mı sen? Yeni bir araba almak istediğin için mi beni gece-yarısı arıyorsun?"

"Hayır, hayır, arabayı aldım."

"Peki ne olmuş arabaya?"

"Hiçbir şey. Ama arabanın parasını elçilik kasasından çekmiştim. Denetime geleceklerini söyledin. Yarın sabah işe gideceğim ve beni öldürecekler."

Halid başlangıçta kaygılanmamıştı, çünkü zaman zaman başa sıkıştığında başvurduğu zengin bir arkadaşı vardı. Denetçilerin olduğu süre için parayı ondan almayı tasarlamıştı; onlar gittikten sonra geri alıp arkadaşına iade edebilirdi; zamanla "borcu" Mossad aylığından karşılayabilirdi. Ama Halid arkadaşının kent dışına gittiğini öğrenmişti. Parayı bir gecede bulup elçilik kasasına iade edebilecek durumda değildi. Katsa'sına avans istediğini söyledi. "Altı ay içinde öderim. Bütün isteğim bu."

"Dinle, hallederiz. Merak etme. Ama önce biriyle görüşmem gerekiyor."

Katsa Halid'le birlikte ayrılmadan önce genel telefondan meslekdaşmı arayarak hemen yakınlardaki bir otele gidip önceden belirlenmiş bir isimle yer ayırtmasını şifreledi. Otel odasına çıktıklarında katsa Halid'i temizlenmek üzere banyoya gönderdi.

Bu arada acil durum nedeniyle istasyon "günışığı" sistemine geçmişti. Halid'in katsa'sı güvenlik evindeki istasyon başkanını arayıp durumu özetledi ve 15 000 dolar nakit istedi. Teknik olarak 10 000 doların

üzerindeki ödemeler için Tel-Aviv'in onayı gerekmekteydi, ama bu acil durumda istasyon başkanı kabul etti ve 90 dakika içinde katsa'yla buluşacağını söyledi. "Eğer yürümezse senin başın yanar."

İstasyon başkanı kumarhane sahibi bir sayan'ı tanıyordu; elinde daima büyük miktarda paralar bulunduran bu adama daha önce de acil durumlarda başvurdukları olmuştu (parayı ertesi gün geri öderlerdi). Sayan hatta fazladan bir 3000 dolar daha verdi: "Belki ihtiyacınız olur."

Bu arada istasyonun ikinci başkam başka bir görevle Londra'da bulunan Barda adlı bir saldırı katsa'sıyla görüşmüştü. Barda, daha önce büyükelçiliğe girmeyi gerektiren bir hareket için Scotland Yard görevlisi kisvesiyle Suriye elçiliğinin iki gece bekçisini devşirmişti. Parayı bulduklarına göre iş sabah olmadan kasaya yerleştirmeye kalıyordu. Bu görev kasanın şifresini bilen ve yakalandığı takdirde gece vakti elçilik binasında olmasını açıklayabilecek olan Halid'e düşüyordu.

Bu arada Barda da değişik lokantalarda bekçilerden önce biri, sonra da diğeriyle buluşup (ikisi de öbürünün görev başında olduğunu sanıyordu) Halid'in yolunu açtı.

Daha sonra, otel odasında Halid'in katsa'sı paranın avans olmadığını (avans öderlerse Halid'in onlarla işbirliği yapmak için bir nedeni kalmayacağını düşünmüşlerdi), ancak 15 ay süreyle aylığından her ay 1000 dolar kesileceğini söyledi.

"Bize özel bir bilgi getirirsen ikramiye alırsın, dolayısıyla borcunu daha kısa zamanda temizlersin," diyordu katsa. "Ama bir daha elçilikte yasadışı birşey yaparsan, seni öldürürüm."

Halid ona inanmıştı. Bir daha tek kuruş dahi "borç almadı."

13
Arafat'a Yardım

1981 hareketli bir yıldı. Ronald Reagan ABD başkanı olarak andiçti, İran 444 günlük bir tutukluluktan sonra 52 rehineyi serbest bıraktı. 30 Mart günü John Hinckley Reagan'a ateş etti. Polonya'da Dayanışma'nın kahramanı Lech Walesa özgürlük peşindeydi: Bu arayış, onyılın sonlarında Doğu Avrupa'daki kitlesel dönüşümlerin kapısını aralayacaktı. Londra'da parlak bir 29 Temmuz sabahı Prens Charles ve Lady Diana Spencer tüm dünyada yayınlanan bir düğünle romantikle- . rin ve kralcıların gönüllerini çeldi. İspanya'da Basklı teröristler hükümet güçlerine karşı kıran kırana bir savaş veriyordu. Washington'da ise CIA direktörü William Casey Libya'nın güçlü adamı Muammer El Kaddafi'yle gizlice başarısız bir suikast girişimini el altından desteklemek ve siyasal kafadarı Max Hugel'i CIA'nın gizli operasyonlarının başına geçirmeye çalışmaktan dolayı baskı altındaydı. Hugel bu iş için nitelikli değildi. Hugel'in kendisi 14 Temmuz'da iki eski iş ortağının kendisini yasadışı stok hilekarlığıyla suçlaması üzerine istifa etti.

İsrail'de ülke standartlarına göre dahi karmaşık bir yıldı 1981. Enflasyon 1980 yılında % 200'ü bulmuştu ve hâlâ hızla tırmanmaya devam ediyordu; öyle ki üzerine altı yeni fiyat etiketi yapıştırılmış bir köy peynirini aldığınızda, peynir hâlâ taze oluyordu! Enflasyon, buydu!

67 yaşındaki Başbakan Menachem Begin ve iktidardaki Likud Parti-

si Shimon Peres (57)'in İşçi Partisi tarafından iyice köşeye sıkıştırılmıştı; üstelik Begin'in bakanlarından Abu Hatsrea'nın adını bir seçim yolsuzluğuna kanştırafak tutuklanmış olması, durumu daha da vahim kılıyordu. 29 Haziran seçimleri 48-48'de düğümlenmiş, ancak Begin bazı küçük partilerin desteğiyle 120 üyelik Knesset'te 61 kişilik zayıf bir çoğunluğa dayalı bir hükümet kurmayı başarabilmişti.

Bundan kısa bir süre önce 7 Haziran'da İsrail bir Irak nükleer fabrikasına saldırıp tahrip ederek(*) ABD'nin öfkesini üzerine çekmişti. Amerikalılar bunun üzerine İsrail'e F-16 nakliyatına geçici olarak ambargo koymuş ve olayı kınayan BM kararını da desteklemişlerdi. İsrail yine.bu yıl Lübnan'a saldırılarını hızlandırmış ve temmuz sonlarında bir ara Suriye'yle topyekûn bir savaşın eşiğine gelmişti. ABD'nin özel temsilcisi, Lübnan kökenli emekli bir kariyer diplomatı olan Philip Habib Orta Doğu'da dolaşarak bir barış planı üzerinde görüşbirliği sağlamaya çabalıyordu. ABD Devlet Bakanlığı danışmanı Robert McFarlane ise savaş makinesini durdurmak amacıyla temmuz da Begin'e gönderildi.

Mossad için işler o kadar kötü değildi. Barışı istemiyorlardı; bu nedenle ciddi barış görüşmelerini engellemek üzere ardarda faaliyetlere giriştiler - kimseye hesap vermek zorunda olmayan bir örgütün sakıncalarından bir de budur.

Yaser Arafat ve FKÖ için de sakin bir yıl olmadı. 1974'de Arafat İsrail sınırları dışındaki, özelliklede Avrupa'daki terörist eylemleri kınamıştı. Gerçi Avrupa'daki Filistinli terörizmi sürmüştü, ama Arafat'a karşı olan fraksiyonların eseriydi. Gerçekten de işgal altındaki bölgeler dışında Arafat Filistin hareketi içinde o denli güçlü değildir. Gücünü, Batı Şeria ve Gazze şehrindeki (müslüman radikaller dışında) kişisel prestijinden almaktadır.

Arafat'ın başındaki en önemli sorunlardan biri, Sabri El Banna ya

(*) Bkz. Giriş: Sfenks Harekatı.

da daha bilinen adıyla Ebu Nidal yönetimindeki Kara Haziran Örgütü'ydü. Filistinli müslümanlardan oluşan Kara Haziran'ı diğer fraksiyonlardan daha tehlikeli kılan bir dinsel bağnazlığı vardır. Bu örgüt 1970'lerin sonunda Suriye ve Lübnanlı Hıristiyanların birleşik gücü tarafından hemen hemen yokedilmişti; ancak Ebu Nidal, Arafat'ın idam hükmüne karşın, sağ kalmıştı. İsrail'e atfedilemeyen her Filistinli ölümü, terörist dünyanın kötü adamı sayılan Ebu Nidal üzerine yıkılmaktaydı.

İsrail Lübnan'la topyekûn bir savaşa girişmek üzere KHÖ'nün 1982'de İsrail'in Londra büyükelçisi Shlomo Argove'ye bir suikast teşebbüsünde bulunmasından yararlandı. Begin buna "Seçilen Savaş" diyordu; çünkü İsrail bu savaşa daha öncelerde olduğu gibi zorunlu olduğundan değil, seçtiği için girmişti. Seçim pek isabetli olmayabilirdi; ama Begin'in demogojileri de bitip tükenmeyecek gibiydi. Her durumda Argove suikasttan sağ çıkabilmiş, ama bitkisel hayata girmişti. Suç, olayla hiç ilişkisi olmayan Arafat'ın üstüne yıkıldı.

Argove olayından önce İsrail Güney Lübnan'dan İsrail'e Rus yapısı Katyusha roketleri atmasını kesmek üzere Arafat'ın FKÖ'süyle elaltından gayriresmi bir ateşkes görüşmesi yürütüyordu. Anlaşmanın tekyanlı FKÖ yararına olduğu izlenimi verilmeye dikkat edilmekteydi. Arafat bu arada Doğu Bloku ülkelerini dolaşarak destek aramaktaydı. Mossad Avrupa'dan büyük miktarda hafif silah alarak Lübnan'a sevkettirmek niyetinde olduğunu biliyordu. Ama neden? Nihayet, örneğin Çekoslovakya'ya gidip silah istediğini söyleyebilirdi. "Şurayı imzala," deyip, istediği herşeyi gönderirlerdi. Bir çeşme başında oturup da beş mil öteden su getirmeye benziyordu bu. Çeşmedeki suyun tuzlu olduğunu bilmiyorsanız, buna anlam veremezsiniz.

Arafat'ın tuzlu suyu, Filistin Kurtuluş Ordusu adı verilen, 1983 yılında Arafat'ın FKÖ liderliğini reddederek deseteğini resmen çeken Tuğgeneral Tarık Hadra yönetimindeki 20 000 kişilik güçlü ve eğitimli savaşçılar ordusuydu. Bu ordu, Suriye ordusuna bağlıydı ve Mossad içinde şu deyişe yol açmıştı: "Suriyeliler ellerindeki son Filistinliye ka-

dar İsrail'le savaşacaklar."

Filistinlilere silah sağlamaya her zaman hazır olan Doğu Bloku ülkeleri, resmi kanalılara rağbet ederlerdi. Bu, 1981 yılında, Arafat'ın silah istemesi halinde silahların Filistin Kurtuluş Ordusu'na gönderileceği anlamına geliyordu.

Bunda da olağandışı birse yoktu. Ancak 1972'deki Münih katliamından sonra Arafat kişisel bir güvenlik gücü oluşturmuştu. Beyrut'daki FKÖ karargâhında Arafat bu özel kuvvetle telefonda 17 numarayı çevirerek bağlantı kurabiliyordu. Dolayısıyla bu birime Kuvvet 17 adı verilmişti. 200-600 çetin savaşçıdan oluşan bir gücün başında o sıralar Ebu Tayyip bulunmaktaydı. Arafat güvenlik ve istihbarat başkanı Ebu Zaim'e de çokça güveniyordu.

* * *

Mossad için tüm bu oyunun en önemli oyuncusu, Arafat'ın şoförü, kişisel muhafızı ve Kuvvet 17 üyesi Durak Kasım adlı adamdı. Kasım İngiltere'de felsefe öğrenimi görmekte olduğu 1977 yılında Mossad ajanı olarak devşirilmişti. Açgözlü bir adamdı: hemen hergün radyo aracılığıyla mesajlar gönderiyor ve rapor başına 2000 dolar alıyordu. Ayrıca telefonla da istihbarat geçiyor, düzenli mektuplar yazıyordu. Hatta bir keresinde - Mossad'ın Beyrut'taki yeraltı istasyonu - "denizaltında boy göstererek adresi bildiğinden dolayı operatörünü şaşkınlığa uğratmıştı. Beyrut kuşatması sırasında Kasım Arafat'ın yanındaydı ve Mossad'a FKÖ karargâhından haber geçiriyordu.

Kasım Arafat'ın en yakın kişisel yardımcısıydı. Arafat'a oğlan bulan, oydu. Tabii eşcinsellik İslam inançlarına aykırıdır ama, hayat tarzı gözönünde bulundurulduğunda oldukça da yaygındır. Batı'da olduğu kadar kötü gözle görülmez. Mossad'ın elinde Arafat'ın genç çocuklara düşkün olduğunu ileri sürebilecek bir kanıt yoktu. Fotoğraf ya da benzeri bir delil, yoktu. Oysa daha önce pekçok Arap liderine yapıldığı gibi, Arafat'ı gözden düşürmek için bundan yararlanabilirlerdi. Pekçok

Arap liderin aksine, Arafat halkıyla birlikte mütevazi bir hayat yaşamaktaydı. Beyrut kuşatması sırasında eline birçok fırsat geçmesine karşın halkı kurtulana dek yanlarında kaldı; dolayısıyla Mossad kendi çıkarlarını düşündüğünü de öne süremiyordu. Belki genç çocuklara düşkün olduğu yolundaki bu öyküyü, yıpratma amacıyla bunun için kullanıyorlardı.

Ancak o sıralarda Mossad'ın sağ kanadı Arafat'ın öldürülmesi kararı için uğraşıyorlardı. Tezleri, Arafat'ı öldürürlerse Filistin'in yerine Batı ve İsrail solunun gözüne hoş gözükmeyecek daha radikal birini geçireceği, dolayısıyla da barışçı çözüm kapısının kapanacağı yolundaydı. Şiddetli çatışmalar ve ardından da kayıtsız koşulsuz teslim, Mossad'ın kabul edebileceği tek barış şekliydi.

Arafat'ın öldürülmesine karşı çıkanlar ise onun kötünün iyisi, eğitimli biri olduğunu, Filistinliler arasında birleştirici güç işlevi gördüğünü, dolayısıyla eğer görüşmelerle bir sonuca varılacaksa Filistinlilerin meşru temsilcisi ve konuşulması mümkün biri olarak yeğlenmesi gerektiğini düşünüyorlardı. İsrail istihbaratı, gerek Mossad, gerekse Shaback (işgalaltındaki -ç.) bölgelerde Arafat'ın sevildiği va sayıldığını bilmekte, ama bu bilgiyi siyasal üstlerine aktarmamaktaydılar.

Tartışma, 1986 ortalarına doğru bitti. Sağ kanat kazanıyordu. Ama Arafat kamuoyuna fazlasıyla malolmuş bir kişiydi. Mossad'ın onu vurmak için elinde bir gerekçe yoktu. Ancak konu gündemden düşmüş değildir. Mümkün olabildiği ilk anda yapacaklardır.

Bu oyunun önde gelen oyuncularından biri de Arafat'ın eşgüdüm kurulu Filistin Silahlı Mücadele Kumandası (FSMK)'nın başındaki, Ebu Taan adıyla tanınan Mustafa Did Halil idi. Bu birimin adı önceleri Filistin Eşgüdüm Konseyi 'di; ancak Arafat 1974 yılında İsrail dışında şiddet kullanımını kınadığını açıklayınca FKÖ örgütleri, yumuşadıkları görüntüsünü silmek için iaha militan adlar almaya başladılar.

Akılda tutulması gereken bir başka grup da Abdül Vahap Kayyala'nın yönetimindeki Arap Kurtuluş Cephesi (AKC)'ydi. 1981 Ka-

sım'ında Beyrut'ta öldürülünce yerine yardımcısı Abdül Rahim Ahmed getirildi.

Her durumda Arafat Kuvvet 17'yi genişletmek için küçük silahlar arıyordu. Örgüt içinde kaçınılmaz iktidar mücadeleleri sürüyordu ve Arafat daha fazla cephaneye ihtiyacı olduğu düşüncesindeydi. Ancak ordu genelkurmay başkanı General Hadra'dan destek istediğinde reddedildi. Hadra Arafat'a kaygılanmamasını, kendisini koruyacağını söylemişti. Arafat kaygılanıyordu.

Doğu Bloku'ndan FKÖ'ne silah sevkiyatı Hadra'nın denetiminde olduğundan, diğer fraksiyon örgütleri Doğu'dan silah alabilmek için başka Arap ülkelerine, örneğin Libya ve Irak'a gitmek durumundaydılar.

17 Ocak 1981 günü Arafat Doğu Berlin'e giderek Doğu Alman Devlet Başkanı Eridi Hoenecker'le buluştu ve Lübnan'daki FKÖ'lülerin eğitimi için 50 "danışman" sağladı. 26 Ocak'da bu kez Beyrut'da bir kez daha Doğu Alman temsilcilerle buluşarak Hadra'dan geçmeden silah alımı için sessiz bir anlaşma sağlamaya çalıştı. Kasım'dan gelen düzenli raporlar sayesinde Mossad Arafat'ın içerdeki sorunlar ve olası bir İsrail saldırısından kaygılandığını biliyordu.

12 Şubat günü Arafat Şam'da Vietnam'lı temsilcilerle buluşup anlaşma sağlamaya çalıştı. Vietnamlılar füze öneriyorlardı ama o küçük silahların peşindeydi. Üç gün sonra Lübnan'da Sur kentinde farklı FKÖ fraksiyonlarının başkanlarıyla bir toplantıya katılarak onları kendi aralarındaki kavgayı bir kenara bırakarak esas düşman, İsrail üzerinde yoğunlaşma konusunda iknaya çalıştı. 11 Mart günü Arafat bir hayli sinirlenmişti; 15 Nisan gününe dek Şam'daki FKÖ toplantısından bir taahhüt sağlamaya çalışıyordu. O gün Beyrut'ta Macaristan, Küba ve Bulgaristan elçileriyle buluşmasına karşın, herhangi bir taahhüt sağlayamadı.

Mossad ise Arafat'ın eninde sonunda silahları elde edeceği düşüncesiyle kendi açısından sinirliydi. FKÖ liderlerinden birisinin kendi adı-

na İsrailli diplomatlarla temas ederek Lübnan'a saldırılarına son vermeye yönelik görüşmeleri başlatmasını istediği yolundaki sözleri üzerine iyice paniklemişlerdi. Mossad bu sırrı, çoğu durumda olduğu üzere, İsrail hükümetinden önce öğrenmişti.

12 Mart'ta Arafat Beyrut'ta FKÖ'nün Belçika temsilcisi Naim Kader'le buluşarak daha fazla kan dökülmesini önlemek üzere İsrail Dışişleri Bakanlığı*ndaki ilişkilerini kullanmasını istedi. Mossad bu konuda çok kaygılıydı. Esas düşünceleri, İsrail'in Lübnan'daki Hıristiyanlara yardım etmesini sağlayarak buradaki Filistinlileri yoketmekti. Ancak Mossad konuşmaya başlarsa, bu şansı yitirebilirlerdi. Mossad ile Dışişleri arasında gerçek bir mücadele sürüyordu. Dışişleri farkında değildi, ama Enstitü savaşı bir yandan başlatmaya çalışıyor, bir yandan da önlemeye çalışır gözüküyordu. Filistinliler İsrailli diplomatlara ulaşmaya çalışıyor, Mossad ise bunun önünü kesmeye çalışıyordu.

Aynı sıralarda Mossad Arafat'ın, 65 yaşındaki Cenevreli banker, Carlos'un malî destekçisi François Ganud'yu kullanmaya çalıştığını öğrenmişti. Arafat'ın Kasım tarafından Mossad'a iletilen düşüncesi, Ganud'dan para sağlayarak şubat ayında Hoenecker'in gönderdiği Alman danışmanlardan Lübnan'da eğitim gören Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF)'nun uzantısı Kara Blok adlı bir grubun yardımıyla Almanya'dan silah satın almaktı.

Mossad ABD temsilcisi Philip Habib'in barış misyonunda kaydettiği ilerlemelerden hoşnut değildi. Dolayısıyla FKÖ'nün barıştan sözederken savaşa hazırlandığını ileri sürerek CIA'nm işin içine girmesini sağlamaya çalışıyordu: Bunun barış girişimini öldüreceği ya da en azından duraklatacağı kanısındaydı. O sıralarda Begin seçimlere hazırlanmaktaydı ve Mossad planlarından haberdar değildi. Askeri harekata "Lübnan Sedirleri" adı verilmişti ve CIA irtibatına bilgi aktarmaya başlamışlardı. Ancak, 30 Mart'ta, John Hinckley'in Başkan Reagan'ı öldürme girişimiyle birlikte CIA devredışı kalacaktı.

10 Nisan günü Arafat Doğu Berlin'de Hoenecker'le buluştu. Ertesi

gün ise, Filistin Könseyi'nin onbeşinci oturumu için Şam'a gitmişti.

15 Mayıs'da Mossad, ileride kullanmak için işlerliğe sokmak üzere Alman anti-terörist birimi GSG-9 *(Grenzschıutzgnıppe)* ile temasa geçti.

l Haziran'da, Arafat'la buluşmasından hemen hemen üç ay sonra Naim Kader sabahleyin evinden Brüksel'deki İsrail Dışişleri yetkilisini arayarak barış görüşmelerini başlatma olanaklarını araştırmak üzere 3 Haziran günü için bir randevu aldı. İşine gitmek üzere evinden çıktığında da deri ceketli, esmer, ince bıyıklı bir adam Kader'e doğru yürüyerek kalbine beş, başına bir kurşun sıktı, köşeye doğru yürüyüp geçmekte olan bir "taksi"ye bindi ve yokoldu. Arafat bilmese de Mossad bir kez daha vurmuştu.

Ancak Kasım Arafat'ın o sıralar aşırı heyecanlı olduğunu belirtiyordu. Geceleri uyuyamıyordu. Kendini kapıp koyvermiş gibiydi; kendi adına bir koruma istiyordu ve Kuvvet 17'nin silah anlaşmasını yapabilmeyi gerçekten arzuluyordu.

Temmuz başlarında Almanya'da, burada konumlandırılmış ABD füzelerine karşı bir dizi gösteri düzenledi. 9 Temmuz günü Arafat Belgrad'da hâlâ silah peşinde koşuyordu. Aynı günlerde İsrail'den gelen ve İran'a silah taşıyan bir Arjantin uçağı Sovyet hava sahası içinde bir Rus uçağıyla çarpıştı. İsraillilerin İran'a silah satmasına öfkelenen Amerikalılar Robert McFarlane'ı Begin'le görüşmek üzere İsrail'e gönderdiler; birkaç yıl sonra kamuoyunda İran-Contra olayı olarak patlayacak skandalin tohumlan da böylece atılmış oluyordu. (*)

Aynı sıralarda Suriyeliler Lübnan'a füze sevkederek yeni bir krizi başlatıyorlardı; Lübnan'ın güçlü adamı Bt; ir Camayel Suriye'yi bunun topyekûn bir savaşa yolaçtığı konusunda uyarıyordu.

Suriyeliler- Lübnan'daki askeri desteklerini daima "güçsüzlükler *(*)*

Bkz. 17. Bölüm: Beynıt.

dengesi" dedikleri bir formüle göre bir gruptan diğerine kaydırmaktaydı. Savaşan fraksiyonlardan biri güçlenficek olursa, onun karşısındaki bir başka gruba arka çıkıyorlardı. Böylelikle durumu denetim altında tutulabilmekteydiler.

Mossad hâlâ Amerikalıları kandırmaya çalışıyordu; hatta Mossad başkanı Yitzhak Hofi LAP bölümünden onları FKÖ'nün savaşa hazırlandığı yolunda ikna edecek bir senaryo hazırlamasını istemişti. Böylelikle İsraillilerin Güney Lübnan'ı devralmasına Amerikalılar ses çıkarmayacaklardı.

LAP General Hodra'nın FKO'sunun silah depolarının fotoğraflarını,çıkarttı. Suriye ordusuna bağlı bir birim olduklarından silah depoları olmasında gerçekte şaşılacak birşey yoktu; ancak bu önemli değildi; Mossad Arafat'ın savaşı önleme yolundaki yoğun çabalarım bilmekle birlikte, bu depoları FKÖ'nün İsrail'e saldırmaya hazırlandığına ilişkin bir kanıt olarak kullanacaktı.

LAP CIA'ya FKÖ'den elde ettiği, İsrail'in kuzey kesimine saldırı planlarını da gösterdi. Bu da olağandışı ya da yakın bir saldırıya delalet eden bir belge değildi. FKÖ'nün bu planlan uygulamaya niyeti olup olmadığı, hatta bunları onaylayıp onaylamadığı ayrı bir sorundu. Ancak Mossad'm böylesi düşüncelerin kendi haince planlarını bozmasına tahammülü yoktu.

Haber ve fotoğraflar, daha düşmanlıkların başlamasından önce hazırlanmıştı. Sonradan Filistinlilerin İsrail'e "tehdidi"ni kanıtlamak üzere kullanılması kolay olacaktı.

FSKC eşgüdüm birim şefi Ebu Taan, Arafat'ın talimatıyla hafif silahlar konusunda anlaşma sağlamak üzere iki adamını Frankfurt'a gönderdi. Bunlar 1969'da Cezayir Askeri Akademi'sinden mezun olup 1978-79 yıllarında Çin'de siyasal eğitim gören ve 1980'de Macaristan'da bir askeri okulu bitiren binbaşı Suad Ahmed Hamit Aluni ile Küba'da askeri akademi ve Aluni'nin Macaristan'da devam ettiği oku lu bitiren Çavuş Abdülrahman Ahmed Haşim Elşerif idi.

Mossad ve Federal Alman polisinin arası pek iyi değildi. Ama İsrail'de eğitilen GSG-9 ile Mossad'ın *Tuganim* ya da kızarmış patates kodunu verdiği Hamburg özel anti-terör polis birimi işbirliğine son derece yatkındı.

Tuganim Mossad'a, onun hesabına çalışacak kimlikli elemanlar sağlıyordu. Gerçekte onları eğiten Mossad'di. Hatta Arapları sorguya çekmelerine yardımcı olmuşlardı.

Tuganim'in işbirliğine bu yatkınlığı nedeniyle Mossad bütün harekatı Hamburg'da gerçekleştirmek istiyordu. Ancak federal polisle olduğu gibi, merkezî Alman Federal istihbaratıyla ilişkileri de zayıftı. Bu nedenle doğrudan eyalet polis ve istihbaratıyla çalışmayı yeğlemekteydiler.

Mossad, Arafat'ın İsviçreli banker Ganud'dan Kuvvet 17 için gereksindikleri hafif silahlara kredi sağlama işine Doğu Berlin'deki FKÖ temsilcisi doktor Isam'ıda dahil edeceğini haber almıştı. Ganud FKO'nün kısa vadeli krediye gerek duyması olasılığına karşılık yedekte tutuluyordu. Silah konusu "sıcak" bir konu addedildiğinden, işi hızla bitirmek üzere kısa vadeli krediye gerek duyulabiliyordu.

Aynı sıralarda Arafat Lübnan'dan yüklü bir esrar nakliyatı yapmaya karar verdi. Lübnan'daki eğitimlerini tamamlayarak dönen bir gurup Kara Blok üyesi esrarı taşıyarak nakile çevirip Isam Salem'e verilmek üzere Avrupa yeraltı dünyasına aktaracaklardı. Salem ise ya silahların parasına ödeyecek ya da kısa vadeli kredi gerektiği takdirde Ga-nud'a başvuracaktı. Arafat Kara Blok üyelerinden silahlan Lübanan'a sokma işlemi sırasında yararlanmayı da'düşünüyordu.

Tüm bu bilgiler Mossad karargâhına ajanlardan gelen mesajlarla ilgilenen *Yaholomim-* ("Mücevherler") kanalıyla ulaşıyordu. Bir ajan hedef ülkeye gittiğinde katsa'sıyla bağlantı kesilir. Ajan ile Mossad arasındaki bağlantı Tel-Aviv'deki karargâh aracılığıyla kurulur.

Bu bilgiyle donanan Mossad başkanı, Tsomet, Tevel ve güvenlik ha-

rekatlarının şefleriyle strateji teshiline oturdu. Dört temel hedefleri vardı: Arafat'ın silahları ele geçirmesini önlemek, FKÖ ile İsrail dışişleri arasındaki görüşmelerin önünü kesmek; esrar yüküne el koyarak pazarlamak, ve Ganud'dan krediyi kopartarak FKÖ'nün elini boş bırakmak. Bu harekat açık siyasal ve stratejik yararlarının yanı sıra, o sıralarda - tıpkı İsrail gibi - ciddi bir nakit sıkıntısı içinde olan ve yeni gelir kaynakları arayan Mossad'ın elini biraz ferahlatacaktı.

* * *

Bu dev harekata hazırlanmak üzere Mayıs 1981'de Hamburg'a bir neviot ekibi gönderilerek bir liman ve antrepo aramaya başladılar. Londra'dan bir katsa gönderilerek darbeyi örgütlemeye girişti.

Aynı sıralarda bir Metsada ekibi Brüksel'deki Naim Kader'le ilgilenerek barış görüşmelerinin ciddiye binmesini engellemekle görevlendirildi. Kader devredışı bırakılacaktı. Vuruşu nasıl planladıkları hiçbir zaman açığa çıkmadı, ama olay açıkça Mossad'ın imzasını taşıyordu: Basit, hızlı ve topyekûndu; güpegündüz ve sokak ortasında cereyan etti; ne denli tanık olursa o denli iyiydi; bırakılan tek kartvizit boş ve kaynağı meçhul mermi kovanlarıyla bir cesetti.

Katil dokuz mermili bir tabancadan altı el ateş etmişti. Hedefin vurulduğu andan, katilin arabaya bindiği ana dek onu durdurmaya çalışan herkes yerde yatan adamın yanında alacaktı yerini.

Olay yalnızca kamuoyunun değil, Arafat'ın ve İsrail dışişlerinin, kuşkularını KHÖ'nden Ebu Nidal üzerinde toplayacak şekilde tasarlanmıştı. Gerçekten de, Kader'in katledilmesinin hemen ardından, Nidal'i dünyanın en tehlikeli ve aranan teröristi ilan eden haberler çıkmaya başladı dünya basınında.

Hamburg'da beş kişilik Neviot ekibinin başında Shaback'dan gelen ve 504. Ünite'den tanınan göreli yeni bir Mossad görevlisi, Mousa M. bulunuyordu. Batı Almanya'nın ikinci büyük kentinin Alster Gölü üze-

rinde lüks Atlantik Hotel Kempsinski'de kalıyorlardı.

Mossad gerek yerel anti-terör polis ve istihbaratla olan iyi ilişkileri, gerekse canlı seks gösterileri, ve fahişelerin vitrinlerde, hatta sokaklarda çırılçıplak cazibelerini sergilediği kırmızı fenerli mahalleleriyle Hamburg'u çok severdi. Tabii bunlar, gecenin eğlenceleriydi. Gündüzleri ekip Elbe Nehri'nin güney kıyısındaki liman bölgesinde kolay giriş sağlayacak ve farkedilmeden fotoğraf çekme olanağı verecek yeterince loş antrepolar arıyordu.

Oldukça rahat bir görevdi bu, çünkü Arafat o zamana dek silahlar için bir anlaşma sağlayamamıştı; dolayısıyla seks gösterilerinden ve fahişelerden sakınan Mousa, adamlarından biriyle biraz eğlenmeye karar verdi. Henüz harekat başlamadığından adamlar APAM uygulamıyorlardı. Mousa adamlarından birini otele dek izleyerek kaliteli bir fahişeyle buluştuğunu gördü. Adam banyoya gittiğinde de, fahişenin barda bir resmini çekti, ardından da otelden ayrıldı. Ertesi gece âdâm yine aynı kadınla buluşarak geceyi birlikte geçirdi.

Ertesi sabah Mousa'nın otel odasındaki toplantıya geldiğinde ekibin diğer üyeleri çoktan gelmişti. Herkes kaygılı görünüyor, sigaralarından derin nefesler çekerek susuyordu. Havadaki gerginlik, hissedilir derecedeydi.

"Neler oluyor?" diye-sordu Mousa'ya.

"Acil bir durum var," dedi Mousa. "Kentin altını üstüne getirmeliyiz. Karargahtan bir Sovyet ajanının fahişe kisvesiyle bir Mossad'lıya kanca attığını öğrendik. Onu ele geçirip sorguya çekmeli, adamı da yakalayıp derhal vatana ihanetten yargılanmak üzere İsrail'e postalamalıyız."

Adam hâlâ yorgun ve akşamdan kalmaydı, ama endişe duymasına bir neden yoktu. Ta ki Mousa adama "Sovyet ajanı"nin 8xlO'luk bir fotoğrafını gösterene dek. Bu noktada adamın yüzü balmumuna döndü.

"Seninle biraz konuşabilir miyiz, Mousa?" diye inledi.

"Tabi, ne var?"
"Ama özel"
"Tabii."
"Ajanın bu olduğuna emin misin?"
"Tabii, neden?"
"Bu adamla en son ne zaman görülmüş?"
"Bilebildiğim kadarıyla bu hafta," dedi Mousa. "Birden fazla."

Adamın nihayet herşeyi itiraf etmesi birkaç dakika sürdü; ama ona birşey söylemediği, kadının da birşey sormadığına yeminler ediyor, Mousa'ya kendisine inanması va yardım etmesi için yalvarıyordu. Mousa bir an için ona dik dik baktı, ardından da gülmeye koyuldu.

Mousa, buydu. Avuçlarında birşeyler, fırsat kollardı. İnsanlara bunun kendi hayaları olmaması için dua etmek düşerdi.

Ekip sonunda uygun bir antrepo buldu, Mousa Londra'daki katsa'ya haber verirken, "Bunu bir an önce halletsen iyi olur" dedi, "bir hastalık kapmadan adamlarımı buradan çıkarmak istiyorum!"

* * *

Mossad daha önceden devşirdiği Suudi Arabistanlı milyarder Adnan Kaşıkçıyla olan ilişkisi aracılığıyla Avrupa'yla silah işi yapan bir başka Suudi'yle tanışmıştı. Avrupa'daki özel pazara Uzi ve diğer silahlardan satıyordu. Plan, Arafat'ın siparişini ABD yapımı silahlarla Kaşıkçı'mn ahbabının karşılamasını sağlamaktı. Tabii bunların Avrupa'daki çeşitli üslerden çalındıkları söylenecekti.

Bu arada Harry Staler örtü adını kullanan Mossad Katsa'sı Daniel Aitan, Arafat'ın Doğu Berlin'deki adamı Isam Salem'le temasa geçti. Arafat henüz ondan silahları almasını istememişti ama Mossad Kasım'dan gelen mesajlardan, buna teşebbüs etmek üzere olduğunu öğrenmişti; bir adım öne geçmeyi kararlaştırdılar.

Almanca konuşabilen, açıksözlü bir adam olan Aitan, kendini "çe-

şitli malzeme ve teçhizat alım satımıyla uğraşan bir işadamı" olarak tanıttı.

En önemlisi, makul fiyatlar yerinde, güvenilir teslimat garantisi veriyordu. Bu arada, politikadan uzak durmaya gayret etmekle birlikte, Filistin davasını haklı bulduğunu ve onların başarıya ulaşmasını dilediğini çıtlattı Stolar, Salem'e.

Buluşmak üzere sözleştiler. Salem FKÖ mensubu, dolayısıyla da tehlikeli sayılan bir kişi olmasına karşın, Avrupa'daki terörist faaliyetlere katılmadığı biliniyordu. Bu nedenle katsa tehlikede değildi, zaten Salem'in de koşullara aklı yatmıştı.

Yeniden - ve özel olarak - buluştuklarında Stoler Salem'in kulağına, zaman zaman Almanya'daki ABD eskeri üslerinden "başıboş malzeme" den haberdar olduğunu, - dışarıda ömrü kısa olan kimi malzemelerin elinden geçtiğini fısıldadı. Eğer Salem ilgilenirse böylesi "arka kapıdan" teslimatlar için sipariş kabul edebileceğini de eklemeyi unutmadı.

Bu arada Mossad GSG-9'a Kara Blok'a ilişkin olarak iz peşinde olduğunu ve zamanı geldiğinde yeterli kanıtla birlikte ellerine teslim edeceklerini duyurmuştu.

Arafat nihayet FSMC şefi Ebu Taan'ın adamları binbaşı Alunî ile Çavuş Elşerif aracılığıyla Doğu Berlin'de Salem'e talepte bulundu. Salem'e Kuvvet 17 için gerekli malzemenin bir listesini ileterek anlaşmanın büyük bir gizlilik içinde yürütülmesi, malzemenin Batı kaynaklı olması yolundaki emirler aktarıldı, ve Arafat'ın iki habercisinin doğrudan Ebu Taan'a bağlı olduğu bildirildi. Salem'e RAF (Kara Blok)'daki dostlarıyla ya da Arafat'a silah sağlayabilecek başka herhangi bir kaynakla temasa geçmesi bildirildi.

"Nakit için birinci sınıf 'tütün' göndereceğiz," deniyordu emirde. "Gerekirse Ebu Taan'dan kısa vadeli kredi sağlayabiliriz."

"Bu mektubu getirenler sahada yenidirler; dolayısıyla aracı olarak

kullanılabilirler; bu amaçla sizin emrinize sunulmaktadırlar."

Salem mesajı aldığında doğal olarak Daniel Aitan, yani Harry Stoler'i arayarak, işin hızlı ve sessiz bir şekilde halledilmesi gerektiğini ve istenilen malzemenin üstesini bir temsilciyle (Alunî) kendisine göndereceğini söyledi. Malzemenin ne kadar zamanda sağlanıp teslim edilebileceğini öğrenmek istiyordu.

O noktaya kadar Mossad'ın planı bu hileyle FKÖ'nün parasına ve esrarına el koymaktı; ama Kasım'dan gelen yeni bir istihbarat Arafat'ın bir başka planı olduğunu ortaya koyuyordu.

Salem'in başarıya ulaşmaması durumunda FKÖ'nün Viyana'daki temsilcisi Gazi Hüseyin'e de benzeri bir silah siparişinde bulunmayı planlıyordu. Dolayısıyla Hüseyin'i izlemek üzere bir ekip derhal Viyana'ya gönderildi. İsrail'e göçeden Rus Yahudilerinin durağı Viyana, hassas bir bölgeydi. İsrail'le Avusturya arasındaki ilişkiler o dönem nazik, ama mesafeliydi. Mossad'ın burada hiç bağlantısı yoktu. Avusturyalılar tarafsızlığı ciddiye almaktaydı. Hemen hiç bir güvenlik servisleri yoktu.

Kara Blok teröristlerinin getireceği esrar her zamanki gibi, ayakkabı tabanları halinde balyalanmıştı. Lübnan'dan Yunanistan'a gemiyle sevkedilecek, ardından Kara Blok'un gümrükteki irtibatları aracılığıyla arabalara yüklenecek ve 25-30 terörist tarafından tüm Avrupa katedilerek Frankfurt'da bir depoya yerleştirilecekti.

İçlerinden biri esrarın satışını örgütleyecek ve Salem'le işi halledecekti. Ancak Mossad'dan tiyo alan GSG-9 onu ABD üslerine karşı yıkıcı faaliyet girişimi gibi düzmece bir suçla tutukladı. Almanlara esrardan sözedilmemişti; ancak adam gözaltındayken Mossad'ın sorguya çekmesine izin verdiler. Alman güvenliği kisvesi altında Almanca konuşan bir Mossad'çı, anlaşmayı önererek elebaşlarının adını aldı. Ardından da Almanlarla adam "iş bitene" kadar gözaltında tutma konusunda anlaştılar.

"Uyuşturucu işini biliyorum," dedi Mossad'çı tutukluya. "Kime vereceğini açıklamazsan bundan sonra hayatın boyunca burada kalırsın: Terörist faaliyetlerden değil, uyuşturucu kaçakçılığından."

Böylelikle, Arafat'ın listesi ellerinde, Mossad'çılar siparişi karşılamak üzere Kaşıkçı'nın Suudi ahbabına gittiler. Bir asker olan Alunî'ye malzemenin denetimi ve Lübnan'a gönderilmek üzere mühürlenmesinden kendisinin sorumlu olduğu söylenmişti.

Silahlar kamyonla Hamburg'a getirildi. Mossad Almanlara birşey söylemedi. Ama ele geçmiş olsaydık, söylerdik.

Bu sırada, Stoler Salem'le silahların sevkedilebileceği bir Beyrut adresi üzerinde konuşuyorlardı. Hedef, boş atıp dolu tutmaktı. Mossad bu girişimin gerçek bir nakliyat aşamasına ulaşabileceğini ummuyordu. Ancak Stoler yine' de Salem'e nakliyatın Lübnan gümrüğünden geçeceği için bir çeşit perdelemeye ihtiyaç olduğunu söyledi. Bu gibi işlerde, "meşru" bir örtü her zaman yararlıydı. Salem ise, Beyrut'da kuru üzüm işi yapan bir akrabası olduğunu, onun bir adres sağlayabileceği düşüncesindeydi.

"Almanya'dan üzüm mü?" dedi Stoler. "Senegal'den pasta ithal etmeye benzemiyor mu?"

Pek değildi. Almanya'ya yüklü miktarlarda paketlenmiş kuru üzüm ve incir getirtiliyor ve bunlar Türkiye ve Yunanistan'dan daha makul fiyatlarla yeniden satılıyordu.

Stoler Sâlem'den "meşru" bir üzüm siparişi getirmesini istedi. "O zaman işleri yoluna koyabilirim."

Bu alışverişin hedefi Salem'de işleri kendisi kotarıyormuş izlenimini uyandırarak yönlendirildiğini anlamasını engellemekti. Ardından Stoler elinde gemi olmadığını söyledi; ancak Salem bunun sorun olmadığını, Lübnan'a gitmekte olan bir şilebe yükleme yapılabileceğini söyledi.

Bu arada bir Mossad irtibatçısı Tsomet'den Kara Blok'un şefyardımcısıyla temas kuracak olan bir başka katsa'ya bilgi iletti. Katsa şefe içerideki adamlarının hapishanedeki irtibatları aracılığıyla kendisine bir mesaj gönderdiğini söyledi. Plan değişmişti; esrar satılmayacak, silahla trampa edilecekti.

Teslimat tarihi yaklaşıyordu. Mossad silah siparişini vermişti ve esrardan para sağlayamayacak olan Salem'in, parayı Ebu Taan'dan istiyeceğini biliyorlardı. Mossad denetimi eline geçirmeye başlamıştı. Salem kaygılanmayacaktı. Kısa vadeli borç isteyebileceğini biliyor ve bunu esrarın parasıyla geri ödeyebileceğini *sanıyordu.* Dahası, Mossad Kara Blok'a füze de vaadetmişti; tıpkı gerçek füzelere benzeyen, ancak içinde hiçbir tertibat olmadığından ateşlemeyen plastik, göstermelik oyuncaklar sağlamayı planlıyordu.

Hamburg ve Frankfurt'ta işler yolunda gidiyordu, ancak Viyana'da Gazi Hüseyin hâlâ bir sorundu. Ne ki, Arafat'dan silah talebini alınca, Salem'i aradı. Ve Arafat'a hiçbir zaman itiraf edemeyeceği halde, bu alanda hiçbir bağlantısı olmadığını açıkladı. Salem'se yardımcı olabilecek birini tanıdığını söyledi. Her ikisi de bu konuda birbirleriyle görüşmemeleri gerektiğini biliyorlardı, ama ne yapsınlar?

Mossad güvenliğinin ise tüyleri diken dikendi. Cani FKÖ ile büyük bir operasyona girişmişlerdi - ve her türlü güvenlikten yoksundular. Ancak FKO'lülerle kapalı yerlerde temastan kaçınıp buluşmaları açık havada ya da kalabalık kahvelerde gerçekleştirmenin dışında bu koşullarda yapabilecekleri fazla birşey yoktu. Tabii karargâha böylesi güvensiz koşullar altında çalıştıklarından dolayı bol bol yakınarak işlerin yolunda gitmemesi durumunda hiçbir sorumluluk kabul etmeyeceklerim bildiren mesajlar göndermenin dışında.

Haziran başında plan iyice şekillenmişti. Silahları toplamak zaman alacaktı ama beklemek, herkesin sinirlerini altüst ediyordu. Haziran so-

nunda Viyana'daki Hüseyin de, Doğu Berlin'deki Salem de Arafat'a isteklerinin karşılandığını ve iki-üç hafta içinde siparişinin eline ulaşacağını haber vermişlerdi.

Bu arada binbaşı Alunî esrar işinden gelmesi gereken para konusunda bir hayli tedirgin olmuştu. İrtibatlarından haber alamıyordu. Üstelik kim ve nerede oldukları konusunda da bir fikri yoktu. Elindeki tek irtibat, bir Kara Blok mensubunun adresi ve telefon numarasıydı. Ama liderleri hapisteydi; yardımcısı ise bir dostları rolündeki Mossad'çıdan birimdeki herkesle temas edip, soru soran olursa esrarı silahla trampa ettiklerini söylemelerini tembihlemesi talimatını almıştı. Eğer bir sorunları olur ya da biri onları ararsa, ona haber vereceklerdi.

Alunî nihayet irtibatını aradığında Kara Blok liderinin hapiste olduğu, ama işi bir başkasının yürüttüğü cevabını aldı. Ve Alunî'nin irtibatı, kendisine söylendiği üzere hemen liderin yardımcısına telefon etti. Suudi silah sahasıyla çalışan katsa, silahları bir an evvel alabilmek için, satıcıya baskı yapıyordu.

Alunî'nin telefonuyla Mossad sorular sormaya başladığını öğrendi; ancak sorun yoktu; çünkü zaten istedikleri cevabı almıştı. Mossad'ın yönlendirdiği adam Alunî'ye bir sorun olmadığım söylemişti. Herşey yolundaydı. Yalnızca bunu ve iş tamamlandığında Alunî'yi arayacağım söylemesi talimatı verilmişti kendisine. Alunî bu işlerin zaman aldığını kavramıştı; bu nedenle gereksiz kaygılara kapılmadı. Almanların FKÖ eğitim kampında eğer ters düşerlerse öleceklerini iyice bellediklerini biliyordu. "Kaçabilirsin, ama gizlenemezsin."

FKÖ oyuncularının dahi olaylara Mossad kadar hakim olamamaları, işi daha da kolaylaştırıyordu. Örneğin Doğu Berlin'deki Salem, Viyana 'daki Hüseyin'e iletilen talebin, yedek talep olduğunu bilmiyordu. Bu teması Salem'le irtibat kuran Ebu Taan değil Arafat'ın kişisel güvenlik şefi Ebu S Zaim sağlamıştı. Salem silahların Arafat'ın Kuvvet 17'si için olduğunu bilmesine karşın, Hüseyin'in bu konuda hiçbir fikri

yoktu.

Her durumda Viyana'daki Mossad'cı ile Hüseyin de silah teslimatı ve ödentiyle ilgili kendi anlaşmalarını yapmışlardı. Hüseyin malzemeyi denetimden geçmeden Libya uçağıyla sevkedebilecekti; bunu nasıl yapacağını açıklamamış, yalnızca silahların Beyrut'a sevkedilmek üzere sandıklanmış bir durumda teslim almak istediğini belirtmişti. Ona *bazı* gerçek silahların yanısıra, Hamburg ve Frankfurt'ta olduğu gibi oyuncak füzelerin verilmesi tasarlanıyordu.

Ancak bu işin anahtarı, Viyana, Hamburg ve Frankfurt'taki üç hareketi eşzamanlı olarak yapabilmekti. Eğer bu kentlerden birinde plan başarısızlığa uğrarsa, yalnızca tüm tasarım suya düşmekle kalmaz, büyük bir tehlikeye düşülmüş olurdu.

Silahların birbirine benzeyen antrepolardan birinde depolandığı Hamburg'da alt ve üstüne üzüm döşenerek sandıklanmış olan silahlar Alunî ve çavuş Elşerif e gösterilecek, ardından da sandık mühürlenip depo kilitlenerek anahtar Alunî'ye teslim edilecek ve ertesi sabah orada buluşmak üzere sözleşilecekti. Ardından da sandık bir kamyona yüklenerek Beyrut'a sevkedilmek üzere şilebe yerleştirilecekti.

Alunî'yi dairesine götürdükten sonra Mossad antrepoya giderek antreponun kilidini ve numarasına değiştirecek ve yandaki, benzer bir antrepoya koyacaktı. Buradaki sandık ise düşük kalite üzüm dolu olacaktı. Alunî'nin Arafat'a göndereceği sandık buydu.

Stoler (Aitan) Alunî'ye parayı yanında getirmesini, çünkü uzaklaşmak için birkaç saate ihtiyacı olduğunu söyledi. "Tamam," dedi Alunî. "Parayı getireceğim. Ama antrepoda, üzümlerin yanında kalacağım."

"Tamam," dedi Stoter; yüreği ağzına gelmişti. "Yarın akşam 6'da seni alırım."

"Ama sabah demiştin," dedi Alunî.

"Bilyorum, ama gündüz vakti silahlarla birlikte ortalarda dolaşmak iyi bir fikir değil, Ortalık çok kalabalık olur."

Aitan ve diğerleri güvenlik evinde bir sorunla karşı karşıya olduklarını biliyorlardı. Alunî sandıklarla beraberken, nasıl değiştireceklerdi?

Bu arada, Viyana dışlarmdaki küçük bir dairede Hüseyin'in sipariş verdiği silahlar depolanmıştı. Katsa, Hüseyin'e teslimatı yardımcısının yapacağım haber verdi. Buluşma yerine 3.7 milyon dolar getirmesi, kendisine evin adresinin burada verilip anahtarlarının teslim edileceği söylendi. Plan uyarınca Hüseyin'in adamlarından birini alıp gözlerini bağlayarak malzemeyi kontrol etmek üzere eve götüreceklerdi. Oradan Hüseyin'i arayarak herşeyin yolunda olduğunu söylemesine izin verecekler, ardından da telefon hattını keseceklerdi. Sonra onu içeri kapatacaklar, parayı alıp Hüseyin'e anahtar ve adresi vereceklerdi. Hüseyin bunu yuttu.

27 Temmuz 1981 günü Alunî sorunu hâlâ çözümlenememişti. San dığa yüklenecek silahlar hâlâ antrepodaydı. Nihayet antreponun tam üstüne tavana bir vinçle eş bir sandık asıldı. Ganud Cenevre'de Ham burg için 5 milyon dolar, Viyana için 3.7 milyon dolar kısa vadeli kredi
sağlamıştı.

28 Temmuz günü akşamüzeri saat 6'da Alunî'yi alarak antrepoya götürdüler. Kartonları rastgele kontrol etti. Sonuçtan tatmin olunca da mallar sandığa yüklendi, üstleri üzümle örtüldü ve mühürlendi. Alunî parayı ödemeye hazırdı, ama Stoler, "Hayır, burada olmaz," dedi. "Et raf çok kalabalık. Arabaya gidelim. Orası daha tenha."

Arabada Stoler dolarların sahte olmadığından emin olmak için elektronik kontrol aygıtıyla seçtiği birkaç destenin kontrolünü yaptı. Bu işlem sürerken deponun tepesinden sarkıtılan sandık indirildi, silah sandığı kaldırıldı, antreponun arkasına doğru çevrilip başka sandıkların araşma bırakıldı.

Tam bu işlem 10-15 dakika sürdü; Alunî geri döndüğünde aynı mü-hürü taşıyan, aynı sandığı gördü. İçindekilerdense habersizdi. Ertesi gün üzümlerini güvenle şilebe yerleştiren Alunî, Beyrut'a doğru yola çıktı.

Alunî'nin ayrılmasından sonra Mossad'cılar antrepoya girerek silah dolu sandığı bir kamyona yükleyerek satıcıya götürdüler. Üzümlere gelince, onlar da İsrail'e gönderildi.

Aynı gece, esrarı füzelerle trampa etme işi de Frankfurt'da tamamlanarak Kara Blok'çulara ertesi gün gelip füzeleri almaları söylendi. Esrar Panama'nın F-7'sine (Harari'nin eğittiği özel birim) verildi. Ve 7 milyon dolarlık bir krediyle Panama'ya sevkedildi. Avrupa'dan çok daha pahalıya alıcı bulduğu Amerikan pazarında satılacaktı. Panamalılar esrarı pazarladıktan sonra 7 milyon doları Mossad'a ödeyecek, kân da kendilerine ayıracaklardı.

Ertesi gün, Kara Blok üyeleri sahte füzelerini teslim almak üzere geldiklerinde polisleri kendilerini bekler buldular. O gün 20 kadarı tutuklandı.

Yine 29 Temmuz günü, Viyana havaalanında üç kişi, banliyödeki silahlardan bir bölümüyle, Mossad'dan Hüseyin'in kentteki bir Yahudi hedefini vurmak üzere yanında bir miktar silah ve yardımcılarıyla birlikte Lübnan'dan geleceği ihbarını alan yerel polis tarafından tutuklandılar. Hüseyin sonradan sınırdışı edildi. İki yardımcısı hapsedildi. Evdeki silahlara Mossad tarafından el konuldu. Ancak bir kısmını Hüseyin'in silah depoladığını söyledikleri polisi inandırmak için evde bıraktılar.

Sonuçta Mossad bu operasyondan 15-20 milyon dolar kazanmış ve büyük mesafe katetmiş olarak çıktı. Kader'i öldürmüşler, Hüseyin'i sınırdışı ettirmişler, iki yardımcısını ve 20 kadar Kara Blok üyesini hapse attırmışlar ve FKÖ adını birkaç ülkede lekelemişlerdi.

Başarı Mossad'in moraline olağanüstü bir etki yaptı. Yalnızca FKÖ'nün herşeyi kaybetmesini sağlamakla kalmamış, ayrıca bankerine milyonlarca dolar borçlu bırakmıştı. Darbe, Kuvvet 17'yi bir süre silahsız bırakmış ve FKÖ'ye budala yerine konduğunu kavratmıştı. İsrail'e gönderilen üzümlerin ne olduğunuysa kimse bilmiyor.

Bu öyküye bir de Arafat'ın şoförü ve muhafızı Mossad ajanı Durak Kasım'ın ne olduğunu eklemek gerekir. Tunus'daki Filistin üssüne düzenlenen İsrail saldırısında bir bacağını yitirdi. Kamptan raporlar geçmeye devam ediyordu, ama saldırı kendisine haber verilmedi. Kasım öfke içinde iki işinden de ayrılarak Güney Amerika'ya yerleşti.

14
Yalnızca Amerika'da

Jonathan J. Pollard (31) ve karısı Anne Henderson-Pollard (25) Kasım 1985'de Washingtön'daki İsrail büyükelçiliğine başarısız bir sığınma girişiminde bulunduktan sonra tutuklandıklarında, siyasal çevreler bir süre dikkatlerini can sıkıcı ve tehlikeli bir soru üzerinde yoğunlaştırdılar: Mossad ABD'de etkinlik görteriyor muydu?

Mossad'm buna resmi yanıtı, hayır, hayır, kesin olarak hayır'dır. Asla! Gerçekten, Mossad katsa'larınm faaliyetlerinden sahte ABD pasaportu taşımalarına ya da Amerikalı kisvesi altında dolaşmalarına dahi izin verilmiyordu; İsrail devleti ile en büyük ve en etkili destekçisi arasındaki ilişkiler bu denli hassastı.

Şu halde Pollard olayı nasıl açıklanacaktı? Basit. Mossad mensubu değildi. Ancak 1984 başından beri İsrail Savunma Bakanlığı Bilimsel Araştırmalar İrtibat Bürosu *Lishka le Kishrei Mada* ya da LAKAM adı verilen bir örgütten, İsrail büyükelçiliğinde sekreterlik görevinde bulunan Irit Ebr'in evine gizli belgeleri iletmesi karşılığında ayda 2 500 dolar maaş alıyordu. LAKAM'ın başında o sıralarda, 1960'da Adolf Eichmann'ın Arjantin'den kaçırılmasında rol alan eski Mossad katsa'sı Rafeel Eitan bulunmaktaydı. Eitan, doğal olarak her türlü bağlantıyı resmen reddediyordu.

Bir Yahudi olan Pollard, Washington yakınlarında Maryland, Suitland'daki Deniz Kuvvetleri Araştırma Servisi ABD İstihbarat Destekleme Merkezi'nde görevliydi. 1984'de DKAS'nin Tehdit Analiz Bölü-mü'ndeki Anti-Terör Uyarı Merkezi'ne atanmıştı; bu da güvenlik görevlilerince daha önce Güney Afrika askeri ataşesine bilgi sızdırdığı bildirilen biri için garip bir atamaydı - bu görevde elinin altında bol miktarda sınıflandırılmış malzeme bulunmaktaydı.

Pollard'ın bu bilgiyi İsraillilerle paylaştığının anlaşılması uzun sürmedi; FBI ile karşılaştığında, İsrailli irtibatlarına ulaşmada onlarla işbirliği yapmayı kabul etti. FBI tarafından 24 saat gözetim altına alınmıştı ancak panikleyerek sığınma istedi. Suçortağı olarak tutuklanan karısıyla birlikte, büyükelçilik binasından çıkarken yakalanmışlardı.

Doğal olarak Amerikalılar bir açıklama istiyorlardı. Kaliforniya'da bulunan ABD Devlet Bakanı George Shultz'un telefonunun, 1 Aralık günü İsrail saatiyle sabah 3.30'da alan İsrail Başbakanı Shimon Peres, (ki 1960'larda, savunma bakanı yardımcılığı görevi sırasında LAKAM'ı kendisi kurmuştu) resmen özür diledi: "ABD'de casusluk faaliyetleri yürütmek, politikamıza tamamen terstir. Böylesi bir faaliyet, gerçekleştiği ölçüde hatalıdır. İsrail hükümeti, özür diler."

Peres, sözlerine, eğer bu işe karışan hükümet görevlisi olmuşsa "sorumluların hesap vereceğini, ilgili birimin... tamamen ve ebediyen lağvedileceğini ve böylesi faaliyetlerin tekrarını önlemek üzere gerekli örgütsel düzenlemelerin yapılacağı" taahhütünde bulundu. (Ama tek yaptıkları, posta adresini değiştirerek LAKAM'ı dışişleri bakanlığına bağlamak oldu.)

Ancak Peres içten olmasa da, açıklaması ABD yönetimi için tatmin edici olmuştu. Eski CIA direktörü Richard Helms dost ulusların birbirlerine casusluk yapmasının olağan olduğunu belirtti. "Elinden geleni esirgemezsin. Günah olan, yakalanmaktır," diyordu.

Ve Pollards casusluk suçundan dolayı hapse gönderilirken - Mossad LAKAM'ı mesleğin acemi çırakları addeder - Shultz gazetecilere

"İsrail'in özürü ve açıklaması, bizim için doyurucudur," diyordu. İsrail için şanssız bir aleyhte reklam kampanyasından sonra olay, unutulmuş gitmişti.

Tabii Pollard'ın tüm konumu konusundaki kuşkular devam ediyordu; ancak öyle anlaşılıyor ki CIA dahi, bu tuhaf ve soru uyandıran olayın dışında, Mossad'ın irtibat haricinde ABD'de etkinlik göstermediğine inanmaktadır.

Oysa ki, yanılıyorlar.

Pollard Mossad'dan değildi, ama etkin olarak casusluk faaliyetlerini yürüten, adam devşir en, örgütlenen - ve özellikle "oyun alanları" olarak niteledikleri New York ve Washington'da - örtülü faaliyetler yürüten pek çok kişi, Mossad'ın *Al* (İbranice "üst" ya da "zirve") denen özel ve çok gizli bir bölümüne bağlıdır.

Birim öylesine gizli ve ana örgütten öylesine ayrıdır ki, Mossad görevlilerinin büyük bölümü ne yaptığım dahi bilmezler ve bilgisayarlarında dosyalarını göremezler.

Ancak bu örgüt vardır ve 24-27 kıdemli saha personeli çalıştırmaktadır. Bunlardan üçü, aktif saha katsa'sidir. Esas görevleri, Arap dünyası ve FKÖ'ne ilişkin istihbarat toplamaktır; ama ABD faaliyetlerine ilişkin bilgi toplama çalışmalarıyla bunun sınırı, ileride de göreceğimiz üzere bir hayli belirsizdir ve Al, kuşku duyduğu zaman bu sınırı çiğnemekte duraksamaz.

Amerikalılara ilişkin bilgi toplamadığmı söylemek, esas yemek olarak hardalı tercih etmediğiniz, ama hotdog'unuz üzerine biraz hardal konulmasına itiraz etmeyeceğiniz anlamına gelir. Örneğin, diyelim ki, silah komitesinde Mossad'ın ilgi duyduğu bir senatör bulunsun. Al böylesi bir durumda sayanim'den yararlanmayı yeğlemez; ama senatörün yazıp çizdiklerine, ofisinde olup bitenlere ilgi duyuyorsa, o zaman genellikle bir yardımcısını hedef alacaktır. Eğer yardımcı Yahudiyse, o zaman bir sayan olarak yaklaşılacaktır ona. Yoksa bu kişi bir ajan ya

da hiç değilse zaman zaman sohbet edilebilecek bir dost olarak devşirilecektir.

Bu iş için Washington'un kokteyller dizisi büyük önem taşır. Bazı ataşeler bunların listesini tutarlar. Davetiyelere bir kişinin adım ekleyip buna meşru bir görünüm kazandırılmasında bir sorun yoktur.

Örneğin, diyelim ki, McDonnald-Douglas Suudi Arabistan'a ABD yapımı uçaklar satmayı tasarlıyor olsun. Bu ABD'yi ilgilendiren bir konu mudur, yoksa İsrail'i ilgilendiren bir konu mu? Enstitü'ye göre bu İsrail'in meselesidir. Yerinde bu işle ilgili bir kartınız varsa, kullanmamak çok zordur. Kullanılır da.

Al'in en ünlü faaliyetlerinden biri, 1986 Ocağında İsrail'in ABD donanmasına 21 adet 2.5 m. uzunluğundaki pilotsuz uçağı, yani Mazlat Pionner-1 uçağını ve buna eşlik edecek yer kontrol, atış ve yedek parça malzemelerini satmasıyla ilgili beş yıllık ve 25.8 milyon dolarlık sözleşmenin imzalanmasını sağlamak üzere bazı büyük ABD uçak yapım firmalarından araştırma malzemesi çalınmasını içeriyordu. Gövdelerine televizyon alıcısı yerleştirilen bu uçaklar askeri keşiflerde kullanılmaktaydı. 1985'deki ihaleyi ABD firmalarına geride bırakarak bir devlet kuruluşu olan İsrail Havacılık Sanayi'nin yan kuruluşu Mazlat ve Tadiran "kazanmıştı."

Gerçekteyse, Al, araştırmayı çalmıştı. İsrail bu uçaklar üzerine çalışmaktaydı, ama projeyi ihaleye girebilecek kadar geliştirmiş değildi. Teklifinize araştırma masraflarını eklemek zorunda değilseniz, fiyatı önemli ölçüde kırabilirsiniz.

Mazlat ihaleyi aldıktan sonra Baltimore, Maryland'daki AAI şirketiyle ortaklığa girdi.

Al, Tsomet'e benzer, ama Tsomet başkanına sorumlu değildir. Doğrudan Mössad başkanına bağlıdır. Normal Mossad istasyonlarının aksine, İsrail elçiliğinde faaliyet göstermez. İstasyonları güvenlik evlerine ya da dairelere yerleştirilmiştir.

Üç Al ekibi bir istasyon ya da birim oluşturur. Diyelim ki İsrail ve İngiltere arasındaki ilişkiler bozulmuş olsun ve Mossad Birleşik Krallık'tan ayrılmak zorunda kalsın. Ertesi gün Londra'ya bir Al ekibi gönderilebilir ve tümüyle gizli bir örgüt kurulabilir. Al katsa'ları Enstitü'nün en deneyimli katsa'larıdır.

ABD işleri altüst etmenin bedelinin en yüksek olduğu ülkelerden biridir. Ancak elçilik kanalını kullanmamak, özellikle haberleşmede önemli sorunlar yaratmaktadır. Al'cılar ABD'de ele geçerlerse, casusluk suçuyla hapse atılırlar. Diplomatik bağışıklıkları yoktur. Oysa diplomatik bağışıklığından dolayı normal bir istasyonda bir katsa'mn başına gelebilecek en kötü şey sınırdışı edilmektir. Resmi olarak Mossad'in Washington'da bir irtibat istasyonu vardır, ve hepsi bundan ibarettir.

Washington'daki İsrail elçiliğinde faaliyet gösterme olasılığını ortadan kaldıran sorunlardan bir başkası da, elçiliğin Uluslararası Çevre yolu üzerinde bir alışveriş merkezinin yakınlarında yeralıyor olmasıdır. Çevrede, tepenin biraz daha üstlerinde yer alan Ürdün elçiliğinden başka birşey yoktur; bu da gizli faaliyetler için pek uygun bir ortam değildir.

Bu arada, tersi söylentilere karşın, Mossad'ın Sovyetler Birliği'nde istasyonu yoktur. Doğu Bloku'na ilişkin istihbaratın % 99.99'u "pozitif sorgulama'dan, yani Sovyet blokundan göçeden Yahudilerin verdiği bilgilerin tahlil ve işlenmesinden gelmektedir. Buradan da SSCB'nde olup bitenlere ilişkin son derece kesin ve ayrıntılı sonuçlara vanlabilmektedir. Bu alanda Mossad burada etkin olarak çalışmakta olan istihbarat servisleriyle yarışabilir. Ancak bu topraklarda çalışmak, şimdiye değin çok tehlikeliydi. Buradaki tek faaliyet, kaçış yolları oluşturarak insanları kaçırmaktır. Bunu Mossad gözetimindeki ayrı bir örgüt kotarır; adı *nativ,* ya da İbranice "yol," ya da "geçit"tir. Doğu Blokuna ilişkin bilgilerin yüksek bir değişim değeri vardır. Bu ve başka ülkelerden toplanan bilgiler - örneğin Danimarkalıların sağladığı radar bilgileri - genel bir çerçevenin oluşturulmasına yardımcı olmaktadır.

Amerikalılar NATO aracılığıyla elimize ne denli bilgi geçtiğini kavramamaktadır; bunlar çok daha canlı bir görünüm elde etmemizi sağlarlar. Tabii Gorbaçov-öncesi dönemde Sovyet basını pek yararlı bir kaynak sayılmıyordu, ama söylentiler aracılığıyla pekçok veri toplanabiliyordu. Hatta askeri hareketler hakkında dahi. Örneğin biri, kuzeninin bir yere nakledildiğinden ve o gün bugündür kendisinden haber alınamadığından yakınabilir. Sovyet blokundan İsrail'e hergün gelen 10 kişi dahi, çok önemli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır.

Al'ın istasyonları, büyükelçilik dışında dahi olsalar, istasyon görevi görürler» Telefon, teleks ya da bilgisayar aracılığıyla doğrudan Tel-Aviv karargâhına haber iletirler. Radyo mesajlarından yararlanılmaz; çünkü Amerikalılar mesajları çözemeseler de civarda gizli faaliyetler yürütülmekte olduğunu anlayacaklardır; bu da Mossad'ın sakındığı bir şeydir. Ayrıca, mesafe de bir etkendir.

Al katsa'ları tüm örgütte Amerikan pasaportu kullanan tek unsurdur. Ve iki temel kuralı çiğnemektedirler: Hedef bir ülkede faaliyet görtermekte, ve içinde bulundukları ülkenin kisvesini kullanmaktadırlar. Kural, İngiltere'de İngiliz; Fransa'da Fransız kisvesi kullanmamaktır. Bu durumda yerel görevlilerin kimliğinizi soruşturması son derece kolay olur. Örneğin bir Fransız polisine yerel bir sürücü belgesi uzatırsanız, geçerli olup olmadığını çok kolay denetleyebilecektir.

Al, bunu belgeleri birinci sınıf olduğu için gerçekleştirebilmektedir. Böyle olmak zorundadır. *Düşman* topraklarında ele geçirilirseniz vurulursunuz. En yakın dostumuz olan ABD'de, ele geçirilirseniz, tüm ülkeyi vururlar. FBI olasılıkla zaman zaman birşeylerden kuşkulanmaktadır, ama birşey bilmemektedir.

Aşağıdaki öyküyü bana, bir zamanlar NAKA öğretmenim olan ve o sıralar Al'ın New York istasyonunun başında bulunan Ury Dinure anlatmıştı. Dinure ABD'nin uluslararası politikasını etkileyen, zamanın

başkanı Jimmy Carter'in bir hayli başını ağrıtan ve ABD Yahudileriyle ABD siyahlarının liderleri arasında bazı çirkin ırk tartışmalarına yolaçan bir operasyona etkin olarak katılmıştı. Amerikalılar Mossad'ın bu işi ne ölçüde içinde olduğunu kavrasalardı, iki ülke arasındaki tarihsel iyi ilişkiler bir hayli tehlikeye düşer - hatta zarar görürdü.

Önce 1979'a dönelim.

Bu yılın en önemli olayı, 1978 Eylül'ünde Carter, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menacham Begin arasında imzalanan ve "bir barış çerçevesi oluşturan" Camp David anlaşmasının nihaî sonuca varmasıydı. Begin, daha Camp David'den ayrılırken anlaşmayı imzaladığından dolayı pişmanlık duymaya başlamıştı.

ABD Devlet Bakanı Cyrus Vance, Camp David'den nihai sınır olarak tesbit edilen 17 Aralık gününe dek mekik diplomasisini sürdürmüştü; ancak Begin'in masaya oturmayı reddettiği son dakikada anlaşma suya düştü; bu durum Washington ile Kudüs arasında ciddi bir güven bunalımına yok açacaktı. 1979 başlarında Begin efsanevi dışişleri bakanı Moshe Dayan'ı Vance ve Mısır Başbakanı Mustafa Halil'le buluşarak çıkmaza girmiş görüşmelerin yeniden başlatılması yollarını araştırmak üzere Brüksel'e yollamıştı. Ancak Begin, Dayan'ın yalnızca görüşmelerin "nasıl, ne zaman ve nerede" başlatılacağını tartışmakla yetkili olduğunu, Camp David'in gerçek içeriğine girmeyeceğini açıklamayı da ihmal etmemişti.

1978 Aralık sonlarında İsrail'in genellikle bölünen Knesset'i 66'ya 6 oyla Begin'in Washington ve Kahire karşısındaki sert tutumunu onayladı. Ruh durumlarının bir göstergesi olarak da, İsrail barış anlaşmasından sonra Sina'dan çekilmeyi hızlandırmak üzere planlanan askeri malzeme çekilişini durdurdu. İsrail ayrıca Lübnan'daki Filistin kapmlarına saldırıları da tırmandırarak, Yakın Doğu ve Güney Asya İşleri Senato Alt komitesi üyesi Florida demokrat senatörü Richard Stone'un, İsraillilerin "işi yokuşa sürdükleri" yolundaki açıklamasına neden oldu.

Knesset'deki oylamadan sonra Begin ABD'deki Yahudi liderlerini

arayarak İsrail yanlısı grupların Beyaz Saray ve Kongre'ye bir mektup ve telgraf kampanyasını başlatmalarını istedi. Begin'in geçmişteki katı tutumlarını eleştiren yazar Saul Bellow ve İrving Howe da dahil 33 Yahudi aydını, Car ter'a Washington'un Kahire'yi destekleyişini "kabul edilmez" bulduklarını açıklayan bir mektup gönderdiler.

1979 Şubat'ında görüşmelere yeniden hız kazandırabilmek umuduyla ABD İsrail ve Mısır'dan Camp David'de Cyrus Vance'la buluşmalarını istedi. Her iki taraf da bunu kabul etti; ancak İsrail Vance'in bakanlığının hazırladığı ve işgal altındaki Batı Şeria ve Gazze'de Araplara "sistemli olarak" kötü muamelede bulunulduğu yolundaki raporlara atıfta bulunan İnsan Hakları Kongre raporuna öfkelenmişti.

Raporun *Washington Post* gazatesinde yayınlanmasından iki hafta önce İsrail ordu tankları sabaha karş: Batı Şeria köylerine girerek dört Arap evini yerle bir etti. Hükümet ayrıca Eriha'nın kuzeydoğusunda, Nueima'da sivil yerleşime öncülük etmek üzere yeni bir ileri karakol kurdu - 692 000 Filistinli arasından 5000 kadar Yahudi'nin yaşadığı Batı Şeria'da ellibirinci yerleşimdi bu.

Bu kargaşanın ortasında, Car ter mart ayında Kahire ve Kudüs'e altı günlük bir resmi geziye çıktı. Tüm engellere karşın tartları koşulları ABD tarafından belirlenen bir uzlaşma konusunda ikna etmeyi başardı - böylelikle iki ulus 30 yıldır ilk kez barışa bu denli yaklaşıyorlardı. Carter'in bunun için ödemek zorunda kalacağı bedel üç yılda fazladan 5 milyar dolardı. Anlaşmanın önündeki iki engel, petrol yoksunu İsrail'in Sina'da işgal ettiği petrol kaynaklarını Mısır'a iade etmedeki isteksizliği ile hâlâ çözüme ulaştırılamayan Filistin'e özerklik sorunuydu.

Mayıs ayında Carter Demokrat Ulusal Komite eski başkam Teksaslı Robert S. Strauss'u (60) barış görüşmelerinin ikinci evresine üst elçi atadı. İsrail resmen onaylamasına karşın Lübnan'daki FKÖ üslerine saldırılarını sürdürmekteydi. Begin hükümeti beşe karşı sekiz oyla işgal altındaki Batı Şeria'da, Elon Morek'de yeni bir Yahudi yerleşimi kurma kararı aldı; bu karar 59 tanınmış ABD Yahudisi'nin, Begin'e İs-

rail'in Arap yoğun olduğu bölgelerde yeni Yahudi yerleşimleri kurma politikasını eleştiren bir açık mektup göndermelerine yolaçtı.

İşleri daha da karıştırmak üzere, Begin hafif bir kalp krizi geçirmiş, Dayan ise kanser olduğunu öğrenmişti. İsrail'de enflasyon hızı % 100'ü bulmuştu. Ülkenin ödeme dengesi açığı 4 milyar dolara yaklaşıyordu ve dış borç toplamı beş yıl içinde iki katına çıkarak 13 milyar dolan bulmuştu; bu da içeride siyasal bunalıma yolaçıyordu. Carter'ın Filistinlilerin durumunu ABD sivil haklar hareketine benzeten sözlerine yükselen Yahudi tepkisi durumu büsbütün çapraşıklaştırıyordu.

Gerek Sedat, gerekse Carter İsrail'e Filistin özerkliğine ilişkin planı kabul etmesi için baskı yapıyorlardı. Araplar Batı Şeria ve Gazze'de bulunan ya da sürgündeki Filistinlilere yurt olacak bağımsız ve egemen bir devletten yanaydılar; İsraillilerse hemen yanıbaşında - hele FKÖ başkam Yaser Arafat'ın başında olduğu - düşman bir devlet düşüncesine tamamen karşıydılar. İsrail ABD'nin Arap petrolüne bağımlığınm, Arap çıkarlarına öncelik tanımasına yolaçtığından kuşkuluydu.

Begin'in nekahatı süresince hükümeti Dayan yönetiyordu. Ağustos'da ABD'yi FKÖ'yü tanımaması ve Batı Şeria ve Gazze'de bağımsız bir Filistin devleti olasılığını güçlendirecek şekilde davranmaması konusunda uyardı. Beş saatlik tartışmalı bakanlar kurulu toplantısı sonucunda İsrailliler ABD'yi önceki taahhütlerine, özellikle de Arap devletlerinin 1967'deki Birleşmiş Milletler'in İsrail'in varolma hakkım tanıyan 242 sayılı kararını değiştirme girişimlerini veto edeceği yolundaki vaadine bağlı kalması yolunda uyarma kararı aldılar. İsrail, Amerikalıların FKÖ'yle ilişki kurma yolunda zorlamaları durumunda "özerklik" görüşmelerinden çekileceği tehdidini savurdu.

Suudi Arabistan, Kuveyt ve FKÖ'nün yaz başlarında olayların gidişatını kendi lehlerine çevirmek üzere başlattıkları eşgüdümlü iktidar oyunu İsraillileri öfkelendirmişti. Suudiler temmuz ayında petrol üretimini üç ay süreyle günde bir milyon varil arttırarak mayıs ve haziran aylarında ABD'de uzun benzin kuyruklarına yolaçan darlığı rahatlattı-

lar. Bu arada FKÖ Batı'daki imgesini düzeltmek üzere en azından kamuoyu önünde, uzlaşmacı bir tutum takınmıştı; BM'deki Kuveytli diplomatlar ise İsrail'in varolma hakkını (Karar 242) Filistinlilerin kendi geleceklerini belirleme hakkının uluslararası onayına bağlayan bir karar tasarısı sunuyorlardı.

Bu plan, Suudi Arabistan veliahtı Prens Fahd'ın Arafat'ı Riyad'a davet ederek ABD'yle daha iyi ilişkiler kurmaya, bunun için de ilk adım olarak terörist faaliyetlerden en azından bir süre vezgeçmeye ikna ettiği haziran ayına dayanıyordu. Kuveyt ise o sıralar BM Güvenlik Konseyi'nde olan büyükelçisi Abdullah Yakup Bişara'mn çok saygı gören diplomatik yetenekleri nedeniyle devreye sokulmuştu.

Amerikalılar İsrail'i yatıştırmak amacıyla bağımsız bir Filistin devletini öngören herhangi bir tasarıyı oylamayı reddetmekle birlikte, Filistinlilerin meşru politik haklarını tanımaya yönelik olası daha yumuşak bir karara hayır demeyeceklerini belli ettiler - böylelikle Karar 242'-nin dili Camp David anlaşmalarıyla uyumlandırılıyordu.

»

Mısır Başbakanı Mustafa Halil, Hayfa limanına bakan Mount Carmel Oteli'ndeki özerklik görüşmelerinde ülkesinin Filistin'in hakları konusundaki bir BM kararını destekleyeceğini açıkladığında, İsrail'in adalet bakanı Shmuel Tamir Mısır'ı "barış sürecini tehlikeye atmakla" suçladı.

Mossad da kaçınılmaz olarak olayların gidişatından, özellikle de İsrail Savunma Bakanı Eizer Weizman'ın içeride güç kazanmasından kaygılanıyordu. Mossad Altı Gün Savaşı'nda silahlı kuvvetlerin komutan yardımcısı ve efsanavi İsrail hava kuvvetlerinin kahraman kumandanı ve babası, eski pilot Eizer Weizman'a güvenmiyordu. Onu bir Arap hayranı, hatta hain olarak görüyorlardı. Ona karşı duydukları düşmanlık, gülünçtü. Savunma bakanı olmasına karşın üst düzey sırlan ona bildirmiyorlardı. Weizman özgür yapılı bir adamdı, bir konuda sizinle anlaşırken bir başka konuda ters düşebilirdi. Parti çizgisine ayak uydurmazdı. Doğru olduğunu düşündüğü şeyleri yapardı. Bu tip insanlar, ha-

reketleri önceden kestirilemeyeceğindeıı, tehlikelidir.

Ancak Weizman kendini kanıtlamıştı. Hemen herkesin orduda çalıştığı bir ülkede askerlik hizmeti önemlidir. Hükümetlerin % 70'inin generallerden oluşmasının nedeni budur. İnsanlar, barut kokusu duyduklarında burun delikleri açılan bu kişiler tarafından yönetilmekte bir salonca görmezler.

Begin ile Dayan arasında dahi anlaşmazlıklar oluyordu. Eski bir İşçi Partili olan Dayan, partisinden ayrılıp karizmatik sağcı Begin'e katılmıştı. Ancak Filistinlilere bakışları çok farklıydı. Kendi kuşağından pekçokları gibi Dayan da onları karşıt, ama insan olarak görüyordu. Begin ile partisi ise, Filistinlileri insanlar olarak değil, bir sorun olarak değerlendirmekteydiler. Dayan "Ben bu insanlarla barış içinde olmayı yeğlerim; geçmişte olduğumuz gibi," derken; Begin ise "Burada olmamalarını yeğlerdim, ama elimden gelen fazla birşey yok," demekteydi. Bunlar öylesine farklı açılardı ki, aralarında artan bir sürtüşmenin bulunmasına şaşmamak gerekir.

Tüm bunların arasında, Mossad Tayland'daki afyon yetiştiricileriyle temasa geçmişti. Amerikalılar çiftçilerin afyon üretimini bırakıp yerine kahve yetiştirmeleri için baskı yapıyordu. Mossad ise buraya girip, kahve yetiştirmelerine yardımcı olurken aynı zamanda Mossad operasyonları için para sağlamak üzere afyon ihraç etmelerini de desteklemek peşindeydi.

Bu operasyonlardan bir Al'ın Arapların FKÖ'nün - ya da genel olarak Filistinlilerin - BM'de daha yüksek bir statü sağlama uğraşında ABD'nin desteğini sağlamak yolundaki çabalarını baltalamak üzere New York ve Washington'daki sürekli çabalarıydı.

İsrailliler, anlaşılabilir şekilde, durumdan pek hoşnut değillerdi. İsrail köylerine sürekli saldırılar, katliamlar, devamlı bir tehlike oluşturmuştu. Kurşunların arkası bir süre için kesilmiş de olsa, bunu hâlâ his sediyorlardı. Dükkanlarda ve sinemalarda çantalar aranıyor, biri bir otobüste sahipsiz bir çanta gördüğünde şoföre haber veriyor, herkes

otobüsten iniyordu. Biri bir yerde evrak çantasını unutsa, çantaya el konulup uçurulacağı kesindi.

Batı Şeria'dan pekçok Filistinli İsrail'e çalışmaya gelmektedir. Pekçok İsrailli Batı Şeria'da devriye görevi yapmıştır ve Filistinlilerin kendilerinden nefret ettiğini bilirler. Solcu da olsanız, sizden nefret etmekte haklı olduklarını da düşünseniz, kimse havaya uçurulmak istemez.

Sağcılar sık sık Filistinlilere güvensizliklerini ifade ederler, onlarla uğraşmanın bir kısır döngü olduğunu düşünürler. Bir solcu "Bırakalım kendi seçimlerini yapsınlar," dediğinde bir sağcı, "Unut," diye karşı çıkacaktır. "Konuşmayı dahi düşünmeyeceğim birini seçerler nasıl olsa." Solcu, bunun üzerine "Ama ateşkes ilan ettiler," diyecek olursa, sağcı "Ne ateşkesi?" diyecektir ona. "Filistinliler ateşkes yapabilecek bir grup değildir." Ertesi gün olasılıkla biryer havaya uçurulacak ve sağcı diyecektir ki: "Sana ateşkese uyamayacaklarını söylemiştim!"

Al 1978'den bu yana New York'da Carter'ın zorladığı barış görüşmeleri çerçevesindeki Arap faaliyetlerini izlemeye çabalıyordu. 1975 Eylül'ünde Devlet Bakanı Henry Kissinger ABD'nin FKÖ İsrail'in varolma hakkını tanıyana dek onunla görüşmeye yanaşmayacağını resmen ilan etmişti. İlkönce eski Başkan Gerald Ford, ardından da Carter bu taahhüde bağlı olduklarım bildirdiler. Yine de İsrail buna tam ikna olmuş değildi.

Carter daha 1977'de bir Filistin "yurdu"ndan sözediyordu; ve 1979 Ağustos'unda ABD'nin Avusturya Büyükelçisi, ünlü Yahudi lider Milton Wolf, önce Avusturya hükümetinin bir resepsiyonunda, ardından da bir Arap büyükelçiliğinin kokteylinde buradaki FKÖ temsilcisi Issam Sartavi'yle görüştü. Wolf, kendisine Sartovi'yle buluşmasına ancak önemli bir görüşme yapmamasını söyleyen Washington'un talimatları doğrultusunda hareket ediyordu. Temmuz ortalarında Arafat Avusturya şansölyesi Bruno Kreisky ile eski Batı Alman şansölyesi Willy

Brant'la görüşmek üzere Viyana'ya gittiğinde, Wolf ile Sartavi ciddi bir toplantıyla görüşmeler üzerine konuştular. Bunun haberi sızdığında, Devlet Bakanlığı Wolf a FKÖ'yle görüşmeme konusundaki ABD politikası resmen "hatırlatıldığı" açıklamasını yapacaktı; ancak Mossad Wolf un doğrudan Washington'dan aldığı talimatlarla hareket ettiğini biliyordu.

ABD'de bir barış sağlama yönünde artan bir eğilim oluşmuştu. Hatta Araplar dahi bunun yararlarını görmeye başlamışlardı; Mossad New York ve Washington'daki çeşitli Arap elçilerinin ev ve bürolarındaki dinleme aygıtları şebekesinden, FKÖ'nün de Kissinger'in 1975'deki konumunu benimseyip İsrail'in varolma hakkını kabul etme eğiliminde olduğunu öğreniyordu.

Bu sıralarda ABD'nin BM büyükelçisi güneyli liberal bir siyah olan, Carter'in yakın dostu Andrew Young idi. Başkanın ilk destekçilerinden olan Young, yönetimin Beyaz Saray'la siyah cemaat arasındaki en önemli aracısı sayılmaktaydı.

Sözünü sakınmayan ve genellikle de tartışmalı bir elçi olan Young, ABD'nin sivil haklar hareketinin bir ürünü sayılabilirdi ve mazlumlara karşı bir sempatisi vardı - İsrail onun bu yönünü Filistin-yanlısı olmaktan çok İsrail-aleyhtarı olarak değerlendiriyordu. Young Carter'in Filistinlileri kilitlendikleri durumdan kurtaracak ve aynı zamanda bölgede barışçıl bir hava yaratacak bir çözümün arayışında olduğunu düşünüyordu.

Young Batı Şeria'daki yeni yerleşimlere karşı çıkıyor ancak Arapların FKÖ'nün BM nezdinde tanınmasını hedefleyen bir karar tasarısını gündeme getirmelerini ertelemeye çalışıyordu. Young'un tezi bunun hiçbir yere vardırmayacağı, oysa onaylanma şansı daha yüksek daha yumuşak üsluplu bir kararın hedefe ulaşılmasında daha etkili olacağı yolundaydı.

Kuveyt Büyükelçisi Bişara Arap kararının gerisindeki yönetici güçtü; ve tabii FKÖ'nün BM'deki gayrıresmi temsilcisi Zehdi Lebib Ter-

zi'yle sürekli temas halindeydi. Al görevlileri New York ve Washington'da pekçok daire tutup dinleme aygttlanyla donattıklarından, 15 Temmuz tarihinde Bişara ile Young arasında geçen ve Arapların kararı Güvenlik Konseyi'ne getirmeyi ertelemeyeceklerini, ancak belki kendisinin konuyu FKÖ'den biriyle görüşmesinin uygun olacağını vurgulayan konuşmayı dinlediler.

Young Bişara'ya "FKÖ temsilceleriyle buluşamayacağım," ama "Güvenlik Konseyi üyelerinden birinin iş konuşmak üzere kendisini evine çağırmasını da reddedemeyeceğini" söyledi. Bişara tabii, Güvenlik Konseyi'ndeydi, Young, daveti reddedememenin yanısıra, "evinizde kimleri konuk ettiğinizi size dikte ettirmem olanaksız," diye ekledi.

25 Temmuz 1979'da Tel-Aviv"deki Mossad karargâhına New York'dan bir telgraf geldi. "ABD BM Büyükelçisi, FKÖ BM temsilcisiyle buluşacak." Telgraf "Acil. Kaplan. Kara," işaretliydi, yani yalnızca Başbakan ve üst düzey bazı görevlilerin göreceği nitelikteydi - toplam olarak beş kişinden fazla değil.

Mossad başkam Yitzhak Hofi'nin bürosuna, şifreli olarak ulaştı. Hofi deşifre edilmiş mesajı Begin'e bizzat götürdü. Yüksek dereceli İsrailli görevliler Young'un Terzi'yle buluşmasından dehşete düşmüşlerdi. Mesaj bilgi kaynağı olarak Bişari'nin BM'deki bürosundaki özel hattın kayıtlarını veriyor, Young'un yemeğe davetedildiğini ve kabul ettiğini söylüyordu.

O andaki sorun bu buluşmayı engellemek mi, yoksa gerçekleşmesine izin mi vermekti. Yapılmasına müdahale etmeme, İsrail'in, ABD'-nin kendisine karşı tutumunda değişiklik olduğu yolundaki kaygılarının haklı olduğunu kanıtlayacaktı. Ülkenin yüksek yerlerdeki Amerikalı dostlarına bu yönetimin bu tür tehlikeler taşıdığını hissettirecek ve eninde sonunda İsrail'den yana bir değişimin gerçekleşmesiyle sonuçlanacaktı. Tüm bu sürecin İsrail güvenliğini tehlikeye attığını gözler önüne serecekti.

Dahası FKÖ'ne açık fikirli yaklaşımın ve olumlu tutumundan dola-

yi tehlikeli addedilen Young'un devredışı kalmasını sağlamak da yararlı olabilirdi. Hayır, o İsrail'in isteklerine uygun biri değildi.

26 Temmuz günü Young, altı yaşındaki oğlu Andrew ile birlikte Bi-şara'mn Beekman Place'deki evine geldi. Al mikrofonlarının her sözcüğünü kaydettiği bu söyleşide Young'u, Bişara ve Suriye Büyükelçisi karşıladı. Beş dakika kadar sonra Terzi de geldi; çocuk 15 dakika kadar yalnız başına oynarken üç diplomat konuştular ve Güvenlik Konseyi toplantısının 27 Temmuz'dan 23 Ağustos'a ertelenmesi konusunda anlaştılar. (Ertelendi de.)

Bunun hemen ardından, Young ve oğlu, çıktılar. Bir saat içinde, Al katsa'sı ve istasyon başkam Ury Dinure, elinde toplantının tam metniyle New York'dan Tel-Aviv'e giden El Al uçağının içindeydi. Havaalanında, "Örümcek sineği yuttu," telgrafı üzerine kendisini karşılamaya gelen Yitzhak Hofi ile buluştu. İki adam transkripsiyonu doğruca Begin'e götürdüler. Hofi metni yolda okudu.

Dinure İsrail'de altı saat kaldıktan sonra, elinde görüşme metninin Çekoslavakya doğumlu bir uluslararası hukuk uzmanı olan İsrail'in BM Büyükelçisi Yehuda Blum'a verilecek bir kopyasıyla birlikte yeniden ABD'ye uçtu.

Hofi buluşma haberinin basına sızmasını istemiyordu. Özellikle New York'daki düzeni zarara uğratmak istemiyordu. Milton Wolfun Viyana'da FKÖ'yle görüşmesinin ardından yapıldığı gibi, Begin doğrudan yönetime çıkarak onlarla konuşmasından daha fazla sonuç alınabileceği görüşündeydi. Hofi Young'u incitmenin ABD'de uygun bir politika olmayacağını, Young'un siyahlar arasında çok popüler olduğunu, üstelik de el altından .çalışmakla Amerikalılardan daha fazla taviz kopartabileceğini savunmaktaydı

Ama Begin diplomasi dinlemek istemiyordu. Kan istiyordu. "Duyulmasını istiyorum," dedi. Tüm bilgiyi sızdırmanın kaynağı yakacağı konusunda görüşbirliğine vardıklarından, *Newsweek* dergisine yalnızca Young ile Terzi'nin buluştuğu söylendi. Bu, tabii Devlet Bakanlığı'nda

bir soru işareti uyandırdı, ve Young'dan bir açıklama istendi. İlk açıklaması oğluyla bir yürüyüşe çıktığı, Bişara'nın evinin önünden geçerken bir uğradığını, burada rastlantı sonucu Terzi'yle karşılaştığı yolundaydı. İki adam bunun üzerine 15-20 dakikalık bir nezaket görüşmesi yapmıştı.

Ekvator dönüşünde Bakan Vance'e bu açıklama iletildi. Yalnızca rastlantı sonucu bir karşılaşma olduğuna rahatlayan Vance Devlet Bakanlığı sözcüsü Tom Reston'un Young'un açıklamasını 13 Ağustos pazartesi günü kamuya duyurmasına izin verdi.

Olayların yatışır göründüğü bir anda Mossad Young'ın kulağına İsrail'in bu konuda suskun kalacağını düşünüyorsa, yanıldığı yolunda söylentiler ulaşmasını sağladı.

Young durumdan tedirgin olup Yehuda Blum'dan bir randevu istedi. İki elçi iki saat süreyle görüştüler. Blum'un elinde Bişara ve Terzi'yle görüşmesinin tutanağının bulunduğunu bilmiyordu. Böylelikle Blum Young'un Devlet Bakanlığı'na söylediğinden çok daha fazlasını kabul etmesini sağladı.

Blum'un Young'a düşkün olduğu ileri sürülemezdi. Raporlarının çoğunda, Young'dan hiçde övgüyle sözetmemekteydi. Ama Blum deneyimli bir diplomattı. Elinde görüşme tutanakları bulunduğundan ve ne olduğunu iyi bildiğinden, öyküyü ondan kopartmıştı. Böylelikle kaynak olarak Young'u gösterebilecek, kendilerinin herşeyi daha önceden bildiklerini ortaya koymalarına gerek kalmayacaktı.

İsrail'in esas amacının görüşmeleri sürdürmek olduğunu sanan Young oyuna getirildiğinin farkında değildi. Blum'la görüşmesinden ve Young'un itiraflarından sonra İsrail'deki ABD büyükelçisi başbakanlığa çağrılarak olay resmen kınandı. Bu kınama, büyükelçiye ve basına aynı anda iletilerek olayların gidişatı içinde yitip gitmemesi de sağlandı.

14 Ağustos günü sabah saat 7'de ABD'nin İsrail büyükelçisinin, İs-

raillilerin Young'un Blum'a söylediğini iddia ettikleri ve Young'un basma da bildirilen Devlet Bakanlığına açıklamasıyla bir hayli çelişkili olan sözlerinin bir özetinin yeraldığı telgraf, Vance'm masasının üzerindeydi. Vance Beyaz Saray'a giderek Carter'a Young'un istifa etmesi gerektiğini söyledi. Cart er prensipte kabul etti, ancak "biraz düşünmesi gerektiğini" belirtti.

Young 15 Ağustos 1979 sabah saat 10'da cebinde istifa mektubuyla Beyaz Saray'ın konut alanına geldi. 90 dakikalık bir görüşmeden sonra bir süre ayrıldı, ardından tekrar Carter'in yanına gitti. Üst düzey Beyaz Saray görevlilerinin toplandığı Hamilton Jordan'ın bürosuna geçtiler. Omuzunda Carter'in kolu, Young arkadaşlarına istifa ettiğini söyledi. İki saat sonra basın sözcüsü Jody Powell, sükunetini korumakta güçlük çekerek, Young'un istifa etmekte olduğunu açıkladı.

ABD'nin barış görevlisi Strauss, Orta Doğu'ya doğru giden uçağın içinde "Young olayının... ABD'nin FKÖ'yle elaltından görüştüğü yolundaki temelsiz kuşkulan güçlendirdiğini," açıkladı.

Young daha sonra "Yalan söylemedim, yalnızca gerçeğin bütününü söylemedim," diyerek kendini savunmaya çalışacaktı. "(Devlet bakanlığına) açıklamama 'size resmi açıklamayı vereceğim' sözleriyle başlamıştım. Gerçekten de resmi açıklamayı verdim onlara, bu da hiçbir şekilde yalan değildi."

Ama zarar verilmişti. Young durdurulmuş, herhangi bir Amerikalının FKÖ'yle görüşme yapma yolu tıkanmıştı. Dolayısıyla Al yaygın gizli faaliyet ağı içinde Carter'in en yakın dostlarından birinin kariyerini bitirmeyi başarmıştı - İsrail'e hiç de dost gözükmeyen birinin.

Öykünün manşetlerden inmediği birkaç gün içinde Ury Dinure ortalığın çok kızıştığını, orada kalmanın doğru olmayacağını belirterek, bir transfer istedi. Mossad'ın bütün güvenlik evleri kapatıldı, ve tüm

New York operasyonu başka dairelere taşındı. Mossad olayın başlarına patlayacağından emindi; ama birşey olmadı. Düşen bir bombanın ıslığını dinlemeye benziyordu. Oturup yere düşmesini ve patlamasını bekliyorsunuz, ama sonuçta hiçbir şey olmuyor.

Ancak bu skandalin politik sonucu, ABD'deki Yahudi-siyah ilişkilerinin en çirkin evresine dönüşmekte gecikmedi.

Amerikalı siyah liderler Young'un gidişinden şoka uğramışlardı. Gary, İndiana valisi Richard Hatcher *Time dergisi'ne* bunun "zorlama sonucu istifa" ve "zencilere bir hakaret" olduğunu söyleyecekti. Renkli Derili İnsanları ilerletme Ulusal Derneği (NAACP) başkanı Benjamin Hooks ise Young'un "kendi denetimi dışındaki koşullara kurban edildiğini" açıklıyor ve Young'un, işinden edilmek bir yana, "parlak diplomatik girişiminden dolayı başkanlık madalyasıyla ödüllendirilmesi gerektiğini" açıklıyordu.

Sonradan ABD başkanlığına adaylığını koyacak olan Rahip Jesse Jackson "bu zorlama istifanın ulus içinde büyük gerilime yolaçtığım" belirtti. Yahudilerle siyah derililer arasındaki ilişkiler "25 yıldır hiç bu denli gerginleşmemişti."

Young'un kendisi de, karaderili ve Yahudi liderler arasında bir kutuplaşma olmayacağını, ama "dostlararası bir görüş ayrılığı" nın olası gözüktüğünü söyleyecekti. Karaderili topluluğun Orta Doğu konusundaki tutumunun "asla Yahudi-aleyhtarı olarak değerlendirilmemesi ancak, şimdiye dek olmadığı kadar Filistin-yanlısı olduğunun anlaşılması gerektiğini" belirtiyordu. "Yahudi topluluğu da, zenci aleyhtarlığına düşmeden bu yeni konumu değerlendirmek durumundaydı."

Diğer karaderili liderler, ünlü Yahudi lıı? ri, ABD büyükelçisi Wolf FKÖ'yle birkaç kez buluşmasına rağmen hiçbir yaptırımla karşılaşmazken Young'un FKÖ ile buluştuğu için neden görevinden uzaklaştırıldığını soruyorlardı. Tabii esas fark, WolPun bu konuda yalan söylerken yakalanmış olmamasıydı.

Ancak bu entrika oyunundan esas kazançlı çıkan, İsrail değil, FKÖ oldu. ABD'deki zenci örgütleri Young'a ve FKÖ'ne desteklerini giderek arttırırken, o güne dek iletişim organlarının görmezlikten geldiği FKÖ konusu, birden büyük bir rağbet kazandı. Ağustos sonlarına doğru Güney Hristiyan Liderliği Başkanı rahip Joseph Lovverly, bir heyetle birlikte New York'a gelerek Terzi'ye, "tüm Filistinlilerin, ana yurtlarında kendi geleceklerini belirleme hakkı dahil tüm haklarını kayıtsız koşulsuz desteklediklerini" bildirdi. Ertesi gün elçi Blum'la buluşan ekip, "Nasıl İsrail devletine devam eden desteklerinden dolayı FKÖ'den özür dilemek gereğini duymuyorlarsa, Filistinlilerin insan haklarını desteklediklerini için de özür dilemek zorunda hissetmediklerini" açıkladılar. Blum buna yanıtında "Bizi FKÖ'yle bir tutmak gülünçtür," diyordu. "Eşkiyayla polis örgütünü bir tutmaya benzer/

Bir hafta sonra 200 Amerikalı zenci lider New York'daki NAACP merkezinde bir araya gelerek şöyle bir bildirge imzaladılar: "Önceleri karaderili Amerikalıların özlemlerini destekleyen kimi Yahudi dernek ve aydınları... ırkçı statükonun savunucuları durumuna gelmişlerdir... Yahudiler karaderili topluluğun çıkarlarına aykırı konumlar almadan önce daha fazla duyarlılık göstermeye ve danışmaya hazır olmalıdırlar."

Onbir Yahudi örgütünün buna tepkisi de şöyle dile getiriliyordu: "Bu cümleleri üzüntü ve öfkeyle okuduk. Hangi kaynaktan ve hangi kisveyle olursa olsun, yalanlara, yan-doğrulara ve sahtekarlığa başvuranlarla birlikte çalışamayız. Arap şantajına teslim olanlarla çalışamayız."

Jesse Jackson 8 Ekim tarihli *Time'm* kapağında, Begin'in FKÖ'ye gösterdiği sempati nedeniyle kendisini kabul etmeyi reddettiği gayriresmi ve gönüllü Orta Doğu gezisinde Yaser Arafat'la kucaklaşırken görülüyordu. Jackson bu reddi, "Amerika'nın zencilerinin, desteklerinin ve paralarının reddedilmesi" olarak değerlendirmişti. Jackson'un yanında katıldığı bu gezide, Lovvery Arafat'la birlikte *"We Shall Overcome"* (Üstesinden Geleceğiz) şarkısını söylemişti.

O ayın sonlarına doğru, Ulusal Kentler Ligası Başkanı Vernon E. lordan Jr. Kansas City'de yaptığı bir konuşmada, "İsrail'in imhasında kararlı terörist gruplarla flörtün siyahlarla Yahudiler arasındaki ilişkiyi zedelememesi gerektiği"ni belirterek fırtınayı dindirmeye çalıştı. "Zenci sivil haklar hareketinin meşruiyet iddiaları masum sivillerin ve okul çocuklarının soğukkanlıca öldürülmesinden oluşan gruplarla hiçbir ilişkisi yoktu."

FKÖ'yü "bir sürgün hükümeti" olarak niteleyen Jackson, Chicago'da Jordan'la buluştu; bu görüşmenin ardından Jordan, "İşi tatsızlaştırmadan anlaşamama konusunda anlaştıklarını" açıklayacaktı.

Moshe Dayan için aynı şeyleri söylemek mümkün değil. Begin'in Filistinlilere yönelik sert tutumundan bezen Dayan, Ekim 1979'da pazar sabahı bir kabine toplantısının ortasında - dışişleri bakanlığı görevini de Begin'e terkederek istifa etti. Daha sonra *Time'm* Kudüs büro şefi Dean Fischer ve gazeteci David Halevy'le yaptığı görüşmede Dayan, "Filistinliler barış istiyorlar ve bir anlaşma için hazır görünüyorlar. Bunun yapılabileceği görüşündeyim," diyordu.

Belki. Ama o, bunu görecek kadar yaşayamadı.

* * *

Bunun dışında bu olay birçok senatör ve kongre üyesinin ifadesine başvurulmasını da içeren bir dizi operasyona yolaçtı. Mossad'ın parmağı konusunda birşeyler biliyor olmalıydılar; ama hiçbir sonuç çıkmadı. Kimse birşey söylemedi. İstihbarat oyununda birilerinin birşeyler karıştırdığını görüp de başınızı çevirirseniz, daha fazla cesaretlenerek ileri gider - ta ki eline ya da kafasına bir darbe indirene dek - artık hangisi daha evvel olursa.

Al, birçok evden kayıt topluyor, Senato ve Kongre'den bilgi devşiriyor, insanlara yanaşıyor, devşiriyor, belgelerin kopyalarını elde ediyor, olağandışı diplomatik kuryeyi açıyor, bir istasyonun bütün olağan işlev-

lerini yerine getiriyordu. Katsa'lar New York ve Washinton'da partilere katılıyor, işlerini yürütüyorlardı. Hatta içlerinden biri, hâlâ sürmekte olan bir refakat servisinin başındaydı.

Mossad Al'ın varlığını hâlâ kabul etmemektedir. Enstitü içinde Mossad'ın ABD'de faaliyet göstermediği söylenir. Ancak Mossad'cılar, tam olarak ne yaptığım bilmeseler de, Al'ın varlığından haberlidirler. Tabii en büyük şaka, LAKAM Pollard olayında başarısızlığa uğradığında, Mossad'cıların "Kesin olan birşey var. ABD'de faaliyet göstermiyoruz," demeleridir.

Bu da, bir casusun sözüne her zaman güvenilemeyeceğinin kanıtıdır.

15
Musa Harekatı

Hepsi oradaydı; Hartum'un yakıcı sıcağından kaçan diplomatlar, Kızıl Deniz'de dalış teknikleri öğrenmeye çalışan ya da Nubya çöllerinde rehberli turlara katılan Avrupalı turistler; üst düzey Sudanlı görevliler, hepsi Mekke denizinin karşı kıyısındaki Sudan Limam'mn 75 mil kuzeyindeki yeni inşa edilen tatil beldesinde keyiflerine bakıyorlardı.

Bunun bir Mossad üssü olduğunu nereden bilsinler? Gerçekten de, Ocak 1985 başlarında 50 kadar müşteri uyanıp da tüm personelin yok olduğunu gördüklerinde - yalnızca kahvaltı servisi için birkaç kişi kalmıştı - ne olduğunu hâlâ kavrayamamışlardı. Günümüzde dahi hâlâ pekçok kişi anlayabilmiş değildir. Turistlere göre, tatil beldesinin Avrupalı sahipleri iflas etmişti; ancak onlar paralarını geri alabileceklerdi, (nitekim aldılar da) Ya Mossad, ya da İsrail donanması mensupları olan personel ise, geceleyin, kimi denizden, kimi karadan sessizce yokoldular. Geride bol miktarda yemek ve turistleri Sudan Limanına geri götürmek üzere dört de kamyon bırakmışlardı.

Oysa kampta tarihia en büyük kitlesel kaçışlarından biri gerçekleştirilmişti; dünyanın kısmen Musa Harekatı olarak bilinen operasyonuydu bu: Binlerce zenci Etiyopyalı Yahudi'nin, ya da Falaşa'nın, kıtlığa uğramış, savaştan perişan olmuş Etiyopya'dan İsrail'e kaçırılma operasyonu.

İsrail'in Falaşa'ları Sudan ve Etiyopya'daki mülteci kamplarından kaldırması üzerine pekçok öykü, hatta kitap kaleme alındı. Onları Hartum ya da Adis Ababa'dan alarak Atina, Brüksel, Roma ya da Basel üzerinden Tel-Aviv'e ulaştırmak üzere Belçika'dan bir Trans-Europe-an Ainvays Boeing 707'si kiralanmıştı.

Mossad'ın yanlış bilgilendirme uzmanlarınca beslenen bu öyküler, kısa ve gösterişli operasyonla 12 000 siyah Etiyopyalı Yahudi'nin kurtarıldığını anlatmaktaydılar. Gerçekte, kurtarılan 18 000 kişinin yalnızca 5 000,'i Belçika Charter'i aracılığıyla nakledilmişti. Geriye kalanlar, Kızıl Deniz'deki "Tatil beldesi" yoluyla Tel-Aviv'e ulaştırılmıştı.

. Yüzyıl başlarında Etiyopya'da birkaç yüzbin Falaşa yaşamaktaydı; ancak 1980'lerde sayılan *25* 000'e inmişti ve hemen tümü, ülkenin kuzey batısındaki Gondar bölgesinde yaşamaktaydı. Falaşalar iki yüzyıl kadar vaadedilmiş toprakların düşüyle yaşamışlardı; ama İsrail'in onları resmen Yahudi kabul etmesi için 1972 yılını beklemek gerekmişti. Bu yıl, Seferadim şefi Haham Ovadia Yosef, Falaşaların "Dan aşiretinden olduklarına bir kuşku bulunmadığını" resmen açıkladı; böylelikle günümüz Arap yarımadasının güneyindeki, Tevrat'ta Havilah diyarı olarak geçen toprakların yerlileri oldukları, onaylanmış oluyordu. Falaşa'lar Tevrat'a ve temel Yahudi yazılarına inanırlar, sünnet olurlar ve Sabbat'a ve perhiz yasalarına uyarlar. İlginçtir; hahamlığın Falaşa'ların gerçekten Yahudi olduğuna karar kılmasına etken olan olgulardan biri, Hannukah'yı izlememeleriydi. Bu bayram, Maccabee Yahuda'nın İ.Ö. 167'de IV. Antiyokus'u yenip, tapınağın temizlenerek Yahudi tapınışının yeniden kuruluşunu kutlar. Ancak, bu olay Falaşa'ların tarihinde yoktur; çünkü onlar Süleyman'ın krallığı sırasında Saba melikesiyle birlikte İsrail'i terketmişlerdir.

Hahamlık Konseyi'nin bulguları sonucunda bir hükümet komitesinin bu Etiyopyalıların İsrail'in dönüş yasasının kapsamına girdiğine ka-

rar verdi; bu yasa uyarınca yerleşmek üzere İsrail'e varan her Yahudi, otamatik olarak yurttaşlık haklarına kavuşmaktadır.

1977'de Menachem Begin başbakan olduğunda, Falaşa'lann vaadedilmiş topraklara gelmesine yardımcı olacağına and içti. 1970'den bu yana ağır bir iç savaşı sürdürmekte olan Etiyopya lideri Mengitsu Haile Mariam kaçma teşebbüsünde bulunan tüm Etiyopyalıların ağır biçimde cezalandırılacağını bildirmişti; bunun üzerine Begin Etiyopya ve Sudan'dan Falaşa'ları kurtarma yolunda gizli operasyonlar düzenleme karşılığında, bu ülkelerle gizli silah anlaşmaları imzaladı. İsrail d\şişleri bakam Moshe Dayan 6 Şubat 1978 günü Zürih'te radyo muhabirine İsrail'in Etiyopya'ya silah sattığını açıkladığında, Adis Ababa'dan yalnızca 122 zenci Yahudi çıkartılmıştı. Anlaşmanın gizli olmasını talep eden Mariam, derhal uygulamayı askıya aldı.

1979 yılında, Begin ve Enver Sedat Camp David Antlaşması'm imzaladıklarında, Begin Sedat'ı Sudan Devlet Başkanı Cafer el Numeyrî ile, Falaşa'lann Sudan'daki mülteci kamplarından İsrail'e gelmeleri konusunda görüşmeye ikna etti. İzleyen birkaç yıl içinde, bir grup Falaşa - belki 4000 kadarı - İsrail'e ulaştı. Ancak bu plan, Sedat'ın 1981'de bir suikasta kurban gitmesiyle birlikte suya düştü; Numeyrî ise İslam radikalizmine doğru kaydı.

Durum 1984'de iyice kritikleşmişti. Falaşalar, öbür Etiyopyalı lejyonlarla birlikte feci bir kıtlık ve açlıkla karşı karşıya kalmışlardı. Yiyecek peşinde Sudan içlerine doğru göçüyorlardı. 1984 Şubat'ında İsrail'in o sıralardaki başbakan yardımcısı Yitzhak Shamir, ABD'nin Mısır ve Suudi Arabistan'ın El Numeyrî'nin Uluslararası Besin Yardım operasyonu kisvesiyle bir kurtarma operasyonuna izin vermesi yolunda ikna etmek için devreye girmelerini sağlamak üzere Washington'da ABD devlet bakanı George Shultz ile buluştu. O sıralar kendi krallık sorunu ve güneydeki iç savaşla uğraşmakta olan Sudan, sofradan birkaç boğazı daha eksiltecek bu tasarıya sıcak bakıyordu. Ama gerek Sudan, gerekse Etiyopya yetkilileri, yine mutlak gizlilik talebediyorlardı.

Gerçekten de 1984 Kasımı ve 1985 Ocağı arasında harekat büyük bir gizlilikle yürütüldü. 1985 yılının ilk haftasında zamanın ABD başkan yardımcısı olan George Bush, el Numeyrî'nin onayını aldıktan sonra, ABD Hercules uçağını Hartum'a göndererek 500 Falaşa'nm İsrail'e taşınmasında aracılık etti.

Harekatın bu bölümü, sonradan pekçok kitap ve gazetede ayrıntılarıyla işlendi. Amerikalılar, İngilizler, Mısırlılar, Sudanlılar, Etiyopyalılar ve Avrupa'daki pekçok havayolu görevlisi durumu önceden bilmekteydi. Ancak, Birleşik Yahudi Ajansı'mn kıdemli bir görevlisi, Yehuda Dominitz, Batı Şeria Yahudi yerleşmecilerinin küçük gazetesi *Nekıda'mn* muhabirine kurtarma harekatının başladığını açıklayana dek, sessizliği bozmadılar. Bu açıklama, yalnızca sözünü ettiği harekat değil, Mossad'ın Kızıldeniz kıyılarında düzenlediği gizli operasyonu da sona erdirecekti.

Bu konularda sıkça olageldiği üzere İsrail'deki gazetecilik biraderanı başından beri harekattan - en azından Mossad ve başbakanlığın kendilerinin bilmesini istediği kadarından - haberliydi; ancak açıklamalarma izin verilene dek olayı açıklamamayı kabul etmişlerdi. İsrail'deki büyük basın ve yayın organlarının editörleri, güncel olayların arka planı konusunda bilgilenmek üzere hükümet görevlileriyle *Vaadat Orchım* adı verilen bir komitede düzenli olarak toplanırlar. İsrail televizyonu ise, bir başıboş yayın dışında tüm radyo istasyonları gibi, hükümetin denetimi altındadır; dolayısıyla yayın dünyası zeten sorun çıkarmaz. Toplantılarda gazetecilere hükümet tarafından düzmece bilgiler verilir ve kendilerini olayların bir parçasıymış gibi hissetmeleri sağlanır. Dahası; zaman zaman operasyonları izlemelerine izin verilir; tabii, İsrail'in yüce çıkarları olayı yayınlamalarına izin verdiğinde kendilerine tüm ayrıntıların iletileceği de belirtilir. Bazıları bunun sansürden daha iyi olduğu kanısındadır. (İsrail zaman zaman bunu da uygular.)

Haber operasyon üzerindeki örtüyü deldiğinde, Arapların tepkisi ani ve öngörülebileceği gibiydi. Libya, Arap Birliği'ni olağanüstü itip lantıya çağırırken, pekçok Arap ülkesinde gazeteler Sudan'ı İsrail'le r,

birliği yapmakla suçladılar. Sudan hükümeti ise bu seferde rol aldığım inkâr ederken, dışişleri bakanı Haşim Osman Arap Afrikalı ve Asyalı diplomatları çağırarak Etiyopya'yı, İsrail'den para ve silah sağlama karşılığında Falaşa göçüne göz yummakla suçladı. Etiyopya dışişleri bakanı Goshu Wolde ise, Sudan'a "çok sayıda Etiyopyalı Yahudiye, Etiyopya'dan kaçmak üzere rüşvet verdiği" yolundaki suçlamasıyla yanıt verdi buna. Kuveyt gazetesi *El Reyül A'am,* şiddetli bir dille kaleme alınmış bir başmakalede, şöyle diyordu: "Etiyopyalı Yahudilerin Sudan'dan kaçırılmasını geçici bir olay olarak görmemek gerekiyor. Bu Arap ulusuna dayatılan yeni bir yenilgidir."

Dünyanın öykünün tümünü bilmesi halinde ne denli altüst olacağını, varın siz düşünün.

Operasyon sırasında Başbakan Shimon Peres kamuoyuna, "Etiyopya'daki kız ve erkek kardeşlerimiz güvenlik içinde yuvaya dönene dek huzur içinde olmayacağımızı" açıklıyordu. Açlık içindeki Falaşaların durumlarının daha da kötüye gittiği 1984 baharında, Peres düşünü gerçekleştirmek için işe koyuldu, Peres bir yandan diğer hükümetlerle Brüksel bağlantılı hava seferleri üzerinde görüşmeleri yürütürken, bir yandan da Mossad'ın o zamanki başkanı Nahum Admony'le (kod adı: "Rom") daha fazla Falaşa'yı kurtarabilmenin yollarını araştırıyordu.

Durumun aciliyetini kavrayan Admony, Peres'den, zorunlu durumlarda Mossad dışındaki sivil ya da askeri kaynaklardan yararlanabilmek için izin aldı.

Admony, bu görüşmeden sonra o sıralar *Tsafririm* (sözlük anlamı: "Sabah rüzgarı". Mossad'ın tek amacı tehlikede olan Yahudileri kurtarmak olan bölümü) başkanı olan David Arbel'i çağırttı. Arbel, daha önce de gördüğümüz gibi, Lillehammer fiyaskoyusla ünlenmişti.

ArbeFin bölümü, günümüzde Yahudi düşmanlığının bir tehdit ola-

rak görüldüğü ABD dahil olmak üzere tüm dünyada "çerçeve" ya da *misgerot* adı verilen Yahudi savunma gruplarının oluşturulmasından sorumluydu. Özel uzmanlar, örneğin doktorlar, bu birimlerin yedeğinde tutulur ve zaman zaman bu çerçevelere yardımcı olmak üzere çağırılırlardı. Çeşitli ülkelerdeki çerçeve istasyonlarının başkanı, genellikle emekli Mossad elemanlarıdır. Bu iş, genellikle sadık hizmetler için bir ikramiye, *tshupar* addedilir; uzmanlıklarından neden yararlanılmasın ki?

Ekimlerin esas görevi, İsrail dışındaki Yahudi topluluklarının liderlerine kendi güvenlik tasarımlarında yardımcı olmaktır. Bu, kısmen İsrail'in yarı-askeri gençlik tugayları *hets va-keshet* (ok ve yay) tarafından yerine getirilir. İsrailli tüm genç erkek ve kızlar bu *eduday noar ivry* (İbrani gençliği müfrezesinde görev alırlar; ancak başka ülkelerden de gençler gelerek bu yaz kamplarında güvenlik, engelli yarış, çadır kurma, av ve Uzi saldırı tüfeği kullanmayı vb. öğrenirler. İçlerinden bazılarına da yüksek düzeyde güvenlik bilgileri, örneğin silah ve belge saklamak üzere zula yapmak, güvenlik kontrolleri, ve soruşturma ve istihbarat toplamanın temel ilkeleri öğretilir.

Bu çerçevelerin kendini savunma dışında kullanılmasını şimdiyi dek hiçbir hükümet görevlisi onaylamış değildir, oysa Mossad'in bunlardan yararlandığı bilinmektedir. Yitzhak Shamir, örneğin, bundan haberliydi; oysa Mossad'la hiçbir ilişkisi olmayan Peres, başbakan olmasına karşın, bunu hiçbir zaman öğrenememiştir. İsrail bu çerçevelere doğrudan silah satmamakla birlikte, bilinen silah tüccarları aracılığıyla bunları silahlandırmaktadır.

İstasyon başları övgü kazanmanın en kestirme yolunun yararlı bilgiler sağlamak olduğunu bilmesine karşın, Mossad bu çerçeveleri bilgi toplayıcı olarak değerlendirmemektedir. İsrail'de yaz kamplarında eğitim gören gençlerin büyük kısmı sonradan sayanim olurlar; bu da, riski göze almasını bilen, lehçe sorunu olmayan, eğitimli ve yardıma hevesli güçlü bir destekçiler grubu oluşturur. Kanada ve ABD'nin büyük bölümü dışında İsrail dışındaki Yahudi cemaatlerinin, kendilerini savunma-

ya hazır, eğitimli ve silahlı çerçeveleri bulunmaktadır.

Ancak Mossad bu hareket için devşirme yardımcılardan yararlanacaktı. Arbel, Admcm/le görüşmesinden sonra kıdemli Tsafririm görevlilerini toplantıya çağırdı.

"Kendi Entebbe'mi istiyorum," dedi. "Adımın tarihe geçmesini istiyorum."

Arbel memurlarına Sudan'dan mümkün olduğunca çok Falaşa'nın çıkartılmasını istedi. "Hepsinin." Ardından da nasıl yapacaklarını kendilerinin düşünmesini söyledi.

Arbel'in bölümü genellikle ucu ucuna bir bütçeyle çalışırdı; ancak bu kez ne isterlerse alabilecekleri bildirilmişti kendilerine. Yahudileri düşman hattının gerilerinden kurtarma gizli operasyonlarında uzmanlaşmış olan bölümün başındaki Hayem Eliaze bu örtülü Musa projesinin sorumluluğuna getirildi ve bir an önce amelî planı hazırlaması emredildi kendisine.

Üç gün içinde Eliaze adamlarını ana Mossad binasının hemen dışında, İbn Gevirol Caddesi üzerinde Güney Afrika'nın Tel-Aviv büyükelçiliği'nin bir kat üstündeki ofislerinde toplayarak uzun uzadıya kafa yormaya koyuldular.

Duvarda ayrıntılı rölyef haritalar, önlerinde Sudan hakkında toplayabildikleri bütün bilgileri içeren dosyalar, adamlardan her biri söz alarak durumu nasıl gördüğünü ve çözüm önerisini anlattı. Falaşalarm büyük kısmı Hartum'un batısında, Etiyopya sınırlarına yakın Kassala ve Alatarch bölgelerindeki kamplara yerleştirilmişlerdi. Yıllardır merkezi hükümetle savaşan güneydeki Sudan asilerinden yardım sağlamak olanaksızdı.

Bir oturumda bölge haritasını inceleyen adamlardan biri, Süveyş Kanalına doğru ilerlemekte olan bir İsrail füze gemisinin topaç pusulasının bozularak radarı işlemez hale getirdiği ve geminin rotadan çıktığı Kızıldeniz'in kuzeybatı ucunda Mazna yakınlarındaki olayı hatırladı. Gemi gecenin karanlığında bir Suudi Arabistan plajına dalmış, nere-

deyse uluslararası bir olaya neden olacaktı.

Mucize eseri, saatte 30 deniz mili gibi bir süratle seyreden füze gemisi, karaya oturmadan önce, bir şekilde mercan rifleri arasından bir çıkış bulabilmişti. Gemiden yapılan radyo çağrılarını alan İsrailli deniz komandoları birkaç saat içinde olay yerine gönderilmişlerdi. Tüm belgeler alınmış ekip başka bir füze gemisine bindirilerek uzaklaşmış, komandolar çıkarma pozisyonuna geçmişlerdi. Gün doğarken Suudi Arabistan kıyılarında karaya oturmuş, komandoların koruması altında İsrail füze gemisi, tuhaf bir görüntü oluşturuyordu.

İki ülke resmen görüşmediğinden, İsrailli görevliler Amerikalılardan Suudilere bunun bir saldırı değil bir aksilik olduğunu açıklamalarını ve gemiye yanaşan olursa vuracakları yolunda uyarmalarını istemişti. Çölün bu kesiminde normal olarak yüzlerce millik alanda kimsenin olmaması gerekiyordu; ne ki rastlantı sonucu, bir Bedevi kabilesi bir mil kadar ötede bir kutlama yapıyorlardı; ancak neyse ki daha fazla yaklaşmadılar. Suudiler gözlemci gönderdiler; ardından komandoların gereçlerini kıyıda bırakmaları durumunda İsraillilerin gemiyi yüzdürmesine göz yumacaklarını belirttiler.

İlk karar, gemiyi uçurmaktı ama donanma bunu kabul etmedi (bu füze gemilerinden birkaçı sonradan Güney Afrika'ya satıldı; halen de kullanılıyorlar). Bunun yerine bir helikopterle sıvı suni köpük getirildi, geminin bütün teknesine sıkıldı, burnundan kancayla iki füze gemisine bağlanıp Eilat limanına kadar çekildi.

Bu tür kafa yorma seanslarında böylesi bir öykü birini birden esinlendirebilir. Anlatım sırasında adamlardan biri, "Durun bir dakika," de*-di. Gerçekten de Sudan kıyılarında bir geçit var. Füze gemilerimizle kıyıya iyice yaklaşabiliriz. Falaşaları neden gemiyle kurtarmıyalım?"

Fikri bir süre döndürüp dolaştırdılar, ama önce pek uygun görmeyip bir kenara attılar. İnsanları gemiye yüklemek uzun zaman alacaklı ve kimse farketmeden bu işi gerçekleştirmek olanaksızdı. "Hiç değilse orada bir istasyon kurabiliriz."

"Ne yapacaksın? Kapısına 'Mossad Operasyon Üssü. Girmek Yasaktır!' diye bir tabela mı asacaksın?" diye dudak büktü adamlardan biri.

"Hayır," diye yanıtladı öbürü. "Bir dalıcılık kulübü kuralım. Kızıldeniz dalgıçlar için bir cennet."

Başlangıçta grup bu fikri pek benimsemedi, ama zaman geçtikçe ve diğer fikirler tartışıldıkça dalgıçlık okulu ve kulübü fikri tutunmaya başladı. O kıyıda böyle bir kulübü olan birini zaten tanıyorlardı. Gerçi adam zamanın büyük bölümünü dalış gereçleri kiralamaktan çok kendisi dalarak ve güneşlenerek geçiriyordu ama en azından orada işleyen bir dükkanı vardı. İyi bir planlama ve Hartum'un da onayıyla tam teşekküllü bir tatil beldesine dönüştürülebilirdi.

En deneyimli katsa'lardan, Arapça da konuşan Yehuda Gil Kızıldeniz'de dalgıçlık, Sudan'da da gezi düzenlemeyi tasarlayan bir Belçika turizm şirketinin temsilcisi sıfatıyla Hartum'a gönderildi. Kalsalar çok fazla şey bildiklerinden ve ele geçmeleri durumunda bu bilgiyi düşmanla paylaşma zorunluluğu doğabileceğinden normal durumlarda Arap ülkelerine gönderilmezler. Ancak durumun aciliyeti nedeniyle riziko bu kez göze alındı.

Gil'in işi gerekli rüşvetleri dağıtarak şirketinin turizm planları için gerekli onay ve izinleri sağlamaktı. Hartum'un kuzey kesiminde bir ev kiralayarak işe başladı.

O sıralarda bir başka Tsafririm'ci önce Hartum ardından da Port Sudan'a uçarak burada küçük dalgıçlık kulübünü işleten adamı buldu. Şanslarına, adam da yerinden sıkılmaya başlamıştı. Uzun uzadıya pazarlıklardan sonra (hâlâ klasik bir plaj serserisi hayatını sürmekte olduğu) Panama'ya gönderilmesinde anlaşmaya varıldı. Kulüb el değiştirmişti.

Mossad bu harekatı yeni bir "Sihirli Halı" (1950'lerde Yemen. Yahudilerinin Hercules uçağıyla İsrail'e nakledildiği ünlü kurtarma operasyonu) olarak görmeye başlamıştı. Güvenilir Hercules, Falaşaların nakliyesinde yine kullanılacaktı; ama operasyonu perdeleyecek olan tu^rist kampının çok genişletilmesi gerekiyordu. Bu arada Gil yeni şirketini kurmuş, Avrupa'da turizm acentalarıyla anlaşmaya başlamıştı. Kısa sürede kıyıdan 100 metre kadar ötede 20 metre, kadar derinde bir batık keşfettiler. Sığ dalışlar için çok uygun bir yerdi, turistler için de ilginç bir dalış serüveniydi.

Çevrede yerel köylülerden işçi toplamaya koyuldular; Tsafririm görevlileri Tel-Aviv" de sessizce aşçı, dalış öğretmeni ve tatil beldesini işletecek diğer görevlileri topluyordu. Fransızca ya da İngilizce bilen kişiler arıyorlardı; ancak Arapça bilmek de avantajdı; bu konuk olarak orada bulunabilecek Arap diplomatlar ve memurlarının sohbetlerine kulak kabartmak olanağı sağlayacaktı.

Personel geçmişte Tsafırim operasyonlarına katılmış kişiler arasından'seçilirken, dalgıçlar ve dalgıçlık öğretmenleri için donanma istihbaratına başvuruldu.

Tatil beldesini hale yola sokmak üzere 35 İsrailliden oluşan bir ekip kuruldu. Herbirinin gerekli kağıtları tamamdı; tüm operasyonu takımlar halinde örgütlemişlerdi. Yerli inşaat işçileri de dört ekip halinde çalışıyorlar, her bir ekibe dört günde bir sıra geliyordu. İşi hızlandırmak için geceleri de İsrailli bir ekip devreye giriyordu. Ne ki, ekipler dönüşümlü olarak çalıştığından, bu gece işinden kuşkulanmıyorlardı.

İsrail'i! işçiler de düzenli olarak değiştiriliyordu. Ancak herkes için ayrı ayrı belge düzenlemektense herbiri belirli bir isme göre belgeler çıkartmışlar, her yeni gelen ekibin üyeleri aynı ada düzenlenmiş belgeyi kullanıyordu.

Yalnızca üç araç getirmelerine izin verilmişti - bir Land Rover ve iki pikap kamyon - oysa dokuz kamyon getirmişler, üçerli gruplar halinde aynı plaka ve ruhsata işlemişlerdi.

Tüm operasyon aptalca bir hata yüzünden neredeyse suya düşecekti. Biri gece yanaşan gemiyle hazır çim getirip çevre çimlendirilmişti. Ertesi gün, yüzlerce yıldır kumdan başka hiçbir şeyin bulunmadığı yerlerde geniş, çimli bir arazi yayılıyordu. Bir gecede çim nasıl yetişir? Bunun hazır çim olduğunu açıklasanız dahi, Sudan'da nerede hazır çim bulabilirsiniz? Neyse ki yerliler şaşkın bakışların dışında işlerine devam ettiler.

Hartum'da Gil, Kulüb'ün broşürlerini bastırmış, Avrupa'daki seyahat acentelerine dağıtmaya koyulmuştu; tek kişilik fiyatları çok cazipti. Tatil beldesi gruplara açık değildi; gruplar birbirlerini genellikle önceden tanıdıklarından çevrede olup bitenlerle daha ilgilidir.

Tatil beldesi bir ayda tamamlandı. Ana binalardan, yatak odalarından vb. başka, haberleşme araçlarının ve silahların depolandığı yerler ihmal edilmemişti. (Mossad böyle bir yere silahsız girmezdi.) Ayrıca çölde gerektiğinde bir uçağın inmesini sağlayacak aydınlatma donatımı da getirmişlerdi: İkaz fenerleri, ışıklar, yan ışıklar, kontroller, rüzgar yönü tesbit aygıtları, lazer mesafe ölçücüler...

Besin ve diğer gerekli tedarikler de plajın yanmmil ötesinde kıyıya birkaç metreye dek yanaşan İsrail füze gemileriyle taşınıyordu. Alanda yarım düzine kadar yerli işçi çalıştığından bir sevkiyattan önce onların yerleri bildiriliyor, ve kazara kıyıda yükünü boşaltan bir İsrail gemisiyle karşılaşmaları önleniyordu.

Tüm bunlar olup biterken Belçika Charter'ma ilişkin diğer Mossad operasyonu da yürütülüyor, Mossad görevlileri Sudanlı memurlara büyük miktarlarda rüşvet ödüyordu. Bunlardan bir tanesi, eski başkan yardımcısı, Başkan el Numeyrî döneminde de Sudan güvenliğinin şefi olan General Ömer Muhammed El Tayib, 1986 Nisan'ında Falaşaların kaçırılışında oynadığı rol nedeniyle iki kez ömür boyu hapis ve 24 milyon Sudan pound'u ödeme cezalarına çarptırıldı.

Bu dönem içinde Falaşaların belgelerini hızlandırmak üzere üst düzey Sudanlı görevlilerden birinin 10 vitesli bir bisiklet istediği yolunda

bir haber geldi Mossad'a. Bu işte olaylar genellikle göründüğü gibi cereyan etmediğinden, Mossad görevlileri bu talepten birşey anlayamadılar ve irtibat görevlisi aracılığıyla isteğini biraz açmasını söylediler kendisine. Gelen mesaj yine görevlinin 10 vitesli bir bisiklet istediği yolundaydı. Mossad'cılar bunun ne anlama geldiğini çözmeye çalışıyorlardı. Bisiklet ağırlığında altın mı istiyordu acaba? Bu, anlamadıkları bir şifre miydi? Bir kez daha açıklama isteğinde bulundular; adam 10 vitesli bisiklet istiyordu, nokta.

Nihayet isteğinin gerçekten bisiklet olduğunu kavradılar ve bir Raleigh gönderdiler ona. Yapabileceklerinin en azı buydu.

Tatil beldesinde İsrailliler Sudan radar sisteminden istihbaratı inceliyorlardı. Nihayet sisteme Mısır-Sudan sınırı yakınlarındaki dağlık Rosal-Hadaribah bölgesinde alçak bir uçuşun yakalanmadan geçilebileceği bir delik buldular.

Böylelikle Hercules uçağının Eilat'daki hava üssünden ayrılıp Akabe Körfezi ve Kızıldeniz'i düşman kisvesiyle aşıp bu boşluktan geçerek çölde inşa edilen geçici iniş pistlerine inmesi kararlaştırıldı. Uygun iniş yerlerini tesbit etmek üzere İsrail'den çöl-turu rehberleri kisvesi altında dört tane pilot getirildi. Böylelikle çölde rahatlıkla turlayabilecekler ve ellerindeki haritaları işaretlemeleri kuşku uyandırmayacaktı. Beldedeki diğer personele de iniş pistinin nasıl kurulacağını, boyutlarını, ışıklandırmasını ve haberleşmeyi öğrettiler.

Casuslar dahi kimi zaman şaka yaparlar. Bir keresinde bir Tsafririm'ci İsrailli pilotlardan birini iş için Hartum'a götürdü, yerli bir işadamının villasına geldiler. Gil de oradaydı; ve her ikiside hangi işin içinde olduklarını bilmelerine karşın pilot Gil'i normal bir işadamı sanıyordu. Bir noktada, ev sahibinin özür dileyip içeri girmesinden yararlanarak Tsafririm görevlisi Gil'e ne iş yaptığını sordu, ardından da Gil "Ya siz ne iş yapıyorsunuz?" dedi.

"Ah, ben İsrail casusuyum."

Pilotun yüzü bembeyaz oldu, öbürküler gülüştüler. Pilot evden ayrılana dek ağzını açmadı. Hartum'dan çıktıktan 15 mil kadar sonra, arkadaşına bağırmaya başladı: "Bana bak salak! Bir daha asla böyle birşey yapma; şaka dahi olsa!" Tsafririm görevlisinin, pilotu yatıştırması 15 dakika sürdü.

Falaşaları kamplardan çıkarmak da operasyonun örgütleyicileri açısından bir başka sorundu. Bu sıralarda kendi ülkelerindeki savaş ve kıtlıktan kaçan yüzbinlerce Etiyopyalı zenci Sudan'daki mülteci kamplarına dağılmıştı; Yahudilerin öbürkülerden nasıl ayrılacağı da bir sorundu.

Bunun için daha önceden İsrail'e kapağı atabilmiş - ve yakalandıkları takdirde öldürülecek olan - kimi cesur falaşalar kamplara dönüp insanlarını gruplar halinde örgütlemeye razı oldular. Bu proje Falaşa cemaati içinde çabucak kulaktan kulağa yayıldı ve operasyonun bu aşaması da kısa sürede tamamlandı.

1984 Mart'ında ilk Avrupalı turist kafilesi geldi; Hartum'daki diplomasi ve hükümet çevreleri arasında tatil beldesi birden büyük ün kazanmıştı. Açıldığı günden aceleyle terkettikleri güne dek tesisler tam kapasite çalıştı; önemli bir ticari başarıydı bu. Bir noktada kıdemli FKÖ liderlerine toplantılarını burada yaptırma konusu dahi gündeme geldi. FKÖ Sudan'da kendini son derece güvenlikte hissederdi; önerilen plan bir gece komandoları göndererek FKÖ önderlerini İsrail füze gemileriyle İsrail'e taşıyarak tutuklamaktı: Belki de tutardı.

* * *

Artık son aşamaya gelinmişti. Bir iniş pisti kurulmuş ve Falaşaların altı saatlik yıpratıcı bir yolculukla kamyonlarla Hercules'e taşınacağı bir buluşma noktası tesbit edilmişti. Her seferinde 100 kişi taşımayı planlamışlardı ama bunun iki katı kadar bir deri bir kemik insan kamyona doluşup bir muşambanın altında gizlenerek uzun zahmetli bir yolculuğa koyuluyordu çoğu kez. Vücutları açlık ve hastalıktan kırılmış

yüzlerce Falaşa daha uçağa yaramadan öldü; yüzlercesi de tıklım tıklım Hercules'in içinde İsrail'e doğru uçarken yaşamım yitirdi; ancak Yahudi oldukları kabul edildiğinden, ölüler de uygun gömülme töreni için mümkün olduğunca İsrail'e taşındı.

Her yolculuktan önce İsrail keşif uçakları Sudanlıların (genellikle akşam üzerleri yerleştirilen) Sudan engellerinin yerini tesbit edip bunu tatil beldesindeki haberleşme merkezine radyo mesajları kanalıyla bildiriyordu.

İlk gece herşey yolunda gidiyordu. Çöldeki randevu noktasında buluştular. Engellerden kaçındılar ve piste Hercules'den önce vardılar. Hercules gecenin içinden süzülürken böyle bir şeyi bu kadar yakından ilk kez gören Falaşalar dev kuşun piste inip, dönerek kendi üzerlerine gelişini dehşet içinde izlediler. Motoru homurdanıyor, üstlerine toz ve kum savuruyordu.

Dehşete kapılan 200 Falaşa zifiri karanlık içinde gözden kaybolup bu korkunç makineden gizlenmek için kendilerini kum tepelerinin ardına attılar. İsrailliler ancak 20 tanesini toparlayabildi. Biraz daha araştırdıktan sonra Hercules'in gitmesi kararlaştırıldı. Falaşaların geri kalan kısmını ertesi gece taşıyacaklardı.

Sabaha karşı biri hariç diğer Falaşaların tümünü bulabildiler - yaşlı bir kadın mucize eseri çölde üç gün boyunca yürüye yürüye kampına dönmeyi başarmıştı. İsrail'e daha sonra, başka bir grupla gönderildi. İsrailliler bundan sonra Falaşaları Hercules inip arka kapısı açılana dek kamyonda tutmaya karar verdiler. Böylece kamyonu uçağa yanaştırıp Falaşaları doğrudan uçağa yükleyeceklerdi.

Musa Harekatı'na ilişkin haberler basında yeralmaya başlayıncaya dek bu gizli çöl uçuşları sorunsuz devam etti denebilir. Çoğu gece uçuş oluyordu; genellikle de en kısa zamanda mümkün olan en fazla Falaşayı dışarı çıkartabilmek için iki-üç uçak kaldırılıyordu.

Ancak tuhaf bir aksilik de oldu. Bir keresinde Falaşaları almaya gi-

den boş bir kamyon bir engele rastladı, sürücü ve yolcusunun yanlarında uygun kimlikler bulunmadığı için de görevli iki Sudanlı tarafından tutuklanıp bağlandılar, ve yakındaki bir çadıra yerleştirildiler. Bu engeller güneydeki asilerin faaliyetlerine karşı kurulduğundan yalnızca iki askerden oluşuyordu, haberleşme aygıtları yoktu. Birkaç günlük sürelerle kuruluyorlardı.

İki adam merkeze zamanında dönmeyince arkalarından bir keşif kolu gönderildi. Kamyonları görüldüğünde de derhal bir kurtarma planı hazırlandı. Kurtarıcıların kamyonu engele doğru hızla ilerlerken sürücü çadırdaki iki tutsağa yere yatmaları için seslendi. Sudanlı askerler kamyona doğru ilerlerken kamyonun arkasından üzerlerine makineli ateşi açıldı. Ardından İsrailliler çadırı ateşe verip öbür kamyonun gaz pedalına bir kaya yerleştirerek çölde başıboş bıraktılar - herşey bir gerilla saldırısına işaret edecek şekilde düzenlenmişti. Her durumda, olay unutuldu, gitti.

Tüm operasyon boyunca İsrail'in tek kaybı, Hartum'a doğru gitmekte olan kamyondaki bir yolcu oldu. Bir kez daha bir engele rastlamışlar, kamyonu durdurmayınca düşman askerleri ateş açmış ve yolculardan biri isabet almıştı. Yanlarında haberleşme ya da nakliye aracı olmayan Sudanlı askerlerin yapabileceği tek iş; kamyon menzil dışına çıkana dek ateş etmekti.

Ancak 1985 Ocağı başlarında İsrail'den derhal "toparlanma" mesajı geldi. Yehuda Gil birkaç kişisel eşyasını ve tüm belgelerini toplayarak Avrupa'ya giden ilk uçağı yakaladı, oradan da İsrail'e geçti. Turistler Kızıldeniz tatil beldesinde uyurken İsrailliler tüm gereçleri gemilere, Landrover ve iki kamyonu da Hercules'e yükleyerek, farkedilmeden, sessizce ülkeden ayrıldılar. Tatil beldesinin müdürü Hayem Eliaze uçağa yüklenirken kamyondan düşüp bacağını kırdı.

Ancak, ikibuçuk saat sonra İsrail'deki evinde dostlarının tezahüratı arasında Eliaze geveze bir subay ve bir gazete muhabirinin belki de tarihin en başarılı kurtarma operasyonunu bir anda son verdiğini öğrene-

çekti.

Ne yazık ki, birkaç bin Falaşa, Musa Harekatı'nm menzilinin dışında kalmı§tı. Falaşa eylemcisi Baruch Tanga'nın olaydan sonra şöyle dediği basında yeralacaktı: "Yıllar boyu, terketmek çok zor oldu... Şimdi, ailelerimizin yarısı oradayken, herşeyi yayınlıyorlar. Böyle bir şeyi nasıl yapabilirler?"

Bu duygu yalnızca ona ait değildi.

16
Liman Sigortası

1.985 yazında Libya Devlet Başkanı Muammar El Kaddafı tüm batı dünyasının şeytanı haline gelmişti. Reagan üzerine savaş uçakları gönderilmesine izin veren tek kişi oldu; ama İsrailliler de Kaddafi'yi Fi? listinlilere ve diğer Arap düşmanlara silah sağlamaktan sorumlu tutuyordu.

Libyalıları devşirmek kolay değildi. Kimse onları sevmez; bu da başlı başına bir sorundur. Avrupa'da devşirilmeleri gerekir, ama yolculuk yapmaktan da pek hazzetmezler.

Libya'nın iki büyük limanı vardır; başkent Trablus ve kuzeybatıda, Sidre körfezindeki Bingazi. İsrail donanması Akdeniz kıyıları boyunca düzenli devriye turlarında Libya'nın faaliyetlerini denetlemektedir. İsrail, kendi kıyılarından Cebelitank'a dek uzayan bu hattı "oksijen borusu" olarak değerlendirir. Dışalım ve dışsatım açısından Amerika ve çoğu Avrupa ülkelerine tek çıkıştır.

1985 yılında İsrail, Akdeniz'in güneyinde yeralan ülkeler, Mısır, Fas, Tunus ve Cezayir'le iyi ilişkiler içindeydi; bir tek Libya hariç.

Büyük bir donanmaları vardı, ama insan gücü ve bu donanmanın bakımı konusunda ciddi sorunları vardı. Gemileri dökülüyordu. Büyük Rus denizaltıları satın almışlar ancak ya nasıl dalacaklarını bilmiyorlar

ya da denemekten korkuyorlardı. İsrail devriye botları en az iki kez Libya denizaltılarına rastlamıştı. Normal olarak bir denizaltı "ding ding ding" sinyaliyle dalış yapar. Ancak bunlar limana kaçıyorlardı.

İsraillilerin, Sicilya'da, kendileri de bir dinleme istasyonu bulunduran İtalyanlar irtibatıyla sağladıkları bir dinleme alt-istasyonları bulunmaktadır. Ancak bu yeterli değildir; çünkü FKÖ ve diğer yıkıcı faaliyetleri destekleyen Libya, İsrail kıyı hattını tehdit etmektedir. İsrail nüfus ve sanayiinin büyük kısmını barındıran kıyı hattını "yumuşak karnı," en kolay zarar görecek sınırı olarak değerlendirmektedir.

FKÖ'ne sağlanan silah ve cephanenin büyük kısmı deniz yoluyla Libya üzerinden gelmekte, çoğu Kıbrıs üzerinden geçmekte, ya da TNT yolu olarak adlandırılan, Libya Trablus'dan Lübnan Trablus'a nakledilmektedir. İsrail o sıralar Kaddafi'nin kuvvetleriyle ciddi bir sınır çatışmasına giren Orta Afrika Cumhuriyeti ile Cad aracılığıyla Libya' nın faaliyetleri üzerinde *bir miktar* bilgi toplayabiliyordu.

Mossad'ın çoğu Avrupa'daki istasyonlar aracılığıyla devşirilmiş sivillerden oluşan bazı "deniz kuvvetleri gözlemcileri" vardı ve bunlar gemiler limana girerken fotoğraf çekmekle yetiniyorlardı. Böylelikle gerçek bir tehlike sözkonusu olmaksızın limanların içinde olup bitenlere ilişkin bir fikir sahibi olabiliyorlardı. Ancak zaman zaman - talihleri yaver giderse - silah sevkiyatım yakalayabilmekle birlikte, Trablus ve Bingazi'nin trafiğine ilişkin daha kesin bilgilerin gereği ortadaydı.

Mossad'ın FKÖ araştırma bölümü ile Fransa, İngiltere ve Belçika ile ilgili Tsomet branşı başkanlarının bir toplantısında, bir liman trafiği kontrolörü ya da Trablus'ta liman başkanlığında çalışan bir başka görevlinin devşirilerek gemilerin ad ve rotaları konusunda daha kesin bilgiler edinilmesi kararlaştırıldı. Mossad FKÖ gemilerinin adını bilmesine karşın, belirli bir zamanda nerede olduklarını bilmemekteydi.

Eğer batırmak ya da enterne etmek istiyorsanız, önce nerede olduğunu bilmeniz gerekir. Rotasını ya da hareket saatini bilmediğiniz bir geminin yerini tesbit etmek zordur. Çoğu kıyıya yakın seyrederek ka-

çmmayı yeğler. Kıyıya yakın seyreden bir gemiyi radarla tesbit etmek zordur, çünkü dağ ve kıyıların görüntüsü radara karışabilir; ya da dağların arasına sığınmış bir gemiyi tesbit etmek, tümden olanaksızdır. Dahası radara yakalansa da geminin ne olduğunu tesbit etmek zordur. Akdeniz'de pekçok gemi dolaşmaktadır. ABD Altıncı Filosu, Rus Filosu, tüm dünyadan şilepler... Şu halde Mossad her istediğini yapabilecek bir özgürlüğe sahip değildir. Akdeniz'e kıyısı olan tüm ülkelerin kendi radarları vardır, dolayısıyla Mossad burada yaptıklarına çok dikkat etmek zorundadır.

Libya içinden istihbarat toplamak isi dile kolay, ama uygulaması zordur. Adam devşirmek üzere içeri birilerini göndermek son derece tehlikelidir. Mossad bu noktada her taraftan köşeye kıstırıldığım hissetmekteydi. Nihayet, Tunus ve Cezayir'de *AfriqueAsie* dergisinin "muhabirliğini" yapmış biri(*) *(Afriqıte-Asie* Araplara ilişkin konuları işleyen Fransızca bir dergidir), işe en iyisi, Trablus limanına telefon ederek istenilen bilginin kimden sağlanabileceğini öğrenmekle başlamak olduğunu söyledi. Böylelikle, an azından hedef daraltılmış olurdu.

Bu, insanların karmaşık entrikalara ve amelî ayrıntılara boğulduğu zaman gözardı edilen basit fikirlerden biriydi. Dolayısıyla, Tel-Aviv'den telefon edilmesine karşın karşı taraf Paris'deki bir bürodan arandığı izlenimini yaratacak bir hat hazırlandı. Ofis, Fransa'da bir sayanın sahip olduğu bir sigorta şirketine aitti.

Telefon etmeden önce katsa için bir sigorta müfettişinin kisvesi hazırlandı. Bir bürosu ve bir sekreteri vardı. Sekreter *bat leveyha* adı verilen (cinsel anlamda olmamak üzere) "refakatçı"lardandı. Bu kadına gerek duyulduğunda kullanılan ve her zaman Yahudi olmayan yardımcı ajanlar anlamına geliyordu. Kadın yerel elçilik kanalıyla İsrail istihbaratı adına çalıştığını bilirdi.

Fikir İbranice *mikrim* ve *tguvot* (etki ve tepki) kavramları üstüne *(*)*

Bkz. 3.Bölüm: İlk dönem.

oturtulmuştu. Etkiyi biliyorlardı, ama nasıl bir tepki uyandıracağından habersizdiler. Olası her tepki için bir başka etki düşünülmüştü. Dev bir satranç oyunu gibiydi; ancak bir.anda yalnızca iki hamle planlanabiliyordu; yoksa oyun fazlasıyla karmaşıklaşırdı. Her bir hamle için tüm planları yeniden gözden geçirmek gerekiyordu.

Katsay'la birlikte odada, konuşmayı kulaklıklarla dinleyen Mossad'ın FKÖ bölümü başkanı Menacham Dorf ile, görevi telefona cevap veren kişiyi anında tahlil etmek olan Mossad'ın baş psikiyatristi Gidon Nafy bulunuyordu.

Telefonu ilk açan kişi Fransızca bilmiyordu, dolayısıyla bir başkasını çağırdı. İkinci adam görevlinin adını verdi, yarım saat sonra döneceğini söyleyerek telefonu hemen kapattı.

Katsa yeniden aradığında adıyla liman müdürünü aradı, adam hatta çıktığında kendini bir Fransız sigorta firmasının müfettişi olarak tanıttı.

Tek atışlık bir girişimdi bu, dolayısıyla ne yapıp yapıp, sonuca varmak gerekiyordu. Yalnızca inandırıcı bir öykü sunmak yetmiyordu, öyküyü anlatanın da öyküsüne inanması gerekiyordu. Katsa dinleyiciye işini anlattı, limanlardaki bazı gemilere ilişkin bilgi istediklerini ve bir sorumluyla konuşmak istediklerini açıkladı.

"Sorumlu benim," dedi adam. "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Zaman zaman limanınıza yanaşan gemilerin sahiplerinden zarara uğradıklarını ya da gemilerinin kaybolduğunu duyuyoruz. Biz sigorta şirketiyiz, ama bu iddiaları her zaman ilk elden kontrol edemiyoruz; dolayısıyla daha fazla bilgilenmemiz gerekiyor."

"Neyi bilmek istiyorsunuz?"

"Örneğin, yükleme ya da boşaltma yapıp yapmadıklarını ya da tamir görüp görmediklerini bilmemiz gerekiyor. Bildiğiniz gibi orada bir temsilcimiz yok, ama bizim işimizi takip edecek birine ihtiyacımız var.

Eğer bize birini tavsiye edebilirseniz, iyi bir ücret alacağından da emin olabilirsiniz."

"Sanırım size yardımcı olabilirim," dedi adam. "Bu tür bilgiler ben*den geçiyor, ayrıca sivil trafik sözkonusu olduğu sürece bu konuda sizi bilgilendirmekte bir sakınca görmem."

"Deniz kuvvetleriniz bizi ilgilendirmiyor," dedi katsa. "Onların sigortasına bakmıyoruz."

Bu konuşma 10-15 dakika sürdü, katsa 5-6 gemiyle ilgili bilgi aldı. İçlerinden biri, bir FKÖ gemisi tersanedeydi. Ödemeyi gönderebileceği adresi aldı, liman müdürüne kendi adını ve telefonunu verdi ve yararlı olabileceğini düşündüğü herhangi bir bilgi için her zaman arayabileceğini söyledi.

Olaylar o denli iyi gidiyor, hedef de o denli rahat gözüküyordu ki katsa, adama limandaki öbür işinin yanında sigorta şirketinin ajanlığını yapmayı kabul edip etmeyeceğini sordu.

"Belki yarım-günlük olarak," diye yanıtladı liman müdürü. "En azından nasıl işleyeceğini bir görmem gerekiyor."

"İyi. Size bir el kitabı ve bazı kartlar göndereceğim. Gözatmaya fırsat bulduğunuzda, yeniden konuşuruz."

Konuşma bitmişti. Artık limanda, devşirildiğinden habersiz bir ücretli ajanları vardı.

Bundan sonraki görev, Mestada'nın iş bölümünü harekete geçirerek hem onlar için inandırıcı olabilecek hem de gerek duydukları bilgileri almalarını sağlayacak bir broşür basmalarını sağlamaktı. Birkaç gün içinde broşür Trablus'a doğru yola çıkmıştı. Devşirme sürecinde birine bir adres ve telefon verildiği zaman - devşirme gerçekleşmese dahi - bu adres ve numara en az üç yıl işlerlikte tutulurdu; tabii katsa'yı tehlikeye atacak bir karşılaşma olmadıkça. Bu durumda herşey derhal iptal edilirdi.

Yeni devşirme iki ay boyunca düzenli rapor verdi; ama konuşmalardan birinde broşürü okuduğunu ancak şirket ajanı olmanın neyi gerektirdiği konusunun aklında hâlâ açıklığa kavuşmadığını belitti.

"Anlıyorum," dedi katsa, "ben de ilk karşılaştığımda buna pek anlam verememiştim. Dinleyin, tatiliniz ne zaman?" "Üç hafta sonra."

"Harika. Telefonla anlaşmaya çalışmaktansa, neden atlayıp Fransa'ya gelmiyorsunuz? Tabii masraflar bize ait olmak üzere. Size biletleri gönderirim. Şimdiye dek bize o kadar yardımcı oldunuz ki, Güney Fransa'da güzel bir tatili hakettiniz. Hem dinlenirsiniz hem de biraz iş konuşuruz. Doğrusunu isterseniz sizin buraya gelmeniz vergi bakımından bizim de işimize gelir."

Devşirme bu işe bayılmıştı. Mossad ona ayda yalnızca 1000 dolar ödüyordu, ama oltada olduğu sürece en az üç kez Fransaya geldi. Yararlıydı, ama limandaki gemilerin ötesinde başka bir bağlantısı yoktu; dolayısıyla tehlikeye atılması gereksizdi. Kişi olarak karşılaştıktan sonra katsa başka işler yaptırma projesini yavaş yavaş terkederek FKÖ gemileri üzerine bilgi kaynağı olarak kullanmaya devam etmeyi kararlaştırdı.

Başlangıçta şirketlerinin sigortaladığını söyledikleri, limana giren bazı gemiler üzerine bilgiler istiyorlardı. Ardından liman müdürünün limandaki tüm gemilerin listesini vermesini sağlayacak bir plan düşündüler. Parayı da ona göre arttırmaya söz verdiler. Böylelikle bu bilgiyi diğer şirketlere de iletecekler ve karşılığında bir komisyon alacaklardı. Bu komisyonu tabii onunla paylaşacaklardı.

Böylelikle, mutlu bir şekilde Trablus'a dönen müdür, liman trafiği üzerine tüm bilgileri aktarmaya devam etti. Bir keresinde, FKÖ'nün FHKC fraksiyonunun nefret edilen önderi Ebu Nidal'in sahip olduğu bir gemi, limanda askeri malzeme yüklüyordu. Bu silahların arasında omuzda taşınan uçaksavar füzeleri ile İsraillilerin sınırlarındaki Filistinli savaşçıların eline geçmesini istemeyeceği başka silahlar vardı.

NidaPin gemisinden, genellikle dikkatli davranan Nidal'in bir dil sürçmesi sonucunda, FKÖ haberleşmesindeki saplamaları aracılığıyla haberdar olmuşlardı. Yapacak bütün iş, mutlu liman müdüründen geminin tam olarak nerede olduğunu ve ne kadar zaman orada kalacağını öğrenmekti. Gerek bu geminin, gerekse Kıbrıs'a gönderilmek üzere malzeme yüklenen bir başka teknenin bulunduğu yeri bildirdi.

1985'in sıcak bir yaz gecesi SAAR-4 sınıfından iki İsrail füze gemisi normal devriye görevini yapıyor gözükmekteydiler. Ancak bu kez biraz oyalanarak, görünüşte II. Dünya Savaşı'ndan kalma, ancak kanatsız bir savaş uçağı ya da kıç tarafında bir pervane bulunan uzunca bir torpidoyu andıran küçük, elektrik enerjisiyle işleyen ve içinde altı komando bulunan küçük bir denizaltıyı bıraktılar. Bu tiplere ıslak denizaltı denmekteydi; komandolar oksijen tüpleri ve dalgıç elbiseleriyle, kapağın altında eyleme geçmeyi bekliyorlardı.

Devriye botlarından ayrıldıktan sonra limana girmekte olan bir şilebe yanaşarak mıknatıslı plakalarla dev teknesine yapışıp, onun altında limana girdiler.

Denizaltının kapağı onlara koruyucu bir zırh sağlıyordu, Mossad liman müdüründen beş saatte bir Libyalı güvenlik görevlilerinin limanda dolaşarak suya, o sıralarda orada olabilecek bir dalgıcın işini bitirecek kadar su basıncı yaratacak el bombaları attığını öğrenmişti. Bu güvenlik önlemini katsa liman müdürüyle bir telefon görüşmesi sırasında geri planda bir patlama sesi duyup da ne olduğunu sorduğu zaman öğrenmişti. Bu ülkelerin savaşta olduğu limanların çoğunda rutin bir güvenlik önlemidir. Suriye ve İsrail de uygularlar.

Dolayısıyla, güvenliğin devriyesini tamamlamasını bekleyip, hemen ardından sessizce denizaltını terkettiler; mıknatıslı mayınları yanlarındaydı. Bunları yükleme yapan iki FKÖ gemisinin gövdelerine yapıştırdıktan sonra denizaltılarına döndüler. Tüm bu işlem ikibuçuk saat kadar sürdürmüştü. O gece hangi gemilerin limanı terkedeceğini bildiklerinden, limanın ağzına en yakın bir tankere yanaştılar; ancak yapışma-

dılar; çünkü tanker limandan çıkıp da tam hız yola koyulduğunda ayrılmak çok güç olacaktı.

Ancak ne yazık ki denizaltındaki oksijen tükendi, ve aküler boşaldı. Açık denize çıktıktan sonra onu götürmenin bir anlamı olmayacaktı, sonradan almak üzere bir şamandıraya bağladılar, birbirlerine bir iple bağlayıp "ayçiçeği" denen pozisyona geçtiler. Bu dalgıç giysilerinin içine biraz oksijen pompalayıp balon gibi şişirerek, su yüzeyinde zahmetsizce kalmalarını sağlayacak bir teknikti. Hatta birini gözcü bırakıp sırayla uyudular dahi. Birkaç saat sonra sinyallerini alan bir İsrail devriye botu sessizce gelerek dalgıçları topladı ve oradan uzaklaştırdı.

O gün sabah saat 6 civarında limanda dört büyük patlama oldu ve milyonlarca dolarlık askeri malzeme ve cephane yüklü iki FKÖ gemisi sulara gömüldü.

Katsa liman müdürünün sonunun geldiğini düşünüyordu. Patlamalar kuşkusuz onu şüphelendirecekti. Oysa adam büyük bir heyecanla o gün aradı.

"Ne olduğuna inanmayacaksınız," dedi. "Limanın ortasında iki gemiyi uçurdular!"

"Kim yaptı?"

"Tabii İsrailliler. Gemileri nasıl bulduklarını bilmiyorum, ama bulmuşlar. Neyse ki, sizinkilerden değildi. Dolayısıyla endişelenmenize gerek yok."

Liman müdürü 18 ay kadar daha Mossad için çalışmayı sürdürdü. Ve gerisinde bir dizi batırılmış ya da ele geçmiş FKÖ gemisi bırakarak bir gün aniden yokolana dek, çok para kazandı.

17
Beyrut

israil'in parlak günleri değildi. 1982 Eylül'ünün ortalarında tüm dünya televizyon, gazete ve dergilerinde katliam görüntüleri yayınlanıyordu. Her yer ceset doluydu. Erkekler, kadınlar, çocuklar. Atlar bile katledilmişti. Bazı kurbanların başlarına ateş edilmiş, bazılarının boğazları kesilmiş, bazıları iğdiş edilmiş, genç erkekler 10-20 kişilik gruplar halinde götürülerek topluca öldürülmüşlerdi. İki Beyrut mülteci kampı Sabra ve Şatila'da öldürülen 800 Filistinli'nin hemen tümü, Lübnanlı Hıristiyan Falanjistlerin caniyane intikam eylemlerine hedef olan silahsız ve masum sivillerdi.

İsrail işgal güçleri bu kanlı eyleme gözyummakla kalmamış, kolaylık da sağlamışlardı. O günlerde İsrail'in en güçlü müttefiki olan Ro-nald Reagan'ın olayı resmen kınamasına yolaçmıştı; İsrail bir anda Orta Doğu'nun David'liğinden çıkarak Golyat'ı olmuştu. İki gün sonra Reagan ABD-Fransa-İtalya barış gücüne katılmak üzere Beyrut'a deniz piyadeleri gönderdi.

İsrail'e heryerden tepki yağıyordu. Örneğin İtalya'da dok işçileri İsrail gemilerini yüklemeyi reddediyorlar, İngiltere İsrail'i resmen kınıyor, Mısır büyükelçisini geri çağırıyordu. İsrail'in içinde de kitle gösterileri olmaktaydı.

* * *

Ülke tarihinin başından beri pekçok îsraiPli Arap ülkeleriyle işbirliği içinde yaşamayı - insanların sınırları geçip de dostça karşılanacakları bir dünyayı - arzulamaktadır. ABD-Kanada arasındaki çok sık örnek gösterilen açık sınır fikri, İsrail'in henüz çok uzağındadır.

Dolayısıyla 1970'lerin sonlarında o zamanlar Mossad irtibat şefi olan Admony CIA ve Avrupalı irtibatları aracılığıyla Lübnanlı Hıristiyan falanjist Beşir Cemayel ile bağlantı kurup bu güçlü olduğu kadar acımasız adamın Mossad'dan yardım isteğini dinledi. Mossad ise, - Kızıl Prens Selami'nin yakın arkadaşı olan - Cemayel'in içten olduğu konusunda İsrail hükümetini ikna etti. Hükümete iletilen seçmeli istihbaratın sonuçta ortaya çıkardığı tablo böyleydi.

Cemayel o sırada CIA'ye de çalışıyordu, ancak - ne denli ikili oynarsa oynasın - bir Arap ülkesinde bir "dost"a sahip olma fikri Mossad için çok cazipti. Dahası, İsrail Lübnan'dan korkmuyordu. Eğer iki ülke arasında savaş çıkarsa, deniyordu şaka yollu, İsrail askeri bandosunu göndererek Lübnan'ı teslim alabilir.

Her durumda Lübnanlılar o sıralar başka kimseyle uğraşamayacak kadar birbirlerini kırmakla meşguldüler. Değişik Müslüman ve Hıristiyan güçler, hâlâ olageldiği üzere, kontrol için çarpışıyordu; kuvvetleri kuşatma altında olan Cemayel ise yardım için İsrail'e başvurmak durumunda kalmıştı. Mossad bu işte birde çabasına, "Bir Numaralı Halk Düşmanı" FKÖ'yü vurmayı amaçlıyordu. Tüm bu dönem boyunca, İsrail'in eylemlerinin geri tepmesinden çok sonra dahi, Lübnan bağlantısı Mossad için son derece nazik bir konu olarak kalmıştı; çünkü başkanı Admony bu işi başlatan ve en büyük başarısı olarak değerlendiren kişiydi.

Lübnan bugün pekçok bakımdan çeşitli mafya- ailelerin denetimi ele geçirmek için birbirleriyle savaştığı 1920'lerin ve 1930'ların Chicago ve New York'una benzemektedir. Şiddet ve gösteriş kuraldı ve o dönemlerde hükümet görevlileri bir şey yapmaya güçlü ya da hevesli gözükmüyorlardı.

Lübnan'ın da "baba"ya sadık silahb milislerle kendi aileleri vardır. Ancak din ve aile bağlılıkları uzun süredir Lübnan yozlaşmasının mekanizmasını besleyen ve buradaki mevcut anarşi durumunun devamını sağlayan uyuşturucu ticareti ve diğer mafya tarzı faaliyetlerin yanında ikinci plana düşmüştür.

Bir düzineden fazla Lübnanlı mezhep arasında, Lübnan'da 250 000 mensubuyla (destekçileri Suriye'de 260 000, İsrail'de 40 000) Velid Canbulat yönetimindeki müslüman Ismailî mezhebinin bir dalı olan Dürzîlik önemli bir yer tutar.

Hıristiyanların çoğunlukta olduğu 1932'deki son nüfus sayımı üzerine temellendirilen hükümet sistemine göre, cOiayasa devlet başkanının Hıristiyan olmasını gerektirmektedir. Oysa müslümanların 3.5 milyonluk ülke nüfusunun % 60'ını oluşturduğu, genel kabul gören bir olgudur; bu kesimde en önemli alt-grüp ise % 40'la Nebih Berri yönetimindeki Şii müslümanlardır. Raşid Kerami yönetimindeki Sünni müslümanlar da 1980 başlarında önemli bir savaş gücü haline gelmiştir.

Hıristiyan güçler ise iki esas aileye bölünür, Cemayel ve Frenciye aileleri. Pierre Cemayel Falanjistleri kurdu, Süleyman Frenciye ise bir ara devlet başkanlığında bulundu. Beşir Cemayel devlet başkam olmak için manevraları sırasında, esas rakibi Tony Frenciye'yi 1978 Haziran'ında Ehden'deki yazlık villasına düzenlediği saldırı sonucu öldürttü.

Falanjist askerleri Ton/yi, karısını, iki yaşındaki kızlarını va birkaç muhafızı öldürmüşlerdi. Sonradan Mossad'ın çabalarıyla İsrail'in "dostu" olacak olan Cizvit eğitimli cani Cemayel, saldırıyı "feodalizme karşı toplumsal ayaklanma" olarak geçiştirdi. 1980 Şubat'ında arabaya yerleştirilen bir bomba Cemayel'in 18 aylık kızım ve üç muhafızını havaya uçurdu. 1980 Haziran'ında Cemayel'in birlikleri eski başkan Camille Chamoun'un Ulusal Kurtuluş Partisi Hıristiyan milislerini hemen tümüyle ortadan kaldırdı.

Cemayel Beyrut'un kuzeydoğusundaki dağlık Bikfaya bölgesinde,

ailesinin 300 yıllık malikanesinde oturuyordu. Aile, dağlık arazide yol yapımı ihalesini kazandıkları bir sahtekarlıktan milyonlarca dolar cebe indirmişti. Uzun süreli kontrat bakım ve onarım masraflarını da içeriyordu. Aile yol yapımı, ardından da bakım ve onarım için tahsis edilen parayı şaşmaz bir görev duygusuyla cebe indirdi. Tek sorun, yolu hiçbir zaman yapmamalarıydı. Üstelik bakım ve onarım masraflarını da almak zorunda olduklarını, almazlarsa birilerinin olayı incelemek üzere gelip yolun varolmadığını göreceğini öne sürüyorlardı.

Her durumda Eylül 1985'de parlamentoda altı yıl süreyle devlet başkanı seçildiğinde, yalnızca 35 yaşındaydı. Görevi devralacak kadar uzun yaşamadı ama o sırada tek aday oydu. Yine de başkanın seçileceği özel oturuma yalnızca 56 milletvekili katılınca - nisab için 6 kişi daha gerekiyordu - Cemayel'in milisleri derhal 6 gönülsüz milletvekilini daha toparlayıp parlamentoya getirdiler ve 5 çekimserle 57-0 çoğunluğu sağladı. Begin ona "Aziz dostum" hitabıyla başlayan bir tebrik telgrafı göndermişti.

Yönetici ailelerin yanısıra, bir sürü de dizginsiz çete bulunuyordu; bunlar Elektro-adam, Kızartıcı, Kovboy, Ateş topu ve Kral gibi renkli ama acımasız elebaşlarının yönetimindeydi. Elektro-adam, adını Suriyeliler tarafından boğazından vurulmasından sonra almıştı. Tedavi için İsrail'e gönderilmiş, boğazına elektronik bir ses kutusu yerleştirilmişti. Kızartıcı, sevmediği birini ele geçirince yüksek voltajla elektriğe bağlayıp kızartma alışkanlığındaydı. Ateş topu adını, bileğinin hakkıyla kazanmıştı. Binaların yanışını seyretmeye bayılan bir piromandı. Kovboy, Holyvvood Western'lerinden fırlama bir tipti sanki, başında bir kovboy şapkası, iki yanında iki dolu tabanca kılıfıyla, dolaşırdı. Ve Kral, ister inanın ister inanmayın, kendisini Elvis Presley zannederdi; saçlarını Elvis tarzı yaptırır, Elvis aksanıyla ingilizce konuşur ve ailesine detone Elvis şarkılarıyla kur yapardı.

Çete üyeleri Mercedes ve BMW'lerle dolaşır, hepsi, şaşmaz biçimde Paris'ten en şık ipek takımlara bürünürlerdi. Her zaman iyi yemek yerlerdi; altı ay kuşatma altında dahi kalsalar, sabah kahvaltısında isti-

ridyeyi ihmal etmezlerdi. Gerçekten de 1982'deki Beyrut kuşatmasının en hızlı günlerinde Lübnanlı bir lokantacı küçük bir Alman denizaltısı satın almaya uğraşıyordu - savaşa katılmak için değil, lokantasına Avrupa'dan taze yiyecekler ve şarap getirebilmek için.

Çeteler kendi caniyane faaliyetlerine ek olarak büyük aileler adına serbest çalışıyorlar, örneğin barikatları bekliyorlardı. Örneğin o günlerde devlet başkanı hükümet binasına gidebilmek için iki barikattan geçip iki kez haraç ödemek zorundaydı.

Beyrut'ta insan çok iyi yaşayabilir, ama bunun ne kadar süreceğini kimse garanti edemez. Dünya yüzünde hiçbir kent sonuna Beyrut kadar yaklaşmış değildir; bu nedenle de aile ve çete üyeleri ellerinde olanak yarken bunu sonuna kadar değerlendirmeye çabalarlar. 200 000 kişi hızlı bir yaşam sürerken Beyrut ve çevresinde bir milyon kadar Lübnanlı bu korkunç koşullar altında yaşamlarını sürdürmeye ve ailelerini geçindirmeye çabalamaktadır.

1978 yılında bebek yüzlü Beşir Cemayel, Mossad irtibatlarından Frenciye ailesine karşı silah yardımı talebinde bulundu. (Tony Frenciye'nin Mossad'la arası iyi değildi.) Mossad, onlara şimdiye dek kendisinin de görmediği tarzda silah satışı yaptı.

Bir grup Falanjist 1980'de Hayfa askeri üssünde eğitim görüyor ve örneğin, Akdeniz'le Kızıldeniz arasındaki, çöllerle çevrili Beersheba kentinde bir İsrail silah firmasının ürettiği küçük Dabur gambotlarını kullanmayı öğreniyorlardı. Eğitimleri sona erdiğinde Lübnan Hıristiyan deniz kuvvetleri komutanı, her zamanki pırıl pırıl ipek takımı içinde yanında üç muhafızı ve üç Mossad görevlisiyle tekneyle Hayfa'ya vardı. Yanlarında birkaç bavul vardı. Cc nayel'in kuvvetleri her biri aşağı yukarı 6 milyon ABD doları değerindeki Gambotların beş tanesini aldılar ve bedelini yanlarında getirdikleri bavullar içindeki ABD dolarlarıyla ödediler. Gambotları Beyrut'un kuzeyinde, Akdeniz kıyısındaki Juniye limanına götüreceklerdi.

Bavullar açıldığında Lübnan deniz kuvvetleri komutanı Mossad gö-

revlisine parayı saymak işeyip istemediğini sordu. "Hayır, size güveniyoruz," dedi görevli. "Ama eksik çıkarsa, kendinizi ölmüş bilin." Sonradan saydılar. Paralar tamamdı.

Falanjistler donanmalarını genellikle saatte beş deniz mili hızla sürürler ve Batı Beyrut'u gerçerken makineli tüfekleriyle müslümanları tararlar - hergün yüzlerce masum sivilin ölümüne yolaçan ama mevcut askeri düşmanlıklara fazla etkisi olmayan bir spordur bu.

Mossad bağlantıları nedeniyle güçlü adam Cemayel 1979'da İsrail'in Juniye'de bir donanma radar istasyonu kurmasına izin verdi; burada 30 kadar da İsrailli donanma personeli bulundurulacaktı - bu, ülkenin Lübnan'daki ilk fiziki yapısı oluyordu. Oradaki varlıkları doğal olarak Müslümanların - ve Suriyelilerin de - israil'le başlarını derde sokmak istemeyişleri nedeniyle, Falanjistlerin konumunu güçlendirmekteydi. Mossad ve Cemayel arasındaki radar istasyonu görüşmelerinin büyük kısmı, Beyrut'un kuzeyindeki aile malikanesinde geçiyordu. Mossad zahmetleri karşılığında Cemayel'e ayda 20-30 000 dolar ödemekteydi.

Ayin sıralarda İsraillilerin güney Lübnan'da bir başka dostları vardı - büyük çoğunluğu Şiilerden oluşan bir milisin başındaki Yaser Arafat'ın FKÖ'sünü güney Lübnan'dan atma konusunda en az İsrail kadar istekli olan bir Hıristiyan, binbaşı Sa'ad Haddad'dı bu. Arafat'a karşı harekata geçme zamanı geldiğinde, o da işe yarayacaktı.

Beyrut'ta "Denizaltı" olarak bilinen Mossad istasyonu Hıristiyanların denetimindeki Doğu Beyrut ile müslümanların denetimindeki Batı Beyrut'u birbirinden ayıran sınırın yakınlarındaki eski bir hükümet binasının bodrum katında faaliyet gösteriyordu. İstasyonda hen an yedi—sekiz tanesi katsa, bir-iki de 504. Ünite mensubu olmak üzere 10 görevli bulunmaktaydı. İsrail askeri istihbaratı olan 504. Ünite, Mossad'la ayni daireyi paylaşıyordu.

1980'lerin başlarında Mossad savaş halindeki bazı öbür Lübnanlı ailelerle de sıkı ilişki içindeydi; bilgi satın alıyor, gruplar arası bilgi ak-

tarımı yapıyor, hatta kimi çetelere ve mülteci kamplarındaki bazı Filistinlilere istihbarat ve hizmet karşılığı para ödüyordu. Cemayel'in yanısıra gerek Canbulat, gerekse Berri aileleri Mossad'ın ücret bordrosundaydı.

Durum İsraillilerin *halemh* (Arapların "gulgula"sma denk bir kavram) dediği bir biçim almıştı. Bu sıralarda Batılıların kaçırılmaya başlamasıyla işler daha da çetrefilleşti. Örneğin 1982 Temmuz'unda Beyrut Amerikan Üniversitesi rektörü David S. Dodge (58) bürosundan kampüsdeki evine doğru yürürken dört silahlı kişi tarafından kaçırıldı.

Rehinelerin nakliyesinde genellikle "mumya nakliyesi" olarak bilinen yöntem kullanılıyordu. Adam tepeden tırnağa yalnızca burun hizasından soluk alabileceği bir delik bırakılacak şekilde izolabantla sarmalanıyor ve "paket" bir arabanın bagajına ya da koltukların altına yerleştiriliyordu. Kaçırıcılar kimi zaman karşıt grubun kurduğu bir barikatla karşılaştığındaysa, kaçırılan genellikle bulunduğu yerde ölüme terkediliyordu. Lübnan'da birşey ancak sizin başınıza gelirse kötüdür.

Böylelikle Mossad irtibatlarıyla çalışır, - Amerikalıların "şahinler şahini" diye tanımladığı - Savunma Bakanı Ariel Sharon savaşa girmek için kaşınırken, Begin'in üzerindeki baskılar artmaya başladı. En azından FKÖ'nü kuzey sınırı yakınlarındaki İsrail köylerine saldırılar düzenlemek ve top ateşine tutmak üzere mevzilendikleri Güney Lübnan'dan sürmek gerekiyordu.

Sharon 1973 Yom Kippur savaşından sonra askerleri tarafından "Arik, Arik, İsrail Kralı!" naralarıyla selamlanmıştı. 1.68 boyunda, 105 kilo ağırlığındaki Sharon (şekli ve tarzından dolayı "buldozer" lakabıyla anılırdı) pekçok masum Ürdün'lünün ölümüne yolaçıp İsrail'in ilk başbakanı David Ben-Gurion'u resmen özür dilemek zorunda bırakan komando saldırısını düzenlediğinde yalnızca 25 yaşındaydı. Sonraları, 1956 Sina seferi sırasında onlarca İsrail'li askerin hayatına malolan pa-

raşüt birliklerini indirme operasyonu sırasında Moshe Dayan tarafından neredeyse Harp Divanı'na sevkedilecekti.

FKÖ Lübnan istilasından aylarca önce olayı hissetmiş ve Arafat İsrail köylerine saldırının durdurulmasını emretmişti. Yine de, 1982 baharında İsrail işgal birlikleriyle dört kez kuzey sınırına yığınak yaptı, her keresinde Amerikan baskısı nedeniyle geri çekilmek zorunda kaldı. Begin Amerikalılar, İsrail saldırırsa FKÖ'yü İsrail yerleşimlerinin menzilinden çıkarmak üzere askerlerinin yalnızca sınırın 18 mil kuzeyindeki Litani nehrine kadar ilerleyeceği .yolunda güvence veriyordu. Bu sözünü tutmadı; ve İsrail birliklerinin Beyrut'a ulaşmalarmdaki sürat gözönünde bulundurulursa, tutmak niyetinde de değildi.

İsrail 25 Nisan 1982'de 1967 Altı Gün Savaşı'ndan bu yana işgal altında tuttuğu Sina'nın son kesimini de, 1979 Mısır-İsrail Camp David Anlaşması gereği, terketti.

Ancak İsrail buldozerlerinin Sina'daki Yahudi yerleşimlerinin son kalıntıları da ortadan kaldırdıkları sırada, İsrail 63 millik Lübnan sınırında 1981 Temmuz'undan beri yürürlükte olan ateşkesi de ihlal ediyordu. İsrail 1978'de 10 000 asker ve 200 tankla Lübnan'a girmiş, ancak FKÖ'yü buradan çıkarmayı başaramamıştı.

Güneşli 6 Temmuz sabahı, Galile'de Begin hükümeti Sharon'a istilayı başlatma yetkisi verdi. O sabah Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Barış Gücü (UNIFL) komutanı Korgeneral İrlandalı General William Gallaghan FKÖ-İsrail sırtır çatışmalarına son verilmesi çağrısında bulunan BM Güvenlik Konseyi kararını görüşmek üzere İsrail'in Zefat'da ki kuzey komutanlığı karargâhında dolaşıyordu. Ancak beklediği görüşmeler yerine, İsrail Genelkurmay Başkanı Korgeneral Rafael Eitan 28 dakika içinde İsrail'in Lübnan'a gireceğini bildirdi kendisine. Gerçekten de, az sonra 60 000 kişilik birlik ve 500'den fazla tank, 11 000 Filistinli savaşçıyı ülkeden sürecek, ama İsrail'in uluslararası görüntüsünü lekeleyecek, 462 İsrailli askerin ölümüne 2 218'inin de sakatlanmasına neden olacak meşum seferle Lübnan'a girmişlerdi.

Sayda, Sur ve Damur'da önemli ölçüde direnmelerine karşın ilk 48 saat içinde FKÖ'nün kuvvetleri büyük ölçüde silinmişti. Begin Reagan'ın Lübnan'a saldırmamasını isteyen iki acil mesajını cevaplarken, İsrail'in yalnızca FKÖ'nü sınırlarından uzaklaştırmak istediğini bildirmişti. "Kana susamış saldırgan kapımızın eşiğindeyken," diyordu, "kendimizi savunma hakkımızı kullanmamız meşru değil mi?"

İsrail kuvvetleri kısa sürede Beyrut yakınlarında FKÖ'ne güneyden saldıran Cemayel'in Hıristiyan falanjistlerine katıldı. Başlangıçta kentin Hıristiyan yerlileri tarafından kurtarıcı olarak karşılanıp çiçek, pirinç ve şeker yağmuruna tutuldular. Az zamanda Batı Beyrut'un 500 OOO'lik nüfusuyla birlikte binlerce Filistinli komando da kuşatılmıştı. İsrailli askerler Lübnan'daki tüm zamanlarını savaşarak geçirmiyorlardı; hemen Beyrut dışındaki, güzel kadınları ve genellikle evde bulunmayan kocalarıyla ünlü küçük bir köyde eğlenmenin yolunu da bulmuşlardı.

Ancak ölümcül askeri bombalamalar da devam ediyordu; ağustos ayında, askerleri değil sivilleri öldürdükleri yolunda dal budak saran iç ve dış eleştiriler karşısında Begin, "Yapmak zorunda olduğumuzu yapacağız. Batı Beyrut bir kent değil, sivillerle çevrili bir askeri hedeftir," diyecekti.

Nihayet, 10 haftalık bir kuşatmadan sonra toplar sustu ve FKÖ komandoları kenti boşalttılar. Lübnan başbakanı Şefik el Wazzan "Acılarımızın sonuna geldik," açıklamasını, biraz erken davranmakla birlikte bu olayın ardından yapmıştı.

Ağustos sonunda küçük bir ABD-Fransız-İtalyan barış gücü Beyrut'a vardığında İsrailliler perişan durumdaki kenti sıkıştırmaya devam ediyordu.

14 Eylül 1982 Salı akşamı saat 4:08'de Doğu Beyrut'daki Hıristiyan Falanjist Parti karargâhının üçüncü katında uzaktan kontrol aygıtıyla patlatılan 90 kiloluk bomba 100 parti üyesiyle haftalık olağan toplantısını yapmakta olan Beşir Cemayel ile, 25 kişiyi daha havaya uçurdu. Be-

şir'in yerine 40 yaşındaki ağabeyi Amin geçti.

Bomba olayından Falanjistlerin rakibi Suriye Halk Partisi üyesi Ptabib Chartouny'nin (26) parmağı olduğu ortaya çıkmıştı. Harekatı Yarbay Muhammed Ganen'in yönetiminde Lübnan'daki Suriye istihbaratı yönetmişti.

CIA Mossad ile birlikte Cemayel'e yardım ettiğinden, ABD'nin İsrail'le bir istihbarat paylaşma anlaşması vardı. (Ne ki, bu, bilgilerini başka örgütlerle paylaşma konusunda çok gönülsüz davranan Mossad lehine işlemekteydi.) CIA'yı "oynayamayan oyuncular" olarak değerlendiren Mossad'ın Cemayel'in katlindeki Suriye parmağından kuşkusuz haberi vardı.

Ancak, bomba olayından iki gün sonra İsraiPli tuğgeneral Amir Drori ve birkaç üst düzey İsrail'li subay Beyrut limanındaki karargâhlarında birkaç konuğu ağırlamaktaydılar: Lübnan Genelkurmay başkanı Fady Frem ve yanında her zaman bir tabanca, bir bıçak ve bir el bombası bulunduran, Lübnan'ın en dehşetli falanjisti, istihbarat şefi Elias Hobeika idi bu konuklar. Hobeika öldürdüğü Suriyeli askerlerin kulaklarını keserek evindeki bir tele dizmesiyle ünlenmişti. Aynı zamanda Hıristiyan general Samir Zaza'nın da yakın dostuydu; iki adam sonraları Hıristiyan ordusunun kumandanlığını dönüşümlü olarak üstleneceklerdi. Mossad için Hobeika önemli bir irtibattı. İsrail'deki Kurmay Okulu'na devam etmişti. Mülteci kamplarına girerek sivilleri katleden kuvvetin esas lideriydi.

Amin Cemayel'den nefret eden ve onu zor durumda bırakmak isteyen Hobeika, bazılarınca Cemayel'i korumamakla suçlandığı için zorlu bir iç iktidar mücadelesine girişmişti.

16 Eylül günü sabah saat 5'de Hobeika kuvvetlerini Beyrut Uluslararası Havaalanında toplayarak, İsrail Savunma Kuvvetlerinin önce işaret fişekleri, ardından da tank ve topçu ateşi biçimindeki takviyesiyle Şatila kampına girmişti. Aynı saatlerde İsrail hükümeti basına "İSK'nın şiddet, kan dökülmesi ve anarşiyi önlemek üzere Batı Beyrut'ta bu-

lunduğu" yolunda bir açıklama yapıyordu.

Ertesi gün Hobeika İsrail'den kampa iki tabur daha sevketme iznini aldı. İsrail orada bir katliamın olduğunu biliyordu. İsrail kuvvetleri bu kan gölünü Kuveyt Büyükelçiliği bölgesindeki yedi katlı binaların çatısında kurdukları gözleme noktalarından izlemişlerdi de.

Bu vahşeti ve İsrail'in oynadığı rolden büyük öfkeye kapılan Reagan ile Begin arasında bir sözlü savaş başladı; Ekim başında Reagan 19 gün önce terkettiği Beyrut'a 1200 ABD deniz piyadesi gönderecekti. 1560 Fransız paraşütçüsü ve 1200 İtalyan askeriyle yeni bir barış gücü oluşturdular. (*)

Tüm bu süre içinde, Beyrut'daki Mossad istasyonu işini yürütüyordu. Bilgi sağlayanlardan biri bir "gammaz"di. Bu gammazın araçları kaçakçılık amacıyla söküp takmakta uzmanlaşmış bir garajda bağlantıları vardı. Örneğin pekçok İsrail askeri Lübnan'dan vergiden bağışık video ve sigaralar kaçırarak bu tür maddelerin % 100-200 vergiye tabi olduğu İsrail'de muazzam kârlar sağlıyorlardı. Mossad ise İsrail askeri polisine bu olayları bildirerek kaçakçılardan çoğunun yakayı ele vermesini sağlıyordu.

1983 yazında aynı gammaz Şii müslümanların bomba yerleştirilebilecek şekilde düzenledikleri bir Mercedes kamyonu haber verdi. Normalden daha fazla yer bırakılmıştı; bu da hedefin büyük olduğuna işaret ediyordu. Mossad bu büyüklükte birkaç hedef olduğunu biliyordu, içlerinden biri de ABD karargâhıydı. Bu durumda, Amerikalıları tarife

(*) Çevirenin notu: Kitabın İngilizce baskısının 309.-313. ile 319.-320. sayfalan yayıncının açıklamasına göre kitabın "basımını izleyen kimi koşullar" gereği kitaptan kopartılarak yeniden basılmış, bu arada 311. sayfa atlanmıştır. Türkçe çeviride 339-341. ile 348-350. sayfalara denk düşen bu bölümü, elimizde ilk basılan sayfalar bulunmadığından, düzeltilmiş haliyle verdik.

uyan kamyonlara karşı özellikle dikkatli olup olmamaları konusunda uyarıp uyarmamak sorunu çıkıyordu ortaya.

Bu karar, Beyrut istasyonunda alınamayacak kadar önemliydi; dolayısıyla top Tel-Aviv'e atıldı; Mossad'ın o zamanki şefi Admony Amerikalılara her zamanki genel uyarının, birilerinin kendilerine karşı bir saldırı planlayabileceğine dair ellerine bazı ipuçları geçtiği yolunda belirsiz bir uyarının yeterli olduğuna karar verdi. Ancak bu öylesine genel, öylesine sıradandı ki, adeta hava raporuna benziyordu: Özel bir alarma ya da güvenlik önlemlerinin arttırılmasına yol açacak bir yanı yoktu. Örneğin bu bilginin alınmasını izleyen altı ay içinde 100'den fazla otomobil bombalama ihbarı yapılmıştı. Bir eksik, bir fazla, ABD teyakkuzunu arttırmayacaktı.

Admony Amerikalılara kamyon hakkında belirgin bilgi vermeyi reddederken, "Hayır," diyordu, "Amerikalıları korumak bize düşmez. Onlar büyük bir ülke. Yalnızca sıradan bir bilgi gönderin."

Oysa aynı sıralarda bütün İsrail kuruluşları özel olarak alarma geçiriliyor ve Mercedes kamyon hakkında ayrıntılı bilgi iletiliyordu kendilerine.

23 Ekim 1983 sabahı saat 6:30'da büyük bir Mercedes kamyon Beyrut Havaalanı'na yaklaşıyor, yakınlardaki bir üsde bulunan İsrail'li gözcülerin önünden geçip Lübnan ordusunun denetiminden de geçerek park alanında sola dönüyordu. Kapıda görevli ABD deniz piyadesi bir kamyonun hızla üstlerine doğru gelmekte olduğunu haber verdi; ama daha bir şey yapamadan kamyon, büyük bir hızla, Sekizinci Piyade Taburu karargâhı olarak kullanılan Uçuş Güvenlik Binası'nın dövme demir kapısından içeri dalıyor, kum torbalarıyla takviye edilmiş nöbetçi mahallini ve arkasındaki barikatı darmadağın ediyor, bir kum torbası duvarını aşarak lobiye dalıyor ve betondan yapılma tüm binayı çökertecek şiddetli bir gürültüyle infilak ediyordu.

Birkaç dakika sonra bir başka kamyon ABD karargâhına iki mil uzaklıktaki bir kıyı ikamet bölgesi Bir Hason'daki Fransız paraşütçü

karargâhının duvarlarında patlıyor ve 9 m. yüksekliğindeki binayı yerlebir ederek 58 askerin ölümüne neden oluyordu.

İntihar harekatı sırasında çoğu yataklarında uyumakta olan 241 ABD deniz piyadesinin ölümü, 13 Ocak 1968 tarihinde Vietnam'daki 246 kayıplı Tet saldırısından bu yana Amerikanlar için bir günde kaydettikleri en ağır kayıptı.

İsrailliler birkaç gün içinde ABD deniz piyadeleriyle Fransız paraşütçülerin ölümüyle bağlantılı olduğunu öne sürdükleri 13 kişinin adını CIA'ya bildirdiler. Listede Suriye istihbaratının, Şam'daki İranlıların ve Şii Muhammed Hüseyin Fazlullah'ın adı bulunmaktaydı.

Mossad karargâhında ise isabet alanın bizzat biz olmayışımızdan dolayı adeta bir sevinç hüküm sürüyordu. Mossad için bu üstesinden gelinen ve kimseye söylenmemesi gereken küçük bir olaydı. Çünkü bilgiyi sızdırsaydık ve kaynağı ortaya çıksaydı, adamımız öldürülebilirdi. O zaman, ertesi seferinde *bizim* listede olup olmadığımızı öğrenemezdik.

Amerikalılar konusundaki genel tutum, "Bu Lübnan işine burunlarını sokmayı kendileri istedi; o zaman bedelini de ödesinler," yolundaydı.

Bu olay benim Mossad'daki üstüm irtibat subayı Amy Yaar'dan ilk büyük zılgıtı yememe de neden oldu. O sıralarda Beyrut'ta öldürülen Amerikalı askerlerin bizi kendi kayıplarımızdan çok üzmesi gerektiğini, çünkü oraya bizi neden olduğumuz kargaşadan kurtarmak üzere iyi niyetle geldiklerini söylediğimde, "Kapa çeneni," demişti. "Çizmeyi aşıyorsun. Amerikalılara onların bize verdiğinden çok daha fazlasını veriyoruz." Bunu hep söylüyorlardı, ama doğru değildi. İsrail'in malzemelerinin büyük kısmı Amerikan malıydı ve Mossad onlara çok şey boçluydu.

Tüm bu süre boyunca çeşitli fraksiyonların elindeki Batılı rehinelere sürekli yenileri eklenmekteydi. 1984 Martı sonlarına doğru bir gün,

resmi kayıtlarda ABD büyükelçiliğinde siyasal görevli olduğu söylenen C1A istasyon başkanı William Buckley Batı Beyrut'daki dairesinden çıktığı bir sırada üç Şii askeri tarafından silah zoruyla kaçırıldı. 18 ay boyunca tutuldu, yoğun işkence gördü ve sonunda da vahşice öldürüldü. Oysa, kurtarılabilirdi.

Mossad, yaygın bilgilendiriciler şebekesi sayesinde rehinelerden çoğunun kimin tarafından ve nerede tutulduğunu bilmekteydi. Nerede olduğunu bilmeseniz dahi, kimler tarafından rehin alındığını bilmeniz son derece önemlidir; çünkü sonunda elinde hiç rehine olmayan bir tarafla da pazarlığa oturabilirsiniz. Yardımcısına bir rehine üzerine pazarlık edecek birini bulmasını söyleyen Lübnanlı'nm, yardımcısının rehinenin hangi ülkeden olduğunu sorması üzerine, "Sen ülkeyi bul, ben rehineyi bulurum," dediği anlatılmaktadır.

Buckley düzeyindeki adamlar çok şey bildikleri için çok önemli sayılırlar. Onlardan bilgi elde etmek, yerküre üzerinde faaliyet göstermekte olan pekçok kişi için ölüm fermanı çıkarmak demektir. Buckley'in kaçırılışını İslami Cihad adlı bir grup üstlendi. CIA şefi Bili Casey, Buckley'i kurtarma konusunda öylesine kararlıydı ki, kaçırılanların yerini tesbitte uzmanlaşmış bir FBI ekibi derhal Beyrut'a gönderildi. Ancak bir ay sonra dahi, elleri hâlâ boştu. O sıralar resmi ABD politikası fidye pazarlığını reddetmekteydi; ancak Casey bilgi yerebilecek kişilere bol miktarda para ödenmesini ve olursa - Buckley'in özgürlüğü için istenen miktarın verilmesini emretmişti.

CIA'nın yardım için Mossad'a başvurması uzun sürmedi. Buckley'in kâçırılışından kısa süre sonra Tel-Aviv'deki CIA irtibat görevlisi Mossad'dan Buckley'e ve bazı başka rehinelere ilişkin olabildiğince bilgi istedi.

Bir sabah saat 11:30 civarında karargâhtaki bir dahili duyuru aygıtından, tüm personele karargâhta konuklar bulunduğunu, bu nedenle ana kattan ve asansörlerden bir saat süreyle uzak durulması gerektiği anonsu yapıldı. Bundan sonra iki CIA görevlisi refakatle Admony'nin

9.kattaki bürosuna çıkartıldı. Mossad başkam ellerindeki tüm bilgiyi kendilerine iletmeye hazır olduklarım, ancak istedikleri özel birşey varsa, "patronumuz" başbakandan geçmeleri gerekeceğini söyledi. Gerçekte Admony ileride gerekirse yararlanabileceği resmi bir başvuru istiyordu.

Her durumda Amerikalılar büyükelçileri aracılığıyla zamanın başbakanı Shimon Peres'e resmi başvuruda bulundular. Peres Admony'ye Mossad'm CIA'ya ABD rehineleri konusunda yardımcı olabilecek herşeyi vermesi talimatını iletti. Normal durumda böylesi talepler bazı sınırlamalarla karşılanır - örneğin "Personelimizi zarara sokmaması koşuluyla size her türlü bilgiyi vereceğiz," denir - ancak bu durumda sınırlama getirilmemişti - gerek Peres gerekse ABD rehineler konusuna büyük önem vermekteydiler.

Bu gibi işler, siyasal bakımdan bir dinamite benzer. Reagan yönetimi Jimmy Carter'ın Amerikalıların Şah'ın devrilmesinden sonra İran'da rehin tutulduğu dönemde uğradığı siyasal zarar ve aşağılanmayı gayet iyi hatırlıyordu.

Admony Peres'e Amerikalılara yardım için elinden geleni yapacağına söz verdi. "Bu konuda içime iyi şeyler doğuyor," diyordu; "onlara yardımcı olabilecek bazı bilgiler var, sanırım, elimizde." Gerçekte onlara yardım etmeye niyetli değildi.

İki CIA görevlisi bundan sonra FKÖ üzerinde uzman *Saifanim* (".-kırmızı balık") bölümüne gönderildi. Toplantı Midrasha, yani Akademi'de gerçekleştirildi. İsrail FKÖ'nü bajdüşmanı saydığından, Mossad suçu FKÖ'ye atabildiği her durumda kes dişini görevini yapmış addederdi. Dolayısıyla bu kaçırma olaylarında da, FKÖ'nün Buckle.y'inki dahil pek çoğuyla ilişkisi olmadığım bilmelerine karşın, FKÖ'nü Suçlamayı tasarlıyorlardı.

Yine'de saifanim'çiler işbirliği görüntüsü vermeye çalışarak odanın duvarı üzerindeki dev haritada rehinelerin yerlerini işaretlemeye koyuldular - yerlerinin sık sık değiştirilmesine karşın Mossad genelde nere-

ye nakledildiklerini yakından izleyebilmekteydi. Mossad kaynaklarından devşirdiği pekçok ayrıntıyı atlamış, ancak Amerikalılara bu genel tablodan özgül bilgilere gitmeye değip değmeyeceğinin anlaşılabileceğini belirtmişti. Bu, dile getirilmeyen ancak son derece gerçek bir borç ödeme sisteminin bir parçasıydı; ileride bedeli tahsil edilmek üzere bir parmak bal çalınıyordu ağızlarına.

Toplantı sonunda Admony'ye ayrıntılı bir rapor iletildi. Amerikalılar ise durumu üstleriyle tartışmak üzere ayrılmışlardı. İki gün sonra ilk brifingde kendilerine verilen bir bilgi üzerinde daha ayrıntılı bir döküm istemek üzere geri döndüler. CIA bunun işlenmemiş bir elmas olabileceği düşüncesindeydi, ama ayrıntıları istiyorlardı. Kaynakla konuşmak istediler.

"Unutun," dedi Mossad'cı. "Kaynaklarla kimse konuşamaz." "Tamam," dedi CIA görevlisi. "Bu anlaşılabilir birşey. Peki birim subayıyla görüşemez miyiz?"

Mossad katsa'larınm kimliklerini özenle korur. Başkalarının onları görme riskini göze alamazlar. Sonuçta tanınmayacaklarım kim güvece altına alabilir ki? Bugün Beyrut'ta faaliyet gösteren bir katsa, yarın başka bir yerdeyken CIA tarafından teşhis edilirse, bu bütün bir harekatı yatırabilir. Yine de tarafların birbirlerini görmeden görüşebilecekleri mülakat biçimleri yok değildir. Perde arkasından sesin bozularak iletilebileceği, ya da katsa'nın yüzünde bir örtüyle konuşturulabileceği bir şekil bulunabilirdi. Ancak Mossad'ın o kadar yardımcı olmaya niyeti yoktu. "Patron"un (Peres) doğrudan talimatlarına rağmen, Saifanim görevlileri Mossad başkanıyla görüşmek durumunda olduklarını söylediler.

Karargâhta o gün Adır-on/nin kötü bir gününde olduğu söyleniyordu. Tsomet başkanının kızı olan metresi de kötü bir günündeydi. Aybaşı olmuştu - ya da espri böyleydi. O gün yemekhanede herkes rehineler sorunundan sözediyordu. Olay yemekhaneye intikal edene dek biraz abartılmış olabilirdi, ama Admony'nin "Şu Allah'ın cezası Amerika-

lılar," diye bağırdığı anlatılıyordu; "belki rehineleri onların adına kurtarmamızı bekliyorlar. Delirdi mi bunlar?"

Her durumda, yanıt, hayır'dı. CIA katsa'yı göremezdi. Ayrıca Amerikalılara kendilerine verilen bilginin zamanaşımına uğradığını ve Buckley olayıyla bir ilişkisi olmadığım da söylemişlerdi. Bu doğru değildi, ancak öyküyü daha da inandırıcı kılmak için Amerikalılara öbür rehinelerin hayatının kurtarılabilmesi bu kendilerine verilen bilgiyi dikkate almamaları, buna karşılık onlara yardım için çabalarını iki katına çıkartacakları söylendi.

, Ofiste pek çok kişi Mossad'ın bir gün buna pişman olacağım söylüyordu. Ama çoğunluk, memnundu. Genel tavır, "işte onlara gösterdik," havasındaydı. "Amerikalılar bizimle oynayabileceklerini mi sanıyorlar? Biz Mossad'ız. En büyük biziz."

Case/i ABD sisteminin kongre silahının üzerinden atlayıp, Amerikalı rehinelerin güvenliğine karşılık İran'a silah ambargosunu delme planını benimsemeye zorlayan, Buckley ve diğer rehineler konusundaki kaygılarıydı. Bu olay daha sonra İran-Contra skandali olarak geçecekti tarihe. Mossad başlangıçta biraz daha yardımcı davransaydı, yalnızca Buckley ve diğerleri kurtarılmakla kalmaz, ABD de kendisini bu siyasal skandaldan kurtarabilirdi. Peres işbirliğinin İsrail'in çıkarına olduğunu daha başlangıçta kavramıştı; ama Mossad - ve özellikle Admony - başka çıkarların peşindeydi.

İsrail'in Mossad aracılığıyla Lübnan'da başını soktuğu dertlerin sonuncusu, "Denizaltı" istasyonunun, geride pekçok ajan bırakarak kapatılması va tüm şebekenin çöküşüydü. Pekçok ajan öldürülmüş, bir kısmı ise başarıyla yurtdışına kaçırılmıştı.

Savaşı İsrail başlatmadı; sona erdiren de o değildi. Bu bir kumarhanede blackjack oynamaya benzer. Oyunu siz başlatmazsınız. Sona er-

dirmezsiniz de. Ama ona katılırsınız. İsrail'de katıldı. Ama hiç voli vurmadı.

Bu dönemde Peres'in "terörizm danışmanı" Amiram Nir adlı bir adamdı. Peres Mossad'ın Amerikalılara gereğince yardımcı olmadığından kuşkuya kapılınca Nir'i iki ülke arasında kişisel irtibatı olarak kullanmaya karar verdi. Bu hamle, Nir'i sonradan İran-Contra skandali olarak manşetlere geçecek olayın baş kişilerinden biri olacak ABD'li Yarbay Oliver North ile temasa geçirdi. Nir, North ve ABD eski ulusal güvenlik danışmanı Robert Mc Farlane'in 1986 Mayıs'ında silah satış anlaşmasını imzalamak üzere sahte İrlanda pasaportlarıyla İran'a geldikleri sıralar, Ronald Reagan tarafından imzalanmış bir İncil'e sahip olacak bir konumdaydı. (Bu paralar, daha sonra Nikaragua'da ABD destekli Contra'lara silah satınalmak üzere kullanılacaktı.)

Nir irtibatlar ve ilk el bilgisi olan bir kişiydi. 1985'de *Achille Lauro* yolcu gemisi kaçırmaya teşebbüs edenlerin yakalanmasında önemli rol oynamış; zamanın ABD başkan yardımcısı (ve eski CIA direktörü) George Bush'u İran silah pazarlıkları konusunda bilgilendirmişti.

Nir'in 1985 ve 1986'da gizli bir ABD-İsrail anlaşmasının verdiği yetkiyle yarbay North'la birlikte birkaç kontr-terörist operasyonunu denetlediğini söylediği kaydedilmişti. 1985 Kasım'ında North'u İran'a silah satışından elde edilen parayla diğer örtülü harekatların finanse edilmesi fikrini Nir'in hanesine yazıyordu.

Nir'in tüm bu işlerle ilgisi, İran'da yerleşmiş, Manucher Gorbanifar adlı karanlık bir işadamıyla bağlantıları nedeniyle daha da çapraşık bir durum alıyordu. CIA şefi Bili Casey North'u Gorbanifar'ın İsrail istihbaratına bağlı bir ajan olma ihtimalinin çok yüksek olduğu yolunda uyarmıştı. Yine de Nir ve Gorbanifar 29 Temmuz 1985 günü Lübnanlı aşırıların elinde rehin bulunan Rahip Lawrence Jenko'nun serbest bırakılmasında İran'ın desteğini sağlamayı başardılar. Jenco'nun serbest bırakılmasından birkaç gün sonra da Nir George Bush'a buna İran'a silah göndererek karşılık verilmesi gereği konusunda bilgi verdi.

Gorbanifar 1974'den bu yana CIA'ya kaynaklık ediyordu; bu durum 1981'de Libya'nın Reagan'ı öldürmek üzere ABD'ye vurucu tim gönderdiği haberini yaymasına dek sürdü. CIA iki yıl sonra bu haberin yanıltıcı olduğuna karar verdiğinde Gorbanifar'la ilişkisini kesti ve 1984'de, Gorbanifar'ın "yetenekli bir sahtekâr" olduğu uyarısını resmen yayınladı.

Yine de, Suudi Arabistanlı milyarder Adnan Kaşıkçı'dan silah satışında İran ile İsrail arasındaki güvensizliği gidermek üzere 5 milyon dolarlık köprü kredisi sağlayan, Gorbanifar oldu. Kaşıkçı'nın kendisi de yıllar önce Mossad tarafından ajan olarak devşirilmişti. Gerçekte hakkında onca yazılıp çizilen gösterişli kişisel jeti İsrail'de monte edilmişti. Kaşıkçı pekçok ajan gibi Mossad'dan maaş almıyor, ama işlerinde Mossad'ın parasını kullanıyordu. İşlerini toparlamak üzere ne zaman paraya ihtiyacı olsa, kendisine kredi açılır ve şirketleri kanalıyla, çoğu çokça para gerektiğinde başvurulan Fas doğumlu, Fransa'da yaşayan Yahudi mültimilyoneri Ovadia Gaon'dan kaynaklanmak üzere, büyük miktarlarda para akıtırdı.

Her durumda, İran silahlar eline geçene dek parayı ödemek istemiyordu; İsrail ise parayı görene dek 508 TOW füzesi göndermek istemiyordu, dolayısıyla Kaşıkçı'nın köprü kredisi alışverişin tamamlanmasında hayatî bir rol oynamıştı. Anlaşmadan az süre sonra Amerikalı rehinelerden biri daha, rahip Benjamin Weir da serbest bırakılınca Amerikalılar, bir yalancı olarak ünlenmesine karşın Gorbanifar'ın İran'daki irtibatları aracılığıyla Amerikalı rehinelerin serbest bırakılmasında yardımcı olabileceğine ikna olmuşlardı. Aynı sıralarda İsrail Ayetullah Humeynî'nin İran'nına gizlice 500 milyon dolarlık silah satmaktaydılar; dolayısıyla Gorbanifar ile ortağı Nir'in Amerikalı rehineler konusundaki pazarlıkta bu kaldıraçtan yararlandığı, kuşkusuzdu.

Nir 29 Temmuz 1986 günü Kudüs'teki King David Oteli'nde Bush'la buluştu. Bu toplantının ayrıntıları, Bush'un kurmay başkanı Craig Fuller'in tuttuğu üç sayfalık çok gizli tutanakta kaydedilmişti. Nir'in İsrail'in dahli konusunda Bush'a şunları söylediği kaydedümek-

teydi; "(İran'daki) en radikal unsurlarla görüşmedeyiz, çünkü ılımlılar birşey yapamazken, onlardan sonuç alabileceğimizi öğrendik." Reagan İran'a silah gönderirken sürekli ılımlılarla temasta olduğunu açıklamıştı. Nir Bush'a İsraillilerin "kanalı harekete geçirdiklerini" söylemişti. "Harekata bir cephe açtık, fiziksel bir üs sağladık, uçak sağladık."

Nir, North'un 1989'daki "İran-Contra skandali" davasına esas tanık olarak çağrılmıştı; özellikle 1985 ve 86'da North ile birlikte denetledikleri kontr-terörist faaliyetlerin gizli bir ABD-İsrail anlaşmasına dayandığı yolundaki açıklaması, onun ifadesini hayatî kılıyordu. Tanıklığı yalnız Reagan yönetimi için değil, tüm bu olaydaki payının boyutlarının ortaya çıkartacağından, İsrail için de son derece can sıkıcı olabilecekti.

Ne ki, 30 Kasım 1988 günü, Mexico Citynin 110 mil batısındaki bir çiftliğe doğru uçarken bir Cessna T210'un parçalandığı ve içindeki Nir ile pilotun öldüğü açıklandı. Kazadan hafif yaralarla kurtulan öbür üç yolcu arasında Toronto'dan bir Kanadalı olan Ariana Stanton (25) da bulunmaktaydı ve Nir'le hiçbir ilişkisi olmadığında ısrar ediyordu. Ancak Meksikalılar onun Nir'in "sekreteri" ve "rehberi" olduğunu bildirdiler. Stanton bundan sonra konuşmayı reddetti.

Nir Meksika'ya avokado pazarlama işi için gelmişti. 29 Kasım günü Batı Meksika'da Michocan'da bir avokado ambalajlama fabrikasını gezmişti. Fabrikada büyük mali çıkarları vardı. Ertesi gün Pat Weber sahte adıyla Mexico City'e gitmek üzere küçük bir uçak kiralamış ve resmi açıklamaya göre, uçağın düşmesi sonucu ölmüştü. Ancak "cesedi" Nir adına çalışan ve Meksika'ya yasadışı yollardan girmiş esrarengiz bir Arjantinli, Pedro Cruchet tarafından teşhis edilmişti. Polise kimliğini bir boğa güreşi sırasında yitirdiğini söylemiş, ancak buna karşın Nir'den artakalanlar kendisine teslim edilmişti.

Dahası, başsavcılığın orijinal raporlarında gerek Nir, gerekse Stanton'un meşru bir iş için geldiklerini öne sürmelerine karşın sahte isimle yolculuk ettikleri belirtilmekteydi. Sonradan, kalkış havaalanındaki bir müfettiş bunu yalanlayacak, ancak durum hiçbir zaman açıklığa ka-

vuşturulamayacaktı.

Nir'in İsrail'deki cenazesine 1000'den fazla kişi katıldı ve Savunma Bakanı Yitzhak Rabin "gizli görevle gönderildiği, açıklanmamış misyonuna, yüreğinde gömdüğü gizlere" ilişkin bir konuşma yaptı.

Nir'in kazası sırasında *Toronto Star'da* adı belirtilmeyen bir istihbarat görevlisinin Nir'in öldüğüne inanmadığı yolundaki açıklaması çıkmıştı. Olasılıkla, diyordu, Nir "kliniklerin çok iyi, çok özel ve çok ağzısıkı olduğu" Cenevre'de bir estetik ameliyatla yüzünü değiştirmiş olmalıydı.

Nir'in başına ne gelmiş olursa olsun, İran-Contra duruşmalarmdaki tanıklığının Reagan yönetimine ve İsrail hükümetine ne denli zarar verebileceği konusunu kurgulayabiliriz ancak.

Ancak Temmuz 1987'de ABD Senato Komitesi soruşturmalar sırasında North'un eski milli güvenlik danışmanı Visamiral John Poindexter'a yazdığı ve güvenlik nedeniyle basına açıklanmayan 15 Eylül 1986 tarihli notunda, Poindexter'in Başkan Reagan'a bilgi vermeden önce silah satışı konusunda Casey"le görüşmesi tavsiye ediliyordu.

Poindexter skandalda rol almakla suçlanan yedi kişi arasında hapse giren tek kişi oldu. 11 Haziran 1990 tarihinde altı aylık hapis cezasına çarptırıldığını açıklarken ABD Eyalet Mahkemesi Yargıcı Harold Gre-ene "İran-Contra harekatına karar edan" Poindexter'in bu *cezayı* haket-tiğini bildiriyordu.

3 Mart 1989'da Kongre'den bilgi saklamak suçunu kabul eden Robert McFarlane, 20 000 dolarlık para cezasına ve iki yıl süreyle gözetim altına alınmaya mahkûm ediliyordu. 6 Haziran 1989 günü, olaylı Washington mahkemesinin sonucunda Oliver North ise 150 000 dolar para cezası va 1200 saatlik kamu hizmetine mahkûm edildi. 4 Mayıs tarihinde hakkındaki 12 isnadın üçünden suçlu bulunmuştu. North ayrıca sonradan tecil edilen üç yıllık hapis cezasına ve iki yıllık gözetim cezasına çaptırıldı.

North'un Poindexter'e muhtırasının bir bölümünde Nir'in bu skandaldaki rolü vurgulanmaktadır: "Başbakan (Shimon) Peres'in kontr-terörizm konusundaki özel yardımcısı Amiram Nir, Peres'in başkanla 15 dakikalık özel görüşmesinde birkaç hassas sorunu gündeme getireceğini belirtti."

Bu arada, silah satışıyla bağlantılı olarak üç rehine serbest bırakılmıştı: Jenico, Weir ve David Jacobsen.

Muhtırada, "rehineler" başlığı altında ise şunlar söyleniyordu: "Peres birkaç hafta önce ABD'nin İran'la mevcut girişimleri son vermeyi düşünüyor olabileceği konusundaki kaygılarını ifade etti. İsrailliler rehineler konusunu İran hükümetiyle daha geniş stratejik ilişkiler kurulmasında aşılması gereken bir engel olarak değerlendirmektedir.

"Gerek Weir, gerekse Jacob'un İsrail'in yardımı olmaksızın bugün serbest olamayacağı gözönünde bulundurulursa, Peres'in ABD'nin mevcut 'birleşik girişim'i sürdürmesi konusunda güvence arayacağı olasıdır... Başkanın, yardımından dolayı Peres'e teşekkür etmesi, yararlı olacaktır."

Öğle anlaşılıyor ki, Reagan teşşekkür etti. Peres'de bu teşekküre Nir'in, tanıklığını önleyecek şekilde "ölümü"nü sağlayarak kısmen de olsa karşılık verdi.

Kesin olarak söylemek zordur, ama kuşku verici koşullar gözönünde bulundurulduğunda - artı İsrail silah satıcılarının Karayipler yoluyla Kolombiyalı uyuşturucu lordlarma silah ve eğitim sağladığı gözardı edilmezse - Nir'in ölmüş olması, uzak bir olasılıktır.

Bundan asla emin olamayız. Ancak Mossad Amerikalı ve öbür Batılı rehineler konusunda biraz daha cömert davransaydı bütün bu İran--Contra olayının hiç olmayabileceğini kesin olarak söyleyebiliriz.

Sonsöz

O Ekim 1987'de bir İsrail askeri kamyonu Gazze'de birkaç sivil kamyona çarparak dört Arab'ın ölümüne, onyedisinin de yaralanmasına yolaçtı. Olay ertesi gün, kazanın, gerçekte 6 Aralık günü Gazze'de bir İsrail devlet adamının öldürülmesine misilleme olarak kasten düzenlendiği söylentilerinin yayılması üzerine, geniş protestolarla karşılandı.

Ertesi gün Gazze'li protestocular yolları barikatlarla ve yanan lastiklerle kapadılar. İsrail birlikleri üzerine, taşları molotof kokteylleri ve demir çubuklar fırlattılar. 10 Aralık günü, ayaklanmalar Batı Şeria'daki Nablus kenti yakınlarında Balata mülteci kampına sıçradı.

16 Aralık'ta İsrailli özel gösteri karşıtı kuvvetler ilk kez protestocular üzerine basınçlı su sıktı ve çok sayıda İsrailli asker artan huzursuzluğu bastırmak üzere Gazze şeridine gönderildi.

İki gün sonra cuma namazının ardından Filistinli gençler Gazze camilerinden dışarı uğrayarak İsrail birlikleriyle sokak çatışmalarına girişti. Ardından, İsrailli birlikler Gazze'deki Şifa Hastanesi'ne dalarak bir düzine kadar yaralı Arab'ı tutuklayıp, hastalarını savunmaya çalışan doktor ve hemşireleri dövdüler.

İntifada başlamıştı.

Ford Vakfı'nın desteklediği Çocukları Koruma Fonu İsveç dalının hazırladığı 16 Mayıs 1990 tarihli 1000 sayfalık rapor, İsrail'i Filistinli çocuklara karşı "sert, rastgele ve tekrarlanan" şiddet eylemleriyle suçluyordu. 50 000 ilâ 63 000 arası çocuğun yaralanarak tedavi gördüğü, bunlardan 6500'ünün tabanca ve tüfet kurşunuyla yaralandığı belirtiliyordu. Öldürülen çocukların taş atma eylemi sırasında vurulmadığını, incelenen vakalardan beşte birinde ölenin evinde ya da evine 9-10 metre mesafede vurulduğu görülmüştü.

İntifada halen devam etmekte ve ucu güzükmemektedir. 1990 Temmuz'unda Associated Press'e göre 722 Filistinli İsrailliler, 230 kadarı radikal Filistinliler tarafından öldürülmüş, en az 45 İsraillide hayatını yitirmiştir.

1989'da İsrail Ga^ze ve Batı Şeria'da düzeni sağlamak üzere bölgeye 10 000 asker göndermiştir. Nisan 1990'da bu sayı 5000'e düşmüştür.

13 Şubat 1990 günü *Wall Streat Journal* bir İsrail bankasının incelemesine göre ayaklanmanın ilk iki yılının İsrail'e büyüme ve üretim kaybı bakımından l milyar dolara, intifadayı bastırmak üzere askeri gider bakımından da 600 milyon dolara malolduğunu aktarmıştı.

Gazze şeridinde 146 mil karede 600 000 Filistinli yaşamaktadır. Bunlardan 60 OOO'i hergün İsrail'e gelerek düşük ücretli beden işlerinde çalışmakta ve gece burada kalmalarına izin verilmediği için her gece evlerine dönmektedirler.

16 Mart 1990 günü İsrail Knesset'i Başbakan Yitzhak Shamir hükümetini 55'e karşı 60 oyla düşürdü; böylelikle İsrail tarihinde ilk kez bir hükütmet güvensizlik oyuyla düşmüş'oluyordu. Shamir'in İsrail-Filistin barış görüşmelerini başlatmaya yönelik ABD planını reddetmesi, kendisine pahalıya malolmuştu.

7 Temmuz günü Shamir ve sağcı Likud Partisi bazı küçük partilerle Knesset'i iki oyluk bir çoğunlukla, kimi çevrelerin İsrail tarihinin en

aşırı sağ hükümeti olarak değerlendirdikleri koalisyonu kurdu. Böylelikle Shamir tartışmalı bölgelerde yerleşimler kurma ve Filistinlilerle görüşmeyi reddetme politikasını sürdürebilecekti.

15 Kasım 1988'de, Cezayir'deki dört günlük toplantısında FKÖ'nün sürgündeki parlemento olarak adlandırdığı Filistin Ulusal Konseyi bağımsız bir Filistin devletinin kurulması kararını aldı ve ilk kez İsrail'in varolma hakkının da tanınmasını içeren BM kararını oylayarak kabul etti.

Uzayan huzursuzluk dönemi İsrail'in yurtdışındaki imgesini ciddi bir şekilde *zarara* uğratmıştı. İsrailli görevlilerin Batı Şeria ve Gazze'deki huzursuzluklara ilişkin haberlerin sızmasını önleme yolundaki çabalarını arttırmalarına karşın, silahlı birliklerin silahsız Filistinli gençleri dövdüklerini ve vurduklarını gösteren film ve fotoğraflar İsrail'in en güveniler bağlaşıklarının dahi tepkisini çekmeye başlamıştı.

Shamir'in güvensizlik oyuyla düşürülmesinden üç gün sonra bölgede bulunan eski ABD başkanı Jimmy Carter, ayaklanmanın sürmesinde "İsrailli askerlerin Filistinlilere uyguladığı kötü muamelenin," haksız öldürmelerin, evlerini yakıp yıkmasının ve yargılamasız tutuklamaların da payı olduğunu açıklıyordu.

"Batı Şeria'da yaşayan bir tek aile yoktur ki, erkek üyelerinden en az bir tanesi askeri otoriteler tarafından tutuklanmış olmasın," diyordu Carter.

İsrail'in askeri kaynaklan 15-20 000 kadar Filistinli'nüı yaralandığını, 50 000 kadarının da tutuklandığını göstermektedir. Halen 13 OOO'i tutuklu durumdadır.

Paskalya haftası içinde, 12 Nisan 1990 günü adeta Hıristiyan cemaati kışkırtmak üzere 150 kadar aşırı Yahudi milliyetçisi, Kudüs'ün Hıristiyan mahallesinin ortasındaki, St. John Darülacezesi olarak bilinen

dört katlı, 72 odalı boş binayı işgal ettiler. Darülaceze Hıristiyanların Hz. İsa'nın mezarı olarak saygı gösterdikleri Kutsal Kabir (St. Sapulchre) Kilisesi'ne birkaç metre mesafedeydi.

10 gün boyunca İsrail hükümeti olaydaki sorumluluğunu kabul etmedi. Neden sonra, gruba el alından 1.8 milyon ABD doları, yani kompleksin kira bedelinin % 40'ını verdiğini itiraf etti.

ABD'li senatör Robert Dole İsrail'i gezerken kendisiyle yapılan bir görüşmede ABD'nin Doğu Avrupa ve Latin Amerika'nın yeni demokrasilerini desteklemek üzere İsrail'e yönettiği büyük yardımlardan kesinti yapması gerektiğini söyleyecekti.

l Mart 1990 günü ABD Devlet Bakanı James Baker'da Bush yönetiminin İsrail ve başka ülkelere yaptığı yabancı yardımın bir bölümünü yeni demokrasilere kanalize etmeyi düşünmeye hazır olduğunu belirtti. Baker İsrail'in talebettiği 400 milyon dolarlık kredi garantisini işgal altındaki bölgelere ilişkin yeni bir anlaşmaya varılana dek dondurarak Shamir'i öfkelendirecekti.

İsrail'deki sağ kanadın ruh durumunu belki de en iyi açıklayan örnek, aşırı sağcı Yahudi Yerleşim Hareketi lideri Haham Moshe Levinger olayıdır. 1990 Temmuz'unda, bir Arab'ı vurarak öldürdüğü için, ihmal suçundan altı ay hapse mahkûm edildi.

Levinger 7 Ekim 1988 günü Hebron'da arabasını kullanırken biri bir taş fırlatmıştı. Arabasından atlayarak sağa sola ateş etmeye koyulan Levinger, berber dükkanının önünde durmakta olan bir Arab'ın ölümüne neden oldu. Haham duruşması sırasında mahkeme salonuna tabancasını sallaya sallaya girdi ve bir Arab'ı öldürmek "ayrıcalığı"na kavuştuğunu söyledi. Hükümden sonra da hapishaneye taraftarlarının tezahüratı arasında, omuzlarda taşınacaktı.

Ünlü B'Nai Akiva Yasheeva (din okulu) müdürü Haham Moshe Tsvy Neriah, Levinger'le ilgili bir konuşmasında, "Zaman düşünme zamanı değil," diyecekti; "zaman sağa sola ateş etme zamanı."

İsrail Yüce Divanı emekli yargıç Heim Cohen "Duruma bakınca, nereye gitmekte olduğumuzu söylemeye çekmiyorum," diyordu. "Birinin soğukkanlılıkla bir başkasını öldürüp de ihmalden yargılandığına ilk defa tanık oluyorum. Galiba yaşlanıyorum."

* * *

İntifada ve ona bağlı olarak her türlü ahlaki ve insanlık değerinin çöküşü, Mossad'ın işleyişini damgalayan megolomaninin bir sonucudur. Herşey buradan başlıyor. Salt güçlü olduğunuz için, istediğinize istediğinizi yapabileceğiniz duygusudur bu.

İsrail'in yüzyüze olduğu tehlike, her zamankinden büyük. İşler denetimden çıktı. İsrail'de Filistinlileri dövmeye devam ediyorlar ve Shamir, şöyle diyor: "Bizi acımasızlaştırıyorlar. Bizi çocukları vurmaya zorluyorlar. Ne feci insanlar, değil mi?" Yıllar ve yıllarca süren gizliliğin; "haklıyız, ne pahasına olursa olsun haklıyız," düşüncesinin; görevlileri kasten yanıltmanın; şiddet ve insanlıktan uzaklaşmayı ihanetle, ya da Mossad'ın parolasında olduğu gibi "Hile Yolu'yla" haklı göstermenin sonucu buydur.

Bu Mossad'la başlayan, hükümete ve oradan da İsrail toplumunun büyük kısmına yayılan bir hastalıktır. İsrail'de bu eğilimin yaygınlaşmasını protesto eden geniş kesimler mevcuttur, ama sesleri duyulmamaktadır. Ve uçuruma doğru kayan her adımda bunları tekrarlamak daha kolay olmakta ama geri dönüş giderek zorlaşmaktadır.

Mossad'da bir katsa'mn diğerine edebileceği en büyük beddua, "Gazetelerde adın çıksın," olacaktır.

Oysa bu, belki de bu gidişe "dur" demenin tek yolu olacaktır.

Eki

Örgütsel Şema ve Belgeler

EK II
MOSSAD'IN DANİMARKA GÜVENLİK SERVİSİ'NİN YAPISI ÜZERİNE RAPORU

(Mossad bilgisayarından **Danimarka istihbaratını betimleyen bir belge)**

yeniden basım

Ülke 4647 1985 _____ ülke nüshası

Olağan - 1536 13 Haziran 1985
Aba: Mashove Gönderici: Ülke
GİZLİ - 4647

Mor A - Danimarka Sivil Güvenlik Servisi (DSGS)

1. Danimarka Sivil Güvenlik Servisi polis örgütünün bir parçasıdır. Adalet Bakanlığı'na bağlıdır.
2. Polis servisi insan ve lojistik destek sağlar; Adalet Bakanlığı servisinin faa
   liyetlerini denetler. Denetleme, her biri sözkonusu hedefe göre ele abnan o harekat faaliyetlerinin onaylanmasını da içerir.
3. Servis başkam ve yardımcısının altında, servisin saha düzeyiyle irtibatını sağlayan üç adet hukuk danışmanı vardır. Bunların her biri birkaç birimle birden çalışır.
4. Servisin esas hedefleri karşı casusluk ve kontr terörizmdir. Servis ayrıca Danimarka kuruluşlarının ve yabancı elçiliklerin güvenliğinden de sorum ludur. İsrail'e olan yükümlülüğü Danimarka'daki - sayılan 500'ü bulan - Filistinli cemaatin sürekli gözetim altında tutmaktan oluşur.
5. DSGS'nin her türlü harekat faaliyetine kuşku ve düşmanlıkla bakılmakta dır. Bu da örgütün harekat yeteneğim sınırlamaktadır. Servis ayrıca yargı kurumunun faaliyet yeteneğini kısıtlayacak ölçüde denetim altındadır. Özellikle bireysel özgürlükler sözkonusu olduğunda atmak istediği her adı mı açıklamak, tahlil etmek ve haklı göstermek durumundadır.
   Servis yasal statüdeki kişiler tarafından yönetildiğinden, tam anlamıyla IH ce uğramış durumdadır.

6. Mor ile sık sık görüşmek imkanına sahibiz. Harekat konularında açıklama ya gereksindiğimiz an, bir kaç saat içinde bir toplantı düzenleyebiliriz. Üç yılda bir PAHA seminerleri düzenlemekteyiz. Bunlardan sonuncusu, gaçen ay gerçekleştirildi.
7. Mor A ile sıkı bir işbirliği içindeyiz. Aramızdaki ilişkiler yakın ve sıcaktır. Dinleyicilerimizden (marat) biri Mor'un dinleme bölümünde sürekli bu lunmakta ve PAHA konusunda onlara danışmanlık yapmaktadır.
   Morlar mayanot (dinleme noktalarının şifresi; tam çevirisi "çeşme" ya da "kaynak" olabilir) hedefleri için sürekli görüşümüzü almaktadır ve almaya da devam edecektir.
   Bu işbirliğinin bir örneği "dostluk" harekatıdır. [Danimarka hastanesindeki Filistinli pilotun Tel Aviv karargahından biri tarafından sorguya çekilmesi. Tel Aviv karargahı için kullanılan şifre HA-YA-HAL, ya da "saray" dır.] Bu harekatta Iraklı bir pilotu devşirmek için Morlar büyük riske girmişler, bütün operasyon ise yalnızca bize yaramıştır.
   Geçmişte Danimarka'da "Shosanimo" ve "Ebu el Fida" ile bir operasyon başlattık. Ancak bu, sonradan bizim kararımızla durduruldu.
8. Mayanot'tan edindiğimiz bilgiler bize Damimarka'daki Filistinli cemaati hakkında tam bilgi ile FKÖ'nün siyasal faaliyetlerine ilişkin kimi veriler sağlamaktadır.
9. Yukarıdaki konulara ilişkin aramızda iyi bir diyalog vardır.
10. Mahol [sözlük anlamı "dans" - karşılıklı devşirme harekatları] konusunda istediğimiz zaman iyi bir işbirliği sağlayabilmekteyiz.
11. <u>Esas kişiler</u>
    A. Henning Fode - Servis başkanı. Kasım 1984'de atandı.
    B. Michael Lyngbo - Ağustos 1983'den bu yana başkan yardımcısı. İstih barat deneyimi olmamasına karşın, karşı casusluktan sorumlu.
    C. Paul Moza Hanson - servis başkanı hukuk danışmanı. Morlarla irti bat adamımız. Esas faaliyet alanı, kontrterörizm. Dönemi tamanlannıak üzere. Hanson İsrail'deki son PAHA seminerine katıldı.
    D. Halburt Winter Hinagay - antiterörizm ve yıkıcı gaaliyetler bulumu başkanı. İsrail'deki son PAHA seminerine katıldı.

Olağan - 1024 14 Temmuz 1985
Aha: Mashave Olağan
Gönderici: Ülke GİZLİ - 4648

Mor B - Danimarka "Mossad"ı (Danimarka Savunma istihbarat Servisi, DSIS)

1. Genel

Danimarka "Mossad"ı Danimarka ordusunun istihbarat silahıdır. Doğrudan ordu komutanına ve Savunma Bakanlığı'na bağlıdır. DSIS başkanı or-. duda bir bölüm komutanıdır.

2. "Mossad"ın yapısı

DSIS dört birimden oluşur.

A. İdare.
B. Dinleme (8200).
C. Araştırma.
D. Toplama.

3. DSIS sorumlulukları.

A. NATO'ya:
(1) Polonya ve Doğu Almanya'yı izlemek.
(2) Çok güçlü ve gelişkin bir birimde Baltık'daki Doğu Bloku ge mi harekatlarını izlemek.

B. İçeride:
(1) Siyasal ve askeri araştırma.
(2) Danimarka dahilinde positiv bilgi toplama.
(3) Yabana servislerle irtibat.
(4) Hükümete ulusal değerlendirmeler sunmak (Genelde DSIS'nın esas ilgi alanı Doğu Bloku'dur.

C. Orta Doğu'yu kapsayacak yeni bir birim oluşturmaktadır. Başlan gıçta haftada bir gün bir kişiyle faaliyete geçecektir. Amaç, PAHA konferansında önerdiğimiz üzere Orta Doğu'yla temasa geçen Da-

nimarkah tüccar ve işadamlarından istihbar! bilgi toplamaktır.

4. DSIS'den esan sağladığımız malzeme Doğu Bloku üzerindedir. Örneğin Sovyet kara, deniz ve hava faaliyetleri gibi. Sovyet uçaklarının fotoğrafla rında uzmandırlar.
   Uçaklara yeni antenler takılması konusu özellikle vurgulanmıştır. Morlar SSC-3 sistemiyle fotoğraf sağlayan ilk servistir.
5. Hava araştırma seksiyonu başkanının İsrail'e ve deniz araştırma seksiyonu başkanının Hayfa'ya gelmesiyle birlikte DSIS ile ilişkilerde bariz bir can lanma olmuştur.
   Ağustos ayında İsrail'de birleşik bir askeri toplantı gerçekleştirilmektedir.
6. <u>Esas kişiler</u>
   A. Mogens Telling - 1976'dan beri servis başkanı. 1980'de İsrail'e geldi.
   B. İb Bangsbore - 1982'den beri humant toplama bölümü başkanı. 1986'da ayrılmayı düşünüyordu.

EK III

SURİYE ASKERİ HAZIRLIKLARI ÜZERİNE ZAMAN ANKETİ

(Bu üst düzey bir Suriyeli ajana Avrupa'dan Suriye'ye hareketinden önce verilen gerçek bir belgenin çevirisidir)

Aşağıda hedef ülkeye giden bir özneyi ilgilendiren askeri bilgiler yeralmaktadır. Konular önem derecesine göre sıralanmıştır. Kaynağın cevaplandıramayacağını düşündüğünüz konulan kendi insiyatifinizi kullanarak atlayın.

TEYAKKUZ HAZIRLIĞI VE UYARILARIN DURUMU

1. Suriye kara kuvvetlerinde her bir hazırlık durumu nasıl tanımlanmakta ve aşağıdakilerden her birinde nasıl ortaya çıkmaktadır?
   a) Üslerdeki asker mevcudiyeti;
   b) Eğitim rutinleri;
   c) Malzemenin harekata uygunluğu;
   d) Silah ve mühimmat miktarı.
2. Suriye ordusunun mevcut savaş hazırlığı aşağıdaki kriterlere göre nedir?
   a) Birimlerdeki insangücü düzeyi;
   b) Malzeme uygunluk düzeyi;
   c) Stok, mühimmat ve diğer malzeme (iaşe ve ibade);
   d) Çeşitli birimlerin eğitimi;
   e) Suriye'deki stratejik stok düzeyi - besin, benzin.
3 Aşağıdaki tugaylar kaçar taburdan oluşmaktadır?
   a) 60. Zırhlı tugay;
   b) 67. Zırhlı tugay;
   c) 11. Zırhlı tümene bağlı 87. Mekanize tugay;
   d) 14. "Özel Kuvvet" Tümeni.

1985 TALİM PROGRAMI

4. Suriyelilerin 1985 talimi çevresindeki hedefleri nelerdir?
5. Tugay ya da tümen düzeyinde hangi birlikler bu yıl tam seferberlik tatbikatı yapacaktır?
6. Kolordu/tümen ve kurmay subayları düzeyinde ne gibi tatbikatlar yapılacaktır? Bunların takvimleri.
7. 1984 talim yılında Suriye ordusunun çıkardığı dersler nelerdir?
8. Talim yılında hangi birimler daha başarılıydı ve hangi hedeflere ulaşıldı?

KONTROL EDİLECEK ÖZEL KONULAR

9. Taarruz tatbikatlarında hangi teknikler denendi?
10. Çeşitli talim düzeylerinde alarmdan itibaren tatbikat hazırlık devresi ne kadar sürüyor?
11. Tatbikatların hangi kısmı geceleri yapılıyor?
12. Zırhlı Tümen ve çeşitli birimleri hangi tatbikatları uyguladı?
13. Karadan karaya Füzelerle ilgili bu yıl herhangi bir tatbikat yapıldı mı?
14. 1984 yılı içinde hangi komando birlikleri talim gördü, ve hangi düzeyler de?
15. Suriyeliler Galily barış harekatından aşağıdaki konularda hangi dersleri çıkardılar:
    a) Zırhlı birlikler;
    b) Komondo birlikleri;
    c) Topçu ve uçaksavar birlikleri;
    d) Emir ve komuta.
    e) Suriyeliler bu derslere çözüm bulmada ne kadar mesafe kaydettiler?

MUHABERE TEORİSİ [Savaş Öğretisi]

16. Golan tepeleri gibi müstahkem bir mevkiyi istila konusunda Suriye muhabere teorisi:
    a) Suriyeliler İsrail tatbikatlarını nasıl değerlendiriyorlar ve mühendislik bakımından nasıl olduğunu düşünüyorlar?
    b) Suriyelilerin bu engelleri aşmak için ellerinde neler var?
    c) Suriyelilerin İsrail hattı modelleri var mı?
    d) Suriyeliler İsrail tahkimatlarının üstesinden gelebilmek için nasıl bir muhabere teorisi geliştirdiler?
    e) Hangi birlikler tahkimatı aşmakla görevli) Savaş sırasında onlara bunun için hangi araçlar sağlanacak? Şu an ellerinde hangi araçlar var?

f) Birlikler bu konuda ne kadar talimli?

SURİYELİ KOMANDOLAR

17. "Kaynak" Suriyelilerin elinde sınırlı helikopterle nakliye imkanı bulunduğu nu söylediğine göre, havadan taşınan bir tümen olan "Özel Kuvvet" 14. Tü
meni nasıl işleyecek?
18. Komandoların elinde zırhlı araçlar var mı? Gelecekte olacak mı? Olacak sa, hangi amaçla?
19. Daha fazla "Özel Kuvvet" tümeni kurulacak mı? Kurulacaksa bunun za manlaması nedir?
20. a) Suriyeliler cephe tahkimatına komando indirmeyi planlıyor mu?
    b) Suriyeliler Tel Abu Nida'ya komando indirmeyi planlıyor mu?
    c) Suriyeliler Tel El Hantsir'e komando indirmeyi planlıyor mu?
    d) Suriyeliler Tel Fars'a komando indirmeyi planlıyor mu?
    e) Suriyeliler Bukata sırtına komando indirmeyi planlıyor mu?
    f) Özel hedef noktalarına komando indirecekler mi?
    g) Kumanda mevkilerine komando indirip ele geçirmeye çalışacaklar mı?
21. Suriyeliler komando indirirken hangi tekniği kullanmayı planlıyorlar?

ESASLAR

22. Suriyeliler İsrail'le stratejik denge sağlamak için ne kadar kuvvetin gerekli olduğunu hasaplıyorlar?
    a) Bu amaca ulaşmak için kaç tümen ve kolorduya ihtiyaçtan olduğunu düşünüyorlar?
    b) Bu amaca ulaşmak için kaç tank, zırhlı personel taşıma aracı ve topa ihtiyaçları olduğunu düşünüyorlar?
    c) Bu amaca uluşmak için kaç özel araca (aşağıdaki başlıklara bkz.) ihtiyaçları olduğunu düşünüyorlar?
        1. Köprü ve mayın tarlası keşif kolu
        2. SSM'ler
        3. Kimyasal savaş yeteneği.
    d) Suriye ordusu birliklerin helikopter nakliyesinde hangi kapasiteye ulaşmak istiyor?
    e) Bu çerçeve içinde Suriye ordusu kaç tanksavar helikoptere sahip olmaladır?
23. Önümüzdeki yılların büyüme planı nedir? (Aşağıdaki başlıklara bkz.)

a) 84 yılında büyüme planı gerçekleştirildi mi? Evetse;
   1. İlk hedefler nelerdi?
   2. Kaç tanesi elde edilebildi?
   3. Görevi tamamladıklarını düşünüyorlar mı? Basan derecesi nedir?
b) Bu yılın büyüme programı hedefleri nelerdir?
   1. Kurulacak ya da yeniden düzenlenecek birlik sayısı?
   2. Tank, ATC, top, uçaksavar ve mühendisliğe ilişkin plan hedefleri?
   3. Plana göre ordu nasıl bir işlemden geçmelidir?
   4. Planın her aşaması için tesbit edilen zamanlama nedir? Bu sürecin ne zaman tamamlanacağı beklenmektedir.

24. Günümüzde savunma bölüklerinin yapısı.
   a) "Savunma Bölüğü "nde hangi birimler var?
   b) Bu savunma bölüklerinin hiyerarşisi nedir?
   c) Hangi birimler savunma bölüğünden Siroco'ya aktarıldı?
   d) Savunma bölüklerinden diğer birimleri asker aktarımı sırasında isyan belirtileri oldu mu?
   e) Savunma bölüklerinin amelî hedefleri günümüzde nelerdir?
25. "Özel Kuvvetler" 14. Tümen:
   a) Tümende bugün hangi birlikler var?
   b) Tümen komutanlığına bağlı daha çok lojistik destek birliği kurmak tasarlanıyor mu?
26. Cumhuriyet Muhafızları:
   a) Günümüzde Muhafızlarda hangi ikincil birlikler yeralmaktadır ve silahları nelerdir?
   b) Bu birimi genişletme planlan var mı?
27. Suriye ordusunun ihtiyat birimleri:
   a) (Savaş kayıplannın yerini doldurmak üzere askere alma ihtiyatları dışında) halen mevcut ihtiyatlar var mıdır?
   b) Bu birlikler nelerdir ve yayılımlan nelerdir?
   c) Ne tip talim görürler ve hazırlık düzeyleri nedir?

II. ZIRHLI TÜMEN

28. Tümenin alt birimlerine ilişkin her türlü detaylandırma (tugayların orga nik taburlan, topçu batarya taburlan ve doğrudan tümen komutanlığına bağlı taburlar). Çeşitli birliklerdeki silah ve levazimat; II. Tümenin subay

ve insan gücü; mevcut ikmal durumu; tümenin talim ve teyakkuz düzeni.

29. II. Tümenin görev ve hedefleri. Bu tümen muhaberede cephe gerisinde ge nel kurmay ihtiyatı olarak mı kullanılacak, yoksa yeni bir kolordu mu yer alacak.?
30. II.Tümenin her bir tugayında ne tip tanklar var? Kasım 1984'de tugay başı na düşen tank miktarı nedir?
31. 87.Tugay ve 60/Tugay. Alt birimlerini, mevcutlarını, silah ve teçhizatlarını, insangücü ve subaylarını, mevcut yayıhmlarını, talim ve teyakkuz durumla rım belirtin.

120. DAĞ TUGAYI

32. a) 120. Tugay bugün kime bağlı?
    b) Bugün nerede kullanılmaktadır?
    c) Sürekli üsleri nerededir?
33. 120 Tugaya bağlı birlikleri, silah ve teçhizatlarını, insan gücü ve subayları nı, talimini belirtiniz.
34. Tugayın amaç ve hedefleri. Acil durumda nereye sevkedilecek ve kimin ko mutasında olacak?

SURİYE ORDUSUNDA TERİTORYAL KOMUTANLAR

35. Çeşitli teritoryal komutaların ve komutaları altındaki amelî birimlerin dö kümünü yapınız.
36. Çeşitli komuta düzeylerindeki subay ve insan gücü.
37. Çeşitli komuta düzeylerinin banş ve savaş sırasındaki görevleri.
38. Çeşitli komuta birimlerine ait askeri kamp ve kuruluşlar.

SURİYE ORDUSUNDA KOLORDU

39. Suriye ordusunda daha fazla kolordu kurma planı var mı? Varsa dökümü nü yapın ve zaman çizelgesini verin.
40. Böylesi kolordu oluşturuluyorsa, genel komuta ihtiyatı bulunacak mı?

SAHRA KUVVETLERİ GENEL KOMUTANLIĞI

41. Sahra kuvvetleri genel komutanlığının kuruluşu hangi aşamadadır?
42. Bu komutanlığa hangi birlikler bağlanacaktır?
43. Komutanlığın subay ve insan gücü nedir?
44. Teyakkuz halinde ve rutinde birlik intikalleri.

45. Bu komutanlığın hedefi?

TANKSAVAR BİRLİKLERİ

46. Tanksavar birlikleri, mevcutlar ve komuta eden kurmay subayların listesi.
47. Mevcut konumlan.
48. Hedefleri.
49. Birliğin standart silahlan.

SATINALMA

50. Esad'ın Ekim 1984 Moskova ziyaretinden bu yana Sovyetler Birliği'yle im zaladığı satmalma sözleşmelerinin dökümü. Özellikle ileri silah sistemleri vurgulanmalıdır. (Tip, miktar, teslimat tarihi, ödeme biçimi.)
51. İleri silah sistemleri öncelikle hangi birliğe verilecektir? (Geliştirilmiş T-72 tankları, zırhlı taşıtlar, BMP.l, tanksavar sistemler, tank destek sis temleri ve toplar) Bu yıl içinde teslim edilmesi düşünülen hangileridir.
52. Geçtiğimiz yıl ve yakın gelecekte Batı Avrupa ülkeleriyle irtibat ve sözleş meler - özellikle ileri silah sistemlerine ilişkin olmak üzere, (tanklar,
ATC, muharrik toplar, yardım malzemesi.)

DEPOLAMA TESİSLERİ

53. Suriye Ordusunun elindeki yeni ve eski malzemeler için depolama tesisleri nin dökümü. Kapasite, komuta ve hedefleri.
54. Her depolama bölgesinin içeriğinin dökümünü yapın.

GECE SAVAŞI MALZEMELERİ

55. Suriye ordusu bu tür malzeme alımını planlamakta mıdır? Hangi amaçla? Bu alımlar nereden sağlanacaktır? ("Kaynak" Suriye ordusunda bu tip mal zemenin mevcudiyetinden habersizdir.)

TANKSAVAR

56. Öznenin tanksavar *fodge*'nün tanksavar tugayına dönüştürülmeyeceği yo lundaki kanısı nereden kaynaklanıyor? ([T7]odge: Suriye ordusuna özgü bir lik.
57. Tanksavar fodge'u ile tanksavar tugayı arasında rie fark var?

ÖZEL KUVVETLER

58. Kaynağın komando fodge'unun komando taburlanna dönüştürülmeyeceği

yolundaki kanısı nereden kaynaklanıyor?

59. Komando fodge'u ile komando taburu arasında ne fark var?

SUBAYLAR VE İNSAN GÜCÜ

60. Ocak 85 Bültenine göre beklenen terfi, tayin ve emeklilik şevklerini sırala yın.
61. Rıfad Esad'in dönüşümden ve Baas Konvansiyonu'ndan sonra kumanda mevkilerinde beklenen değişiklikler.
62. Normal olarak genel kurmay başkanının hazır bulunması gereken askeri formalitelere Halmet Sabi neden katılmıyor? Genel kurmay statüsünde bir değişiklik bekleniyor mu?
63. Ali Atslan'ın Sabi yerine genelkurmay başkanlığına atanacağı, yardımcılığına da I. Tümen'den Ebrahim Tsafi'nin getirileceği yolundaki söylentiler doğru mu?
64. Ali Duba ve yardımcısı Mecid Said'in yerlerinin değiştirileceği söylentileri doğru mu? Doğruysa nereye atanacaklar, ve yerlerine kim getirilecek?
65. Rıfat Esad'm ordu sorumluluk ve hedeflerin de değişiklik yapma olasılığı var? "Kaynağa" göre Rıfat Ulusal Güvenlik Bürosu başkanlığını Ahmed Diab'dan devralacaktır.
66. 569. Tümene yeni atamalar.
67. Suriye savunma bakanlığının yapısı.
68. Humus'daki Askeri Akademi'nin öğrencilerine uygulanan eğitim program lan nelerdir?
69. Timz'deki Askeri Akademi'nin 1985'de programına aldığı yeni eğitim siste mi hakkında ayrıntılı bilgi.
70. Humus'daki Askeri Akademi'de öğrencilere ileri seri numaralan hangi sis teme göre verilmektedir? Aynntılanyla açıklayın.
71. Suriye ordusunda insangücü miktan ve rütbelendirme.
72. Suriye ordusunda birlik subaylarının listesi.
73. İhtiyatlann meslek ya da özel birliklerine göre kodlan?
74. Bu kodlar nerede saklanır aktadır?
75. Bu kodlar ne kadar sık değiştirilmektedir?
76. 84-85 eğitim yapısı uyarın :a asker alınması beklenen sınıfı belirtiniz.

Terimler Sözlüğü

AJAN - Genellikle yanlış kullanılan bir terimdir. Bir istihbarat örgütünün kendi görevlisi değil, devşirmesidir. Mossad'm 20 000'i faal, 15 OOO'i de uykuda olmak üzere 35.000 ajanı vardır. "Kara" ajanlar Araplar, "Beyaz" ajanlar ise Arap-olmayanlardır. "Uyarı" ajanları savaş hazırlıkları konusunda uyanda bulunan stratejik ajanlardır; örneğin geniş miktarda silah stokladığmı farkeden Suriye'de hastanede çalışan bir doktor, savaş gemilerinin faaliyetlerini arttırdığını gözlemleyen bir liman işçisi gibi.

AKADEMİ - *(Midrasha)* Resmen başbakanlık yazlık konutu olarak bilinen, Tel Aviv'in kuzeyindeki Mossad okulu.

AL - ABD'de çok gizli olarak faaliyet gösterin birim.

AMAN - Askeri istihbarat.

APAM - *(Avtahat Paylut Modienit)* Amelî istihbarat güvenliği.

AT - *(Sus)* Basamaklarda yukarı doğru tırmanmanıza yardım eden üst düzey görevli.

BABLAT - *(Toplan karıştırmak)* Abuk sabuk konuşmak.

BALDAR - Kurye.

BÂT LEVEYHA - Ajan yardımcısı olarak tutulan, cinsellik dışında refakat işlerinde kullanılan yerli kadınlar. Yahudi olmaları şart değildir.

BENELÜKS -- Mossad karargahındaki Belçika/Hollanda/Lüksem-

burg masası.

BİRİM SUBAYI - İstihbarat servislerinden çoğunda Mossad'm *kat*-ja'sını karşılayan terim. Mossad'da birim subayları Metsada'da savaşçıları denetleyen kişilerdir.

BODEL - (Çoğulu: *Bodtirn)* ya da *lehavdil.* Güvenlik evleriyle elçilikler ya da güvenlik evleri arasında haber taşıyan aracılar.

ÇERÇEVELER - *(Misgarot)* Tüm dünyada kurulan Yahudi özsavunu birimleri.

DARDASIM - *(Smerfs)* Kaisarut içinde Çin, Afrika ve Uzak Doğu'da çalışıp bu ülkelerle ilişkiler kurmaya uğraşan bir alt-birim.

DOĞRUDAN İSTİHBARAT - Gözlemlenebilir gerçek fiziksel hareket ve faaliyetler; örneğin silah ya da birliklerin kaydırılması, hastane ve limanlardaki savaş hazırlıkları vb.

DOLAYLI DEVŞİRME - Bir kişiyi, bir başkasına ulaşmak için devşirmek.

DUVSHANIN - Ücret karşılığı İsrail-Arap sınırından mesaj ve paket getirip götüren BM barış birlikleri.

ELMAS - *(Yahalomim)* Hedef ülkelerdeki ajanlarla haberleşmeyi yürüten Mossad birimi.

ENSTİTÜ - Mossad'm resmî adı. İbranice *Ha Mossad, le Modiyn ve le Tafldim Mayuhadim,* ya da İstihbarat ve Özel Harekât Enstitüsü.

FALAŞ - İsrail ordusu tarafından alt sınıf ajanlar olarak devşirilen Lübnanlı Arap çiftçiler.

GADNA - İsrailli yarı-askerî gençlik tugayları.

GELİŞME - Askeri birim 8520'y'e bağlı özel kilitler, valişler vb. imal eden bölüm.

GÜNIŞIĞI - Mossad istasyonunda en yüksek teyakkuz durumu.

GÜVENLİK EVİ - Mossad tarafından gizli toplantılar ve hareket üssü olarak kullanılmak üzere kiralanan ya da satın alınan evler.

HEDEF ÜLKE - Arap ülkelerinin her biri.

HETS VA-KESHET - *(Ok ve yay)* Gadna'nın amblemi ve yaz eğitim kampı.

HUMANT - İnsanlardan, yani ajanlardan hertürlü bilgi toplama işlemi.

JUMBO - Mossad irtibat görevlilerinin yabancı istihbarat irtibat görevlilerinden (örn. CIA) aldığı, resmî istihbaratın dışındaki kişisel istihbarat.

KAISARUT - (önceleri: *Tevel)* İsrail elçiliklerindeki irtibatlar. Yerel otoriteler tarafından istihbarat görevlisi olarak tanınırlar.

KATSA - "Devşirme subayı" ya da "birim subayı". KGB ve CIA'nın elindeki binlercesine karşın Mossad'ın tüm dünyada faaliyette 35 kadar katsa'sı vardır.

KESRET - (sonradan: *Neviot)* "Yay." Cansız nesnelerden bilgi toplama işlemi; örneğin evlere gizlice girerek dinleme aygıtları yerleştirme faaliyetleri.

KIDON - "Süngü." Metsada'nın infaz ve adam kaçırmalardan sorumlu vurucu gücü.

KOMEMIUTE - Bkz. *Metsada.*

KSHARIM - "Düğümler." Kişiler arası ilişkileri gösteren bilgisayar kayıtları.

KULPLU UZMANLAR - Casusluk ve/veya istihbarat dışında, uzmanlık alanına giren belge ya da malzemeyi incelemek için uzmanlığından yararlanılan kişiler. "Kulplu" terimi, Mossad ekibinin kendisini yanında taşıdığını çağrıştıran "pakef'ten mecazdır.

LAKAM - *(Lishka le Kishrei Mada)* İsrail başbakanlarının bilimsel araştırmalar irtibat bürosu.

LAP - *(Lohamah Psichlogit)* Pskikolojik savaş.

MABUAH - Doğrudan değil de bir kaynaktan bilgi taşıyan kişi.

MALAT - Güney Amerika'yla çalışan irtibat branşı.

MARATS - Dinleyiciler.

MASLUH - "Rota." İzlenip izlenmediğinizi anlamak için uygulanan bir kendini savunma sistemi.

MAULTER - "Plansız" karşılığında kullanılan İbranice sözcük. Plansız veya rastgele güvenlik rotasını tanımlamada kullanılır.

MELUCKHA - (önceleri: *Tsomet)* "Krallık." Katsalarla ilgili devşir-

me bölümü.

METSADA - (sonradan: *Komemiute)* Mossad içinde küçük bir Mos şad. Savaşçıları yöneten çok gizli bir bölüm.

MISGAROT - Bkz. *"çerçeveler".*

MISLASHIM - Birine birşey iletmek üzere hazırlanan ve uygun yere yerleştirilen paketler.

MOLICH - "Yürüyücü." Bir başkasına ulaşmak üzere devşirilen kişi.

NAKA - Amelî ve istihbarı raporlarda kullanılan Mossad standart yazı sistemi.

NATIV - Sovyetler Birliği'nden bilgi toplar, Doğu' Bloku Yahudileri için kaçış yolları hazırlar.

NEVIOT - Bkz. *Keshet.*

ÖTER - Başka Araplarla temas kurarak devşirme işlemine yardımcı olan ve karşılığında para alan Arap. Ayda genellikle 3000-5000 dolar arası, artı masrafları alırlar.

PAHA - *(paylut hablanit oyenet)* Düşman sabotaj faaliyetler, örn. FKÖ.

ROTA - Bkz. *Maslut.*

SAIFANIM - "Kırmızı balık", Mossad içinde FKÖ'yle ilgilenen bölüm.

SAVAŞÇI - Gerçek "casuslar"; örtülü çalışmak üzere Arap ülkelerine gönderilen İsrailliler.

SAYAN - (çoğulu *sayanım)* İsrail dışındaki gönüllü Yahudi yardımcılar.

SHABACK - İsraü "FBFı. İç güvenlik kuvveti.

SHICKLUT - Dinleyici personel, yani *marats'ın* bölümü.

SHIN BELT - Shaback'ın eski adı.

SIÇRAYICI - Yurtdışına yerleştirilen katsalarm tersine esas olarak, İsrail'de yaşayıp kısa sürelerle çeşitli ülkeleri gidip gelen kalsalar.

TACHLESS - Konuya girmek.

TAYESET - Eğitim bölümünün şifre adı.

TEUD - "Belgeler" - belge örneğin pasaport düzenleme.

TEVEL - Bkz. *Kaisarut.*

TSAFRİRİM - "Sabah rüzgarı." Yurtdışındaki yahudi cemaatleri örgütler, çerçevelerin oluşturulmasında yardımcı olur.

TSIACH - *(Tsorech Yediot Hasuvot)* İsrail askeri ve sivil istihbarat örgütlerinin yıllık toplantısı; ayrıca ertesi yıl için gerekecek istihbaratın önem sırasına göre dizilmiş listesi.

TSOMET - Bkz. *Meluckha.*

ÜNİTE 504 - Sımr-ötesi istihbarat yapan askeri birim. Mossad'ın küçük bir kopyası.

ÜNİTE 8200 - İsrail istihbaratı adına bütün haberleşmeleri denetleyen askeri birim.

ÜNİTE 8513 - Fotoğrafçılıktan sorumlu askeri istihbarat branşı.

ÜS ÜLKE - Mossad'ın üssü bulunan bütün ülkeler: Batı Avrupa, ABD, Kanada.

YARID - "Panayır." Avrupa güvenliğinden sorumlu ekipler.

YEDİ YILDIZ - Katsaların taşıdığı, şifreli telefon ve bağlantıların kayıtlı olduğu küçük, deri kaplı defter.

ZULA - Belge, silah vb. içki gizleme yeri.

GENEL DİZİ

1 . BOYALI KUŞ / Jerzy Kosinski
2. ADIMLAR / Jerzy Kosinski
3. BİR YERDE / Jerzy Kosinski
4. BOŞLUK / Jerzy Kosinski
5. ŞEYTAN AĞACI / Jerzy Kosinski
6. İNSAN ASKER DOĞMAZ / Kostantin Simonof
7. KELEBEK / Henri Charriere
8. BANKO / Henri Charriere
9. ÖLÜMÜN ADI / Ladislav Mnacko
10. BABA / Mario Puzo
1 1 . APTALLAR ERKEN ÖLÜR / Mario Puzo
12. ÇAKAL / Frederic Forsyth
13. GİZLİ ÖRGÜT / Frederic Forsyth
14. İT DALAŞI / Frederic Forsyth
15. ŞEYTAN SEÇENEĞİ / F. Forsyth
16. HAYSİYET DİVANI / Maria Fagyas
17. MAĞRURLAR / Lavvrence Sanders (1. cilt)
18. MAĞRURLAR / Lavvrence Sanders (2. cilt)
19. UÇUŞ KORKUSU / Erica Jong
20. FANNY / Erica Jong
21. YOK OLDU / Simpson - Burger
22. UYARI / Simpson - Burger
23. HAYALET GEMİ / Simpson - Burger
24. ŞEYTAN DENİZİ / Edvin Corley
25. ŞİBUMİ / Trevanian
26. KATYA'NIN YAZI / Trevanian
27. NEŞELİ MANGIR / R. Terral
28. TALİH KUŞU / D. Bagley
29. KÖSTEBEK / J. Le Carre
30. PAPATYA PRENSES / Judit Krantz
31. RESSAMIN KIZI / Judit Krantz
32. ÇILGINLAR GİBİ / Herman Raucher
33. KUDRET DELİSİ / İrving VVallece

34. MİRAS / Peter Driscol
35. AMERİKA'NIN SON GÜNLERİ / Paul Erdman
36. SEBASTİAN KNIGHT'IN GERÇEK YAŞAMI / Nabokov
37. ZELİM HAN / Mamakayev
38. SIRÇA ANAHTAR / Dashıel Hammet
39. MISIR KONSEYİ / L. Sciascia
40. ŞEYTAN İŞİ / Boileau-Narcejac
41. ÜÇ SİLAHŞÖRLER/ Alexandre Dumas (5 Cilt-Büyük Boy)
42. GÜNLERİN KÖPÜĞÜ / Boris Vian
43. GÜNDÜZ GÜZELİ / Joseph Kessel
44. SIDDARTHA / Hermann Hesse
45. BOZKIRLAR KURDU / Hermann Hesse
46. SENİN KÖYLERİN / Cesare Pavese
47. YOLDAŞ / Cesare Pavese

SAVAŞ ROMANLARI DİZİSİ

1 . LANETLİLER TABURU / Sven Hassel
2. CEPHE ARKADAŞLARI / Sven Hassel
3. MONTE CASSİNO CEHENNEMİ/Sven Hassel
4. PARİSİ YAKIN / Sven Hassel
5. SS GENERALİ / Sven Hassel
6. ONLAR ÖLÜRKEN / Sven Hassel
7. CEHENNEM KRALLIĞI / Sven Hassel
8. SINIR TABURU / Sven Hassel
9. O.G.P.U. HAPİSHANESİ / Sven Hassel
10. ÖLÜMÜN KANLI YOLU / Sven Hassel

ANI-GÜNLÜK-FELSEFE-DENEME DİZİSİ

t. EL GREKO'YA MEKTUPLAR / Nikos Kazancakis
2. YAŞAMA UĞRAŞI / Cesare Pavese
3. YAŞANTIM / Yevtuşenko
4. ERMİŞ / Halil Cibran
5. ERMİŞİN BAHÇESİ / Halil Cibran
6. SÖZLER / Halil Cibran
7. GEZGİN / Halil Cibran
8. HARBİYE KAZANI / Kerim Korcan
9. ENTELEKTÜELDEN ENTEL'E / Demirtaş Ceyhun
10. SONSUZA DEK GENÇ / Bob Dylan

BELGE-İNCELEME-ARAŞTIRMA DİZİSİ

1 . KUDÜS EY KUDÜS / Lapierre - Collings
2. BU GECE ÖZGÜRLÜK / Lapierre - Collins C-1
3. BU GECE ÖZGÜRLÜK / Lapierre - Collins C-2
4. BERMUDA ŞEYTAN ÜÇGENİ / C. Berlitz
5. MAFYA'DAKİ HAYATIM / V.Teresa-T.C.Renner
6. ÇİN DEYİNCE / M. Antoniefta Macciocchi
7. TARİH YAPILIRKEN BEN UYUYAMAM / Reşit Aşçıoğlu
8. KIZIL ORKESTRA / Gilles Perrault
9. KALBİMİ VATANIMA GÖMÜN / Dee Brovvn
10. DİĞER KAYIPLAR / James Bacgue
1 1 . GÖLGELER ORDUSU / Joseph Kessel

SAĞLIKLI YAŞAM DİZİSİ

1 . TABİAT HAKLIDIR / Maurice Messegue
2. İNSANLAR VE BİTKİLER / Maurice Messegue
3. SEVELİM SEVİŞELİM / Maurice Messegue
4. YAŞLILIĞIN TADINI ÇIKARIN /
B.F. Skinner-M.E. Vaughan

ÇAĞDAŞ KADIN DİZİSİ

1 . KADINLARA MAHSUS / Marilyn French
2. KANAYAN YÜREKLER / Marilyn French
3. KADINLIĞIN GİZEMİ / Betty Friedan
4. ANNEM VE BEN / Nancy Friday

KADININ KİTAPLIĞI DİZİSİ (Büyük Boy)

1 . BİR ÇOCUK BEKLİYORUM / Laurence Pernoud
2. ÇOCUĞUMU BÜYÜTÜYORUM / L. Pernoud
3. ÇOCUĞUN CİNSEL EĞİTİMİ / L Pernoud

BİLİM DİZİSİ

1 . KARA DELİK / John Taylor
2. CENNETİN EJDERLERİ / Cari Sağan
3. KOZMİK BAĞLANTI / Cari Sağan
4. BİR HÜCRENİN YAŞAMLARI / Levvis Thomas
5. BİLİM REHBERİ / Isaac Asimov

TARİH DİZİSİ (Büyük Boy)

1 . OSMANLILARDAN ÖNCE ANADOLU'DA TÜRKLER /
Claude Cahen
2. OSMANLI İMP. VE MODERN TÜRKİYE /
(1. Cilt) Stanford Shaw
3. OSMANLI İMP. VE MODERN TÜRKİYE /
(2. Cilt) Stanford Shaw
4. OSMANLI İMP. VE MODERN TÜRKİYE /
(Bez Ciltli Takım) Stanford Shaw

TÜRK YAZARLARI DİZİSİ

1 . HACİZLİ TOPRAK / Cengiz Tuncer
2. KERKENEZ / Cengiz Tuncer
3. SESSİZ BİR DAYANIŞMA / Aysel özakın
4. DİMİTROF GEÇİYOR / Kerim Korcan
5. TATAR RAMAZAN / Kerim Korcan
6. EY GAZİLER / Kerim Korcan (Şiir)
7. ALÇAKTAN UÇAN GÜVERCİN / T. Dursun K
8. BULUTLAR / Alpaslan Berktay

KENT VE ÇEVRE SORUNLARI DİZİSİ

1 . KÜLTÜREL GELİŞMENİN DÜNYA ONYILI VE
TÜRKİYE /
Unesco - Mimarlar Odası
2. DEMOKRATİKLEŞME SÜRECİNDE KENT VE
İNSAN /
Yücel Gürsel

Claire Hoy, (50), Kanada'nın en tanınmış yazarlarından biridir. Gazeteci ve ulusal politika köşe yazarı olan Hoy'un dört kitabı yayımlanmıştır. 1987'nin en çok okunan kitaplarından Friends in Hight Places **Başbakan Brian Mulroney hükümetinde politik kayırmacılığın öyküsüdür.**

Victor Ostravsky (40), İsrailli bir anne ve Kanadalı Yahudi bir babanın çocuğu olarak Kanada'da doğdu, ancak eğitim yaşamının büyük bir kısmını İsrail, Holon'da geçirdi. On sekiz yaşında, İsrail ordusunun en genç subayı oldu. Bir silah deneme uzmanı olarak Mossad'a girdi ve uzun bir eğitimden sonra katsa, **(birim subayı) oldu; ancak örgütün hedef ve operasyonlarından uğradığı düşkırıklığı sonucunda ayrılarak Kanada'ya döndü.**

"Bana, Mossad'ın seçkin takımı olarak nitelediğim ekip içinde çalışma ayrıcalığı tanındığında, büyük bir gurur ve sevinç duymuştum. Ancak Mossad içinde karşılaştığım, çarpıtılmış idealler ve benmerkezci pragmatizmden başka bir şey değildi. Buna bu ekibin açgözlülüğü, doymak bilmezliği ve insan yaşamını hiçe sayışı eklenirse bu öyküyü anlatmayı neden boynumun borcu addettiğim daha kolay anlaşılacaktır. Siyonist düşü günümüzdeki karabasana dönüştürenler karşısında hayatımı tehlikeye atmamın nedeni, özgür ve adil bir ülke olarak İsrail'e karşı beslediğim derin sevgidir."

